НАЦЫЯНАЛЬНАЯ АКАДЭМІЯ НАВУК БЕЛАРУСІ
ІНСТЫТУТ МОВАЗНАЎСТВА імя ЯКУБА КОЛАСА

ЛЕКСІЧНЫ АТЛАС беларускіх народных гаворак

у пяці тамах

Том 5

СЕМАНТЫКА. СЛОВАЎТВАРЭННЕ. НАЦІСК.

МІНІСТЭРСТВА ФІНАНСАЎ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ
КАМІТЭТ ДЗЯРЖАЎНЫХ ЗНАКАЎ

Мінск 1998

Пад рэдакцыяй *Ю. Ф. Мацкевіч*

Навуковыя рэдактары тома: *В. М. Курцова, І. Я. Яшкін*

Вялікую працу выканаў *І. Я. Яшкін* па арганізацыі і ажыццяўленні выдання тома.

Рэдакцыйная калегія тома:
Ф. Д. Клімчук, А. А. Крывіцкі, Л. П. Кунцэвіч, В. М. Курцова, Ю. Ф. Мацкевіч, Я. М. Рамановіч, Т. М. Трухан, А. І. Чабярук, І. Я. Яшкін

Рэцэнзенты:
Я. М. Камароўскі (Мінск), Г. А. Цыхун (Мінск)

Аўтарскі калектыў:

Быкава Н. У., малодшы навуковы супрацоўнік — карты № 25, 28, 70—84 сумесна з Курцовай В. М.

Груцо А. П., доктар філалагічных навук — карты № 146. Спіс абследаваных населеных пунктаў сумесна з Клімчуком Ф. Д., Міхайлавым П. А., Яшкіным І. Я.

Клімчук Ф. Д., кандыдат філалагічных навук — карты № 4, 8, 43, 56, 65, 105, 111, 130, 131, 133, 137, 143—145, 147, 148, 149, 152, 153, 154, 176, 186, 207, 286; матэрыялы (якія не картаграфуюцца) № 340, 343, 348, 349, 351, 352, 356, 357, 359, 360; карты № 1 сумесна з Кунцэвіч Л. П.; 3, 14, 15 сумесна з Трухан Т. М.; 92 сумесна з Чабяруk А. І.; 107, 108, 112 сумесна з Яшкіным І. Я.; 135, 136, 288 сумесна з Шаблоўскім А. І.; 287 сумесна з Лобач С. Г. Спіс абследаваных населеных пунктаў сумесна з Груцо А. П., Міхайлавым П. А., Яшкіным І. Я.

Кунцэвіч Л. П., кандыдат філалагічных навук — карты № 1 сумесна з Клімчуком Ф. Д.; 2, 45, 46, 48—50, 55, 57 сумесна з Старычонкам В. Дз.; матэрыялы (якія не картаграфуюцца) № 338, . 353—355, 361.

Курцова В. М., кандыдат філалагічных навук — карты № 25, 28, 70—84 сумесна з Быкавай Н. У.; 18, 22, 23, 26, 35, 38, 289 сумесна з Старычонкам В. Дз.; 41 сумесна з Рамановіч Я. М.; матэрыялы (якія не картаграфуюцца) № 350. Індэкс. Спіс карт.

Лобач С. Г., малодшы навуковы супрацоўнік — карты № 244—258; 287 сумесна з Клімчуком Ф. Д.

Мацкевіч Ю. Ф., доктар філалагічных навук, член-карэспандэнт АН Беларусі — карты № 5, 7, 12, 66, 151, 155, 156, 160—175, 177, 178, 197—206, 208—243.

Міхайлаў П. А., кандыдат філалагічных навук — карты № 290—337; 85, 89 сумесна з Чабярук А. І. Спіс абследаваных населеных пунктаў сумесна з Груцо А. П., Клімчуком Ф. Д., Яшкіным І. Я.

Рамановіч Я. М., кандыдат філалагічных навук — карты № 113—129, 132, 134, 138—142, 157—159, 179—185, 187—196; 41 сумесна з Курцовай В. М.

Селюжыцкая Ж. М.— карты № 281—285.

Старычонак В. Дз.; кандыдат філалагічных навук — карты № 2, 45, 46, 48—50, 55, 57 сумесна з Кунцэвіч Л. П.; 18, 22, 23, 26, 35, 38, 289 сумесна з Курцовай В. М.; 9, 10, 11, 13, 16, 19—21, 24, 29, 31, 33 сумесна з Трухан Т. М.; 6, 17, 42, 51—54, 58—64, 67, 69 сумесна з Яшкіным І. Я.

Трухан Т. М., малодшы навуковы супрацоўнік — карты № 27, 30, 32, 34, 36, 37, 39, 40, 44, 47, 68; 3, 14, 15 сумесна з Клімчуком Ф.Д. ; 9, 10, 11, 13, 16, 19—21, 24, 29, 31, 33 сумесна з Старычонкам В. Дз.; матэрыялы (якія не картаграфуюцца) № 339, 341, 342, 344–346, 358.

Чабярук А. І., кандыдат філалагічных навук — карты № 86—88, 90, 91, 93–104, 150, 259–280; 85, 89 сумесна з Міхайлавым П.А.; 92 сумесна з Клімчуком Ф.Д.

Шаблоўскі А. І., кандыдат філалагічных навук — карты № 135, 136, 288 сумесна з Клімчуком Ф. Д.

Яшкін І. Я., кандыдат філалагічных навук — карты № 106, 109, 110; 6, 17, 42, 51—54, 58—64, 67, 69 сумесна з Старычонкам В. Дз.; 107, 108, 112 сумесна з Клімчуком Ф. Д.; матэрыялы (якія не картаграфуюцца) № 347. Спіс абследаваных населеных пунктаў сумесна з Груцо А. П., Клімчуком Ф. Д., Міхайлавым П. А.

Рукапіс атласа надрукавала лабарантка Драбудзька Н. В., у падрыхтоўцы матэрыялаў да карт прымаў удзел кандыдат філалагічных навук Шаблоўскі А. І.

Выданне пятага тома атласа фінансавалі:

Беларускі рэспубліканскі фонд фундаментальных даследаванняў.
Прэзідыум Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі.

Падтрымалі выданне атласа асабістым укладам: А. Надсан (Вялікабрытанія).

Адміністрацыйна-тэрытарыяльны падзел дадзены на 1 студзеня 1997 г.
Атлас укладзены і выдадзены на Дзяржаўным прадпрыемстве „Мінская друкарская фабрыка" ў 1997 г.

Старшыя рэдактары: *К. А. Цэйрэфман, М. У. Леановіч.*

Рэдактары: *Т. У. Баярынава, А. Д. Мацюш.*

Тэхнічны рэдактар: *Н. В. Даніленкава.*

Падпісана да друку 11.02.97–27.02.98 г. Фармат 72×101. Друк. арк. 50,5 Умоўн. друк. арк. 68,0
Тыраж 1250 экз. Заказ № 2925

Беларускі рэспубліканскі фонд фундаментальных даследаванняў.
220072 Мінск, пр. Ф.Скарыны, 66/407.

ДП „Мінская друкарская фабрыка" 220050 Мінск, вул. Валадарскага, 3

ЗМЕСТ

АД РЭДКАЛЕГІІ

Апошні пяты том «Лексічнага атласа беларускіх народных гаворак» уключае 337 лінгвістычных карт. Пераважная большасць карт прысвечана семантыцы слоў. У томе змешчана таксама значная колькасць карт па словаўтварэнні і націску. Частка карт прысвечана адрозненням у назвах посуду і плеценых вырабаў.

Разлічаны атлас на моваведаў, этнографаў, фалькларыстаў, краязнаўцаў, таксама ўсіх тых, хто цікавіцца роднай мовай.

ПРЫНЯТЫЯ СКАРАЧЭННІ

АЛА — Агульнаславянскі лінгвістычны атлас (Общеславянский лингвистический атлас). Матэрыялы захоўваюцца ў Інстытуце мовазнаўства імя Якуба Коласа НАН Беларусі.

ДАБМ — Дыялекталагічны атлас беларускай мовы. Мн., 1963.

ЛАБНГ — Лексічны атлас беларускіх народных гаворак.

СП — ЗБ — Слоўнік беларускіх народных гаворак паўночна-заходняй Беларусі і яе пагранічча, т. 1, 1979.

ЭСБМ — Этымалагічны слоўнік беларускай мовы. Том 2. В. Мн., 1980.

Раёны

Акц.— Акцябрскі
Асіп.— Асіповіцкі
Астр.— Астравецкі
Ашм.— Ашмянскі
Бабр.— Бабруйскі
Бар.— Баранавіцкі
Барыс.— Барысаўскі
Беш.— Бешанковіцкі
Браг.— Брагінскі
Брасл.— Браслаўскі
Бр.— Брэсцкі
Бяроз.— Бярозаўскі
Бярэз.— Бярэзінскі
Ваўк.— Ваўкавыскі
В.-Дзвін.— Верхнядзвінскі
Вет.— Веткаўскі
Віл.— Вілейскі
Вор.— Воранаўскі
Гар.— Гарадоцкі
Глыб.— Глыбоцкі
Гом.— Гомельскі
Гродз.— Гродзенскі
Докш.— Докшыцкі
Драг.— Драгічынскі
Дзятл.— Дзятлаўскі
Дубр.— Дубровенскі
Ельск.— Ельскі
Жлоб.— Жлобінскі
Жытк.— Жыткавіцкі
Івац.— Івацэвіцкі
Калінк.— Калінкавіцкі
Кам.— Камянецкі
Кап.— Капыльскі
Карм.— Кармянскі
Капатк.— Капаткевіцкі
Кар.— Карэліцкі
Касц.— Касцюковіцкі
Красн.— Краснапольскі
Кругл.— Круглянскі
Круп.— Крупскі
Крыч.— Крычаўскі
Лельч.— Лельчыцкі
Леп.— Лепельскі
Лёзн.— Лёзненскі
Лідск.— Лідскі
Лоеў.— Лоеўскі
Лун.— Лунінецкі
Люб.— Любанскі
Лях.— Ляхавіцкі
Маг.— Магілёўскі
Малар.— Маларыцкі
Мёрск.— Мёрскі
Мін.— Мінскі
Мсцісл.— Мсціслаўскі
Мядз.— Мядзельскі
Навагр.— Навагрудскі
Нараўл.— Нараўлянскі
Паст.— Пастаўскі
Петр.— Петрыкаўскі
Пін.— Пінскі
Пол.— Полацкі
Раг.— Рагачоўскі
Рас.— Расонскі
Рэч.— Рэчыцкі
Саліг.— Салігорскі
Свісл.— Свіслацкі
Сен.— Сенненскі
Слаўг.— Слаўгарадскі
Слуцк.— Слуцкі
Смал.— Смалявіцкі
Смарг.— Смаргонскі
Ст.-Дар.— Старадарожскі
Староб.— Старобінскі
Стаўбц.— Стаўбцоўскі
Стол.— Столінскі
Талач.— Талачынскі
Уздз.— Уздзенскі
Уш.— Ушацкі
Хойн.— Хойніцкі
Чав.— Чавускі
Чашн.— Чашніцкі
Чэрв.— Чэрвенскі
Шчуч.— Шчучынскі

*

адз. л.— адзіночны лік
арх.— архаічнае слова
В.— вінавальны склон
ж. р.— жаночы род
зборн.— зборны назоўнік
знач.— значэнне
інф.— інфарматар
м. р.— мужчынскі род
М.— месны склон
мн. л.— множны лік
Н.— назоўны склон
н. р.— ніякі род
нас. п.— населены пункт
нов.— новае слова
пр. ч.— прошлы час
Р.— родны склон
рэдк.— рэдкае слова
Д.— давальны склон
сучасн.— сучаснае слова
Т.— творны склон
трад.— традыцыйнае слова
узмацн.— узмацняльнае
устар.— устарэлае слова
цяп.— цяперашняе слова
экспр.— экспрэсіўнае слова

ТРАНСКРЫПЦЫЯ

У каментарыях і спісах адказаў для абазначэння галосных і зычных гукаў выкарыстана спрошчаная транскрыпцыя — запісы адказаў на пытанні, як правіла, зроблены сродкамі сучаснай беларускай графікі. Аднак для абазначэння асобных гукаў, якія адсутнічаюць у сучаснай беларускай літаратурнай мове, прыняты наступныя дадатковыя знакі.

ă, ъ — рэдукаваны галосны гук *а (вăдá, въдá)*
ь — рэдукаваны галосны гук *е (вьснá)*
ô — закрыты галосны гук *о (сôль)*
ê — закрыты галосны гук *е (мêд)*
ӥ — гук сярэдні паміж *і* і *ю (мӥд, кӥнь)*
у͡о — дыфтонг *(м˙у͡од, су͡оль)*.
е^{а} — гук сярэдні паміж *е* і *а (ле^{а}бе^{а}дá, трé^{а}ба)*
ы^{э} — гук сярэдні паміж *ы* і *э (Камы^{э}нюкі)*
л˙ — паўмяккае вымаўленне зычнага гука *л (л˙іпа)*
ж˙ — паўмяккае вымаўленне зычнага гука *ж (ж˙аніх)*
р, р̅ — паўмяккае вымаўленне зычнага гука *р (р˙áма, р˙ез, р̅ізатэ)*
ч˙ — паўмяккае вымаўленне зычнага гука *ч (ч˙ýю, печ˙)*
ш˙ — паўмяккае вымаўленне зычнага гука *ш (ш˙áпка)*
w — губна-губны зычны гук *в (wоз)*
б^{п} — частковае аглушэнне звонкага зычнага *б (боб^{п})*
г — выбухны зычны гук *г* (**г***онт*)
γ — фрыкатыўны зычны гук *г (год)*
h — фарынгальны зычны гук *г (hóрад)*

СПІС АБСЛЕДАВАНЫХ НАСЕЛЕНЫХ ПУНКТАЎ

У спісе назвы населеных пунктаў падаюцца ў чарговасці іх нумарацыі на картах атласа. У першай графе табліцы запісаны парадкавы нумар абследаванага населенага пункта. У другой графе пасля афіцыйнага наймення падаецца мясцовая назва і яе варыянты з абазначэннем націску. Ніжэй даюцца звесткі пра веравызнанне жыхароў. У трэцяй графе ўказваюцца вобласць і раён абследаванага населенага пункта паводле адміністрацыйнага падзелу Беларускай ССР 1971 года. Год абследавання населенага пункта, а таксама ўстанова і яе прадстаўнікі, якія ўдзельнічалі ў збіранні лексічных матэрыялаў для атласа, пададзены ў чацвёртай графе. Пятая графа змяшчае звесткі аб інфарматарах, прозвішчы якіх прыводзяцца звычайна ў алфавітным парадку.

Нумар на карце	Афіцыйная назва населенага пункта Мясцовая назва па даных збіральнікаў Нумар у ДАБМ і АЛА Веравызнанне жыхароў	Вобласць, раён	Год абследавання, установа, прозвішча збіральніка	Ад каго запісана
1	Лісна Лі́сна праваслаўныя	Віцебская, Верхнядзвінскі	1974; Інстытут мовазнаўства; Мацкевіч Ю. Ф.	Гламадзюк А. А., 1909; Дзянісёнак К. К., 1910; Дзянісёнак Н. П., 1909; Зуда Л. В., 1900; Латошка З. Б., 1924; Марачкоўская Я. І. 1914.
1А	Лукшы Лу́кшы ДАБМ 24, АЛА 327	Віцебская, Браслаўскі	1963, 1967; Інстытут мовазнаўства; Кавальчук І. П., Крывіцкі А. А., Шаталава Л. Ф.	—
2	Кураполле Курапо́лле праваслаўныя	Віцебская, Пастаўскі	1974; Інстытут мовазнаўства; Мацкевіч Ю. Ф.	Бароўка М. К., 1914; Дзеравянка М. М., 1909; Пронька М., 1909; Рожка М. А., 1918; Сарока Г., 1909; Хадкевіч М. М., 1899.
2А	Казлы Казлы́ ДАБМ 32, АЛА 329 праваслаўныя	Віцебская, Мёрскі	1963, 1967; Інстытут мовазнаўства; Кавальчук І. П., Крывіцкі А. А., Шаталава Л. Ф.	—
3	Магуны Маґу́ны каталікі	Віцебская, Пастаўскі	1975; Інстытут мовазнаўства; Рамановіч Я. М., Чабярук А. І.	Руткоўскі О. А., 1905; Урбанайць І. І., 1907; Урбанайць С. І., 1913.
3А	Пялікі Пя́лікі ДАБМ 40, АЛА 328	Віцебская, Шаркаўшчынскі	1967; Інстытут мовазнаўства; Груцо А. П., Грыгор'ева Л. М., Кавальчук І. П., Краўчук Р. У.	—
4	Ахрэмаўцы Ахрэ́маўцы праваслаўныя і каталікі	Віцебская, Браслаўскі	1975; Інстытут мовазнаўства; Мацкевіч Ю. Ф.	Вітальд А. В., 1911; Мацук А., 1902; Піровіч А. А., 1897; Піровіч К. Н., 1900; Пятроўская С. В., 1918; Шакура І. А., 1935.
4А	Якубава Якубо́ва ДАБМ 55, АЛА 330	Віцебская, Расонскі	1969; Інстытут мовазнаўства, Лобач С. Г., Шаталава Л. Ф.	Гваздова В. К., 1910; Марозава А. Н., 1910; Палавэчка В. П., 1919; Палавэчка К. П., 1925.
5	Лугі, Лужкі Лугі́	Віцебская, Шаркаўшчынскі	1972; Інстытут мовазнаўства; Крывіцкі А. А., Цыхун Г. А.	Аніськовіч Г., 1904; Андзілека М. П., 1914; Аніськовіч А. К., 1910; Аніськовіч Е. С., 1912; Хрол М. П., 1913.
5А	Лабуноўшчына Лабуно́ўшчына ДАБМ 78, АЛА 333 праваслаўныя	Віцебская, Полацкі	1967; Інстытут мовазнаўства; Груцо А. П., Грыгор'ева Л. М., Кавальчук І. П., Краўчук Р. У.	Ільіных С. Ф., 1907; Малькова А. Ф., 1911; Чарняхоўская П. В., 1902; Коршун Л. Ф., 1913.
6	Мярэцкія Мярэ́цкія праваслаўныя і каталікі	Віцебская, Глыбоцкі	1971; Інстытут мовазнаўства; Мацкевіч Ю. Ф.	Гарачка А. У., 1910; Прытыка П., 1891; Стахоўская І. А., 1898; Сянько Б. В., 1908; Філітарын А. А., 1898.
6А	Бабовікі Бабо́вікі АЛА 334 праваслаўныя	Віцебская, Полацкі	1970; Інстытут мовазнаўства; Бандарэнка Т. П., Каўрус А. А., Тумас Г. Д.	—
7	Сяляўшчына Сіля́ўшчына праваслаўныя	Віцебская, Расонскі	1973; Інстытут мовазнаўства; Шаталава Л. Ф.	Карнілава В. В., 1909; Ніжнікава А. Г., 1896; Парфёна Р. Г., 1897; Усцінава А. А., 1892; Чапуль Е. Ц., 1900.
7А	Паташня Пата́шня АЛА 335 праваслаўныя	Віцебская, Гарадоцкі	1969; Інстытут мовазнаўства; Чэкман В. М., Падлужны А. І.	Ягорава Е. В., 1899; Заяц Р. Д., 1891; Шлаганава Е. Ф., 1910; Ягорава В. А., 1937.
8	Валынцы Валы́нцы праваслаўныя	Віцебская, Верхнядзвінскі	1974; Інстытут мовазнаўства; Мацкевіч Ю. Ф.	Вярыга М. І., 1894; Дадзека А., 1899; Каськовіч М. В., 1909; Красоўская Л. І., 1896; Лохан А. А., 1900; Лохан Ф. П., 1903; Малей Т. Н., 1895; Малей І. М., 1906.
8А	Дворышча Дво́рышча ДАБМ 113, АЛА 342 праваслаўныя	Віцебская, Бешанковіцкі	1970; Інстытут мовазнаўства; Крывіцкі А. А.	Яцук П. В., 1890; Яцук В. М., 1909.
8а	Манякова Маняко́ва праваслаўныя	Віцебская, Мёрскі	1975; Інстытут мовазнаўства; Крыўко М. Н.	Аляшкевіч А. С., 1894; Аляшкевіч З. С., 1897; Крыўко П. М., 1872; Крыўко Н. П., 1920; Крыўко В. П., 1928; Зімніцкі С. С., 1904; Мядзелец С. С., 1936.
9	Вераб'і Віраб'і праваслаўныя	Віцебская, Полацкі	1972; Інстытут мовазнаўства; Лучыц-Федарэц І. І.	Бушунова П. Р., 1897; Гваздзёва В. С., 1926; Гваздзёва М. А., 1911; Гваздзёва Н. В., 1922; Гваздзёў В. Т., 1923; Гваздзёў С. А., 1895; Гваздзёў Ф. А., 1896.
9А	Загараднае За́гараднае АЛА 352 праваслаўныя	Віцебская, Лёзненскі	1969; Інстытут мовазнаўства; Вайтовіч Н. Т., Яшкін І. Я.	Бондарава А. С., 1898; Дарожкіна А. Ф., 1923; Ігнатовіч А. А., 1898; Кокарава М. М., 1911.
10	Арэхаўна Арэ́хаўна праваслаўныя	Віцебская, Ушацкі	1975; Мінскі педінстытут; Панюціч К. М.	Арцямёнак З., 1919; Кулік М. С., 1922; Міцкевіч А. А., 1911.
10А	Прывалкі Прывалкі ДАБМ 341, АЛА 336 праваслаўныя	Гродзенская, Гродзенскі	1966; Інстытут мовазнаўства; Гапановіч П. М., Груцо А. П., Краўчанка З. Ф.	—
11	Вялікія Дольцы Вялікія Дольцы праваслаўныя	Віцебская, Ушацкі	1974, 1975; Мінскі педінстытут; Панюціч К. М.	Абрадэвіч А. П., 1898; Грышковіч В. А., 1906; Клопава А. М., 1923.
11А	Паляцкішкі Паляцкі́шкі ДАБМ 145, АЛА 337 каталікі	Гродзенская, Воранаўскі	1966; Інстытут мовазнаўства; Кавальчук І. П., Мацкевіч Ю. Ф., Шаталава Л. Ф.	Пракаповіч Л. І., 1918; Пракаповіч А. Т., 1923.

Нумар на карце	Афіцыйная назва населенага пункта Мясцовая назва па даных збіральнікаў Нумар у ДАБМ і АЛА Веравызнанне жыхароў	Вобласць, раён	Год абследавання, установа, прозвішча збіральніка	Ад каго запісана
12	Бярнова Бярно́ва праваслаўныя	Віцебская, Гарадоцкі	1974; Інстытут мовазнаўства; Крывіцкі А. А.	Петрусь М. А., 1907; Петру́сь Я. Г., 1910.
12А	Груздава Гру́здава АЛА 332 праваслаўныя	Віцебская, Пастаўскі	1967; Інстытут мовазнаўства; Мацкевіч Ю. Ф., Шаталава Л. Ф.	Падгайскі І. І., 1897; Падгайская Е. В., 1900; Мацкевіч М. Н., 1898; Крывенька Б. К., 1912; Падгайская Я. А., 1904.
13	Грыбна Гры́бна праваслаўныя	Віцебская, Полацкі	1973; Інстытут мовазнаўства; Крывіцкі А. А.	Канстанцінаў У. А., 1919; Коласаў М. Т., 1900; Юшкова М. Т., 1898; Юшкоў В. А., 1897.
13А	Ністанішкі Ніста́нішкі ДАБМ 164, АЛА 331 праваслаўныя і каталікі	Гродзенская, Смаргонскі	1966; Інстытут мовазнаўства; Кавальчук І. П., Мацкевіч Ю. Ф., Шаталава Л. Ф.	Кавалеўская Ю. М., 1890; Кавалеўскі Б. М., 1897; Ключнік Г. М., 1913; Радзюш Я. С., 1917.
14	Мішневічы Мішневічы праваслаўныя	Віцебская, Шумілінскі	1972; Інстытут мовазнаўства; Лобач С. Г.	Іванова В. Л., 1920; Іванова М. В., 1900; Паўлаў І. Ф., Сямёнаў П. Д., Якаўлеў С. Я.
14А	Лоск Лоск ДАБМ 181, АЛА 338	Мінская, Валожынскі	1965; Інстытут мовазнаўства; Кавальчук І. П., Лучыц-Федарэц І. І., Мацкевіч Ю. Ф.	—
15	Узрэчча Узрэ́чча праваслаўныя	Віцебская, Бешанковіцкі	1974; Інстытут мовазнаўства; Крывіцкі А. А.	Яцук В. М., 1900; Яцук П. В., 1890.
15А	Асавец Асаве́ц ДАБМ 203, АЛА 339	Мінская, Вілейскі	1967; Інстытут мовазнаўства; Кавальчук І. П., Рамановіч Я. М.	Барташэвіч О. І., 1908; Мартынава О. Д., 1908.
16	Зайкава За́йкава праваслаўныя	Віцебская, Гарадоцкі	1973; Інстытут мовазнаўства; Яшкін І. Я.	Валхонскі А. С., 1890; Герасімава Т. Л., 1927; Кандрацева П. П., 1895; Капусціна М. Я., 1892; Кулакоўская В. М., 1896; Ласьянава М. В., 1910; Ласьянаў М. А., 1907; Лукацёнак А. І., 1926; Насавёнак А. Ф., 1895; Патапенка С. П.; Себрыкава П. М., 1891; Семяноўская А. І., 1889; Себрыкава П. М., 1904; Сілёнак Е. М., 1896; Уласенка Т. Ф., 1896; Уласенка Е. І., 1908; Фаменка Я. Ф., 1913; Яфімаў В. Я., 1913.
16А	Валодзькі Вало́дзькі ДАБМ 218, АЛА 347 пераважна каталікі	Мінская, Маладзечанскі	1964; Інстытут мовазнаўства; Вярэніч В. Л., Груцо А. П., Лемцюгова В. П., Вайтовіч Н. Т.	Бакун У. В., 1894; Бальчунас Л. П., 1915; Дварэцкая Г. І., 1942.
17	Курына Ку́р'іна праваслаўныя	Віцебская, Віцебскі	1973; Інстытут мовазнаўства; Лобач С. Г.	Бекешава Ф. І., 1889; Карповіч В. П., 1901; Карповіч Е. Я., 1902; Салдаценка М. І., 1915; Фанкевіч В. Я., 1907; Шварноў В. Я., 1897.
17А	Адрубак Адру́бак АЛА 340	Віцебская, Докшыцкі	1967; Інстытут мовазнаўства; Бірыла М. В., Краўчанка З. Ф., Кузьмянкова Т. В., Лемцюгова В. П.	Абымаха Т. К., 1915; Абымаха В. С., 1911; Каляга Т. Ф., 1886; Стома Т. І., 1935; Сцэнік А. І., 1906.
18	Быстрыца Бы́стрыца каталікі	Гродзенская, Астравецкі	1975; Інстытут мовазнаўства; Рамановіч Я. М., Чабярук А. І.	Вярбовіч А. А., 1900; Вярбовіч К. А., 1919; Лаўрыновіч Т. С., 1911; Сімановіч І. А., 1895.
18А	Чарніца Чарніца ДАБМ 233, АЛА 341 праваслаўныя	Віцебская, Лепельскі	1967; Інстытут мовазнаўства; Бірыла М. В., Краўчанка З. Ф., Кузьмянкова Т. В., Лемцюгова В. П.	Домка Е. І., 1912; Садоўская М. І., 1941; Сімака А. П., 1897; Сімака В. П., 1940.
19	Граўжышкі Гра́ўжышкі	Гродзенская, Ашмянскі	1972; Інстытут мовазнаўства; Мацкевіч Ю. Ф.	Шукяловіч Т. Т., 1907; Юркойць Г. І., 1930; Юркойць Ю. Б., 1923; Ятрэмская М. Т., 1904; Ятрэмскі А. І., 1893.
19А	Рудня Ру́дня ДАБМ 210, АЛА 348 праваслаўныя	Мінская, Лагойскі	1965; Інстытут мовазнаўства; Бірыла М. В., Лемцюгова В. П., Рамановіч Я. М., Чабярук А. І.	—
20	Жылі Жылі́ каталікі	Гродзенская, Іўеўскі	1972; Інстытут мовазнаўства; Мацкевіч Ю. Ф., Грынавецкене А. І.	Каржанеўская М. І., 1905; Кульніс М. М., 1932; Міцкевіч Б. М., 1897; Міцкевіч Т. Б., 1943; Міхневіч Л. А., 1920.
20А	Стайкі Ста́йкі ДАБМ 251, АЛА 349 праваслаўныя	Мінская, Барысаўскі	1965; Інстытут мовазнаўства; Вайтовіч Н. Т., Чэкман В. М., Шаталава Л. Ф.	Бабіцкая В. М., 1911; Слаўкоўская В. М., 1898; Слаўкоўскі К. Н., 1895.
21	Брусы Брусы́ праваслаўныя	Мінская, Мядзельскі	1972; Інстытут мовазнаўства; Каўрус А. А.	Біцар Я. М., 1884; Валаховіч Э. В., 1884; Дрозд А. Ф., 1907; Казак К. І., 1903; Каўрус А. К., 1902; Каўрус В. К., 1900; Каўрус І. В., 1928; Мураўскі А., 1896; Мурза С. С., 1906; Русак С. Р., 1910; Тачыцкая Т. Ф., 1892; Тачыцкая С. Ф., 1895; Тачыцкая Г. М., 1923; Тачыцкі К. В., 1915; Ходзін М. С., 1908; Ходзін П. В. 1910.
21А	Лядзінкі Лядзінкі ДАБМ 292, АЛА 315 праваслаўныя	Віцебская, Віцебскі	1969; Інстытут мовазнаўства; Рамановіч Я. М., Чабярук А. І.	Грышанкова М. Ф., 1902; Лядзінкаў І. Р., 1892; Сёмачкін Ф., 1897.
22	Жодзішкі Жо́дзішкі каталікі	Гродзенская, Смаргонскі	1972; Інстытут мовазнаўства; Рамановіч Я. М., Чабярук А. І.	Голяк М. А., 1908; Голяк М. А., 1939; Дудзінская А. А., 1913; Дудзінскі А. А., 1897.

Нумар на карце	Афіцыйная назва населенага пункта Мясцовая назва па даных збіральнікаў Нумар у ДАБМ і АЛА Веравызнанне жыхароў	Вобласць, раён	Год абследавання, установа, прозвішча збіральніка	Ад каго запісана
22А	Абчуга Абчу́га ДАБМ 276, АЛА 350 праваслаўныя	Мінская, Крупскі	1970; Інстытут мовазнаўства; Бірыла М. В., Лемцюгова В. П., Кажура Н. Ц., Чыкілеўская Т. Р.	Чафкін А. П., 1893; Чафкіна Е. Ф., 1903.
23	Петрашунцы Петрашу́нцы праваслаўныя	Мінская, Валожынскі	1971; Інстытут мовазнаўства; Крывіцкі А. А.	Сухадолец В. А., 1913; Сухадолец Г. Е., 1896.
23А	Слатаўшчына Сла́таўшчына АЛА 360 праваслаўныя	Віцебская, Дубровенскі	1964, 1968; Інстытут мовазнаўства; Мацкевіч Ю. Ф., Груцо А. П., Сігеда П. І., Шадурскі І. В., Яшкін І. Я.	Брытанава М. К., 1899; Рабцоў С. М., 1916; Ярмошкін М. М., 1892; Ярмошкін М. М., 1937.
24	Саланое Салано́е пераважна праваслаўныя	Мінская, Вілейскі	1973; Інстытут мовазнаўства; Мацкевіч Ю. Ф.	Кур'яновіч І. К., 1903; Кур'яновіч Ю. В., 1918; Лях М. А., 1883; Лях М. М., 1893.
24А	Слабодка Слабо́дка ДАБМ 318, АЛА 359 праваслаўныя	Магілёўская, Шклоўскі	1969; Інстытут мовазнаўства; Рамановіч Я. М., Чабярук А. І.	Тумарава І. Я., 1885; Тумарава А. М., 1931; Тумараў І. Е., 1890; Сімашка М. П., 1902.
25	Рыбчына Ры́бчына праваслаўныя	Мінская, Вілейскі	1971; Інстытут мовазнаўства; Мацкевіч Ю. Ф.	Гамолка І. І., 1903; Гамолка П., 1887; Дуровіч А. І., 1911; Дуровіч В. І., 1917; Дурэйка В. С., 1928; Дурэйка І., Стан. 1920; Соніч І. А., 1899; Філістовіч А., 1901; Філістовіч А. С., 1906.
25А	Старакожаўка Старако́жаўка ДАБМ 336, АЛА 371 праваслаўныя	Магілёўская, Горацкі	1965; Інстытут мовазнаўства; Груцо А. П., Крывіцкі А. А., Шадурскі І. В.	Аніськава М. Л., 1903; Аніськаў В. С., 1905; Варанцова А. Л., 1889; Данцова Е. Д., 1913; Кавалёва Т., 1904; Котцава Т. С., 1894; Французава Н. Д., 1936; Цішкевіч М., 1893; Цішкевіч П., 1898.
25а	Вялікія Нястанавічы Вялікія Ніста́навічы праваслаўныя	Мінская, Лагойскі	1975; Інстытут мовазнаўства Рамановіч Я. М., Чабярук А. І.	Альшэўская Я. М., 1897; Альшэўскі І. І., 1904; Ванькові А. І., 1922; Панок А. Г., 1905.
26	Гайна Га́йна праваслаўныя	Мінская, Лагойскі	1972; Інстытут мовазнаўства; Чабярук А. І.	Бэндарук А. А., 1898, Кохан А. І., 1903; Кохан М. І., 1901; Шых Н. А., 1915.
26А	Вялікія Баяры Вялікія Бая́ры АЛА 344 каталікі	Гродзенская, Шчучынскі	1964; Інстытут мовазнаўства; Кавльчук І. П., Мацкевіч Ю. Ф., Шаталава Л. Ф.	Роўба В. В., 1911; Чыжык Р. І., 1941; Чыжык Г. І., 1919; Якімовіч С. І., 1908.
27	Вязынка Сялёдчыкі, Вязы́нка праваслаўныя	Мінская, Маладзечанскі	1972; Інстытут мовазнаўства; Рамановіч Я. М., Чабярук А. І.	Бізюк Г. В., 1930; Дзямідчык В. С., 1890; Таролік М. А., 1919.
27А	Гостраў Го́страў ДАБМ 371, АЛА 343 праваслаўныя і каталікі	Гродзенская, Мастоўскі	1968; Інстытут мовазнаўства; Арашонкава Г. У., Мацкевіч Ю. Ф., Шаталава Л. Ф.	Ярэмчык А. С., 1918; Ярэмчык Т. С., 1901; Ярэмчык Ю. В., 1932.
28	Беразіно Беразіно́ праваслаўныя	Віцебская, Докшыцкі	1972; Інстытут мовазнаўства; Лобач С. Г.	Аўтушка М. В., 1918; Бычок Г. П., 1896; Барановіч У. М., Захарэвіч М. Я., 1903; Захарэвіч П. Д., 1898; Казлоўская С. Р., 1906;Раслёнак А. А., 1892; Раслёнак М. П., 1893.
28А	Альхоўка Альхо́ўка ДАБМ 394, АЛА 345 праваслаўныя	Гродзенская, Навагрудскі	1967; Інстытут мовазнаўства; Мацкевіч Ю. Ф., Шаталава Л. Ф.	Анацко М. В., 1900; Анацко П. С., 1895; Анацко Я. М., 1885; Жыдок Е. Я., 1899; Сокал К. Н., 1910; Урбановіч М. А., 1914; Урбановіч С. С., 1907.
29	Чэрцы Чэ́рцы праваслаўныя	Віцебская, Лепельскі	1972; Інстытут мовазнаўства; Яшкін І. Я.	Алейнік А. І., 1926; Арлова Е. І., 1889; Банько М. Д., 1909; Дзядко І. К., 1885; Жарнасек В. П., 1903; Жарнасек Ф. М., 1897; Крачкоўская А. І., 1898; Падасінавік М. А., 1904; Падасінавік Н. А., 1900; Скрабнеўская В. П., 1955; Трубека І. Г., 1881; Шчамялёва А. Г., 1914.
29А	Міратычы Міра́тычы ДАБМ 409, АЛА 355 праваслаўныя	Гродзенская, Карэліцкі	1968; Інстытут мовазнаўства; Мацкевіч Ю. Ф., Шаталава Л. Ф.	Гурын В. Ф., 1880; Каралько З. І., 1900; Машчэнская В. М., 1912; Машчэнскі Ю. І., 1908.
30	Палік Пялі́к, Палік	Мінская, Барысаўскі	1973; Інстытут мовазнаўства; Рамановіч Я. М., Чабярук А. І.	Грышкевіч В. С., 1905; Грышкевіч В. Д., 1906; Грышкевіч К. Ц., 1906; Грышкевіч М. С., 1900.
30А	Пруды Пруды́ ДАБМ 343, АЛА 346 каталікі	Мінская, Івянецкі	1967; Інстытут мовазнаўства; Вайтовіч Н. Т., Яшкін І. Я.	Босы Р. Ф., 1921; Дошчачка Г. М., 1923.
31	Глівін Глі́він праваслаўныя	Мінская, Барысаўскі	1972; Інстытут мовазнаўства; Лобач С. Г.	Вярбіцкі В. А., 1902; Бярозка Г. Е., 1892; Лосік В. Р., 1892; Кот П. М., 1905; Лосік А. І., 1907; Лосік П. М., 1899; Сацукевіч І. К., 1902.
31А	Дзяхань Дзя́хань ДАБМ 468, АЛА 358 праваслаўныя	Мінская, Смалявіцкі	1963, 1971; Інстытут мовазнаўства; Міхневіч А. Я., Сігеда П. І., Цыхун Г. А., Рамановіч Я. М., Чабярук А. І.	Малахоўскі А., 1904; Сітнік Л. І., 1895.
32	Машканы Машканы́ праваслаўныя	Віцебская, Сенненскі	1973; Інстытут мовазнаўства; Рамановіч Я. М., Чабярук А. І.	Дубавец У. С., 1894; Машкей А. Ц., 1904; Уткін П. Ф., 1900.
32А	Дудзічы Ду́дзічы ДАБМ 478, АЛА 357 праваслаўныя	Мінская, Пухавіцкі	1964, 1971; Інстытут мовазнаўства; Вярэніч В. Л., Выгонная Л. Ц., Фандзяко-	Лыскавец А. П., 1886; Лыскавец Л. С., 1914; Позняк М. А., 1907; Позняк Н. Л., 1908; Сквар-

Нумар на карце	Афіцыйная назва населенага пункта Мясцовая назва па даных збіральнікаў Нумар у ДАБМ і АЛА Веравызнанне жыхароў	Вобласць, раён	Год абследавання, установа, прозвішча збіральніка	Ад каго запісана
			ва Р. М., Вайтовіч Н. Т., Яшкін І. Я.	нюк Н. Д., 1914; Хадыка М. М., 1903.
33	Антаполле Антапо́лле праваслаўныя	Віцебская, Чашніцкі	1973; Інстытут мовазнаўства; Рамановіч Я. М., Чабярук А. І.	Дзямешка В. М., 1898; Іванава А. А., 1911; Іванаў С. А., 1908.
33А	Гарэлец Гарэлец ДАБМ 484, АЛА 367 праваслаўныя	Мінская, Пухавіцкі	1966; Інстытут мовазнаўства; Рамановіч Я. М., Тумас Г. Д.	Верамейчык М. П., 1900; Марушын Н. І., 1897; Пузіцкая Е. І., 1900; Ясько Д. Д., 1895.
34	Прошыка Про́шыка праваслаўныя і католікі	Мінская, Крупскі	1972; Інстытут мовазнаўства; Крывіцкі А. А.	Костачка А. В., 1882; Костачка Р. Д., 1903.
34А	Ванелевічы Ва́нелевічы ДАБМ 497, АЛА 366	Мінская, Капыльскі	1971; Інстытут мовазнаўства; Бірыла М. В., Краўчук Р. К., Рамановіч Я. М., Чабярук А. І., Лобач С. Г.	Кароткі І. К., 1902; Лазюк В. Ф., 1911; Лазюк Е. Д., 1899.
35	Я́нава Янава праваслаўныя	Віцебская, Талачынскі	1974; Інстытут мовазнаўства; Яшкін І. Я.	Ананевіч Е. А., 1909; Ананевіч М. В., 1905; Ананевіч М. К., 1910; Бярэзіна Е. Я., 1888; Казакевіч М. М., 1903; Пісарэнка С. І., 1914; Царова В. Л., 1905; Цароў І. Х., 1907; Цароў П. Х., 1900; Шматульскі С. Л., 1925.
35А	Карытнае Кары́тнае ДАБМ 532, АЛА 377 праваслаўныя	Магілёўская, Асіповіцкі	1967; Інстытут мовазнаўства; Падлужны А. І., Валкавец Л. М.	Каленік А. С., 1905; Савончык П., 1896; Томчык А. П., 1902; Усай А., 1898.
36	Гай Гай праваслаўныя	Магілёўская, Круглянскі	1974; Інстытут мовазнаўства; Лобач С. Г.	Канцавая Л., 1909; Мінькукова Л. В., 1904; Хвалевіч Я. Д., 1909; Цішурова А. А., 1909; Цішурова М. В., 1888; Цішурова Д. Ф., 1911; Цішурова П. К., 1902; Цішуроў Г. Е., 1893.
36А	Асавец Асаве́ц ДАБМ 538, АЛА 369 праваслаўныя	Магілёўская, Бялыніцкі	1972; Інстытут мовазнаўства; Вайтовіч Н. Т., Лобач С. Г.	—
37	Ухвала Ухва́ла праваслаўныя	Мінская, Крупскі	1972; Інстытут мовазнаўства; Вайтовіч Н. Т., Лобач С. Г.	Кальніцкая Г. Я., 1920; Мігаль А. П., 1922; Сасноўская Л. М., 1903; Фуфта Ю. Ю., 1903.
37А	Рубеж Рубе́ж ДАБМ 554, АЛА 378	Магілёўская, Клічаўскі	1968; Інстытут мовазнаўства; Рамановіч Я. М., Чабярук А. І.	Маркоўская А. В., 1887; Солтан П. В., 1889; Стукальская Ф. С., 1905.
38	Ланькава Ла́нькаў, Ла́нькава праваслаўныя	Магілёўская, Бялыніцкі	1972; Інстытут мовазнаўства; Крывіцкі А. А.	Бутылёва Л., 1911; Дазорцава Е. Я., 1913; Сталяроў В. А., 1922.
38А	Стайкі Ста́йкі ДАБМ 582, АЛА 370	Магілёўская, Магілёўскі	1966; Інстытут мовазнаўства; Грыгор'ева Л. М., Кузьмянкова Т. В.	—
39	Зубакі Зуба́кі праваслаўныя	Віцебская, Лёзненскі	1975; Інстытут мовазнаўства; Крывіцкі А. А.	Пацыенка П. Ф., 1915; Пацыенка С. Я., 1910; Шакулоў М. Ц., 1906.
39А	Завад-Віравая За́выд-Віру́ва́я, За́выд-Йіру́ва́я ДАБМ 623, АЛА 379 праваслаўныя	Магілёўская, Слаўгарадскі	1966; Інстытут мовазнаўства; Лемцюгова В. П., Яшкін І. Я.	Барадаценка Т. І., 1874; Даніленка І. П., 1883; Узгорскі Ф. Я., 1866.
40	Клюкаўка Клю́кыўка праваслаўныя	Віцебская, Аршанскі	1974; Мінскі педінстытут; Груцо А. П.	Мацюк К. Я., 1894; Мацюк Н. С., 1905; Мацюк Я. С., 1892.
40А	Ніжняя Тошчыца Ніжняя Тошчыца ДАБМ 597, АЛА 388 праваслаўныя	Магілёўская, Быхаўскі	1966; Інстытут мовазнаўства; Колас Н. П., Падлужны А. І.	Гадунова Г. Е., 1888; Казлова А. В., 1918; Мартыненка А. Е., 1909; Тамашова М. М., 1913.
41	Пішчыкі, Пі́шчыкі праваслаўныя	Віцебская, Дубровенскі	1971; Мінскі педінстытут; Груцо А. П.	—
41А	Беражыстае, Беражы́стае ДАБМ, 612, АЛА 380	Магілёўская, Крычаўскі	1965; Інстытут мовазнаўства; Валкавец Л. М., Падлужны А. І., Яшкін І. Я.	Канаплёва У. С., 1897; Канаплёў П. Ф., 1893; Лявонаў А. В., 1889; Пруднікава А. Ф., 1904; Цімашэнка Д. С., 1914; Шаўцова Е. Ф., 1900; Шаўцоў Д. С., 1890.
42	Грывец Грыве́ц праваслаўныя	Магілёўская, Горацкі	1973; Мінскі педінстытут; Груцо А. П.	Нікіфарава З. Е., 1901; Пустоў М. З., 1929; Разумоўская В. В., 1920; Разумоўская Н. К., 1955; Разумоўскі К. Я., 1912; Сямёнава Т. М., 1950.
42А	Пралетарскае Царко́вішча ДАБМ 646, АЛА 381 праваслаўныя	Магілёўская, Касцюковіцкі	1967; Магілёўскі педінстытут; Клюсаў Г. Н.	Клепава М. І., 1886; Краўчанка У. Н., 1882; Рухманкова, 1892.
43	Чарнеўка Чэ́рніўка праваслаўныя	Магілёўская, Шклоўскі	1973; Інстытут мовазнаўства; Лемцюгова В. П.	Арлоў А. Ф., 1923; Іванова У. З., 1911; Іваноў Ц. Я., 1911; Раманаў А. Я., 1908; Шкарыянкова В. І., 1914.
43А	Дзімітравічы Дмы́тровычы ДАБМ 653, АЛА 362 праваслаўныя	Брэсцкая, Камянецкі	1963, 1971; Інстытут мовазнаўства; Мацкевіч Ю. Ф., Чартко І. І., Шаталава Л. Ф., Клімчук Ф. Д., Яшкін І. Я.	Гуцэвіч М. М., 1890; Дземідзюк Н. Д., 1932; Жыгала А. К., 1932; Казак В. С., 1882; Каленік В. Н., 1912; Карнялюк В. М., 1912; Карнялюк Л. Л., 1909; Мардас А. М., 1950; Мардас І. М., 1921; Кулік М. К., 1888; Кучынскі В. І., 1930; Пабрук Н. К., 1937.

Нумар на карце	Афіцыйная назва населенага пункта Мясцовая назва па даных збіральнікаў Нумар у ДАБМ і АЛА Веравызнанне жыхароў	Вобласць, раён	Год абследавання, установа, прозвішча збіральніка	Ад каго запісана
44	Старына Старíна праваслаўныя	Магілёўская, Мсціслаўскі	1973; Інстытут мовазнаўства; Крывіцкі А. А.	Гурынаў І. А., 1904; Карабкова А. М., 1903.
44А	Навасёлкі Навасёлкі ДАБМ 671, АЛА 353 католікі	Гродзенская, Свіслацкі	1973; Інстытут мовазнаўства; Мацкевіч Ю. Ф., Шаталава Л. Ф.	—
45	Каробчыцы Карóбчыцы пераважна католікі	Гродзенская, Гродзенскі	1971; Гродзенскі педінстытут; Сцяшковіч Т. Ф.	Баталовіч М. І., 1925; Казук Ю. К., 1899; Машук А. С., 1898.
45А	Горск Гуорск ДАБМ 687, АЛА 363 праваслаўныя	Брэсцкая, Бярозаўскі	1963, 1971; Інстытут мовазнаўства; Мацкевіч Ю. Ф., Чартко І. І., Шаталава Л. Ф., Шушкевіч М. С.	Еўтуховіч А. Л., 1902; Казловіч І. І., 1891; Казловіч М. К., 1899; Казловіч Ю. К., 1896.
46	Макараўцы Макáраўцы	Гродзенская, Берастовіцкі	1972; Гродзенскі педінстытут; Сцяшковіч Т. Ф., Панасюк Г.	—
46А	Любішчыцы Любішчыцы ДАБМ 713, АЛА 364 праваслаўныя	Брэсцкая, Івацэвіцкі	1964, 1971; Інстытут мовазнаўства; Бірыла М. В., Булыка А. М., Падлужны А. І., Рамановіч Я. М., Чабярук А. І.	—
47	Бершты Бéршты	Гродзенская, Шчучынскі	1974; Гродзенскі педінстытут; Сцяшковіч Т. Ф., Калаціліна В., Парфімчык Г., Трафімовіч А., Маліноўская Л., Корбут Л., Лебядзевіч Л.	Буцько А. А., 1930; Гіль А. М., 1904; Гіль А. М., 1902; Гіль А. М. 1904; Гіль А. М. 1914; Гіль Г. Х., 1920; Дарашкевіч Я. М., 1928; Лебядзевіч А. С., 1892; Лебядзевіч М. А., Павярайка Г. М., 1888.
47А	Азарычы Озáрычы ДАБМ 725, АЛА 375 праваслаўныя	Брэсцкая, Пінскі	1969; Інстытут мовазнаўства; Арашонкава Г. У., Шаталава Л. Ф.	Барысевіч Т. І., 1883; Мельнік А. А., 1894; Чуйко А. Г., 1899.
48	Касцянёва Касцянёва	Гродзенская, Шчучынскі	1974; Гродзенскі педінстытут; Сцяшковіч Т. Ф., Сарокіна В. І., Бігель М. М., Панкевіч Г. У.	Арабчык В., 1927; Захарка В. В., 1905; Яцевіч Ю. В., 1899.
48А	Ляжыткавічы Лыжы́тковычы ДАБМ 736, АЛА 374 праваслаўныя	Брэсцкая, Драгічынскі	1968; Інстытут мовазнаўства; Лучыц-Федарэц І. І., Кавальчук І. П.	Дзясюк Ф. Д., 1897; Камлюк М. П., 1924; Каплун В. М., 1923; Лявончык Н. П., 1923; Лясюк П. С., 1888; Марголь А. К., 1909; Марголь К. С., 1913.
49	Стральцы Стральцы́	Гродзенская, Гродзенскі	1972; Інстытут мовазнаўства; Рамановіч Я. М.	Курыловія П. П., 1898; Рамановіч В. М., 1911; Рамановіч В. А., 1908.
49А	Альхоўцы Альхóўцы ДАБМ 742, АЛА 365 праваслаўныя	Брэсцкая, Ляхавіцкі	1969; Інстытут мовазнаўства; Мацкевіч Ю. Ф.	Кірыла С. В., 1892; Маслоўская А. І., 1894; Папчэня А. А., 1932; Піліпчык С. А.
49а	Галубы Галубы́ праваслаўныя і католікі	Гродзенская, Мастоўскі	1975; Інстытут мовазнаўства; Лобач С. Г.	Валчкевіч Н. Д., Гідрэвіч І. Л., 1933; Гудзіловіч С. Р., 1911; Мойса В. В., 1911; Мойса Г. Р., 1908; Мойса У. А., 1924; Мойса Ф. С., 1910; Сарвас В. С., 1913.
50	Старое Сяло Старóе Сяло́ АЛА 354 пераважна католікі	Гродзенская, Зэльвенскі	1971; Мінскі педінстытут; Сцяцко П. У.	Гойла Я. П., 1905; Пузач С. Ф., 1892.
50А	Дзяніскавічы Дзяніскавічы ДАБМ 751, АЛА 376	Брэсцкая, Ганцавіцкі	1970; Інстытут мовазнаўства; Мацкевіч Ю. Ф.	Дзенісеня В. Н., 1907; Дзенісеня П. Я., 1910; Сташанін А. Г., 1920; Швайко Е. І.
51	Мсцібава, Амсцібава Мсці́баў католікі і праваслаўныя	Гродзенская, Ваўкавыскі	1975; Інстытут мовазнаўства; Мацкевіч Ю. Ф.	Акулінскі Ф. І., 1908; Галась В. Ф., 1895; Галась Л. Ю., 1922; Галась Ю. Ф., 1887; Гуляй Э. І., 1909; Крысян С. Ю., 1929; Сабаткоўская А. В., 1910; Філіповіч М. А., 1910.
51А	Вулька ІІ-я ДАБМ 756, АЛА 384 праваслаўныя	Брэсцкая, Лунінецкі	1969; Інстытут мовазнаўства; Кузьмянкова Т. В., Напорка А. А.	Гаргун В. М., 1911; Макейчык У., 1893; Паўловіч А. А., 1905; Паўловіч Н., 1898.
52	Старыя Смільгіні Стары́я Смільгíні католікі	Гродзенская, Воранаўскі	1973; Інстытут мовазнаўства; Мацкевіч Ю. Ф.	Насаль П., 1918; Радзевіч Я. А., 1914; Савіцкая Р. Я., 1896; Савіцкая Я. С., 1918; Савіцкі А. Ю., 1914; Сакаловіч Т. А., 1900.
52А	Месяцічы Мíсятычы ДАБМ 772, АЛА 382 праваслаўныя	Брэсцкая, Пінскі	1968; Інстытут мовазнаўства; Грыгор'ева Л. М., Груцо А. П.	Шпакоўская В. С., 1920; Шпакоўская Н. С., 1907; Шпакоўскі А. А., 1910; Шпакоўскі М. П., 1926.
52а	Дакудава Даку́дава праваслаўныя	Гродзенская, Лідскі	1975; Інстытут мовазнаўства; Рамановіч Я. М., Чабярук А. І.	Кудзі А. І., 1927; Манько М. Я., 1903; Сокал І. А., 1906.
53	Малыя Вераб'евічы Малыя Граб'éвічы, Грабéвічы праваслаўныя	Гродзенская, Навагрудскі	1974; Гродзенскі педінстытут; Аляксейчык Г. М.	Гаўрош М. Ф., 1902; Гаўрош П. І., 1900; Даражэй І. С., 1919; Кушаль В. К., 1907; Рамза А. Я., 1901; Сілко П. М., 1900; Тарасевіч П. І., 1887; Рагавец В. Ф., 1904.
53А	Яскавічы Яскавічы ДАБМ 791, АЛА 385 праваслаўныя	Мінская, Старобінскі	1969; Інстытут мовазнаўства; Крывіцкі А. А., Яшкін І. Я.	Бойка І. Т., 1969; Круковіч А. М., 1905; Круковіч Д. Г., 1909; Круковіч Д. Ц., 1899; Круковіч Х. Я., 1909.

Нумар на карце	Афіцыйная назва населенага пункта Мясцовая назва па даных збіральнікаў Нумар у ДАБМ і АЛА Веравызнанне жыхароў	Вобласць, раён	Год абследавання, установа, прозвішча збіральніка	Ад каго запісана
54	Азяраны Азяра́ны, Азяра́не праваслаўныя	Гродзенская, Дзятлаўскі	1974; Гродзенскі педінстытут; Аляксейчык Г. М., 1979; Інстытут мовазнаўства; Рамановіч Я. М.	Барысевіч У. Л., 1904; Бялятка П. М., 1910; Кухарчык С. М., 1892; Кухта І. К., 1900; Літавер В. А., 1904; Маціеўскі А. С., 1904; Сіневіч В. Л., 1899.
54А	Запясочча Запесо́ч'е АЛА 389 праваслаўныя	Гомельская, Жыткавіцкі	1966; Інстытут мовазнаўства; Валкавец Л. М., Крывіцкі А. А., Фандзякова Р. М., Цыхун Г. А.	Балбуцкая М. А., 1913; Карась Ф. І., 1907; Швед Х. Г., 1890.
55	Парэчча Парэ́чо праваслаўныя	Гродзенская, Слонімскі	1973; Мінскі педінстытут; Сцяцко П. У.	Жывулька Л. В., 1915; Жывулька У. Я., 1913; Скок Н. В., 1924; Скокаў П. А., 1900.
55А	Смыковічы Смуко́вічы АЛА 391 праваслаўныя	Гомельская, Акцябрскі	1968; Інстытут мовазнаўства; Рамановіч Я. М., Чабярук А. І.	Раговіч Н. С., 1930; Шэйка У. А., 1889.
56	Малахоўцы Малахо́ўцы праваслаўныя	Брэсцкая, Баранавіцкі	1974; Інстытут мовазнаўства; Рамановіч Я. М., Чабярук А. І.	Бутырчык А. А., 1903; Дурыла І. М., 1899; Лайша І. А., 1905.
56А	Бобрык ДАБМ 838, АЛА 390 праваслаўныя	Гомельская, Капаткевіцкі	1970; Інстытут мовазнаўства; Лобач С. Г., Шаталава Л. Ф.	Карнейчык Е. М., 1901; Майсюк У. М., 1899; Малышава У. А., 1900; Осіпчык А. А., 1901.
57	Баравікоўшчына Баравіко́ўшчына каталікі	Мінская, Валожынскі	1971; Інстытут мовазнаўства; Вайтовіч Н. Т.	Рэвінская Э. І., 1900.
57А	Жахавічы Жахаві́чы ДАБМ 849, АЛА 395 праваслаўныя	Гомельская, Мазырскі	1966; Інстытут мовазнаўства; Вайтовіч Н. Т., Шаталава Л. Ф., Шушкевіч М. С.	—
58	Бакшты Ба́кшты праваслаўныя і каталікі	Гродзенская, Іўеўскі	1972; Інстытут мовазнаўства; Мацкевіч Ю. Ф.	Аўдзевіч Л. П., 1890; Булка Л. М., 1906; Камароўскі К. В., 1906; Кароль З. К., 1890; Комса Л. А., 1932; Комса Г. Н., 1912; Комса В. А., 1933; Русак І. С., 1882; Чэрнік Я. І., 1912.
58А	Бутчын Бу́дчына ДАБМ 855, АЛА 387 праваслаўныя	Магілёўская, Бабруйскі	1969; Інстытут мовазнаўства; Рамановіч Я. М., Чабярук А. І.	Багачова А. І., 1929; Парахневіч Г. І., 1910; Парахневіч Н. М., 1910.
59	Налібокі Налі́бакі каталікі	Мінская, Стаўбцоўскі	1972; Інстытут мовазнаўства; Вайтовіч Н. Т.	Куніцкая І. Ф., 1903; Куніцкі С. М., 1916; Лойка Ю. С., 1899; Ферботка М. С., 1897.
59А	Вязавіца Вязаві́ца ДАБМ 879, АЛА 396 праваслаўныя	Гомельская, Калінкавіцкі	1968; Інстытут мовазнаўства; Падлужны А. І., Тумас Г. Д.	Варанцова У., 1912; Горбач А., 1917; Мірановіч П., 1892; Перапечка Л., 1899.
60	Лукі Лу́кі праваслаўныя	Гродзенская, Карэліцкі	1972; Мінскі педінстытут; Гаўрош Н. В.	Булдык Д. А., 1913; Булдык М. Д., 1915; Забенка Р., 1894; Забенка Ц. Р., 1896; Тананка І. З., 1896.
60А	Бяляеўка Біля́іўка ДАБМ 925, АЛА 393	Гомельская, Чачэрскі	1970; Інстытут мовазнаўства; Кузьмянкова Т. В., Напорка А. А.	Атрошанка М. С., 1904; Атрошанка Н. І., 1892; Іванчанка Г. С., 1913; Шыцікаў П. С., 1881.
61	Стары Свержань ДАБМ 448, АЛА 356 праваслаўныя	Мінская, Стаўбцоўскі	1971; Інстытут мовазнаўства; Прышчэпчык Г. М.	Дрозд С. С., 1897; Здрозд М. К., 1900.
61А	Шыхаў Шы́хаў ДАБМ 898, АЛА 392 праваслаўныя	Гомельская, Жлобінскі	1970; Інстытут мовазнаўства; Рамановіч Я. М., Чабярук А. І.	Міроеўскі Я. С., 1898; Прылепаў Е. Ф., 1881; Шэметава Т. К., 1920.
62	Карцэвічы Карцэ́вічы праваслаўныя	Мінская, Нясвіжскі	1970; Інстытут мовазнаўства; Яшкін І. Я.	Вальчык А. М., 1890; Гаціло С. С., 1915; Грабоўская Г. І., 1894; Грабоўскі А. Ф., 1893.
62А	Заспа За́спа ДАБМ 915, АЛА 397	Гомельская, Рэчыцкі	1970; Інстытут мовазнаўства; Вайтовіч Н. Т., Яшкін І. Я.	Стрыжак А. Н., 1905; Стрыжак Е. М., 1896.
63	Крупіца Крупіца праваслаўныя	Мінская, Мінскі	1971; Інстытут мовазнаўства; Рамановіч Я. М., Чабярук А. І.	Лагацкая Е. Е., 1892; Лагацкая М. С., 1900; Ламака М. М., 1910.
63А	Шарсцін Шарсці́н ДАБМ 331, АЛА 398 праваслаўныя	Гомельская, Веткаўскі	1970; Інстытут мовазнаўства; Вайтовіч В. Т., Яшкін І. Я.	Гірынава А. Г., 1911; Клікунова А. Ф., 1897; Палазава Н. Д., 1924; Сундукова Л. Ф., 1905.
64	Данілавічы Дані́лавічы праваслаўныя	Мінская, Дзяржынскі	1971; Інстытут мовазнаўства; Рамановіч Я. М., Чабярук А. І.	Шамко Р. І., 1906; Шамко Т. Д., 1914; Шыбко Е. Н., 1890; Шыбко Р. І., 1911.
64А	Вялікія Радванічы Вылы́кы Родва́нычы АЛА 372	Брэсцкая, Брэсцкі	1966; Інстытут мовазнаўства; Крывіцкі А. А., Цыхун Г. А., Фандзякова Р. М., Валкавец Л. М.	Калішок Д., 1911; Рамановіч М., 1889; Рамановіч П., 1921; Юшчук Л., 1950.
65	Нізок Нізо́к праваслаўныя	Мінская, Уздзенскі	1972; Інстытут мовазнаўства; Рамановіч Я. М., Чабярук А. І.	Герасімовіч І. І., 1898; Нісцюк А. Ф., 1900; Шавель А. М., 1903; Шырко К. А, 1907.
65А	Новае Палессе Каро́сцін ДАБМ 879, АЛА 394 праваслаўныя	Гомельская, Лельчыцкі	1970; Інстытут мовазнаўства; Рамановіч Я. М., Чабярук А. І.	Лісіцкая М. І., 1930; Палын І. Я., 1892; Тушынская А. І., 1921.
66	Вецярэвічы Вецярэ́вічы праваслаўныя	Мінская, Пухавіцкі	1975; Інстытут мовазнаўства; Мацкевіч Ю. Ф.	Гурыновіч М. М., 1908; Гурыновіч К. І., 1902; Гурыновіч А. Г., 1905; Казючыц Н., 1915; Лапцэвіч З. Р., 1902; Лапцэвіч Ц. Д., 1903; Лапцэвіч Н. І., 1900; Лапцэвіч Н. Я., 1910; Сабан Л. А., 1915; Шашок М. Б., 1930.

Нумар на карце	Афіцыйная назва населенага пункта Мясцовая назва па даных збіральнікаў Нумар у ДАБМ і АЛА Веравызнанне жыхароў	Вобласць, раён	Год абследавання, установа, прозвішча збіральніка	Ад каго запісана
66A	Тульгавічы Ту́льгавічы ДАБМ 1001, АЛА 399 праваслаўныя	Гомельская, Хойніцкі	1966; Інстытут мовазнаўства; Вайтовіч Н. Т., Яшкін І. Я.	Акуленка Е. Д., 1896; Акуленка Н. Я., 1908; Няфёд А. В., 1896; Трацянок А. І., 1905.
67	Амговічы Амго́вічы праваслаўныя	Мінская, Слуцкі	1974; Інстытут мовазнаўства; Вайтовіч Н. Т.	Коршак В. В., 1908; Коршак М. В., 1901; Малецкі Г. П., 1924; Пенязь В. С., 1914; Пенязь К. І., 1912.
67A	Шкураты Шкураты́ ДАБМ 1018, АЛА 400 праваслаўныя	Гомельская, Брагінскі	1970; Інстытут мовазнаўства; Лобач С. Г., Шаталава Л. Ф.	Карсак М. А., 1913; Крывянчук А. Е., 1900; Давыдок М. І., 1895; Хвашчэнка А. Д., 1900.
68	Рудня Ру́дня праваслаўныя	Мінская, Чэрвеньскі	1972; Інстытут мовазнаўства; Арашонкава Г. У.	Вяргун В. К., 1907; Вяргун П. В., 1903; Вяргун Я. А., 1899; Жыгімонт П. Ф., 1883; Толкач Г. В., 1896.
69	Рудня Астравітая Ру́дня Астравітая праваслаўныя	Мінская, Чэрвеньскі	1971; Інстытут мовазнаўства; Мацкевіч Ю. Ф.	Буркун Д. Ф., 1905; Врублеўская Г. В., 1908; Врублеўскі В. А., 1909; Каленік Е., 1906; Краснагіра А. К., 1911; Макейчык П. І., 1908.
70	Багушэвічы Багушэ́вічы ДАБМ 511, АЛА 368 праваслаўныя	Мінская, Бярэзінскі	1973, 1974; Інстытут мовазнаўства; Арашонкава Г. У.	Забаронак А. І., 1900; Забаронак Н. У., 1926; Забаронак Ф. С., 1890.
71	Лапічы Ла́пічы праваслаўныя	Магілёўская, Асіповіцкі	1975; Інстытут мовазнаўства; Арашонкава Г. У.	Канонік В. І., 1902; Усніч Ю. Я., 1903.
72	Дараганава Дарага́нава праваслаўныя	Магілёўская, Асіповіцкі	1975; Інстытут мовазнаўства; Рамановіч Я. М., Чабярук А. І.	Міхадзюк І. Я., 1905; Міхадзюк Т. Я., 1910; Цераш Н. С., 1913.
73	Цяхцін Цяхці́н праваслаўныя	Магілёўская, Бялыніцкі	1973; Інстытут мовазнаўства; Вайтовіч Н. Т.	Канаплёва П. Л., 1913; Матлахаў С. В., 1907; Цапік П. Х., 1925, Цапікаў А. І., 1904; Хрушчоў Б. М., 1925.
74	Мачаск Ма́часк праваслаўныя	Мінская, Бярэзінскі	1971; Інстытут мовазнаўства; Лобач С. Г., Чабярук А. І.	Ігнатовіч І. Г., 1921; Любецкая Г. А., 1910; Сідаровіч М. В., 1897; Сідаровіч В. А., 1897; Сярмяжка В. М., 1913; Цэдрык М. Ю., 1901; Цэдрык М. М., 1934.
75	Кароўчына Каро́ўчына праваслаўныя	Магілёўская, Быхаўскі	1974; Інстытут мовазнаўства; Яшкін І. Я.	Баршчэўскі В. А., 1927; Баршчэўскі Р. І., 1926; Гарбылёва Н. К., 1902; Гайсцер В. Г., 1914; Голікава Я. А., 1912; Закрэўская А. П., 1911; Ізгачова В. Л., 1922; Пінчук Л. П., 1893; Пузырова В. П., 1913; Сабалеўская А. Е., 1898; Са-

Нумар на карце	Афіцыйная назва населенага пункта Мясцовая назва па даных збіральнікаў Нумар у ДАБМ і АЛА Веравызнанне жыхароў	Вобласць, раён	Год абследавання, установа, прозвішча збіральніка	Ад каго запісана
				віцкі В. А., 1902; Савіцкая Х. Ф., 1910.
76	Любонічы Любо́нічы праваслаўныя	Магілёўская, Кіраўскі	1971; Мінскі педінстытут; Гайдукевіч І. М.	Казека Т. М., 1899; Лазаковіч Г. В., 1896; Рудзінская А. А., 1913; Салановіч І. С., 1906; Салановіч Г. М., 1917; Сцепанец М. М., 1925; Чорны С. Р., 1901; Чорная Е. І., 1902.
77	Азяраны Азяра́ны праваслаўныя	Гомельская, Рагачоўскі	1973; Інстытут мовазнаўства; Мацкевіч Ю. Ф.	Бондарава С., 1913; Кандратава М., 1908; Маспанаў Р. Т., 1898; Пашка М., 1908; Салдаценка А. А., 1926; Салдаценка І. С., 1888; Янова В. С., 1900.
78	Княжыцы Кня́жыцы праваслаўныя	Магілёўская, Магілёўскі	1972; Інстытут мовазнаўства; Лемцюгова В. П.	Аўчыннікава П. К., 1897; Камяноў С. Р., 1912; Каршунова М. П., 1907; Лапцева А. Д., 1907.
79	Дужаўшчына Ду́жаўшчына, Ду́жаўка праваслаўныя	Магілёўская, Чавускі	1971, 1972; Інстытут мовазнаўства; Лемцюгова В. П.	Асіпенка В. М., 1927; Жалезнякова А. В., 1884; Макарэнка Я. А., 1901; Мельнічэнка Д. З., 1907; Падбярэзкая А., 1880; Падбярэзкая К. А., 1908; Падбярэзкі А. М., 1882; Падбярэзкі В. М., 1904; Трактарава Г. І., 1931.
80	Баркалабава Баркала́бава, Баркала́баў праваслаўныя	Магілёўская, Быхаўскі	1972; Інстытут мовазнаўства; Вайтовіч Н. Т.	Балашэнка А. І., 1912; Валькоўская В. П., 1926; Балькоўская М. М., 1924; Стральцова М. Л., 1909; Турын П., 1900; Турына Е. М., 1926.
81	Бахань Баха́нь праваслаўныя	Магілёўская, Слаўгарадскі	1971; Інстытут мовазнаўства; Яшкін І. Я.	Кавалёў І. С., 1893; Шараметава М. А., 1904; Шараметаў А. І., 1936; Шараметаў І. Ф., 1904.
82	Ворнаўка Во́ранаўшчына Во́рнаўка, Го́рнаўка праваслаўныя	Гомельская, Кармянскі	1972; Інстытут мовазнаўства; Яшкін І. Я.	Арлоўскі К. В., 1908; Бруевіч А. К., 1827; Бруевіч Н. М., 1900; Грыбава В. М., 1907; Грыбава Г. П., 1896; Грыбава Г. Х., 1909; Грыбаў А. І., 1907; Жлоба К. Д., 1889; Несцяровіч Н. А., 1919.
83	Забалоцце За́былыцця праваслаўныя	Магілёўская, Мсціслаўскі	1973; Магілёўскі педінстытут; Кечык С. Я.	Аляксееў Я. С., 1936; Ганчарова Х., 1893; Грашчанкава К. І., 1906; Данільчанка Л. А., 1887; Іонава Л. І., 1931; Кучукова В. І., 1947; Кучукова Е. І., 1904; Кучукоў І. С., 1900; Лаўры-

Нумар на карце	Афіцыйная назва населенага пункта Мясцовая назва па даных збіральнікаў Нумар у ДАБМ і АЛА Веравызнанне жыхароў	Вобласць, раён	Год абследавання, установа, прозвішча збіральніка	Ад каго запісана
				енка М. І., 1902; Лаўрыенка П. Я., 1894; Лаўрыенка С. К., 1887; Лявонава́ П. І., 1898; Маторын М. С., 1913; Нікіценка Л. Д., 1913; Паўлючэнка Н. М., 1918; Саманкова Х. В., 1900; Саўчанка В. М., 1905; Свірыдава А. В., 1900; Свірыдзенка М. С., 1921; Філіпенка Л. Д., 1891; Шайтарва Х. К., 1920.
84	Лобжа Ло́бжа праваслаўныя	Магілёўская, Клімавіцкі	1975; Інстытут мовазнаўства; Яшкін І. Я.	Багамолава Г. А., 1899; Багамолаў Ф. М., 1899; Белахвостава Х. Г., 1910; Белахвостаў Г. Д., 1917; Бераснёў С. Г., 1910; Гадалобава А. А., 1905; Курачова П. Ц., 1907; Маскалёва (Манетава) А. А., 1913; Цітова Г. Л., 1905; Цітоў М. К., 1903; Чэпікаў Я. А., 1907.
85	Ушакі Ушакі́ праваслаўныя	Магілёўская, Чэрыкаўскі	1972; Магілёўскі педінстытут; Кечык С. Я.	Васількова П. С., 1895; Віранькова А. Е., 1890; Карнеенка А. В., 1923; Котава М. С., 1902; Котаў А. Р., 1905; Лосева А. Ф., 1894; Рамянкова К. П., 1907; Чыркова Г. А., 1887; Яскевіч В. Ф., 1904; Яскевіч Г. І., 1902; Яскевіч І. П., 1902; Яскевіч С. І., 1882; Яскевіч Х. П., 1903.
86	Белая Дуброва Бе́лая Дубро́ва праваслаўныя	Магілёўская, Касцюковіцкі	1973; Інстытут мовазнаўства; Клімчук Ф. Д.	Глазоўская Г. С., 1913; Іванюшчанка А. С., 1907; Гоманава Г. С., 1914; Балакірава Х. І., 1918; Салаўёва К. Ю., 1906; Салаўёў Л. А., 1936; Сяргеенка Ф. М., 1897; Хлестакоў П. М., 1893; Шаўцова Х. С., 1915.
87	Мхінічы Мхі́нічы праваслаўныя	Магілёўская, Краснапольскі	1974; Магілёўскі педінстытут; Кечык С. Я.	Бажкова Н. М., 1920; Галушка П. К., 1906; Гудзілава А. Ф., 1925; Карнеенка Х. Д., 1896; Кірэенка П. М., 1918; Курыленка А. А., 1896; Марчанка Н. М., 1914; Палевенка М. І., 1882; Піліпенка П. К., 1903; Пуплікава А. І., 1896; Трахімовіч А. А., 1904.
88	Мілаславічы Міласла́вічы праваслаўныя	Магілёўская, Клімавіцкі	1975; Магілёўскі педінстытут; Абабурка М. В.	—
89	Баханы Бахані́ы праваслаўныя	Магілёўская, Хоцімскі	1974; Магілёўскі педінстытут; Кечык С. Я. 1977; Інстытут мовазнаўства; Міхайлаў П. А.	Зямцова А. М., 1888; Клімкова М. А., 1912; Клімкоў Я. І., 1905; Клюшнікава А. П., 1919; Савасценка Г. К., 1895; Савасценка Я. П. 1893; Сарокіна П. С., 1894; Чэвусаў Ф. Ф., 1898.
90	Камянюкі Камы^{э}нюк'і	Брэсцкая, Камянецкі	1974; Інстытут мовазнаўства; Клімчук Ф. Д.,	Нікіцюк П. А., 1911; Якубовіч К. П., 1898; Венярская С. М., 1889; Венярскі З. І., 1886; Дземянчук Ф. Ф., 1903; Кміта Г. Р., 1909; Мартысюк Н. П., 1903; Якубовіч К. С., 1906.
91	Расна Ря́сна праваслаўныя	Брэсцкая, Камянецкі	1972, 1973; Брэсцкі пед-інстытут; Карлаў Г. І.; Петручук А. Я.	Грыцук Г. С., 1887; Семянюк І. М., 1903; Семянюк М. А., 1907; Шаўчук П. Ф., 1904.
92	Прылукі Прылу́к'і праваслаўныя	Брэсцкая, Брэсцкі	1973; Брэсцкі педінстытут; Дабрыян М. В., 1983; Інстытут мовазнаўства; Клімчук Ф. Д.	Басацкая В. І., 1940; Басацкая Д. Ф., 1929; Басацкі Р. Ф., 1935; Верамчук В. В., 1922; Данілюк Ф. А., 1910; Дарковіч В. І., 1942; Дарковіч М. І., 1904; Дарковіч М. П., 1934; Дарковіч Т. М., 1966; Задарожнік І. Р., 1925; Зышчук К. І., 1892; Карнялюк В. У., 1930; Курловіч М. М., 1927; Мазур У. І., 1923; Марцынюк М. Дз., 1930; Пакіслюк А. І., 1906; Працук М. Р., 1913; Сівенька Г. Дз., 1932; Сівенька І. М., 1929; Сівенька У. І., 1952; Трацук А. І., 1896; Трацук В. А., 1909; Трацук І. М., 1888; Трацук М. І., 1902.
93	Хвалава Хва́лово Фа́лово праваслаўныя	Брэсцкая, Пружанскі	1974; Інстытут мовазнаўства; Лучыц-Федарэц І. І.	Глушко К. П., 1895; Лукша К. П., 1891; Панасюк М. М., 1893; Панасюк Н. К., 1901; Раўнейка В. Д., 1907; Раўнейка М. А., 1908; Раўнейка Р. І., 1906; Селівонец А. Г., 1910; Селівонец В. К., 1907; Селівонец І. К., 1906; Селівонец К. К., 1903.

Нумар на карце	Афіцыйная назва населенага пункта Мясцовая назва па даных збіральнікаў Нумар у ДАБМ і АЛА Веравызнанне жыхароў	Вобласць, раён	Год абследавання, установа, прозвішча збіральніка	Ад каго запісана
94	Сялец Сэле́ц праваслаўныя	Брэсцкая, Бярозаўскі	1971; Інстытут мовазнаўства; Клімчук Ф. Д., Яшкін І. Я.	Пейган Г. С., 1905; Гаворка В. Н., 1903; Гаворка М. М., 1908; Панасевіч Г. І., 1909; Панасевіч С. А., 1905; Тарасевіч В. С., 1904; Тарасевіч С. М., 1892.
94а	Спорава Спо́рово, Спо́ров праваслаўныя	Брэсцкая, Бярозаўскі	1974; Інстытут мовазнаўства; Клімчук Ф. Д.	Казека М. К., 1894; Ваўчок П. М., 1910; Казека А. А., 1901; Казека В. В., 1914; Казека К. Г., 1906; Круковіч А. І., 1909; Ліпскі В. П., 1904; Лютыч Г. К., 1900; Лютыч М. Р., 1910; Лютыч С. М., 1902; Пашкевіч В. Р., 1943; Пашкевіч К. М., 1906; Пашкевіч М. М., 1929; Равенька В. В., 1919.
95	Сіманавічы Сы́моновычы праваслаўныя	Брэсцкая, Драгічынскі	1972; Інстытут мовазнаўства; Клімчук Ф. Д.	Клімчук А. А., 1912; Клімчук Д. Ф., 1907; Шавялюк М. П., 1880.
96	Пяркі Пыркы́ праваслаўныя	Брэсцкая, Кобрынскі	1972; Інстытут мовазнаўства; Клімчук Ф. Д.	Майсеюк Е. М., 1908; Бабурчык У. С., 1913; Капыл Дз. Дз., 1899; Бабурчык В. Ц., 1916; Галашка М. М., 1901; Каберская Е. В., 1901; Каберскі Р. М., 1898; Максімук У. К., 1929; Максімук У. У., 1954; Раманюк І. С., 1907; Станчук І. У., 1950.
96а	Азяты Озято́	Брэсцкая, Жабінкаўскі	1974; Брэсцкі педінстытут; Аляхновіч М. М., Бендзерук В. А., Малажай Г. М., Петручук А. Я. 1985; Інстытут мовазнаўства; Клімчук Ф. Д., Міхайлаў П. А.	Бычок В. К., 1926; Гапанюк П. К., 1914; Гапанюк П. Н., 1915; Загорская Л. С., 1955; Манец М. Ф., 1907; Міхалюк М. В., 1943; Хамук А. М., 1896.
97	Аніскавічы Оны́ськовычы праваслаўныя	Брэсцкая, Кобрынскі	1975; Брэсцкі педінстытут; 1963, 1984; Інстытут мовазнаўства; Міхайлаў П. А.	Гардзіевіч В. Я., 1908; Гацелюк К. С.
98	Радастава Ра́дустув, Ра́дустуво праваслаўныя	Брэсцкая, Драгічынскі	1974; Брэсцкі педінстытут; Сігеда П. І.; 1975; Інстытут мовазнаўства; Клімчук Ф. Д.	Астапук Р. С., 1906; Марчук Я. П., 1907; Астапук Я. З. 1910; Астапук М. М., 1945; Галавацкая В. Р., 1914; Галавацкая Я. М., 1926; Галавацкі І. Дз., 1928; Галавацкі М. Дз., 1956; Галавацкі М. І., 1948; Дзіцук М. Ф., 1962; Дзміт-

Нумар на карце	Афіцыйная назва населенага пункта Мясцовая назва па даных збіральнікаў Нумар у ДАБМ і АЛА Веравызнанне жыхароў	Вобласць, раён	Год абследавання, установа, прозвішча збіральніка	Ад каго запісана
				рук В. Дз., 1896; Дзімітрук Е. А., 1930; Дзімітрук Т. Р., 1960; Кавалевіч З. А., 1960; Кавалевіч М. А., 1957; Казёл В. А., 1953; Краўчук М. А., 1957; Лаўрэнюк К. Я.; Сухарэвіч А. Р., 1961; Сухарэвіч Г. Я., 1914.
99	Масілавічы Масі́лавічы праваслаўныя	Гродзенская, Слонімскі	1974; Інстытут мовазнаўства; Рамановіч Я. М.	Супрун В. Ф., 1909; Сума Р. Р., 1893.
100	Тухавічы Ту́хавічы праваслаўныя	Брэсцкая, Ляхавіцкі	1973; Інстытут мовазнаўства; Рамановіч Я. М., Чабярук А. І.	Дубіна А. Р., 1897; Дубіна В. П., 1925; Дубіна К. С., 1899.
101	Козікі Ко́зікі праваслаўныя	Брэсцкая, Івацэвіцкі	1974; Інстытут мовазнаўства; Лобач С. Г.	Краўчэня І. К., 1908; Краўчэня Н. Е., 1902; Краўчэня К. Д., 1902; Куратнік В. І., 1924; Лішко А. М., 1930; Саевец Р. Дз., 1896.
102	Горталь Го́ртоль праваслаўныя	Брэсцкая, Івацэвіцкі	1971; Інстытут мовазнаўства; Клімчук Ф. Д., Яшкін І. Я.	Струнеўская Д. С., 1913; Кахановіч Г. В., 1902; Кахановіч І. А., 1908; Віктаровіч В. С., 1911; Дзегцярык Е. Ф., 1904; Дзегцярык П. П., 1902; Кахановіч В. П., 1902; Кахановіч Н. М., 1923; Кахановіч П. І., 1927; Кахановіч Я. І., 1938; Струнеўскі С. В., 1950.
103	Дружылавічы Дружы́ловычы праваслаўныя	Брэсцкая, Іванаўскі	1973; Інстытут мовазнаўства; Клімчук Ф. Д.	Наумавец М. М., 1898; Наумавец Р. С., 1897; Бенда З. Я., 1924; Бутрым М. М., 1924; Казінская К. Е., 1904; Казінскі Р. І., 1909; Касцюк Г. К., 1904; Кузюр І. І., 1912; Наумавец А. С., 1906; Наумавец Г. Ц., 1897; Наумавец М. І., 1911; Шурхай Н. Е., 1900.
104	Сіняўка Сіня́ўка пераважна праваслаўныя	Мінская, Клецкі	1974; Інстытут мовазнаўства; Вайтовіч Н. Т.	Гусакоўскі М. М., 1900; Кандрацюк В. Г., 1904; Кулеш В. А., 1906; Талстая Ю. А., 1898; Хмялеўская П. М., 1908; Хоміч С. А.
105	Семежава Се́межава праваслаўныя	Мінская, Капыльскі	1974; Інстытут мовазнаўства; Рамановіч Я. М., Чабярук А. І.	Лянько М. Ф., 1914; Шчэрба В. Р., 1919; Шчэрба Г. К., 1893.
106	Хатынічы Хаты́нічы праваслаўныя	Брэсцкая, Ганцавіцкі	1973; Інстытут мовазнаўства; Лобач С. Г.; 1983; Інстытут мовазнаўства;	Амрэйчык В. Ф., Амрэйчык Х. Р., 1893; Гацук З. М., 1900; Ка-

Нумар на карце	Афіцыйная назва населенага пункта Мясцовая назва па даных збіральнікаў Нумар у ДАБМ і АЛА Веравызнанне жыхароў	Воб асць, раён	Год абследавання, установа, прозвішча збіральніка	Ад каго запісана
			Рамановіч Я. М.	зак Г. К., 1900; Кактановіч П. А., 1906; Кактановіч Р. Т.; Мінько А. Р., 1893; Наўмік В. С., 1927.
107	Бастынь Басты́нь праваслаўныя	Брэсцкая, Лунінецкі	1971; Інстытут мовазнаўства; Шаталава Л. Ф.	Арабей Т. А., 1888; Барысевіч М. Н., 1901; Качановіч Я. А., 1886; Цальпук К., Л., 1893; Швед М. А., 1875.
108	Сушыцк Сушы́цк праваслаўныя	Брэсцкая, Пінскі	1974; Інстытут мовазнаўства; Клімчук Ф. Д.	Бурван А. Дз., 1910; Лявоцкая В. А., 1915; Бурван А. А., 1932; Бурван М. П., 1888; Бурван П. М., 1910; Дзікавіцкі К. К., 1932.
109	Ласіцк Ла́сыцк праваслаўныя	Брэсцкая, Пінскі	1974; Інстытут мовазнаўства; Клімчук Ф. Д.	Шэндзер Р. І., 1893; Шэндзер М. М., 1905; Жагун Г. Ю., 1908; Пась І. І., 1907; Рамановіч П. В., 1903; Цымбалюк В. Я., 1926; Шаўчук М. П., 1906; Шэндзер І. Р., 1937.
110	Ісерна Ісерно праваслаўныя	Мінская, Слуцкі	1974; Інстытут мовазнаўства; Рамановіч Я. М., Чабярук А. І.	Бялько А. С., 1907; Горбач С. П., 1908.
111	Капацэвічы Капачы́ праваслаўныя	Мінская, Салігорскі	1972; Інстытут мовазнаўства; Лемцюгова В. П.	Грыцкеівіч Г. М., 1920; Радзёк С. Б., 1909.
112	Кузьмічы Кузьмічы́ праваслаўныя	Мінская, Любанскі	1974; Інстытут мовазнаўства; Лемцюгова В. П.; 1987; Інстытут мовазнаўства; Мацкевіч Ю. Ф.	Благінкова С. П., 1908; Лучыновіч Г. С., 1898; Лучыновіч М. А., 1897; Лучыновіч П. Г. 1904; Маргун М. С., 1905.
113	Сінкевічы Сінке́вічы праваслаўныя	Брэсцкая, Лунінецкі	1972; Інстытут мовазнаўства; Клімчук Ф. Д., Брэсцкі педінстытут; Міхайлаў П. А.	Матысік В. П., 1917; Цітовіч К. А., 1910; Клеўжыц А. Я., 1892; Адамец І. І., 1912; Вярэніч У. І., 1898; Гарагляд А. І., 1916; Драздовіч М. А., 1921; Захарэвіч Н. Е., 1920; Кактановіч А. Н., 1905; Капліч М. А., 1923; Каўтун В. І., 1903; Клеўжыц А. П., 1915; Марачкоўская П. Ф., 1901; Марачкоўскі Ф. К., 1935; Случак М. В., 1893; Шулякоўскі І. П., 1924.
114	Лутκі Лу́ткі праваслаўныя	Брэсцкая, Столінскі	1975; Інстытут мовазнаўства; Крывіцкі А. А., Міхайлаў П. А., Цыхун Г. А., Яшкін І. Я.	Клімовіч М. А., 1900; Клімовіч М. Ф., 1895; Клімовіч П. А., 1930; Комар Т. І., 1930; Кудласевіч П. В., 1908; Лесько Е. Р., 1935; Лесько Е. Т., 1900; Ракавец С. І., 1911; Стамы-

Нумар на карце	Афіцыйная назва населенага пункта Мясцовая назва па даных збіральнікаў Нумар у ДАБМ і АЛА Веравызнанне жыхароў	Вобласць, раён	Год абследавання, установа, прозвішча збіральніка	Ад каго запісана
				коўская А. А., 1924; Стамыкоўскі А. К., 1902.
115	Пасека Па́сека ДАБМ 815, АЛА 386 праваслаўныя	Мінская, Старадарожскі	1973; Інстытут мовазнаўства; Арашонкава Г. У.	Русаковіч Д. Е., 1905; Усеня М. І., 1907; Усеня Н. Ф., 1908.
116	Бярозаўка Бяро́заўка праваслаўныя	Магілёўская, Глускі	1975; Інстытут мовазнаўства; Лобач С. Г.	Малаковіч А. Г., 1900; Малаковіч А. І., 1906; Марціновіч Ф. І., 1900; Марціновіч Х. Н., 1907; Хвалецкая К. М., 1924; Шумская В. І., 1905.
117	Бабунічы Бабу́нічы праваслаўныя	Гомельская, Петрыкаўскі	1973; Інстытут мовазнаўства; Лобач С. Г.	Палтаран Р. П., 1899; Стракач В. Я., 1898.
118	Варатынь Вараты́нь праваслаўныя	Магілёўская, Бабруйскі	1973; Інстытут мовазнаўства; Яшкін І. Я.	Бабкова М. П., 1922; Бяспалая Д. М., 1895; Галубіцкая Д. П., 1904; Парахневіч Л. П., 1900; Парахневіч Ф. І., 1883; Піменаў Р. К., 1908; Пракопчык І. П., 1905.
119	Кароткавічы Каро́ткавічы праваслаўныя	Гомельская, Жлобінскі	1973; Інстытут мовазнаўства; Вайтовіч Н. Т.	Говар М. А., 1917; Калеснеў Г. Ф., 1885; Колеснеў Х. І., 1904; Кудзіновіч М., 1914; Кудзіновіч П. С., 1912.
120	Валосавічы Вало́савічы праваслаўныя	Гомельская, Акцябрскі	1973; Інстытут мовазнаўства; Лобач С. Г.	Драпеза І. Д., 1891; Драпераз Т. А., 1898; Руцкая Н. М., 1908; Сенько Х. С., 1905.
120а	Асташкавічы Аста́шкавічы праваслаўныя	Гомельская, Светлагорскі	1984; Інстытут мовазнаўства; Мацкевіч Ю. Ф., Чабярук А. І.	Гвоздзь А. А., 1905; Захарэнка М. М., 1893; Заха́рэнка П. М., 1902; Кавальчук М. М.; Мічай М. Л., 1913; Пінчук А. Ф., 1928; Пінчук І. І., 1957; Пінчук К. А., 1904; Пунтус М. Н., 1903; Пунтус У. Л., 1910; Пунтус Я. Дз., 1903; Пятрушка Х. Л., 1897.
121	Дуброва Дубро́ва праваслаўныя	Гомельская, Рэчыцкі	1973; Інстытут мовазнаўства; Рамановіч Я. М., Чабярук А. І.	Пракопенка У. М., 1924; Смалян Д. С., 1899; Смалян А. М., 1895; Чырык У. С., 1899.
122	Малыя Аўцюкі Малы́е Оўцюкі́ праваслаўныя	Гомельская, Калінкавіцкі	1973, 1975; Інстытут мовазнаўства; Лобач С. Г., Мацкевіч Ю. Ф.; Мазырскі педінстытут; выкладчыкі і студэнты.	Века П. І., 1906; Дулуб Б. С., 1902; Дулуб К. А., 1901; Дулуб Ф. С., 1889; Есьман А. М., 1935; Есьман У. Я., 1920; Есьман Ф. Н., 1897; Севярын Ф. І., 1915.

Нумар на карце	Афіцыйная назва населенага пункта Мясцовая назва па даных збіральнікаў Нумар у ДАБМ і АЛА Веравызнанне жыхароў	Вобласць, раён	Год абследавання, установа, прозвішча збіральніка	Ад каго запісана
123	Залессе Зале́сця праваслаўныя	Гомельская, Чачэрскі	1974; Інстытут мовазнаўства; Лобач С. Г.	Аўсейцава Г. Р., 1907; Бяляева Г. Д., 1904; Кашчэеў Р. Я., 1893; Трумкоў Л. А., 1898; Трыбуналава П. Я., 1908; Хрысцін М. В., 1888.
124	Смычок Смычо́к праваслаўныя	Гомельская, Буда-Кашалёўскі	1973; Інстытут мовазнаўства; Яшкін І. Я.	Брэднеў І. С., 1931; Брэднеў У. Ф., 1927; Брэднеў Ф. Д., 1895; Куркоў Е. Ф., 1925; Марынчын П. Я., 1905; Марынчына В. І., 1905; Пазнякова М. В., 1912; Пазнякоў С. С., 1910; Пінчукова Д. С., 1902; Пінчукоў С. Д., 1888.
125	Бабовічы Бабо́вічы праваслаўныя	Гомельская, Гомельскі	1972; Гомельскі універсітэт; студэнты. 1984; Інстытут мовазнаўства; Лобач С. Г.	—
126	Холмеч Хо́лмыч праваслаўныя	Гомельская, Рэчыцкі	1972, 1973; Інстытут мовазнаўства; Рамановіч Я. М., Чабярук А. І., 1972, 1973; Гомельскі універсітэт; Янкова Т. С. і студэнты.	Гірач Ф. Я., 1893; Каваленка Ц. М., 1905; Кулік К. Н., 1906.
127	Маладуша Маладу́ша праваслаўныя	Гомельская, Рэчыцкі	1974; Інстытут мовазнаўства; Яшкін І. Я.	Новік Д. Я., 1907; Новік С. І., 1915; Пархомчык М. С., 1887; Саванок М. Р., 1900; Саўянок У. С., 1915; Саўянок Ф. Р., 1898; Сідарэйка Т. С., 1914.
128	Хізы Хізы́ праваслаўныя	Гомельская, Веткаўскі	1978; Інстытут мовазнаўства; Яшкін І. Я.	Грыбоўская Н. Г., 1896; Запольская Л. Л., 1919; Клімовіч А. Л., 1907; Лапіцкая М. Д., 1922; Лапіцкі М. С., 1896; Лапіцкі Г. А., 1897; Якубовіч І. П., 1923.
129	Дзям'янкі Дзям'я́нкі праваслаўныя	Гомельская, Добрушскі	1979; Інстытут мовазнаўства; Яшкін І. Я.	Бандарэнка А. П., 1909; Горава А. А., 1901; Кавалёва Г. М., 1924; Качанкоў В. І., 1899; Купрыянава Е. А., 1908; Купрыянаў С. Б., 1903; Салянкова П. І., 1927; Сілянкова П. І., 1932; Усачэнка Х. Р., 1906; Шаўчыркіна Н. В., 1903.
130	Дубраўка Ду́браўка праваслаўныя	Гомельская, Добрушскі	1975; Гомельскі універсітэт; Анічэнка У. В. і студэнты; 1983; Інстытут мовазнаўства; Лобач С. Г., 1984; Інстытут мовазнаўства; Лобач С. Г.	Маскаленка В. П., 1944.
131	Хаціслаў Хоты́слав праваслаўныя	Брэсцкая, Маларыцкі	1975; Брэсцкі педінстытут; Карлаў Р. І., Малажай Г. М., Петручук А. Я. і студэнты; 1978; Інстытут мовазнаўства; Міхайлаў П. А.	—
132	Відзібар Выды́бор праваслаўныя	Брэсцкая, Столінскі	1975; Інстытут мовазнаўства; Клімчук Ф. Д.	Шахрай Г. С., 1901; Шахрай С. М., 1902; Лебядзеўская В. Я., 1915; Харавец Е. С., 1896.
133	Струга Стру́га праваслаўныя	Брэсцкая, Столінскі	1971; Інстытут мовазнаўства; Бяндэга Л. А., Вярэніч В. Л., Кажура Н. Ц., Крывіцкі А. А., Малько Р. М., Напорка Г. А., Цыхун Г. А., Яшкін І. Я.	—
134	Дзяржынск Дзерж'іньськ Ра́дзіловічі праваслаўныя	Гомельская, Лельчыцкі	1975; Інстытут мовазнаўства; Яшкін І. Я.	Бабовіч А. І., 1928; Бабовіч Е. П., 1938; Бабовіч П. І., 1920; Бабовіч Ф. П., 1910; Бабовіч Ф. Ю., 1936; Лукашэвіч Г. І., 1928; Лукашэвіч Ф. Ю., 1896; Махновіч Л. Д., 1922; Махновіч П. С., 1923; Мішкевіч Г. Я. 1940; Мішкевіч К. Ф., 1920; Случыц Ф. Д., 1905; Тароня Ф. А., 1895.
135	Махнавічы Ма́хнавічы праваслаўныя	Гомельская, Мазырскі	1975; Інстытут мовазнаўства; Клімчук Ф. Д.	Дарашук П. Л., 1927; Гуня М. П., 1915; Канопліч Е. А., 1893; Дарашук М. П., 1957; Дарашук Н. С., 1932; Заяц Е. Г., 1910; Канопліч Т. І., 1915.
136	Стадолічы Стодо́лічы праваслаўныя	Гомельская, Лельчыцкі	1974; Мазырскі педінстытут; Гурыновіч Л. А., Шур В. В.	Гурыновіч А. Г., 1921; Крупнік А. І., 1901; Маркевіч А. М., 1890.
137	Маркоўскае Морко́ўское, Горновішчэ праваслаўныя	Гомельская, Лельчыцкі	1974; Мазырскі педінстытут; Кацапаў Л. А.	Барысавец М. А., 1932; Маркоўская А. Ф., 1894; Наканечная П. А., 1914; Наканечны В. А., 1910; Сечка П. Т., 1914; Унук Т. К., 1922.
138	Засінцы Засі́нцы праваслаўныя	Гомельская, Ельскі	1974; Мазырскі педінстытут; Паўлючэнка А. М., Строма А. С., Шахнова А. А.; 1975; Інстытут мовазнаўства; Вайтовіч Н. Т., Яшкін І. Я.	—
139	Барысаўшчына Бары́саўшчына праваслаўныя	Гомельская, Хойніцкі	1973; Мінскі педінстытут; Краўчанка З. Ф.	Брухавец В. С., 1909; Голуб М. М., 1922; Голуб П. М., 1924; Га́рбар В. С., 1927.

Нумар на карце	Афіцыйная назва населенага пункта Мясцовая назва па даных збіральнікаў Нумар у ДАБМ і АЛА Веравызнанне жыхароў	Вобласць, раён	Год абследавання, установа, прозвішча збіральніка	Ад каго запісана
140	Вербавічы Вéрбавічы праваслаўныя	Гомельская, Нараўлянскі	1973; Мазырскі педінстытут; Анішчанка А. В., Кацапаў Л. А., Кучук І. М., Малюк А. К., Нікіценка В. М.; 1979; Інстытут мовазнаўства; Старычонак В. Дз.	Анішчанка І. В., 1897; Баравік М. А., 1904; Дубянок М. С., 1899; Кавальчук М. С., 1923; Камыш І. А., 1898; Мелех С. А., 1896; Рэхцік А. І., 1906; Сямідка М. Р., 1898; Шульга Е. Н., 1903.
141	Ручаёўка Ручаёўка праваслаўныя	Гомельская, Лоеўскі	1973; Мінскі педінстытут; Краўчанка З. Ф.	Бернацкая П. Н., 1921 Кацуба А. С., 1905; Кацуба Н. М., 1898; Коўзік В. М., 1933.
142	Глухавічы Глýхавічы праваслаўныя	Гомельская, Брагінскі	1973; Мінскі педінстытут; Краўчанка З. Ф.	Дземідзенка У. Н., 1894; Жураў А. М., 1903; Заранік П. П., 1892; Масеенка П. А., 1908.

АЛФАВІТНЫ ПАКАЗАЛЬНІК АБСЛЕДАВАНЫХ НАСЕЛЕНЫХ ПУНКТАЎ

№№ п/п	Населены пункт	Раён	Вобласць	Нумар на карце
1.	Абчуга	Крупскі	Мінская	22А
2.	Адрубак	Докшыцкі	Віцебская	17А
3.	Азарычы	Пінскі	Брэсцкая	47А
4.	Азяраны	Дзятлаўскі	Гродзенская	54
5.	Азяраны	Рагачоўскі	Гомельская	77
6.	Азяты	Жабінкаўскі	Брэсцкая	96а
7.	Альхоўка	Навагрудскі	Гродзенская	28а
8.	Альхоўцы	Ляхавіцкі	Брэсцкая	49а
9.	Амговічы	Слуцкі	Мінская	67
10.	Аніскавічы	Кобрынскі	Брэсцкая	97
11.	Антаполле	Чашніцкі	Віцебская	33
12.	Арэхаўка	Ушацкі	»	10
13.	Асавец	Бялыніцкі	Магілёўская	36А
14.	Асавец	Вілейскі	Мінская	15А
15.	Асташкавічы	Светлагорскі	Гомельская	120а
16.	Ахрэмаўцы	Браслаўскі	Віцебская	4
17.	Бабовікі	Полацкі	»	6А
18.	Бабовічы	Гомельскі	Гомельская	125
19.	Бабунічы	Петрыкаўскі	»	117
20.	Багушэвічы	Бярэзінскі	Мінская	70
21.	Бакшты	Іўеўскі	Гродзенская	58
22.	Баравікоўшчына	Валожынскі	Мінская	57
23.	Баркалабава	Быхаўскі	Магілёўская	80
24.	Барысаўшчына	Хойніцкі	Гомельская	139
25.	Бастынь	Лунінецкі	Брэсцкая	107
26.	Бахань́	Хоцімскі	Магілёўская	89
27.	Бахань	Слаўгарадскі	Магілёўская	61
28.	Белая Дуброва	Касцюковіцкі	»	86
29.	Беражыстае	Крычаўскі	»	41А
30.	Беразіно	Докшыцкі	Віцебская	28
31.	Бершты	Шчучынскі	Гродзенская	47
32.	Бобрыкі	Капаткевіцкі	Гомельская	36А
33.	Брусы	Мядзельскі	Мінская	21
34.	Бутчын	Бабруйскі	Магілёўская	56А
35.	Быстрыца	Астравецкі	Гродзенская	18
36.	Бяляеўка	Чачэрскі	Гомельская	60А
37.	Бярнова	Гарадоцкі	Віцебская	12
38.	Бярозаўка	Глускі	Магілёўская	116
39.	Валодзькі	Маладзечанскі	Мінская	16А
40.	Валосавічы	Акцябрскі	Гомельская	120
41.	Валынцы	Верхнядзвінскі	Віцебская	8
42.	Ванелевічы	Капыльскі	Мінская	34А
43.	Варатынь	Бабруйскі	Магілёўская	118
44.	Вераб'і	Полацкі	Віцебская	9
45.	Вербавічы	Нараўлянскі	Гомельская	140
46.	Вецярэвічы	Пухавіцкі	Мінская	66
47.	Відзібар	Столінскі	Брэсцкая	132
48.	Ворнаўка	Кармянскі	Гомельская	82

№№ п/п	Населены пункт	Раён	Вобласць	Нумар на карце
49.	Вулька II-я	Лунінецкі	Брэсцкая	51А
50.	Вязавіца	Калінкавіцкі	Гомельская	59А
51.	Вязынка	Маладзечанскі	Мінская	27
52.	Вялікія Баяры	Шчучынскі	Гродзенская	26А
53.	Вялікія Дольцы	Ушацкі	Віцебская	11
54.	Вялікія Нястанавічы	Лагойскі	Мінская	25а
55.	Вялікія Радванічы	Брэсцкі	Брэсцкая	64А
56.	Гай	Круглянскі	Магілёўская	36
57.	Гайна	Лагойскі	Мінская	26
58.	Галубы	Мастоўскі	Гродзенская	49А
59.	Гарэлец	Пухавіцкі	Мінская	33А
60.	Глівін	Барысаўскі	»	31
61.	Глухавічы	Брагінскі	Гомельская	142
62.	Горск	Бярозаўскі	Брэсцкая	45А
63.	Горталь	Івацэвіцкі	»	102
64.	Гостраў	Мастоўскі	Гродзенская	27А
65.	Граўжышкі	Ашмянскі	»	19
66.	Груздава	Пастаўскі	Віцебская	12А
67.	Грыбна	Полацкі	»	13
68.	Грывец	Горацкі	Магілёўская	42
69.	Дакудава	Лідскі	Гродзенская	52А
70.	Данілавічы	Дзяржынскі	Мінская	64
71.	Дараганава	Асіповіцкі	Магілёўская	72
72.	Дзімітравічы	Камянецкі	Брэсцкая	43А
73.	Дзям'янкі	Добрушскі	Гомельская	129
74.	Дзяніскавічы	Ганцавіцкі	Брэсцкая	50А
75.	Дзяржынск	Лельчыцкі	Гомельская	134
76.	Дзяхань	Смалявіцкі	Мінская	31А
77.	Дружылавічы	Іванаўскі	Брэсцкая	103
78.	Дуброўка	Добрушскі	Гомельская	130
79.	Дуброва	Пухавіцкі	Мінская	32А
80.	Дудзічы	Пухавіцкі	»	32А
81.	Дужаўка	Чавускі	Магілёўская	79
82.	Жодзішкі	Смаргонскі	Гродзенская	22
83.	Жылі	Іўеўскі	»	20
84.	Жыхавічы	Мазырскі	Гомельская	97А
85.	Забалоцце	Мсціслаўскі	Магілёўская	83
86.	Завад-Віравая	Слаўгарадскі	»	39А
87.	Загараднае	Лёзненскі	Віцебская	9А
88.	Зайкава	Гарадоцкі	»	16
89.	Залессе	Чачэрскі	Гомельская	123
90.	Запясочча	Жыткавіцкі	»	94А
91.	Засінцы	Ельскі	»	138
92.	Заспа	Рэчыцкі	»	62А
93.	Зубакі	Лёзненскі	Віцебская	39
94.	Ісерна	Слуцкі	Мінская	110
95.	Казлы	Мёрскі	Віцебская	2А
96.	Каменюкі	Камянецкі	Брэсцкая	90
97.	Капацэвічы	Салігорскі	Мінская	111

№№ п/п	Населены пункт	Раён	Вобласць	Нумар на карце
98.	Каробчыцы	Гродзенскі	Гродзенская	45
99.	Кароткавічы	Жлобінскі	Гомельская	119
100.	Кароўчына	Быхаўскі	Магілёўская	75
101.	Карцэвічы	Нясвіжскі	Мінская	62
102.	Карытнае	Асіповіцкі	Магілёўская	35А
103.	Касцянёва	Шчучынскі	Гродзенская	48
104.	Клюкаўка	Аршанскі	Віцебская	40
105.	Княжыцы	Магілёўскі	Магілёўская	78
106.	Козікі	Івацэвіцкі	Брэсцкая	101
107.	Крупіца	Мінскі	Мінская	63
108.	Кузьмічы	Любанскі	»	112
109.	Кураполле	Пастаўскі	Віцебская	2
110.	Курына	Віцебскі	»	17
111.	Лабуноўшчына	Полацкі	»	5А
112.	Ланькава	Бялыніцкі	Магілёўская	38
113.	Лапічы	Асіповіцкі	»	71
114.	Ласіцк	Пінскі	Брэсцкая	109
115.	Лісна	Верхнядзвінскі	Віцебская	1
116.	Лобжа	Клімавіцкі	Магілёўская	84
117.	Лоск	Валожынскі	Мінская	14А
118.	Лужкі	Шаркоўшчынскі	Віцебская	5
119.	Лукі	Карэліцкі	Гродзенская	60
120.	Лукшы	Браслаўскі	Віцебская	1А
121.	Лутні	Столінскі	Брэсцкая	114
122.	Любішчыцы	Івацэвіцкі	»	46А
123.	Любонічы	Кіраўскі	Магілёўская	76
124.	Лядзінкі	Віцебскі	Віцебская	21А
125.	Ляжыткавічы	Драгічынскі	Брэсцкая	48А
126.	Магуны	Пастаўскі	Віцебская	3
127.	Макараўцы	Берастовіцкі	Гродзенская	46
128.	Маладуша	Рэчыцкі	Гомельская	127
129.	Малахоўцы	Баранавіцкі	Брэсцкая	56
130.	Малыя Аўцюкі	Калінкавіцкі	Гомельская	122
131.	Малыя Вераб'евічы	Навагрудскі	Гродзенская	53
132.	Манякова	Мёрскі	Віцебская	8а
133.	Маркоўскае	Лельчыцкі	Гомельская	137
134.	Масілавічы	Слонімскі	Гродзенская	99
135.	Махнавічы	Мазырскі	Гомельская	135
136.	Мачаск	Бярэзінскі	Мінская	74
137.	Машканы	Сенненскі	Віцебская	32
138.	Месяцічы	Пінскі	Брэсцкая	62А
139.	Мілаславічы	Клімавіцкі	Магілёўская	88
140.	Міратычы	Карэліцкі	Гродзенская	29А
141.	Мішневічы	Шумілінскі	Віцебская	14
142.	Мсцібава	Ваўкавыскі	Гродзенская	91
143.	Мсцінічы	Краснапольскі	Магілёўская	87
144.	Мярэцкія	Глыбоцкі	Віцебская	6
145.	Навасёлкі	Свіслацкі	Гродзенская	44А
146.	Налібокі	Стаўбцоўскі	Мінская	99

№№ п/п	Населены пункт	Раён	Вобласць	Нумар на карце
147.	Ніжняя Тошчыца	Быхаўскі	Магілёўская	40А
148.	Нізок	Уздзенскі	Мінская	65
149.	Нястанішкі	Смаргонскі	Гродзенская	13А
150.	Новае Палессе	Лельчыцкі	Гомельская	65А
151.	Палік	Барысаўскі	Мінская	30
152.	Паляцкішкі	Воранаўскі	Гродзенская	11А
153.	Парэчча	Слонімскі	»	55
154.	Пасека	Старадарожскі	Мінская	115
155.	Паташня	Гарадоцкі	Віцебская	7А
156.	Петрашўнцы	Валожынскі	Мінская	23
157.	Пішчыкі	Дубровенскі	Віцебская	41
158.	Пралетарскае	Касцюковіцкі	Магілёўская	42А
159.	Прошыка	Крупскі	Мінская	34
160.	Пруды	Івянецкі	»	30А
161.	Прывалкі	Гродзенскі	Гродзенская	10А
162.	Прылукі	Брэсцкі	Брэсцкая	92
163.	Пялікі	Шаркоўшчынскі	Віцебская	3А
164.	Пяркі	Кобрынскі	Брэсцкая	96
165.	Радастава	Драгічынскі	»	98
166.	Расна	Камянецкі	»	91
167.	Рубеж	Клічаўскі	Магілёўская	37А
168.	Рудня	Лагойскі	Мінская	19А
169.	Рудня	Чэрвенскі	»	68
170.	Рудня Астравітая	»	»	69
171.	Ручаёўка	Лоеўскі	Гомельская	141
172.	Рыбчына	Вілейскі	Мінская	25
173.	Саланое	»	»	24
174.	Смыковічы	Акцябрскі	Гомельская	55А
175.	Семежава	Капыльскі	Мінская	105
176.	Сіманавічы	Драгічынскі	Брэсцкая	95
177.	Сінкевічы	Лунінецкі	»	103
178.	Сіняўка	Клецкі	Мінская	104
179.	Слабодка	Шклоўскі	Магілёўская	24А
180.	Слатаўшчына	Дубровенскі	Віцебская	13А
181.	Смычок	Буда-Кашалёўскі	Гомельская	124
182.	Спорава	Бярозаўскі	Брэсцкая	94А
183.	Стадолічы	Лельчыцкі	Гомельская	136
184.	Стайкі	Барысаўскі	Мінская	20А
185.	Стайкі	Магілёўскі	Магілёўская	33А
186.	Старакожаўка	Горацкі	»	25А
187.	Старое Сяло	Зэльвенскі	Гродзенская	50
188.	Старына	Мсціслаўскі	Магілёўская	44
189.	Стары Свержань	Стаўбцоўскі	Мінская	61
190.	Старыя Смільгіні	Воранаўскі	Гродзенская	52
191.	Стральцы	Гродзенскі	»	49
192.	Струга	Столінскі	Брэсцкая	133
193.	Сушыцк	Пінскі	»	108
194.	Сялец	Бярозаўскі	»	94
195.	Сяляўшчына	Расонскі	Віцебская	7

№№ п/п	Населены пункт	Раён	Вобласць	Нумар на карце
196.	Тульгавічы	Хойніцкі	Гомельская	66А
197.	Тухавічы	Ляхавіцкі	Брэсцкая	100
198.	Узрэчча	Бешанковіцкі	Віцебская	15
199.	Ухвала	Крупскі	Мінская	37
200.	Ушакі	Чэрыкаўскі	Магілёўская	85
201.	Хатынічы	Ганцавіцкі	Брэсцкая	106
202.	Хаціслаў	Маларыцкі	»	131
203.	Хвалава	Пружанскі	»	93
204.	Хізы	Веткаўскі	Гомельская	128
205.	Холмеч	Рэчыцкі	»	126
206.	Цяхцін	Бялыніцкі	Магілёўская	73
207.	Чарніца	Лепельскі	Віцебская	18А
208.	Чэрнеўка	Шклоўскі	Магілёўская	43
209.	Чэрцы	Лепельскі	Віцебская	29
210.	Шарсцін	Веткаўскі	Гомельская	63А
211.	Шкураты	Брагінскі	»	67А
212.	Шыхаў	Жлобінскі	»	61А
213.	Якубова	Расонскі	Віцебская	4А
214.	Янава	Талачынскі	»	35
215.	Яскавічы	Салігорскі	Мінская	53А

ЗАЎВАЖАНЫЯ ПАМЫЛКІ Ў 1–4-ЫМ ТАМАХ

Старонка, том	Радок	Надрукавана	Павінна быць
с. 26 т. 1	7 радок зверху	81. Мядзельскі Гродзенская 21	81. Мядзельскі Мінская 21
с. 17 т. 2	20 радок знізу	81. Мядзельскі Гродзенская 21	81. Мядзельскі Мінская 21
с. 15 т. 2	9 радок знізу	149. Нестаніцкі Смаргонскі Гродзенская	149. Нястанішкі Смаргонскі Гродзенская 13А
с. 17 т. 3	4 радок зверху	149. Нестанішкі Смаргонскі Віцебская 13А	149. Нястанішкі Смаргонскі Гродзенская 13А
с. 18 т. 3	7 радок знізу	81. Мядзельскі Гродзенская 21	81. Мядзельскі Мінская 21
с. 19 т. 3	12 радок зверху	9. Бігель Гродзенскі педінстытут 1	9. Бігель М.М. Гродзенскі педінстытут 1
с. 16 т. 4	23 радок знізу	149. Нястанішкі Смаргонскі Віцебская 13А	149. Нястанішкі Смаргонскі Гродзенская 13А
с. 18 т. 4	2 радок зверху	81. Мядзельскі Гродзенская 21	81. Мядзельскі Мінская 21
с. 18 т. 4	12 радок зверху	9. Бігель Гродзенскі педінстытут 1	9. Бігель М.М. Гродзенскі педінстытут 1
с.16 т.4	14 радок знізу	158. Пралетарскае Камянецкі Брэсцкая 42А	158. Пралетарскае Касцюковіцкі Магілёўская 42А
с.17. т.3	13 радок знізу	158. Пралетарскае Камянецкі Брэсцкая 42А	158. Пралетарскае Касцюковіцкі Магілёўская 42А.

АЛФАВІТНЫ ПАКАЗАЛЬНІК АБСЛЕДАВАНЫХ РАЁНАЎ

№№ п/п	Раён	Вобласць	Нумар н. п. на карце
1.	Акцябрскі	Гомельская	55А, 120
2.	Аршанскі	Віцебская	40
3.	Асіповіцкі	Магілёўская	35А, 71, 72
4.	Астравецкі	Гродзенская	18
5.	Ашмянскі	»	19
6.	Бабруйскі	Магілёўская	58А, 118
7.	Баранавіцкі	Брэсцкая	56
8.	Барысаўскі	Мінская	20А, 30, 31
9.	Берастовіцкі	Гродзенская	46
10.	Бешанковіцкі	Віцебская	8А, 15
11.	Брагінскі	Гомельская	67А, 142
12.	Браслаўскі	Віцебская	1А, 4
13.	Брэсцкі	Брэсцкая	64А, 92
14.	Буда-Кашалёўскі	Гомельская	124
15.	Быхаўскі	Магілёўская	40А, 75, 80
16.	Бялыніцкі	»	36А, 38, 73
17.	Бярозаўскі	Брэсцкая	45А, 94, 94а
18.	Бярэзінскі	Мінская	70, 74
19.	Валожынскі	»	14А, 23, 57
20.	Ваўкавыскі	Гродзенская	51
21.	Верхнядзвінскі	Віцебская	1, 8
22.	Веткаўскі	Гомельская	63А, 128
23.	Вілейскі	Мінская	15А, 24, 25
24.	Віцебскі	Віцебская	17, 21А
25.	Воранаўскі	Гродзенская	11А, 52
26.	Ганцавіцкі	Брэсцкая	50А, 106
27.	Гарадоцкі	Віцебская	7А, 12, 18
28.	Глускі	Магілёўская	116
29.	Глыбоцкі	Віцебская	6
30.	Гомельскі	Гомельская	125
31.	Горацкі	Магілёўская	25А, 42
32.	Гродзенскі	Гродзенская	10А, 45, 49
33.	Дзяржынскі	Мінская	64
34.	Дзятлаўскі	Гродзенская	54
35.	Добрушскі	Гомельская	129, 130
36.	Докшыцкі	Віцебская	17А, 28
37.	Драгічынскі	Брэсцкая	48А, 95, 98
38.	Дубровенскі	Віцебская	23А, 41
39.	Ельскі	Гомельская	138
40.	Жабінкаўскі	Брэсцкая	96а
41.	Жлобінскі	Гомельская	61А, 119
42.	Жыткавіцкі	»	54А
43.	Зэльвенскі	Гродзенская	50
44.	Іванаўскі	Брэсцкая	103
45.	Івацэвіцкі	»	46А, 101, 102
46.	Івянецкі	Мінская	30А
47.	Іўеўскі	Гродзенская	20, 58
48.	Калінкавіцкі	Гомельская	59А, 122
49.	Камянецкі	Брэсцкая	42А, 43А, 90, 91
50.	Капаткевіцкі	Гомельская	56А
51.	Капыльскі	Мінская	34А, 105
52.	Кармянскі	Гомельская	82
53.	Карэліцкі	Гродзенская	29А, 60
54.	Касцюковіцкі	Магілёўская	86
55.	Кіраўскі	»	76
56.	Клецкі	Мінская	104
57.	Клімавіцкі	Магілёўская	84, 88
58.	Клічаўскі	»	37А
59.	Кобрынскі	Брэсцкая	96, 97
60.	Краснапольскі	Магілёўская	87
61.	Круглянскі	»	36
62.	Крупскі	Мінская	27А, 34, 37
63.	Крычаўскі	Магілёўская	41А
64.	Лагойскі	Мінская	19А, 25а, 26
65.	Лельчыцкі	Гомельская	65А, 134, 136, 137
66.	Лепельскі	Віцебская	18А, 29
67.	Лёзненскі	»	9А, 39
68.	Лідскі	Гродзенская	52а
69.	Лоеўскі	Гомельская	141
70.	Лунінецкі	Брэсцкая	51А, 107, 113
71.	Любанскі	Мінская	112
72.	Ляхавіцкі	Брэсцкая	49А, 100
73.	Магілёўскі	Магілёўская	38А, 78
74.	Мазырскі	Гомельская	57А, 135
75.	Маладзечанскі	Мінская	16А, 27
76.	Маларыцкі	Брэсцкая	131
77.	Мастоўскі	Гродзенская	27А, 49
78.	Мёрскі	Віцебская	2А, 8а
79.	Мінскі	Мінская	63
80.	Мсціслаўскі	Магілёўская	44, 83

№№ п/п	Раён	Вобласць	Нумар н. п. на карце
81.	Мядзельскі	Мінская	21
82.	Навагрудскі	Гродзенская	28А, 53
83.	Нараўлянскі	Гомельская	140
84.	Нясвіжскі	Мінская	62
85.	Пастаўскі	Віцебская	2, 3, 12А
86.	Петрыкаўскі	Гомельская	117
87.	Пінскі	Брэсцкая	47А, 52А, 108, 109
88.	Полацкі	Віцебская	5А, 6А, 9, 13
89.	Пружанскі	Брэсцкая	93
90.	Пухавіцкі	Мінская	32А, 33А, 66
91.	Рагачоўскі	Гомельская	77
92.	Расонскі	Віцебская	4А, 7
93.	Рэчыцкі	Гомельская	62А, 121, 126, 127
94.	Салігорскі	Мінская	53А,111
95.	Светлагорскі	Гомельская	120а
96.	Свіслацкі	Гродзенская	44А
97.	Сенненскі	Віцебская	32
98.	Слаўгарадскі	Магілёўская	39А, 81
99.	Слонімскі	Гродзенская	55, 99
100.	Слуцкі	Мінская	67, 110
101.	Смалявіцкі	»	31А
102.	Смаргонскі	Гродзенская	13А, 22
103.	Старадарожскі	Мінская	115
104.	Стаўбцоўскі	»	59, 61
105.	Столінскі	Брэсцкая	114, 132, 133
106.	Талачынскі	Віцебская	35
107.	Уздзенскі	Мінская	65
108.	Ушацкі	Віцебская	10, 11
109.	Хойніцкі	Гомельская	66А, 139
110.	Хоцімскі	Магілёўская	89
111.	Чавускі	»	79
112.	Чачэрскі	Гомельская	60А, 123
113.	Чашніцкі	Віцебская	33
114.	Чэрвенскі	Мінская	68, 69
115.	Чэрыкаўскі	Магілёўская	85
116.	Шаркоўшчынскі	Віцебская	3А, 5
117.	Шклоўскі	Магілёўская	24А, 43
118.	Шумілінскі	Віцебская	14
119.	Шчучынскі	Гродзенская	26А, 47, 48

СПІС ЗБІРАЛЬНІКАЎ

№№ п/п	Прозвішча і ініцыялы	Установа	Колькасць абследаваных населеных пунктаў	Нумары абследаваных населеных пунктаў
1.	Абабурка М. В.	Магілёўскі педінстытут	1	88
2.	Аляксейчык Г. М.	Мінскі педінстытут	2	53, 54
3.	Аляхновіч М. М.	Брэсцкі педінстытут	1	96А
4.	Анічэнка У. В.	Гомельскі універсітэт	1	130
5.	Анішчанка В. А.	Мазырскі педінстытут	1	140
6.	Арашонкава Г. У.	Інстытут мовазнаўства АН БССР	6	27А, 47А, 68, 70, 71, 115
7.	Бандарэнка Т. П.	»	1	6А
8.	Бендзерук В. А.	Брэсцкі педінстытут	1	96А
9.	Бігель М. М.	Гродзенскі педінстытут	1	48
10.	Бірыла М. В.	Інстытут мовазнаўства АН БССР	6	17А, 18А, 19А, 22А, 34А, 46А
11.	Булыка А. М.	»	1	46А
12.	Бяндэга (Антанюк) Л. А.	»	1	133
13.	Вайтовіч Н. Т.	»	18	9а, 16А, 20А, 30А, 32А, 37, 57, 57А, 59, 62А, 65, 66А, 67, 73, 80, 104, 119, 138
14.	Валкавец (Грыгор'ева) Л. М.	»	8	3А, 5А, 35А, 38А, 41А, 52А, 54А, 64А
15.	Выгонная Л. Ц.	»	1	32А
16.	Вярэніч В. Л.	»	3	16А, 32А, 133
17.	Гайдукевіч І. М.	Мінскі педінстытут	1	76
18.	Гапановіч П. М.	Інстытут мовазнаўства АН БССР	1	10А
19.	Гаўрош Н. В.	Мінскі педінстытут	1	60
20.	Груцо А. П.	»	10	3А, 5А, 10А, 16А, 23А, 25А, 40, 41, 42, 52А
21.	Грыгор'ева (Валкавец) Л. М.	Інстытут мовазнаўства АН БССР	8	3А, 5А, 35А, 38А, 41А, 52А, 54А, 64А
22.	Грынавецкене А. І.	Інстытут мовы і літаратуры АН Літ. ССР	1	20
23.	Гурыновіч Л. А.	Мазырскі педінстытут	1	136
24.	Дабрыян М. В.	Брэсцкі педінстытут	1	52
25.	Кавальчук Л. П.	Інстытут мовазнаўства АН БССР	8	1А, 2А, 3А, 5А, 13А, 15А, 26А, 48А
26.	Кажура Н. Ц.	»	2	22А, 133
27.	Калацігіна В.	Гродзенскі педінстытут	1	47
28.	Карлаў Р. І.	Брэсцкі педінстытут	2	91, 131
29.	Каўрус А. А.	Інстытут мовазнаўства АН БССР	2	6А, 21
30.	Кацапаў Л. А.	Мазырскі педінстытут	2	137, 140
31.	Кечык С. Я.	Магілёўскі педінстытут	4	83, 85, 87, 89
32.	Клімчук Ф. Д.	Інстытут мовазнаўства АН БССР	17	43А, 86, 90, 92, 94, 94а, 95, 96, 96а, 98, 102, 103, 108, 109, 113, 132, 135
33.	Клюсаў Г. Н.	Магілёўскі педінстытут	1	42
34.	Колас Н. П.	Інстытут мовазнаўства АН БССР	1	40А

№№ п/п	Прозвішча і ініцыялы	Установа	Колькасць абследаваных населеных пунктаў	Нумары абследаваных населеных пунктаў
35.	Корбут Л.	Гродзенскі педінстытут	1	47
36.	Краўчанка З. Ф.	Мінскі педінстытут	6	10А, 17А, 18А, 139, 141, 142
37.	Краўчук Р. У.	Інстытут мовазнаўства АН БССР	3	3А, 5А, 34А
38.	Крывіцкі А. А.	»	20	1А, 2А, 5, 8А, 12, 13, 15, 23, 25А, 33, 34, 36А, 38, 39, 44, 53, 54А, 64А, 114, 133
39.	Крыўко М. Н.	»	1	8а
40.	Кузьмянкова Т. В.	»	5	17А, 18А, 38А, 51А, 60А
41.	Кучук І. М.	Мазырскі педінстытут	1	140
42.	Лебядзевіч Л.	Гродзенскі педінстытут	1	47
43.	Лемцюгова В. П.	Інстытут мовазнаўства АН БССР	11	16А, 17А, 18А, 19А, 22А, 39А, 43, 78, 79, 111, 112
44.	Лобач С. Г.	»	21	4А, 14, 17, 28, 31, 34А, 36, 37, 49А, 56А, 67А, 74, 101, 106, 116, 117, 120, 122, 123, 125, 130
45.	Лучыц-Федарэц І. І.	»	4	9, 14А, 48А, 93
46.	Малажай Г. М.	Брэсцкі педінстытут	2	96а, 131
47.	Маліноўская Л.	Гродзенскі педінстытут	1	47
48.	Малько (Фандзякова) Р. М.	Інстытут мовазнаўства АН БССР	4	32А, 54А, 64А, 133
49.	Малюк А. К.	Мазырскі педінстытут	1	140
50.	Мацкевіч Ю. Ф.	Інстытут мовазнаўства АН БССР	31	1, 2, 4, 6, 8, 11А, 12А, 14А, 19, 20, 24, 25, 26А, 27А, 28А, 29А, 43А, 44А, 45А, 49А, 50А, 51, 52, 58, 66, 69, 77, 112, 120, 122, 137
51.	Міхайлаў П. А.	Інстытут мовазнаўства АН БССР	7	89, 96а, 97, 98, 113, 114, 131
52.	Міхневіч А. Я.	»	1	21А
53.	Напорка А. А.	»	3	51А, 60А, 133
54.	Нікіценка В. М.	Мазырскі педінстытут	1	140
55.	Падлужны А. І.	Інстытут мовазнаўства АН БССР	6	7А, 35А, 40А, 41А, 46А, 59А
56.	Панасюк Г.	Гродзенскі педінстытут	1	46
57.	Панкевіч Г. У.	»	1	48
58.	Панюціч К. М.	Мінскі педінстытут	2	10, 11
59.	Пархімчык Г.	Гродзенскі педінстытут	1	47
60.	Паўлючэнка А. М.	Мазырскі педінстытут	1	138
61.	Петручук А. Я.	Брэсцкі педінстытут	3	93, 96А, 131
62.	Прышчэпчык Г. М.	Інстытут мовазнаўства АН БССР	1	61
63.	Рамановіч Я. М.	»	39	3, 15А, 18, 19А, 21А, 22, 24А, 25А, 27, 30, 31А, 32, 33, 33А, 34, 36А, 37А, 46А, 49, 52, 54, 55А, 56, 58А, 61, 63, 64, 65, 65А, 72, 99, 100, 105, 106, 110, 111, 117, 121, 126
64.	Сарокіна В. І.	Гродзенскі педінстытут	1	43
65.	Сігеда П. І.	Інстытут мовазнаўства АН БССР	3	23А, 31А, 98
66.	Старычонак В. Дз.	Інстытут мовазнаўства АН БССР	1	140
67.	Стома А. С.	Мазырскі педінстытут	1	138
68.	Студэнты	Брэсцкі педінстытут	1	131
		Гомельскі універсітэт	3	125, 126, 130
		Мазырскі педінстытут	1	137
69.	Сцяцко П. У.	Мінскі педінстытут	2	50, 55
70.	Сцяшковіч Т. Ф.	Гродзенскі педінстытут	4	45, 46, 47, 48
71.	Трафімовіч А.	»	1	47
72.	Тумас Г. Д.	Інстытут мовазнаўства АН БССР	4	6А, 33А, 36А, 59А
73.	Фандзякова (Малько) Р. М.	»	4	32А, 54А, 64А, 133
74.	Цыхун Г. А.	»	6	5, 31А, 54А, 64А, 114, 133
75.	Чабярук А. І.	»	37	3, 18, 19А, 21А, 22, 24А, 25А, 26, 27, 30, 31А, 32, 33, 34А, 37А, 46А, 52а, 55А, 56, 58А, 61А, 63, 64, 65, 65А, 72, 74, 99, 100, 105, 110, 111, 117, 120а, 121, 126, 137
76.	Чартко І. І.	»	2	43А, 45А
77.	Чыкілеўская Т. Р.	»	1	22А
78.	Чэкман В. М.	»	2	7А, 20А
79.	Шадурскі І. В.	»	2	23А, 25А
80.	Шаталава Л. Ф.	»	20	1А, 2А, 4А, 7, 11А, 12А, 13А, 20А, 26А, 27А, 28А, 29А, 43А, 44А, 45А, 47А, 56А, 57А, 67А, 107
81.	Махнова А. А.	Мазырскі педінстытут	1	138
82.	Шур В. В	»	1	136
83.	Шушкевіч М. С.	Інстытут мовазнаўства АН БССР	2	45А, 57А
84.	Янкова Т. С.	Гомельскі універсітэт	1	126
85.	Яшкін І. Я.	Інстытут мовазнаўства АН БССР	30	9А, 16, 23А, 28А, 30, 32А, 35, 39, 41А, 43А, 53А, 62, 62А, 63А, 66, 75, 81, 82, 84, 94, 102, 114, 118, 124, 127, 128, 129, 133, 134, 138.

СПІС КАРТ

СПІС МАТЭРЫЯЛАЎ (без карт)

КАМЕНТАРЫІ ДА КАРТ

Карта № 1

ПАШЫРЭННЕ І ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *АЛЁС*

№ 3098 «Алёс: а) балота, якое зарасло густым хмызняком, б) зыбкае балота, г) альховы лес на балоце...»

Картаграфуецца значэнне слова *алёс*.

1 — а) *тапéль, ня вылесьці, гусьцяр.* 2 —;*Альхóўкі* — уроч. 3—5—. 6—;*Хвашчэўніца* (уласная назва балота). 7—. 8 *Альсы́* — назва луга; *там лух, балоцістая места, асака расла, вя́ска было, каровы вязьлі, цяпер канавы пакапалі, торф капалі.* 8а —. 9— *да лёсу* 'да дна'; *нада выпіць да лёсу.* 10—15—. 16 а) *алёс.* 17 *сярод балота вышэйшае месца — алёс.* 18—20—. 21 *алёс — трава такая расьцець у лесе кала Лу́гу* (урочышча, балоцісты лес), *як айіры, квяткі жоўтыя, таўстыя.* 22—24—. 25— б) *зыбу́ха.* 25а — 30—. 31— б) *гла́гаўка.* 32—39—. 40 *альха адна на купіных называйіцца алёс.* 41—46—. 47 а) *алёс* — балота, якое зарасло густым хмызняком. 48—68—. 69 —;*Аліхóвіца* (назва балота) — *дзе альха, алешнік, трава гу́скі (ці бабок), а межды дзерайў грась чорная і вада, і летам не высыхала, а вясною сінеіцца вада, лужы, балацяная аліхóвіца; дзе такая балота, то называецца аліхóвіца.* 70—. 71 —;в) *альхóвіца.* 72—74—. 75 —;а) *мярэ́ча, гусьцéж,* б) *тва́нкоё балота.* 76—81—. 82 а) *алёс,* б) *алёс,* в) *алёс.* 83—. 84 —;а) *чымярéшнік;* уроч. *Альхóвыя Балота.* 85—89—. 90 в) *олёс.* 91—92—. 93 *алёс — нізіна, нізкэ^{е} месцэ ў лесе, бы балото, там альха расьце.* 94 *олёс* — участак балотнага сенакосу. 94а — б) *плав'е.* 95—. 96 у адной з суседніх вёсак (Дубавое, за р. Мухаўцам) ёсць урочышча *Олёс,* гэта былы панскі лес, дубы, трава, роўнае месца. 96а — 105—. 106 —;*плёсо — заросшое болото, твань.* 107 а) *олёс,* б) *топíло спла́ўное; олéха.* 108 а) *нэ́кош* (у суседняй вёсцы Сошна — *олёс*), б) *плавы́стэе, грускэ,* в) *олёс,* г) *олёс — тонкый ліс, особынно ольхóвый.* 109—112—. 113 — а) *чага́р, чагарнік.* 114—116—. 117 —;*смýга, болото, хмузóўнік, карчóўнік* 118—120—. 120а —;*Сіхілёсы* — урочышча (балота, поплаў). 121 в) *алёс, вада там, у альсé расьце вольха.* 122—123—. 124 а) *алёс,* б) *алёс,* в) *алёс;* мн. *альсы́.* 124 а) *алёс.* 126—. 127 а) *алёс,* в) *алёс.* 128—129—. 130 а) *Алёс* — урочышча (балота, якое зарасло густым хмызняком), б) *алёс.* 131 а) *голёс.* 132 б) *плавы́стэе болото. Олёс* — урочышча *(грудок коло болота, дубы булы).* 133 *олёс* — нізкі балоцісты луг (нізіна), парослы рэдкім лісцёвым лесам і кустамі. 134—. 135 *алёс* — забалочаная нізіна, расце толькі лаза. 136—138—. 139 а) *алёс* — малады хмызняк, в) *алёс — алешнік расце.* 140 в) *алёс.* 141—. 142 а) *алёс — паміж балотамі ўпадзіна, дзе расце трава.*

Карта № 2

ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *БАГАВІННЕ*

№ 3125 «Багавінне: а) водарасці, б) глей, мул, в) топкае балота, дрыгва...»

Картаграфуюцца розныя значэнні слова *багавí*нне.

'топкае балота, дрыгва':*багавінне* 45, 48, 76, 79, 87, 92, 95.

'водарасці':96а.

'багун':*багавінне* 87, 95, 96, 98, 109 (*зíльле у бору́ ростэ́ корча́мы, па́рать од просту́ды, смердя́чэ, жóвтым цвэтэ́).*

Іншыя значэнні: *Багавіння* 33 (мікратапонім, назва поля).

Карта № 3

ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *БОР*

№ 3121 «Бор: а) хваёвы лес, б) узвышанае пясчанае месца, в) баравы: нячысцік...» АЛА SmF 3237 borъ бор — bor — bór.

Картаграфуецца значэнне слова *бор* і яго варыянта *барóк.* Асобна выдзелена слова *баравы́* ў значэнні 'лясны нячысцік'.

1 *бор — лес з перавагай хвоі, саснóвый бор; яловый лес барóм не называюць, а сасновы і вялікі — бор; бор — дзе пяскі.* 2 *бор — дзе расьцець адзін сасоннік, дзе рэдка і ёлка пападаецца.* 3 *бор* — вялікі лес. 4 *бор* — хваёвы лес, дзе растуць хвоя і ёлкі, пераважна хвоя. 5 *бор — хвойнік на высокім месцы, хваёвы лясок, чысты, добры, дзе растуць баравікі.* 6 *бор — сасновы лес; барóк невялікі малады сасоньнік.* 7 *бор — хваёвый лес, сасновый лес.* 8—8а *бор — хваёвы лес.* 9 *бор* — сухі лес, дзе няма балот. 10—11 а) *бор,* б) —, в) —. 12 *Бор* — толькі мікратапонім *(пустэча, дзе рос ядловец, сівец і іншыя травы, якія не любяць мокрага).* 13 *бор* — лес на высокіх месцах. 14 а) *бор,* б) —, в) —. 15 *бор — вялікі лес, можа быць і мяша́ны; пасьці адзін соснік, веръс расьцець.* 16 а) *бор,* б) —; *пясклíўка,* в) —. 17 а) *бор,* б) —, в) —. 18 а) *бор,* б) —, в) —; *грып баравы́.* 19 *бор — вялікі лес з сасонкі й елкі.* 20 *бор — лес з сасны; барóвы лес — сасновы лес.* 21 а) *бор,* б) *бор,* в) —. 22 а) *бор,* б) —, в) —. 23 *бор — пясчаная сухая плошча сярод балота ці на нізіне.* 24 *бор — сасновы лес на высокім месцы; лес баравы́ — высокі і рэткі, рэткі сасоннік.* 25 *бор — сасновы лес высокага места, дзе німа балота.* 25а *бор* — высокі хваёвы лес; *Бор* — мікратапонім *(зімля завецца там, дзе кладбішча).* 26 а) *бор,* б) —, в) —. 27 *бор — хваёвы лес, калі бярозавы, то гэна гай.* 28 а) *сасновы бор,* б) —, в) —; *баравы́ мох.* 29 *бор* — сасновы лес на сухім пясчаным месцы; *бор* — узвышанае пясчанае месца, дзе расце сасна, сасновы лес; *быравы́ ны кымяні́* — лясны нячысцік; *быравы́ сон* — прастрэл (расліна, Rulsatilla). 30 а) *бор,* б) —, в) *баравы́.* 31 а) *бор,* б) —, в) *баравы:* лясны нячысцік. 32 а) *бор — сасновы лес, высокі, гóнкі,* б) *зімля бърыва́я — высокая места,* в) —. 33 *бор — лес, там ельнік, соснік, ягады, грыбы.* 34 *бор — часты хваёвы лес на высокім месцы.* 35 а) *бор — стары хваёвы лес,* б) —; *бугранóк,* в) *быравы́.* 36—37 а) *бор,* б) —, в) —. 38 *бор* — высокае месца ў лесе ў адрозненне ад лагчыны. 39 *бор* — густы вялікі лес. 40 а) *бор — сасновый лес,* б) —; *пішча́ныя места,* в) —. 41 а) *бор,* б) —, в) *бъравы́й.* 42 а) *бор,* б) —; *гыра́,* в) —; *чорт.* 43 *Бор* (назва лесу, урочышча). 44 а) *бор.* 45 а) *бор.* 46—. 47 а) *бор; пойдзем да бóра па грыбы,* б) —, в) —. 48 а) *у барэ́ была, па грыбы хадзіла.* 49 *бор; на бару́, на высокіх мясца́х хваёвы лес.* 49а — 50 а) *бор,* б) —, в) —. 51 *бор — велькі іглясты лес, дзе бяроза — гай, дзе дубы — дубрóва.* 52 *бор — хваёвы лес і проста лес рознай пароды.* 52а *бор — змешаны, мелкая там усё расце; баравы́ — гавораць пра лес.* 53 *бор — усялякі цёмны лес.* 54—56 а) *бор,* б) —, в) —. 57 а) *бор,* б) —, в) —; *хут — чорт; хут, хут, ці ты тут? Выхадзі, буду царкву ставіць!* 58 *бор — вялікі хваёвы лес; бор там, дзе расце хвойнік.* 59 а) *бор,* б) —, в) —. 60—61 а) *бôр,* б) —, в) —. 62—63—. 64 а) *бор.* 65 *Бор* — мікратапонім (поле). 66 *бор — хваёвы лес, дзе расце хвоя, елка сям-там пракідваецца, бор на сухом месця.* 67 а) *бôр,* б) —, в) —. 68 а) *бор, верас расьце там,* б) —, в) —. 69 *бор — хваёвы і яловы лес; баравы́ лес.* 70 *бор — лес на высокім месцы, толькі хваіна, чысты лес, німа кустарніка.* 71—75 а) *бор,* б) —, в) —. 76 *бор* — хваёвы лес; *бор* — узвышанае месца ў лесе, звычайна сасновым; *бор* — сорт проса: замест мяцёлкі насенне ў круглых прадаўгаватых шышках. 77 *бор — лес на высокім месці, на бары ўсякі лес: хвойнік, ельнік, бярэзнік, зрэдка і асіна дзе е.* 78 *бор* — вялікі лес. 79—80 а) *бор,* б) —, в) —. 81 *бор* — наогул лес, стары лес, дзе ёсць ягады. 82 а) *бор,* б) *бор* — сухое месца, дзе расце лес, в) —. 83 *Бор — хутары, заросшыя кустамі.* 84 а) *бор,* б) —; *гыра́, узгóрык,* в) —; *лісавíк, увесь у белым, із пугаю.* 85 а) *бор.* 86 а) *бор,* б) *бор, барóк,* в) *баравэ́й* (рэдк); *лісавэ́й, дамавэ́й, палявэ́й.* 87—89 а) *бор.* 90 а) *бйр, на бору,* б) *бйр, на бору,* в) —. 91—92 а) *бір.* 93 а) *бор.* 94 а) *бôр,* б) *бôр; у том бору́ сосны тóўстые; у бору́ ўсё зрэ̂залі, одны пні; борóвы ліес; боровóе дэ́рэво.* 94а а) *бур, боровы́й ліс,* б) —, в) —; *гад — бы вуж, товстый, з рога́мы, жывэ в лёхах.* 95 а) *быр,* б) *быр,* в) —. 96 *бйр* — хвойны і хвойна-лісцёвы лес на высокім месцы (рэдк.); *Боровы́ско* — урочышча (поле). 96а а) *бір,* б) —, в) —. 97 а) *бір,* б) —, в) —; *бір — сорт проса.* 98 а) *бір, у бору́* (стары вялікі

лес, месца высокае, растуць пераважна сосны), б) —; *гурá;* в) —. 99 а) *бор.* 100 *бôр — астрај, там лес.* 101 а) *бор, бэр,* б) —, в) —. 102 а) *бэр,* б) *бэр,* в) —. 103 а) *борóк,* б) —; *горá,* в) —; *бüр — там і дэрыᵊво, і вода е.* 104 а) *бор,* б) —, в) —. 105 *бор — харошы хваёвы лес.* 106 а) *бор.* 107 а) *быэр, хвэ́йнік,* б) *пóросьлі; на пóросьлях хвыэнік хорошый росьце,* в) —. 108 а) *бüр,* б) *бüр, у борý сіялы,* в) —. 109 а) *бір (на высокому),* б) *бір (там була сосна́),* в) —. 110 а) *бôр.* 111 а) *бор,* б) —, в) —; *лясны́.* 112 а) *бор,* б) —, в) —. 113 а) *боровы́ лêс; бôр* — частка лесу прыгожага, змешанага, б) —; *пагóрок,* в) —; *Сухі Бôр* — урочышча. 114 *бôр* — любы лес (хваёвы, змешаны і пад.); *Бôр* — агульная назва лясоў на поўдзень ад Сцвігі, за р. Сцвігай *(пошоў у бôр, буў я цепер у борý).* 115 а) *бôр, хваёвы бôр, верас расьце на бару.* 116—117 а) *бор,* б) —, в) —. 118 а) *бор,* б) *бор,* в) —; *бор — як проса.* 119 а) *бор — дзе сосны,* б) *вышшае месца, дзе бор,* в) —. 120 а) *бор,* б) —, в) —. 120а а) *бор,* б) —, в) —; *бор — від проса з цёмнымі веткамі.* 121 а) *бор,* б) —, в) —. 122 *бор* — высокае месца. 123 а) *бор,* б) —, в) —. 124 а) *бор,* б) *бор,* в) —; *начы́сьцік лясны.* 125 а) *бор,* б) *бор,* в) —. 126 *бор* — наогул лес. 127 а) *бор,* б) *бор,* в) —. 128—129 а) *бор,* б) —, в) —. 130 а) *бор,* б) *бор — узвышанае пясчанае месца, якое не пашуць,* в) —. 131 а) —. б) —; *горá,* в) —; *Бір* — паляна ў сасновым лесе. 132 а) *бур,* б) *бур,* в) —; *Бур* — урочышча ў лесе. 133 а) —, б) *бôр; лêс там на бору; боровóе поле,* в) —. 134 *бôр* — вялікі лес; *боровы́* — высокі палетак, сеюць жыта. 135 а) —, б) *у нас «груд», а ў Зялёной Будзе Петрыкаўского раёна — «бôр»; парасьля́, на парасьля́х сухо, а ніжэ́й, то ўжэ вада,* в) —. 136 *бор* — вялікі лес, змешаны. 137—. 138 *бор — від проса.* 139 а) *бор* — змешаны лес, б) —; в) *баравы́.* 140 а) *бор — сасняк, пескі по борý,* б) *бор,* в) —. 141 а) *бор.* 142 *Барóк — месца, зоросшае мýчкаю* (трава), *там расце сасна, хвойкі.*

АЛА: 1А *бор* — хваёвы ці наогул густы лес. 2А *бор* — хвойны лес, хваёвы, яловы. 3А *бор* — хваёвы лес. 4А — 10А. 11А *бор* — хваёвы лес; *сосны ты́лько у бóру.* 12А. 13А *бор* — хваёвы лес; *у барэ́ расьце сасóнка, у барэ суха і высока.* 14А *бор* — хваёвы лес. 15А — 19А. 20А *бор* — хваёвы лес, рэдкі ці густы. 21А. 22А *бор* — хваёвы лес. 23А — 24А. 25А *Бор* — мікратапонім (там хваёвы лес). 26А *бор* — елка, хвоя; *баравы́ лес — гэта страявы́ лес.* 27А — 29А. 30А *бор* — хваёвы лес з верасам, на сухіх, не нізкіх месцах. 31А. 32А *бор* — хваёвы, хвойны лес, густы. 33А — 37А. 38А *бор* — лес. 39А. 40А — 41А *бор* — хваёвы лес. 42А *бор* — хваёвы лес, дзе растуць ягады. 43А — 45А. 46А *бôр — у леся бôр, сасновы лес.* 47А — 53А. 54А *бôр* — від проса; *бор пасêемо да кашу варімо, бы просо.* 55А. 56А *бор* — хваёвы лес і від проса; *ву по борý шукайце грыбý; у нас е просо, акée му зовóм бор; бор дужо лопушы́стый і богато круп.* 57А — 66А. 67А *бôр* — лес, дзе расце бяроза, хвоя, елка і іншыя дрэвы.

Карта № 4

ПАШЫРЭННЕ СЛОЎ *ДУБРОВА (ДУБРА́ВА)* І ЯГО ЗНАЧЭННЕ

АЛА F 399 dǫbrova // dǫbrava дубрава — dubrava — dąbrowa. № 1393 «Я. н. дубовы лес: дубрава, дуброва...»

Картаграфуецца значэнне і пашырэнне слоў *дубрóва, дубрáва* і аднакарэнных, а таксама пашырэнне тапонімаў і мікратапонімаў з адпаведнымі каранямі. Іншыя словы з коранем *-дубров-* картаграфуюцца як *дубрóва,* з коранем *-дубрав-* — як *дубрáва.* Матэрыял няпоўны, паколькі пытанне АЛА 399 арыентавана на высвятленне фанетычных асаблівасцей слоў, якія картаграфуюцца, без уліку іх значэння, а пытанне № 1393 не было абавязковым для выканання.

АЛА: 1А *дубрáва.* 2А *дубрóва* (дубовы лес). 3А — 4А —. 5А *Дубрóва — балота, туды па зёлкі хадзілі на Яна.* 6А *дубрóўка.* 7А — 8А —. 9А вёска *Дубрóва.* 10А — 11А —. 12А *дубрáва* (дубовы лес). 13А *дубрóва.* 14А — 15А —. 16А вёска *Дубрóвы,* станцыя *Дубрáва.* 17А — 21А —. 22А *дубрóва.* 23А *дубрóва* (дубовы лес). 24А вёска *Дубрóва.* 25А —. 26А *дубрáва.* 27А *дубрóва* (дубовы лес). 28А —. 29А *Дубрóво* (урочышча). 30А *Дубрóва (поле).* 31А — 32А —. 33А *дубрóва.* 34А — 36А —. 37А *дубрóва.* 38А —. 39А *дубрóва* (дубовы лес). 40—41А —. 42А *дубрóва* (дубовы лес). 43А *дубрóва.* 44А — 45А —. 46А *дубрóва* (трава). 47А —. 48А *дубрóва — дубына́.* 49А *дубрáва, дубрóва.* 50А *дубрóва* (трава). 51А —. 52А *дубрóва* (трава). 53А *дубрóва — дубнік.* 54А *дубрóўка.* 55А *дубрóва* (дубовы лес). 56А —. 57А *дубрóва.* 58А *Дубрóва* (поле). 59А *дубрóва.* 60А — 61А —. 62А *дубрóва* (дубовы лес). 63А —. 64А *дубрóва.* 65А —. 66А *дубрóва* (дубовы лес). 67А —. 50—. 61 *Дубрóва* (урочышча). 70—. 115 *дубрóва* (лісцёвы лес).

№ 1393: 8а *дубрóва.* 10—11 *дубрáва.* 44 *дубрóва.* 46 *дубрóўка.* 58 *дубóўка.* 60 *дубрóва.* 78 *дубрóва.* 83 *дубрáва.* 85 *дубрóва.* 88 *дубрáва.* 90 *дубрáва; дубрóва* (трава). 92 *дубрóва* (рэдк.). 93 *дубрóва* (трава). 94а *дубрóва* (трава). 95 *дубрóва — лісок, дэ много дубу; дубрóва — зілле.* 96 *дубрóва — трава, бы мытёлка.* 97 *дубрóва.* 98 *дубрóва* — трава, з яе рабілі венікі. 103 *дубрóва — зілле; Дубрóва* — урочышча. 107 *дубрóва* (трава). 108 *дубрóва — трава такая по лісу, в соснычкý молодóму.* 109 *дубрóва* (трава). 113 *дубрóва.* 131 *дубрáва.* 133 *дубрóва.* 136 *дубрóва.* 142 *дубрóва (там расце і бяроза).*

Матэрыялы, якія выкарыстаны з друкаваных прац.

Мікратапанімія Беларусі. Мн., 1974 г. С. 78—79.

Прыводзіцца назва мікратапоніма, характар аб'екта, які ён абазначае (пры наяўнасці інфармацыі) назва раёна (скарочана), нумар сеткі ЛАБНГ, пад якім назва картаграфуецца.

Дубрóва, поле: Агароднікі, Грабёнаўшчына, Ячонка Стаўбц. 59; Белавічы Бярэз. 74; Свірыдаўка Круп. 37; Шавярнічы Бярэз. 74; Прылессе Чав. 79; поле, зарослае кустамі і травою: Хотамель Стол. 114; пясчанае роўнае месца: Азершчына Гом. 125; поле і сенажаць: Бухавічы Кобр. 96; поле і лес, у якім многа дубоў: Чудзін Ганц. 106; дубовы гай: Усходы Драг. 95; Лубень Нар. 140; лес, дзе растуць дуб і граб: Колкі Капатк. 120; рэдкі дубовы лес: Гута Нар. 140; лес, дзе растуць адны дубы: Пагарэлае Асіп. 72; малады лес, у якім многа клёну і ясеню: Лунін Лун. 107; бярозавы лес: Новая Дражня Асіп. 72; ліставы і хвойны лес: Засулле Стаўбц. 61; вялікі лес: Коўбча Кліч. 76; лес: Казлы Мёр. 8а; Скідаль Гродз. 49; Дзякі Ваўк. 51; невялікі лясок: Панцавічы Ів. 103; хваёвы лес: Сёрдава Пол. 9; сенажаць: Сверынава Стаўбц. 61; Лапічы Асіп. 71; луг высокі з нізкім хмызняком: Кавалі Смарг. 22; балота: Саламір'е Пол. 9; балота і хмызняк: Лахаўка Лун. 113; астраўкі сярод балот: Аброва Івац. 102; частка вёскі: Ліпск Кругл. 36.

Дубрóва Вялíкая: Новая Іолча Камар. 142. *Дубрóва Малáя:* Новая Іолча Камар. 142. *Дубрóвіна:* Поціна В-Дзв. 8. *Дубрóвіца:* Вялікае Падлессе Лях. 100, Дзякавічы Жытк. 114. Рамязы Ельск. 138. *Дубрóвка,* балота: Лахаўка Лун. 113. *Дубрóво:* Кір'янаўцы Лід. 52а; Сянежыцы Нав. 53; Стахаў Стол. 132; поле: Навасёлкі Свісл. 51; Бастынь Лун. 107. *Дубрóвскэ:* Батарэя Бяроз. 45А. *Дубрóвы,* поле: Мацясы Мядз. 21; Гарэлае Докш. 28; Лукомль Чаш. 33; поле: Ністанішкі Смарг. 22; Дзяражнае Стаўбц. 61; сенажаць: Бастынь Лун. 107; лес: Ністанішкі Смарг. 22; *Дубрóўка:* Новая Гута Віл. 25; Пасека Ст-Дар. 115; Валаўск Ельск. 138; поле: Сяляўшчына Рас. 8; паша: ДраздЫ Стаўбц. 61; лес: Азарычы Пін. 47А; малады дубовы лес, пасадка: Белавуша Стол. 114. *Дубрóўкі* Краснадворцы Староб. 111; лес, дзе раней было поле: Мікалаеўшчына Стаўбц. 61. *Дубрóўнае:* Івашкавічы Капатк. 120. *Дубрóўскія:* Якшыцы Бярэз. 120. *Дубрýўка:* Ламавічы Акц. 55А.

Дубрáва: Галубава Рас. 7; Старая Каменка Слаўг. 81; Малкава, Ветк. 128; Мялешкавічы Маз. 135; Дронькі Хойн. 139. *Дубрáўка:* Забаб'е Б-Каш. 124. *Дубрáўкі:* Смалічы Кап. 105.

Рапановіч Я. Н. Слоўнік назваў населеных пунктаў Брэсцкай вобласці. Мн., 1980. С. 49. *Дубрóва:* Брэсц. 92, Драг. 95, Кам. 91, Малар. 131. *Дубрóўка:* Брэсц. 92. *Дубрóўна:* Бар 56. *Дубрáўцы:* Кам. (да 1964 г. Свінёва) 90. *Мóкрая Дубравá* (да 1960-х гадоў — *Мóкрая Дубрóва,* мясц. *Мóкра,* у дакум. XVI в. *Мокрая Дубрава,* 1909 г. *Мокрая Дуброва):* Пін. 108.

Рапановіч Я. Н. Слоўнік назваў населеных пунктаў Віцебскай вобласці. Мн., 1977. С. 133—134, 281. *Дубрóва:* Бешанк. 15, Гарад. 12, Мёр. 8а, Чашн. 33, Шум. 14. *Дубрóвіна:* Талоч. 35. *Дубрóвы:* В-Дзв. 1, Рас. 7. *Дубрóўка:* Брасл. 4, Докш. 28, Лёзн. 39, Шум. 14. *Дубрóўкі:* Чашн. 33. *Дубрóўшчына:* Паст. 3. *Дубрóўна:* Дубр. 41, Пол. 9. *Дубрóўскія:* Талач. 35. *Нóвая Дубрóва* Лёзн. 39.

Рапановіч Я. Н. Слоўнік назваў населеных пунктаў Гомельскай вобласці. Мн., 1986. С. 62—63. *Дубрóва:* Ельск. 138, Жлоб. 119, Жытк. 114, Лельч. 137, Лоеў. 141,

Нараўл. 140, Петр. 117, Рэч. 127, Светл. 120а, Хойн. 139. *Дуброві́ца:* Хойн. 139. *Дубро́ўнае:* Браг. 142. *Дубро́ўшчына:* Раг. 77. *Дубра́віна* Карм. 82 (да 1964 г. Кабылічы).

Рапановіч Я. Н. Слоўнік назваў населеных пунктаў Гродзенскай вобласці. Мн., 1982 С. 88. *Дубро́ва:* Воран. 52, Гродз. 45, Карэл. 60, Свісл. 49. *Дубро́ўнікі:* Ваўк. 51. *Дубро́ўня:* Лід. 52а.

Рапановіч Я. Н. Слоўнік назваў населеных пунктаў Магілёўскай вобласці. Мн., 1983. С. 64. *Дубро́ва:* Асіп. 71, Бабр. 118, Бых. 80, Бялын. 38, Глуск, 116, Кіраў. 76, Кліч 75, Кругл. 36, Магілёў. 78, Чавус. 79, Шкл. 43. *Дубро́ўка:* Краснап. 87, Крыч. 41А, Магілёў. 78, Мсцісл. 44, Чавус. 79.

Рапановіч Я. Н. Слоўнік назваў населеных пунктаў Мінскай вобласці Мн., 1981. С. 90. *Дубро́ва:* Барыс. 30, Дзярж. 64, Мінск. 63. Пухав. 66, Слуцк. 67, Смал. 31А, Чэрв. 69. *Дубро́вы* 31А, Уздз. 65. *Дубро́ўна:* Салiг, 111.

Карта № 5

ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *БОРЦЬ*

№ 1700 «У якім значэнні ужываецца слова борць: а) дрэва, у якім водзяцца пчолы, б) калода пчол, в) вялікая тоўстая хвоя...»

Картаграфуецца значэнне слова *борць (барць, бо́рця).*

'дрэва, у якім водзяцца пчолы':*борць* 1 *(у борці жывуць пчолы, старая борць),* 21 *(борць быва̂іць у во́льсе, у асіне),* 23 *(хвоя, дзе былі зроблены дуплы, у якіх сядзелі пчолы),* 25 *(дрэва тоўстае, у якім ёсць дупло; сосну зрэжуць, а там борць),* 28 *(дзерава бальшое, на ім водзяцца пчолы, нет дупла, пастаў стаўку, і яны налазяць),* 37 *(дрэва, у якім водзяцца пчолы ў дупле ці выдзеўбанай дзірцы),* 49 *(векавая старая хвоя, з яе рабілі вуляй, у ёй і дупло магло быць для пчол),* 49а *(старое дзерэва, у ім выдаўбалі вулей),* 50, 55 *(дупло з дзікімі пчоламі),* 57, 58 *(дрэва з штучна зробленым гняздом для пчол),* 59, 74, 82, 83, 85, 94, 100 *(у борці водзяцца пчолы),* 104, 105, 106, 107, 114, 116, 120, 123 *(борць у дзераве дзелалі, у сасне, дубе прадзеўбалі),* 127, 128, 133, 137 *(борць — дуплістае дрэва, у якія водзяцца пчолы),* 142 *(водзяцца пчолы). борт* 127. *борть* 90, 94а, 98. *барць* 20 *(барць — улей для пчол, выдлубаны ў дрэве, на стаячай хвойцы у дупле),* 52 *(дрэва з дуплём, дзе жывуць пчолы). бо́рця* 48 *(у меня было адзін год у лесе аж чатыры борці),* 86. *бо́ртная хвоя* 136.

'вулей для прываблівання пчол':*борць* 55, 120а, 127, 136.

'калода пчол':*борць* 9, 10, 11, 35, 36, 45, 57, 67, 89, 100, 118, 126, 129 *(борць — калода, дзе жывуць пчолы),* 130, 137, 138, 142. *борть* 103, 131. *барць* 20.

'тоўстая хвоя':*борць* 1, 18 *(тоўстае дзерава завём борць),* 28, 29, 31 *(борць — таўстое дрэва, дупліна́тае, пчолы там сяліліся),* 35 *(борць — елка таўсцюшчая),* 54, 56 *(борць — старая тоўстая сасна),* 59 *(вялікая тоўстая хвоя — борць),* 85 *(вялікая тоўстая хваіна — борць). борть* 94.

'пчалінае гняздо':55 *(борць),* 75 *(борць* — прастора у доўбаным вулеі), 90 *(борть),* 93 *(борць — вулей у дупле),* 122 *(гняздо у вуллі; выдзелаў борць у калодзе),* 134 *(борть* — унутраная частка даўбанага вулея, дзе жывуць пчолы), 135 *(борць* — унутраная частка, гняздо калоды-вулля), 140 *(борць).*

'застаўка ў вулеі':81 *(борць* — застаўка у вулеі, на уваход), 108 *(борть* — крышка, якая закрывае ўваход у вулей), 113 *(борць* (нов.) *або бордка* — дошка, якой закрываецца вулей-калода). 132 *(борть),* 139 *(у вуллі, калі закрываюць дзверцы, то называюць борць).*

'адтуліна ў вулеі':106 *(большая дзірка у вулеі — большая борць, малая — малая борць),* 108 *(борть* — адтуліна ў вуллі, калодзе), 121 *(борць* — прадаўгаватая адтуліна ў калодзе).

Іншыя значэнні: 103 *борть* — дамашнія пчолы, не дзікія. 109 *борть* — ніжняя частка вулея-калоды.

Адсутнасць слова: 2—8а, 12—17, 19, 22, 24, 25а — 27, 30, 32—34, 38—44, 46, 47, 51, 52а, 53, 60—66, 68—73, 76—80, 84, 87, 88, 91, 95—97, 99, 101, 102, 110—112, 115, 117, 119, 124, 125, 141.

Карта № 6

ЗНАЧЭННЕ СЛОЎ *БУРКУ́Н (БУРЧА́К)*

№ 3127 «Буркун, бурчак: а) бурчанне вады пры цячэнні, б) прорва, топкае месца на балоце...»

Картаграфуецца пашырэнне значэння слова *бурку́н* і яго варыянтаў. Адлюстроўваецца лексема *бурчы́ць* у спалучэнні *бурчы́ць вада́, бурчы́ць ручэ́й* у значэнні бурчанне вады пры цячэнні. Праўда, гэтае спалучэнне *бурчы́ць вада́* даецца таксама ў другім томе ЛАБНГ, карта № 74. Але ў гэтым пытанні адказы зафіксаваны больш шырока.

Адведзены ад картаграфавання адпаведнікі дзеяслова *бурча́ць* (пра ваду).

'бурчанне вады пры цячэнні': *бурку́н* 2 *(бурку́н,* дзе вада бурчыць), 54 (бурчанне вады пры цячэнні), 92, 130.

бурча́к 17, 25 (на рацэ, дзе вада бурчыць), 101 *(бурча́к: з кана́вы вода́ ідзёт на боло́то).*

'прыток, бурны веснавы ручай':

бурча́к 112 *(ішла́ це́рас бурча́к* [прыток]: *бурча́к уліва́ецца ў кана́ву),* 133 *(бурча́к* — бурны ручай, часцей веснавы; вадаспад на ручаі). 134 *(бурча́к — веснавы́ ручаёк).*

Адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня:

бурката́ 124. *бурча́к* 113 *(бурча́к — тро́хі пракісшае малако́). Бурубо́н* 6 *(Бурубо́н* — уласная назва канавы і пожні, дзе вада *бурубо́ліць, бяжы́ць з пагу́рка у я́міну).*

'трава буркун Melilotus albus':

баркýн, буркýн: боркýн 94а *(боркýн — гэ́то зі́льле). буркýн* 96 *(буркýн — зі́льле, па-тыпэ́рышнёму — ліцэ́рня),* 97 *(буркýн — не́йкае зе́ллье),* 98 *(буркýн — такэ́ зі́льле),* 114 *(буркýн, быркýн* — руск. донник), 134 *(буркýн* — трава донник).

'букрлівы чалавек'

буркýн 4 *(буркýн* — хто сам з сабой гаворыць), 8а *(буркýн* — чалавек, які бурчыць), 21 *(буркýн* — чалавек, які бурчыць, незадаволены), 44 *(буркýн* — той, хто бурчыць незадаволена), 51 (букрлівы чалавек) 57, 61, 63, 85, 125, 127, 139 *(буркýн* — чалавек, які *ўціхую разгава́рвае сам з сабо́й),* 141 *(буркýн* — бурчыць чалавек), 142 *(буркýн* — чалавек, які бурчыць).

'кот, які ціха варкоча':

буркýн 9 *(буркýн* — той, хто бурчыць, напрыклад, кот), 126 *(кот буркýн, бо ён бурчы́ць).*

Спалучэнне *бурчы́ць вада́ (ручэ́й)* пры цячэнні:

бурчы́ць вада́ 1, 2, 20, 29, 49а, 66, 104, 106, 116, 128, 137. *бурчы́ць вада́* 35, 84 *(бурчы́ць ŵыда́). бурцы́ць вада́* 16 (а таксама, калі з багністай нетры ідуць бурбалкі, то кажуць *бурцы́ць). бурчы́ть вода́* 109. *бурчы́ть* 94а. *бурчы́ць руча́й* 40 *(руча́й бурчы́ць — сто́лька вады дошч пыныда́ў),* 58 *(рычэ́й бурчы́ць),* 113 *(бурчі́ць),* 122 *(бурчы́ць ручэ́й),* 103 *(бурчы́ть вода́).*

Адпаведнікі дзеяслова *бурча́ць* (пра ваду): бульбата́ць: *бульботы́ть вода́* 96; булькатáць: *булькоты́ть* 131; бурбалíць: *бурбалíць вада́* 57; бурбóліць: *бурбóліць вада́* 69; бурыць: *бурі́ць вада́* 31; бурубалíць: *бурубалі́ць вада́* 6; бурча́ць: *бурчы́т вода́* 94; бурцáць *бурцы́ць вада́* 16; плёхацéць: *плёхоты́ть вода́* 103. гудзéць: *гудзі́ць выдá* 82. *гудзéць ŵыда́* 84; журча́ць: *журчы́ць вада́* 75; плóшчыць: *плошчы́ть вода́* 132; раўцí: *раŵéць вада́* 84. *равé вода́* 135; цячы́: *тэчэ́ вода́* 94; чурча́ць: *чурчы́ць вада́* 9, 86. *чурчы́ць выда́* 83; шумéць: *шумі́ць раўча́к* 123. *шумéть вуда́* 98.

Адзінкавыя значэнні адпаведнікаў:

'прорва, топкае месца на балоце':

про́рва 35, 75, 82, 83 *(захла́млянае, праўва́нае ме́сца),* 84 *(про́рŵа),* 103, 118, 123, 124, 128, 135.

плаў 98 *(плав),* 109 *(плав).*

драгва́: драгуа́ 113. *драґво́* 129. *дрігва́* 86. *дрягва́* 117.

твань 109, 117.

права́лля 131. *прува́лішча* 98.

прэлішча 130 (топкае месца на балоце).
акно: гокно 94а, 95.

Адзінкавыя назвы 'п р о р в а': *безна* 118. *буй* 37 (г л ы б о к а е м е с ц а н а р э ч ц ы). *бук* (яма на рацэ); м я с ц о в ы я н а з в ы: *Шпакаў бук, Шышэйны бук*). *бучок* 37 (*Бабскі бучок*). *гокно* 95. *быстряк* 92. *дыхавыца* 103. *дыхтэлэвыця* 96. *зыбун* 8 (топкае балота). *крыніца* 120а. *оддыхля* 103. *потоплéнішчэ* 94. *прóпась* 118. *топіло* 107. *трясіна* 17.

Адзначаны адзінкавыя назвы з іншымі значэннямі: *бульбóтінне* 'б у р ч а н н е в а д ы п р ы ц я ч э н н і':95. *бýркаўка* 12 'б у р б а л к а, я к а я ў с п л ы в а е з д н а в а д а ё м а': (*рыба пускайіць бýркуўкі;* чалавек, можа таксама, калі тоне). *бурýбалка* 'б у р б а л к а з д н а в а д а ё м а' 85, 87 (паведаміў ст. н. с. І. Я. Яшкін). бýркаўка 'д з і ц я ч а я ц а ц к а з к о с т а ч к а м і н а н і т ц ы': *бурчáк* '*г а т у н а к г а р о х у*':1 (*бурчáк пасéйіў*).

Адзінкавасць фіксацыі слова *бурчáк* і яго варыянтаў: 3, 5, 7, 10, 11, 13—15, 18, 19, 22—25а, 26—28, 30, 32—34, 36, 38, 41—43, 45—50, 52, 52а, 53, 55, 56, 59, 60, 62, 64, 65, 67, 68, 70—74, 76—81, 87—91, 115, 119—121, 136, 138, 140.

Карта № 7

ПАШЫРЭННЕ І ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *ВАШАВÁЦЬ*

№ 3138 «Вашаваць: а) працяглы час працаваць, б) рабіць цяжкую работу (каменні падымаць), в) рыць зямлю (пра свіней)...»

На дадзенай карце картаграфаваліся значэнні лексемы *вашавáць*. Асноўным значэннем разглядаемага дзеяслова з'яўляецца 'выконваць працяглы час цяжкую фізічную працу'. У радзе пунктаў ёсць указанне на выкананне работы, звязанай з плытагонствам. На большай частцы картаграфуемай тэрыторыі слова *вашаваць* не ўжываецца. Гл. слова *вашавáць* яшчэ ў СП-ЗБ, 1, 1979. Słownęk języka polskiego, VII, 1919.

2 *вашавáць* 'цяжка рабіць'; *з балота вашаваць* 'выносіць сена'; *вашýю вадý з рэчкі* 'нашу'. 18 *вашавáць* 'рабіць цяжкую работу'. 19 *вашавáць* 'насіць што-н. цяжкое'; *вашавáў сéна, салóму.* 20 *вашавáць* 'пераносіць цяжар'; *вашавáў, навашавáў камéння, вашавáў зéрня, салóму.* 21 *вашавáць* 'працяглы час працаваць', 'рабіць цяжкую работу'. 22 *вашавáць* 'рабіць цяжкую работу'. 24 *вашавáць* 'цяжка рабіць'. 25 *вашавáць* 'выцягваць лес з ракі на бераг', 'насіць ваду', 'цяжка рабіць'. 25а *вашавáць* 'цяжка рабіць'. 28 *вашавáць* 'бураніць'; *упíўся Івáн і вашýіць.* 31 *вашавáць* 'вазіць лес да рэчкі'; *рáньшэ лес вашавáлі, ганялі плыты; вашóўка* 'работа, звязаная з плытагонствам'; *патцэплівалі лес і выцягвалі на сýшу.* 37 *вашавáць* 'гарэзіць, дурэць'. 46 *вашавáць* 'рыць зямлю' (пра свіней). 48 *вашавáць* 'цяжка працаваць' 49а *вашавáць* 'выцягваць бярвенні з вады на бераг'. 50 *вашавáць* 'калыхаць зласліва'. 51 *вашавáць* 'перакідваць, насіць цяжар'; *салóму вашэвáлі, сéна, брóўны.* 52, 52а, 53 *вашавáць* 'насіць ваду, дрова і інш.' 54 *вашавáць* 'рыць зямлю' (пра свіней). 55—57 *вашавáць* 'працяглы час выконваць цяжкую работу'. 58 *вашавáць* 'вывозіць лес на бераг ракі для сплаву', 'ваду насіць'. 59 *вашавáць* 'доўгі час рабіць цяжкую работу'. 60 *вашавáць* 'цяжка працаваць', 'рыць зямлю' (пра свіней). 61 *вашавáць* 'насіць што-н. цяжкае'. 63 *вашавáць* 'доўгі час працаваць'. 66 *вашавáць* 'выцягваць бярвенні з ракі', 'калыхаць у калысцы дзіця', 'цяжка працаваць'. 69 'рыць' (пра свіней); *мнóга картóшкі свіня́ звашавáла, сенакóс звашавáлі свіння.* 72 *вашавáць* 'выцягваць' (пра бярвенне з рэчкі). 74 *вашавáць* 'доўга працаваць'; *вашýе ўвéсь час у гóрадзе, вашýе дзень;* 'рыць'; *свінні звашавáлі ўвесь лог.* 92 *вашшавáць* '*мніго робыть* тяжко'. 94а *вашовáты* 'інтэнсіўна перамяшчаць што-н., варочаць'. 95 *вашовáты* 'выконваць вельмі цяжкае дзеянне па перамяшчэнню чаго-н.'; *робы́ты дóвго, тя́шко робы́ты, ры́ты, вырну́ты зéмлю.* 96 *выховáты* 'выконваць наогул вельмі цяжкую фізічную работу, рыць зямлю' (узмоцнена). 100 *вашавáць* 'рыць' (пра свіней); *свіня вашýюць, рыюць.* 103 *вашовáты* 'вáжко робы́ты'; *навошовáла хýру сіна* (калі вельмі многа накласці чаго-н.). 106 *вашовáць* 'браць на *вілкі сéно, машкі вашовáць.* 108 *вашовáты* 'працяглы час перамяшчаць цяжкі груз, пераварочваць, разварочваць'; *сііна, картóплюв навошовáв, 'горовáты'.* 113 *вашовáць* 'кідаць, звальваць у адну кучу'.

Карта № 8

ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *ГÁЛА* І ЯГО АДПАВЕДНІКАЎ

№ 3151 «Гала, гало, галя, галь: а) голая лапіна ў лесе, б) непакрытая лесам прастора, в) пустое поле...» № 1452 «Я. н. незаросшае дрэвамі, кустамі месца сярод лесу: гала, гало, галіва, прагаліна, палянка...»

Картаграфуецца значэнне слова *гáла* і яго адпаведнікаў з коранем *-гал-*. Лексемы з іншымі каранямі адведзены ад картаграфавання.

Словы з асновай *гал-*:

'непакрытая лесам, кустарнікам прастора': *гáла* 66, 67, 83, 87, 111, 116, 118, 120, 120а, 121, 122, 124, 129, 139, 140, 142. *гáло* 47, 50, 55, 102, 110, 114, 115, 117, 133, 134, 137, 138. *гaлó* 51, 60, 136. *гáлае* 130. *гáлая* 31. *гáлоё* 37. *гáлы* 93. *гáлэе* 93. *гал* 38, 81, 84, 127. *галь* 49, 55, 74, 90, 131. *гáлеч* 93, 101. *гáліва* 52а, 58, 104. *гáліво* 53, 56. *галізна* 23. *гáліна* 72. *галіна* 4. *галінá* 2. *галы́н* 37. *гальнó* 131. *гáля.* 94а, 98, 113, 104.

'прагаліна у лесе': *гáла* 67, 72, 77, 85, 111, 116, 118, 121, 122, 124, 129, 139, 142. *гáло* 47, 55, 102, 110, 111, 112, 114, 115, 133, 135, 137, 138. *гáлае* 130. *гал* 84, 127, 130. *галь* 55, 59, 74, 88, 90, 105. *гáлеч* 93, 101. *гáліва* 58, 89, 104. *гáліво* 53, 56, 100. *галізна* 23. *гáлістый быэр* 107. *гáлны лес* 85. *гáля* 100, 104. *гъля́к* 34. *галя́вына* 109.

Іншыя значэнні: *галачвá (як шмат в одным місці дітэй)* 94а. *галы́нка* (поле; *от ужэ галынку неку далі*) 48. *галь* (зацішак) 96а. *гъля́-гъля́* (пра хуткі бег) 8а.

Словы з асновай *прагал-*:

'непакрытая лесам прастора': *прагáліна* 37, 86, 104, 126, 127, 129. *прогáліна* 91. *прôгáліна* 90. *прыгáліна* 41. *прогáл* 108. *прагáлак* 57. *прôгáлок* 90. *прогáлле* 96. *прогáль* 96.

'прагаліна ў лесе':*прагáліна* 1, 8, 10, 11, 19, 21 (і на полі), 25, 26, 46 (і на полі), 54, 57, 62, 64, 73, 74, 80, 82, 86, 123, 125, 127, 129, 135. *прогáліна* 91, 94, 137, 138. *прôгáліна* 90. *прогáлына* 94а, 95 (і без снегу), 96, 103, 108 (*і кусок нэдосіяный*). *пръгáліна* 8а, 12, 15. *прыгáліна* 16, 29, 35, 40, 41, 42, 44, 79, 83, 89. *прагáл* 10, 46. *прогáл* 108. *прагáлак* 54, 55 (і на полі), 57, 82, 104. *прогáлок* 113, 132. *прôгáлок* 90. *пругáлок* 92. *пругáлокь* 98. *прагáліво* 53. *прогáлле* 96.

Мікратапонімы: *Гáла* 66 (балота), 139 (сенажаць), 141 (сенажаць). *Галáвічы* 25. *Гáлае* 36 (балота). *Гáлая* 51 (было поле, цяпер лес). *Галацíшкі* 20 (поле). *Гáло* 60 (балота). *Галь* 68 (балота), 105 (было поле, цяпер частка вёскі). *Галы́* 69 (сенажаць). *Галычóк* 47 (кусок балота). *Гáля* 113 (поле). *У Гáлях* 59 (вырубка).

Адсутнасць слоў: 3, 5—7, 9, 13, 17, 18, 22, 24, 25а, 27, 28, 30—33, 39, 45, 49а, 52, 61, 63, 65, 70, 71, 75, 78, 97, 99, 106, 119.

Адведзены: *аблагýе* (пра неўрадлівае поле) 130. *лысіна* (прагаліна ў лесе) 31. *ніўдóбіе* (неўрадлівае поле) 17. *няўдóбніца* (неўрадлівае поле) 16. *памёт* (неўрадлівае поле) 14. *тырня* (неўрадлівае поле) 127. *цéмра* (неўрадлівае поле) 137. *чысця́к* (прагаліна ў лесе) 7.

Карта № 9

ПАШЫРЭННЕ І ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *ГАЛÝЗА*

№ 3153 «Галуза: свавольнік, дурны, неразумны...»

Картаграфуюцца розныя значэнні і пашырэнне слова *галýза.* Назва *лакýза*, пададзена як *галýза.*

'пра чалавека':*галýза* 18, 23, 32 (*былтáіць мнóга чылавéк*), 38, 40, 41, 42 (*на дзяцей рáньшы гаварылі — ні галýзый*), 50 (*нáтто брыткі стаў, як пастрыглі ў салдáты — галýза*), 51, 52а, 54, 55, 57, 59, (*галýза гэтая, чаго ён варты*), 63, 65 (*ён гулýза ці галётнік*), 67 (*ой ты галýза*), 71 (*галýза нéйкая кáжуць, калі чала-*

ве́к недапе́чаны), 72, 73, 75, 77, 80, 81, 82, 83 (рэдка), 85, 92, 94, 101 *(е́слі стры́жано дзіця́, то ка́жуць галу́за, хо́дзіць гэ́ты галу́за),* 104, 105, 106, 113, 114 *(чолове́к то́ўсты, голова́ты, не такі́ спры́тны, а здоро́ву),* 123, 124, 128, 129, 130, 134, 139 *(чо́рнага чалаве́ка называ́юць галу́зай).* 142. *го̂лу́за* 90. *галюза* 66. *халу́за* 38. *галу́зні́к* 138. *лаку́за* 94а.

'недагарэўшае палена дроў, галавешка': *галу́за* 99, 110, 112 *(заліць галу́зу вадо́й),* 115 *(галу́за астала́са ў пе́чы, як дро́ва ні дагара́ць),* 116, 127, 139 *(абпа́леная па́лка, якой змазваюць шнур пры пастройцы хаты, хлява, плота).*

'сук, галіна': *галу́за* 20 *(гэ́тку ве́льку галу́зу аткруці́ў ат я́бланкі ці ад гру́шы),* 135. *голу́за* 138.

'бязрогая карова': *галу́за* 55, 56, 101, 111,

'прозвішча': *Галу́за* 21, 33, 35, 37, 64, 132, 133.

'назва вёскі': *Галу́за* 79, 87.

Іншыя значэнні: 'адростак кораня раслін' *галу́за* 120а. 'вялікая палка, даўбешка' *галу́за* 140. 'галалёд' *галу́за* 5 *(галашчо́к, калі мароз, сне́гу няма́ і лёд, ісці ско́льзка).* 'імга' *галу́за* 91. 'чорнае зерне ў коласе жыта, проса' *галу́за* 116.

Адсутнасць слова: 1—4, 6—17, 19, 22, 24—31, 34, 36, 39, 42—49а, 52, 53, 58, 60—62, 68—70, 74, 76, 78, 84, 86, 88, 89, 93, 95—98, 102, 103, 107—109, 117—122, 125, 126, 131, 136, 137, 141.

Адведзены: лаку́за 94а.

Карта № 10

ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *ГАСПАДАР*

№ 3155 «Гаспадар, аспадар: а) галава сям'і, уласнік дома, гаспадаркі, б) у час зажынкаў першая жменька зжатага жыта, пастаўленая за абразамі...»

На карце супрацьпастаўляюцца розныя значэнні слова *гаспадар.*

'галава сям'і, уласнік дома, гаспадаркі': *гаспада́р* 1, 2, 4, 6, 8, 10 (рэдка), 11, 17, 20, 21, 22, 25, 26—33, 36, 37, 46, 48, 49а, 50, 51, 52а, 53—57, 59—68, 69 *(як гаспадара́мі былі́, зямлю́ ме́лі),* 70—77, 79, 81, 82, 88, 93, 97, 99, 100, 104, 105, 110—112, 116, 118—121, 124—128, 133, 135, 139, 141, 142. *гӑспӑда́р* 5. *аспада́р* 3, 18, 19, 22—25а, 45, 47, 49, 52, 52а, 58. *гъспъда́р* 8а, 13, 34. *гъспада́р* 9. *гъспыда́р* 42. *гыспыда́р* 16 (рэдка), 35, 40 (рэдка), 43, 78, 83, 84, 87. *господа́р* 94 *(господа́р — шо ро́біт до́брэ і ху́тко і ў его́ усёго́ ест),* 94а, 95, 96, 96а, 101, 102, 103, 106, 108, 109, 113, 114, 131, 132, 134, 137, 138, 140. *го̂спо̂да́р* 90. *господа́рь* 117. *гуспуда́р* 91, 92, 98.

'першая жменька ці сноп зжатага жыта': *гаспада́р* 18, 20 *(гаспадара́ ста́вілі ў по́куці, а як звозілі жы́та ў гумно́, то прывя́звалі да пе́ршага снапа́ і кла́лі ў торп),* 25, 26, 27, 28, 48, 52а, 54, 57, 88, 112. *аспада́р* 3, 19 *(ста́вяць аспадара́ на по́куць, дзе абразы́),* 23, 24, 25а, 45, 46, 49, 52а, 54, 57 *(ста́вілі гаспадара́ на кут).*

Адсутнасць слова: 7, 12, 14, 15, 38, 39, 41, 44, 80, 85, 86, 89, 107, 115, 122, 123, 129, 130, 136.

Карта № 11

ПАШЫРЭННЕ І ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *ГРУ́ЦА*

№ 3159 «Груца: а) тоўчаны ячмень, б) густая крупеня, каша з пярловых круп, в) ячныя крупы...»

Картаграфуецца пашырэнне слова *груца.*

'ячныя крупы' *гру́ца* 10, 11, 25а, 26, 43, 46, 47, 57, 87, 124, 126. *г̆ру́ца* 25, 52, 58 *(ячме́нь сушы́лі, паліва́лі вадо́й і таўклі́ ў сту́пі, тады́ пала́лі г̆ру́цу, рабілі бу́йныя самаро́дныя кру́пы).* *г̆руца́* 19. *дру́ца* 21, 24 *(таўклі́ ў сту́пі ячме́нь і рабілі дру́цу).*

'каша з ячных круп' *гру́ца* 23, 25а, 26, 40, 41, 47, 48, 52а *(з панцаку́ вараць гру́цу),* 54, 83, 114, 124, 126, 133. *г̆ру́ца* 20 *(на ко́ляды вары́лі г̆ру́цу, мо́жна і тэ́рас вары́ць),* 27, 114, *дру́ца* 21.

'каша з круп, гароху і бобу': *гру́ца* 32. *г̆ру́ца* 6 *(нае́лася бабо́вай г̆ру́цы).*

'суп з ячных круп': *гру́ца* 25а, 43.

Іншыя значэнні: 'каша з круп і гароху': *гру́ца* 5. 'гарох з крупамі': *г̆ру́ца* 77. 'каша з пшанічных ці ячных круп' *гру́ца, г̆ру́ца* 114. 'суп з ячных круп і фасолі' *гру́ца* 141 *(ячме́нь таўко́м і ва́рым з квасо́ляй).*

Адсутнасць слова: 1—4, 7—9, 12—18, 22, 28—31, 33—39, 42, 44, 45, 49—51, 53, 55, 56, 59—76, 78—82, 84—86, 88—113, 115—123, 125, 127—132, 134—140.

Карта № 12

ПАШЫРЭННЕ СЛОВА *ГУ́ДЗІЦЬ*

№ 3160 «Гудзіць: судзіць, абгаворваць, ганіць, ушчуваць...»

На карце закартаграфавана слова гудзіць у значэнні 'асуджаць, ганіць, адмоўна характарызаваць каго-н.'. Іншыя лексемы ў гэтым жа значэнні, якія былі зафіксаваны збіральнікамі, прыведзены ніжэй у спісе слоў.

1 *гу́дзіць* 'зневажаць, абгаворваць, ганіць': *сьвякро́ўка нявéстку гу́дзіць.* 2 *засва́талі нявéстку, дык лю́дзі згу́дзілі — і не жані́ўся; хто ра́дзіць, той у не́бі не быва́іць, а хто гу́дзіць — і той не бу́дзіць.* 3, 8 (у пасіўным запасе слоў). 10 *ці я табе́ ко́ніка спу́дзіў, ці я табе́ дзе́вачку абгу́дзіў* (з песні). 11 *абгу́дзілі дзе́ўку.* 13 *згу́дзіць.* 15, 36 *пагу́дзіць.* 37 *пагу́дзілі дзе́ўку.* 43 *ён хвалíць ня бу́дзя, пагу́дзіць — гэта ён спец.* 50 *няма́ чаго́ гу́дзіць, зусі́м згу́дзілі дзе́ўку.* 51 *ма́чыха гу́дзіла мужыво́вы дзе́ці.* 55 *ні гу́ццял хло́пца — до́бры хло́пяц!.* 60 *ну і гу́дзілі яны́ Ко́лю з усíх бако́ў.* 72, 74 *хо́дзіць пася́лéнь гэ́ты і гу́дзіць маю́ дачку́.* 76, 77 *свякро́ўка нявéстку гу́дзя.* 79, 81—84, 89, 92, 99 *ба́бы гу́дзяць цябе́ і мяне́.* 110, 111, 112 *нявéстка свякро́ў гу́дзіць.* 113, 115, 117 *пашо́ў па ха́тах да гу́дзіць.* 120, 124, 127—129, 138, 142, 93 *гу́дзіці, нагу́дзіці.* 94 *гу́діт вон мэне́ між людьмí.* 96 *гу́дыты.*

Іншыя лексемы ў тым жа значэнні:

4 *руга́ць, ла́іць.* 6 *ла́іць, руга́ць.* 7 *абгаво́рваць, апсужда́ць,* 14 *абгава́рваць.* 16 *хулíць, зыгыня́ць* (ад зага́на). 17 *абгавары́ць, абруга́ць.* 19 *абмаўля́ць.* 20 *абгава́руя, ла́я.* 49а судзіць, абгаворвае. 52 *су́дзіць, лю́дзі су́дзяць.* 58 *абгаво́рваць.* 62 *га́ніць.* 66 *судзíць, по́йдзе ў чужу́ю ха́ту ды су́дзіць.* 68 *сабра́ліся і абгаво́рваюць каго́, абмыва́юць.* 69 *ушчува́ць; ушчува́й ты яго́!.* 75 *га́ніць, судзíць, абгава́раваць.* 85 *судзíць, абгава́рваць; во яна мяне́ абсудзíла.* 86 *асужда́ць, абгава́ріваць.* 90 *га́ныты.* 94 *абгудíў, астрамíў, гудíт мэне́ між людьмí.* 94а *обгово́рвае.* 95 *суды́ты, га́ньбыты, га́ныты.* 98 *га́нитэ.* 101 *су́дзяць дзе́ўку.* 103 *суды́ты, брыха́ты.* 104 *гуду́ть* (абгаворваюць), *густы́.* 107 *(чвэ́рыць жано́чэну).* 108 *суды́ты.* 118 *судзíць, га́ніць.* 119 *абсудзíць.* 120а *свякро́ў су́дзіць нявéстку.* 122 *пасудзíлі дзе́ўку.* 123 *су́дзяць дзе́ўчыну.* 130 *судзíць, га́ньбіць, абгава́рваць.* 131 *суды́ты.* 132 *гыды́ты* ('ганіць, сварыць') 134 *га́ніть, ганьбова́ть.* 135 *перака́зваць.* 140 *яна́ су́дзіць, абгаво́руе, перагава́руе, су́дзіць адно́ аднаго́.*

Карта № 13

ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *ДЗЕД*

№ 3164 «Дзед: а) першы пучок зжатага жыта (ставілі за абраз у дзень зажынак), б) дзяды: апорныя слупы ў гаспадарчым будынку, в) прыстасаванне для асвятлення хаты лучынаю (тое, што свяцільнік), г) асот, д) калючыя шышкі лопуха, е) частка коміна, з) слуп каля печы, ж) міфічная істота, здань...»

На карце супрацьпастаўляюцца розныя значэнні слова *дзед.* Марфалагічныя адрозненні пад увагу не прымаліся. Адведзена ад картаграфавання назва *дзед* у значэнні 'бацька маці ці бацькі, стары чалавек', 'рэлігійнае свята', бо ў гэтым значэнні слова дзед пашырана на ўсёй тэрыторыі.

'калючыя расліны, шышкі з лопуха': *дзед* 57, 79, 82, 83, 84, 85, 89, 118, 122, 127, 129 *(дзед з шы́шкамі),* 139, 140. *дзет* 1 *(калю́чы дзет, чартапало́х),* 2, 5 *(калю́чы асот),* 8 *(дзет калю́чы),* 8а *(асот),* 9 *(асот),* 11 *(асот),* 13 *(лопух),* 15 *(лапу́х*

і бадзя́к), 25а *(лопух з калючымі шышкамі)*, 26 *(ло́пух)*, 27, 29 *(бадзяк ці татарнік)*, 30 *(лопух з калючымі шышкамі)*, 31 *(асот)*, 35, 38 *(асот)*, 39, 41, 42 *(асот)*, 43 *(асот)*, 44, 76 *(асот)*, 77 *(чартапалох)*, 78 *(асот)*, 79 *(асот)*, 81 *(асот)*, 82 *(асот)*, 85 *(асот)*, 87, 89 *(асот)*, 118 *(бадзю́ка)*, 119 *(калючы асот)*, 122, 123 *(асот)*, 136, 139 *(асôт з калючкамі)*, 140 *(асот)*. *дзяды́* 4 *(шышкі на капялюшніку, дзеці кіда́юцца дзіда́мы)*, 7 *(дзяды растуць каля плоту)*, 8а, 10 *(на дзядо́ўніку дзяды́)*, 11 *(дзяды́ ўчапіліся)*, 12, 14, 18 *(лапу́х, на ём калю́чыя дзяды́)*, 26, 31, 36, 37 *(асот)*, 40 *(дзяды калючыя раслі ў лясу — не асот)*, 41, 61, 63, 65, 68, 69 *(калючая трава, чартапалох)*, 70, 73 *(асот)*, 74, 75, 80, 86 *(дзяды чапа́юцца)*, 88, 116 *(асот)*, 124 *(асот)*, 125 *(асот)*, 127, 130. *дзядо́ўнік* 17, 24, 25, 35 *(стары асот)*, 41, 73. *дзяду-ны́* 121. *дзяткі* 63.

'першы пучок, жменька зжатага жыта': *дзет* 2 *(я ўжо дзет вы́жала)*, 5, 6 *(жы́та зажа́ла і дзяда́ за брас палажы́ла;* жменька нязжатага жыта, якую пакідаюць на полі пры дажынках; прыбіралі краскамі, палолі і звязвалі, закапвалі хлеб і соль), 10, 22, 29 *(зыжына́льны сноп)*, 48, 49а, 54, 58, 62, 89, 92, 118, 136, 140.

'прыстасаванне для асвятлення хаты лучынаю': *дзед, дзет* 2, 10, 43, 47 *(у нас яшчэ́ на гарэ дзет валя́ецца)*, 49, 52а, *(дзет бы́ў каля́ пе́чы)*, 54, 60 *(лучы́ну дзе́ду ў губу́ дава́лі)*, 61, 75, 104. *дзêт* 64, 65, 67, 110. *дêд* 94 *(ідí дéда прынесí; дра́ску ўстаўлялі ў дзеда)*. *дід* 94а. *дзядо́к* 66 *(стая́чы све́тач, лучы́ну запіха́лі)*, 104, 106. *дзядо́ў-нік* 3.

'апорныя слупы ў гаспадарчым будынку': *дзед* 82, 85. *дзет* 33, 105, *дзêт* 110. *дзяды́* 2, 21, 26, 43, 63, 78, 130. *дзядê* 64. *дзядо́к* 25а, 100, 118. *дзядôк* 65 *(у хляве уверсе стро́ма дзядôк стаіць)*. *дзяткі* 3, 22, 27 *(слупкі, на якія кла́лі клаць у гумне́)*.

'слуп каля печы' *дзед* 43, 54, 60, 76, 114 (толькі ў загадцы: *дзед ске́пкою ўдаві́ўся. Стôўп і перэсо́ў* — адгадка). *дзêд* 67 *(на дзêда кла́лі жэрдзь — пера-со́лку)*. *дзядо́к* 100.

'міфічная істота, здань': *дзет* 8а *(пры́дзіць дзет і зъбярэ́ць цябе́ ў мяшо́к, калі ня бу́дзіш спаць)*, 14, 17, 23 *(ужо́ дзяды́ ста́лі па куто́х* — як пачынае цямнець), 28, 31, 35, 36, 37, 49а, 52а, 74, 106, 117, 120. *дзяды́* 20 *(сло́нца ніска, дзяды па куто́х ста́лі)*, 32, 33, 34, 51 *(як суто́нак, змяркáе, то кажуць, што дзяды пашлі па кутках)*, 137 *(дзеды́ за абразамі на куце)*. *дзядэ́* 53 *(дзядэ́ — калі ўжэ цямнее і ў вуглах у сушне́ цёмна; дзядэ́ па кутох станавяцца)*, 60 *(стано́вяцца дзядê — скоро сцямне́я саўсе́м)*.

Іншыя значэнні: 'жабрак, жабрачка': *дзед* 93. *дзядо́ўка* 93. 'пудзіла ад птушак': *дзет* 53. 'старая жывёла': *дзêд* 133. 'корань ад пуду': *дзед* 122. 'драўляны крук у сцяне': *дзед* 134. 'дэталь у ветраку': *дзêд* 133. 'ляжак, частка коміна': *дзед* 93. 'лучына, якая ўтыкалася ў жыта ў гумне, ці ў шчыліну ў хаце': *дзет* 105. 'верхняя планка, у якую ўстаўлялі кій, пры дапамозе якога круцілі верхні камень жорнаў': *дзед* 113. 'першы сноп у бабцы': *дзет* 78. 'сноп, якім накрываюць бабку': *дзядо́к* 121. 'бабка збожжа': *дзядо́к* 120а. 'трэцяя палка ў рыбацкай крызе': *дзядо́к* 29. 'задні кій у крызе': *дзет* 76 *(іці на дзяду)* 'прыстасаванне сярод кассяʼ: *дзядо́к* 6. 'дажджавыя хмары': дзядê 60.

Адведзены: 'бацька маці ці бацькі; стары чалавек': *дзед, дет* 1—5, 8, 11—13, 15, 18, 19, 23, 25а, 26, 27, 29, 30, 32—34, 38, 39, 41, 44, 46, 49, 50, 52, 53, 56, 59, 63, 72, 73, 80, 82, 87, 88, 93, 99, 101, 102, 113, 116, 119, 120а, 121—123, 126, 135 *(дзе́ду* — пры звароце), 138. *дзêд, дзêт* 51, 66, 100, 133. *дêд* 94. *дід* 90, 94а, 95, 96, 96а, 98, 103, 108, 109, 132. 'рэлігійнае свята': *дзяды* 18 *(дзяды́ спра́вілі)*, 25а, 26, 30, 37, 46, 49, 52а, 72, 100, 105, 110, 117 *(у е́ту субо́ту троеўшны дзяды́ — по́мінкі)*, 121, 126. *дзядэ́* 56, 58, 61, 99. *деды́* 94.

Адсутнасць слова: 16, 45, 55, 71, 91, 97, 107, 111, 112, 115, 128, 131, 141, 142.

Карта № 14

ПАШЫРЭННЕ І ЗНАЧЭННЕ СЛОЎ *ДЗЯ́ГІ, ДЗЮ́ГІ, ДЗЁГІ*

№ 3167 «Дзюгі: а) пацёкі крыві на целе, б) сінія палосы на целе, в) пацёкі на запацеўшым акне, г) каляровыя палосы на тканіне...»

Картаграфуецца значэнне і пашырэнне слоў *дзю́гі, дзя́гі (дзя́жкі), дзёгі*. Гл. таксама: ДАБМ, карта № 327 «Назвы рэменя для падпяразвання» (на карце паказана пашырэнне слоў *дзя́га, дзя́жка)*.

'каляровыя палосы на тканіне':

31 *дзя́гі; у дзягі тчом посцілку; дзя́га* (адз.). 52а *ткалі ў полоскі, у дзю́жачкі; дзю́га* (адз.). 53—54 *дзю́гі; дзю́га* (адз.). 60 *дзю́гі; дзю́га* (адз.). 94а *дя́гы; дя́га* (адз.); *дяжкова́тэ полотно́*. 95 *дяжкы́; дя́жка* (адз.); *дяжкова́тэ полотно́*. 96 *дяжкы́; дя́жка* (адз.); *дя́гы; дя́га* (адз.); *дя́жычка* (памянш.). 98 *дёгэ* (мн.); *дёга* (адз.). 103 *дя́гы; дя́га* (адз.); *дяжкы́* (мн.); *дя́жка* (адз.),

'выразаныя палосы':

27 *дзя́га — шырокая па кажусе; дзя́жка — вузкая*. 69 *дзюх // дзях — лыка; дзюх для лапцей; аткроіў дзюх; дзюх шырокі, дзюжо́к вузкі; нарабіў дзя́жкаў; дзях, што лапці плялі; два дзягі асталося*. 75 *дзяжо́к* — прыгатаваная з лыка палосачка для пляцення лапцей. 96 *дя́гы* — тонкія палоскі наогул. 114 *дзяго́* — паласа лыка. 127 *дзя́жка* — лыкавая палоска. 135 *дзя́жка* — паласа кары, звычайна для лапцей.

'пацёкі':

52а *пацёк пот дзю́гамі*. 53—54 *дзю́гі* — пацёкі крыві на целе, пацёкі на запацеўшым акне. 55 *дзя́гі* — пацёкі крыві на целе; *дзя́га* (адз.). 60 *дзю́гі* — пацёкі на акне. 61 *дзю́гі* — пацёкі гразі на твары, целе; *дзю́га* (адз.). 91 *дя́гі* (мн.) — пацёкі крыві на целе. 94а *тэчэ́ окно́, потíе, дя́гы* (мн.); *дя́га* (адз.). 95—96 *дя́гы* (рэдк.) — пацёкі крыві, поту, пацёкі на акне. 96а *дю́гы* — пацёкі поту на твары. 97 *дёгы* — пацёкі поту, крыві. 98 *дёгэ* (мн.); *дёга* (адз.) — пацёкі поту на твары, пацёкі крыві, пацёкі на акне. 103 *дя́гы* (рэдк.) — пацёкі крыві, поту, пацёкі на акне. 108 *дя́гы* (рэдк.) — пацёкі крыві, поту, пацёкі на акне. 110 *дзя́гі* — пацёкі на акне.

'сінякі на целе':

53—54 *дзю́гі; дзю́га* (адз.). 96 *дя́гы; дя́га* (адз.). 97 *дёгы*. 108 *дя́гы; дя́га* (адз.).

'брудныя палосы на тканіне':

60 *ну й навалачкі памыда, скрозь дзю́гі*. 69 *дзюх нарабіў — замазаў чым-небудзь непадобным да асноўнага колеру*. 104 *дзю́гі* — брудныя палоскі на адзенні, на рукавах, на каўнеры. 106 *дзю́гі — гразь, плямы, невымыто чысто, помы́ла ды дзю́гі, обратно барэ́ перамывае*. 120а *пісягі на рубашцы, не памыла; піся́г*.

Іншыя значэнні: 63 *дзя́гі — раменныя, нацягваюць, кап дзяржалася*. 98 *підя́ж-ка* — стужка.

Адсутнасць слоў: 1—26, 28—30, 32—52, 56—59, 62, 64—68, 70—74, 76—94, 99—102, 105, 107, 109—113, 115—126, 128—134, 136—142.

Карта № 15

ПАШЫРЭННЕ І ЗНАЧЭННЕ СЛОЎ *ДЗЯГНО́, ДЗЮ́ЖЫЦЬ, ДЗЯ́ЖЫЦЬ, ДЗЁГНУЦЬ*

№ 53 «У якім значэнні ўжываюцца словы дзюжыць, выдзюжыць: прамачыць да ніткі...» № 3169 «Дзягно: малако з канаплянага семя...»

Картаграфуецца пашырэнне і значэнне слоў *дзягно́ (дзю́гна), дзю́жыць, дзя́жыць, дзёгнуць*. У шэрагу выпадкаў інфінітыў узнаўляецца на аснове асабовых форм.

дзягно́ — канаплянае «малако».

1 *дзягно́*. 5 *дзягно́*. 6 *дзягно́* — мачанне з цёртых канапель; *стаўчом калапні, маслім, масла выціснім, а клінцы варым і што збіраецца павярху́, называецца дзягно́; у тоя дзягно́ бульбянікі мачалі*. 21 *дзю́гна* — страва з канаплянага малака, мачаць бліны, куракі. 28—30 *дзягно́*. 33 *дзягно́*. 35—36 *дзягно́*. 38 *дзягно́*. 78 *дзягно́*.

дождж дзю́жыць, дзя́жыць — пра моцны дождж.

19 *дзю́жыць дошч*. 21 *дошч вот аддзю́жыў, вы́дзюжыў дошч, да шкуры прадзю́жыў дошч*. 35 *аддзя́жыў дождж; дзя́жыць дождж*. 47 *дзя́жыць дошч*. 50—51 *дзя́жыць дошч*. 53 *вы́дзюжыць да ніткі* (пра моцны дождж). 55 *дзя́жыць дошч*. 58 *дзю́жыць дошч; мяне дошч вы́дзюжыў, і рубіначкі сухой німа*. 75 *сянні дож дзю́жа цэлы дзень*. 77 *дож дзю́рыць* (вялікі дождж ідзе). 82 *дзю́жыць — лье дождж спорны*. 84 *дзю́жыць дождж*. 85 *дзю́жыць, дзя́жыць*. 90 *дю́жыт дошч*. 92 *вы́дюжыв дошч; вы́дюжыты* (інф.). 94 *дю́жыт дошч*. 94а — 95 *дю́жыть дошч*. 96 *дю́жыть дошч; от здю́жыв дошч*.

96а *дю́жыть дошч.* 97—; *ю́жыть* — імжыць дождж. 103 *дю́жыть дошч.* 108 *дю́жыть дошч.* 109 *дю́жыть дошч; от дю́гнув дошч.* 113 *дзю́жыць — гэ дошч ідзе вэлікі.* 120а *дзю́жыць дож.* 121 *дзю́жыць дождж; вы́дзюжыць цябе дождж сёння.* 124 *аддзю́жыць* (дождж). 126 *дзю́жыць дык дзюжыць дошч, прамачыў да ніткі; прыдзю́жыў дошч.* 131 *дю́жыть дошч, здю́жыв.* 132 *от дю́жыть дошч.* 134 *обдю́жыть дошч.* 137 *дзю́жыць дож, ето велікі дож ве́льмо.* 138 *вы́дзюжыць — прамачыць да ніткі; от мяне сёгоні відзюжыў дож.* 140 *дож дзю́жыць дак дзю́жыць.* 141 *абдзю́жыў* (дождж). 142 *дошч абдзю́жыў, навулёт праслюставаў, прамачыў.*

дзю́жыць, дзя́жыць — моцна біць, лупцаваць; *дзёгнуць* — ударыць.

8 *дзю́гліна — тумак; яна яму даець дзюгліну ў спіну; дзю́гліка даць; дам яму ў плечы дзю́гліка; дзю́гнуць — даць кулаком у плечы; надзю́гляць — надаваць кулаком у плечы.* 50 *дзя́жыць* — моцна біць. 58 *вы́дзюжыць* — моцна пабіць; *мужык жонку вы́дзюжыў.* 75 *дзю́жыць; стаў дзю́жыць хлопца.* 81 *дзю́жыць — біць; аддзю́жыць — пабіць.* 84 *дзю́жыць* — біць, лупцаваць. 85 *дзю́жыць, дзя́жыць.* 95 *дёгнуты* (стукнуць). 98 *дёгнув* (стукнуў, ударыў). 105 *добра здзю́жыў — добра даў.* 113 *трэба ёго здзя́жыць добрэ — гэто збіць.* 114 *дзю́жыць; здзю́жыць* — ударыць, пабіць. 127 *аддзя́жыць* — моцна пабіць. 130 *вы́дзюжыць; хлапец вы́дзюжыў яго.* 134 *дю́жыть* — біць папругай. 137 *дзю́жыць* — біць; *здзю́жу, як не будзеш слухаць.* 140 *здзю́жыць* — моцна ударыць; *хтось свінку здзю́жыў, што й не ўстае.*

дзю́жыць — значэнне не адзначана.

4 *дзю́жыць* — слова чулі, але не ведаюць, што яно абазначае.

Адсутнасць слоў: 2, 3, 7, 8а — 18, 20, 22—27, 31, 32, 34, 37, 39—46, 48—49а, 52, 52а, 54, 56, 57, 59—74, 76, 77, 79, 80, 83, 86—89, 91, 93, 97, 99—102, 104, 106, 107, 110—112, 115—120, 122, 123, 125, 128, 129, 133, 135, 136, 139.

Карта № 16

ПАШЫРЭННЕ І ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *ЖАБУРЫННЕ*

№ 3178 «Жабурэнне: а) жабіна ікра, б) трава з дробнымі лісточкамі, раска...»

Картаграфуюцца розныя значэнні і пашырэнне слова *жабурынне.* Марфалагічныя і словаўтваральныя адрозненні пад увагу не прымаліся.

'жабіна ікра': *жабурэ́нне* 27, 45, 46, 55, 62, 65, 71, 74 (рэдка), 102, 106, 110, 116, 120а, 121, 127, 135, 137—139. *жабурэ̂нне* 61. *жабурэння* 1 (*круголачкі на вадзе́, што жа́бы напуска́юць*), 20 (*жабурэ́ння бывáя вясно́й, дзе вада́ стаіць*), 52а, 54, 58, 59, 64, 67, 69, 72, 100, 126. *жабурэнё* 48 (*гэ́тыя жа́бы адно́ жабурэнё разво́дзяць*), 50, 53. *жабурэ̂нё* 60. *жабуры́ння* 25 (*як жабы ку́ркаяць, пуска́юць жабуры́ння*), 26, 66, 68, 70, 124, 131. *жабуры́нне* 92, 111, 115. *жябуры́нне* 96. *жабурэнье* 104, 107, 112 (*у жабурэ́нье відаць заро́ткі*), 117, 120. *жабурэ́нынё* 99. *жабуры́ня* 59. *жабуры́ны* 19. *жаборы́нне* 91, 94а (*на воді, будуть ногы свербіты, гэто од застою*), 95, 103, 109, 132 (рэдка). *жаборэ̂нне* 94. *жаборэ́нне* 96а. *жабарэ́не* 97. *жабуры́не* 23. *жа́бер* 113. *жа́бур* 126, 133. *жабу́р* 140. *жа́бор* 108 (*застóяна гу́ста вода*). *жаб'я ікра* 7, 10, 31, 75, 82, 118, 123, 129. *жаб'еча ікра* 134. *жа́біна ікра* 85, 128. *жа́бына ікра* 108. *жа́біны маністы, жа́бячыя мо́ссі* 130.

'раска': *жабурэ́нне* 45, 46, 62, 65, 93, 102, 106, 121, 135, 136. *жабурэ́ння* 67, 69, 126. *жабурэ́нё* 53. *жабурэ́ня* 54. *жабурэ́нье* 104. *жабурэ̂не* 98. *жабурэ́нье* 101, 117. *жабурэ́нынё* 99. *жабурэ̂нё* 60. *жабуры́ння* 63, 70. *жабурэ́йкі* 120. *жаборы́нне* 95, 103. *жабо̂ры́нне* 90. *жаборэ̂нне* 94. *жа́бер* 114.

'ціна': *жабурэ́нне* 56 (*зялёны мох па вадзе*), 105 (*ціна на балоце, выжарына, а ў вы́жарыне пла́вае тако́е зялёна, мя́кка*). *жабурэ́ня* 51 (*па ста́ячых во́дах тако́е зялёнае, як возьмеш на палку, то цягнецца плёная яка́ясь до́ўгая*). *жабурэ́нё* 48 (*о, якоё жабурэ́нё паўрастала*). *жаборы́нне* 132.

'пракіслае малако, капуста': *жабуры́нне* 57 (*пракіслая капуста, ягады, ежа, якая ўзнялася ўверх, забрадзіла, узвягае*). *жабурэ́ня* 58 (*як паслюзня кіслая капу́ста, то ка́жуць: уся́ пашла́ на жабурэ́ня, паслюзла, зрабілася мя́ккай*). *жабурэ̂нё* 60 (*прастая́ло малако́, пракі́сло аш жабурэ̂нё пашло*). *жабурэ́нне* 122.

Іншыя значэнні: 'трава, рэшткі стравы, што аддаюць свінням' *жабурэ́ння* 77 (*сабяры і дай якога жабурэння*). 'смецце' *жабуры́* 4 (*пазбірай жабуры*). 'чырвоныя кветкі' *жабурэ́нкі* 21 (*даўней се́ілі ў гаро́ччыку ля хаты*).

Адсутнасць слова: 2, 3, 5, 8, 8а, 9, 11—18, 22, 24, 25а, 28—30, 32—44, 47, 49, 49а, 52, 73, 76, 78—81, 83, 84, 86—89, 119, 125, 141, 142.

Карта № 17

ЗНАЧЭННЕ СЛОЎ *ЖУ́ЖМА, ШУ́ШМА*

№ 3180 «Жужма, жужмо: а) пук нямятай трасты, канапель, б) вязанка чаго-небудзь...»

Картаграфуюцца значэнні слоў *жу́жма, шу́шма.* Фанетычныя і граматычныя асаблівасці пад увагу не прымаліся. Як *шу́шма* падаецца *шу́шмо,* як *вяза́нка — вя́зынка.*

Паводле Інструкцыі неабходна было выясніць наяўнасць слова *жу́жма,* таму недастаткова поўна зафіксаваны адпаведнікі.

'вязанка, многа чаго-небудзь (куль саломы, абярэмак, куча, гурт, жменя)':

жу́жма 2 (*аха́пак, жу́жма адзе́жы; жу́жма се́на* — рэдка ўжываецца), 3 (*нарва́ла лёну, канаплі, лазы́ жу́жму*), 21 (*мно́га хоць чаго́: сабра́ў жу́жму гро́шай, жу́жма ану́чы, рызьзя́*), 22 (*жу́жма: лён рва́лі і ста́вілі снапкі незвя́заныя*), 24 (*жу́жма* 'куча дзяцей'; *ба́цька кі́нуў жу́жму дзяце́й*), 31 (*вы́жымкі ад канапе́ль; смітáну выжыма́юць, а вы́жымкі — жу́жма*), 37 (*жу́жма* — вязанка чаго-небудзь), 40 (*сплу́тылыся* [пра ніткі] *цэ́лыя жу́жма, як яе́ рызыбра́ць*), 47 (*жукарэ́ жу́жмаю сядзя́ць на бу́льбі, ні абратава́цца*, 69 (у выразах: *яүат мноүа, буяко́ў — жу́жмаю; гэ́тыя дзе́ці жу́жмаю бе́гаюць*), 70 (*жу́жма* 'многа' — *жу́жма мух, жу́жма пчол*), 78 (многа чаго-небудзь жывога — *жу́жма камаро́ў, мух*), 80 (*жу́жма* — пук, вязанка травы, саломы), 89 (*жу́жма* — вязанка чаго-небудзь), 92 (*жу́жма* — «горстка»), 120а (*жу́жма дзяце́й* — куча, гурт), 124 (*нарва́ў жу́жму травы́* — кучу, жменю?; *жу́жма* — куль, 20 жмень), 131 (*жу́жмо* — бярэмак ануч, жменя, вязка), 132 (мноства ілу — *жу́жма — стойіць вода́ бы мул, да вона́ тя́гныцца гэ́так, то от жу́жма тя́гныцца*).

шу́шма 25 (*шу́шма* — клок зблытаных нітак, *шу́шму ні́так наблы́тала*), 103 (*шу́шма* — адходы ад зярнят пры малацьбе, вязанка), *шушмо́* 96 (*шушмо́* — невялікае бярэмя саломы, хворасту, ільну і г. д.). *шу́жмо* 131 (*шужмо́* 'абярэмак ануч' 'жменя', 'вязка').

абразлівае *шушмо́* 133.

Адзначаны таксама:

'пук нямятай трасты, канапель':

пук 14, 42, 68, 71, 74 (*пук пянькі*), 85, 86, 104, 107, 116, 120, 135.

пучо́к 43, 94, 94а, 98, 108, 109, 127, 135.

паве́сма 7, 16. *поwе́смо* 102. *паве́сма* 108 (10 жмень), 129 (10 жмень).

вя́зка 6 (*вя́зка калапе́нь*), 75 (*вя́зка лёну*), 112 (*вя́ска*), 127, 140 (*вя́зка, вя́зачка*).

вяза́нка 4 (*віза́нка*), 77 (*вяза́нка лёну*), 14 (*вя́занка*).

куль 77 (*куль лёну*), 81, 82 (*куль лёну*). *ку́лік* 90.

ку́чка 106 (*немья́тых*), 132.

сноп 123, 128. *сні́п* 108. *снэп* 101.

'вязанка чаго-небудзь'

пук 66 (*пук лазы́*), 68, 71, 84 (*пук лазы́*), 116. *пучо́к* 127.

паве́сма 16 (*горсь = 40 паве́смам*) *поwе́смо* 102.

вя́зка 42 (*вя́зка лёну*), 129 (*вя́зка = 10 жмень*), 140. *вя́ска* 4, 35, 71, 112. *в'я́зка* 132. *ўя́зка* 135.

ʋ'я́ска 43. *в'я́ска* 90, 95. *в'е́ска* 98. *вя́зак* 118 (*вя́зак = 20 жмень*).

вяза́нка 77 (*вяза́нка лёну*), 85, 120. *віза́нка* 4, 7 (*віза́нка лёну*), 14, 75 (*віза́нка сало́мы*), 86. *в'яза́нка* 94, 94а (*в'яза́нка сіна, сало́мы*) 109.

вя́занка 128, 130. *в'я́занка* 108, 140. *в'я́зынка* 82.

куль 17, 81, 82.

вя́зьма 83. *вязьмо́* 85.

бярэ́ма 123. *бярэ́ма* 83. *бірэ́мо* 14.

Адведзены: 'пук нямятай трасты, канапель': *ву́нашэй* 135. *жме́ня* 95, *звя́сла* 52 (*зьвя́сла адзе́жы*). *пінька́* 35. *ручэ́шка* 17. *стрэ́пач* 106 (*мья́тых*).

'вязанка чаго-небудзь': *верч* 107. *вір* 64. *вясло́* 66 (*вясло́ абара́нкаў*). *горсь* 16 (*горсь = 40 паве́смам*), *жу́жаль* 139 (*жу́жаль* — добра неперагарэлае папялішча). *звя́сла* 58 (*зьвя́сла грыбо́ў*). *кулі́тка* 84 (*кулі́тка лазы́*). *мато́к* 1 (*мато́к бара́нкаў ба́цька прынёс*), 4, 8 (*мато́к абара́нкаў*). *нашу́лка* 58 (*нашу́лку травы́ прыне́сла*). *но́шка* 85, 130. *шнур* 58 (*шнур бара́нкаў купі́ў*). *шнуро́к* 52 (*шнуро́к аба́ранкаў купі́ла*).

Не зафіксавана слова *жу́жма, шу́шма*: 5, 8а, 9—13, 15, 18—20, 23, 25а, 26, 27—30, 32—34, 36, 38, 39, 41, 43—46, 48—51, 52а — 57, 59, 61—63, 65, 72—74, 76, 79, 87, 88, 91, 93, 96а, 97, 99, 100, 105, 111, 114, 115, 117, 119, 121, 122, 125, 126, 134, 136—138, 140—142.

Карта № 18

ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *ЖАМЕРЫНЫ* І АДНАКАРЭННЫХ З ІМ

№ 1766 «У якім значэнні ўжываецца слова жамерыны: а) адходы воску, б) аджымкі, цвёрдыя рэшткі канапель, сланечніка, ягад...»

Картаграфуюцца семантычныя варыянты слова жамерыны. Адлюстроўваюцца некаторыя адрозненні ў словаўтваральных сродках. Адметнасці ў вымаўленні асобных лексічных форм пад увагу не прымаліся. Лексемы са значэннем зборнасці, а таксама назоўнікі адзіночнага ліку падаюцца адсылачным знакам адпаведнага назоўніка множнага ліку.

Акрамя зафіксаваных адказаў, дадаткова выкарыстоўваюцца матэрыялы карты № 215 (ЛАБНГ, т. 2), прысвечанай высвятленню назвы шалупіння ад тоўчанага льнянога семя і канопляў.

На карце не пазначаюцца тыя населеныя пункты, дзе слова жамерыны не ўжываецца.

'адходы воску':

жамэ́рыны 99. *жіме́ріны* 80, 85, 87, 93, 94. *жымэ́рыны* 94а. *жыме́рыны* 104, 105, 110, 119, 120, 126, 128. *жмэ́ра* 97. *жуме́рына* 113.

жаме́ры 6, 11, 14, 25а. *ажаме́ры* 26, 28, 29.

жаме́ркі 36, 44, 56, 58, 63, 65—67, 71, 77, 79. *ажаме́ркі* 1. *жымірá* 31, 33.

'аджымкі, цвёрдыя рэшткі канапель, сланечніка, ягад':

жаме́рыны 14—16, 26, 27, 36, 43, 46, 57, 58, 64, 65 (ад канапель), 67, 68, 72, 77, 94, 104, 110, 118, 120 (рэдка), 126. *жаме́раны* 25. *жамэ́рыны* 56, 62. *жаме́ріны* 44. *жаре́міні* 119. *жыме́рыны* 95. *жо̂мэ́рыны* 93. *жме́рыны* 94. *жаме́рына* 17. *жаме́ріння* 32. *жаме́рга* 57. *ажаме́рыны* 10. *ажме́рыны* 60.

жаме́ры 15, 21, 23, 24, 25а, 26, 28, 30, 35, 38, 69, 71, 73 (ад канапель), 74, 77, 80, 82, 123. *жа́мéры* 37. *жмэ́ры* 97. *ажаме́ры* 1 (даўней). *ажаме́р'е* 10, 11. *жаме́ра* 19. *жъмярá* 13. *жаме́рніцы* 20. *жаме́ркі* 84, 86. *зяме́ркі* 40 (ад канапель). *ажаме́ркі* 1 (даўней), 7.

Карта № 19

ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *ЗАГНЕ́Т*

№ 3182 «Загнет: а) прыпечак, частка печы, б) дробныя трэсачкі, палачкі, якія паляць спераду печы, каб запякаўся хлеб...»

На карце супрацьпастаўляюцца розныя значэнні слова *загне́т*.

'дробныя трэсачкі, палачкі, якія паляць спераду печы, каб запякаўся хлеб' *загне́т* 5, 6, 8, 22, 24, 25 (*хлеп, як пячэцца і духу мала, то ложаць загне́т*), 25а, 26, 27 (*як ба́ба ўса́дзя хлеп у печ, закіня загне́т з сало́мы альбо трэ́скі, каб буха́нкі хле́ба ахваціла*), 28, 30, 31, 37, 47 (*кінула трасачо́к на загне́т, кап хлеп пе́кса*), 49а, 51 (*як са́дзім хлêп, загне́т падкіда́юць у чэ́люсці, кап хлеп зарумя́ньваўся, запяка́ўся*), 54, 57, 59, 64, 68, 74 (*закінь загне́т, кап хлеп запеко́ўся*), 77 (*падкінь загне́ту ў печ*), 85, 100, 101, 104, 105 (*с трэсак, кап хлêп загарэ́ў*), 116, 118, 119, 120, 120а (*закі́нь загне́ту*), 121, 124, 127, 142 (*калі пячэш булку і выгарала, то закідаем трэсачкі, а то булка бу́дзе загне́цена*). *загнёт* 60, 110. *загнёт* 141 (*калі пячэш хлеб, то падкідаеш трэсачкі, жар выграбаем, а потым садзім хлеб, ён запякаецца*). *загніт* 94а (*загніт — в печы жар пе́рэд хлі́бом*), 95. *загне́тка* 57.

'прыпечак, частка печы': *загне́т* 7, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 21, 29, 31, 33, 34 (*пъста́ў нъ загне́т чъгу́н, а ў печ я съмá*), 35, 36, 37, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 49, 54, 71 (*палажы́ на загне́ця трэ́скі, кап хлеб запе́кся*), 73, 74, 75, 78, 80, 81, 83, 84, 85, 86, 87 (*пыстаў цыгун ны загнет*), 88, 89, 92, 123, 125, 128. *загне́тка* 1, 32. *загнетко* 139.

'напал у печы': *загне́т* 2 (*як аганёк невялічкі гарыць у печы, усадзіш хлеп, духу малавата — загне́ту малавата, нешта загне́т не бярэць, нада трэ́сак закінуць*), 23 (*вялікі загне́т у печы, папера сатлела, можна хлеп садзіць*).

'добра запечаны хлеб': *загне́т* 22, 53 (*калі ў печку садзяць хлеп, ён падрумяніцца, з'явіцца скары́нка, гавораць: заня́ўся загне́т*). *загнёт* 69 (*як пяклі хлеп ды до́бра зару́мяняя, до́бра зага́руя, а як ко́ліцца, то казáлі німá загнёту*). *загне́т* 142 (*калі пячэ́ш бу́лку і вы́гарала ўжо, то закі́даеш трэсачкі, а то булка бу́дзе загне́цена*).

Іншыя значэнні: 'дужка ў кошыку' *загне́т* 54. 'ніша пад прыпечкам' *загне́т* 129. 'камень на агуркі, капусту' *загне́т* 113. 'лазовыя кіёчкі, з якіх распальвалі агонь у хаце' *загне́т* 114. 'верх полымя' *загніт* 132 (*загніт прыся́дэ*).

Адсутнасць слова: 3, 4, 8а, 9, 18, 19, 20, 38, 46, 48, 50, 52, 52а, 55, 56, 58, 61, 62, 63, 65, 66, 67, 70, 72, 76, 79, 82, 90, 91, 93, 94, 96, 96а, 97, 98, 99, 102, 103, 106, 107, 108, 109, 111, 112, 115, 117, 122, 126, 130, 131, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 140.

Карта № 20

ПАШЫРЭННЕ І ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *ЗЁЛКІ*

№ 3185 «Зёлкі: а) пустазелле, б) лекавыя травы, в) лякарства, настой траў...»

Картаграфуюцца розныя значэнні і пашырэнне слова *зёлкі*.

'лекавыя травы' : *зёлкі* 1 (*лікáрственныя трáвы, збірáюць і ле́чуць імі*), 2 (*да Яна зёлкі збірáюць, гэ́та мо́цная лекáрства*), 3, 4, 7, 8а, 9, 10 (*зёлак уся́кіх насушыла*), 18, 19, 21, 22, 26, 28, 29, 31, 35, 49а, 51—55, 57, 59, 60, 63, 64, 68, 70, 71, 94, 96а, 104. *зя́лкі* 139. *зе́лкі* 50.

'лякарства, настой траў': *зёлкі* 3, 8а, 18, 19, 20 (*зёлак навары́ў, напі́ўся*), 23, 26, 29, 34, 35, 52, 52а — 54, 57, 58 (*мо́жа ў цябе́ якія зёлкі ёсць, нешта мне жыво́т балі́ць*), 59, 61, 63, 65, 66 (*купіла зёлак у аптэцы*), 68, 71, 94.

'пустазелле': *зёлкі* 8а, 18, 30, 59.

'трава': *зёлкі* 16, 58.

Іншыя значэнні: 'маладыя шышкі на хвоі': *зёлкі* 141. 'свянцоная трава': *зёлкі* 8. 'краскі': 6 (*уся́кія кра́скі: і палявы́я зёлкі, і ў агаро́ччыку зёлкі, і ў ле́сі расту́ць зёлкі*). 'кмен' *зя́лкі* 76.

Адсутнасць слова: 5, 11—15, 17, 24, 25, 27, 32, 33, 36—49, 56, 62, 67, 69, 72—75, 77—93, 94а, 95—140, 142.

Карта № 21

ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *ЗЕЛЛЕ*

№ 3185 «Зелле: а) усякае пустазелле, б) лекавыя травы, в) лякарства, настой траў...»

На карце супрацьпастаўляюцца розныя значэнні слова *зелле*.

'усякае пустазелле': *зе́лле* 21, 28, 37, 38, 48 (*зе́ллем увесь агарод парос*), 74, 86, 88, 102, 116, 138, 139, 140, 142. *зе̂лле* 94. *зе́ле* 45, 46, 93. *зе́лля* 8а, 10 (*зе́лля ў ячме́ні мно́га*), 11, 12, 14, 17, 26, 31, 34, 39, 40—44, 63, 66, 73, 80—82, 84, 85, 120, 123, 127, 137. *зе́ля* 47, 49, 52а, 59, 100. *зе́лё* 53, 55, 56, 60. *зе́льля* 54, 65, 67, 101. *зе́лье* 49а, 62, 104—106, 110, 112—114, 117, 125, 134—136. *зе́льле* 72, 115. *зе́льё* 50. *зі́лле* 90, 92 (рэдка), 94а, 95, 96, 96а (*зі́лле помогло́, докторы́ вжэ лычы́ты одказа́лыся*), 97, 103, 108, 109, 132. *зі́ле* 98. *зі́льле* 131. *зі́лье* 137. *зы́лле* 91. *зы́ло* 92. *зело́* 109. *зяло́* 118.

'лекавыя травы': *зе́лле* 25а, 37, 48, 74, 86, 88, 102, 116, 118, 126, 128, 138, 140. *зе́лля* 8, 8а, 11, 14, 16, 17, 22, 24, 25, 26, 27, 29, 32, 33, 35, 36, 38, 42, 57, 68, 69, 73—77, 80—82,

85, 87, 89, 119—124, 127, 129. *зéльe* 61, 104, 105, 110, 112—114, 117, 133—136. *зéльям* 67, 101. *зéлё* 56. *зéля* 47. *зéльля* 72. *зéльле* 115. *зілле* 90, 92, 95, 96, 97, 108, 109, 132. *зілля* 103. *зіле* 98. *зылле* 91. *зелó* 109. *зылó* 92. *зілó* 96. *зэ́ла* 131.

'лякарства, настой траў' *зéлле* 9, 14, 17, 21, 28, 31, 37, 38, 48, 74, 86, 88, 102, 116, 126, 128, 137, 140. *зéлля* 8, 8а, 10 *(схадзі, уну́чка, зéлля мне купі, дóктар сказáў піць)*, 11 *(купі зéлля ў Вушáчы ад грыба)*, 13, 16, 24, 25, 26, 27, 29, 32, 33, 35, 36, 40, 41 *(у яе ўся́къга зéлля ат любэ́й балéзні)*, 42—44, 69, 73, 75, 77, 78, 79 *(ныбрáла зéлля аж на тры рублі, а ці памóжа, ці не)*, 80, 81, 84, 85, 87, 89, 118—124, 127, 129. *зéльe* 57, 61, 62, 104, 105, 110, 112, 113, 125, 134, 135. *зéля* 47, 49, 59, 100. *зéля* 2, 20 *(зéля накупля́ла ў аптэ́цы)*. *зéле* 93. *зéлья* 67. *зéлё* 55. *зілле* 90, 92 (рэдка), 95, 96, 97, 103, 108, 109, 132. *зіле* 98. *зылле* 91. *зіло* 96. *зелó* 109. *зылó* 92. *зéллё* 111. *зéльле* 115.

'насенне пустазелля' *зéлле* 12, 13, 16, 33, 39, 44.

'адходы пры веянні збожжа' *зéлля* 40, 83.

'трава' *зéле* 45. *зéлле* 141. *зéльe* 133.

Іншыя значэнні: 'кветкі' *зéльe* 112.

Адсутнасць слова: 130.

Карта № 22

ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *ІМЖА* І ЯГО ВАРЫЯНТАЎ

№ 1889 «У якім значэнні ўжываецца слова імжа (жэмжа): а) дробны дождж, б) мноства, цьма машкары...»

На карце адлюстроўваецца значэнне слова *імжа* і шэрагу аднакарэнных назваў у іх асобных фанетычных і словаўтваральных варыянтах. Адзначаюцца таксама словазлучэнні і выразы ў падобных значэннях. Але падаюцца яны толькі ў спісе. Трэба заўважыць пры гэтым, што дадзены спіс з'яўляецца няпоўным. Выкарыстанне такіх словазлучэнняў як *дрóбны дождж* ці *мнóга (цьма, багата* і да т. п.) *камароў* пашырана на ўсёй Беларусі.

Пры картаграфаванні не прымалася пад увагу наяўнасць ці адсутнасць прыстаўнога галоснага *і* ў межах асобнай назвы. Як *імжá* падаецца *імгá,* як *імжэ́ль — мжэнь.*

Не паказваюцца спецыяльна на карце тыя населеныя пункты, дзе лексема *імжа (жэмжа)* і аднакарэнныя з імі не былі зафіксаваны.

'дробны дождж': *імжа* 23, 29, 32—36, 40—46, 53, 57, 61, 65, 67—69, 71, 72, 74, 75, 82—84, 86, 96а, 97, 110, 115, 121—125. *мжа* 60, 87, 92, 93, 95, 101, 102, 108, 111, 128, 131. *йімжá* 79, 89, 111, 112, 126. *лжа* 140. *імгá* 64, 123.

імжáка 11, 26, 29, 35, 37, 38, 73. *йімжáка* 10, 70. *мжáка* 30, 31.

мжáчка 78, 90, 91.

імжэ́ль 81, 118. *мжэль* 118. *мжэнь* 128.

імжáк 63, 76, 80.

імглá 1 *(дóжджык заімгліў)*, 7, 8 *(імглá імгліць, му́сіць дошч бу́дзіць)*, 9, 14, 16, 59, 66, 105, 116. *мгла* 18, 55, 56, 94а, 99, 132.

мгйч 96.

імлá 47, 49, 54. *йімлá* 50. *мла* 48.

міглá 4, 52, 107, 113, 117, 135. *мыглá* 2, 3, 22, 24, 25а, 52а, 62, 106. *мъглá* 17. *муглá* 138.

'мноства, цьма камароў': *імжá* 20, 54, 129 *(наляцéла імжá дрóбная)*. *йімжá* 85, 89. *мжа* 60, 109 *(мжа — комарі, мошкі, йе лізе по ногáх, в вóчы)*, 132.

імглá 28.

Іншыя значэнні: *мыглá* 'невялікі туман' 21 *(тумáн чуць-чуць — мыглá)*. *імжа* 'шмат нейкай непажаданай драбязы' 51 *(імжá — мнóго дрóбного чагó* і *нежадáного)*. *імжа* 'ападанне інея' 9 *(імжа зімóй, як сыплецъ іней)*.

Адзначаны таксама іншыя словы ў значэнні 'дробны дождж': *дождж* 12. *рось* 79. *мóрысь* 85. *мóрось* 137. *морóжыт* **дошч** 94. *муру́жеть дошч* 98. *дóшчык мжыть, курыть* 103. *дош марасіць* 120а. *мрáка* 127. *дрóбны дождж* 129, 130, 136. *дрóбны дóшчык* 142.

Іншыя словы ў значэнні 'мноства, цьма машкары': *мóшак мнóга, як імжы́* (даўн.); *мóшкі ту́чамі ляту́ць* (сучасн.) 6. *цьма машкарэ́й* 7. *мъшкá* 12. *машкарá* 17. *смызá* 19. *мнóга машкары́* 28. *тóлькі мóшак, як імлы́* 49а. *жма машкарóў наляцéла* 58. *зáядзь, машкарá* 77. *ціжба мóшык* 84. *цьма машкары́* 88. *мóшка* (зборн.), *мошкаря́* 90. *громадá комарóў, слепакі громадóй* 94. *кумарэ́ча, мошкорá, зáйедзь, гонóза* 102. *стовп мóшок, клубóк мóшок* 103. *гмозь, му́шкы, як мжа* 108. *москóль* 113. *мóшок, як імглы́* 116. *мóшкі, зáядзь* 117. *машкарэ́ча, машкатá* 118. *багáта мóшак, камарэ́ча* 119. *мух цьма* 120а. *машкарá, як імга, зáйідзь* 123. *машкарá* 127. *ру́я* 140. *мóшкі лятáюць* 142.

Адсутнасць фіксацыі слова *імжа:* 5, 13, 15, 25, 27, 39, 100, 104, 114, 120, 122, 133, 134, 139, 141.

Карта № 23

ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *КÁДАЎБ* І ЯГО ВАРЫЯНТАЎ

№ 1716 «У якім значэнні ўжываецца слова кадаўб: а) частка ствала для калоднага вулея, б) бочка, выдаўбаная з калоды...»

Картаграфуюцца семантычныя варыянты слова *кáдаўб.* Акрамя гэтай лексемы, збіральнікамі былі зафіксаваны яе некаторыя адпаведнікі. Аднак спіс сінонімаў няпоўны. Таму на карце адлюстроўваецца толькі найменне кадаўб у яго асобных фанетычных і словаўтваральных варыянтах.

Пры картаграфаванні ўлічваюцца таксама некаторыя адрозненні ва ўжыванні націску. Як *кадóўб* 'бочка, выдаўбаная з калоды' падаецца *кáдуб, кадáўб,* як *кадаўбéц — калду́бэць,* як *кáдаўба — кадаўбá.* Не паказваецца асобна чаргаванне санорных зычных *л/й,* а таксама метатэза ў формах слова *кáдлуб.* Не адлюстроўваецца на карце спецыяльным знакам адсутнасць фіксаванага слова. Адводзіцца ад картаграфавання назва *кáдаўб* 'калодны вулей', бо характарыстыцы гэтай лексемы і яе сінонімаў прысвячаецца некалькі карт з раздзела «Пчалярства» Інструкцыі... (Гл.: ЛАБНГ, т. 1, к. №№ 305—307).

'частка ствала дрэва для калоднага вулея': *кадóўб* 59, 85, 130, 133, 139. *кодóўб* 107.

кáдаўб 53, 77, 110. *кáдоўб* 67, 80, 93, 94, 101, 104. *кáдовб* 94а. *кáдôвб* 113. *кáдаўп* 68, 72, 99.

кадаўбéц 62.

кадаўбá 36. *кáдыўба* 40.

кáлдуб 131. *кóлдуб* 96. *кáйдуп* 98.

'бочка, выдаўбаная з калоды': *кадóўб* 31 *(кадóўб выдзяўбáюць як кадзь)* 46, 48 *(кадóўб упускáлі ў зямлю у лéсе, на сенажáці. Там у ёй была вада)* 52а, 59 (устар.), 60, 85, 135, 136, 138. *кадóўп* 65. *кодóўп* 107.

кáдаўб 49а, 50 *(кáдаўб — выдаўбелая бочка, міска)*, 51, 53, 69—71, 76, 116, 121 *(кáдаўб для усыпішча, ліпава бочка)*, 122, 127. *кáдаўп* 54—56, 58, 68, 72, 111. *кáдоўб* 67, 80, 93, 102—104, 106, 114, 117, 118, 121, 132, 137, 140. *кáдоўп* 112. *кáдовб* 94а, 108, 109. *кáдôвб* 113. *кáдôўб* 134. *кáдуб* 23. *кадáўб* 126.

кáдаўбец 11. *кáдаўбіц* 10.

кадаўбéц 62, 132. *кáлдубэць* 131.

кáдуўба 39, 44. *кáдыўба* 40 *(каду́шка з бальшóга дзéрыва — кáдыўба)*, 79 *(выдаўбаная калóда для жлу́кта, для крыніц)*. *кáдъўба* 41. *кадаўбá* 36.

кáдуба 32, 33.

кáдлуп 20 *(кáдлуп — бóчка, выдлубаная з калóды)*. *кáйдуб* 90. *кáйдуп* 98. *кáлдуп* 92. *кóлдуб* 96. *кáдлуп* 95.

Іншыя значэнні: *калдубя́начка* 'маленькая дзежачка з клёпак' 6. *кáдоўб* 93 *(на ім трапáлі лён)*. *кáдаўб* 'посуд для ссыпкі збожжа' 61.

Адзначаны таксама іншыя словы ў значэнні 'частка ствала для калоднага вулея': *даўбя́нка* 3. *дупля́нка* 25а, 75. *калóда* 29, 35, 86. *кôлóда* 90. *колóда* 95, 108. *колу́дка* 132. *дупля́тыя калóдка* 84. *борць* 118. *цéлеш* 129. *цéлеш на кáдаўб* 127. *цурбáк* 128.

Іншыя словы ў значэнні 'бочка, выдаўбаная з калоды': *дупля́нка* 1 *(дупля́нкі дзéлалі альхóвыя, ліпóвыя)*. *даўбя́нка* 3. *даўбáнка* 17, 79, 86, 123 (яловая), 128. *даўбёнка* 35. *кáтка* 16. *кáдка* 29. *каду́шка* 79, 84, 128. *кáдушка* 75. *ліпуўка* 29. *ліпаўка* 31, 37, 79. *калóда* 59. *напóл* 86. *бóдня* 96а. *лу́бка* 129. *бóчка* 133.

Адсутнасць фіксацыі слова *кадóўб* і яго варыянтаў: 2, 4, 5, 7—9, 12—15, 18, 19, 21, 22, 24—28, 30, 34, 38, 42, 43, 45, 47, 49, 52, 57, 63, 73, 74, 78, 82, 83, 87—89, 91, 97, 115, 119—120а, 124, 125, 141.

Адведзены: *ка́даўб* 'калодны вулей':66, 81 *(вы́даўбаны ву́лей)*, 105 *(ка́даўп — кало́да для пчол)*, 100 *(ка́доўб — стая́чы кало́дны ву́лей)*, 142 (кадо́ўб — калодны вулей).

Карта № 24

ПАШЫРЭННЕ І ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *КАЛАТОЎКА*

№ 3190 «Калатоўка: голае неўрадлівае поле...»

На карце адзначана пашырэнне і значэнне слова *калатоўка*. Адведзена ад картаграфавання назва *калатоўка* ў значэнні 'бесталковая жанчына'.

'прылада, якой размешваюць ці таўкуць што-н.': *калато́ўка* 1 *(кашу таўклі калатоўкай)*, 2 *(калато́ўка была́ зацірку міша́ць, рабілі с сасо́нкі, ствол і сучкі)*, 4 *(калато́ўка разбіваць бу́льбу ў гаршку, кісе́ль)*, 7 *(вазьмі калатоўку і ўчыні хлеп)*, 8 *(кашу мясілі)*, 10 (таўчы бульбу; *'укінуць калатоўку'* — пасварыць людзей паміж сабой. *Ужо ўкінула калато́ўку, нагаварыла мужыку́, а тыя цяпе́р сва́руцца)*, 11, 14, 17, 25а, 26, 27 *(што ба́ба зацірку кало́ціць)*, 32, 36, 37 *(ёсць па́лачка з сучка́мі і кру́цяць яе і закалачваюць куле́ш)*, 38, 52а, 53, 56, 57, 58 *(калато́ўкай булён кало́цяць, гарбу́с як ва́раць)*, 61, 62, 63, 64, 66, 68, 79, 105, 117, 130, 131. *калатôўка* 65 *(калатôўкай калаціць саладу́ху)*. *къ̀латóўка* 5, 8а, 9, 12, 13, 15, 33, 34, 39. *кылато́ўка* 29, 35, 42, 87.

'свірэпа, трава з шышкамі': *калато́ўка* 40, 70 *(на бало́ці дзе такія высокія калатоўкі растуць)*.

'голае, неўрадлівае поле': *калато́ўка* 21 *(як адмокніць на полі, лы́сіна бываіць, то недасеяць, то каме́нне — тады калатоўка)*, 61, 107. *кылато́ўка* 16.

Іншыя значэнні: 'сварка, бойка' *кылато́ўка* 16. 'нізкія і грубыя дрэвы' *калатоўкі* 20. у выразе *'ятроўкі — калатоўкі'* 30. 'неразумны чалавек' *калатôўка* 60. 'рухавая дзяўчына' *кылато́ўка* 83. 'зрубленае дрэва' *калато́ўка* 88.

Адсутнасць слова: 3, 6, 18, 19, 22—25, 28, 31, 43—52, 55, 59, 67, 69, 71—78, 80—82, 84—86, 89—104, 106, 108—117, 119—129, 132—142.

Адведзены: 'бесталковая жанчына' *калато́ўка* 53, 54, 79.

Карта № 25

ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *КАЛІ́ЦЬ*

№ 3192 «Каліць: а) бяліць вапнай печ, б) выгаварваць абіду, паносіць, в) напальваць да чырвані, гартаваць...»

Картаграфуецца значэнне слова *каліць*. Суфіксальныя і прыставачныя ўтварэнні дзеяслова пад увагу не прымаліся. Не дыферэнцыруюцца формы закончанага і незакончанага трывання.

'бяліць вапнай печ': 90—92, 96, 96а (бяліць хату), 108, 117, 132, 133.

'напальваць да чырвані' 1, 2, 5, 9, 14, 15, 17, 20, 23, 31, 32, 34—37, 39, 45—48, 49а, 51, 52а, 53—55, 57—61, 64, 65, 67, 69, 70, 73—77, 81, 82, 84, 86—88, 90—94, 94а (рэдк.), 95, 96, 101—106, 108—110, 113—116, 119, 120, 123, 125, 129, 130, 132, 134, 135—137, 139, 142.

'гартаваць': 2, 4, 6, 8, 12, 13, 15—18, 20, 24, 25, 29, 31, 35—38, 40—42, 44, 47, 48, 53—58, 60—62, 64, 73—77, 80—82, 84—86, 88, 90, 92, 94а (рэдк.), 95, 96, 102, 103, 107—109, 122, 123, 125, 127, 128, 132, 134—138, 140.

'запэцкаць граззю':113, 114.

Іншыя значэнні: 'выгаворваць крыўду, аблаяць' :45. 'прапускаць зерне праз агонь': 95.

Карта № 26

ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *КАНУ́Н* І ЯГО ВАРЫЯНТАЎ

№ 1773 «У якім значэнні ўжываецца слова канун: а) настойка з хмелем, б) абрадавая страва на памінках...»

Картаграфуюцца семантычныя адрозненні ва ўжыванні слова *канун*. Акрамя гэтай лексемы, на карце адлюстроўваюцца таксама іншыя назвы, якія ўжываюцца ў значэнні 'мядовая настойка з хмеля', 'абрадавая страва на памінках'. Пры картаграфаванні яны аб'ядноўваюцца агульным адсылачным знакам, іх лексічныя формы не дыферэнцыруюцца.

Населеныя пункты, дзе слова *кану́н* і аднакарэнныя з ім не былі зафіксаваны збіральнікамі, на карце не падаюцца.

'мядовая настойка з хмелем':*кану́н* 83, 85, 126 *(ужэ́ немá кану́ну, папілі)*, 128.

'абрадавая страва на памінках':*кану́н* 13, 26, 35, 36, 38, 62, 63, 65 (абрадавая страва з хлеба і салодкай вады на памінках — *кану́н*), 67 (*кану́н* — мёд або цукар з вадой, туды ўкінуты абаранкі, на памінках страва), 68 *(мёт кладу́ць у ваду́, пяку́ць по́сны праснáк, крышаць у вадзічку — гэта кану́н)*, 70 (страва з мёду, з малака, як памінаюць памёршага — *кану́н*), 72 (*кану́н* — яда з мёдам, якую падавалі на памінках), 79 (*кану́н* — мядовая вада для памінак), 80 (*кану́н* — абрадавая страва: развесці мёд з халоднай вадой, накрышыць хлеб. Ужываецца на памінках), 83, 84, 85, 86 *(кану́н — све́жая ляпёшка, засало́джваюць мёдам ваду́, ляпёшка кро́шыцца ў ваду, каждый абізацільна каб паку́шаў)*, 89 (*кану́н* — блін, памазаны мёдам, які ядуць на памінках), 94а *(кану́н — як вмрэ чоловік, буб* (боб) *по тры ра́зы в рот, весь буб)*, 110 *(кану́н — на памінках ме́ду развядзём, булкі накрышым)*, 111 *(кану́н пры пахаро́нах: вада на мёдзе з накры́шаньмі бу́лкамі, абара́нкамі)*, 114, 116, 118, 121 (*кану́н* — вада з мёдам, якая падаецца на памінках), 125, 126 (*кану́н — вада з м'е́дам;* падаецца на памінках), 128, 129, 130, 134, 135 *(кану́н, як умрэ́, то ро́бяць кану́н, ета мядо́вая вада — сытá)*, 140 (*кану́н* на памінках, як пахаваюць).

кану́на 37 (мёд, разведзены вадой, або ў клёцках з малаком), 66 *(кану́на — сало́дкая вадá і праснáк, як пахавáюць мерцвякá, яду́ць кану́ну)*, 69 *(кану́на — сало́ткая вадá з цёртым мáкам, е́лі з праснако́м (крышылі кусо́чкамі)*, яда звязана з пахавальным абрадам), 73 (*кану́на* — страва на памінках), 76 (на памінках — *кану́на* — вада з мёдам і кавалачкамі белага хлеба), 115 *(кану́ну дзе́лаю з мьёду на по́хараны)*, 119 *(кану́на — сало́дкая вадá з сáхарам ці мёдам і з бе́лым хлебам;* ужываецца і цяпер на абедзе пасля пахавання), 122.

кано́н 28, 31, 71 *(як харо́няць чалавéка, ро́бяць кано́н — вадá з мёдам і хлéба туды)*, 82, 104 (*кано́н* — вада з мёдам і накрышанай туды булкай), 123.

акано́н 25 (страва па пакойніку — клёцкі з салодкай вадой), 74.

'фэст':*кану́н* 108 *(на прэсто́льный прáзнык, на свя́ток, открываé кану́на, закупля́е всего́ і продаé, два-тры дні гуля́ют, оды́н-двох в селі открываю́т; гéто як лáвочка на днів тры)*, 109 *(кану́н — прэсто́льный прáзнык, два кану́ны: Мыко́ла (на весні), Прэчыста (во́сені)*, 132 (канýн — *о́сыннюю на Мыхáйла в нас сьвя́ток; в когó мед йе — насытять бо́чку ме́ду, чы купля́е мед, ме́ду насытылы і хо́дім на кану́н, купля́ють во́ду сытяну, а гро́шы з го́да на год од сусі́да до сусі́да, на Мыхáйла продаю́ть)*.

Іншыя значэнні: 'куцця і ўсялякая іншая страва' *кану́н* 108 *(кут'á і всегó вся́кого)*. Нявызначанае значэнне: ***'канун'—дык ета к но́чы нáда іці́ць на магі́лкі, а ня днём*** 13.

Іншыя назвы ў значэнні 'мядовая настойка з хмелем': *сытá* 77, 81, 107, 115, 134, 135, 137. *сы́тяная вадá* 109. *(як нымá ме́ду, то цу́кор)*, 132. *мядо́вая сытá* 61. *медаву́ха* 14, 84, 86, 127. *мідаву́ха* 8а, 75. *мяду́ха* 139. *медаві́ца* 125. *медо́ва горилка* 94. *мядо́вая брáжка* 7. *мыᵉдо́ва брáжᵚка* 103. *брáжка* 17, 29, 90, 106, 140. *квас* 35, 90. *пергá* 142. *кру́пнік* 45. *васкавіца* 124. *васкажáціна* 129.

Іншыя назвы ў значэнні 'абрадавая страва на памінках':*сытá* 2, 29, 75, 77, 81, 84, 102, 106 *(гаро́х з мьёдам і водá)*, 107, 117 *(сытá такáя, як помрэ́ хто, гату́юць)*, 118, 120, 124, 127, 135. *сітá* 113. *сы́тка* 67. *всё по́сне (всё по́сне: кысы́ль, гру́шы, грыбы́, галу́шкы з мáком, кутя́, кôнôпля́на смытáна)* 90. *квас, быб, кáша* 95. *кáша, мед, квас* 109. *ко́лыⁱва* 98. *каплу́н* 103. *потáцы* 102, 133. *куцця́ з мёдам* 14. *куцця́* 17 (пшанічнае варанае зерне, размяшанае вадой, куды дадаецца мёд). *кутя́* 103. *обі́д* 101. *мяду́ха* 139.

Адсутнасць слова *кану́н* 'мядовая настойка з хмелем': 1, 3—8, 9—12, 15, 16, 18—28, 30—34, 36—44, 46—52, 53—60, 62—67, 76, 78—80, 82, 87—89, 91—100, 112, 120, 133, 134, 137, 138.

Адсутнасць слова *кану́н* 'абрадавая страва на памінках': 1, 3—12, 15, 18—24, 25а, 27, 30, 32—34, 39—60, 64, 78, 87, 88, 91, 92—94, 96—97, 99, 112, 138, 142.

Карта № 27

ПАШЫРЭННЕ І ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *КАНЧА́Р*

№ 3193 «Канчар: а) кароткая папярочная баразна, б) сук, галіна дрэва...»

Картаграфуюцца розныя значэнні і пашырэнне слова *канчар.* Назва *канча́рык* пададзена як *канча́р.*

'кавалак чаго-небудзь': *канча́р* 18 *(дай пацягнуць канчара́),* 19 *(канча́р баразны́ апало́ла),* 20 *(папілава́ла канчары́ на дровы),* 23, 49 *(дра́згу па́ліш — ні дагарэ́ла — канчар асто́ўса),* 51, 52, 52а, 53 *(канча́р грады́ аста́ўся — трэба што пасадзіць),* 54, 56, 58, 60 *(канча́р каўбасы́ яшчэ́ вісіць),* 61, 63 *(аста́ўся канчар поля),* 64, 66, 69, 99, 100, 105 *(як пілілі дзе́рава, заразалі канчарыэ),* 142. *канчу́р* 6, 21, 22, 25 *(канчу́р баразны́ нявы́бранай бу́льбы),* 70. *канча́рык* 19 *(адарва́ла канча́рык ніткі),* 51 *(канча́рыкі трэба падажына́ць),* 52 *(недакапа́лі канча́рык баразны́),* 52а.

'кароткая папярочная баразна': *канча́р* 45 *(бо́разны пакапа́лі, асталіса канчарэ́ выбраць),* 47 *(канчарэ́ пазараста́лі, пало́ць трэ́бо),* 49а, 52а, 53, 54, 57 *(калі ўчастак ідзе́ клінам, канчары́ астаюцца),* 60 *(ко́нчылі саджа́ць карто́плі, асталіся адны́ канчарэ̂),* 61. *канча́рык* 57. *канчу́р* 27, 59, 70. *каньчу́р* 74.

'сук,: галіна, дрэва' *канча́р* 45 *(канчарэ́ ў ле́се папалілі),* 47 *(канчарэ́ сука́ адламаліса),* 48 *(глядзі якія до́брыя канчарэ́ ляжа́ць, забра́ць трэба).*

Адсутнасць слова: 1—5, 7, 8, 9—17, 24, 25а, 26, 28—44, 46, 50, 55, 62, 65, 67, 68, 71—73, 75—96, 97, 98, 101—104, 106—141.

Карта № 28

ПАШЫРЭННЕ І ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *КАСЦІ́ЦЬ*

№ 3195 «Касціць: а) лаяць, б) псаваць да знішчэння...».

Картаграфуюцца значэнні слова *касціць.* Паколькі лексема ўжываецца на абмежаванай тэрыторыі Беларусі, то на карце падаюцца толькі тыя н. пп., дзе яна была зафіксавана.

'лаяць':6, 7, 10, 11, 14—17, 27 (рэдк.), 28, 35, 44, 52а, 78, 81, 92, 119 *(закасціла).*

'псаваць да знішчэння':7, 44, 75 *(закасці́ць, касці́ць),* 92.

'біць, караць':8, 25 *(до́бра пабіва́ць па касця́х).*

Іншыя значэнні: 'зліквідаваць і падзяліць маёмасць':9. 'адолець, перамагчы каго-н. у гутарцы': 21. 'збіць, ссячы (пугай)': 35 *(сасцёбыць пу́шкый* (пугай) *траву́, скасува́ць).* 'засмучаць каго-н., станавіцца прычынай яго хваравітага стану': 81. 'журыцца': 106 *(гору́е).*

Карта № 29

ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *КЛЁК*

№ 3197 «Клёк: а) сялёдачны расол, б) сіла, моц, крэпасць, в) сок з ягад...»

На карце супрацьпастаўляюцца розныя значэнні слова клёк.

'сіла, моц, здароўе':*клёк* 2, 5 *(кап табе́ клёк),* 6 *(кап табе́ такі́ клёк, як ты зрабі́ў),* 8 *(вы́цігнуў ты з яго́ ўвесь клёк),* 8а, 12, 14, 15 *(увесь клёк вы́ціснуў),* 19 *(збі́ў яго́ — адабра́ў клёк),* 21 *(кап ты клёку ні ўзя́ў! Ці скацё як састарэ́ла — ні ма́іць клёку),* 24 *(у гэ́тага чалаве́ка німа́ клёку),* 29, 33, 34, 35, 36, 37, 45, 51, 53 *(увесь клёк дастаў з яе́),* 58 *(вы́шаў з яго ўвесь клёк, ужо́ ён ня бу́дзя жыць),* 60, 69 *(скаціна сла́бая, не ма́я клёку),* 77, 82, 84, 85, 109, 114, 117 *(ву́няў усе́ клёкі з яго́),* 118, 120, 122, 123, 128, 129, 130, 135, 137, 138, 139, 140.

'сялёдачны расол':*клёк* 45, 47, 51, 57, 60 *(клёк ат сялёткі ў вялікі по́ст с карто́плямі ê лі),* 82, 84, 88, 104, 111, 140. *лёк* 27, 49а, 54, 56, 58, 62, 63, 64, 65, 67, 68, 71, 75, 79, 83, 86. *ляк* 90, 95, 103. *го́ляк* 49.

'сок з ягад':*клёк* 5, 14, 29, 35, 37, 45, 53, 79 *(рэдка),* 84, 85, 88, 124, 128, 135.

'гульня ў гарадкі': *клёк* 50 *(дава́ймо ў клёк граць: ты бу́дзяш ста́віць клёк, а я збіва́ціму),* 76, 81 *(кі́йком забіва́ецца маленькая палачка з круга. Другі гулец кідае яе ў круг, а першы каля круга адбівае на ляту. Вядзецца ўлік палак ад клёка забітага і да друга, дзе ляжыць клёк),* 90, 93, 96 *(дзі́ты гра́юць у клёка),* 124, 130, 142.

'палачка, якую збіваюць доўгаю палкай': *клёк* 50, 102.

толькі ў выразах: 22 *(адбі́ў клёкі — ударыў у спіну),* 23 *(і клёк яму ту́та),* 25 *(клёку німа — толку),* 125 *(клёку ў яго няма),* 132 *(як ва́рыш крупы́ да накыпáе з крупув, то ска́жуть: вжэ клёк е).*

Іншыя значэнні: 'карысць, смак': *клёк* 61. 'касцявы мозг': *клёк* 9. 'розум': *клёўкасць* 66 *(няма ў яго галаве клёўкасці).* 'самая добрая крупа ці мука': *клёк* 99. 'кусок адрэзанага палена': *клёк* 141.

Адсутнасць слова: 1, 3, 4, 7, 10, 11, 13, 16—18, 20, 25а, 26, 28, 30—32, 38—44, 46, 48, 52, 52а, 55, 70—74, 78, 80, 87, 89, 91, 92, 94, 94а, 96а — 98, 100, 101, 106—108, 110, 112, 113, 115, 116, 119, 120а, 121, 126, 127, 131, 133, 134, 136.

Карта № 30

ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *КЛЮ́ЧКА*

№ 3198 «Ключка: а) палка, на якую абапіраюцца пры хадзьбе, б) кручок з загнутым канцом для выскубвання сена са стажка...»

На карце супрацьпастаўляюцца розныя значэнні слова *ключка.*

'палка, на якую абапіраюцца пры хадзьбе':*клю́чка* 5, 7 *(вазьмі́ клю́чку, калі ня мо́жаш так іці),* 45, 47, 57, 72, 77, 86, 87, 90; 91, 93, 95, 96, 96а *(пойду́ ді́довэ куплю клю́чку, бо він вжэ став кульга́ты),* 97, 98, 102, 103, 104 (уст.), 108, 110, 120, 124, 133, 137, 142. *клю́шка* 67.

'палка з загнутым канцом': *клю́чка* 2 *(пада́й клю́чачку, кісе́ль падыма́ецца, на́да памі́ша́ць),* 6, 45, 48 *(вазьмі за клю́чку, то лепш вады дастанеш),* 49, 50, 52, 55, 63, 69, 90 *(ко́ло выро́вкі, шо сі́но прытяга́ты — клю́чка; ко́лыска ві́сыла на выро́стках (вяро́йках), а завя́заны на клю́чку),* 91, 92, 93, 94, 94а *(достава́ты голы́ну, до́вгый кый с су́ком),* 95, 96 *(клю́чкою драўля́ною падве́швалася калы́ска ві́ся́чая),* 98, 99 *(клю́чка ў кало́дзязі, воду́ дастава́ць, прывя́зана да жырава́),* 100, 103, 108, 109 *(кый набыра́ты воду́ с коло́дяза). клюка* 93 *(на канцы́ вужы́шча).*

'качарга': *клю́чка* 45, 46, 51 *(клю́чкай выго́ртаваць у́глі гара́чыя с пячы́),* 75.

'матыка': *клю́чка* 103, 108, 113, 131.

Іншыя значэнні: 'частка ярма': *клю́чка* 141 *(ключка на ярме́, як вала запрагаеш, вол галаву ўсаджвае).* 'прыстасаванне віць валокі':*клю́чка* 94. 'кручок для вязання':*клю́чка* 93. 'прыстасаванне ў кроснах': *ключка* 94 *(на клю́чка́х ві́сіць ніт, набі́ліцы).* 'нос': *клю́чка* 50 *(чаго́ клю́чку звесі́ў, ні ідзе́ш спаць?).* 'хакейная клюшка' :*клю́чка* 56. 'кій, які выкарыстоўваецца пры гульні ў бурбу': *клю́чка* 114.

Адсутнасць слова: 1, 3, 4, 8—17, 19—44, 49а, 52а — 54, 58, 59, 61, 62, 64—66, 68, 70, 71, 73, 74, 76, 78, 79—85, 88, 101, 105—107, 111, 112, 115—119, 120а — 123, 125—130, 132, 134—136, 138—140.

Карта № 31

ПАШЫРЭННЕ І ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *КОРЧ*

№ 3199 «Корч, карчак: а) куст лазы, алешніку, б) выкапаны з карэннямі пень, в) корч бульбы, цыбулі (карэнні і клубні)...»

Картаграфуюцца розныя значэнні і пашырэнне слова корч.

'куст лазы, алешніку': *корч* 14, 29, 30, 37, 41, 45, 48 *(во якія карчэ́ павыраста́лі),* 49а, 50, 53, 54, 55, 60, 61, 62, 67, 75, 82, 85, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 94а, 95, 96, 96а *(на моёму сынoко́совы росту́ть одны́ корчі);* 97, 98, 101, 102, 103, 104, 107, 108, 109, 113, 115 *(корча́мы зару́цца хво́раснік усякі, алешнік, лаза́),* 116, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 128, 130, 131, 132, 135, 136, 137 *(схава́лася ўсё ста́до ў карчах),* 138, 139, 140, 142. *ко̂рч* 114, 127, 134. *ко́рчык* 124. *карча́к* 53.

'выкапаны з карэннямі пень': *корч* 1, 2 *(нáда ісці пні карчавáць, карчýюць і зямлю разрабляюць, дзéрван дзярýць)* 3, 4, 5, 6, 7, 8, 8а, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 21, 22, 24, 25, 25а, 26, 27, 28, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 40 *(там карчэ́й многа, хырашó пéчку тапіць)*, 41, 42, 43, 44, 45, 46 *(паéхалі па карчэ́)*, 47, 48, 49а, 50, 51, 52, 52а, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 96а *(корчовáлы пóлэ кóло ліса, корчі тáкі і лэжáть)*, 99, 100, 101, 102, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 111, 112, 115 *(хваёвы корч на лучыну капáлі)*, 116, 118, 120а, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 128, 129, 130, 133, 137 *(карчóў на распал прывёз)*, 140, 142. *кôрч* 65, 110, 114, 134. *карчáк* 52, 53, 74, 76, 80. *карчýк* 89. *кóрчык* 80. *кърчáга* 39. *карчыга* 124. *карчыжына* 124. *курч* 44.

'корч бульбы, цыбулі (карэнне і клубні)': *корч* 9, 10, 23, 26, 27, 28, 29, 37, 45, 46 *(мáла картóфлі пат карчóм)*, 49а, 50 *(от ядрóны корч картóпяль)*, 51, 53, 54, 55, 56, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 79, 80, 81, 82, 85, 87, 88, 90, 91, 92, 94, 94а, 95, 96, 96а *(картóплі хорóшы под корчём мныго)*, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 111, 112 *(вот карчэ́ харóшыя парасьлі картóплі)*, 113, 115 *(вýрві с карчóм цыбýлі)*, 116, 117, 118, 119, 120, 120а, 121, 122, 124, 125, 126, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 142. *кôрч* 65, 114, 127, 134. *карчáк* 53. *карчýк* 60 *(цыбýлю нêхта нôчу с карчукáмі павыдзірáў)*.

'корч з дрэва': *корч* 23, 49 *(у лéсі карчýюць карчэ́)*, 141.

Іншыя значэнні: 'выкапаны смаляк': *корч* 26 'невялікія курганкі': *корч* 6 *(на пóжні бывáюць карчы)*. 'корч шышак, апенькаў': *корч* 91 *(опéнькув)*. 'стары чалавек': *корч, карчáк* 53.

Карта № 32

ПАШЫРЭННЕ СЛОВА *КРУ́ШНЯ*

№ 3201 «Крушня: куча, груда камення...»

Картаграфуецца пашырэнне слова крушня.

'куча камення, бульбы, яек': *крýшня* 3 *(камéнняў, бульбы)*, 4 *(на пóлі многа крýшняў)*, 5, 10, 11, 18, 19 *(у крýшні брыдá (гáды) завóдзіцца)*, 20 *(нéкалі ой бальшыя былі крýшні, мой дзет быў хóраша злажыўшы і высóкая крýшня былá, цяпéр паразбірáлі; крýшню бліноў напеклá)*, 92 *(на ýсё, што можа быць кýчай: каменняў, баравікоў...)*, 23, 25 *(навазілі крýшню камéння; нашóў крýшню яéц)*, 25а, 26, 27, 28 *(якáя вялікая крýшня камéння)*, 29, 30, 34, 45 *(у крýшнях яшчаркі вóдзяцца, у крýшнях убáчыш удóта)*, 46, 48 *(цэ́лу крýшню камéня навазілі)*, 49а, 50 (трад., рэдка), 52 *(с пóля скідáюць камéння ў крýшню)*, 52а, 53, 54, 57, 58, 59 *(крýшню камянёў нацягáла)*, 65 *(крýшня гавóраць, але дайней больш казалі камяніца)*, 91, 113. *кружня́* 6 *(кружня́ камéння, знайшóў кружню́ яік)*. *крушня́* 24 *(ускóчыў на крушню́)*, 34, 37.

Адсутнасць слова: 1, 2, 7, 8, 9, 12—17, 21, 31—33, 35, 36, 38—44, 47, 49, 51, 55, 56, 61—64, 66—90, 92—112, 114—142.

Адведзены: 'крушына' *крушня* 113.

Карта № 33

ПАШЫРЭННЕ СЛОВА *КУ́ДАСА*

№ 3203 «Кудаса: снег з ветрам, мяцеліца...»

Картаграфуецца пашырэнне слова кýдаса.

кýдаса 20 *(як зімóй мяцéліца, завéя, то кáжуць, што за кýдаса, ня мóжна нóсу выткнуць на двор)*, 45, 46 *(якая кýдаса паднялáся)*, 47 *(такáя схадзілася кýдаса, што свéту ні віднó)*, 48 *(зімóю кýдаса за ноч як намяцé снéгу, то і з вёскі не выядзеш)*, 49а, 50 *(гéдыка кýдаса, свéту бóжаго ні віднó)*, 51, 52а, 53, 54, 55, 56, 59 (устар.), 60 *(нуй кýдаса схадзілася, свéту ня відáць)*, 62, 94, 99, 100, 101, 102, 104. *кýтаса* 93 *(ой, кýтаса ўзялáся на свéце)*. *кудасá* 61. *хýдаса* 52. *кудóса* 94а, 95, 106.

Карта № 34

ЗНАЧЭННЕ СЛОЎ *КУЛЬ, КУЛЁК*

№ 3204 «Куль, кулёк»: а) куль саломы, б) кулёк: нядоўгая мужчынская вопратка з самаробнага сукна...»

Картаграфуецца розныя значэнні слоў куль, кулёк.

'куль саломы, лёну, лазы, пянькі' *куль* 1, 2 *(кулі траслі як стрэ́хі крылі салóмай, за вярхі вóзьмім, вытрасім, на вязьмó палóжыш, звяшыш, і гэ́та куль салóмы; надзéўся як куль)*, 3—19, 20 *(як падымалі пасланы лён, то вязалі ў кулі)*, 21—25, 26 *(упéрат куль рабілі да хату крылі)*, 27—41, 42 *(надзéўся як куль)*, 43—45, 47, 48 *(ад перуна куль саломы згарэў ноччу)*, 49, 50 *(лён у кулé звязáны)*, 51—78, 79 *(надзеўся як куль)*, 80—89, 90 *(кóлісь крылі стріху)*, 92—105, 106 *(кулé солóмы)*, 107, 109—111, 112 *(сéно цюкýюць і назывáюць кулê і цюкі, кулямі крылі стрэ́хі)*, 113—115, 116 *(кулé рыжы)*, 117—123, 124 *(лёг кулём — не распрануўся і не разуўся)*, 125—141. *кулёк* 3, 23, 32, 56, 57, 67, 81, 89, 110, 112, 116, 124, 132 *(одéжы)*, 133. *кулік* 93. *кýлік* 90. *кýлык* 96а, 103, 109.

'мяшок мукі, бульбы, зерня' *куль* 9, 25, 39, 76, 113, 130, 134. *кулёк* 15 *(мяшóк 4 пуды)*, 82, 83, 113 (малы мяшок), 118, 133. *кулік* 138.

'кулёк мукі, круп, цукерак' *кулёк* 54, 70, 75, 79, 101, 102, 121, 123, 124, 129.

'кулёк з паперы' *кулёк* 71, 74, 87, 97, 105, 130.

'нядоўгая мужчынская ці жаночая вопратка з самаробнага сукна' *кулёк* 1, 2, 4—8а, 17, 28, 29, 31, 34—38.

'задні вузкі канец рыбалоўнай прылады' *куль* 76, 120а *(куль таптýхі)*.

'куль у броднi' *куль* 25, 129.

Іншыя значэнні: 'жаночае доўгае адзенне' *кулёк* 2. 'світка або кажух' куль 138. 'сукенка без зборак' куль 25. 'звязаны снапок, калі адводзяць страху' *куль* 81. 'снопік для застрэшыны'. *куль* 44. 'рыбалоўная снасць з горнам' *куль* 58. 'сетка для рыбы' *куль* 52а.

Адсутнасць слова: 46, 91, 142.

Карта № 35

ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *КУРА́Ч* І АДНАКАРЭННЫХ З ІМ

№ 1480 «У якім значэнні ўжываецца слова курач: а) недагарэлае палена дроў, б) скручаная ануча, якой падпальваюць што-небудзь, в) сухія гнілушкі, якімі дымяць пчол...»

Картаграфуецца значэнне слова курач і аднакарэнных з ім. У варыянтах назвы *курáч* паказаны адрозненні ў словаўтваральных элементах. Пры картаграфаванні дадаткова выкарыстаны матэрыялы карты «Галавешка» (ЛАБНГ, т. 1, к. № 210), дзе фіксуецца слова *курячка* 90 'недагарэлае палена дроў'. Адрозненні ў вымаўленні слоў *курадым, курóдым* 'скручаная ануча, якой падпальваюць што-небудзь', а таксама гэтых жа лексем, але са значэннем 'сухія гнілушкі, якімі дымяць пчол' не ўлічваліся. Не прымаліся пад увагу адметнасці ў семантыцы найменняў *курáч, курáўка, курэ́ль* 'ануча, якой падкурвалі пчол'. Яны картаграфуюцца як лексемы ў значэнні 'скручаная ануча, якой падпальваюць што-небудзь'. Словы *курáч, курячка* 'усё тое, што дыміць (курыць дымам)' аб'ядноўваюцца адным адсылачным знакам. Усе адпаведнікі слова *курáч* у значэннях, пералічаных у пытанні, на карце не падаюцца. Адсутнасць слова спецыяльна не адзначаецца, прыводзіцца спіс такіх пунктаў. Не картаграфуюцца лексемы ў значэнні *дымáр*. Словы з гэтай семантыкай вывучаліся асобна (Гл.: ЛАБНГ, т. 1, к. № 318).

'недагарэлае палена дроў': *курáч* 55, 75 *(курáч — сухі, прапáлены пень, які курáе)*, 83, 84, 97, 136.

курячка 90.

курэ́ль 25, 26.

'нагар на кноце': *курáч* 27, 55, 97.

курэ́ль 25, 26.

'скручаная ануча, якой падпальваюць што-небудзь': *курáч* 54, 94 *(усё тóе, што курыць дымам)*, 99 *(курáч* — скручаная ануча, якой падкурваюць пчол), 111 *(курáч з трáпкі, з парахні)*, 125, 140.

курáшка 34 (*курáшка* — запалены пук ануч падкурваць пчол), 35, 37, 69 *(з трáпкі даўнéй рабілі)*, 75, 80, 95.

курэ́ль 19, 25, 26, 57.

курэ́ль 'скручаная ануча, якой падкурвалі пчол':6 *(курэ́ль — скрýчаная трáпка, якýю падпáльвалі і падкýрвалі даўнéй пчол)*, 20 *(курóля рабілі з трáпкі пшчол падкýрваць)*, 53, 57, 58, 63 *(запáльвалі анучу — і курэ́ль)*.

курады́м 28. *курóдым* 108, 110 (з ануч палілі).

курáўка 52 (*курáўка* — скручаная ануча, якой падкурвалі пчол), 59.

Іншыя аднакарэнныя варыянты ў прыведзеным вышэй значэнні:

кsurvaры́ла 71. *паткурады́міў пчол* 1.

'сухія гнілушкі, якімі дымяць пчол': *курáч* 54, 74, 80, 83, 84, 94, 99.

курáшка 35, 37, 40, 42, 80, 81. *куря́шка* 86.

курэ́ль 20 *(курóля рабілі з гнілачкоў пшчол падкуравáць)*, 21, 26, 27, 57.

курады́м 2 *(асінавыя гнілякі, гнілóя сэ́рца утлéіцца і дым даéць)*. *курóдым* 108.

Іншыя аднакарэнныя варыянты слоў у прыведзеным вышэй значэнні:, *курáўка* 59. *кургы́лка* 123 (з ануч). *курылце* 103. *кýрыво* 109. *дымакýрка* 71.

'усё тое, што дыміць (курыць дымам)': *курáч* 94 (*курáч* — усё тое, што курыць дымам). *куря́чка* 96 (*куря́чка* — усё тое, што курыць дымам).

Іншыя значэнні слова *курáч* і аднакарэнных з ім: *курáч* 'лёгкі дым у выпаленай хаце':46 *(курáч кажуць, калі яшчэ курыць у печы ці залівáюць вадой)*. *курáч* 'палка, якой выцягваюць з агня бульбу' 85. *курáш* 'вогнішча, разведзенае для паратунку ад камароў':113. *курáшка* 'вельмі дробны дождж':95.

курáч 'свойская птушка з недастаткова выражанымі полавымі асаблівасцямі': 49 *(курáч — ні то пятýх, ні то кýрыца)*, 51, 56 *(ня пятýх, ня кýрыца)*, 61, 100 *(пятýх, як кýрыца)*, 105 *(курач — ні пéвень, ні курá)*, 120а *(курáч — ні певень, ні курá)*. *курáк* 111 *(ні пятýх, ні кýрыца)*.

Адсутнасць фіксацыі слова *курáч* і аднакарэнных з ім: 3—5, 8а — 11, 13—15, 18, 22, 24, 29—33, 38, 39, 41, 43—45, 47, 48, 49а, 52а, 60, 62, 64—70, 72, 73, 76—79, 82, 87—93, 94а, 98, 102, 104, 106, 110, 112, 114—122, 124, 126—131, 133—135, 137—139, 141, 142.

Адведзены: *курáч* 'дымар': 50, 96а. *курэ́ль* 19. *курэ́нь* 25а. *курáшка* 36. *куря́к* 'невялікая булка хлеба':23 *(куря́к — бýлачка хлéба, невялíкая, дóўгая, як батóн, давáлі папý, а для чагó не вéдаю)*. *курáч* 'курэц':3 *(курáч — хто кýрыць табакý)*.

Адзначаны таксама іншыя словы ў значэннях:

'недагарэлае палена дроў': *галавéшка* 2, 25а. *гылавéшка* 7, 16. *гълавéшка* 86. *махны́тка* 86. *головéшка* 103, 108, 113. *галовéшка* 71. *головéнька* 108. *ны^е^догáрок* 103. *гол'овéнька* 109.

'нагар на кноце': *гарь* 16. *нагáр* 71, 103 (нов.), 108, 109, 113. *ногáр* 107. *ныгáр* 7. *сопéль* 103. 'скручаная ануча, якой падпальваюць што-небудзь': *вéхаць* 86. вéхоць (вехць) 113.

'сухія гнілушкі, якімі дымяць пчол': *гнілýшкі* 16. *гнілýха* 86. *парахóнь* 12. *пырыхня́* 7. *порохнó ветловóе (вéтла* — вярба). *порохнó* 109. *парахня́* 28. *дымя́р* 28. *дымáр* 101 (тое, чым ці пры дапамозе чаго акурваюць пчол), 103. *скропль* 107. *скрыпéль* 132.

Карта № 36

ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *КУСТ*

№ 3208 «Куст: а) куст лазы, арэшніку, б) куст травы, в) куст бульбы, цыбулі (карэнні з клубнямі)...»

На карце супрацьпастаўляюцца розныя значэнні слова куст.

'куст лазы, арэшніку, маліны':*куст* 1—45, 46 *(толькі пару кустоў засталося, астатнія пасохлі)*, 47, 48 *(лéтам у куст бóязно лáзіць, мóжа вуж укусíць)*, 49—71, 73—89, 97, 100, 102, 104—107, 111, 112, 114—131, 133, 134, 137, 142.

'куст травы': *куст* 3, 7—9, 11, 13, 14, 16—19, 21, 25а, 26, 28, 29, 31, 34—37, 39, 40 (рэдка), 42—45, 47, 48 *(на купінах цэ́лыя кустэ́ травы́ нараслі)*, 49а, 52—54, 56—62, 67, 68, 73—76, 78, 80—82, 84—89, 97, 100, 102, 104—107, 110, 111, 116—120а, 123, 124, 126—131, 134, 138—140, 142. *кустóк* 2. *кýсцік* 22, 71.

'куст бульбы, цыбулі (карэнні з клубнямі)':*куст* 1, 3, 5, 10, 11, 13, 14, 18—20, 26, 29, 36, 39, 42—44, 47, 49а, 52—54, 57—59, 61, 75, 78, 80, 84—89, 110, 111, 113, 116, 118, 120а, 123, 128, 129, 137, 140.

'куст (абрадавае)':*куст* 94а *(в кустá на трýйцу вбырáлысь, кустá воды́лы)*, 109 *(в кустá вбырáлыса на трíйцу)*, 114.

'шалапутны, неахайны чалавек':*куст* 50, 60 *(куст гэ́ты ялаўцóвы, вêк забры́нданая)*.

Іншыя значэнні: 'род' *куст* 134.

Адсутнасць слова: 90—96, 98, 101, 103, 108, 132, 135, 136.

Карта № 37

ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *ЛАВА*

№ 3209 «Лава: а) загон, паласа засеянай зямлі, збожжа, б) участак зямлі аднаго гаспадара, в) лаўка для сядзення...»

Картаграфуюцца розныя значэнні слова лава.

'лаўка для сядзення':*лáва* 1, 2 *(каля сцен ставілі лавы садзіцца)*, 3—11, 14, 15, 17—31, 33, 34, 36, 37, 41—52, 53—58, 59 (уст.), 60 *(лавы у хаце кругом стала ставілі)*, 61—74, 78, 81, 87, 88, 94—95 (рэд.), 96а *(колы́сь булы́ ты́лько лáвы)*, 97, 99—123, 125, 126, 130, 132, 134—142. *лáўка* 1, 7, 12, 16, 31, 32, 35, 38, 40, 43, 73, 75, 78—80, 82, 84—86, 92, 93, 124, 127, 128, 129, 133. *лáвка* 90, 91, 94а — 98, 108, 109, 131.

'участак, загон зямлі':*лáва* 2 *(а ў нас бульбу ў лаву садзяць)*, 3, 7, 9, 19 *(сажáў жыта лáву)*, 20 *(вы́жала лáву жыта)*, 23, 24 *(лава жыта, аўса)*, 30, 31, 45, 47 *(цáлу лáву бýльбы пасадзíла)*, 48 *(у нас каля хáты цэ́ла лáва зямлí)*, 49а, 50, 51, 52—53, 56, 58, 60, 61 (рэдка), 62, 63, 67—69, 70 *(цэлая лава жыта)*, 71, 72, 80, 94а, 98, 99, 102—104 (устар.), 106, 108, 109, 111, 124, 127, 132—134, 139.

'участак зямлі аднаго гаспадара':*лáва* 47, 48 *(яго лава ў лагчыне ляжыць, добра яму)*, 63, 67 *(у яго лава зямлі)*, 71, 80, 102, 103, 104.

'частка плыта' *лáва* 28 *(у бок запёрла лáву)*, 37 *(лес вязалі ў лавы)*, 58, 66, 69, 70, 76. *лáўка* 1 *(до 200 лáвак візáлі у ганóк)*, 24 *(лáўкі па рацэ ганя́лі)*, 25.

'участак сенакосу':*лáва* 52а, 57, 65 *(лаву скасíў)*, 110, 112, 133.

'частка балота':*лáва* 54, 112.

'дарога':лáва 77 *(паéхаў лавай па-за гумéнню)*, 126.

'магазін' *лáўка* 7, 38, 44. *лáвка* 108.

Іншыя значэнні: 'папярочныя барозны бульбы':*лáўка* 6. 'правы і левы бок вуліцы': *лáва* 120а *(я жыву па той лаве, што і Агапа)*. 'зямля з вадою': *лáва* 32.

Адсутнасць слова: 13, 39, 82, 89.

Карта № 38

ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *ЛАНÓ*

№ 1477 «У якім значэнні ўжываецца слова лано: а) бярэмя дроў і інш., б) узяць дзіця на лано: на калені, на рукі...»

Картаграфуюцца значэнні слова *ланó*, якое ўжываецца як самастойнае найменне, так і выступае ў складзе сінтаксічна звязанага словазлучэння. Усе іншыя лексемы, сінанімічныя слову *ланó*, са значэннем *узяць на рукі, на калені*, адводзяцца ад картаграфавання з-за іх недастатковай колькасці запісаў у матэрыялах збіральнікаў. Не адлюстроўваюцца на карце асобным адсылачным знакам тыя н. пп., дзе назоўнік *ланó* не быў адзначаны. Не зусім дакладна вызначаецца семантыка слова *ланó* паводле наступнага запісу: *«старыя казáлі: балíць ланó»* (н. п. 71). Можна аднак меркаваць, што зафіксаваная лексема выступае тут у значэнні 'баляць грудзі, чэрава'. Такое ж значэнне адлюстроўваецца таксама ў Этымалагічным слоўніку беларускай мовы (ЭСБМ, т. 5).

Як *лано́* 'узяць дзіця на лано: на калені, на рукі' падаецца лексема *лыньe*, як *уло́нне* з падобнай слову *лано́* семантыкай — *узло́нне*.

'бярэмя дроў і інш.':

лано́ 66, 67 (устар.), 72. *лоно́* 108, 112, 115—117, 120, 120а, 122.

уло́нне 28, 32, 68. *уло́ння* 70, 71.

'узяць дзіця на лано: на калені, на рукі':

лано́ 66 (на рукі), 72. *лоно́* 94 *(мемк, на лоно́)*, 108 *(взяв дытя́ на лоно́)*, 109 *(дытя́ на л'оно́ — на ру́кы)*, 112, 115, 117, 120—122, 125, 139, 142. *лыньe* 107 *(возьмі дзіця́ на лыньe)*.

уло́нне 10 *(узя́ць дзіця́ на ўло́нне* — на рукі), 11 (на рукі), 28, 29 (на калені), 31, 33 *(на ўло́ння* — на калені), 34 *(сядзіць на ўло́нні* — на руках і на каленях), 35 *(узя́ць дзіця́ на ўло́ні)*, 36, 37, 38 *(дзіржа́ць на ўло́нні* — на каленях), 68 *(хадзі, сынок, на ўло́ння)*, 69 *(дзіржа́ла дзіця́ на ўло́ні* — на руках), 70, 73, *(вазьмі дзіця́ на ўло́нне* — у прыпол), 74, 75 (на калені), 77, 79—82, 84, 85, 118, 123, 124, 126, 128—130 *(на ўло́нні пасадзіў)*. *узло́нне* 87 *(узя́ць дзіця́ на ўзло́ння)*.

Іншыя значэнні: *л'ыно* 'вужыная скура' 109 *(спускае він с себя л'ыно́)*.

Адсутнасць фіксацыі слова *лано* і яго варыянтаў: 1—5, 7—9, 12—19, 21—27, 30, 32, 39—60, 62—65, 76, 78, 83, 88—93, 94а — 106, 110, 111, 113, 114, 127, 132—134, 136—138, 140, 141.

Адведзены: іншыя словы ў складзе выраза *'узяць дзіця на (у) рукі, на калені* і да т. п.':

на (у) піля́ну 6 *(узя́ць на піля́ну* — на калені), 115 *(на піля́ну пасадзіла дзіця́* — у прыпол). *на (у) прыпо́л* 20 *(на прыпол вазьмі дзіцё)*. 119 *(пасадзіла на прыпо́л)*. *на ўско́ленцы* 130 *(пасадзіў на уско́ленцы)*. *на пыста́ння* 84, 85 *(узяць на пыста́ння)*. *на л'оде́нце* 109 *(дытя на л'оде́нце — гето́ на ру́кы)*. *на (у) бярэ́мя* (-а) 28, 75, 84, 86, 87, 123. *бярэ́мак* 128. *беро́мок* 135 *(дзіця́ узяла́ на беро́мок)*. *абярэ́мак* 118, 124, 129. *бере́м'е* 109. *на нару́ччэ* 131.

Карта № 39

ПАШЫРЭННЕ І ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *ЛЁХ*

№ 3210 «Лёх: а) падземныя норы, размытыя вадой ці прарытыя мышамі, б) склеп, падзямелле... Мн. лік.: лёх, лёхі...»

Картаграфуюцца розныя значэнні і пашырэнне слова лёх. Адказ у н. п. 8а адводзіцца ад картаграфавання, бо абазначае іншую рэалію.

'падземныя норы, размытыя вадой ці прарытыя мышамі': *лёха* 4, 6, 19, 20, 25, 46, 50 *(гунь лёху лісá зрабіла)*, 51, 52а, 54, 55, 58, 59, 104 *(у лёхах сядзяць рыбы, ракі)*, 105, 111, 112 *(пацукі ці тхарê зрабілі лёху)*. *ляхá* 25а. *лёхі* 22, 25, 29, 46, 47, 49а, 51, 54, 58 *(уся зямля на лёхах)*, 66 *(лёхі паразбіва́я вадá)*, 67, 90, 94а, 101, 106, 116. *лёх* 18 *(зрабіў лёх у саломе)*, 20, 29, 45, 47, 62, 90, 99, 100, 102, 107, 119. *ляхі* 100.

'падземны ход': *лёха* 6 *(лёха ідзе́ць ат По́лацка і невядо́ма куды)*, 9, 13, 55. *лёх* 20 *(з геранёнскага замка быў лёх, што коньмі ехалі)*, 22 *(ізугіты зрабілі лёх пад касцёл і хадзілі маліцца)*.

'склеп, падзямелле': *лёх* 29, 45 *(фарты́ асталіса ад вайне́, лёхі вялікія асталіса, у тых лёхах лісе́ вядýцца)*, 92, 95, 97, 98, 103, 107—109, 113, 114, 131—135, 138. *лёха* 57. *лёхі* 29, 48 *(до́брыя лёхі я вы́капаў на зіму, карто́плю насы́плю)*, 92, 107, 113, 114, 134, 135, 138. *лёхы* 95, 97, 103, 108, 109, 131, 132. *лёхê* 98. *лёшак* 127 *(без дахавага верху, а лазам з боку пограб)*. *алёх* 139.

'душнік у падмуроўцы': *лёха* 2, 50. *лёхі* 2 *(у падмуро́ўцы ро́бяць лёхі, кап во́здух падхадзіў пад падло́гу)*.

'хады ў печы': *лёха* 2 *(у печы лёха комін чысціць)*. *лёхі* 67, 102.

Іншыя значэнні: 'прадушына ў лёдзе' *лёха* 23 *(ні лесь у ге́ну лёху, мо́жна правалíцца)*. 'паглыбленне ў сцяне' *лёхі* 57. 'адтуліны ў падвале' *лёхі* 67. 'канец дня' *у ляхý сонца*. 39.

Адсутнасць слова: 1, 3, 5, 7, 8, 10—12, 14—17, 21, 24, 26—28, 30—38, 40—44, 49, 52, 53, 56, 61, 63—65, 68—89, 91, 93, 94, 110, 115, 117—126, 128—130, 136, 137, 140—142.

Адведзены: 'вішчанне свіней у час цечкі' *лёх-лёх-лёх-* 8а *(свіння́ лёхъіць у хлеві, нáда дъ кнурá гнаць)*.

Карта № 40

ПАШЫРЭННЕ І ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *ЛОЎЖ*

№ 3213 «Лоўж, лаўжо: а) куча сухога галля, хворасту ў лесе, б) каравыя анучы, гразная бялізна...»

На карце супрацьпастаўляюцца розныя значэнні слова *лоўж*. Назвы *лаўжо́, лабжá* картаграфуюцца як *лоўж*. Адводзіцца ад картаграфавання прозвішча *Лоўшы* 58.

'куча сухога галля': *лоўж* 37 *(су́чча, ламачча ў лесе)*, 66 *(галлё скідаюць у лоўш)*, 67, 68 *(дро́ва сячэш, сучча ў лоўш, драбязý)*, 69 *(нада скідаць галлё ў лоўш)*, 70 *(лаўжы ў ле́сі паляць)*, 71, 74, 75, 76, 77 *(лаўжы па́ляць у ле́сі)*, 110, 112 *(накідаеш гальля́ — лаўжê накідалі)*, 115 *(куча гальля́ ацярэбленага і не спаленага)*, 116—119, 120а *(галля наклаў лоўж)*, 121 *(у падо́сеці раскладáлі лоўж, клáлі дровы і падпáльвалі)*, 122 *(цэлы лоўж хмырэ́зніку)*, 124, 125, 126 *(лаўжы палілі)*, 127, 129, 130, 136, 137 *(галлё ў лоўж складаюць)*, 139—142. *лоўш* 30. *лôўж* 134, 135, 138. *лôўш* 65, 72. *лабжá* 128.

'каравыя анучы, гразная бялізна': *лоўж* 24 *(трэба лаўжо́ памыць)*, 66 *(пагніе трап'ё ў лаўжы)*, 68 *(наскідáла бялля́ лоўш, трэба мыць)*, 69 *(пасце́ль складáлі ў лоўш, як спáлі на палкý)*, 75, 77 *(наклала лоўж рыззя)*, 118, 130. *лаўжо́* *(што ў цябе тут накідáна гэтага лаўжа, падбяры ты, заўтра свята)*, 9 *(нічога ў яго нет добрага, толькі адно лаўжо́)*.

'звярынае логава': *лаўжо́* 9 *(мядзведзь сядзіць у лаўжы́, ваўкі выводзяцца ў лаўжы)*. *лаўжы́шча* 8 *(у лаўжы́шчы воўк ліжа́ў, і дзе конь пакачаўся можна сказаць лаўжы́шча)*.

Іншыя значэнні: 'подсціл пад стог' *лоўж* 120а *(се́на забрáў, астае́цца лоўж)*. 'куча чаго-небудзь' *лоўж* 120а (саломы...). 'нечыстата' *лоўж (у хаце сядзіць, як у лаўжы. Лаўжы — ге́та нечыстатá)*. 'неахайны чалавек' *лоўж* 59 *(лоўж — лянівая,* неахайная баба. *(От, узяў ло́ўжа!)*.

Адсутнасць слова: 1, 4—7, 10—14, 16—20, 22, 23, 25—29, 31—36, 38—57, 61—64, 73, 78—96, 97—111, 113, 114, 120, 123, 131—133.

Карта № 41

ПАШЫРЭННЕ І ЗНАЧЭННЕ СЛОЎ *ЛЯДАЧЫ, ЛЯДАШЧЫ, ЛЯДАКІ*

№ 3216 «Лядачы, лядашчы, лядакі: а) злы, б) кепскі, нягодны (пра чалавека і пра жывёлу)...»

Матэрыялы гэтай карты аб'яднаны з адказамі на пытанне № 3849 «Інструкцыі...», якім прадугледжвалася картаграфаванне словаўтваральных і акцэнталагічных асаблівасцей ўжывання прыметнікаў лядачы, лядашчы, лядакі (у іх фанетычных адметнасцях). Па гэтай прычыне без указання значэння на карце адлюстроўваюцца наступныя запісы: *лядáчы* 46; *лідáчы(-ый)* 10, 11, 87; *лядáшчы* 68; *лядáшчый* 88; *лідáшчы* 37; *лідáйішный* 85; *лядáкі* 18.

У н. п. 51 знак (*лядачы* 'злы') пастаўлены на аснове «Матэрыялаў да слоўніка Гродзенскай вобласці» Т. Ф. Сцяшковіч (Мн., 1972).

Іншыя прыметнікі: *сярдзіты, благі, ліхі, недарэ́чны* і да т. п. у значэннях, пералічаных у пытанні, асобнымі адсылачнымі знакамі на карце не адлюстроўваюцца.

'злы'

лядáчы 48 *(сусе́д чалаве́к злы, лядáчы, не хадзе́ця* да *яго́)*, 51, 52а—54, 58 (трад.),

60 *(узяў сабê жôнку там, дзе служыў. Ну й лядáчая ні давядзі бôх.)*, 61, 62, 92 *(злый-лядáк)*, 120, 130.
лядáшчы 52, 54, 61.
лядáкі 53, 54 (рэдк.), 56, 104 *(от лядáка дзіцá)*. *лядáікі* 105.
'кепскі, нягодны':
лядáчы 20 *(сабáка лядáчы, свінéй ні бярэ́, ні кусáя)*, 49а, 52а, 53, 62, 74, 99, 125, 129. *лідáчы* 28. *лідáчый, лідáшный чылавéк* 42. *лядáча* 45 *(от урадзіласа дзіцё, алé ж і лядáча, крычыць па цэ́лых нóчах, не спіць)*. *лядáча* 70. *ледáчы* 138.
лядáшчы 51, 61. *лідáшчы* 29, 31, 74. *лідáшшый* 16. *ладáшчый* 94а.
лядáшты 47 *(ну ты лядáшты чалавéк)*, 49 *(лядáшты чалавéк)*, 70, 71. *леᵃдáшты* 77 *(ледáшты чалавéк па натýры, ледáшты сабáка)*.
лядáкі 53, 56, 104 *(от лядáкі брыгадзір)*. *лядáікі* 105.
'гультай, лянівы':
лядáчы 9, 59 (мала ведаюць слова), 128, 137 *(лядáчы чалавéк, нічóга не хóча рóбіць)*, 140 *(лядáчы — лянýецца й дыхаць)*. *ледáчы* 94 *(ледáчая — гультáйка)*, 102 *(зафіксаваны таксама назоўнік ледáшчыца* 'лодыр'), 126 *(ён такі ледáчы, нічóга не дéлаець)*, 129, 139. *ледáчі* 113 *(ледáчі — гéто гультáй)*.
лядáшчы 9, 101 *(лядáшчы — чоловéк лянýецца робіці)*. *ледáшчы* 114. *лыдáшчый* 95 (рэдк.). *ладáшчый* 97. *лыᵉдáшчый* 103. *ледáшчі* 134, 137.
'хворы, слабы на здароўе':
лядáчы 125.
лядáшчы 66 *(лядáшчы — саўсім хвóры ён чалавéк)*, 118. *лыᵉдáшчый* 103 *(лыᵉдáшчый — такый слáбынькый чоловік, хотів бы робыты, да ны мóже)*.
лядáшты 64, 74 *(лядáшты хлóпяц ён)*.
'непатрэбны, стары' (пра старыя рэчы):
лядáшты 69 *(яндарáк лядáшты, мíска лядáштая)*. *лідáшчы* 74 *(лідáшчы палшýбак мне далá ты, вы́кінула яго, лéпей былó п)*.
'худы':
лядáшчы 51.
лядáшты 63, 65.
Іншыя значэнні: *лядáшты* 'нецікавы' 63. *лядáшчы* 'сярдзіты' 100 (рэдк.). *ледáчы* 'бядовы' 111.
Адсутнасць лексемы: 1, 3, 5, 8а, 10—13, 15, 18, 21, 22, 25а—27, 30, 32—34, 36—39, 41, 43, 44, 46, 50, 55, 57, 67, 72, 73, 78—81, 87—89, 91, 93, 96а, 110, 115, 119—121, 131, 133, 136, 139, 141, 142.
Адведзены: *лядóшчыца* 109 *(в пéснях: ге п'я́ныца, негодзя́шчый)*. *лігáвы* 'жандарма, паліцэйскі'; *лянівы, непаварóтлівы*' 82. *лягáвы* 'лянівы чалавек'; *лягáвы* 'конь, мокры ў яздзе' 124.
Прыметнікі ў значэнні 'злы': *злы(-й)* 2, 4, 7, 14, 35, 42, 71, 75, 83—86, 90, 94а—96, 103, 107—109, 113, 117, 123, 127, 132. *благí* 4. *нягóдны* 71. *плахéй* 85. *сярдзіты* 68. *серды́тый* 94а, 108, 109. *сердзíты* 135. *сердêти* 98. *ліхí* 116. *ліхíй* 107. *лыхы́й* 96, 103. *погáны* 106. *погáны* 117. *плохí* 106. *врéдны, злóсны* 113.
Прыметнікі ў значэнні 'нягодны, кепскі': *благí* 2, 4, 6, 8, 19, 24, 25. *благéй* 17. *нягóдны (-й)* 6, 7, 35, 68, 75, 129. *нядóбры* 24. *нідóбры* 14. *дрэ́нны* 8, 127. *заціндівы, натýрысты* 23. *кéпскі* 35, 75, 129. *кéпскій* 84. *кéпськый* 90. *кéпськи* 98. *плахí* 112, 127. *плахóй* 40. *плахéй* 83. *недарэ́чны, такí-сякí* 51. *погáны* 135. *погáный* 96, 108, 109 (рэдк.), 132. *нічóгый* 95. *нычóгый* 90, 103. *нечóгый* 108, 109. *ліхí* 94. *лыхы́й* 96. *врéдный* 103, 107. *негадзя́шчы* 113, 120а. *нягóдны* 129. *гáдкій, дрéнный, паскýдный* 86. *нікудáшні* 94. *гы́тькый* 103.
Прыметнікі ў значэнні 'гультай, лянівы': *лянівы* 35, 114. *лыны́вый* 92. *нягóдны* 114. *ляйдáчый* 92.

Карта № 42

ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *ЛЯ́ЖДЖА*

№ 3217 «Ляжджа: асака...»
Картаграфуецца значэнне слова *ля́жджа*, а таксама яго фанетычных і марфалагічных варыянтаў. Значэнне слова *ля́жджа* ў Інструкцыі акрэслена агульна, як асака. На пашырэнне назваў канкрэтнай асакі берагавой светла-зялёнага колеру Carex riparia, якая пачынае расці ранняй вясной (добра ядуць коні, каровы), складзена карта № 267 у першым томе ЛАБНГ. На гэтай карце адзначана таксама назва ляжджай, але толькі ў чатырох населеных пунктах. Як *ля́жджа* картаграфуецца назва *ляжджáй*, як *ля́жа — ля́жай, ля́жнік*, як *лячá — ля́чай, лешчáй*.
Невялікая колькасць фіксацый лексічных адпаведнікаў слова *ля́жджа* абумоўлена характарам пытання ў Інструкцыі.
Слова *ля́жджа* і яго варыянты.
ля́жджа 88 *(стáрія гавóраць ля́жджа, маладыя — (а)сакá)*, 92 *(ля́жджа—усукá)*, *ляжджáй* 49а *(ляжджáй, як асакá, шырша)*, 51 *(ляжджáй расцé ў рэ́чцы, крýглы і дзіркавáты)*, 52а *(ляжджáй — трава каля вóзяра, як авёс мяцёлка)*, 54 *(ляжджáй — балóцістая травá, ціна, асакá)*, 58 *(ля́жджай — кія́шнік*, назва балотнай расліны, на якой растуць чорныя шышкі, рагоз Typha), 100 *(ляжджáй шы́ршэ, чым асакá)*.
ля́жа 69 (балоцістая асака), *ля́жай* 70 (асака, якая расце ранняй вясной), 71 *(ля́жай* — асака), 77 (балотная трава). *ля́жнік* 25 (асака).
лячá 122 *(лячá у канáве расцé, похóжа на сóку, як цыбýлька, рáнняй вяснóй цялятам даю́)*. *ля́чай* 112 *(ля́чай — балóтная травá падóбна на йéру, не пáхне, едзя́ць каровы́)*. *ля́чай* 127.
ляшч 31 *(ляшч — дрóбненька расьцé, як цыбýля на краю балóта, скаціна есьць)*. *лешчáй* 94а.
я́жджар 1 (від асакі), 2 *(я́жджар* — чулі назву, але не знаюць, якая гэта трава), 8 (від асакі), 14 (асака), 35 *(я́жджыр)*.
я́жджаль 117 (від асакі), 37 *(я́жджаль — асака светла-зялёнага кóлеру, менш, як плісьнік, расьцé лі балóт)*, 33 *(я́жджълъ)*, 32 *(я́жджыль — рáньнія асакá)*.
Адпаведнікі слова *ля́жджа:*
віксва 18 (асака). *íксва* 3.
нюнька 16 (асака). *ню́нькі* 17 (асака), 84, 123.
разáк 135. *різáк* 98. *рыᵉзáк* 103. *рызáк* 95. *рэзáк* 108, 109, 113.
асакá 66, 68, 75, 82, 85, 115, 118, 119, 124, 128, 130. *асыкá* 16, 29, 42, 83. *осокá* 94, 103 (рэдк., нов.), 107, 108, 109, 113, 132, *ôсôка* 90. *сакá* 86. *сыкá* 42.
смы́кайка 20 (назва асакі).
Адсутнасць слова *ля́жджа* і яго варыянтаў: 4, 5, 6, 8а—13, 15, 19, 21—24, 25а—28, 30, 34, 36, 38—41, 43—50, 52, 53, 55—57, 59—65, 67, 72—74, 76, 78—81, 87, 89, 91, 93, 96, 96а, 97, 99, 101, 102, 104—106, 110, 111, 114, 116, 119, 120а, 121, 125, 126, 129, 131, 133, 134, 136—142.

Карта № 43

ПАШЫРЭННЕ І ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *МАКЛЯ́К*

№ 3221 «Макляк: а) дрэва, якое доўга ляжала ў вадзе, б) намокшае пад дажджом адзенне...»
Картаграфуецца значэнне слова *макля́к*, а таксама яго варыянтаў *маклáк, маўкля́к, махля́к, мерклякʼ, мокляќы, мосляк*.
1 —. 2 *макля́к — намокшае палена; як лён мачылі, маклякáмі націскалі.* 3 *дрэва мокрая, як макля́к.* 4 *макля́к — палена намокшае.* 5—. 6 *макляк — дрэва, якое гадамі мокла ў вадзе; у рэках знаходзяць маклякі.* 7—13—. 14— а) *затóп.* 15—. 16— а) *гнілíна.* 17—. 18 а) *макля́к.* 19. 20 *макля́к — намокшае дрэва, мóклая палена, што з вады дасталі.* 21 а) *макля́к — палена цяжкое намочанае,* б) *адзежа, як макля́к,* в) *Макля́к* — назва балота, паралельна звалі *Чарнáя*, за 25 км. ад Брусоў. 22 *зімой прынясеш сырыя дровы, скажаш: накідала маклякóў у печ.* 23 *макля́к — мокрае цяжкое дрэва або адзенне ці яшчэ што.* 24 а) *макля́к.* 25 а) *макля́к,* б) *макрадзьдзё* (зборн.) — *мокрая адзежа.* 25а а) *макля́к.* 26 а) *макля́к,* б) *макля́к — дзе зімля вымакла, нічога ні расьце.* 27 *Макля́к — поля такоя, падзол, халодная зямля.* 28 а) *маклáк; такіх маклакóў мне прывёз, што і не высыхаюць, маклы́жжа, макры́цця прывёз.*

29—. 30— а) *тапляк.* 31— а) *таплíньнік.* 32—44—. 45 а) *макляк; макляке; дзе яны будуць гарэць, калі яны макляке.* 46 *макляк — на чалавека гавораць, як слабы; а, макляк, што ён зробіць.* 47 а) *макляк.* 48 а) *макляк; макляке гарэць ні хочуць, доўга ў вадзе ляжалі.* 49—. 49а— а) *тапляк.* 50 б) *макляк.* 51 *макляк — як дзерава патаня на дно і ляжыць на дне; дошкі з маклякоў не п'юць воду (не ўбіраюць), лічацца лепшымі.* 52 *махляк — мокрае палена, дровы мокрыя, як махлякі, што ляжаць на мокрым мейсцу.* 52а а) *макляк — дзерава дастаць з вады, якое не плыве.* 53 а) *намакліна,* б) *макляк, макляке паскідаць трэба,* в) *макляк — чалавек у мокрым адзенні.* 54 а) *макляк,* б) *макляк,* в) *макляк — мокрае месца на лугу.* 55—. 56 а) *макляк.* 57 а) *макляк,* б) *макляк.* 58, 59 а) *макляк,* б) *макляк.* 60 *макляк — намоклае пад дажджом адзенне, чалавек змоклы.* 61—. 62 а) *макляк.* 63—64—. 65— а) *вадаплаў, намакліна.* 66— а) *топленік; нацягоў топленікаў із вады.* 67—69.— 70 *макляццё — намочаныя пад дажджом дровы, адзенне.* 71—72—. 73 а) *макляк.* 74— а) *тапляк.* 75 а) *макляк,* б) *макрацьцё.* 76— б) *пляхі — намокшае пад дажджом адзенне.* 77 а) *макляк, намач; топлінік* (у час сплаву лесу). 78—81—. 82 — *мокры, як мачонік.* 83—. 84— б) *ныпрятка, як мачонка.* 85— а) *тапун.* 86 — а) *турпляк,* б) *прамяклае, змакрелае.* 87—92—. 93 б) *макляк.* 94 *макляк* — усё, што моцна намокла ў вадзе, на дажджы, у тым ліку чалавек, адзенне і інш.; *от ідэ макляк* (пра чалавека, які намок на дажджы); *насілу того макляка (дэрэво) вытягнулі.* 94а— а) *намокля.* 95— а) *намосклэ (дэрыво),* б) *мокрізнэ (одэжа).* 96— а) *накыслёнэ, намусклэ.* 96а — 97—. 98 а) *муклекь — ек згныло і ек ны згныло,* б) *ек чулувікь намок, то не, а вдёжа, то муклякэ,* в) *муклекь — в лісэ рустэ, губа така* (від грыба), *мнекэ,* г) *муклекь* — усё вельмі мокрае. 99 а) *макляк.* 100—102—. 103 а) *мокляк,* б) *моклякы; моклякüв наніс,* в) *мокляк* — чалавек, які моцна намок. 104—105—. 106 а) *мокляк.* 107—108— а) *топняк.* 109— а) *намосклывэе, москляк.* 110—. 111— а) *намакліна.* 112—116—. 117— а) *мокрак.* 118—. 119 а) *макляк,* б) *намок як макляк, рубчыны сухой німа.* 120—121—. 122— а) *мерклякк* — дрэва, якое доўга ляжала ў вадзе; *мерклячча наложыла ў печ.* 123 а) *макляк.* 124— а) *тапун, чарняк* (дуб), б) *макрызьзё.* 125—. 126 а) *макляк,* б) *мокры, як макляк,* в) *макляк* — нязграбны чалавек; *ён такі макляк, ні тое, ні сёе.* 127— а) *маўкляк,* б) *макрацьцё.* 128—131—. 132— а) *погнуй.* 133—. 134— а) *мокрэча,* б) *мокроденье.* 135 а) *намозклівое дзерэво, макляк.* 136—138—. 139— а) *намазклівае палена.* 140 а) *макляк.* 141—142—.

Карта № 44

ПАШЫРЭННЕ І ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *МАНА́*

№ 3220 «Мана: а) кісля ў хлебнай дзяжы (высахла мана ў дзежцы), б) пах хлеба, в) маны: прыемныя пахі, пахі кветак...» АЛА № 1979 'лжет, говорит неправду' лжёт, врёт — laže — kłamie.

Картаграфуюцца розныя значэнні і пашырэнне слоў *мана* і *маніць*. Матэрыял на дзеяслоў *маніць* няпоўны, паколькі высвятленне ўжывання і значэння гэтага слова не было абавязковым.

'прыемны пах':*мана́* 51, 54, 55, 95, 120 (*маны*), 122, 130, 140 (*пашла́ мана́ па ха́ці*).

'кісля ў хлебнай дзежцы':*мана́* 51 (*ману рабілі так: кавалачак хлебнага цеста мукой пасыпалі, качалі ў муцэ і паложаць, ён меў прыемны запах і смак — гэта мана́*), 54, 62, 100 (*до́брая мана́ ў хле́бі*), 122, 125, 140.

'цяга, жаданне':*мана́* 53, 60 (*уба́чыла до́брыя я́блыка і ўзяла́ мана́ папро́баваць*), 114 (*мана́ гэтыя зе́рнета, ек почне́ш, то не ко́нчыш*).

'нектар у кветках':*мана́* 102, 127, 139.

'ачмурэнне':*мана́* 135 (*ману́ пакіда́е*), 138.

'хлусня, няпраўда':*мана́* 5, 22, 24, 25, 25а, 28, 29, 30, 37, 63, 71, 72, 77, 82, 83, 87, 88, 96, 110, 118, 119, 121, 123, 124, 127, 129, 130, 142. *мъна́* 34.

маніць 'прыемна пахне':*маньіть* 95, 96, 96а, 103, 108, 132. *манэ́ть* 98.

Адсутнасць слова: 1—4, 6—21, 23, 26, 27, 31—33, 35, 36, 38—50, 52, 52а, 56—59, 61, 64—70, 73—76, 78—81, 84—86, 89—94а, 96а, 97, 99, 101, 104—107, 109, 111—113, 115—117, 120а, 126, 128, 131, 133, 134, 136, 137, 141.

АЛА: 'абманвае' *ма́ніць* 12А, 13А, 15А, 17А—20А, 31А—33А, 36А, 37А, 39А, 55А, 58А, 61А, 67А, 70.

маніць 'прыемна пахнуць':*маньіть* 45А.

Карта № 45

ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *МІТРЭ́НГА (МІТРЭ́НКА)*

№ 3223 «Мітрэнка, мітрэнга: трывога, неспакой...»

На карце картаграфуюцца розныя значэнні слова мітрэнга.

'трывога, неспакой':*мітрэ́нка* 33, 36, 37, 38, 73, 74, 80, (*у сусе́да не́йкая мітрэ́нка*), 92, 118, 124, 128. *мітрэ́нга* 4 (*трыво́га, неспако́й, як што-не́будзь случы́лася*), 18 (*мітрэ́нга, калі прычына якая, якое-небудзь здарэнне, якое выходзіць з рамак плана́ў*), 22, 25а, 31, 45 (*гультай не ма́я ніяко́й мітрэ́нгі, ні мітрэ́нжыцца ні ап чым*), 46, 81, 99. *мітрэ́нга* 5, 8а, 21, 58. *м'ентрэ́га* 134. *мітрэ́га* 2 (*як вайна́ пачына́лася, лю́дзі гавары́лі: не́йкая мітрэ́га; лю́дзі табуна́мі табуні́ліся*), 8 (*і сяго́ння мне мітрэ́га была: сын у кало́дзіць увалі́ўся*), 16, 28 (*ду́жа вялі́кая мітрэ́га; трыво́га, неспако́й*). *мытрега* 96.

'шум, сварка': *мітрэ́нка* 75, 122 (*мітрэ́нка — гэта шум, скандал, няма дабра*), 116 (*бі́ліса, от была́ мітрэ́нка*). *мітрэ́га* 1 (*як калі ба́бы сабэру́цца ды крыча́ць, тады гаво́руць: што там за мітрэ́га?*), 77 (*як у кампа́ніі хто сва́рыцца, крык пады-ма́я, кажуць: была́*) (*падняла́ся мітрэ́га ў кампа́ніі*). *мітрэнга* 19 (*была ў нас мітрэ́нга, шум*).

'клопат, лішняя трывога': *мітрэнга* 51 (*як мно́го вазьні, як пэ́нсію вырабля́еш, то мно́го мітрэ́нгі, трэ́ба мно́го рас е́зьдзіць*), 93 (*от ко́лькі мітрэ́нгі нарабі́ў лі́шняе*).

'перашкода': *мінтрэ́га* 6 (*куды-ні́будзь збіраіссá і што-ні́будзь памі́шаіць, ка́жуць: не́йкая мінтрэ́га, што йіна́ ні пры́ехала*). *мітрэ́нга* 20 (*перашко́да была́, мітрэ́нга ве́лька, ён не дакасі́ў сваёй зя́лкі*), 24.

'прапажа, страта':*мітрэ́нга* 56 (*така́я мітрэ́нга у мяне́ — 12 гусе́й задаві́ла*), 57 (*мітрэ́нга ў мяне́ ў гаспада́рцы: кураня́та памітрэ́нжыліся (загі́нулі)*), 59 (*мітрэ́ньга ў мяне́: змітрэ́ньжыліся парася́ты*).

Іншыя значэнні: 'парушэнне парадку': *мінтрэ́га* 23 (*як да яго́ до́йдзе ра́та, то і мінтрэ́га, непара́дак, парушэ́не*). 'бяседа, вяселле' 81. 'лянівы чалавек' 111. мітрэ́нга 'непрыемнае захворванне': 79 (*мітрэ́нга — бале́зь нехаро́шая*).

Адсутнасць слова: 9—15, 17, 26, 27, 29, 30, 32, 34, 39—44, 47—50, 53—55, 60—65, 67, 72, 76, 78, 82, 87—89, 91, 96а, 97, 100—102, 104—106, 110, 114, 117, 115, 119, 120, 123, 125, 126, 133, 135, 136, 139, 140, 141, 142.

Адведзены: 84 *узру́ха.* 138 *мецёж. тріво́га.* 35 *шо́рых, трыво́га, сымато́ха, шумі́ха.* 25 *трыво́га, неспако́й.* 7 *трыво́га.* 94 *трыво́га.* 94а *трево́га.* 95 *быспоко́йство.* 98 *тривога.* 108 *трыво́га.* 129 *трыво́га.* 130 *трыво́га.* 131 *трыво́га, ныспако́й.* 132 *трыво́га.* 135 *трыво́га.* 71 *неспако́йна.* 90 *турбува́тысь.* 85, 86 *тріво́га.* 103 *ны^{е}спокійство, трыво́га.* 109 *трыво́га, неспоко́йно.* 113 *неспако́й.* 127 *ніспако́й, трыво́га.* 120а *трыво́га.* 137 *неспако́й, трыво́га.* 83 *неспако́й, тріво́га.* 112 *трыво́га, нуда́.*

Карта № 46

ПАШЫРЭННЕ І ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *НАЎДА́*

№ 3232 «Наўда: карысць, польза...»

Картаграфуюцца розныя значэнні слова *наўда́.*

'карысць, польза':*наўда́* 20 (*німа́ жа́днай наўды с цібе, што с цібе за наўда́?*), 46 (*што за наўда́ то́лькі бу́дзе з гэ́тага?*), 47 (*наўда́ мне з яго, нічого ні робіць*), 48 (*німа мне ніякай наўды с таго, што ты прыйшла́*), 92, 104 (*от наўда́ вялікая, што ты прыняcла́*)

'навіна' (іраніч.):54, 63 (*не наўда яго ўба́чыць*).

'вартасць, годнасць':58

'мала':106.

Іншыя значэнні: *Наўда́* 81 (мянушка жанчыны).

Карта № 47

ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *ПАДОЛ*

№ 3237 «Падол: а) ніжняя частка вопраткі, б) месца на рэчцы каля вёскі, дзе мыюць бялізну, поюць коней, бяруць ваду...»

На карце супрацьпастаўляюцца розныя значэнні слова *падол*. Назвы *пóдал, падóлак, падпадóлак, падóлкі* картаграфуюцца як *падóл*.

'ніжняя частка вопраткі': *падóл* 1 *(падóл у спадніцы апхварастáўся)*, 2, 4—6, 8 *(набрáла ў падол я́блакаў)*, 8а—11, 13, 16—18 *(падол у спадніцы. У падалáх патшыць нáда)*, 22, 23, 25—34 (трад.), 35—37, 39, 43—45 *(падóл намачыла па расе)*, 46, 47 *(ні выцірáйся падóлам, бо рушнік на сцяне́ вісіць)*, 49, 50, 52а, 53, 55, 56, 59, 60 *(падóлам і нос і рукі дзіцяці вы́цярла)*, 63, 64, 66 *(у падóлі пліска прышы́та)*, 67 *(апцёпала падол)*, 68—72 *(вы́тры падóлам спадніцы, кап урóку ні баяўся)*, 74—76, 80—83, 85, 87, 89, 100, 104, 111, 112 *(намачыла спадніцу ўсю ў падоле)*, 114—118, 120, 120а, 124, 125, 130, 136, 137 *(у падóлі парватае паліто)*, 139, 140. *падôл* 61, 65, 105, 135. *подóл* 91, 92, 97, 101, 102, 106, 122, 126. *пôдол* 138. *пóдал* 14, 21, 37, 38, 57, 58 *(пóдал забры́ндованы ў спадніцы)*, 73, 80 (стар.), 123, 129. *подъл* 12, 15, 39. *пóдыл* 40—42, 84. *пóдалы* 19. *падóлак* 7, 20, 46 *(падóлак паднімáй, а то і хóдзіш так)*, 48 *(падóлак твой увесь у пяску)*, 49а, 51—52а, 54 *(носіш кашулю, а ўнізе падóлак)*, 62, 99, 119, 121, 127, 128, 141. *подóлок* 94, 94а, 103, 108, 109, 113, 114, 132—134. *подыелок* 107. *падпадóлак* 3. *падóлкі* 18 *(у спадніцы падóлкі)*.

'месца на рэчцы каля вёскі': *падóл* 37, 38, 42—44 *(пяруць бялізну)*, 60 *(павêў кóняй на падôл напаіць)*, 68, 73—82, 84—87, 89, 99, 118, 128, 129, 139. *пóдал* 37. *пóдыл* 83.

Іншыя значэнні: урочышча *Падóл* 118.

Адсутнасць слова: 24, 88, 90, 93, 95—96а, 98, 110, 131, 142.

Карта № 48

ЗНАЧЭННЕ СЛОЎ *ПА́РАСЛЯ (ПАРАСЛЯ́), ПА́РАСНІК*

№ 3240 «Парасля: а) хваёвы лес, б) малады хвойнік, в) пакрытая ігліцай паверхня зямлі ў хваёвым лесе, дзе не расце трава...»

Картаграфуюцца розныя значэнні слова *парасля*. Падаюцца яго словаўтваральныя і акцэнталагічныя варыянты.

'хваёвы лес (звычайна стары)':
парасля́ 31, 87, 102, 107, 133, 134.
па́расля 41, 48, 89.
па́раснік 37, 40, 74.

'малады хваёвы лес, хвойнік':
парасля́ 31, 87, 107, 112, 117, 118, 134, 137, 138.
па́расля 10, 41, 48, 55, 88, 89, 115, 140.
па́раснік 6, 28, 37, 40, 42, 70, 74, 79, 80.

'маладыя зараслі лесу'
па́расля 11, 46 *(о, якія ужэ́ па́раслі, а здаéцца, і нядáўна рубáлі лес)*, 95, 99, 100, 111.
па́раснік 25а, 32, 33, 105.

'зараснікі (кустоў) у полі':
па́расля 121, 132.

'больш высокае, звычайна пясчанае месца ў лесе':
па́расля 98, 113, 114, 135.

Іншыя значэнні: 'пустка ў лесе' 131. урочышча 94а. 'маладыя парасткі' (ідуць з пня) 30. 'прарослае ў снапах жыта' (як жы́та парасце ў снапáх) 103. 'трава на вадзе' 53. 'маладыя плады садавіны і гародніны' 52.

Адсутнасць слова: 1—9, 12—14, 17—19, 21—25, 26—27, 29, 34—36, 39, 43—45, 47, 49—51, 52а, 54, 56—69, 71—73, 75—78, 81—84, 86, 90, 91, 93, 94, 96—97, 101, 104, 106, 109, 110, 116, 119, 120, 123—128.

Іншыя назвы ў значэнні парасля: *чáшча* 1. *сасня́к* 3. *бор* 4. *хвóйнік* 68. *зáрасць* 90. *зáраслісказ* 106. *молóжа* 95.

Карта № 49

ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *ПАТРЭБА*

№ 3242 «Патрэба» а) неабходнасць мець што-небудзь, б) госці, кампанія, в) неабходнасць выканаць што-небудзь...»

Картаграфуюцца розныя значэнні слова *патрэба*.

'неабходнасць мець што-небудзь':
патрэ́ба 2—3, 5—6, 9—11, 13, 18, 20—27, 29—34, 36—37, 42—43, 45—61, 64—72, 72—79, 82, 87—90, 93, 96, 99—100, 104—106, 108, 110—112, 114—116, 118, 125, 126, 130, 133—134, 140.

'неабходнасць выканаць што-небудзь':
патрэ́ба 4, 14, 26, 28, 30—31, 33, 42, 43, 45—48, 53—54, 56—57, 59—60, 62, 74—75, 90, 96, 99, 104, 108, 111, 115, 118, 134, 140.

'госці, кампанія'
патрэ́ба 10, 11, 21, 23, 25, 37, 54—55, 87, 89, 116, 125, 130.

'клопат, справа':
патрэ́ба 21.

Адсутнасць слова: 1, 7—8а, 12, 15—17, 28, 35, 38—41, 44, 52а, 63, 66, 73, 76, 77, 80—84, 86, 91, 94—96а, 97—98, 101—103, 107, 109, 113, 117, 119—124, 127—129, 131, 132, 134—138, 142.

Карта № 50

ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *ПА́ШНЯ (ПАШНЯ́)*

№ 3244 «Пашня: а) узаранае і засеянае поле, б) збожжа, вымалачанае зерне, в) гатунак збожжа (у гумне кожная пашня складалася асобна)...»

На карце картаграфуюцца розныя значэнні слова *пашня*. Падаюцца яго акцэнталагічныя варыянты: *па́шня* і *пашня́*.

'узаранае і засеянае поле': *па́шня* 1, 2, 5—7, 10, 16, 25а — 27, 30, 32, 39 (толькі ўзаранае поле) 40, 41, 45 *(пашня добрая ў нас зáрас)*, 46, 48 *(учóра пáшню згарáлі, а сёння се́яць бýдзем)*, 52, 53, 56, 66, 68, 70—72, 74, 81, 83, 86, 87, 89, 92, 94а, 96а, 98, 99, 100, 107, 111—113, 125, 130, 135 *(па пáшні ішлі)*, 137, 139, 140, 142.

пашня́ 8 *(дзе пасе́яна і запахáна, там пашня́)*, 9, 11, 14, 15, 22, 23, 28, 29, 31, 33, 34, 36, 52а, 57, 59, 62, 67, 75, 76, 80, 82, 97, 101, 104, 106, 110, 115, 116, 117—119, 121, 126, 129, 132, 135, 141, 142.

'збожжа, вымалачанае зерне': *па́шня* 16, 37, 46, 53, 68, 69, 72, 81, 86, 94а, 127, 136, 139, 140.

пашня́ 29, 59, 62, 75, 77, 80, 82, 108 *(пашня́ — гéто вся́ка збіж (овéс, жы́то)*, 109, 110, 114, 115 *(усякае пашні ў мяне́ хватáе)*, 116, 118, 123 *(уся пашня́ ў енбáрчыку ляжы́ць)*, 128, 129, 132 *(жы́то, гре́чка, овéс — і на пóлы і в клýні, і в комóры — все пашня́)*, 133—138.

'гатунак збожжа' (у гумне кожная пашня складвалася асобна): *па́шня* 20 *(аднá пáшня — жы́та, другáя пáшня — авёс, трэ́цяя пáшня — ячмéнь)*, 53 *(на пóле расце́ пáшня жы́та, пáшня аўсá)*, 68 *(азярэ́дзілі грэ́чку, гарóх, жы́та — рóзная пáшня былá)*, 69, 74 *(трэ́ба ўся́кай пáшні на лапáту насыпаць і даць карóве палізáць, гэ́та абдýцця бýдзе мінáцца)*, 86, 99, 105, 122, 127.

пашня́ 25 *(а ячмéнную пашню зложы́лі? А цяпéр бýдзім жы́тнюю пашню складáць* 29, 52а, 57, 59, 62, 75, 77, 80, 104, 110, 115—120а, 128, 137, 140.

Іншыя значэнні: пашня́ 'месца, дзе пасецца скот':130. 'усякая збажына ў час росту на полі': 112. 'сяўба' 2 *(пáшня пачалáся, ужо аруць, сеюць)*.

Адсутнасць слова: 3, 4, 12, 13—19, 24, 35, 38, 42—44, 47, 49, 50, 51, 54, 55, 58, 60, 61, 63—65, 73, 78, 79, 84, 85, 88, 90, 91, 93—97, 102, 103, 131.

Карта № 51

ПАШЫРЭННЕ СЛОВА *ПРЫДО́БА*

№ 3249 «Прыдоба: спрыяльныя прыродныя ўмовы (блізка рэчка, лес, добрая зямля)...»

Картаграфуецца слова *прыдо́ба,* а таксама яго варыянты і адпаведнікі. Рэгулярныя фанетычныя і граматычныя асаблівасці пад увагу не прымаліся. Як *прыдо́ба* картаграфуюцца *прыўдо́ба, прыўдо́б'я, прыдо́бное ме́сто,* як *удо́ба — удо́бство, ву́даба, удо́бна, удо́бліва, удо́бствія,* як *вы́гада — выго́да, вы́гаднае ме́ста, выго́да — выго́дзіе.* У Інструкцыі ставілася пытанне выявіць пашырэнне слова *прыдо́ба,* а таму спіс выяўленых адпаведнікаў аказаўся няпоўным. Інфармацыя аб зафіксаванай адсутнасці слова *прыдо́ба,* яго варыянтаў і адпаведнікаў таксама пракартаграфавана.

'спрыяльныя прыродныя ўмовы':

прыдо́ба 21, 29, 45 *(прыдо́ба ўся ў іх, вясёла жызьня; шаша́, блі́ска, го́рай),* 66 *(до́брае по́ле, па́ша до́брая, сенако́с),* 67, 68 *(пасялі́ўся — тут і вы́йна́* [пачалася]; *вада́, і лес — харо́шыя прыдо́ба тут),* 69 *(прыдо́ба — харо́шыя ме́ста, вы́гада, рэ́чка, лес блі́ско, даро́га блі́ско),* 70, 79, 82, 87, 92, 109, 115, 117, 121 *(удо́бная ме́ста),* 124, 138, 140 *(прыдо́ба ў нас круго́м),* 142 *(прыдо́ба — до́брае ме́ста, дзе жыву́, до́брая зямля́). прыўдо́ба* 75 *(удо́бна), прыўдо́б'я* 120 *(прыво́лля), прыдо́бное ме́сто* 62. *прыдо́бное ме́сца* 79 *(прыдо́бное ме́сца, зямля́ ро́дзіць харашо́), удо́бліва* 83.

удо́ба 19 *(удо́ба — лес, са́жалка, калі́ харо́шыя),* 70, 81 *(удо́бствія),* 135; *удо́бство* 102. *ву́даба* 112. *удо́бствія* 81, 130. *удо́бна* 75.

вы́гада 6, 35, 37, 77, 115, 118, 127, 128. *вы́года* 134. *ѡі́года* 102. *ѡыўгода* 113. *ву́гада* 127. *ву́года* 120а. *вы́годзь* 107.

выго́да 4, 25, 51, 90, 94, 94а, 95, 96, 98, 103, 109, 132. *выго́діе* 109.

прыво́лля 16, 120.

ро́скаш 120а, 134.

Адведзены: *до́брэ* 90, 92. *прыса́да* 2 *(вот харо́шая прыса́да: і рэ́чка, і по́жанька, як фу́тары). прычы́на* 108 *(до́бра прычы́на ту́та, до́брэ тут жы́ты). прыда́чнае ме́ста* 112. *пры́та́ча* 67 (спрыяльныя прыродныя ўмовы). *уло́га* 84. *харо́шая ме́ста* 18.

Адсутнасць слова *прыдо́ба:* 5, 7—15, 17, 20, 22—24, 25а—28, 30—34, 36, 38—44, 46—50, 52—61, 63—65, 71, 73, 74, 76, 78, 80, 85, 86, 88, 89, 91, 93, 96а, 97, 99—101, 104—106, 110, 111, 114, 116, 119, 120, 122, 123, 125, 126, 131, 133, 136, 139, 141.

Карта № 52

ПАШЫРЭННЕ І ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *ПЯРЭ́РВА* І ЯГО ВАРЫЯНТАЎ

№ 3253 «Пярэрва: а) ручай, які адыходзіць ад ракі, б) поле, якое дзеліць, перарывае што-небудзь на дзве часткі, в) перарыў у часе, у працягласці работы...»

На карце супрацьпастаўлены значэнні слова *пярэ́рва* і яго варыянтаў. Фанетычныя асаблівасці пад увагу не прымаліся. Як *пярэ́рва* картаграфуецца *пярэ́рвіна* ў н. п. 102.

Лексічныя адпаведнікі да слова *пярэ́рва* змяшчаюцца ў канцы каментарыя.

'перапынак у працы, у часе, адпачынак': *пярэ́рва* 20 *(пярэ́рву зрабілі ў рабо́це і пайшлі),* 22 *(пярэ́рва — яка́я-нібу́дзь работа перарыва́ецца),* 23 *(пярэ́рва — касілі ды паста́лі, і пярэ́рву зрабілі),* 27 *пярэ́рва — перары́ў у рабо́ця),* 28 *(пярэ́рва — перары́ў у рабо́це),* 31 (перарыў у часе, у працягласці работы). *пяре́рва* 44 (перапынак). *пярэ́рва* 45 (перапынак у працы), 48 (перапынак у рабоце), 49 (перапынак у рабоце, адпачынак), 49а (на рабоце), 50 (перапынак у рабоце), 52 *(пярэ́рва — перарвём рабо́ту),* 53 (перарыў у часе, у працягласці работы), 54 (перарыў у часе, у працягласці работы), 55 (перапынак у працы), 56 *(пярэ́рва — перары́ў у час рабо́ты),* 57 *(перары́ў у рабо́це),* 59 *(перары́ў у ча́се, у рабо́це),* 64 *(перары́ў у ча́се),* 68 *(ка́жуць на дзіця́: пярэ́рва ты! рабо́ту перарва́ла). пяре́рьва* 88 *(пяре́рва — і ручэ́й, і по́ле, і перарванае што-та). пырэ́рва* 91 (перапынак у рабоце), 92 *(пырэ́рву зробілі нучыва́ты). пяре́рва* 93 (перапынак). *пэрэ́рва* 94 *(пэрэ́рва робо́ты). пырэ́рва* 95 (рэдк.). *пярэ́рва* 99 (перапынак у рабоце, даволі доўгі перапынак — *пярэ́рва ў рабо́це, бо́льшы ме́сяца перарва́ла, то і пярэ́рва),* 100 (перарыў у рабоце). *пэрэ́рва* 101 *(дождж як пы́йдзе, то перарыва́е рабо́ту — пэрэ́рва). пые́рэ́рва, пыэ́рыэ́рыв* (новае) 103. *пярэ́рва* 104 (перарыў у рабоце), 105 *(перары́ў у рабо́це),* 112 (спыненне адной работы, каб зрабіць неадкладна другую). *пэрэ́рва* 113. *пярэ́рва* 130.

Адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня:

про́рва 51 (перапынак у рабоце).

'працаўнік, старанны чалавек':

пярэ́рва 110 (чалавек, які многа працуе), 111 *(стара́цельны чалаве́к),* 116 *(пярэ́рва ты! пераста́нь рабі́ць, аддыхні́),* 120 *(пярэ́рва ты! ро́біць і ро́біць без о́тдыху),* 130 *(пярэ́рва — калі з чалаве́ка ўсе не хвата́е),* 141 *(пярэ́рвай называ́юць чалаве́ка, які мно́га праз сілу рабо́таў і падарва́ўся).*

'падарвацца ад цяжкай працы'; 'турбота, клопат'; 'чалавек, які падарваўся ад цяжкай працы':

пярэ́рва 76 (толькі ў выразе: *крычы́, каб ты на пярэ́рву крыча́ў!),* 77 (у выразе: *рабо́тая да пярэ́рвы,* г. зн. цяжка, *да падры́ву,* **не адрываючыся).** *пяре́рѡа* 84 *(падры́ў* сіл да знясілення ад цяжкай непасільнай працы, падымання цяжкіх прадметаў). *перэ́рва* 114 *(от, Кулі́но, тобе́ перэ́рва гэ́ты горо́д — ɣу́сі ле́зуць* — турбота, клопат). *пярэ́рва* 129 (цяжкая праца). 139 (*пярэ́рвай* называюць жанчыну, якая вельмі многа нажала жыта і падарвалася, захварэла і назаўтра болей не жала). *пярэ́рва* 141 (*пярэ́рвай* называюць чалавека, які многа разоў праз сілу працаваў і падарваўся).

'ручай, рэчышча, роў, прамыіна, цяжкапраходны ўчастак на балоце, мелкае месца на рацэ':

пярэ́рва 52а *(старо́е ру́сла ракі́, уча́стак адарва́ла, переме́ніць русло́ Нёман і пярэ́рва астае́цца; то́я, што адарва́ла, но́вая ру́сла, лес ці што),* 57 (высахшы ручай, адтока ракі, якая высахла, пасля змены русла ракі), 62 (вымытае месца, ручай — *пярэ́рва ад дажджу́),* 71 *(ме́ста, дзе рэ́чка перарве́ зямлю, напрамі́к ідзе́),* 79 (перашкода; *рэ́чкі няма́, а дош зро́бе і не́як перайсці́). пяре́рьва* 88 *(пяре́рьва —* ручэй), 92 *(рука́ў —* ад ракі); *пэрэ́рва* 94а *(в болоты пэрэ́рва —* цяжка праходны ўчастак). *пырэ́рва* 96 *(в ро́ві, дэ мі́лэй). пэрэ́рва* 98 *(пэрэ́рва — вуда́ пэрэрва́ла, рува́ зрубе́ла, ни пэрэ́йдэш),* 100 *(пэрэ́рва — дэ бэжы́ть вода́ вялы́ка, дэ пэрэрыва́е доро́гу). пярэ́рва* 118 (прарыў дарогі вясной ці ў час ліўня), 121 (*пярэ́рва* — штонебудзь перарвалася). *парэ́рва* 124 *(парэ́рва здзе́лала про́стку* — пра ваду). *пэрэ́рва* 131 (размыты вадою ўчастак дарогі). *пярэ́рва* 139 (ручай, які адыходзіць ад ракі). *пярэ́рвіна* 102 (ручай, які перарывае дарогу, насып у час дажджоў, разводдзя).

Адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня: *про́рва* 85 (роў глыбокі, дзе калісьці была рэчка — *у про́рву вы́сып смяццё).*

'прастора, прагаліна, дзе што-небудзь перарываецца, разрыў, прарэх, прамежак':

пярэ́рва 20 (прагал; *ɣарадзі́ў плот з аднаго́ канца́, з другό́га, а пасярэ́дзіня пярэ́рву пакі́нуў: жэ́рткаў не хапі́ла),* 30 *(што-не́будзь пірарва́ная),* 43 (месца, дзе парвецца нітка, кашуля і г. д.), 52а *(переме́ніць русло́ Нёман, што адарва́ла но́вая ру́сла, лес ці што),* 88 *(пярэ́рва — і ручэ́й, і по́ле, і перарва́нае што-та). пырэ́рва* 90 (разрыў у чым-небудзь у прасторы: дарога, вёска і інш., *пырэ́рва — грэ́блю по̂рвэ́ во̂да́),* 95 *(пырэ́рва — пырыры́в абы в чому́).*

Адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня: *про́рва* 80 *(калі вада́ прарве́ зямлю).*

'поле, прастора, лес і інш., якія раздзяляюць што-небудзь': *пярэ́рва* 52 (незабудаваная частка вёскі, пустая прастора паміж дамамі), 54 (поле, якое дзеліць, перарывае што-небудзь на дзве часткі), 88 (поле). *пырэ́рва* 90 (поле сярод балота, якое з'яўляецца **пырэ́рвыю),** *пэрэ́рва* 94 (поле). *пырэ́рва* 95 *(пырэ́рва — ны́ва, шнур, по́лэ мо́жэ бу́ты пырэ́рва). пярэ́рва* 99 (поле паміж вёскамі). *пые́рэ́рва* 103. *пярэ́рва* 104 (поле або папар, што перарывае на дзве часткі другое поле).

Адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня: *прэ́рва* 46 (*прэ́рва* — у вёсцы каля дамоў, калі няма дамоў блізка, [прастора] паміж дзвюма вёскамі). *про́рва* 51 *(е́сьлі вёску*

раздзяляе дарóга, то кáжуць прóрва, як у дзярэ́ўні чáстка ***не забудавáна***, *то кáжуць прóрва*).

'смага пасля пахмелля': ***пэрэ́р, пэрэ́рва*** **138.**

Адсутнасць слова: 1—19, 21, 24—26, 29, 32—42, 47, 58, 60, 61, 63, 65—67, 69, 70, 72—75, 78, 81—83, 87, 89, 90, 96а, 97, 106, 115, 117, 120а, 122, 123, 125, 126, 128, 133, 136, 137, 142.

Лексемы-адпаведнікі, якія адводзяцца ад картаграфавання:

Іншыя лексемы са значэннем 'перапынак у працы, у часе, адпачынак': *перары́ў* 2 *(рабíла, рабíла, нáда зрабíць перары́ў, бы́ў перары́ў, перарвáла пáру дней, не рабóтала)*, 4, 6 *(перары́ў у рабóце*; слова *пярэ́рва* не ведаюць), 63 (перапынак), 67, 73. *піряры́ў* 84. *перары́ў, перапы́нак* 86. *пырыры́в* 90, 96. ***пэрэрúв*** **(нов.) 98, 108.** *перары́ў* 118, 124. *пырыры́в* 132. *перэры́ў* 134. *перарвáць* 58 *(перарвáць рабóту* — спыніць работу), 69 *(перарвáў мне рабóту)*. *вóддух* 35. *ся́дмо, ся́дмо опочы́ньмо* 94а. *опочы́ты* 131.

'поле, прастора, лес і інш., якія раздзяляюць што-небудзь': *перарвáцца* 58 *(перарвáлася сялó — там гáліва)*. *пэрэрывáць* 107 *(сьцéнка, дорыежка пóле пэрэрывáе)*. *прарвáць* 81 *(прарвáла дарóгу)*. *курлэ́пык* 84. *палóска, грíўка* 86. *пóле* 88, 94, 98, 132. *поля́нка* 94а. *чя́стка пóля* 96, 108 *(кусóк пóля)*. *пóле* (між чым-небудзь) 113. *перашэ́ек* 127. *раздылéйіця пóлэ* 131. *гря́дка* 134. *прагáліна* 135.

'ручай, ручво, рэчышча, роў, прамыіна, цяжка праходны ўчастак на балоце, мелкае месца на рацэ': *затóка* 35. *рышт, пацёк* 84. *рукáў* 86, 92. *рúв 90, 96*. *рів* 98. *канáўчык* 94. *канáл* 94а. *пáсынок* 95. *рúвчык, ровэ́ц, ручáй* 103. *обрыéчэк* 107 *(бэ́рэга вы́мола і зробы́ла обрыéчка)*. *канáва* 108. *роv* 113. *раўчáк* 118, 119. *ручáй* 127. *рув, ровчáк* 132. *зáрувэнь* 131. *перэгрóмка* 134. *жы́ла* 135. *раўчачóк* 140.

Карта № 53

ПАШЫРЭННЕ І ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *РУБ*

№ 3257 «Руб і край лесу, бераг вадаёма...»

Даследаванне паказала, што слова *руб* у гэтым пытанні Інструкцыі адзначана на тэрыторыі Беларусі толькі ў трох населеных пунктах. Акрамя таго, у васьмі населеных пунктах зафіксавана яго ўжыванне ў значэнні 'востры край стала, лавы, ложка'. Адзначаны таксама іншыя адзінкавыя значэнні слова *руб*, а іменна: 'рубель, тоўстая жэрдка для ўціскання на возе сена, саломы і пад.', 'вырублены лес', 'рум на рацэ, адкуль сплаўляюць лес'. Фіксуюцца і іншыя назвы, якія абазначаюць край лесу, бераг вадаёма і падобныя.

руб 'край лесу, бераг вадаёма': *руп* 53. *руб* 92 (канец лесу). *руб* 108 *(руб, на рубý — край ліса, стола, бэ́рога. Товáр на руб пожэнэ́ш)*.

руб 'востры край, грань чаго-небудзь': *руп* 21 *(пастáвіць на руп палéна)*, *руп* 58 (*руп* — рабро ў ложку, край у ложку; *сяць на рýбя, пасядзі)*. *руб* 60 *(руб, нямá рýба сухóго гэ́дак змок)*. *руб* 61 (востры край чаго-небудзь). *руп* 72 *(кірпіч мóжна на руп клáсці і пластóм)*. *руб* (край стала, лавы).

Іншыя значэнні слова *руб*.

руб 'рубель, тоўстая жэрдка для ўціскання на возе сена, саломы і пад.': 87, 123. *руб* 'вырублены лес' 43. *руб* 98 *(руб — налэ́в чэ́рэз руб* — пераліць у пасудзіну; *край лісу, кунэ́ць лісу)*. *рубы́* 109 *(рубы́ —* ***край столá, лáвкы, грýбы;*** *як ліс — то на край)*. *рубыжі* 96 (выразныя краі чаго-небудзь, грані). *руп* 112 (край стала, табурэткі, іншага прадмета). *руб* 113 (край чаго-небудзь, грань, *край лêсу)*. *руб* 114 (край стала, кант шафы і інш.). *руб* 132 *(налы́в рýвно з рубáмі в шкля́нцы, в мы́сцы)*. *руб* 133 (край стала, лавы, рубец у адзенні). *руб* 134 (край стала, лавы).

Адзначаны таксама: *рубéц* 'востры край, грань чаго-небудзь': *рубэ́ць* 95 (верхні край пасуды; *ры́мно з рýб'ем налылá, рýб'е* — паведаміў ст. н. с. Ф. Д. Клімчук). *рубéц* 135 *(налíў рóўно з рубцáмі)*. *рубéц* 141 (падол спадніцы). *рубéць* 5 (шво на адзенні, або шрам ад раны). *рубéц* 38 (у кашулі, рубец на целе ад удару). *руб, рубéц* 46 *(калі падклáдваюць матэ́рыю, то кáжуць рубцóм падлажы́)*. *рубéц* 133 (у адзенні).

Назвы вёсак: *Абрýп Глыбóцкі, Абрýп Ластавіцкі* 6; мікратапонімы: *Атрýб* (частка поля, лесу; *пашлі на Атрýб лéсу)* 85. *Вóбруп* 69 (круты бераг; *на Вóбрубі стаяў* — поля, рэчкі). *Вóтруб* 77 (лесу край).

бéраг (край лесу): *бéрах рэ́чкі, бéрах лéса* 1, 2 *(вы́шлі на бераг)*, 3 *(бéраг лéсу)*, 4 (бераг ракі, лесу), 18 (бераг лесу), 21 (бераг ракі, адкуль сплаўляюць лес), 37 *(бéраг ракí)*, 40 *(бéрыг лéса, бéрыг лéсу; па бéрыгу лéса пусцілі карóў)*, 49а (бéраг лесу, ракі), 51 *(бéраг лéсу)*, 52 (бераг рэчкі, бераг лесу), 66 (бераг лесу), 71 (бераг лесу, ракі), 82 (бераг лесу), 84 *(бéріг лéсу, рéчкі)*, 85 *(бéріг)*, 90 *(бéрыг лíсу)*, 94а *(бéруг)*, 120а *(бéраг лéсу)*, 132 (бераг лесу), 131 *(бэ́рыг)*, 132 *(бэ́рог)*.

край 32 (лесу): 37 *(край лéсу)*, 59 (край лесу), 67 (край лесу), 82 (край лесу), 83 (край лесу), 85 *(узьлéсся* — край лесу), 90 (край лесу), 94а *(край лíсу)*, 100 (край), 103 *(край лíсу)*, 107 *(на лескý, пыд лескóм у краю́)*, 104 (край лесу), 106 (край лесу), 116 (край лесу), 117 *(край лесу)*, 120 (край лесу), 122, 127 *(край бéрага)*, 128 *(край лéсу)*, 131 (край), 132 *(край лíсу)*, 138 (край лесу).

бурт (бераг; *вéў кóло рыéчкі па бýрце, водá з рыéчкі вы́шла з буртóў)*.

Адсутнасць слоў: *руб, рубéц* 1—4, 6—20, 22—28, 29—37, 39—42, 44, 45, 47—53, 54—57, 59, 62—67, 68—71, 73—83, 84—86, 88, 89—91, 93—94а, 96а, 97, 99—107, 110, 111, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 120а, 121, 122, 124—131, 136—140, 142.

Карта № 54

ПАШЫРЭННЕ І ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *РУМ*

№ 3258 «Рум: а) тып забудовы, калі страха гаспадарчых будынкаў з'яўляецца працягам страхі жылога будынка, б) бераг ракі, адкуль сплаўляюць лес...»

Картаграфуюцца розныя значэнні і пашырэнне слова *рум*. Назва *румáк* адведзена ад картаграфавання.

'бераг ракі, адкуль сплаўляюць лес': *рум* 5, 7 *(паеду на рум дровы вазіць)*, 10, 11, 15—17, 21, 24, 28—32 *(дзе бёрна звáліваюць, кагдá сплаўля́лі)*, 34, 37, 40, 49а, 53, 59, 61, 62, 65, 66 *(бераг, куды вазілі дзéрава для згóну, навазілі дзéрава на рум)*, 68, 70, 71, 73, 74, 76 (трад.), 81, 82 (прыстань), 84, 100, 105, 111, 114, 129, 133. *рюм* 13, 14, 39.

'штабель лесу, бярвенняў': *рум 1 (у руме лес ляжыць, які будуць сплаўляць)*, 4 *(бáлькі ў рум складаюць і калы́ забівáюць, румýюць бáлькі)*, 8 *(вазілі лес і складалі ў рум)*, 8а, 9, 33 *(дзе лес вытралёўваюць і складáюць, многа лесу; рум лесу налажыць)*, 52а *(лес у кýчу нацягáны)*, 56 *(рум — éсьлі навóзім дзéраво, нáдо скатáць у рум)*, 58 *(румýюць лес, складáюць у рум у лéсі)*, 64 *(навалíў цэлы рум)*, 110 *(рум, дзе вялíка кýча зрэ́занага ў лéсе. Рум кацяць на бêраг. Рум у лесе і на беразе)*, 113 *(склад, дзе дрóва, колóды — на рýме)*.

'тып забудовы': *рум* 2 *(хата, сені і істопка — увесь рум)*, 6 *(будаваліся пад адзін рум)*, 20 (будынак без страхі), 23, 25, 48 *(гэты рум я ў прошлы год збудаваў)*, 52, 55, 56 *(у мяне велькі рум)*, 57 *(вот рум які збудаваны, многа будынкаў пад адзін шар)*, 58 *(будынак ставілі пад адзін рум, цэлы рум пад адзін шар)*, 99 *(у мянé вéлькі рум)*.

'трава, сена': *рум* 87, 79 *(трава такая, бувáя рум ад рóзных хварóб)*, 130 *(харошае сена)*.

Іншыя значэнні: 'вялікая прастора' *рум* 22 *(мéйсца вялíкая ці зал бальшы́, ці амшэ́рына — увесь будынак)*. 'месца, дзе збіраюцца людзі' *рум* 25а *(жанчыны на рум хадзілі)*. 'месца на балоце' *рум* 60 *(рум* — месца на балоце, дзе капаюць торф; *Трэ́ба шчы́сціць рум, капáць тарфý)*. 'зайсці нечакана' *рум у хату* 134 *(рум у хату, а там госці)*.

Адсутнасць слова: 3, 12, 18, 26, 27, 35, 36, 38, 41—47, 49, 50, 51, 54, 63, 67, 69, 72, 75, 77, 78, 80, 83, 85, 86, 88—98, 101—104, 106—109, 112, 115—128, 131, 132, 135—142.

Адведзены: *румáк* 19 (добры конь).

Карта № 55

ПАШЫРЭННЕ І ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *РУЯ́* І АДНАКАРЭННЫХ З ІМ

№ 3259 «Руя, руйка, руіна: а) стада ваўкоў, б) руя дзяцей (многа), в) воўчая гайня...»

На карце картаграфуюцца розныя значэнні слова *руя*. Падаюцца словаўтваральныя варыянты.

'стада ваўкоў': *руя́* 48 *(зімо́й цэ́лая руя́ ваўко́ў падышла́)*, 109, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 120, 133. *ру́йка* 6.

руі́на 3, 19, 20, 45, 49а, 52.

'руя дзяцей (многа)': *руя́* 48 *(ізно́ў цэ́ла руя́ дзяцёй сабра́лася)*, 109, 113, 114, 115, 135.

руі́на 87.

'воўчая гайня': *руя́* 113, 115, 117.

руі́на 57, 139.

Іншыя значэнні: 'выгада для пчол': *руі́на* 29.

Адсутнасць слова: 1, 2, 4, 5, 7—8а, 10—17, 21—39, 43, 44, 47, 49—56, 58—60, 62, 63, 65—70, 72—76, 77, 78, 79, 80, 81—86, 88—91, 93—106, 107, 108, 111, 118, 119, 121, 123, 125—129, 131, 132, 134, 135—137, 140—142.

Адведзены: *гання́, гайня́* 51, 62, 116, 122, 124, 128, 137. *зграя́* 97, 108. *стая́* 17, 37, 39. *чарада́* 66, 68, 71, 135. *юр, юра́, юрына́* 58, 101, 120а. *табала́* 24. *табу́н* 31, 98, 103, 131. *во́ўчыя красы́* 8. *во́ўчая сва́дзьба (вясе́ля)* 4, 82, 84, 123. *рой* 18, 134. *гурт* 69. *гойка́* 107. *ста́да* 2, 7, 14, 16, 25, 28, 35, 75, 83, 86, 90, 94, 118, 127, 132. *гурба́* 129.

Карта № 56

ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *САСОНКА*

№ 1383 «Я. н. адно дрэва хвоі: хвоя, хваіна, сасна...» № 1597 «Я. н. хвошч: а) вясною (у выглядзе стаўбункоў з шышкай): таўкачык, таўкачнік, б) летам (у выглядзе ёлачкі): хвашчай, ёлачка, вехатнік, ельца...» АЛА 381 'сосна' (Pinus silvestris) сосна — bor — sosna

Картаграфуецца значэнне слова *'сасо́нка'.*

№ 1383 *сасо́нка* 7, 8а, 35, 73, 81.

№ 1597 а) *сасо́нка* 97. *со́сунка* 98.

№ 1597 б) *сосо́нка* 94, 95, 96, 97, 103, 132 (рэдк.), 133. *со́сонка* 94а. *со́сэнка* 94а. *со́сунка* 92, 98.

Адсутнасць слова: 1—6, 8, 9—34, 36—49а, 51—72, 74—80, 82—91, 93, 99—102, 104—131, 134—142.

АЛА: *сасо́нка* 1А, 4А, 12А—15А, 27А, 29А, 44А, 50. *сосо́нка* 47А.

Карта № 57

ЗНАЧЭННЕ СЛОЎ *СЛІЖ, СЛІ́ЖЫК* І ІХ ВАРЫЯНТАЎ

№ 3266 «Сліж: а) дробная рыбка, б) печыва з мукі, в) доўгае бервяно, якое кладуць па баках маста для ўмацавання насцілу...»

На карце картаграфуюцца розныя значэнні слова *сліж*. Паказаны адрозненні па словаўтваральных элементах.

'дробная рыбка': *сліж* 3, 18, 19 *(злаві́ў сліжа́, кру́гленькі, шэ́ранькі, во́зіцца пат камяня́мі, дзе ва́ды ма́ла)*, 20, 21 *(слі́жык)*, 22 *(слі́жык)*, 23, 44, 45 *(сліжо́ў лапа́лі. Слі́жыка злапа́ў у рацэ́)*, 46, 52а, 54, 57, 59, 68. *сліш* 26, 27, 30, 31, 32, 50, 53, 58, 61. *сліс* 49, 56 *(сліс — рыба нападо́біі піскура́)*, 64 *(два сліза́ злаві́ў)*.

'смоўж': сліж 40, 43, 51.

'печыва з мукі': 8 *(слі́жы пяклі́ на куццю́)*, 20 *(яду́ць сліжы́ с сало́ткай вадо́й на куццю́)*, 45 *(пяку́ць сліжэ́, выра́бляюць з мукі́ і яду́ць на куццю́ з ма́кам)*, 46. *слі́зікі* 4 *(слі́зікі на куццю́ пяклі́)*, 77.

'доўгае бервяно, якое кладуць па баках маста для ўмацавання насцілу': *сліж* 25 *(кладу́ць сліжы́, як мост ро́бяць)*, 31, 42, 46, 50, 52а, *(ба́лькі ў мо́сце называ́ліся сліжы́)*, 53, 74, 137 *(до́скі па масту́ е́здзяць, трэ́ба сліжы́ памяня́ць)*, 138, 140. *слюс* 63.

слюга́ 7, 9. *сьліга́* 14, 16.

'бервяно, па якім усцягваюць уверх цяжкія калоды, зруб і інш.':

сліж 24, 34, 102.

сліжа́к 52.

слю́га 9. *слюга́* 15. *сліга́* 1.

Іншыя значэнні:

'масніца ў падлозе (бервяно)': *слюгаві́на* 8. 'бервяно, за якое чапляюць кручча страхі ў гумне': *сліз* 84. 'адзін са слупоў, на якіх стаіць печ': *сле́жык* 103. 'палка, якой сцягвалі копы сена': *слiс* 56. *сліж* 'слізота' 71.

Адсутнасць слова: 2, 5, 6, 8, 8а, 10, 11, 12, 13, 17, 25а, 33, 36, 38, 39, 47, 48, 49а, 55, 60, 62, 65, 66, 69, 70, 72, 73, 75, 76, 78, 80, 81—85, 86, 87—92, 94а—101, 103—128, 130—134, 136, 139, 141, 142.

Карта № 58

ПАШЫРЭННЕ І ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *СПАРЫННЯ*

№ 3269 «Спарыння: а) споры, чорныя зярняты ў коласе ячменю, пшаніцы, б) абрадавы хлеб, які закопваюць пры дажынках ці перад пасевам жыта...»

Картаграфуюцца значэнні слова *спарынняˊ* і яго варыянты. Фанетычныя і акцэнталагічныя асаблівасці пад увагу не прымаліся.

'споры, чорныя зярняты ў коласе':

спарынняˊ 118 (у коласе ячменю, пшаніцы і ў жыце). *спарыня́* 1 *(ражкі́ ў жы́це, чо́рныя зярно́)*, 33 (ведаюць гэту назву, аднак больш пашыраны ў гэтым значэнні *піражо́к)*, 48 *(ка́жуць, што спарыня́ нэ́ка лякарства)*, 60 (чорныя зярняты ў коласе ячменю, пшаніцы), 61 (чорныя зярняты ў пшаніцы), 67 *(спарыня́* і паралельна *піражкі́* ў коласе), 70 (чорныя зярняты ў коласе ячменю, пшаніцы), 79 (чорныя зерні ў каласах жыта), 99 (чорныя зярняты ў коласе жыта), 125 (чорныя зярняты ў коласе). *спорыньяˊ* 114 (чорныя зярняты ў коласе, па словах інфарматара — гэта старое слова, звычайна ж называюць — *рôжкі*). *спарі́ня* 88 (чорны колас). *спърыня́* 32 (споры, чорныя зярняты ў жыце). *спо́рынні* 107. *спарыня́* 21 *(як ко́нчаць жаць, як абжы́нкі, крычаць: «спарыня́, спарыня́, хадзі́ сюда́!»)*.

спор 100 *(спор —* жыта чорнае), 104 *(спор —* чорныя зярняты ў жыце). *спо́ры* 55 (чорныя зярняты ў пшаніцы). *спі́р* 108 (у коласе ячменю, пшаніцы).

спары́ш, спарэ́ц, спарэ́хі: спары́ш 81 (чорнае зерне). *спорі́ш* 94 (хвароба зерняў — галаўня). *спорэ́хі* 106 (чорныя зярняты ў коласе ячменю, пшаніцы). *спорэ́ц* 109.

'абрадавы хлеб':

спарыня́, спарня́: спарыня́ 2 *(спарыню́ пакіда́лі на по́лі: звя́жыць жме́нячкі, зразаю каласкі, каласка́мі звя́жыць, цвято́ў жме́нька і стая́ць цвяты́ увя́заныя — спарыня́)*. *спарня́* 3 (абрадавы хлеб).

спарыня́, спарня́, спор у пажаданнях:

спарыня́ табе́ ў дзяжу́ 2 (пажаданне, як хто заходзіць у хату, а гаспадыня месіць хлеб). *спарыню́ ў дзе́жку* 6 (як месяць хлеб, пажаданне гаспадыні ад таго, хто заходзіць у хату). *спарыня́ табе́* (у хлеб) 23. *спарня́ у дзяжу́* 27 *(як ба́ба хлеп ме́ся, хто пры́дзе і ка́жа «спарня́ ў дзяжу́ табе́!»)*. *спарыня́ табе́* 24 (як *«памажы́ Бог!»* — пажаданне спорнасці ў рабоце). *спарыня́ табе́* (у рабоце любой). *спарыня́ табе́ (у ядзе́, кап нае́ўся скарэ́й)*. *спор, Бо́жа* 19 *(як заходзя́ць у хату і хто ме́сіць хлеб)*. *спор табе́ ў дзяжу́* 69. *спор табе́ ў дзяжу́! спор вам на хлеб* 77. *спары́ Бо́жа* 20 (як месяць хлеб). *спор Бо́жа* 52 (пажаданне ў рабоце). *спор табе́, Бо́жа* 9 *(«памагай Бог» —* у рабоце, у хляве). *спары́ Бох!* 58 *(у рабо́ці)*. *спары́ Бо́жа* 51 (пажаданне таму, хто мясіў хлеб).

Зафіксаваны іншыя словы:

'споры, чорныя зярняты ў коласе': *алаўня́* 18. *галаўня́* 73, 75, 80, 82, 123, 124, 126, 127, 129. *галаве́шка* 135. *галу́за* 115. *головэ́шка* 138. *голоўня́* 140. *гулуўня́* 35, 84. *гълаўня́* 17. *гылыўня́* 7 *(у ячменю)*, 16, 42. *дзічы́* 17. *зу́бы* 7 (у жыце). *маткі́* 94а. *но́гці* 7 (у жыце). *піражо́к* 33. *піража́кі* 67 (у коласе). *піра́шкі* 3. *пугачэ́на* 98. *ро̂жкі* 114. *са́жа* 57 (у ячмені, пшаніцы), 68, 71, 104 (у ячменю, пшаніцы), 131. *смяце́й* 104 (у ячменю, пшаніцы). *спары́ш* 99. *сньпэ́й* 95, 103, 132. *сныті́й* 96. *снэтэ́й* 94 (чорныя вялікія зерні ў коласах жыта і іншых культур). *сытнэ́й* 98.

'два каласы, арэхі, якія зрасліся':

спарыня́, спарня́, спары́ш, спары́шка, спарэ́х, шпары́шчы, спарыня́ 4 *(быва́іць у жы́ці два каласы́ ра́зам)*. *спарыня́* 52а *(што двайно́я, у жы́ці два каласы́ ра́зам)*. *спарня́* 3 *(зро́шыся два арэ́хі, каласкі́)*, 14 *(спарня́ — зро́сшыя каласы́)*, *спары́ш* 28 *(спары́ш — два каласы́ выхо́дзяць ра́зам)*, 52а *(спары́ш, што́ двайно́я, у жы́ці два каласы́ ра́зам)*. *спары́шка* 4 *(быва́йіць у жы́ці два каласы́ ра́зам)*. *спорэ́х* 113 *(два каласкі́, арэ́хі і пад., якія зрасліс́ь)*. *шпары́шчы* 51 *(два каласы́ зро́шшы)*.

'абрадавы хлеб, які закопваюць пры дажынках ці перад пасевам жыта':

Бо́гу на бырадý 35. *засе́ўкі* 28. *хлеб* 57 (клалі ў жыта хлеб пры дажынках, ніяк, не называлі). *хліб* 108, 109. *квітка* 94а *(квітка з любо́га сно́па выбыра́лы, як дожы́нкы, як дожына́лы)*, 96 *(са́дзіцца пе́рад посе́вам квітка — пучо́к каль́сся́ў)*. *сьвянцо́ныя жы́та* 16.

'спорны, выгадны, эканомны':

спо́рны 19 *(чэ́рствы хлеб — спо́рны; то́ўстая са́ла — спо́рная)*, 93, *(спорны хлеб, бу́льва* і г. д. — прадукт, які больш эканомна браўся, на болей часу яго хапала; *свой хлеп спо́рны* — яго не так хутка расходвалі, як магазінны; *мала́я бу́льба спо̂рна, яе на даўжэй хо́піць е́сці, чым вялі́кую)*.

Адсутнасць слоў: 5, 8, 8а, 10—13, 15, 22, 25, 25а, 29—31, 34, 36—38, 40, 41, 43—47, 49, 49а, 50, 53, 54, 56, 59, 62—66, 73, 74, 76, 78, 83, 85—87, 89, 90—92, 96а, 97, 101, 102, 105, 110—112, 116, 117, 119—122, 126, 130, 131, 133, 134, 136, 139, 141, 142.

Карта № 59

ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *СТАЎПЕ́Ц (СТОЎБ)*

№ 3274 «Стаўпец, стоўп: а) частка тока, гумна, заложаная адным відам збожжа: стаўпец жыта, аўса, б) слуп у будынку, в) калодачка, якую выкарыстоўваюць пры трапанні льну, г) від рыбы...»

Картаграфуецца значэнне слоў *стаўпе́ц, стоўп,* на якія арыентуе пытанне Інструкцыі. Фанетычныя і марфалагічныя асаблівасці пад увагу не прымаліся.

стаўпе́ц

'слуп наогул, у будынку, у хаце':

стаўпе́ц 7 (слуп у будынку), 9 *(стайі́ш, як стаўпе́ц)*, 29 (невялікі стоўп), 31 (стоўп у будынку), 46 (слуп у будынку — *стаўбе́ц паста́вілі ўжэ́, не толькі фунда́мент)*, 48 *(два стаўпцэ́ у хлявé патгнілі́)*, 51 (слуп), 92 (усякі слуп), 94 *(стаўпе́ц* — слупок), 101 *(стоўпэ́ц* — слуп у будынку), 107 *(стоўбе́ц пыдгнíў у пло́ці)*, 109 *(стовпэ́ц, стовпча́к* — слупок), 112 *(стаўпе́ц* — шула, стоўбік у агарожы), 115 *(стаўпе́ц)*, 124 (слуп у агарожу агародчыка), 134 (слупок у агарожы), 136 *(стаўпе́ц* — слуп у будынку), 140 *(стаўпе́ц у гумне́ падгні́ў)*.

'ступа':

стаўпе́ц 21 *(у сту́пе гру́цу таўклі́; хто стаўпе́ц, хто сту́па каза́ў)*.

'рама, станок':

стаўпе́ц 22 *(у варо́тах стаўпцы́ — ра́ма, у яку́ю устаўля́юцца до́шчачкі)*, 24 *(стано́к, на які́м вяза́лі ніты́ да красе̂н)*, 25а *(у воро́тах краява́я па́лка,* планка).

'брусок у граблях для зубоў':

стаўпе́ц 22 (у граблях палачкі, куды ўстаўляюцца зубцы), 25а *(у гра́блях стаўпе́ц, му́сіць, што зу́б'е ста́вяць, рашо́тка больш называ́ям)*, 26 *(стаўпе́ц — каль́одачка ў граблёх, куды́ зу́бы набіва́юцца)*, 27 *(стоЎпе́ц — калóдачка, у якую наса́джаны зубцы́ ў граблях)*, 30 *(папяро́чная бла́начка, куды́ ўбіва́юцца зу́бы)*, 31 (калодачка), 40 *(стаўпе́ц у граблях)*, 41 *(стаўпе́ц з зу́б'ямі ў граблях)*, 49 (папярочная планка грабель), 50 (частка грабель з зубамі), 54 *(ча́стка грабе́ль, куды́ устаўля́юцца зубэ́)*, 55 (брусок з зубамі ў граблях), 56 (частка грабель, куды ўстаўляюць *зубы́)*, 60 (калодачка, якую выкарыстоўваюць пры трапанні льну), 61 (у граблях папярочная палка, *куды́ устаўля́юцца зубы́)*, 65 *(у грабля́х стаўпе́ц, куды́ зубы́ устаўля́юцца)*, 68 *(у грабля́х зу́бы ў яго́ убіва́юць)*, 72 *(каль́одачка для зубцо́ў у грабля́х)*, 99 (калодачка ў граблях, куды набіваюць *зубцы́)*, 110 *(стаўпе́ц у граблях)*, 105 *(стаўпе́ц у грабля́х)*, 110 (калодачка ў граблях, на якую набівалі зубцы), 112 (у граблях, дзе сядзяць зубы), 115 *(стаўпе́ц у грабля́х, убіва́юць у яго́ зубы́)*, 118 (брусок у граблях).

'матавіла для зматвання нітак у маткі, падстаўка пад матавіла':

стаўпе́ц 23, 25 (падстаўка, на якую ставілася вітушка для зматвання спрадзеных нітак; *пада́й мне стаўпе́ц зматаць ніткі)*, 35 *(стано́к для матавіла мата́ць маткі́ і разма́тваць маткі́)*.

'частка ў гумне, якая заложана адным відам збожжа':

стаўпе́ц 31 *(стаўпе́ц жы́та)*, 92 (застаронак), 114.

'калодачка, падстаўка, слупок, прыстасаванне трапаць лён':

стаўпе́ц 45 *(стаўпе́ц ро́бяць, каб трапа́ць лён)*, 50 (падстаўка, на якой трэплюць лён), 53, 54 (калодачка, якую выкарыстоўваюць пры трапанні льну), 55 (калодачка для трапання лёну), 94, 99, 110 (слупок, які ўбівалі, калі церлі лён), 120а (калодачка для трапання лёну), 135 *(стаўпе́ц* — калодачка, якую выкарыстоўваюць пры трапанні льну), 140 *(стаўпе́ц)*.

'бакавіца ў лесвіцы':

стаўпе́ц 62 (падоўжаная частка лесвіцы).

'аснова ў прыстасаванні грабелькі на касе пры скошванні грэчкі':

стоўпэ́ц 138 (частка, аснова грабца пры кашэнні грэчкі).

мікратапонімы: *Стаўпе́ц* 108 *(На Сто́впці* — в. Заазер*'е)*.

стоўб

'слуп наогул (у будынку, хаце)':

стоўп 3 *(стоўп у ха́це быў каля пе́чы)*, 4 *(стоўп, стаўпы́)*, 8 *(стоўп)*, 10 *(стоўп* — слуп у будынку), 11 *(стоўп* — слуп у будынку), 12 *(стоўп* — слуп), 13 *(стоўп)*, 15 *(стоўп, сто́ўбік)*, 16 *(столп)*, 22 *(стоўп* — слуп у будынку, агароджы), 32 *(стуўп)*, 34 *(стоўп)*, 38 *(стоўп* — у плоце слуп, межавы, верставы), 39 (стоўп), 41 *(стоўб, стоўп)*, 42 *(стоўб)*, 44 *(стоўп)*, 46 *(стоўбе́ паста́вілі ужэ́* — слуп у будынку), 47 (слуп у будынку), 51 *(стоўб* — слуп), 53 *(стоўп)*, 56 *(столп* — слуп для правадоў, для размяжоўвання поля), 63 *(стоўп* у будынку), 64 *(калі́ гаро́дзяць гаро́т, ста́вяць стоўп)*, 69 *(стоўп ста́вілі ля печы, прыкрапля́лі да яго́ біла, на якое падве́швалі калубе́ль і прымацо́ўвалі друго́е біла для пала́так, дзе спа́лі)*, 74 *(стоўп* — слуп у будынку), 75 *(стоўб)*, 76 *(стоўп,* слуп у будынку), 83 *(стоўп* — слуп, які ўкопваюць у зямлю), 85 *(стоўп)*, 86 *(стоўб)*, 88 *(стоўб* — слуп у будынку), 89 *(стоўп* — слуп у будынку), 92 *(стовб* — усякі слуп), 93 *(стоўп* — у плоце, у сцяне будынка), 94 *(стоўп* — слуп наогул), 94а *(стовп, сто́впчык* — слупок), 95 *(стовп)*, 96 *(стовп, стовб)*, 97 *(стовп)*, 98 *(стовп, сто́впчык* — слуп, слупок), 103 *(стовп)*, 108 *(стовп)*, 109 *(стовп)*, 113 *(стоўп*[б]*, по́тпірка)*, 114 *(стоўп, стоўпчык)*, 118 *(стоўб)*, 121 *(стоўб* — слуп), 124 *(стоўб)*, 125 *(стоўп* — слуп у будынку) 131 *(стовб)*, 132 *(стовп, сто́впчык)*, 133 *(стоўб)*.

'частка ў гумне, якая заложана адным відам збожжа':

стоўп 52 (запоўнены збожжам бакавы застаронак у гумне), 67 *(стоўп жы́та, аўса́* — частка ў гумне, якая заложана адным відам збожжа), 89 *(стоўб грэ́чкі, ячме́ню)*, 95 *(стовп* — часць стараны), 100 *(сто̂ўп у гумне́)*, 104 *(стоўп жы́та, аўса́ накла́ў)*, 105 *(стоўп, столп жы́та, аўса́)*, 139 *(стаўпе́ц жы́та)*. 110 *(стоўп* — старана жыта ці ячменю).

'калодачка, падстаўка, слупок, прыстасаванне трапаць лён':

стовп 87 (калодка для трапання льну).

'межавы, верставы слуп':

стоўп 38 (слуп, межавы, верставы). *стоўп, стоўпчык* 117.

Іншыя значэнні:

'стос (грошай і інш.)':

стоўп, сто́ўпчык 114.

'незавершаны стажок':

стоўб 133.
'слуп святла, пылу':
стоўб 82 *(стоўб на нéбі крáсный быў, уначэ́ бáчыла, стоўб пылі, як труханéш рáсьсіну тýю, дык пылу свет).*
'прыстасаванне для асвятлення хаты лучынаю'
столп 105 *(столп стáвяць для асвятлення).*
Адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня:
стаўпячóк 52 (грубка, печка ў асобным пакоі).
стаяк
'калодачка, падстаўка, слупок, прыстасаванне трапаць лён':
стаяк, стаячóк 1 (на ім трапалі лён). *стаяк* 2 (прыстасаванне зроблена з дзвюх асобных выгабляваных мятровых (ці меней) плашак, якія змацоўваліся збоку, а між імі была прастора. У ёй перавешвалі жменю льнотрасты і рукой трымалі на задняй плашцы наперавес. Ачышчалі кастру ўдарамі трапла зверху ўніз. Жменю льнотрасты мянялі, верх апускалі па дошцы ўніз і наадварот. Папярэдне высушаную льнотрасту мялі нагамі ці на жалезную ці драўляную мяліцу. *Як лён трапáлі, стаяк патстаўлялі, перавéшвалі рукóй, дзяржáлі і трапáлі),* 2 *(стыяк* — калодачка, якую выкарыстоўвалі, каб трапаць лён).
стáўка
'калодачка, падстаўка, слупок, прыстасаванне трапаць лён':
стáўка 58 (падстаўка трапаць лён), *стáўчык* 57 *(што лён трапáюць).*
Адзначаны адпаведнікі значэнняў слова *стаўпéц:*
'слуп наогул (у будынку, хаце)': *бáлька* 135. *брус* 135.
патпóра 57. *пóтпірка* 113. *сахá* 127. *слуп* 119, 130. *сыхá* 84. *штандáр* 135. *шýла* 123, 129.
'частка ў гумне, якая заложана адным відам збожжа':
клат, кладóк жыта 16. *тарпá жыта (ячмéня)* 36. *ласт* 37 *(сёлета цэ́лы ласт налажыў снапóў).* *стырынá* 42. *тарпá жыта* 57. *старанá* 75, 82. *трысцён снапóў* 80. *кып'як* 84. *засцéнак* 86. *застарóнак* 92, 123, 127, 130, 135, 137, 140, 142. *поодде́льно всё поклáв, поедынацы* 94а. *часць стороны* 95. *кýчка* 103. *наклáў сторону жыта* 107. *повстороны* 108. *гýрба* 109. *застарóнак* 113. *старанá* 115, 120. *засторóнок* 117. *плíта* (жыта, аўса) 118, 119. *сторонá жыта* 122. *пастарóнак* 124.
'калодачка, падстаўка, слупок, прыстасаванне трапаць лён':
станóк 16. *траплó* 28, 37. *калóдачка* 31. *траплó, дзед* 75 (падстаўка, якой карыстаюцца пры трапанні лёну). *траплó* 80, 82. *тряпышка* 85 (калодачка для трапання льну). *стряпышка* 86. *кáдоўб* 93. *трэпло́* 94а (лапатачка). *пóтэсь* (слупок) 94а, 95 *(на пóтасі трыпалы лён).* *колітка* 96. *пóтас* 98 (для гэтай мэты выкарыстоўваюць *пóтас*). *трэ́пачка* 103. *трэпло́* 107 *(трэпло́, а што ў рукыех дзéржым, то зовéмо трэпáшка).* *трэпáчка* 108. трэпáл'о 109. *пóцесь, дóшка* 113. *траплó* 109. *пóцесь, дóшка* 113. *траплó* 118, 129, 130. *трапышка* 123. *дóшка* 132.
Адзначаны адпаведнікі слова *стоўб:*
'слуп наогул, у будынку, у хаце':
слуп 133.
Адсутнасць фіксацыі слоў *стаўпéц, стоўб:* 5, 6, 8а, 14, 16—20, 33, 43, 49а, 59, 66, 70, 71, 73, 75, 77—82, 84, 90, 91, 96а, 102, 106, 116, 123, 126, 128—130, 141, 142.

Карта № 60

ПАШЫРЭННЕ І ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *СТРУ́ГА*

№ 3279 «Струга: а) топкае месца, твань, б) уласная назва мясцовасці, мікратапонім...»
Картаграфуюцца значэнні слова *стрýга.* Акцэнталагічныя і словаўтваральныя асаблівасці пад увагу не прымаліся. Азначэнні, у якіх указваецца нейкі бок, асаблівасць топкага месца (з вадой, якая струменіцца і пад.) не выдзяляюцца асобна ў сувязі з малой колькасцю матэрыялу.
'топкае месца, твань':
стрýга 11 (топкае месца, твань), 37, 38 (топкая лажбіна, канава; *ой, карóва ўтапíлася ў стрýгу),* *стругá* 53 *(стругá — вýская рэ́чка).* *стругá* 57 *(струйіцца ручаёк у тóпкім мéсцы? стругóй ідзé вадá ў балóце).* *стрýга* 66 *(ручáй у рэ́чку цячэ́ і назывáецца стрýгай).* *стрýга* 73 *(стрýга* — топкае месца, *твань, твáнка),* *стрýга* 74 (топкае месца, твань). *стрýга* 85 (месца, якое абгінае рэчка). *стрýга* 92 *(стрýга — дэ вудá місця́мы прутыкáе).* *стрýга* 95 (пойменнае вузкае месца, што вясной і ў восень затаплялася вадой; па струзе вада сцякала ў раку). *стрýга* 97 (ручаёк на балоце). *стрýга* 102 (багністае дзікае балота). *стрýга* 103 *(стрýга — бы погы́нька, дэ ты*^{э}*кýя е).* *стрýга, стрýжка* 129 *(стрýга, стрýжка — вýзка дóвга рíчка по болóты з Стыру мóжна гылярою зайіхаты, лíтом немá воды, чáсом і лíтом е водá).* *стругá* 114 (гразная далінка, топкае месца). *стругá* 115 *(стругá — грýзкае балóта, я́ма ў балóце, заплытая тóрфам, у стругý загнáў карóву).* *стругá* 122 *(балацінá, брод).* *стрýга* 131. *стрýга* 132 *(стрýга в рыкý впадаé, по юй тýлько лóдкою).* *стрýга* 136 *(стрýга* — *нізкае мéсца, кудóю цячэ́ вадá).* *стрýга* 137 *(стрýга* — топкае месца). *стрýга* 138. *стругá* 140 *(стругá, там стругá вяснóю асóбенна).*
Мікратапонімы, мікрагідронімы:
Струх 25 *(Струх* — назва сенакоса ў вёсцы Азярэц, што ў двух кіламетрах ад Рыбчына. *Там хáты былí, людзі жылі, дзе жывéш? — у Стрýзе; Струх скасíлі, сéна тóлькі ўбірáюць, балóцісты сенакóс).* *Стрýга* 31 (Стрýга — лух такí, *карóў пасýць, рáньшэ там пан быў).* *Стрýга* 75 *(Стрýга — крýглае вóзерца).* *Застрýга* 77 (назва месца на Друці, дзе прыстань была). *Істрýга* 79 (урочышча на лузе). *Стрýга, Стружка* 80 (вадаёмы ад старога русла Дняпра: *Пáнская Стрýга, Папóва Стрýга).* *Стрýга* 94 (назва ўрочышча, поле, паніжанае і часткова высокае). *Стрýга* 95 (пойменнае вузкае месца, што вясной і ў восень затаплялася вадой; на струзе вада сцякала ў раку). *Стрýга* 96 (назвы ўрочышча, нізкія месцы). *Стрýга* 101 (урочышча, лес там расцé). Істрýгавіна 1 (сухаватае месца, якое ўразаецца ў балота, мікратапонімы — *Істрýгавіна пéрвая, Істрýгавіна другáя).*
Адзначаны: 'т о п к а е м е с ц а, т в а н ь': *алёс* 127. *бáгна* 82, 128. *багнó* 129. *балацінá* 122. *балаці(ні)стая мéста* 127. *балóцісты сенакóс* 25. *брод* 122. *грýска* 118. *далíнка* 114 *(грáзкая далíнка).* *дзíкае балóта* 102. *драгвá* 109, 132, 135. *драгвó* 129. *дре*^{а}*гвá* 86. *дрыгвá* 64, 69, 119. *дыхавыца* 103. *жылíна* 124. *канáва* 38. *крынíчная мéста* 68. *лажбíна тóпкая* 38. *морóчня* 132. *оддыхля́* 103. *плав* 98, 132. *плавы́* 109, 132. *погы́нька* 103. *подушкы́* 95. *пучы́на* 17 (топкае месца, твань). *тапíла* 127. *твань* 35, 37, 42, 73, 82, 83, 118, 135. *твáнка* 73. *тóпкыя мéста* 83. *ты*^{э}*кýя* 103. *тыпíнá* 86; 'п о л е': *старадрэ́ўная пóля* 129. 'с т р у г, ц я с л я р с к і і н с т р у м е н т д л я г а б л я в а н н я д р а ў н і н ы': *струɣ* 19. *струг (струɣ — гэ́баль),* *струх* 32 *(струх, што стругáюць).* *стружóк* 40 *(зялёный стружóк з дзвюмá рýчкамі).* *стругá* 49 *(жалязя́ка, ёй стругáлі лучы́ну).* *струх* 51 *(струх, што стругáць дзéрава).* *струг* 93 *(струг — йім стругáлі дóшкі, у ягó дзве рýчкі).* *струг* 124 (цяслярская прылада).
Адсутнасць слова: 2—10, 12—16, 18, 20—24, 25а—30, 33, 34, 36, 39, 41, 43—48, 49а, 50, 52, 54—56, 58—63, 65, 67, 70—72, 78, 81, 87—91, 94а, 96а, 99, 100, 104—106, 108, 110, 111, 112, 116, 117, 120, 120а, 121, 123, 125, 126, 130, 134, 139, 141, 142.

Карта № 61

ПАШЫРЭННЕ І ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *СУ́КАРАТКА* І ЯГО ВАРЫЯНТАЎ

№ 3283 «Сукрак: а) смольны кавалак хваёвага карча са скручанымі валокнамі, б) скручаная пятля ці вузел на сукне, палатне...»
Картаграфуюцца значэнні слова *сýкаратка* і яго варыянтаў. Фанетычныя і граматычныя асаблівасці пад увагу не прымаліся. Пачатковыя формы ўзнаўляюцца на аснове ўскосных склонаў множнага ліку. На месцы мн. л. *сýкраткі* ставіцца форма не *сýкратак* м. р., а *сýкратка* ж. р., бо на паўночным усходзе ўжываюцца формы жаночага роду *сýкаратка, сýкратка,* звычайна, як паралельныя і пашыраныя. Форма мужчынскага роду *сýкратак* сустракаецца тут рэдка, а няпоўнагалосная форма *сýкратак* зусім не адзначана. У матэрыялах указваецца, што назва *сýкратак* абазначае ўтварэнне скручанай пятлі на нітцы пры прадзенні, у матку, на палатне. Зрэдку з'яўленне скручанай пятлі пры віцці вяроўкі. Таму значэнне Інструкцыі

удакладняецца. Як *сýкратка* картаграфуецца *сукравáтка,* як *сýкрат* — *сýкруцень.*
'скручаная пятля ці вузел на нітцы':
сýкаратка 2 *(прадзéць крýта, крутáя прáжа; адны сýкараткі, прáжа скрýчваецца ў сýкаратки),* 6 *(зáкрутка на кýжыльных нітках),* 8 *(сýкараткі на нітках бывáюць, як крутыйі ніткі),* 9 *(прáжа пасýкаравілася, калаўрáт не цянець, прáжа ў сýкаратках, крýта спрáдзена),* 16 *(сýкырытка* [на нітцы], *пéцілька),* 23 *(сýкаратка, скруцілася нітка ў сýкараткі* — закрут ніткі ці вяроўкі па даўжыні, без вузялкоў), 24 *(сýкаратка — зáкрутка нітак, як крутыя),* 31 *(сýкаратка),* 37 *(сýкаратка),* 38 *(сýкаратка* — закрут на нітцы), 63 *(сýкаратка* — скручаная пятля ці вузел на палатне), 65 *(сýкараткі* — скручаная пятля на палатне), 69 *(сýкаратка — éсьлі крутáя прáжа, палучáйіцца сýкараткі* — закруткі на крута спрадзенай пражы), 128 *(сýкаратка),* 129.

сýкаратак 5 (скручаная пятлёй нітка на палатне), 79 *(сýкырытык* — скручаная пятля ці вузел на палатне, сукне).
сýкратка 1 *(сýкраткі — нітку, як пусьціў, янá скрýчваецца ўмéста),* 36 *(сýкраткі),* 39 *(сýкрътки — пéтлі, зáкруткі на крýта звітай прáжы, ці на вярóўцы),* 44 *(сýкратка* — закрутка на крутой нітцы), 50 *(сýкратка* — скручаная пятля ці вузел на палатне, ссуканых нітках), 75 *(сýкрадка),* 82 *(сýкрытка),* 115 *(сýкрутка),* 117 *(сýкруткі* — скручаная пятля ці вузел на сукне, палатне), 124 *(сýкратка),* 127 *(сýкратка). сукравáтка* 49а *(сукравáтка; сýкраваткі* — скручаная пятля ці вузел на палатне, сукне).
сýкратак 90 *(сýкруток),* 107 *(сýкроток),* 134 *(сукрýток, зáшморга).*
сýкрат 95 *(сýкрут* — скручаная ў адным месцы нітка), 103 *(сýкрут),* 139 *(сýкруцень).*
сýкарка 81 *(сýкарка* — скручаная нітка пры прадзенні, у матку, на палатне), 84 *(сýкыркі),* 123 *(сýкаркі).*
сýкрáк 17 (петлі), 67 *(сýкрак* — скручаная пятля ці вузел на сукне, палатне), 102 *(сýкрак* — крута спрадзеная нітка, скручаная пятля на нітцы), 106 *(сукракí),* 112 *(сукрáк, сакрáк),* 120 *(сукрáк).*
сýкрака 101.
сукрáч, сукрáц: сукрáч 108, 132 *(сýкрач),* 133 *(сукрáч),* 92 *(сукрýч),* 14 *(сукрáц* — скручаная пятля ці вузел у палатне).
Адзінкавыя лексемы з тым жа значэннем:
сýкалачка 86. *сýкаль* 93 *(сукáль ссукáўся на нітцы, як крýто спрадзéш). сýкаравіца* 9 *(прáжа пасýкаравілася, калаўрáт не цягнець). сукрíна* 12. *сукрíцца* 12. *сусóлка* (найчасцей) 86. *скарóкуль* 101. *скварж* 90. *сквíрж* 96. *(сквірж* адз. л., *сквыржí* мн. л.).
'смольны кавалак хваёвага карча са скручанымі валокнамі':
сукрáк, сýкарак: сýкрак 17, 66 *(сýкрак* — кусок смольнага карча), 67 *(сукрáк),* 72 *(сýкрак* — смольны кусок), *сýкарок* 93 *(сýкарок* — сукавацiна, хваёвае дрэва [частка яго] са скручанымі валокнамі), 115 *(хваёвы сýкрак),* 116 *(сýкраткі ў пні,* калі закручваюцца корні адзін за адзін), 118 *(сукрáк),* 120 *(сукрáк, сýкракі* — сук у ствале дрэва), 120а *(сýкрак вýпадзе — і дзíрка),* 121 *(сýкрак — нягóдная дзéрава, завéрнутая, скрýчаная),* 124 *(сýкрак),* 139 *(сукрáк гнýты кусóк палéна),* 141 *(сукрáк).*
'лядзяш, мёрзлая бялізна, грудка гразі':
сукрáк, сакрáк, сукрáчча:
сакрáк 112 (ледзяныя сасулькі на страсе). *сукрáк* 126 *(сукрáк;* у выразе — *зьмерз як сукрáк). сукрáчча* 76 (замёрзлая грýдка гразі). *сукрáчча* (замёрзлая на марозе вымытая бялізна).
'кнот у свечцы':
сукрáч 133.
Не картаграфуюцца лексічныя адпаведнікі са значэннем:
'скручаная пятля ці вузел на нітцы пры прадзенні, у матку, на палатне, на вяроўцы':
барáнчыкі 86. *візёл* 83, 85. *вýзел* 118. *вузёл* 42. *вýзьлік* 113. *зáкрутка* 29. *зáлупні* 116. *засмóржкі* 36. *зáшморга* 134. *круцёлка* 127. *музíль* 131. *падліпа* 35. *пацёрка* 98. *петлюк* 109. *пітлá* 29, 42. *крутíль* 98. *пýплы* 28. *скрýток* 135. *сморшчóк* адз. л., *сморшчкы* мн. л. 94а.
'смольны кавалак хваёвага карча са скручанымі валокнамі':
асмóл 135. *касы* 86 *(касóе дрэ́ва). корч* 67, 106, 134. *круты* 51. *(крутóе дзéрава),* 58 *(крутóе палéна, калóда бывáя крутáя). корч* 31. *пенёк* 92. *пынёк* 131. *пэрэсміл* 98. *смалінá, смалíна* 128. *смалокúр* 90. *смальняк* 51. *смалáк* 19 *(чачóтка ў бярóзе; крутáя éлка, саснá, што ня б'éцца),* 28, 37, 67, 71, 74, 75. *смóльны корч* 113. *смóльныя* 82. *смольня́к* 103. *смоля́к* 108. *смóляк* 132. *смъляк* 86. *смыляк* 7, 16, 20 *(круты смыляк, ня мóжна разьбíць),* 29, 35, 83, 84, 85, *(суверцень)* 120. *сувóльныя* 82. *сукавáціна* 93. *усмáл* 65 (смольны кавалак хваёвага карча).
Адсутнасць назвы *сýкаратка* і яе варыянтаў:
3, 8а, 9—11, 13, 15, 18—22, 25—27, 30, 32—34, 40—43, 45—49, 52—57, 59—62, 64, 68, 70, 73, 78, 87—89, 91, 94, 94а, 96а, 97, 99, 100, 104, 105, 110, 111, 114, 119, 120, 125, 130, 136—138, 140.
Адведзены: *сýкравіца* 'жаўтаватая вадкасць з дамешкай крыві', бо не адпавядае тэме карты; *сýкравіца* 3 *(сýкравіца са скулы), сýкравіца, сýкаравіца* (паведаміў ст. н. с. Яшкін І. Я.) 78, 81, 85, 87, 103. *сýкравіця* 98 (лімфа, вадкасць, якая выцякае з раны). *сýкравыца* 108 (лімфа). *сýкровыца* 109 (лімфа).

Карта № 62

ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *СÝТАЧКІ (СÝТКІ)*

№ 3286 «Суткі, сутачкі: а) вузкі або больш шырокі праход паміж будынкамі, хатамі, б) прымежак паміж печкай і сцяной у хаце»...
Картаграфуецца значэнне слова *сýтачкі (сýткі).* Інфармацыя аб адсутнасці гэтых слоў на карце не адзначаецца.
'вузкая прастора паміж будынкамі':
сýткі 4, 5 (прастора паміж будынкаў). *сýтачкі, сýткі* 20 *(як хáта ад хáты, то назывáецца сýтачкі; мéжду сýткаў пат страхý мóжна злажыць дрóва),* 23 (праход паміж будынкамі суседзяў). *сýтачкі* 24 (вузкі праход паміж будынкамі; *дрóвы ляжáць у сýтачках; селядзёўку пастáвілі ў сýтачкі),* 28 *(такія сýтачкі вýзкія). сýтачкі* 38 (маленькі праход паміж хлявамі, хатай і хлевам). *сýткі* 34 (прамежак паміж пабудовамі па суседству). *сýтычкі* 35. *сýткі* 45 (вузкі праход паміж будынкамі; *даўнéй хáта пры хáце стаяла; прахóд буў праз сýткі; сýткі былí мо ў адзін метр),* 47 *(вýскія сýткі). сýтачкі* 48 *(паміж маéй хáтай і ягó сýтачкі невялíкія),* 49а (вузкі або больш шырокі праход паміж будынкамі, хатамі). *сýткі, сýтачкі* 50 (вузкі праход паміж чым-небудзь; *праз гéтыя сýтачкі ні прайéдзеш с канём). сýткі* 51 (прамежак між будынкаў). *сýтачкі* 52а (вузкі праход паміж будынкамі і платамі), 53. *сýткі, сýтачкі* 55 (прамежак паміж будынкамі). *сýткі* 56. *сýтачкі* 58 (прамежак між будынкаў; *невялíкія сýтачкі былí). сýткê* 60 (вузкі праход паміж будынкамі, хатамі). *сýткі, сýдачкі* 61 (вузкі праход паміж будынкамі). *сýткі, сýтачкі* 62. *сýткі* 65 (праход паміж будынкамі). *сýткі, сýтачкі* 67 (вузкі ці шырокі праход паміж будынкамі і хатаю). *сýткі* 71 *(правýлачак паміж сарáямі). сýткі, сýтачкі* 72 (праход паміж хлявоў). *сýтачкі* 76 (вузкі праход або завулачак паміж будынкамі). *сýдачкі, сýдкі* 77 (прамежак між будынкамі). *сýткі* 83 (вузкае месца паміж хлявоў). *сýткі, сýдочкі* 90. *сýточкі* 91 (прастора між сценамі будынкаў). *сýткы, сýдочкы* 92 (вузкі праход). *сýдачкі* 93 (маленькі праход; *у ягó зусім анó сýдачкі, як прайсьці анó). сýточкі* 94 *(сýточкі — між плотáмі і хлевáмі). сýткы, сýточкы* 95. *сýточкы* 96 (вузкі праход паміж будынкамі, будынкам і агароджай). *сýткы* 96а (праход паміж будынкамі; *у нас тíсны сýткы помыж хатáмы). сýткы, сýдочкы* 97. *шýткэ̂* 98. *(шýткэ̂, прухóд). сýдачкі* 99. *сýткі, сýдочкі* 100. *сýдочкі* 101. *сýдкі* 102 (праход паміж будынкамі). *сýдочкы, сýдкы* 103 (наогул вузкі праход). *сýткі, сýтачкі* 104. *сýточкі* 106. *сýткі, сýточкі* 107. *судкы, судочкы* 108. *сýдкы, сýдочкы* 109. *сýткі* 110. *сýдачкі* 111. *сýткі, сýтачкі* 112. *сýточкі, сýткі* (трошкі шырэй) 113. *сýткі, сýточкі* 114. *сýткі* 115, 116. *сýдачкі* 117, 118. *сýткі, сýтачкі* 119 (праход паміж будынкамі на двары). *сýткі* 120а. *сýткі, сýтачкі* 121. *сýткі* 122. *сýтачкі* 123, 124, 126, 127. *сýткы* 131. *сýдочкы, сýткы* 132. *суткí* 133. *сýточкі* 134. *сýтачкі* 135. *сýткі* 136. *сýткі, сýтачкі* 137. *сýткі, сýточкі* 138. *сýткі* 139. *сýтачкі* 140, 142.
'вузкая прастора паміж печчу і сцяной':
сýткі 4 *(атстýп мéжду сцянóй і пéчы),* 46 (прамежак паміж печкай і сцяной у хаце). *сýткі, сýтачкі* 62. *сýткы* 96а (прамежак паміж печкай і сцяной у хаце;

пастáв ведрó в сýткы). *сýткы, сýдочкы* 97. *сýткі* 104. *сýткі, сýтачкі* 112. *сýткі, сýточкі* 113. *сýткі* 120. *сýтачкі* 135 (рэдка ўжываецца ў гэтым значэнні). *сýткі, сýточкі* 138. *сýтачкі* 140.

Адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня:

сýтанькі 54

'сцежка, дарога паміж пабудовамі, агароджамі':

сýткі, сýдачкі 105 (сцежка паміж хатамі к рэчцы, полю). *сýтачкі* 141 *(дарóга паміж двумá плóтамі, кудóю хóдзім на гарóд).*

'вузенькі пакойчык у хаце; частка стараны ў гумне':

сýткі, сýтачкі 49 *(у хáце мóжа быць агарóджана, як калідóр),* 50 (невялікая частка застаронка ў гумне, дзе складаюць акалот; *акалóтам сýтачкі заклáў),* 55 (прамежак у будынку між сценамі). *сýдачкі* 93 (вузенькі пакойчык; *у ягó зусім анó сýдачкі, як прайсцí анó).*

Адзначана слова *сýткі* 'дзень і ноч': *сýткі* 1, 2 (прымаўка — *дзень і ноч — сýткі проч),* 3, 9, 11, 30 (24 гадзіны), 32, 34, 36, 38—40, 43, 44, 63, 64, 79, 81, 82, 124, 125. *сýткê* 98.

Адзначаны адпаведнікі са значэннем 'вузкая прастора паміж будынкамі': *прахóт* 1, 68. *закавýлыцык* 16. *заўгóльнік* 25, 37. *закавýлішка* 38. *затýлак* 52 (між будынкамі). *заўгóлак* 69 (між будынкамі). *завýглік* 73. *вýлачка, вýзкая прахóдня* 75. *турóк, пірятýлык* 84. *завýлычык* 85 (прамежак паміж будынкамі). *сцéначка, прахóдчык, турóк* (рэдка) 86. *вýлачка* 128. *заўгóлля* 129. *прасцéнак* 130 (праход).

Адзначаны адпаведнікі са значэннем 'вузкая прастора паміж печчу і сцяной': *атстýп* 4 (между сцяной і печчу), 75. *запéчак* 7. *прамýга* 19 *(прамýгу пакідáюць міжы пéчкай і сцянóй).* *запéчак* 25 (між печчу і сцяной). *запéчча* 35, 68, 120а, 124, 128, 129. *турóк* 81. *закрóй* 84, 86. *запíччэ* 90. *прамýда* 104. *запéчок* 107. зáпэчок 109. *промежýток* (нов.) 113. *зазóр* 115. *зáпіч* 131.

Карта № 63

ПАШЫРЭННЕ І ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *ХІБ*

№ 3295 «Хіб: а) уздыбленая шэрсць на хрыбце ў сабакі, свінні і інш., б) верх страхі, в) верх спіны ў жывёл, г) карак (у чалавека)...»

Картаграфуецца значэнне слова *хіб.* Фанетычныя, акцэнталагічныя асаблівасці пад увагу не прымаліся. Назва *хім* картаграфуецца як *хіб* (параўн. замену *б* на *м: балбатáць — балматáць, бярлóга — мярлóга).* Слова *хіб* рэканструявана з формы прыметнікаў *хібавы́ (хібавóя сáла)* н.п. 77, *хíбавы (хíбавае сáла)* н.п. 139, як *хіб* 'верх страхі' картаграфуецца *хіб* 'уздыбленая салома на страсе' *(задзярэ́ на страсê вêцер салóму на хіб)* н.п. 110.

Лексічныя адпаведнікі слова *хіб* змяшчаюцца ў канцы каментарыя.

'верх спіны ў жывёл (свінні, сабакі, ката, вераб'я і інш.)': *хіб* 10 (верх спіны ў жывёл), *хіб (хіп)* 54. *хіб* 66 *(дам па хібу)* 70, 73 *(на хібý сáла харóшае),* 75, 76, 80—82, 92, 94, 102 (верх спіны ў свінні), 104, 113, 114, 118, 119 *(сáла з хібу),* 121 (хіб у свінні). 122 (хрыбетнік у жывёл), 124, 126, 129, 130, 134, 135—138 (пра свіней), 139 *(хíбавае сáла, тóўстае),* 141 *(хіб* — сала на спіне кабана, тоўстае), 142 *(на хібý тóўстае сáла),* 31 *(сáло на хібý во якóе), хіп* (верх спіны ў жывёл). *хіп* 35, 38 (карак у свінні — *хіп у кабанá мя́ккі і шырóкі),* 55 (верх спіны ў жывёл), 56, 60, 61 (верх спіны ў жывёлы — *на хібý сáло тóўстае),* 62, 65, 66 *(хіп на сярэ́дзіне хрыбтá ў свінні),* 68 *(сáла на хібý харóшыя),* 69, 72, 74, 99, 111. *хыб* 95, 97. *хêб* 98.

'уздыбленая шэрсць на хрыбце ў жывёл (у свінні, сабакі, ваўка, ката, натапыранае пер'е ў вераб'я і інш.):

хіб (хіб — шэрсць на хрыбце ў сабакі, свінні і інш.), 49а. *хіб (хіп)* 54, 55, 66 *(хіб настáвіў сабáка),* 67 (пастаўленая шэрсць на хрыбце ў сабакі, свінні), 82, 92, 101, 102. 104 *(воўк бег хіб настáвіўшы),* 107, 110 *(свіння́ настáвіць хіб),* 113, 114 (рэдка, звычайна — *сабáка наёжыўся),* 118—120, 120а, 125, 127, 129, 130, 134, 135 *(у свінні шэ́рсць на хібý, у сабáкі — на спіне́); хіп* 31 (пастаўленая шэрсць на хрыбце ў сабакі, свінні), 56 (пастаўленая шэрсць на хрыбце ў жывёлы), 60 (пастаўленая шэрсць на спіне сабакі, свінні), 62, 63, 65 (пастаўленая шэрсць на хрыбце ў сабакі), 69 *(сабáка настáвіў хіп),* 74 (пастаўленая шэрсць на хрыбце ў жывёлы), 100 *(хіп у скаціны: настáвіць шэрсць на хрыбцé ў свінні),* 105, 111. *хыб (шчыты́нне на хыбý),* 95, 98 *(на хибý шчутэ̂не ў свіні, шэрсць у сабакê), хім* 23 (пастаўленая шэрсць на хрыбце ў сабакі, жывёлы; *хім настáвіў, наёжыўся),* 57 (пастаўленая шэрсць на хрыбце ў сабакі, свінні і інш.; *хім настаўляе, калі ён* [сабака] *сярдзíты),* 59 *(пастáўленая ды́бам шэрсць на хрыбцé ў сабакі, свінні),* 123 *(надмéцца і хім настáвіць верабéй),* 128.

'верх страхі': *хіб* 54, 76, 81, 93, 107, 139. *хіп* 60, 62, 65, 69. *хыб* 95.

'карак (у чалавека)': *хіб* 70 *(на хібý гуз сеў),* 137 *(хіб тóўсты нажы́ў),* 142 (карак, у гэтым значэнні слова *хіб* ужываецца рэдка). *хіп* 62 (карак у чалавека), 65, 72. *хыб* 27.

Іншыя значэнні: 'цвёрды выступ, няроўнасць': *хіб* 46 *(хíбы выступаюць ад вéтру, калі нярóўныя чáсткі выступáюць пасля́ вéтру* (на вадзе. *На дарóзе гавóраць хíбы, хíбіста дарóга, ці ўхáбіста; хíбіста дарóга, ухáбіста, на дарóзе хíбы).* 'узвышша, узгорак, высокае месца': *хіб* 66 *(дом на хібу),* 93 *(жы́то на хібаве),* 110 (выступ зямлі, бугор). 'кавалачак неўзаранага поля': *хіп* 68 *(арáў і пакíнуў кусóчак, хіп пакíнуў).* 'сярэдзіна загона, сярэдняя двайная баразна пры ворыве ўсклад': *хіб* 93, *хіб* 119 (сярэднія барозны пры ворыве «у склад», якія складіся ў два пласты). 'памылка ў рабоце': *хіб* 102. 'памылковы рух': *хіп*^{б} 32 *(сдзéлъў хіп*^{б} — пахіснуўся). 'пагібель, хвароба': *хíба* 5.

Адзначаны таксама лексічныя адпаведнікі слова *хіб:*

'верх спіны ў жывёл (у свінні, сабакі, ката, вераб'я і інш.)': *хрыбёт* 7 (верх спіны ў жывёл), *хрібéт* 84, 85. *хрыбéтніца* 128. *хрібéтніца* 16. *хрыбцíна* 83. *хрібцíна* 42. *хрябéтнік* 17. *спíна* 14. *спы́на* 90, 96, 108, 109, 131, 132. *кáрык* 29. *карк* 94а. *крыш* 28. *гры́бінь* 96 (верхняя частка спіны).

'уздыбленая шэрсць на хрыбце жывёлы (у свінні, сабакі, ката, натапыранае пер'е ў вераб'я і інш.)':

шэрсць 2 *(шэрсць натупэ́ршчыць сабáка, свінé),* 4 *(настáвіў шэрсць сабáка, свіння́ настáвіла шэрсь),* 6 *(сабáка нашэ́рсціўся; свіння́ нашэ́рсцілася, пастáвіла шэрсць),* 8 *(сабáка надýў шэрсць, свіння́ надýла шэрсць),* 17 *(пастáвіў шэрсць),* 20 *(свіння́ — шэрсць пастáвіла),* 35, 42 *(шэрсць дубурóм ці дýба* г. зн. дыбам), 51 *(настáвіць, начачýрыць шэрсць),* 85 *(надýтыя шэрсць),* 94а *(шэрсць встáла в собáцы, шчоты́нне настáвыла),* 96 *(стáла шэрсць дýба),* 103 *(шэрсць ершóм настáвылась),* 112 *(сабáка шэрсць пастáвіў),* 124 *(шэрсць ды́бам),* 131 *(шэрсьць збýрылась).* *шэрсь* 1 *(сабáка пастáвіў шэрсь ды́бам; пастáвіць шэрсь, пéна і дрэнь з рóту).* *вóрса* 14 *(вóрса стáла дýбам).* *віхóр* 83. *віхóр* 94 *(віхóр, віхровáтые свíне).* *віхóр, выхóр, в*^{ій}*ыхóр* 138. *выхрóвына* 108. *чупры́на* 106. *хóлка* 84, 85. *хóбат* 36 (пастаўленая шэрсць на хрыбце ў сабакі, свінні і інш.). *карх* 28. *ірхá* 90 *(йіжóм стôйіт, íрха).* *хрыбéтніца* 16. *наéжыцца* 19 *(сабáка наéжыўся),* 20 *(сабáка наéжыўся, кот, свіння́ наéжылася),* 20, 23 *(хім пастáвіў, наéжыўся).* *нашаты́рыцца (сабáка нашаты́рыўся).*

'верх страхі': *вíльчык* 28, 35, 42, 75, 80, 82, 85, 94а (толькі грань), 98 (новае), 117, 118, 124, 128, 129, 138, 135. 138. *ўíльчык* 84. *víльчык* 113. *вы́льчык* 108, 109. *канёк* 14, 16, 17, 83, 128 (у шыфернай страсе), *верх* 67, 94а. *цары́к* 37. *(цары́к — дзе схóджуюцца бакí кры́шы).* *строп* 118. *струп* 94. *стріп* 131. *стрўп* 96. *грэ́быль* 90. *купы́р* 92. *спы́на* 103. *шчэ́бет* 98. *шаламáнь* 28.

'карак (у чалавека)': *кáрак* 67, 68, 75, 80, 107, 119, 125, 129, 130, 142. *кáрык* 16, 29, 35, 83, 84, 85 *(кáрык* — у чалавека, *хóлка* — у жывёлы). *акáрак* 14, 17, 118, 124, 128. *акáрык* 42, 82. *кáрок* 90, 95, 108, 109, 113, 117, 131, 135, 138. *карк* 98. *карх* 28, 96. *холка (холка* — у жывёлы) 85.

Адсутнасць слова *хіб:* 8а, 9, 12, 13, 15, 18, 21, 22, 24—27, 30, 33, 34, 39, 40, 41, 43—45, 47—50, 52—53, 78, 86—89, 91, 96а, 115, 133.

Карта № 64

ПАШЫРЭННЕ І ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *ЦАЛІ́К* І ЯГО ВАРЫЯНТАЎ

№ 3300 «Цалік: а) нераз'езджаная дарога, б) абложная зямля, в) неўзараная палоска зямлі, агрэх...»

Картаграфуецца слова *цалік*, а таксама словы: *цаляк, цальняк, цальнік, цалізна́, цылу́х, цэлі́х* у наступных значэннях:

'нераз'езджаная зімовая дарога': *цалік* 8, 10 (дарога, засыпаная снегам, на якой яшчэ ніхто не ехаў), 11, 12 (адсутнасць снегу, дарогі), 14, 17, 21 *(непрато́рная даро́га)*, 36, 37, 38 *(там, дзе не праехана, або не про́йдзена)*, 43 *(йшлі па цаліку́ пап по́йіс у снягу́)*, 45, 47 *(нераз'е́зджаная даро́га — све́жы снег)*, 49, 49а, 52а, 53 *(снех нейе́жжаны і скары́нка на ём — цалік; ісці, е́здзіць па цаліку́)*, 54, 55 *(е́хаць па цаліку́)*, 56, 60, 61 *(нераз'е́зджаная даро́га, заме́ценая сне́гам)*, 62, 65 *(цэ́лая непару́шаная даро́га)*, 67 *(цалік — е́хаць про́ста па по́лю зімо́й)*, 68, 69, 70, 71 *(за́мяць про́йдзя, ніхто́ не ішо́ў, а ты ідзе́ш; вот мясі́ўся, мясі́ўся цаліко́м, пака́ вы́йшаў на даро́гу)*, 73, 75, 76, 77 (дарога занесеная снегам), 79, 81, 82, 83, 85, 86 *(цаліко́м)*, 87 *(цалік — ро́ўная даро́га)*, 88 (нераз'ежджаная дарога, асабліва зімой), 92, 93 *(неўе́зджаная даро́га, е́дзеш па цаліку́)*, 97, 99, 100, 101, 102, 105 *(замяло́ даро́гу, е́дам па цаліку́)*, 106, 107 *(е́хаў цаліко́м)*, 109 *(цэлыко́м ідэ́)*, 110 *(цалік — ніапцёрта даро́га)*, 111, 112 *(е́халі па цаліку́)*, 113 *(цалік* — занесенае снегам месца), 115—118, 120а, 124, 125 *(цалік — няхо́жаны сьнег)*, 126 *(цалік — іцці́ па цаліку́ — напрамік, по нітóрнай даро́ге)*, 129, 130 (нераз'ежджаная дарога, або зусім няма дарогі), 132 *(по цылыку́, цылы́к* — снежная цаліна), 134, 136, 137 *(цаліко́м паехаў)*, 138, 139 *(ісці напраму́ю, цаліко́м)*, 140, 141, 142. *цэлік* 114 (адсутнасць дарогі, няхожаны снег), 122, 127, 133. *цэля́к* 122. *цаля́к* 20 *(у цаля́к паехаў)*, 93.

Іншыя словы з коранем *-цал-/-цэл-* са значэннем 'нераз'езджаная зімовая дарога': *уцалік* 1 *(сягóня паехаў у лес за дравáмі уцалік)*, 7 *(паехаў у цалік)*, 15 *(паехаў уцалік, па снягу́; уцалік* — там, дзе няе́зджана і няходжана зімой), 39 *(уцалік* — напрамую, без дарогі), 40 *(уцалік е́хаў па снягу́)*, 41 *(е́хаць уцалік)*, 44 *(уцалік* — напрамую, па снезе), 52а *(загна́на даро́га пяско́м, е́дзім у цалік)*, 64 *(пайшлі уцалік, не па даро́зі)*, 76 *(ісці уцалік — па сне́гу, без даро́гі)*, 84 *(уцалік)*, 128 *(уцалік)*, 133 *(уцэлік)*, *цальнік* 2 *(па цальніку́ е́дзіць, е́дзіць уцэ́ла)*, 8а (нераз'езджаная дарога), *ца́льнік* 18 *(а я е́ду ў ца́льнік)*, 23 *(там, дзе няма дарогі; пайшо́ў па ца́льніку, у ца́льнік пайшо́ў)*, *цальнік* 3, 58 *(цальнік — дзе даро́га нераз'езджана)*, 63 *(цальнік* — месца на полі, на пашы, дзе няма дарогі; *нямá кудэ́й праехаць, па цаліне́ е́дзя)*; *уцэ́ла* 2, 4 *(е́дзіць уцэ́ла)*, 5 (па снягу без дарогі), 6 *(е́хаць уцэ́ла* — як дарога завеяна снегам), 19 *(е́хаць уцэ́ла* — ехаць па нераз'езджанай дарозе), 25 *(уцэ́ла паехаў)*, 29 *(уцэ́ла)*, 35 *(уцэ́ла)*, 42 *(е́хаць уцэ́ла)*, 75 *(уцэ́ла паехаў)*; *уцэ́ла* 80 *(пайе́дзім уцэ́ла* па нераз'езджанай дарозе). 42 *(е́хаць уцэ́ла)*, 75 *(уцэ́ла паехаў)*; *уцальнік* 22 *(уцальнік: ісці, дзе уцальнік, бес сле́ду, альбо́ е́хаў уцальнік, ге́та, дзе даро́гі німá)*; *цальня́к* 52 (нераз'ежджаная дарога; *е́хаў цальня-ко́м)*; *цэлі́х* 94 (прастора, пакрытая снегам, па якому няма сцежак, дарог, слядоў), *цылю́х* 94а *(цылухо́м іды́, як сніг вы́падэ)*, *цылу́х* 95 *(як сніг напа́дае, да шэ ныхто́ ны пры́йдэ, ны пройі́дэ, мáло йі́жджана)*, *цылу́х* 96 (пакрытая снегам мясцовасць, без чалавечых слядоў, сцежак, дарог: *цылухо́м іду́, йіду́ — ныв'іжджана доро́га)*, *цілу́х* 98 *(ни стэ́шкэ̂, ни дуро́гэ̂ — ідэ́ш цілухо́м, травá, чи ліс, чи сніх)*, *цалінá* 25, 27 (нераз'езджаная дарога), 66 *(е́хаў цаліно́ю)*, 86 *(цъліна́)*, *у цъліну́* 34 (прама, без дарогі); *уцаліць* 16; *неабабі́тая даро́га* 57; *нывйі́жджана дôро́га* 90; *глуха́я даро́га* 105, 123; *но́вая даро́га* 131. *прôслі́ток* 90 (ныма прôслітку). *прослі́док* 108, 132.

'абложная зямля': *цалік* 21, 24 *(сей на цаліку́; гаро́х, лу́бін се́юць па цаліку́)*, 25а *(цалік, дзе ні па́хана)*, 28 *(там жа цалік, ты не ўварэ́ш)*, 30 *(цалік — зімля́, каторую ні ара́лі)*, 37 *(неўзара́ная талака́ зямлі, агрэ́х)*, 45 *(кава́лак неўзара́най зямлі, кава́лак цаліка́ застáўся)*, 48 *(неўзара́ная пало́ска зямлі, агрэ́х)*, 49 *(цалік — дзірва́н, е́ту зе́млю гады́ тры ні ару́ць, ніго́раная зямля́)*, 50, 51 *(цалік — дзе недаго́рана, недапа́хана, дзе цвёрда зямля́)*, 52а *(цалік* — неапрацаванае поле), 53, 54, 55, 60, 62, 66 *(цалік — поле́, дзе ніска, ды ўрасло́, не арэ́цца)*, 88 (аблога, абложная зямля, неўзараная зямля), 93 *(цалік, неўзара́ная зямля́; зямля́ цаляко́м ляжы́ць)*, 99, 125 (неўзараная зямля), 134 *(цалік, поле́ткі)*, 136, 138 *(там па цаліку́ даўно́ не се́йем)*, 142.

Іншыя словы з коранем *-цал-/-цэл-* са значэннем 'абложная зямля':

цальнік 4 (непаханая зямля; *яна́ пяць лет цальніко́м стая́ла, падня́ў цальнік)*, 18 *(цальнік наара́лі, абло́шная зямля́)*; *уцэ́ла* 29; *уцалік* 128; *цаліна́* 23 (поле непаараное на зіму), 26, 72, 104, 119. *цъліна́* 34 (неараная яшчэ зямля, цаліна; *нявóратая зямля́, зямля́ адло́гам ляжы́ць)*, 67 *(цаліна́ — калі непазя́блена)*, 82 *(цыліна́)*, 92 *(цэлына́)*, 107 *(цэліна́)*.

'агрэх':

цалік 54, 62. *цэлы́к* 108 *(цэлы́к — як гору́ць, то остаюцца кусо́чкі)*.

Іншыя словы з коранем *-цал-/-цэл-* са значэннем 'агрэх':

цальнік 3 (цальнікі *пакі́даў, ара́ў дрэ́нна)*, *цальня́к* 52 (агрэхі на араным полі); *цылізна́* 16; *уцэ́ла* 29.

'недаляжалы на сцелішчы лён ці недасушаная льнотраста':

цальнік 2 *(у льне бываю́ць цальнікі, калі недасо́хніць ці недаляжы́ць, не адстае́ кастра́ ад валакна́)*.

Адсутнасць слова *цалік* і аднакарэнных з ім: 9, 31, 32, 33, 46, 47, 59, 74, 78, 89, 96а, 121, 135.

Адзначаны іншыя лексемы са значэннем нераз'езджаная дарога: *пу́цінка* 26. *глуха́я доро́га* 94. *мáло йі́жджана доро́га* 95. *нывйі́жджана доро́га* 96. *низйі́жджана дуро́га* 98. *небі́тая даро́га* 113. *оно́ стэ́шка* 94а. 'абложная зямля': *абло́га* 35, 42, 75, 86, 118, 124, 127. *бло́га* 84. *адло́г* 57. *злі́г* 96. *дзірва́н* 7 *(дзірвано́м ляжа́ла зямля́ ко́лькі гадо́ў)*. *я́лавіна* 115, 129. *я́ловіна* 68, 94. *за́росля* 90. *дубро́ва* 129. *полі́ток* 95, 103, 109. *поле́ткі* 134. *тало́ка* 124. *ля́да* 17. *па́рина* 98. *попа́р* 108 *(попа́р, запопа́ріло)*, 132 *(попа́р)*. *запустова́ло по́ле* 94а. 'агрэх': *агрэ́х* 37 *(агрэ́х, неўзара́ная талака́ зямлі)*. 48 *(неўзара́ная пало́ска зямлі, агрэ́х)*, 52 *(агрэ́хі на ара́ным по́лі)*, 75, 67, 115, 118, 124, 127, 128, 129, 140. *огрэ́х* 113, 134 *(огрэ́х, грэх)*, 138. *ôрі́х* 96, 131. *огрі́х* 94а. *горі́х* 95. *(г)орі́х* 103. *узрэ́х* 35, 57, 82. *узре́х* 42. *узгре́х* 84. *зрех* 94 *(зре́ха покі́нуў)*. *угре́х* 86. *сілізна́* 7. *плеш* 17. *врі́шок* 98. *отóрэвка* 107. *прорі́х* 132.

Карта № 65

ПАШЫРЭННЕ І ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *ЦЬМА*

АЛА F(Sm) 2424 ťma тьма — tama — ćma

Картаграфуецца значэнне і пашырэнне слова *цьма*.

'вялікая колькасць чаго-н., каго-н.': *цьма* 1А, 6А, 8А, 9А, 12А, 15А, 21А, 26А—29А, 44А, 49А, 50А, 53А, 56А, 62А, 67А. *тьма* 47А.

'цемната, цемень': *цьма* 3А, 5А—7А, 9А, 16А, 19А, 23А, 26А, 29А, 40А, 42А, 50А, 56А, 60А, 66А, 67А, 50. *тьма* 43А, 45А.

Іншыя значэнні: 32А *цьма ты чорная* (лаянкавы выраз).

Значэнне не адзначана: *цьма* 4А, 11А, 14А, 18А, 20А, 30А, 35А, 38А, 70. *тьма* 45А.

Адсутнасць слова: 2А, 10А, 13А, 17А, 22А, 24А, 25А, 31А, 33А, 34А, 36А, 37А, 39А, 41А, 46А, 48А, 51А, 52А, 55А, 57А—59А, 61А, 63А—65А, 61, 115.

Карта № 66

ПАШЫРЭННЕ І ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *ЦЯЦЬ*

№ 3305 «Цяць, уцяць: а) ударыць, б) укусіць, в) уціснуць,.. Сцяць: а) збіць, ссячы, зрэзаць, б) сціснуць...»

Пры ўмове поўных адказаў на вызначаныя падпункты пытання можна было б скласці некалькі карт, але адказы аказаліся несістэмныя, частковыя, а таму складзена толькі адна карта, якая па сутнасці паказвае тэрыторыю пашырэння лексемы

на картаграфуемай тэрыторыі, а не аб'ём значэння вызначаных у пытанні падпунктаў. У частцы пунктаў знак ставіўся на падставе поўных адказаў, у частцы — толькі адзінкавых прыкладаў. Увесь фактычны матэрыял, у якім адзначаны той ці іншы марфалагічны ці фанетычны варыянт лексемы *цяць* прыведзены ў індэксе. Картаграфуецца значэнне слова і яго прэфіксальныя варыянты.

Адведзены ад картаграфавання адказ *цяўкнуць* у 86 пункце як неаднакаранёвае з *цяць*. Таксама не картаграфуецца лексема *сціна́цца* ў значэнні 'замярзаць' 65 п. і ў інш. значэннях; *пасціна́ць* у значэнні 'пазразаць' у 25 і 46 пп. картаграфуецца як *сціна́ць* у гэтым жа значэнні.

2 *сьцяць* 'зрэзаць', *сьцілá галóўку капýсты, сатні качáн!*. 4 *перацяць* 'пeратачыць'. *мышы пóшар перацялі*. 6 *сьцяць* 'зрэзаць': *сьцяў сярпóм травý, сьцілá травý*. 11 *уцяць* 'ударыць'. 19 *уцяць* 'укусіць': *уцяў за пáляц*. 20 *уцяць* 'укараціць', 'адрэзаць': *задóўгі кій, трэ́ба яго уцяць, задóўга уцяў — тэ́раз закарóткі*. 22 *уцяць* 'укусіць' (рэдка). 23 *цяць* 'ударыць'. 25 *пасціна́ць* 'пазразаць': *нядóбра скасіў, тóлькі вярхі пасьціна́ў*. 25а *сьцяць* 'сціснуць': *ён як сьцяў рукý мне*. 27 *выцяць* 'ударыць'. 28 *уцяць, цяць* 'укусіць': *цяў сабáка*. 29 *пыдцяць* 'падкурчыць, падтуліць': *сыбáка хвост пыццяў*. 31 *уцяць* 'ударыць'. 38 *уцяцца* 'змоўкнуць': *уцяўся і маўчыць*. 41 *сьцяць* 'збіць': *сьцяў з пня адны́м удáрам*. 45 *уцяць* 'ударыць': *Сьцяпáн уцяў яго ў бок; сьцяць* 'ссячы': *сьцялі бярэ́зіну, што пад хáтай раслá*. 46 *уцяць* 'укусіць': *а ей як уцяла муха! пасціна́ць* 'пазразаць': *пасціна́й галіны, а то ўжэ разрасліся*. 48 *уцяць* 'укусіць': *сабака ўцяў — ажнó цяпéр баліць*. 49 *сьціна́ць зéльля* 'сячы'. 49а *уцяць* 'укусіць': *уцяў сабáка; сцяць* 'ссячы'. 50 *цяць* 'моцна ўда́рыць': як цяў па галаве сабацы, так ні ёнкнуў — забіў; *уцяць* 'укусіць': *вот уцяла моцно пчала; сьцяць* 'зрэзаць, ссекчы', збіць шабляю'. 51 *сьцяць* 'зрэзаць': сьцяў вяршóк дрэ́ва; сьціна́ць 'зразаць': *трэбо сьцінаць клы парасятам*. 52 *цяць* 'ударыць, задаць': *ён як цяў мяне па шыі; сцяць* 'зрэзаць': *сцяў травý сярпóм, касóй*. 52а *выцяць* 'ударыць'. 53 *цяць, уцяць* 'укусіць'; *сьцяць* 'ссячы, зрэзаць'. 54 *уцяць* 'ударыць', 'укусіць'. 55 *цяць* 'укусіць': пчолы тнуць; *сьцяць* 'збіць, ссячы 'зрэзаць'. 56 *выцяць* 'ударыць'. 57 *адцяць* 'адрэзаць'; *сцяць* 'ссячы, збіць, зрэзаць'. 58 *выцяць* 'ударыць': я выцяў крэ́пка вас? 59 *уцяць* 'укусіць', 'парэзаць': *от уцяў пáльца*. 60 *цяць, уцяць* 'укусіць': *конь так і наравіць кап за руку уцяць; ну і мошкі: трэба ш так цяць, аш крой выскаквая; сцяць* 'збіць адным махам': *як дай пýгаю, валóшку сцяў; пасціна́ў усе каласэ́*. 63 *выцяць* 'ударыць', *цяць* 'укусіць': *пчалá цяла*. 65 *выцяць* 'ударыць', *сцяцца* 'замерзнуць': *рэ́чка сцялася*. 66 *цяць, сцяць* 'ударыць': *ну і цяў я яго, крэпко выцёў*. 67 *цяў, выцёў* 'ударыў', *уцяў 'укусіў'*. 70 *выцяць* 'ударыць'. 71, 72 *выцяць* 'ударыць': выцяў нóгу. 80 *уцяць* 'укусіць' // *сцяць* (уст.) 82 *уцяцца* 'не ўступаць': *уцяўся і ні ськідáя цаны*. 90, 92 *вытяты* 'ударыць', втя́ты 'укусіць', *стя́ты* 'ссячы'. 93 *утяці* 'укусіць', *сця́ці* 'зрэзаць', ссячы, збіць'. 94 *утяті* 'моцна ўдарыць', 'укусіць'. 95 *тяты* 'моцна ўдарыць', *втяты* 'моцна укусіць'. 96 *вытяты* 'ударыць', *втяты* 'укусіць'. 96а *вытять* 'ударыць': *так мóцно вытяв, аж посыніло*. 97 *утéты* 'укусіць'. 98 *тэ́тэ* 'ударыць', *стэ́тэ* 'ссячы'. 99 *уцяць* 'укусіць', *выцяць* 'ударыць, набіць'; *выцяла дзіця́, выцяла нагý; выцяць* 'выразаць': *нóжнамі выцяла*. 100 *зацяць* 'ударыць'; *за што ён цябе зацяў?*. 102 *цяці* 'смяртэльна ўдарыць'. 103 *утяты* (экспр.) 'укусіць'. 104 *выцяць* 'ударыць', *уцяць* 'укусіць', 'парэзаць': *уцялá пáльца, сцяць* 'ссячы'. 105 *выцяць* 'ударыць'. 108, 109 утяв 'насячы': *вотны́ крохы дров;* 'укусіць': утяв за нóгу. 110 *выцяць* 'ударыць'. 111 *уцяць* 'ударыць', 'укусіць': *уцяла дзіця́ мяне́ за рукý*. 114 сцяць 'зрэзаць', 'пабіць'. 115 *выцяць* 'ударыць'. 117 *выцяць* 'ударыць': *выцей коня́, собáку*. 119 *сцяць* 'ссячы'. 120а *сціна́цца* 'дрыжаць': *сціна́юся — страшка*. 127 *выцяць* 'ударыць'. 132 *утяты* 'укусіць': *утяв собáка за нóгу; оттяты* 'адаткнуць'. 134 *утять* 'укусіць': *собáка утяў зубішчамі*. 135 *вýцяць* 'ударыць', 'укусіць'; сцяць 'сціснуць': *вя́зку слáба сьцяў*. 140 *сьцяць* 'сціснуць': *сьцяў, што не павярнýцца*.

Сцяць у выразах: *сцяць зубы, сцяў зýбы — сціснуць зубы* і інш.: 8, 8а, 10, 24, 26, 27, 29, 31, 35, 41, 43, 48, 52а, 56, 57, 66 *(зубы сьцёў ды маўчыць)*, 75, 77, 81, 82, 83 (рэдка), 84, 85, 100, 102 *(зацяці зубы)*, 105, 107, 110, 111, 118, 119, 124, 134 *(сьтять зýбы)*, 137. *Сцінаць вусны ад болю*. 25, 28 *(сцінаіць зубы)*. *сьцяўшы зубы цярпéла* 60, *сядзеў сьцяўшы зубы* 69. *Ні уцяць, ні ўзяць: от дзеўка — ні ўзяць, ні уцяць* 'злая' 9. *ні ўцяць, ні ўзяць* 'нічога няма' 22. *німа за што зацяць рукі* 'нічога няма' 58.

Адведзена: *сцяцца* 'замерзнуць' 65. *цяўкнуць* (рэдка) 'ударыць', 'укусіць'. 86. 'дрыжаць' 120а.

Карта № 67

ПАШЫРЭННЕ І ЗНАЧЭННЕ СЛОЎ *ШЫПУЛІ́, ШЧЭ́ПКІ*

№ 3314 «Шыпулі: а) палачкі, кусочкі дрэва, б) шчэпкі... Адз. лік: шыпуль...»

Картаграфуюцца значэнні слоў *шыпулі* і *шчэ́пкі*. Як *шыпýлі* картаграфуецца *шыпуле*, як *шыпулі — шыпулé*, як *шыпýлі* 103 — форма *шыпýль* 104, як *шыпýлькі — шыпýлікі* 23, як *шчэ́пка — шчэ́пы* 35, *шчэ́пачкі* 7.

'насечаныя дробныя кавалачкі дрэва':

шыпýлі

шыпýлі мн. л. (*шыпýль* адз. л.) 19 *(парубáйіш на дрóбненька пáлку і гэ́та шыпýлі)*, 20 *(ідзі прынясі шыпулёў, нарубáй шыпулёў)*, 48 *(шыпýлі каля́ хлявá валяюцца, бо нядáўна збудавáлі)*, 55 (вузкія кусочкі дрэва, трэсачкі), 52а *(чысціш брайнó, шыпýлі тóлькі ляцяць; трэ́скі)*, 92 *(шыпýлі)*, 94а *(шыпулі назгрібáла)*, 103 *(шыпýлі, шупýле тóныньшы, а цýрпалкы тэ́вшчы)* 104.

шыпулі, шыпулé

шыпулі, шыпулé мн. л. (шыпýль адз. л.) 45 *(шыпулёў палажы́ на падтóпку, шыпулі ўкіну ў печ)*, 47 *(шыпулі* — шчэпкі; *паткінь шыпулёў у пліту, лéпяй гарэ́ць бýдзя)*, 50 *(шыпулі — нашчапáць дрóбных пáлачак на падпáлку пéчы)*, 138 *(шыпулі)*, *шыпулé* 49а *(шыпулé)*, 50 *(ні сячэ́ш, а адны́я шыпулé рóбіш)*, 54 *(шыпулé, шыпýль ашапýліць)*, 58 *(малéнькія адскóлкі ад дроў; нашчапáў шыпулёў)*, 93 *(шыпулé, шыпýль* — кавалачак, трэсачка, якая адколатая ад лучынкі), 99 *(шыпулé* — трэсачкі).

шчыпýлі

шчыпýлі 31 (палачкі, кусочкі дрэва, *шчапáць шчыпýлі)*, 140 *(шчыпýля* адз. л., *назбірáла шчыпýляў)*.

'спарахнелае дрэва':

шыпулé

шыпулé 46 *(шыпулé адны́ і рубáць* [няма чаго]).

'слабы, худы, бледны чалавек'

шыпýль

шупýль 46.

'суквецце ў часнаку':

шыпýлі, шыпуля́гі.

шыпýлі, шыпуля́гі 122 *(шыпуля́гі, шыпýлі на чоснóк, калі малéнечкія занізачкі рóбяцца на іх, агэ́, на чоснóку, навéрху, на пáлцы* [стрэлцы]).

'ігліца хвоі, елкі':

шыпýлі, шыпýлькі, шыпулé.

шыпýлі 65 *(ігóлкі, мéлкія сучкі ад éлкі і сасны́ ў лéсе)*, 87 *(шыпýлі* — калючкі). *шыпулі* 64 *(шыпулі — спáўшыя йігóлкі хвóйі)*. *шыпýлькі* 66 (ігліцы з хвоі, з елкі), 67 *(шыпýлькі — ігóлкі з éлкі асыпаліся)*, 111 *(шыпýлькі* — апаўшыя, высахшыя калючкі з елкі). *шыпулé* 110 *(шыпуле* — дзе якóе дзéраво калюшчае).

Адзначаны таксама: *шы́льнік* 23 *(шы́льнік — шыпýлікі* ад хваёвых дрэў). *шыпýлі, шыпýлікі: шыпýлі* 101 *(шыпýлі — нéкое зéлле росцé)*, 122, *шыпýлікі* 23 *(шы́льнік — шыпýлікі* ад хваёвых дрэў).

'шчэпкі':

шчэ́пкі 7 *(шчэ́пкі, шчэ́пачкі)*, 40 *(шчэ́пкі на паттóпу)*, 47 *(нарубáй шчэ́пак на вячэ́ру)*, 48 *(накалі шчэ́пак сухіх дрóвы патпáльваць)*, 35 *(шчэ́пы* мл. л., *шчэ́пка* адз. л.), 64, 86 *(шчэ́пкі)*, 124 *(шчэ́пкі)*, 127 *(шчэ́пкі)*.

Іншыя ўтварэнні ад таго ж кораня: *пашчá* 15 *(шчэ́пкі* з хвоі, елкі).

Адпаведнікі слова *шыпýлі* 'палачкі, кавалачкі дрэва (таксама на падпал у печы)':

шы́галля 82, 129. *шыгýлля* 127. *шыгýліна* 127.

шакалі 4 *(шакалі, шакалёў насéк распáльваць печ)*, 8. *шакалькі* 8 (небальшыя палачкі; *насéк шакалёў на падтóпу пéчы)*. *шакáлікі* 2 *(закінь шакáлікай — і бýлку спалілі)*.

трэскі 68, 82, 85, 94, 127. *траскі* 51. *трыскы* 94а, 96. *тріскê* 98. *трэсачкі* 99. *траскы* 103. (*тріска* адз. л.). *трэсочкы* 109.
палючча 124. *паліччэ* 90 (*дрібнэ*), 95, 96. *полічэ* 98. *полюкі* 86.
палачка 6. *палачкі* 49а. 52 (*нашчапаць дробных палачак*), 68, 85. *полкі* 107 (*полкі, полок назьбіраў*).
Яшчэ адзінкавыя назвы: ('палачкі') *будылькі* 102. *драбяза* 127. *жытуркі* 2. *загнет* 120а (дробныя дрэўкі). *йігліца* 75. *ломаччэ* 96. *сур* 128. *сучок* 6; ('шчэпкі'), *друзачкі* 7. *загнет* 120а (дробныя шчэпкі). *лучына* 1, 116. *пашча* 15. *трасоўнік* 85. *цёска* 120; ('іголкі на хваёвых дрэвах') *пашылка* 84. *цурпалка* (*товшчы, а шыпулі тоныньшы*). *шушэмэть* 134 (адходы пры веянні).
Адсутнасць слова: 5, 8а, 9—14, 16—18, 22, 24—30, 32—34, 36—39, 41—44, 49, 51, 53, 56, 57, 59—63, 69—74, 76—81, 83, 88, 89, 91, 96а, 97, 100, 105, 106, 108, 112—116, 117—119, 121, 123, 125, 126, 130—133, 135—137, 139, 141, 142.

Карта № 68

ПАШЫРЭННЕ І ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *ШЧОЛАК*

№ 3311 «Шчолак, шчалачок: а) рэдкая частка стравы, б) луг з попелу для мыцця бялізны...»
Картаграфуюцца розныя значэнні і пашырэнне слова *шчолак*. Назвы *шчалачок, шчолачак, шчэлка* пададзены як *шчолак*.
'рэдкая частка стравы': *шчолак* 7, 9 (*с аўса учынялі кісель, а тады шчолакам тварылі на кісель; атцэджаны на рэшата — ета шчолак*), 11, 20 (*налі мне шчолку, гушчы не хачу*), 28 (*з капусты і гуркоў смашны шчолак*), 29 (*сок, расол з квашаных буракоў ці капусты*), 31, 37, 45 (*што ты мне шчолаку аднаго наліла, трэба было гушчэйшага наліць*), 46, 47 (*злі шчолак, смашней будзя*), 49, 49а (*адзін шчолак застоўся*), 50 (*гушчу зз'еў, а шчолак пакінуў*), 51—52а (*наварыла толькі шчолаку, хоць на галаву зьлей*), 53—57, 59, 60, 65, 69 (*падлей шчолаку, а то ў міне адзін густыш*), 70, 71, 88, 93, 99, 100, 104—110, 116, 133 (*жыжка ад аўсянага кісялю*). *шчолък* 12, 13, 15. *шчолок* 91, 94 (*юшка — як картоплю отцідыш*), 95. *шчолык* 89. *шчалачок* 7, 21 (*даўней квас робіш, халаднік, зверху зліваеш жыжачку — шчалачок зліў*), 48 (*падлі сабе яшчэ шчалачку*), 52 (*падлі іс шчолакам ратчэйшага*), 53, 54, 59, 60 (*еш і гушчачку, што ты ўсё шчалачок сёрбаеш?*). *шчолачок* 57. *шчолачак* 2 (*даўней казалі: можа табе шчолачку падліць?*), 51 (*на дне густы, а зверху шчолак, шчолачак*). *шчолочок* 95. *шчолачка* 25 (*мой тольке шчолачку есь, а гушча астаецца; улі мне толькі шчолачкі*). *шчэлка* 87.
'луг з попелу для мыцця бялізны': *шчолак* 7, 8, 10, 17, 30, 36—38, 48 (*гэта даўней шчолакам бялізну мылі, а ціпер мыла есць*), 49а, 54, 63 (*бярозавы попял прас салому варам, абліваюць — харошая вада палучаяцца*), 65, 67, 71, 72—75, 77, 80—82, 86, 88, 96, 101, 102, 110—112 (*шчолак рабілі з попелу плацце жмаць*), 116—120, 121—130, 135 (рэдка), 136, 139—141 (*з попелу і вады робяць і мыюць плацце*), 142 (*з попелу і вадой робяць мыльную воду якой золяць бяллё*). *шчолък* 5, 15, 32, 39. *шчолок* 91, 137, 138 *шчолык* 14, 40—44, 78, 79, 83, 85, 87, 89. *шчолут* 31. *шшолык* 16. *шшолак* 76. *шчолака* 120а. *шчалачок* 54.
Адсутнасць слова: 1, 3, 4, 6, 18, 19, 23, 24, 25а—27, 33—35, 58, 61, 64, 66, 68, 84, 90, 96а—98, 103, 113—116, 131, 132, 134.

Карта № 69

ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *ЯЛАВІНА*

№ 3320 «Ялавіна: а) абложная зямля, б) поле, якое прызначалася для пасеву жыта (тое, што і папар)...»
Картаграфуецца значэнне слова *ялавіна*. Акцэнталагічныя варыянты *ялавіна* (н. пп. 59, 102), *ялавіна* (н. пп. 106, 114, 133) картаграфуюцца як *ялавіна*. Рэгулярныя фанетычныя асаблівасці пад увагу не прымаліся.
'абложная зямля':
ялавіна 4 (*ялавіна пад лесам*, г. зн. каля лесу), 10, 11, 14, 24 (абложная зямля, незасеянае поле), 25 (*закінутая поля, дзе раней сеялі, а цяпер там трава расце*; у іншым значэнні не ўжываецца), 25а, 43 (*ялавіна пад лесам, што не гаруць*), 45, 47 (*за хатамі ляжыць велькі кавалак ялавіны*), 48 (*цэлы гактар ялавіны ў нас за школай*), 49 (*ялавіна — доўго ні аруць зямлю, яна ляжыць ні абраблена*), 50 (*па ялавіні добра пшаніца парасла, а па картоплях блажеша*), 51 (*ялавіна — поле, каторо не гарэцца, аблох*), 52а, 56, 57 (устарэлае), 59 (*ялавіна ляжыць*), 60 (*зямля ляжыць гот пяралогам, а на другі гот на ялавіну пакідаюць сеяць*), 61 (зямля, якая не засяваецца), 62 (*ялавіна — запасны папар, які не арэцца 1—2 гады*), 63 (абложная зямля; *на ёй усякі сарняк расце*), 64, 65, 66 (*ялавіна — зямля, якую некалькі гот не аруць*), 67, 68 (*нічога не расце, пустоя поля, ялавіна*), 69 (*зямля, кусок пахаты, якая не арэцца, запушчана, а як зааруць, то кажуць пасадзіў, пасеяў ў ялавіну*), 70—72, 75, 76, 81 (*жыта на ялавіні, як чарот, ні перарэзаць*), 82, 93 (доўгі час неаранае поле), 94 (*яловына прыготоўяна на сэўбу*), 99, 100 (*ялавіна — поле нягоранае*), 101, (*яловіна, ялошіна* — 3—4 гады неаранае поле), 104 (*дзёр ялавіну*), 105, 106, 110 (*зямля такая, што гуляе*), 111 (*ялавіна — поле, на якім нічога не расце*, г. зн. не пасеяна), 112, 115—118, 120, 122 (пустое незасеянае поле), 123 (непахатная зямля), 124—126, 128, 129, 135 (*каровы на яловіне ходзяць*), 136, 137 (*тая ялавіна даўно не засяецца*), 140 (*ялавіна даўно не засявалася*), 141 (*ялавіна — пустое поле — ідзе пад скот, там нічога не сеюць, а ходзіць, пасецца скот*), *ялывіна* 42, 43, 78 (*зямля, катораяя адпачыла, каторую не сеялі вясной*), 84 (*ялышіна*), 85 (*ялывына* — даўно сеянае поле), *ялъвіна* 41 (*там з вайны ялъвіна*), *еловіна* 114 (часцей — *поле яловее, парэніна*).
Адзначаны таксама лексемы з коранем *-ялаў-* са значэннем абложная зямля:
ялавіць 4 (*зімля нясееная — ялаваіць*), 79 (*ялавіла поле* — адпачывала), 15 *ялъвіць* 5 (*ялъвіла зімля толькі*), 15 (*ялъвіць* — пра зямлю, якая не апрацоўваецца некалькі год). *ялавець* 61 (*ялаввее зямля*, якая не засяваецца), 114 (часцей — *поле яловее, парэніна*). *заялавець* 132 (*заяловіло полэ, пуд попар пускають*), *яблонь заяловіла, ялова стала ны цвытэ гэтой год; і корова ялова, ны побігала*). *заялавець* 20 (*зямля заялавеўшы*), *з'ялавець* 98 (*поле ні урэ рік, два, ні сійе, та лежеть, ні пуурав, з'ялувіло*). *пераялавець* 27 (*астаўляюць зямлю, кап пераялавіла*; слова *ялавіна* не кажуць), 57 (*зямля пераялавела*), 86 (*пепе^{a}ялъвіла зямля адзін год і два гады а^{ъ}ддахнула*), *паялавіць* 98 (*полэ пуялувіло — ны урэ рік, два, ны сійе. та лэжэть, ны пуурав, з'ялувіло*), 108 (*пояловіло полэ*), *елавець* 58 (*еловее груша, яловая земля, еловэ поле*). *ялавая* 58 (*ялавая зямля, якую не абраблялі, ні сеялі*), 66 (*ялавая зямля, палоса*), 30 (*зімля піралогам, або ялывая зімля*), 132 (*і корова ялова, ны побігала*), *ялавае* 108 (*яловэ полэ*), 5 (*ялавая поля*), 121 (*ялавая поля, яно год-два гуляя*). *ялавое* 85 (*ялавое поля пыд пашу кідаййцца, пасьціць ідзе ёсьць*), 133 (* яловэ поле*). *елавэе* 85 (*елавэя поля прідазаснежыла беліньнкім сьняжком* — з вершаванай прозы, паведаміў І. Я. Яшкін), 138 (*еловэ поле*). *ялавё* 31. *ялаўе* 74 (абложная зямля), *ялавя* 74 (абложная зямля).
'папар':
ялавіна 21 (*дзе пасцілі каровы, папар гот паляжыць — ялавіна*), 45 (*на ялавіне пасеялі жыта*), 47 (*шмат ялавіны за лесам*), 48 (*яшчэ ў мінулы год гэту ялавіну адвялі на жыта*), 53, 61 (*ялавіна ялавее* — папар), 70 (папар), 94 (*ялавіна пры^{і}готоўяна на сеўбу жыта*), 104 (*ялавіна* — папар), 126, 130, 140 (*жыта на ялавіне пасеем*), 135, 137 (*узараў я ялавіну, увосень засею*), 140 (*жыта на ялавіне пасеем*), 142 (поле, якое прызначалася для пасеву жыта; тое што і папар). *ялывіна* 79 (папар). *еловіна* 114 (*еловіна; поле яловее, парэніна*), 134 (*еловіна* — поле пад жыта, якое адпачывае 1 год).
Адзначаны таксама лексемы з коранем *-ялаў-* са значэннем 'папар': *ялавё* (поле, якое прызначалася для пасеву жыта; тое, што і папар). *ялаўе* 74 (поле, якое прызначалася для пасеву жыта). *ялавя* 74 (поле, якое прызначалася для пасеву жыта). *поялавіло* 108.
'прагаліна ў лесе':
ялавіна 65 (голае месца ў лесе).
'мяса (каровы, цяляці)':

ялавіна 3 (*ялавіна з каро́вы старо́й мя́са, а з маладо́й — ялаві́чына*), 18 (*ялавіна — каро́віна мя́са*), 20 (*ялавіна — каро́ўскае мя́са*), 32 (*ялавіна —* гавядзіна), 33 (*ялавіна — мя́са с каро́вы*), 52 (*ялавіна — мя́са карові́чае*), 77 (*ялавіна — каро́віна мя́са*), 88 (*ялавіна — е́та мя́са з ялавай каро́вы*), 11 (*ялавіна — мя́са каро́вы*), 113 (*яловіна — м'ясо коро́в'ячэ*), 130 (*ялавіна — мя́са каро́вяччае*), *ялъвіна* 5 (*ялъвіна — мя́са каро́ў*). *ялывіна* 16 (*мя́са з каро́вы*), 83 (*ялывіна — каро́ўе мя́са*), *ялаві́чына* 3 (*ялаві́чына — мя́са з маладо́й каро́вы*), 19 (*ялаві́чына —* пераважна *каро́ўске мя́со*), 38 (*ялаві́чына — каро́вячае мя́са*), 84 (*ялаші́чына —* мяса з каровы), 139 (*ялаві́чына — мя́са каро́ў*). *ялъві́чына* 34 (*ялъві́чына —* мяса з буйной рагатай жывёлы), *ялавіца* 8 (*ялавіца — каро́віна мя́са каро́вы*). *ялавае* 1 (*ялавая мя́са, каро́ўя мя́са*), 39 (*ялъвъя мя́са —* гавядзіна). *ялывіна* 42 (*ялывіна — ціля́ччыя мя́са*), 83 (*ялывіна — цяля́ціна*).

Пашырэнне слова *ялаўка* 'ялавая карова' і аднакарэнных: *ялаўка* 4 (*каро́ва, як ня це́льная, то ялаўка*), 8 (*ялаўка — не цялі́ўшая каро́ва*), 22 (*ялаўка — каро́ва, якая не це́ліцца не́калькі гадо́ў*), 120 (*ялаўка — каро́ва, яка́я не цялілася, перадо́йка*), 137 (*коро́ва яловее, була́ ялоўкою*), *ялуўка* 19 (*ялуўка — каро́ва, што не цялілася*), 138 (*ялуўка —* карова), *ялыўка* 30 (карова), *ялавіца* 58 (*ялавіца — каро́ва, якая не до́йіцца, запусці́ў на ялавіцу*), 66 (*ялавіца — каро́ва, 2—3 гады́ не цялілася*), 109 (*коро́ва яловыца*), *е́лувыца* 98 (*е́лувыца — тэлу́шка бэз мулука́*). *ялавая* 121 (*каро́ва ні пагуля́ла — ялавая*), 94а (*каро́ва, ны побі́гала*), 103 (*ялова коро́ва ны побі́гала*), 132 (*коро́ва ялова, ны побі́гала*), 137 (*коро́ва яловее, була́ ялоўкою*).

Адводзяцца:

лексічныя адпаведнікі са значэннем 'абло́жная зямля':

абло́га 35, 73 119, 127. *абло́х* 51 (*абло́х — по́ле, като́ро не гарэ́цца*). *пера́ло́г* 90 (*зімля́ піра́ло́гам*), 60 (*абло́жная зямля́ ляжы́ць гот пяра́ло́гам, а на другі́ го̂т на ялавіну пакіда́юць се́яць*). *абло́жная зямля́* 11, 56, 59, 60, 65. *кісля́* 29. *полі́ток* 95, 103. *залы^е гля́* 103 (*полі́ток, залы^е гля́*). *дубро́ва* 129. *адбо́й* 23 (*адбо́й —* поле, якое пакінута на адпачынак, дзе пасуцца каровы), 10. *за́леж* 107. *зале́жына* 107. *злі́г* 96. *о̂блі́г* 90. *пырылі́г* 90. *лёгкопо́льыца* 94а (*пэшчана́я зэмня́, сыва зэмня́, лёгкопо́лыца*). *зале́глэйе по́ле* 113. *яблагова́ць* 139. (*яблагу́е, што гуля́ зямля́, неспа́хана*). *благова́ць* 120 (*зямля́ благу́я*). *праблагава́ць* 120 (*праблагава́ла зямля́*). *валгава́ць* 2 (*зімля́ валгу́йіць, пусту́йіць, а сам лы́нтайіць туды́-сюды́*). *папа́р* 28. *па́раніна* 36. *па́рына* 98 (*па́рина — ро́кiв два-штêре*). *папа́рная зімля́* 80 (*пъпа́рная зімля́*),

лексічныя адпаведнікі са значэннем 'папар':

папа́р 8а (*по́ля гуля́ла; по́ля було́ папа́рам, бы́ў папа́р*), 23 (поле, якое пакінута на адпачынак, пад жыта), 28, 43, 45 (*папа́р, на папа́ры пасе́ялі жы́та*), 59, 67, 68 (*папа́р, папару́я по́ля, бу́дуць се́яць жы́та*), 73, 75, 81 (*папа́р на абло́жнай зямлі*), 111 (*папа́р —* поле, якое пакінута на адпачынак на адзін год), 114, 115, 118, 119, 124, 142. *по̂па́р* 90. *попа́р* 96, 97, 103, 107, 108, 113. *пупа́р* 7, 40 (*зімля́ пупа́р так і называ́ецца*). *попопарі́ты* 108 (*попопарі́ло по́лэ*). *папа́раваць* 68 (*папа́руя по́ля, бу́дуць се́яць жы́та*). *па́раніна* 36 (*для пасе́ву жы́та*), 82, 128, 131. *па́рыніна* 93. (*па́рыніна паляжы́ць із зімы́ да о́сені*). *па́рініна* 84. *па́рынына* 95. *па́рына* 17, 95. *пар* 35, 124. *ублі́г* 92. (*ублі́г, ублыгу́е зымля́*). *пэрэлэ́жаты* 94а (*пэрэлэ́жа^е на зэмня́, у попары́ зэмня́*). *по́лэ на жы́то* 95, 98 (*по́лэ на жэ́то*), 132 (*по́лэ на жы́то*). *тало́ка* 127, 129.

Карта № 70

ПАШЫРЭННЕ СЛОЎ *ХЛОПЧЫК, ХЛАПЧУК, ХЛАПЧА́К*

№ 3579 «Хлопчык, хлопчак, хлапчук...»

Паколькі характар пытання накіраваны на высвятленне, з дапамогай якіх суфіксальных афіксаў утвараецца назоўнік хлапчук 'дзіця малога ўзросту', то на карце картаграфуюцца толькі тыя лексемы, значэнне якіх адпавядае дадзенай узроставай катэгорыі дзіцяці. Нейтральнае ў адносінах да яго дырэватаў слова *хло́пец* на карце не падаецца. Геаграфіі пашырэння гэтага назоўніка прысвячаюцца асобныя карты (ЛАБНГ, т. 3, к. №№ 171, 172).

Фанетычныя адрозненні ў межах аднаго і таго ж словаўтваральнага варыянта пад увагу не прымаліся. Знакам *хло́пчык* адлюстроўваюцца *хло́пчак, хло́пчік, хло́пцык; хлапчу́к — хлопчу́к, хлупчу́кь, хляпчу́к; хлапча́к — хлопча́к, хлопчя́к, хлупча́к, хлупче́к, хлопче́кь*.

Акрамя ўказаных назоўнікаў, у адказах збіральнікаў маюць месца іншыя найменні ў іх суфіксальных варыянтах. Спіс гэтых лексем прыводзіцца ў каментарыі.

хло́пчык 3, 7, 9—11, 14, 17—19, 21, 24, 25а — 29, 31, 34—45, 47—49, 50, 53—63, 65—67, 69—92, 94—96а, 99—104, 108, 109, 112, 114—133, 135, 137—139, 141, 142. *хло́пчік* 13, 98, 113, 134. *хло́пцык* 16. *хло́пчак* 23.

хлапчу́к 2, 4, 10, 11, 22, 26, 40, 48, 53, 54, 57, 59–61, 66, 67, 73–75, 80, 81, 83, 84, 86, 102, 104, 105, 111, 118, 121, 127, 129, 135, 142. *хлопчу́к* 90, 108, 132. *хлупчу́кь* 98. *хляпчу́к* 96.

хлапча́к 19, 21, 46, 48, 49, 50—52а, 54, 55, 57, 58, 75, 81, 93, 102, 110, 127, 129, 135, 136, 140. *хлопча́к* 94, 94а, 108, 109, 113, 114, 131, 132, 134, 138. *хлопчя́к* 90, 92, 95, 96, 103. *хлупча́к* 91. *хлопче́к* 92. *хлопче́кь* 98.

Адведзены: *хлапчанёнак* 129. *хло́пчычак* 60. *хлапчано́к* 125. *хлопченю́к* 108. *хлапе́чык* 85, 87, 89. *хлапчаня́* 53. *хлапчанё* 68, 69, 71. *хлапе́ц* 20, 25, 27 (бальшы), 35, 69, 73, 77, 111, 129, 133. *хло́пец* 9, 51, 103, 107, 132, 135, 138, 141. *хло́піц* 4, 16, 35, 44. *хло́пац* 106. *хло́пяц* 56, 64, 115. *хло́пэц* 101. *хло́пэць* 98. *хло́пыць* 90. *хло́па^эц* 93. *хло́пець* 96. *хлоп* 129. *хла́пак* 21. *хлапчы́на* 70. *хлупчêна* 98. *хлопчы́на* 132. *ма́ліц* 5, 6, 8а, 16, 29 (трад.), 32. *ма́лец* 9, 30. *пыца́н* 29 (нов.). *мальчо́нак* 1, 4 (пераважна), 8, 8а, 10, 11. *мальчанёнак* 10, 11. *мальчы́шка* 1.

Карта № 71

ПАШЫРЭННЕ СЛОЎ *ДЗЯЎЧЫНА, ДЗЯЎЧО́, ДЗЯЎЧУ́К*

№ 3605 «Дзяўчына, дзяўчо, дзяўчук...»

Картаграфуюцца словаўтваральныя і акцэнталагічныя варыянты назоўніка дзяўчына.

З улікам таго, што назвам дзяўчыны згодна з яе ўзростам прысвячаецца спецыяльная карта (ЛАБНГ, т. 3, к. 173), на гэтай падаюцца толькі тыя формы імя, якія патрабуюцца пытаннем. Як *дзе́ўчына* картаграфуецца *дывчыне́*, як *дзяўчо́ — дзяўча́, дзе́ўча*.

дзяўчы́на 3, 4, 8—11, 15, 19, 21, 24—29, 31, 35, 37, 42, 48, 52а — 54, 57—60, 64—68, 70, 72, 73, 75, 78, 80, 81, 83, 84, 86, 87, 89, 104, 119, 121, 123, 125—130. *дзяўчі́на* 5, 23. дзеўчы́на 124, 138. *деўчы́на* 126. *деўчі́на* 134.

дзе́ўчына 20, 45 (падлетак), 46, 50, 51, 54, 56, 61, 62, 67, 74, 76, 93, 100, 102, 104 (раней), 106, 107, 111, 114, 118, 135. *дзе́вчіна* 113. *де́ўчына* 94. *дівчына* 90, 92, 94а—96, 103, 108, 109, 131, 132. *ды́вчына* 91. *ді́вчіна* 98. *дывчыне́* 131.

дзяўчо́ 31, 53, 54, 60, 61, 69, 71, 104 (малая), 105, 110, 140. *дзяўча́* 50 (рэдка). *дывче́* 131. *дзевча́* 113. *дзе́ўча* 37.

дзяўчу́к 5, 6, 9, 10 (падлетак), 11, 45, 47—50 (рэдк.), 52а — 55, 93, 129 (устар.), 142 (старая). *дывчу́к* 92, 96, 103, 131, 132. *девчу́к* 108, 109. *дзеўчу́к* 102 (дзяўчына-падлетак), 135. *дівчу́к* 94а, 99.

Адведзены: *дзе́ўка* 5, 8а, 9, 15, 16, 18, 22, 29 (дарослая), 32 (дарослая), 34, 35, 38, 39, 44, 57, 59, 60, 63, 67, 75, 76, 78—82, 85—89, 102, 112 (малая), 119, 124, 129, 136, 137, 139, 141. *дзі́ўка* 139 (старая). *ді́вка* 90, 95—96а, 98, 103, 108, 109, 132. *де́ўка* 94. *дзе́вка* 113. *дзе́вачка* 9, 17, 28, 33, 38, 60, 69, 86, 112, 119 (малая), 120, 122, 127, 129, 135. *дзе́въчка* 12, 13, 34. *дзе́вычка* 41, 43, 85. *ді́вочка* 133. *дзе́вочка* 113. *дзі́вачка* 139 (малая). *дзі́вачко* 141, 142. *дзе́ўчынка* 52, 52а, 77, 101, 112, 117. *дзе́ўчанка* 111. *ді́вчынка* 94а — 96, 103, 108, 109, 132. *ді́вчінка* 98. *дзяўчы́нка* 18, 19, 30, 63, 68, 69, 72, 74, 80, 86, 99, 105, 110, 116—118 (малая). *деўчі́нка* 133. *де́ўчынка* 94. *дзе́ва* 75 (старая дзеўка), 88, 129 (старая). *де́ва* 94. *дзяўчо́нка* 1, 7—9, 14, 16, 32 (малая), 35, 36, 44, 73, 75, 125. *дзяўчынёшка* 2 (невялікая), 4, 8, 25. *дзіўчынёшка* 11. *дзіўчънёшка* 8а.

дзяйчунёха 22. *дзійчънёха* 8а. *дзеўчынёха* 21. *дзявýлля* 11 (асудж. пра лянівую дзяўчыну). *дзявю́лля* 10 *(вялікая і лянýецца рабіць)*. *девýля* 108. *дзявýння* 88. *дывзнó* 95, 96, 132. *дзевзнó* 113. *дзявіца, дзевіца* 129 (старая). *дзéтка* (трад.) 10. *дзеўчанё* 74. *дзійчынёнка* 11. *дзяўчýшка* 16, 40. *дзéвушка* 40, 86, 88. *пудырóстык* 40. *панéнка, пáнна* 51. *дзевішче* 113.

Карта № 72

ПАШЫРЭННЕ СЛОЎ *ГНІЛЕЦ, ГНІЛУШКА, ГНІЛЯК*

№ 3586 «Гнілец, гнілушка, гніляк (гнілое стаячае дрэва)...»

Картаграфуюцца назоўнікі, вытворныя ад лексемы гніль. Паказаны іх суфіксальныя адрозненні. Як *гнілéц* падаецца *глыныцы*, як *гнілýшка — гнілýха, гнілýша*, як *гнілáк — гнілякé, гніляка, гнільлё, гнілка*.

Прыметнік *гнілы* адводзіцца ад картаграфавання з-за неадпаведнасці тэме карты і яго частковай фіксацыі збіральнікамі.

Семантычныя адрозненні ва ўжыванні лексем пры картаграфаванні не ўлічваліся. Аднак, заўважым, што назва *гніля́к* 'кусок гнілога, спарахнелага дрэва' пашырана на Беларусі. Акрамя таго, у н. пп. 8, 29, 50, 140 яна выступае ў значэнні 'хваравіты, слабы чалавек'. Найменне *гнілéц* паводле семантыкі вызначаецца як 'заразная хвароба пчаліных лічынак' (н. пп. 34, 52а, 77, 118, 135, 137, 138); як 'хваравіты, слабы чалавек' (н. пп. 6, 8, 9, 38, 40); як 'кавалак гнілога, спарахнелага дрэва' (н. пп. 17, 29, 53, 54, 67, 74, 89, 111, 126, 127, 135, 139); адзінкава 'хвароба ў палене' (н. п. 135). Лексема *гнілýшка* 'кавалак гнілога, спарахнелага дрэва' адзначаецца (н. пп. 10, 11, 16, 35, 38, 39, 41, 42, 44, 54, 60, 78, 83—86, 88, 104, 126, 129); 'гнілая бульба (пасля зімы)' (н. пп. 29, 123); 'гнілыя, ляжалыя грушы-дзічкі' (н. пп. 99, 113, 134); адзінкава 'хворы, слабы чалавек' (н. п. 57).

гніля́к 2 *(прынясі мне гнілякóў пракурстáць печ)*, 3—5, 8 (на слабага чалавека), 8а, 13—15, 20—29 (хваравіты чалавек), 30—32, 34 (гнілое палена), 38, 41, 43, 46 *(гніля́к не бýдзя гарэ́ць)*, 48, 49а, 50 (гнілое дрэва і пра хваравітага чалавека), 51 (гнілякоў многа, як разбіраюць будынак), 52а (гнілое дрэва), 53—55, 57 (гнілое ляжачае дрэва), 58 (у дупле), 60—62, 66, 69, 74, 76, 78, 79, 82, 83, 85 (трад.), 87, 89—91, 93—94а, 96, 99, 100, 102, 104, 105, 107 *(глніля́к)*, 110, 111, 114, 116, 125, 133, 136, 140 (пра чалавека і пра лес). *гныля́к* 92 (гнілое дрэва, бульба), 95, 103, 109, 132. *гніля́ка* 138 (дрэва). *глінéк* 98. *гнылéк* 131. *гнілякé* 46 *(гнілякé аднá і брацьнімá чагó больш)*. *гнільлё* 2, 76. *гныльё* 90. *гныльлё* 96а. *гнілка* 94 *(гнілáя грýшка, падгніýша)*, 135. *гнылка* 95, 96.

гнілéц 6 (на чалавека), 8 (на слабага чалавека), 9 (хілы чалавек), 17, 29 (гнілая палка), 34 (хвароба), 38 (на чалавека), 40 (чалавек і дрэва), 52а (хвароба ў дрэў) — 52а, 53, 54, 67, 74, 77 (хвароба ў пчол і палене), 89, 111, 118 (хвароба ў пчол), 126, 127 (дрэва, якое згніло на парахно) 135 (хвароба ў пчол і ў палене), 137 (у пчол), 138 (у пчол), 139. *гнылéц* 108 *(што падгніло)*, 109 *(гнылéйе дéрево)*. *гнылыцы* 132 (трошкі падгніўшыя грушы-дзічкі).

гнілýшка 10, 11, 16, 29 (гнілая пасля зімы бульба ў зямле), 35, 38 (палка дроў), 39, 41, 42 (што свеціцца), 44 *(кавáлак струпéхлай драўніны)*, 54, 57 (хворы, знявагжліва), 60, 78, 83—86, 88, 89, 99 (груша), 104 (на будову), 113 (гнілаватая грушка), 123 (пра бульбу), 126, 129, 134 (плод ляжалай грушы-дзічкі). *гнылýшка* 108. *гнілýха* 19 *(усё гнілае)*, 29 (гнілая пасля зімы бульба ў зямле), 53, 115. *гнілýша* 68 (сагніўшыя грушкі-дзічкі).

Адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня: *гніля́ш* 118 (гнілое стаячае дрэва). *гнілíна* 1, 35.

Адведзены: *сухастóй* 57 (гнілое стаячае дрэва). *кля́кі* 106. *трухля́вэ* 117. *сухастóіна* 120. *дрýзлая дзéрава* 123. *сухастáч* 128.

гнілы 72. *гнілэ́е (дзéраво)* 101, 109, 135. *гнылый* 103. *глыный, гнылый, загнылый* 132. *гнілóя* 18, 56 *(дзерава)*. *гнілóйэ* 112. гнілойе (дзерыва) 40, 95, 96. *гнілóе (трухлае дзéрыва)* 36, 45, 59, 70 *(дзéрава)*, 71 *(дзéрава)*, 73 *(дзéрава)*, 80, 93 *(дзéрава)*, 122 *(дзéрава)*, 130, 139, 141, 142. *гнілáя* (дрэва) 8, 70 (хвоя), 126. *гнілáйа* 94. *гнілóя* (дрэва) 7, 16, 45, 49, 63, 65, 75, 81, 121, 124. *гнілóё* 37.

Карта № 73

ПАШЫРЭННЕ СЛОВА *БЛЯШАНКА* І АДНАКАРЭННЫХ З ІМ

№ 3588 «Бляшанка, бляшак (пасудзіна з бляхі)...»

Картаграфуюцца словаўтваральныя адрозненні ва ўжыванні назоўніка бляшанка. Як *бляшáнка* падаецца *бляшáначка*, як *бля́ха — бляшаня́*.

бляшáнка 3, 8 *(бля́хі кусóк)*, 18, 19 *(пýшачка з бля́хі)*, 20—22, 24 — 25а, 27, 31, 45 *(пасýдзіна з бля́хі)*, 46—48, 50, 52а — 56 (ад кансерваў), 57 (для малака, ягад), 59, 60, 62—65, 67, 68, 71, 72, 74, 76, 77, 86, 90, 91 *(пасýдзіна з бля́хі)*, 93, 94а — 96, 98—100, 102—104, 106, 108, 110, 111, 113, 115, 117—119, 121, 124—126, 127 (на газу), 129—132, 135, 137, 139—142. *блешáнка* 82, 94, 101, 107, 114, 123, 134, 136, 138. *блішáнка* 1 *(кірасін брáлі)*, 2, 4—7, 8а, 10, 11—13 *(бля́ха сушыць рыбу)*, 14, 15, 17, 26, 28, 29, 32, 34—44, 73, 75, 78—81, 83, 85, 87—89, 120, 133. *блышáнка* 96а. *бляшáначка* 71 (мáлая).

бля́шка 8а, 74, 90, 103, 108, 116, 119, 132, 125. *блéшка* 98.

бля́ха 17, 30, 49а, 71 (для грыбоў), 90, 91, 94а *(хлеб пéчи і хáту крыты)*, 105, 108, 122, 126 (ліст), 132, 141. *блéха* 98. *блешаня́* 49, 112.

бляхáн 49а, 52 *(бляшáная бáнка на малакó)*, 52а *(для малакá адстáйваць і кірасіна)*.

бляшáк 54, 58.

Словазлучэнні з *бляшáны*: *бляшáная бáначка* 23. *бляшáная пасýда* 69. *блешáны бітóн* 128.

Адведзены: *пасýдзіна* 7. *жысця́ныя пасýдзіна* 40. *манéрка* 75 *(для гáзы)*. *красíнніца* 84. *бáнка* 16, 51, 55.

Карта № 74

ФОРМЫ ІМЯ *АНДРЭЙ*

№ 3592 «Андрэй, Андрук...»

Картаграфуецца ўласны назоўнік Андрэй. Пры картаграфаванні паказаны адрозненні ў словаўтваральных элементах. Асобныя варыянты імя, утвораныя з дапамогай памяншальна-ласкальных суфіксаў, аб'ядноўваюцца з вытворнай асновай. Асаблівасці вымаўлення назоўніка ў межах адной лексічнай формы на карце не адлюстроўваюцца.

Андрэ́й 1, 2, 4, 5, 7—11, 13—17, 21—31, 34—38, 40, 42, 43, 45—48, 49а — 51, 52а — 77, 80—82, 88, 99, 104—107, 110—116, 118, 119, 121—130, 134—136, 138—142. *Ондрэ́й* 101. *Ондрыéй* 107. *Андрéй* 12, 32, 41, 44, 79, 83—87, 89, 93, 117. *Яндрэ́й* 137. *Андры́й* 91, 96а. *Андрі́й* 90, 92, 94а — 96, 103, 108, 109, 131, 132. *Гандрі́й* 92, 95, 98, 103.

Андрýк 2 (даўней), 3, 18—21, 24, 49, 52—54, 66, 94. *Андрю́к* 108.

Андрýха 8а, 123, 129. *Андрю́ха* 87.

Андрýша 5, 6, 9, 19, 28, 34 (ласк.), 37, 43, 49а, 53, 54, 59, 60, 69, 73, 78—82 (малы), 90, 94—96, 98, 103, 104, 106, 108, 109, 111, 113, 115, 119, 132, 135. *Гандрýша* 95. *Андрю́ша* 86. *Андрýшка* 9, 23, 36, 43, 74, 77 (ласк.), 78, 116, 118, 122. *Андрю́шка* 14, 17, 39, 85, 87, 89 (рэдк.), 117, 120.

Андрэ́йка 8а, 31, 37, 43, 57, 68, 71 *(малóя)*, 74, 125. *Андрéйка* 14, 90. *Андрéйко* 94, 106, 112, 113, 133, 135. *Яндрэ́йко* 101. *Андрі́йка* 95. *Гандрі́йка* 95. *Андрі́йко* 94а, 96, 103, 109, 132. *Гандрі́йко* 98, 103 (трад.). *Андрэ́ечка* 125.

Адзінкавыя: *Андрыян* 1. *Éндрусь, Гéндрык* 46. *Андрóн* 53, 91.

Карта № 75

ФОРМЫ ІМЯ *ВАЦЛАЎ*

№ 3593 «Вацлаў, Вацюк, Вацук...»

Картаграфуецца ўласны назоўнік Вацлаў. Адлюстроўваюцца суфіксальныя ўтва-

рэнні ад усечанай асновы *Вац-, Ваць-*. Фанетычныя і акцэнталагічныя адрозненні ў межах адной лексічнай формы пад увагу не прымаліся. Пры картаграфаванні аб'ядноўваюцца: з *Вацла́ў — Васла́ў*, з *Ва́ся — Ва́ська*, з *Ва́цак — Ва́цька, Вацю́на*. Агульным адсылачным знакам адлюстроўваюцца формы імя з флексіяй *-я/-ё*. Імя *Вацла́ў* рэдкае. На значнай частцы тэрыторыі Беларусі яно не было зафіксавана. Таму на карце пазначаюцца адсылачнымі знакамі толькі тыя населеныя пункты, дзе гэты ўласны назоўнік ужываецца.

Вацла́ў 31, 34, 37, 45, 46, 48, 49а, 52а — 54, 57, 60, 61, 67, 74, 104, 125. *Выцла́ў* 42. *Ва́цлаў* 49, 59, 88, 93. *Васла́ў* 26, 138 (у паляка-перасяленца).

Вацю́к 2, 3, 5, 6, 8 (малы), 18—22, 24 (у каталіцкіх сем'ях), 25а, 34 (злосна, груба), 52—57. *Ва́цюк* 48.

Ва́ця 19, 20, 29, 31, 35, 46, 49а, 51, 52а—54, 57, 59, 60, 67, 74, 75, 83, 104 (каталіцкае), 110, 139, 140. *Ва́цё* 50, 113.

Ва́цік 35, 37 (з каталікоў), 48, 51, 52, 61, 65, 66, 68, 70, 71 (з каталікоў), 105, 141. *Ва́цык* 131.

Ва́цак 4, 6, 27, 46 (малы), 47, 62. *Ва́цяк* 45. *Ва́цэк* 99 (каталіцкае). *Ва́цек* 102. *Ва́цька* 8. *Вацю́на* 6.

Ва́ся 28 *(Ва́сія)*; 40 *(Ва́с'я)*. *Ва́ська* 16.

Адзінкавыя: *Сла́ва* 58, 135. *Вадзісла́ў* 94.

Адсутнасць фіксацыі: 1, 7, 8а — 15, 17, 23, 30, 32, 36, 38, 39, 41, 43, 44, 55, 56, 63, 64, 69, 72, 73, 76—82, 84—89, 90—92, 94а — 96а, 98, 100, 101, 103, 106—109, 111, 112, 114—124, 126—130, 133, 134, 136, 137.

Адведзены: *Вацю́на* (жанчына) 59. *Габру́к, Паўлю́к* 25. *Яросла́в* 132 (у Століне).

Карта № 76

ФОРМЫ ІМЯ *ДАНІЛА*

№ 3595 «Даніла, Данілюк...»

Картаграфуюцца словаўтваральныя варыянты ўласнага назоўніка Даніла. Памяншальна-ласкальныя формы імя аб'яднаны з іх вытворнымі асновамі. З *Да́ня — Да́нька, Да́нік, Да́нечка, Да́ньцік, Да́ньчык, Да́нусь*, з *До́ня — До́нька, До́нік, До́нюшка*, з *Дані́лка — Даны́лочка, Дані́лычко, Данілóк.*

Дані́ла 1, 2, 4 (у старавераў), 5, 7—17, 21, 23—26, 28—32, 34—45, 47, 48, 49а, 51, 52а — 54, 57, 58, 62—69, 104, 111, 116, 118—130, 139—142. *Дані́л* 27. *Дані́ла, Дані́ло* 49, 50, 56, 60, 61, 93, 94, 98, 99, 100, 101, 102, 105—108, 110, 113—115, 117, 133—138. *Даны́ло* 90—92, 94а — 96, 103, 109, 131, 132.

Дані́люк 18, 53, 54.

Да́ня 51, 116, 119, 120. *Да́нік* 10, 54, 61, 94а (нов.), 95, 96, 103, 132. *Да́нечка* 9. *Да́ньцік* 113. *Да́ньчык* 109, 119. *Да́нусь* 3. *Да́нька* 5. *Да́нько* 133. *Да́нё* 113. *Дэ́ня* 104.

До́ня 43, 78, 86, 89 (рэдк.), 118 (ласкава на малога). *До́нька* 6, 14, 17, 35 (ласкава). *До́нік* 62. *До́нюшка* 78.

Дані́лка 2, 14, 28, 31, 37, 43, 49а, 57, 69, 74, 77—79, 88, 111, 116, 120, 122, 123, 125. *Дані́лко* 94, 98, 101, 106, 112, 113, 117, 135. *Даны́лко* 95, 103. *Даны́лочка* 95. *Дані́лычка* 79. *Данілóк* 2.

Адзінкавыя: *Дамі́нік* 3. *Дзі́ма* 54.

Адсутнасць фіксацыі: 20, 22, 45, 52, 59.

Адведзены: *Данілю́к* (прозвішча) 58, 80, 88, 98. *Данылю́к* 96. *Данільчу́к* 19, 103. *Данілé віч* 103. *Данількé віч* 103. *Данылó віч* 108. *Данілó віч* 113.

Карта №77

ФОРМЫ ІМЯ *ЗМІЦЕР*

№ 3596 «Зміцер, Змітро, Змітрук...»

Картаграфуюцца словаўтваральныя варыянты і формы назоўнікаў Зміцер і Дзмітрый. Пры картаграфаванні ўлічаны акцэнталагічныя адрозненні ва ўжыванні імя *Змітра*. Асаблівасці вымаўлення гэтага ўласнага назоўніка, у тым ліку з наяўнасцю ці адсутнасцю пачатковага зычнага, пад увагу не прымаліся. Асобныя суфіксальныя і некаторыя памяншальна-ласкальныя варыянты, вытворныя: ад *Зміцер — Зміцёр, Дмыцёр, Дмётюр, Дмётюрка*, ад *Змітрóк — Змітрачóк, Змі́трачка*, ад *Дзмі́трый — Дзі́ма, Дзі́мка* падаюцца адсылачным знакам зыходнай формы.

Змі́цер 31, 45 (старога), 48, 57, 112, 116, 119, 120, 122, 123, 126, 140. *Зьмі́цер* 9, 53, 61, 66, 70, 81, 110, 113, 115, 118. *Зьмі́цяр* 25, 54, 68, 69 (пераважна), 71, 72, 77. *Змі́цяр* 121. *Змі́цір* 25а. *Зьмі́цёр* 114. *Мі́цёр* 96, 101, 102 (стары). *Дмы́цер* 90. *Дмы́цёр* 91, 92, 96, 103, 109. *Дмé цёр* 96а. *Дмётюр* 98. *Дмы́тёр* 108. *Дмётюрко* 98.

Змі́тра 15, 28, 31, 36, 53, 57, 73 (трад.), 104, 126, 129. *Зьмі́тра* 1, 26, 27, 29, 30, 32, 34, 35, 38, 40, 54, 69, 74, 75, 84, 107. *Змі́тря* 13, 39. *Зьмі́тро* 114, 134. *Дзімі́тра* 8, 8а, 21. *Дзямі́тра* 40. *Дмы́тро* 103. *Мі́тра* 89 (рэдк.). *Мі́тро* 94. *Мы́тро* 95, 109, 132.

Змітрó 119, 121, 125, 126, 128, 129, 136, 139, 141, 142. *Зьмітрó* 124, 127, 135—138. *Мітрó* 133. *Дмытрó* 108.

Змітру́к 18, 20, 49а, 54, 57, 88, 104 (часцей), 106, 116, 119, 126, 129. *Зьмітру́к* 23, 34 (груба, злосна), 50, 51 (старэйшыя называлі), 52а, 53, 55, 56, 60—62, 64—66, 83, 99, 100. *Мітру́к* 49, 93.

Змітрóк 5, 7, 14, 24, 28, 36—38, 41, 67, 68, 73, 88, 89, 123, 129. *Зьмітрóк* 1, 2, 6, 8—13, 16, 21, 26, 35, 42—44, 63, 74, 79, 81, 82, 84—87, 105, 110, 111. *Змітрачóк* 37, 78, 111. *Зьмітрачóк* 43, 79. *Змі́трачка* 37.

Змі́трык 47, 60, 77, 81, 112, 116, 119, 122. *Змі́трік* 44, 85, 89. *Мі́трык* 101.

Мі́ця 10, 17, 53, 60, 69, 82 (ласкава), 86, 90, 94а — 96, 98, 102 (малады), 103, 104, 108, 113, 119, 120, 123, 127, 132, 135 (нов.).

Мі́цька 9, 17, 23, 82, 87, 90, 130.

Дзмі́трый 73, 80, 120.

Дзімі́трый 106, 130. *Дмі́трій* 17. *Дзі́ма* 45 (малога), 51. *Дзі́мка* 17.

Адзінкавыя: *Юзі́мка* 4. *Зьмітру́ха* 12. *Міця́к* 76.

Адведзены: *Раўлу́к, Франу́к* 3. *Дзімітру́к* (прозвішча) 19, 52. *Дмытру́к* (прозвішча) 96, 98, 108. *Мытру́к* 132. *Зьмітрачóнък* (прозвішча) 80.

Карта № 78

ФОРМЫ ІМЯ *КАЗІМІР*

№ 3597 «Казімір, Казя, Казюк...»

Картаграфуецца ўласны назоўнік Казімір. Паказаны некаторыя акцэнталагічныя і словаўтваральныя асаблівасці яго ўжывання. Фанетычныя адрозненні ў межах асобнага лексічнага варыянта пры картаграфаванні не ўлічваюцца. Форма *Ка́дзік* аднаўлена паводле формы *Кадзі́чак* 36. Як *Ка́дзік* падаецца *Ка́дзя*, як *Кузьма́ — Ку́зя.*

Імя *Казі́мір* не вельмі частае на Беларусі. У многіх населеных пунктах яно не было зафіксавана.

Казі́мір 4, 11 (рэдка), 17, 24, 27 (стары), 28, 30 (рэдка), 36, 48, 49а, 52а — 54, 57, 59, 62, 66, 67, 69, 74, 75, 79, 86, 88, 90 (каталіцкае) 94, 99, 102 (стары), 104, 107—109, 111, 116, 125—127, 130, 131, 136, 140—142. *Казімé р* 60, 77, 128. *Козымы́р* 96а. *Кызімі́р* 35, 40, 78, 83, 129. *Кӡзі́мір* 42. *Казьмé р* 46, 56, 135, 137, 138 (у в. Казіміраўка).

Казі́мір 1 *(клічуць каталіцкім імем)*, 2, 8, 9, 14, 26, 45. *Казі́мяр* 25. *Казі́меш* 53. *Казі́мер* 21, 61.

Казю́к 2—4, 6, 8 (як малы), 8а, 18—22, 24 (у католікаў), 25а, 29, 34 (груба, злосна), 46—48, 52, 53, 54, 57—59, 94, 107, 126.

Ка́зік 2, 5, 8а, 9, 14, 17, 23, 27 (малады), 31, 34, 36, 46, 47, 49а, 51, 52а — 54, 59, 61, 68 (маці заве), 69, 78, 82, 90, 102 (малы), 104 (каталіцкае імя), 106, 108, 113, 135, 142. *Ка́зык* 131.

Ка́зя 3, 20, 22, 25а, 28, 29 (у шляхты), 30, 33, 35, 45, 49а, 54, 57, 60, 62, 67, 71 *(завуць каталікі)*, 72, 74, 75 *(ён, яна)*, 82, 94, 100, 104, 107, 116, 126. *Ка́зё* 50—52, 93, 108, 109.

Ка́дзік 36, 37. *Ка́дзя* 120.

Кузьма́ 16, 89. *Ку́зя* 120.

Адсутнасць фіксацыі: 7, 10, 12, 13, 15, 32, 38, 39, 41, 43, 44, 49, 55, 63—65, 73, 76, 80, 81 (Казімір было імя ў хутаран; х. Куты, дзе жылі каталікі), 82 *(Кázя, Kázік, Казімір* — в. Жабін), 84, 85, 87, 91, 92, 94а — 96, 98, 101, 103 *(Казымір в нас нымá, а чула)* , 105, 110, 112, 114, 115, 117, 118 *(Казімір — чўлі)*, 119, 121—123, 132 *(Казімір, Кáзік — у католікаў на Осові*; в. Асава 5 км. ад Відзібара), 133, 134.

Адведзены: *Кáзя* (жаночае імя), 52 (жанчына), 70 *(ёсць жэнскае імя)*. *Юлюк, Ануюк* 6. *Казімір* 124 *(Зьмітрá дражнілі Казімір, тамý што гадавáў коз)*.

Карта № 79

ФОРМЫ ІМЯ *КАРЛ*

№ 3598 «Карла, Карлюк...»

Картаграфуецца ўласнае імя Карл. Адлюстроўваюцца адрозненні ў суфіксальных сродках яго ўтварэння. Як *Карл* падаецца *Карлýша, Карлýшка*, як *Карóль — Кáраль, Карóльчык, Карóлік*, як *Карýсь — Кáрусь, Карнýсь*, як *Кáрла — Карлá, Кáрлік, Карлéчык, Карлюк, Корлік*. Паводле імя па бацьку *Кáрлавіч* 22, 86 адноўлена форма *Карл*.

Імя *Карл* і яго варыянты — рэдкае для Беларусі. На значнай тэрыторыі рэспублікі яно не было зафіксавана. Населеныя пункты, дзе гэты ўласны назоўнік не ўжываецца, на карце не адзначаюцца. Іх пералік падаецца ў спісе.

Карл 22, 61, 74, 78, 129. *Кáрьл* 88. *Карлýша* 74. *Карлýшка* 78.

Кáрла 2, 7—11, 14, 17, 29 (шляхецкае), 31, 32 (у вёсцы жылі латышы *Кáрла Лукіе*), 40 *(з ліцьвякóў)*, 57, 74, 75, 79, 83, 104, 111, 123, 125, 135, 140. *Кáрло* 60, 62, 99, 113. *Карлá* 28. *Кáрлік* 9. *Карлéчык* 138. *Карлюк* 59 *(на малóга)*, 138. *Корлік* 107.

Карóль 3, 4, 6, 19, 25а, 47, 49а, 59, 66, 100. *Кáроль* 59, 93, 108 *(с чéхув)*, 113. *Кáраль* 51. *Карóльчык* 20. *Карóлік* 49, 49а.

Карýсь 52а, 61. *Кáрусь* 47. *Карнýсь* 49.

Адсутнасць фіксацыі: 1, 5, 12, 13, 15, 16, 18, 21, 23, 24, 26, 27, 30, 34—39, 41—46, 48, 50, 52, 53—56, 64, 65, 67, 68, 70, 72, 73, 76, 77, 80—82, 84, 85, 87, 89—92, 94—96а, 98, 101—103, 105, 106, 109, 110, 112, 114—122, 124, 126—128, 130—135, 137, 141, 142.

Адведзены: *Карлюк* 20 *(самы меншы парасёнак у вывадку свінні)*, 71 *(быў, фаміля)*. *Карóль* 58 *(фамілія)*. *Вінцýк* 25. *Казімір* 63.

КАРТА № 80

ФОРМЫ ІМЯ *ПАВЕЛ*

№ 3599 «Павел, Паўла, Паўлюк...»

Картаграфуецца імя Павел. Фанетычныя асаблівасці ўжывання назоўніка, што маюць месца ў межах адной словаўтваральнай формы, пад увагу не прымаліся.

Памяншальна-ласкальныя формы імя на карце не адлюстроўваюцца, але падаюцца ў спісе.

Пáвел 14, 17, 28, 45, 48, 49а, 53, 57, 66, 67, 70, 74, 77, 82, 83, 86, 88, 90, 94—96а, 98, 103—106, 108—110, 115, 116, 118—120, 123—128, 130, 132, 135, 136, 139—142. *Пáвіл* 33, 40, 42, 73, 75, 78, 79, 80, 81, 83, 85, 87, 89, 111. *Пáвэл* 20, 93, 101, 112. *Пáвол* 91, 92, 131. *Пáвал* 22, 45, 47, 50, 51, 52а, 55, 59, 61, 63, 138. *Пáвял* 54, 60, 65, 68, 71, 72, 76, 121, 129.

Паўлюк 1, 2, 5, 6, 8, 12, 13, 16, 18—29, 32, 34 (груба, злосна), 35, 38—44, 46, 48—50, 52а — 55 (трад.), 56—59, 61, 62, 65, 67, 69, 70, 73, 75 (малы, хлопец), 78 (стары), 79, 82—84, 86—89, 94, 99, 100, 102, 104, 110, 118, 119, 124, 135. *Павлюк* 92, 95, 96, 103, 108, 109, 131, 132. *Поўлюк* 107.

Пáўла 1—3, 6—12, 15, 17, 23, 25, 26, 29—39, 46, 52а, 54, 57, 67—70, 73, 80, 88, 104, 119. *Пáўло* 114, 115, 117, 134, 136, 137. *Пóўла* 74, 122. *Пáвло* 113.

Паўлó 84, 94, 102, 133, 135, 138, 142. *Павлó* 95, 96, 98, 103, 108, 109, 131, 132.

Адведзены: *Пáўлік* 4, 8а, 9, 13, 14, 17, 27, 35, 37, 43, 52, 53, 61, 64, 68 (на малога і на вялікага), 69, 71, 77—79, 81, 84, 86, 87, 89, 104, 106, 111, 112, 114, 116, 117, 119, 120, 123, 134 (ласк.), 135. *Пáвлік* 90—92, 94а — 96, 98, 101, 103, 108, 109, 113, 132. *Пóўлік* 66, 122. *Паўлючóк* 1, 60, 88. *Пáвлічок* 95. *Пáвлічко* 98. *Павлéнік* 113. *Паўлýша* 6, 8а, 17, 53, 54, 74, 116, 120 *(Паўлюша)*. *Павлýша* 95, 96, 103, 108. *Паўлýшка* 36, 78. *Паўлюсь* 22, 24. *Пáвылко* 95. *Павзлак* 19, 20. *Павéлік* 94. *Павéлко* 94а, 114. *Пáша* 9, 14, 53, 60, 86, 94а, 106, 108, 125, 132. *Пáшка* 21, 74, 95, 108. *Пáшачка* 9.

Павлóвіч (прозвішча) 96, 108, 109 *(Павл'óвыч)*.

Карта № 81

ФОРМЫ ІМЯ *ПЁТР*

№ 3600 «Пятро, Пётр, Пётра, Пятрук...»

Картаграфуюцца асобныя словаўтваральныя і акцэнталагічныя асаблівасці ўжывання ўласнага назоўніка Пётр. З улікам значнай колькасці яго суфіксальных варыянтаў, не адлюстроўваюцца на карце формы імя, вытворныя ад асновы *Петр- (Пётр-)*, а таксама *Пець-*, якія маюць памяншальна-ласкальнае значэнне.

Адрозненні ў вымаўленні аднаго і таго ж словаўтваральнага варыянта не ўлічваліся. Як *Пётра* картаграфуецца *Пяцёр*, як *Пятрóк — Пятрáк*, як *Пятрýсь — Пётрусь, Пётрусь*.

Пётр 4, 17, 41, 42, 48, 53, 54, 57, 59, 68, 73—75, 80, 81, 86, 88, 89, 101, 113, 117, 119, 120, 126, 130. *Петр* 53, 125, 142.

Пётра 2, 3, 5—9, 10 (радзей), 14, 21—25а, 27 (сталы чалавек), 28—31, 33, 34, 39, 43, 46, 51, 54, 59, 74, 80, 86, 111, 118 (вялікі, па-руску). *Пётры* 19, 27 (малады). *Пяцёр* 54

Пéтра 26, 61, 104, 119.

Пятрó 2, 8, 14, 45, 48, 49а, 52а — 54, 57, 60, 69, 72—74, 76, 77, 83, 84 (свята і імя), 116—119, 121, 123—129, 139—142. *Пытрó* 90—92, 95 (рэдк.), 96, 96а, 103, 131. *Пэтрó* 93. *Патрó* 106. *Петрó* 94, 98, 102 (стары), 108, 109, 113, 114, 126, 133—138.

Пятрýк 19, 20, 23, 34, 46—54, 57—59, 100, 104. *Пытрýк* 90—92, 95 (трад.), 96 (трад.), 103, 132. *Петрýк* 94, 98, 107—109. *Патрýк* 106. *Пэтрýк* 93.

Пятрóк 4, 5, 8а, 10—14, 16, 17, 28, 29, 32, 35—44, 63, 66, 68—71, 73—75, 78—81, 84—87, 89, 105, 110, 115, 120, 123. *Пятрáк* 1.

Пятрýсь 1, 2, 6 (даўней), 9, 21, 24, 26, 53—57, 60—62, 64—66, 99, 104, 112, 119, 125. *Пытрýсь* 90—92, 95, 96, 103, 132. *Петрýсь* 94, 98, 108, 109. *Пэтрýсь* 93. *Пётрусь* 51. *Пётрусь* 104.

Адведзены: *Пётрык* 20, 53, 61, 82, 109, 118, 119, 122, 124, 135, 138. *Петрачóк* 38. *Пітрачóк* 8а, 78, 79. *Пéця* 5, 6 (цяпер), 9, 13, 17, 36, 38, 43, 45, 53, 66, 69, 78, 85—87, 89, 94—96, 98, 102, 103, 106, 108, 109, 111, 113, 116, 120, 122, 123, 125, 129, 132, 135. *Пéтя* 92. *Пéта* 96 *(дрожнілка)*. *Пéцік* 49 (на малога). *Пéцька* 8, 12, 17, 29, 78, 82, 84, 95, 101, 102 (малы), 117, 118. *Пецькó* 9. *Пятрýша* 8а. *Пятрýшка* 8а, 116. *Петрýша* 113. *Петручкó* 98. *Пытрýська* 95. *Петрóвіч* (прозвішча) 108, 109, 113.

Карта № 82

ФОРМЫ ІМЯ *СТАСЬ*

№ 3601 «Стась, Стасюк...»

Картаграфуюцца словаўтваральныя варыянты імя Стась. З улікам таго, што гэты ўласны назоўнік быў зафіксаваны на абмежаванай тэрыторыі Беларусі, на карце адлюстроўваюцца толькі тыя н. пп., дзе яго адзначылі.

Як *Стась* падаецца *Стесь, Остáсь, Стáська*, як *Стáсік — Тáсік*.

Стась 2, 4, 6—8а, 10, 11 (рэдка), 12—14, 16 (у нас зяць з «Польшчы», г. зн. за Полацк і да Вільні ўжо Польшча), 17, 19—26, 27 (сталы), 28 (шляхецкае), 29—31, 34—37, 40, 43, 45, 46, 48, 49а, 50, 51 *(паспалітае імя, у каталікаў пашырана)*, 53, 54, 56—63, 65—70, 72—75, 77—84, 86—89, 93—95, 96а, 99—102, 104—111, 113—116, 118 *(у сем'ях мяшанцаў шляхты з мужыкамі)*, 119 (каталіцкае імя), 120—123, 125—132, 136—141. *Стесь* 86. *Остáсь* 109. *Стáська* 14, 17. *Стáсько* 46, 95.

Станіслáў 9, 43, 53, 57, 82, 88, 94, 111. *Станіслáв* 108, 125.

Стасюк 2 (у каталікаў) 3, 4, 6, 8а, 18—22, 24 (у каталікаў), 25а, 28, 34 (груба, злосна), 47, 48, 52—54, 94, 107, 113, 126.

Стáсік 5, 8а, 13, 23, 26, 27 (малады), 36—38, 46, 49а, 53, 54, 59, 73, 78, 84 (нов.), 94, 95, 101, 108, 113, 116, 117, 120, 122, 123, 125, 129. *Тáсік* 101.

Стасёк 8, 69, 74.

Адзінкавыя: *Сталюк* 57 (устар.). *Стъхвáн* 15.

Адсутнасць фіксацыі: 1 (не называлі, Стась — каталіцкае імя), 32, 39, 41, 42, 44, 49, 55, 64, 71, 76, 85, 90—92, 94а, 96, 98, 103 *(Стась чýла, а в нас ныемá)*, 112, 124 *(Стась — у пас. Гарадок)*, 133, 134 (Стась — у Глушкевічах, у Заходняй Беларусі), 135.

Адведзены: *Стаськéвіч* (прозвішча) 113. *Ісáк* 142.

Карта № 83

ФОРМЫ ІМЯ *ЮЗІК*, ЯГО АДПАВЕДНІКІ І ВАРЫЯНТЫ

№ 3602 «Юзік, Юзюк...»

Картаграфуецца ўласны назоўнік Юзік. Адлюстроўваюцца словаўтваральныя і фанетычныя асаблівасці яго ўжывання. Акрамя формы Юзік, падаецца яго варыянт Есіп (таксама з улікам суфіксальных і асобных фанетычных адрозненняў). Аднак апошняе пракартаграфавана няпоўнасцю, паколькі пытаннем ставілася высветліць тэрыторыю пашырэння толькі формы *Юзік*.

Як *Юзік* картаграфуецца *Юзык*, як *Юзя — Юзё, Езё*, як *Юзюк — Юзук*, як *Юзаф — Юзэф, Юзэп, Юзап*, як *Есіп — Ёсып, Есіп, Есып, Йісып, Ёсыпко, Есыпко*, як *Вóсіп — Васіпóк, Óсіп*.

Юзік 1, 2 *(у каталікóў)*, 5—11, 13, 14, 17, 20, 23, 26—28, 29 (шляхецкае), 30, 31, 34—39, 40 *(з літóўцыў)* 42, 45, 46, 48, 49а, 51, 52а — 54, 57—61, 63—75, 77 (у каталікаў), 78, 79, 81—84 (нов.), 87, 88, 90, 91—95 (рэдк.), 98, 100, 101, 102 *(малы)*, 104, 105, 107—111, 113—118 *(у каталікóў былі)*, 119 *(каталіцкае імя)*, 120—132, 138—142. *Юзык* 96а, 109.

Юзюк 2—4, 6 (пераважна), 8 *(па-каталіцку)*, 8а, 18, 19 (мужчына), 20—24, 25а, 34 (груба, злосна), 48, 49, 52, 52а, 54, 57, 94. *Юзук* 58.

Юзя 1 *(Вóсіп)*, 7, 9, 17, 25, 37, 57, 68, 74, 78, 120. *Юзё* 93, 94, 95, 98, 102 (стары), 108 (каталіцкае), 109, 113, 131. *Езё* 50.

Юзаф 46 (стары). *Юзэф* 59, 125. *Юзап* 54. *Юзэп* 37.

Вóсіп 1, 9, 16, 32, 53, 86. *Óсіп* 69. *Васіпóк* 32 (памяншальнае).

Есіп 25а, 66, 98, 112, 132 (нов.). *Ёсып* 90, 95 (найбольш пашырана), 96а, 103. *Есіф* 92. *Есып* 108, 109, 132 (трад.). *Есіп* 114, 137. *Йісып* 96. *Ёсыпко* 98. *Есыпко* 108 (праваслаўнае).

Ёзік 47, 49, 50, 55, 61, 62, 99.

Язэп 9, 53, 57, 61, 66, 104, 106.

Зюгак 46 (малы), 59.

Адзінкавыя: *Ёзуб* 47. *Язік* 73.

Адведзены: *Валюк* 4. *Анцюк* 4. *Юрка* 15. *Янук* 34 (груба, злосна). *Янко* 56. *Юзінька* 57 (жанчына). *Юзя* 19 (жанчына). *Юзюня* 22 (жанчына).

Карта № 84

ФОРМЫ ІМЯ *ЯНКА*, ЯГО АДПАВЕДНІКІ І ВАРЫЯНТЫ

№ 3603 «Янка, Янюк...»

Картаграфуецца ўласнае імя Янка. Паказаны суфіксальныя асаблівасці яго ўжывання. Акрамя лексемы *Янка*, падаюцца зафіксаваныя формы імені *Іван*. Аднак дэрывацыйны рад гэтага ўласнага назоўніка з'яўляецца няпоўным, паколькі пытанне было прысвечана высвятленню тэрыторыі распаўсюджання назоўніка *Янка*.

Як *Янук* картаграфуецца *Юнюк, Янюк, Янучóк, Янучка*, як *Янак — Янък, Яныкк, Яначак*, як *Ясь — Яська*, як *Ваня — Вáнька, Ванюша, Ванюха*, як *Іван — Івáнка, Іваня, Іванюша, Івáнючык, Йіванысько*.

Янка 1, 4, 5, 8—11, 14, 17, 21, 23, 24, 25а — 31, 34—38, 40, 45, 48, 49а, 53, 54, 57, 63—66, 72, 74—77, 82 (трад.), 83, 84, 86 (дражняць), 87—89, 94, 104, 110, 112, 114, 116, 118 (у праваслаўных), 119, 121, 123, 124 (у пас. Гарадок, дзе жылі каталікі), 125— 128, 134. *Янко* 50, 60, 61, 62, 94а, 96а, 98 (вулічнае *імя*), 99, 100, 105—107, 108, 109, 113, 115, 138.

Янук 2—4, 6, 19—24 *(даўнéй было мнóга Янукóў)*, 25, 25а, 29 (шляхецкае), 34 (груба, злосна), 49, 50 (рэдк.), 51—54, 57, 58 *(старóя йімя)*, 66, 74, 94, 102, 113, 116. *Юнюк* 18. *Янюк* 49а. *Янучóк* 2 (мужчына). *Янучка* 94.

Янэк 20, 57, 93, 104 (каталіцкае), 108 (каталіцкае). *Янак* 19, 37, 46, 47, 51, 52а — 54, 59, 69. *Янък* 8а. *Яныкк* 132. *Яначак* 59.

Іншыя формы імя з коранем *-Ян-: Ян* 19, 28, 67, 91, 94. *Яня* 94. *Яне* 94а. *Янусь* 52. *Янушак* 46, 51. *Ясь* 51, 71. *Яська* 9, 22.

Івáн 5, 7, 8, 9, 10, 12, 15—17, 32, 36, 37, 39, 41, 42, 46, 47, 54, 68—71, 73, 76, 78—81, 82 (нов.), 84—86, 88, 90—93, 94а — 96, 98, 101, 103, 104, 108, 109, 118 (у сялян), 119, 120, 122, 127, 129—132, 134 (часцей), 137, 139, 141, 142. *Йван* 84, 90, 95, 96, 98, 103, 109, 114, 127, 135. *Іванка* 88, 120, 122. *Івáнька* 41, 78, 79. *Іванко* 92, 98, 103, 106, 108, 109, 117. *Йівáнко* 131. *Йвáнко* 96, 98, 103, 135. *Йівáнысько* 131. *Івáнько* 101. *Іваня* 108. *Іванюша* 108. *Івáньчык* 135.

Ваня 17, 43, 54, 68, 73, 80, 86, 94а, 96, 103, 108. *Ванюша* 96. *Ванюха* 96. *Вáнька* 43, 68, 69.

Адведзены: *Владук* 6. *Валюк* 6 (мужчынскае імя). *Янук* 95 (прозвішча).

Карта № 85

ВАРЫЯНТЫ СЛОВА *ДАЁНКА*

№ 3643 «Даёнка, дайніца...»

Картаграфуюцца словаўтваральныя варыянты назвы посуду, у які дояць малако. Як *падóйнік* картаграфуецца *падóйніца* 44.

даёнка 1—18, 21, 24, 25а, 28—44, 47—50, 52—55, 59—64, 66 —89, 94а, 99, 100, 104, 107, 111—116, 118—130, 133—140, 142. *даёнко* 141.

дайніца 4, 19—23, 25, 26, 27, 45, 46, 51, 52 (трад.), 53, 54, 56—58, 59 (устар.), 65, 67, 75, 88, 93, 104, 105, 111, 115. *дойніца* 94, 101, 102, 106, 110, 117. *дойныца* 94а, 103, 108, 109. *дойныця* 90, 92, 95—96а. *дуйныця* 131. *дуйнэця* 98. *дыйныця* 97. *дыйныца* 132.

падóйнік 1, 53, 85 (рэдка). падóйніца *44*.

пойдаёнак 54.

Карта № 86

ВАРЫЯНТЫ СЛОВА *ДРАНКА*

№ 3652 «Дранка, драніца (для крыцця страхі)...»

Картаграфуюцца аддзеяслоўныя назоўнікі, якія маюць значэнне 'тонкія дошчачкі, прызначаныя для крыцця страхі', утвораныя ад дзеясловаў *драць, дзерці*.

дрáнка 2—5, 8а — 11, 18, 20, 21, 23, 26—28, 31—33, 35, 36, 40, 41, 43, 45, 47—50, 52а — 55, 57—63, 65, 67, 69, 70, 72—75, 76 (нов.), 79—83, 86, 87, 92—96, 98, 101—106, 108, 109—111, 113, 114, 117—119, 122, 124—142. *дрáнька* 115. *дрангá* 52.

драніца 4, 7, 8, 11—13, 15—17, 24, 25а, 29, 30, 32, 53, 68, 99, 100. *дрáніца* 140. *дрáнніца* 14. *дранніца* 93. *драныця* 90. *драныца* 108. *драніцы* 1, 9, 25, 39.

драњь 71, 101, 107, 112—114.

дор 34, 37, 38, 44, 74—77, 82, 84, 85, 89, 116, 120, 123, 127.

Адзінкавыя: *дзёрка* 6. *дзёр* 88.

Карта № 87

ВАРЫЯНТЫ СЛОВА *ПАДОЛ*

№ 3653 «Падол, падолак, падальніца...»

Картаграфуюцца словаўтваральныя варыянты назвы ніжняй часткі адзення. Не ўлічаны пры картаграфаванні памяншальныя формы *падалóк, падóлец* (8а, 35, 75, 133).

падóл 1, 2, 4—11, 13, 17, 18, 24, 25, 26—38, 43, 44, 48, 49, 52а — 54, 57—61, 63—72, 74, 76, 77, 79—83, 87—89, 100, 104, 105, 111, 112, 116, 118, 120, 125, 126, 128, 130, 135, 137, 139, 140, 142. *подóл* 96а, 106, 122, 134, 136. *пудóл* 91.

пóдал 14, 21—23, 57, 73, 75, 80 (больш старое), 86, 123, 129. *пóдъл* 12, 15, 39. *пóдыл* 16, 35, 40, 41, 78, 81, 84—86. пóдыел 107.

падóлак 20, 45—48, 49а — 54, 56, 62, 81, 82, 99, 104 (устар.), 118, 119, 124, 126—128, 141. *подóлок* 94, 94а, 103, 107, 108, 109, 113, 114, 132, 134. *падóлык* 84, 89.

Адзінкавыя: *пóдалы* 19 (толькі мн. л.). *падальніца* 54. *падаліца* 61.

Адведзены: *пъдалóк* 8а. *пыдалóк* 35. *падалóк* 75. *пóдал* 85 (бераг). *подóлец* 133.

Карта № 88

ВАРЫЯНТЫ СЛОВА *ВОГНІШЧА*

№ 3662 «Вогнішча, вогніска...»

Картаграфуюцца словаўтваральныя варыянты назвы месца, дзе быў раскладзены агонь. На карце адлюстраваны толькі назвы, якія ўтвораны ад назоўніка *агонь*. Адведзены ад картаграфавання назвы, утвораныя ад іншых каранёў і з іншым значэннем.

вóгнішча 5—9, 11, 13—15, 17, 21, 23—32, 34, 37—44, 47, 48, 49а, 52а, 54, 57, 59, 61, 63—75, 79, 80, 82, 83, 88, 89, 100, 104, 110, 111, 115—117, 119—120а, 122, 124—127, 129, 130, 140, 142. *вóгнішчо* 50, 53, 55, 56, 62, 141. *вóгнішчэ* 98, 106, 113, 134, 136, 137, 139. *вóгнішша* 76.

óгнішча 19, 49. *óгнішчэ* 114, 133, 135, 138. *óгнышчэ* 103, 108, 131.

агнішча 2, 4, 16, 21, 22, 105.

вóгнівішча 58.

вóгніска 46, 48, 54. *вóгніско* 50 (радзей), 53, 60, 93, 98 (радзей), 99, 107. *вóгныско* 92. 96а. *вэ́гніско* 102.

агніска 18, 20, 52. *агніско* 46, 94.

óгныско 90, 94а, 95, 103, 108, 109, 132.

Адведзены: *папалíшча* 1. *пупялíшча* 12. *пяплíшча* 87. *цяплíшча* 35, 81, 89, 118, 123. *цеплянішча* 36, 77. *ціплянішча* 78. *пажáрыско* 101.

Карта № 89

ВАРЫЯНТЫ СЛОВА *ДНО*

№ 3668 «Дно, днішча...»

Картаграфуюцца словаўтваральныя варыянты слова *дно*. Слова *дно* з'яўляецца па свайму характару полісемічным. У адным з сваіх значэнняў яно называе ніжнюю частку пасудзіны, прадмета. Словы *днішча* і *дніска* могуць з'яўляцца сінонімам да слова *дно* ва ўказаным значэнні. Мяркуецца, што ў дадзеным выпадку ў матэрыяле так і ёсць. Аднак ёсць асобныя заўвагі, якія сведчаць пра тое, што ў дачыненні да гэтых супастаўленых слоў можна гаварыць аб адлюстраванні больш складаных дыялектных адносін. Напрыклад, словы *дно* і *днішча* з'яўляюцца лексіка-семантычнымі, а не словаўтваральнымі варыянтамі (гл. спіс слоў пп. 93, 96, 104, 134). У такіх выпадках слова адводзіцца ад картаграфавання. Як *дно* картаграфуецца *дóна* 16.

дно 1, 3—15, 17—21, 23—33, 35—41, 44—57, 59—92, 94—99, 101—114, 115 (у цэбры), 116—133, 134 (у бочцы), 135—139, 140 (у рэчцы), 141, 142. *нно* 34, 109. *дóна* 16.

днішча 7, 13, 22, 31, 32, 41, 44, 48, 54, 57, 59, 69, 75, 78, 79, 82, 85, 86, 88, 89, 110, 111, 115 (у цэбры), 116, 124—126, 142. *днішчо* 53, 60—62. *днішчэ* 94, 103, 107, 108, 113, 132 *(вылыке)*, 136, 138, 139. *днышчэ* 96а.

дніска 54. *дніско* 93 *(загатóвiў клéпак на дніско)*. *дныско* 94а *(в потэсі)*, 95, 96, 97. *нныско* 109 (рэдка).

Адведзены: 93 *дно* (агульнае). *днíшча* 96 (у прасніцы). *днíшча* 104 (дзе сядзяць пры прасніцы). *днішчэ* 134 *(дóшка для грэ́бня)*

Карта № 90

ВАРЫЯНТЫ СЛОВА *ДАМÍШЧА*

№ 3670 «Дамішча, даміска...»

Картаграфуюцца словы з павелічальнымі суфіксамі, якія ўтвораны ад лексемы дом. У 57 н. п. знак пастаўлены паводле адказа *хатыско*.

У радзе пунктаў замест слоў з такім суфіксам прыведзены атрыбутыўныя канструкцыі *вялікі дом, вялікая хата*. Указаныя канструкцыі адзначаны ў наступных пунктах: 2, 3, 6, 20, 25, 30, 49а, 64, 66, 67 (часцей), 68, 69, 72, 118, 119, 122. Яны не картаграфуюцца.

дамішча 1, 4, 7—12, 14, 15, 17, 22—24, 25а, 31, 32, 35, 41—44, 48, 52а, 54, 57, 59, 67 (рэдка), 70, 73, 74 (узмацн.), 75, 79—89, 100, 104, 105, 110, 111, 116, 120, 122, 123—130, 140—142. *дамішчо* 55, 56, 60—62. *дамішчэ* 139. *домішчэ* 94, 102, 106, 113, 134, 136—138. *домышчэ* 92, 108, 131. *дамíшша* 16. *дóмішча* 29.

даміска 46, 50, 51, 52а, 53, 54, 55, 60, 93. *доміско* 102, 131. *домыско* 94. 94а, 95, 103, 108, 109. *хатыско* 97.

даміна 53, 54, 78, 99, 101, 103, 104. *домына* 91.

Адзінкавыя: *даміло* 96. *дамізна* 71.

Карта № 91

ВАРЫЯНТЫ СЛОВА *ВЯТРЫ́ШЧА*

№ 3671 «Вятрышча, вятрыска, вятрыла (моцны вецер)...»

Картаграфуецца павелічальная форма ад назоўніка *вéцер*, якая абазначае большую ступень якасці. Націск у слове не ўлічваецца.

У радзе пунктаў замест назоўнікаў у адказах прыведзены атрыбутыўныя канструкцыі ў тым жа значэнні. Яны не картаграфуюцца, а толькі фіксуюцца ў спісе слоў. Як *вятрýга* картаграфуецца *вятругáн*.

вятрышча 2—6, 8а — 10, 13, 23, 26, 29, 43, 49, 53, 54, 57, 59, 66, 70, 74, 75, 77—80, 81 (рэдк.), 82, 100, 104, 105, 110, 111, 116, 124, 128, 129, 140—142. *вятрышчо* 50, 55, 57, 61, 62. *вятрышчэ* 106. *ветрышчэ* 91, 113, 114, 133, 134, 136, 138. *вéтрышчэ* 137. *вятрішча* 32, 41, 83, 85, 88, 89. *вітрышчэ* 108. *вытрышча* 92. *вятрішша* 16.

вятрыска 18, 20, 22, 48, 52, 54, 59, 62, 65. *вятрыско* 46, 47, 50, 51, 53, 60. *ветрыско* 93, 94, 96а, 102. *вітрыско* 94а — 96, 98, 103, 108, 109. *вытрыско* 131.

ветрýга 54, 59. *ветругá* 53, 57. *вятругáн* 130.

Адведзены: *бальшыи вéцер* 1, 7, 42, 84. *бальшэ́й вéцер* 86. *бальшы вéцер* 35, 44, 118, 119, 121, 124, 125. *вялікі вéцер* 4, 21, 25, 30, 33, 64, 68, 72, 101, 127. *вылыкый вéцер* 132. *вéлькі вéцяр* 56. *вéцер сільный* 14, 17, 40. *вéцер сільны* 69. *мóцны вéцяр* 25а, 31, 49а, 111, 117, 122. *вятры бурáняць* 37.

Карта № 92

ВАРЫЯНТЫ СЛОВА *МАРО́ЗІШЧА*

№ 66 [б] «Маразішча, маразіска...»

Картаграфуюцца павелічальныя формы ад слова *мароз* з суфіксамі *-ішч-*, *-іск-*. Паказаны адрозненні па суфіксах. Іншыя назвы (з асновай *мароз-* і з іншымі каранямі) са значэннем 'моцны мароз' не картаграфуюцца.

маразішча 3, 4, 8а, 10, 20, 25, 28, 29, 31, 32, 37, 38, 43, 47, 49, 54, 57, 59, 63, 65, 67, 73, 80—82, 86, 104, 105, 110, 123, 127—129, 141. *маразішчо* 53. *маразішчэ* 135. *морозішчэ* 102, 134, 136. *морозышчэ* 96а.

маро́зішча 3, 11, 28, 30, 31, 35, 41, 69, 123. *маро́зішчэ* 140. *моро́зішчэ* 114.

маразіска 18, 99. *маразіско* 50, 53, 55, 60. *морозіско* 93. *морозыско* 92, 94а — 96а, 108, 109, 131, 132.

моро́зіско 94. *моро́зыско* 103.

Адведзены: *маразіна* 26. *маразіна́* 53. *маразіста* 124. *маразюга* 6. *мырызюга́н* 44. *пякýн* 88. *скалю́к* 8а. *траскýн* 112. *халадзе́чына* 52а.

Назвы, якія паведамілі супрацоўнікі Інстытута мовазнаўства імя Якуба Коласа АН Беларусі. Прыводзіцца лексема, якая картаграфуецца, назва населенага пункта, дзе яна запісана, нумар сеткі ЛАБНГ, пад якім картаграфуецца лексема, хто паведаміў; назвы раёнаў падаюцца скарочана.

маразішча: Дарагавіца Кп, 105, Т. І. Юхо; Вуглы Кп, 105, В. У. Мяснікова; Тураспопле Пл, 10, У. М. Свяжынскі; Кальсберг Мн, 27, Л. С. Дашкевіч; Рухава Стд, 115, Н. А. Чабатар; Семукачы Мг, 78, В. А. Бабкова; Капыль Кп, 105, С. К. Берднік; Дужаўшчына, Чв, 79, В. П. Лемцюгова; Буцькаўшчына, Пл, 9, П. В. Садоўскі; Глыбокае Глб, 6, Ю. Ф. Мацкевіч; Манякова Мр, 8а, М. Н. Крыўко; Саламір'е Пл, 9, А. Я. Баханькоў; Вайкунцы Вр, 52, І. Г. Дода. *маразішчэ:* Замошша Лб, 110. Т. М. Трухан; Буда, Хн, 139, Л. А. Антанюк; Сімакава Крл. 60. І. М. Бунчук; Бераснёўка, Брг, 142, Н. Д. Корань. *морозішчэ:* Верасніца, Жт, 114, М. А. Дарошка. *мыразішча:* Шаламы, Сл., 85, І. Я. Яшкін.

маро́зішча: Дарагавіца, Кп, 105. Т. І. Юхо; Шаламы Сл, 85, І. Я. Яшкнін; Гальшаны, Ашм, 19, Т. І. Блізнюк; Селішча Нвг, 53, А. М. Булыка; Краглі Дзтл, 54, Г. М. Старадубец; Буцькаўшчына, Пл, 9, П. В. Садоўскі. *маро́зішчэ:* Свічлач Грд, 45, Г. А. Цыхун; Гольчычы Слц, 110, Н. Ц. Кажура; Сімакава, Крл, 60, І. М. Бунчук. *моро́зішчэ:* Верасніца Жт, 114, М. А. Дарошка.

маразіска: Нізок, Уздз, 65, Т. П. Бандарэнка; Свіслач Грд, 45, Г. А. Цыхун; Вайкунцы Вр, 52, І. Г. Дода. *маразіско:* Сімакава Крл, 60, І. М. Бунчук; Кругавічы Ганц, 106, І. У. Кандраценя. *морозыско:* Рухча 1 Ст, 132, В. Л. Вярэніч.

маразіна: Селішча Нвг, 53, А. М. Булыка. *маразя́ка:* Буцькаўшчына Пл. 9, П. В. Садоўскі.

Карта № 93

ВАРЫЯНТЫ СЛОВА *ГУЛЬТАІ́ШЧА*

№ 3675 «Гультай, гультаішча, гультаіска...»

Картаграфуецца павелічальная форма ад назоўніка *гульта́й*.

Слова *гульта́й* на карту не наносілася, таму што яно прысутнічае ў кожным адказе. Яно можа быць адзіным у адказе або прыводзіцца побач з павелічальнай формай. Адсутнасць знакаў на карце ў асноўным і тлумачыцца тым, што фіксуецца толькі слова *гульта́й*, якое ў адносінах да павелічальных слоў з'яўляецца нейтральным.

Для абазначэння вялікага гультая існуюць атрыбутыўныя канструкцыі. Напрыклад: *атпе́тый гульта́й* 16. Як *гультаішча* картаграфуецца *гульта́ішчэ* 139.

гультаішча 5, 6, 19, 22, 25, 34, 38, 43, 52а, 54, 69, 70, 72, 75, 77, 81, 84—86, 88, 104, 105, 110, 111, 116, 124, 129, 139. *гультаішчэ* 94, 103, 108, 109 (рэдка), 113, 134. *гультаішчо* 55, 56, 60. *гульта́ішчэ* 139.

гультаіска 4, 19, 49а. *гультаіско* 46, 47, 50, 51, 53, 60, 62, 90, 91, 94а — 96, 97, 98, 99, 103, 108, 109, 113, 132. *гультяіско* 92, 131, 132. *гульцяіско* 102.

гультаіна 10, 11, 23, 41, 53, 61.
гультаюга 2, 3, 19, 44.
гультаёвіна 20.

Карта № 94

ВАРЫЯНТЫ СЛОВА *СМЯРДЗЮ́ЧКА*

№ 3679 «Смярдзючка, смярдзюха...»

Картаграфуюцца словаўтваральныя і акцэнталагічныя варыянты назоўнікаў, утвораных ад дзеяслова *смярдзе́ць* са значэннем 'тое, што мае дрэнны пах'. У асноўным, гэта назвы раслін, грыбоў, якія маюць непрыемны ці рэзкі пах. Аднак у некаторых выпадках гэтыя словы маюць пераноснае значэнне, пагардлівае ў адносінах да чалавека. Усе заўвагі прыводзяцца ў спісе слоў да карты.

У некаторых адказах прыводзяцца словаўтваральныя варыянты сінонімаў разглядаемых лексем, якія адлюстроўваюцца ў спісе слоў.

смярдзю́чка 2 (на чалавека), 5—7, 8а, 9—13, 17, 21, 22, 24, 25, 29, 31, 35, 36, 40, 41, 43, 44, 48, 53, 54, 57 (на малую), 59, 71—76, 78—85, 88, 89, 102 (неахайная жанчына), 104, 111, 115, 116, 119, 121, 123—126, 128—130, 139—142. *смердзю́чка* 94. *смырдю́чка* 92.

смярдзю́шка 8 (на бабу), 46, 47, 49а, 52а, 60. *смырдю́шка* 95, 103.

смярдзю́ха 3, 8а, 19, 31, 37, 40, 46, 53, 54, 62, 67, 81, 100, 101, 110, 116, 118, 119. *смэрдзю́ха* 107. *смярдзю́ка* 28. *смэрдзю́х* 108. *смэрдю́ха* 98.

смярдзюха́ 20, 26, 50, 51, 53—61, 65, 69, 70, 104, 105, 139, 142. *смердзюха́* 23, 99, 113, 127. *смэрдзюха́* 93. *смырдзюха́* 90, 96 (насякомае), 103, 131, 132 (грыб). *смэрдюха́* 94. *смердзюга́* 114.

смярдзю́хаўка 64, 69.

смярдзя́чка 38, 49.

Адведзены: *смярдзю́чая трава́* 4, 19, 25а. *смердзю́ча трава́* 122. *смердя́чэ зе́лле* 102. *смердзёнца* 52, 66 (мята). *смярдзю́чая* 27, 33, 63. *смердзю́ча* 117. *смерджу́чая* 120. *ваню́ха* 112. *ваню́чка* 14, 16, 42, 86, 123, 124, 129. *ваню́чая трава́* 77. *ваню́ча* 117. *ваня́ча* 106.

Карта № 95

НАЗВЫ ШОСТАЙ ЧАСТКІ ЧАГО-НЕБУДЗЬ

№ 3683 «Шостка, шастак, шастуха...»

Карта адлюстроўвае назоўнікі, якія абазначаюць назву шостай часткі чаго-небудзь або шостага ліку па парадку.

Слова з памяншальным суфіксам *шастачо́к* (2) картаграфуецца як *шаста́к*.

Ад картаграфавання адведзены лексемы *шасто́к, шо́сцік*, якія маюць іншае значэнне.

шасту́ха 3, 10, 11 (зямлі), 21, 54, 66 (зямлі), 84 (бёрда ў шэсць пасмаў), 85, 86 (бёрда), 90, 93, 99, 126, 129 (бёрда на шэсць пасмаў), 139. *шысту́ха* 91, 94а, 131 (шэсць дзесяцін), *шосту́ха* 94—94а, 95 (аб зямлі), 96, 103 (зямля), 126. *шесту́ха* 107, 109 (зямля).

шасці́на 1, 2 (зямлі), 4 (пераважна), 6, 7 (зямлі), 8, 10 (зямлі), 24 (зямлі), 55, 56, 72, 77 (зямлі), 111. *шыстына* 96. *шэстына* 108. *шасціна́* 58.

шаста́к 18, 19 (зямлі, лесу), 20, 22, 23 (шосты сын), 25 (зямлі), 38, 49 *(ме́ра зямлі; зва́лі шаста́к, у яго́ было́ шэсць па́льцаў)*, 51 (1/6 участка зямлі), 52, 52а, 57 (грошы, устар.), 60, 62, 64, 65, 75 (грошы), 100, 102, 104 (у каго шэсць пальцаў), 105, 110, 111, 112 (зямлі), 125, 126, 127 *(манета колішняя)*. *шъста́к* 8а, 88. *шыста́к* 35 (манета вартасцю адна шостая рубля), 92 (шостая частка поля), 96. *шуста́к* 98 (грошы). *шастачо́к* 2 *(на шастачку́ жылі)*. *шоста́к* 94, 94а, 95 (аб грашах), 103 (грошы), 109 (грошы), 114 *(шоста́к зарабіла)*, 117, 132, 134 *(шоста́к зарабіла)*, 136, 138,

шо́стка 4 (могуць сказаць), 22, 25а (зямлі), 42 *(е́та у ка́ртах)*, 43, 46 (жыта ста-

вяць у *шосткі*), 48, 59, 63, 83, 85, 88, 128, 129 (у картах), 130, 134 *(бёрдо на 6 пáсем)*. *шістка* 98 (зямля). *шóстко* 141.
Адзінкавыя: *шóсцік* 17. *шасцёрка* 34. *шасцерык* 25а.
Адведзены: *шастóк* 14, 31, 41. *шóсцік* 17, 34.

Карта № 96

ВАРЫЯНТЫ СЛОВА *ДУХАТА*

№ 3685 «Духата, духота, духмень, задуха...»
Картаграфуюцца словаўтваральныя варыянты слова *духатá* ў значэнні 'парнасць, вялікая цеплыня'.
духатá 1—4, 9—11, 18—31, 38, 45—49а, 51—54, 56—72, 75, 76, 80—82, 86, 88, 93, 94, 95—100, 104, 110—112, 115, 116, 118, 119, 121, 123—130, 135, 139—142. *духътá* 5, 13, 15, 32, 37, 41, 73. *духытá* 7, 44, 83, 85, 87, 89. *духутá* 6, 8, 8а, 12, 14, 16, 17, 34—36, 39, 40, 42, 43, 78, 79, 84, 98. *духотá* 90—92, 94, 95—96а, 103, 107—109, 131, 132 *(на дворі)*, 134, 136—138.
духóта 33, 53, 88, 97, 98, 108, 113, 122, 133.
задýха 50, 53—55, 57, 60, 67 *(ад рабóты)*, 88, 94, 94а, 96а — 99, 101, 103, 104, 108, 119 *(у бáні)*, 132 *(в хáты)*, 136.
духмéнь 35, 38, 41, 76, 79, 88, 89, 129, 130.
Адзінкавыя ўтварэнні: *духóцця* 6. *духаціщча* 53. *удýха* 54.
душнóта 77. *дух* 94. *духóцье* 114. *прыдýха* 125.

Карта № 97

ВАРЫЯНТЫ СЛОВА *ВОРЫВА*

№ 3688 «Ворыва, аранне, гаранне...»
Картаграфуюцца назоўнікі, якія ўтвораны ад дзеяслова *арáць*. Значэнне слоў пры картаграфаванні не ўлічваецца. З адказаў відаць, што яны маюць значэнні 'пааранае поле' або 'правядзенне апрацоўкі зямлі плугам'.
Як *вóрыва* картаграфуюцца *óрыва* і *гóрыва*, як *гораттé* — *орáтье* і *вуратé* 98.
вóрыва 10, 11, 14, 16, 22, 23 (паараная), 25а — 29, 31, 34, 35, 38, 40, 43, 53, 54, 56, 57, 59, 63, 64, 66—68, 70, 71, 73—76, 78, 80—83, 85, 87, 89, 110, 111 (часцей), 118—128, 130, 139—142. *вóрава* 17, 33. *вóрыво* 60, 61, 91, 112, 133, 136, 138. *вóріва* 32, 41, 86, 88. *óрыва* 105. *óрыво* 134. *гóрыва* 52а.
арáнне 7, 9, 21, 23, 36, 57, 72, 105, 115, 116, 126, 135, 140, 141. *арáння* 8а, 30, 37, 76, 81, 124, 127. *арáня* 4, 18, 104. *арáне* 19, 65. *арáнье* 106. *арáнё* 52. *арáньё* 62. *орáне* 113, 131. *орáнье* 107, 114, 134. *орáнне* 96а.
араннé 96а. *ораннé* 90, 94а, 108. *оранé* 94.
гарáння 49, 104. *гарáня* 19, 47, 54. *гарáнё* 20, 50, 100. *гарáннё* 48, 49а, 99. *горáнне* 92, 93. *горáнё* 55. *гарáньё* 54.
гораннé 102, 103, 109.
гораттé 95, 98, 108, 132. *ораттé* 90, 108. *орáтье* 134. *вуратé* 98.
арбá 2, 5, 6, 8а, 15, 21, 23, 25а.
аръльбá 39.

Карта № 98

ВАРЫЯНТЫ СЛОВА *ПАЛІВАННЕ*

№ 3692 «Паліў, паліванне...»
Картаграфуюцца суфіксальныя варыянты назоўніка, утворанага ад дзеяслова *палівáць*.
палівáнне 7, 9, 17, 21, 22, 25а, 46, 49а, 57, 70—72, 105, 110, 111, 115, 126, 130, 135, 136, 137, 139, 141, 142. *палівáння* 1, 3, 6, 8, 10, 11, 13, 25, 29, 30, 49, 54, 120а (рэдка хто скажа). *пъліва́ння* 8а, 12, 34, 39, 41. *пыліва́ння* 16, 35, 42, 43, 44. *палевáне* 51. *палівáне* 93, 113. *палівáнье* 62, 112. *палівáня* 2, 4, 18, 47, 52, 58, 59. *палівáннё* 48. *палівáнё* 50, 53, 55, 56. *полівáнне* 90, 91, 102, 136. *полівáне* 94. *полівáнье* 107, 114, 134. *полывáнне* 92, 94, 94а, 95, 96, 103, 108, 109, 131, 132. *пулівáне* 98.
палíў 5, 7, 14, 16, 28, 29, 31, 36, 48, 53, 54, 56, 57, 65, 67, 73, 85, 86, 88, 100, 105, 110, 116, 120, 123, 124 (так запісвае брыгадзір), 125, 126, 129, 142. *полíў* 101. *пóліў* 60, 122. *полів* 140. *палівы* 140. *полыв* 97.
палíўка 16 (часцей у запісах брыгадзіра) 26, 35, 42, 43, 44, 45, 53, 61, 64, 77—79, 81, 86, 99, 111, 112, 121, 125, 129, 139. *полівка* 131.

Карта № 99

ВАРЫЯНТЫ СЛОВА *КАПА́ННЕ*

№ 3693 «Копка, капанне...»
Картаграфуецца пашырэнне аддзеяслоўных назоўнікаў *капáнне, кóпка*. Як *кóпка* картаграфуецца *пакóпка*.
капáння 1, 3, 6, 8, 8а, 10, 11, 15, 16, 22, 24, 25—26, 29, 49, 63, 64, 69, 75, 80—82, 87, 89, 105, 118, 124, 127, 128. *капáня* 2, 4, 18—20, 47, 52, 54, 58, 67, 104. *къпáння* 5, 12, 13, 34, 41. *кыпáння* 30, 35, 44, 84 (трад.), 85. *капáнне* 7, 9, 14, 17, 21, 46, 48, 49а, 52а, 57, 70, 71, 72, 74, 77, 88, 106, 110—112, 115, 125, 126, 129, 130, 139, 140, 142. *капáне* 23, 51, 59, 93. *къпáнне* 32, 33. *копáнне* 90, 94а — 96а, 101—103, 108, 109, 113, 131, 132, 136, 137. *копáне* 92, 94. *копáнье* 107, 112, 133, 134, 138. *купáне* 98. *капáннё* 99. *капáньё* 61, 62. *капáнё* 45, 50, 53, 55, 56, 60, 100.
кóпка 9, 15, 28, 29, 31, 36, 38—40, 42, 43, 53, 54, 61, 67, 72—81, 84 *(запісвае брыгадзір ў тáбелі)*, 85—89, 104, 107, 111, 116, 118, 120—123, 124 *(у брыгадзіра)*, 125, 126, 128—130, 136, 138 (нов.), 139—142. *пакóпка* 68.
Адведзены: *убірáнне* 114. *капáць картóплі* 117. *капáць* 135.

Карта № 100

ВАРЫЯНТЫ СЛОВА *СПАЖЫВАННЕ*

№ 3698 «Спажыва, спажыванне, спажывенне...»
Картаграфуюцца сінонімы слова *спажыванне*, вытворныя ад дзеяслова спажываць. Пры картаграфаванні адлюстроўваюцца асаблівасці ва ўжыванні суфіксаў.
спажыва 1, 6, 7, 8а — 11, 13, 14, 16, 21, 23, 24, 25а, 26, 29, 35, 38, 42—44, 46—48, 50, 53, 55, 60, 63, 73, 75—77, 79—82, 84, 85, 88, 89, 104, 105, 111, 112, 118, 119, 124—126, 128, 129, 141, 142. *споживa* 95, 102, 108, 109, 133, 136.
пажыва 61, 135, 137. *пожыва* 90, 108, 132.
спажыў 5, 25а. *нет спажыву* 8.
спажывáнне 7, 17, 28, 31, 36, 48, 49а, 70, 72, 74 (сучасн.) 110, 115, 116, 122, 123, 126, 127, 139, 141, 142. *спожывáнне* 96а. *спажывáння* 22, 29, 30, 35, 49, 64, 78, 80—82, 85, 87—89, 127. *спажывáннё* 33, 99. *спажывáнё* 55 (рэдка), 60, 100. *спажывáне* 104, 138. *спажывáня* 20, 59, 67. *спожывáнье* 114. *спожівáнье* 134.
пожывáнне 92. *пожывáнье* 107.
спажывéння 118. *спажывéня* 4, 51. *спажывéне* 52. *спажывéнё* 53. *спажывінё* 53.
пажывéня 54, 59. *пажывéне* 62. *пожывéнне* 101, 120.
спажыўлéння 25. *спажыўлéня* 54. *німá спажыўлéння* 19.
пажыўлéння 66, 69. *пожівлéне* 113.
спожыток 96, 109.
пажытак 2 *(німá ямý там пажытку)*, 86. *пожыток* 94а *(вовк пошóв за пожытком)*, 108. *пужэ́ток* 98.
Адсутнасць слова: 32, 34, 37, 39—41, 65, 68, 83, 91, 97, 106.
Адведзены: *спажывáя, спажывáць* 27. *спажывáць* 57. *спаъжыў (спаъжылі)* 86. *спажыла эта* 117. *спажылá* 121. *пажыла ужэ там* 130. *пожывытыса* 103. *іспóльзывыньня* 40.

Карта № 101

ВАРЫЯНТЫ СЛОВА *ДАРАГОЎЛЯ*

№ 3704 «Дарагоўля, дарагавізна...»

На карце зафіксавана пашырэнне лексемы *дарагóўля* і яе словаўтваральных варыянтаў у значэнні вельмі высокія цэны на тавары, харчы.

У матэрыялах у гэтым жа значэнні адзначаны атрыбутыўныя і параўнальныя канструкцыі. На карце яны не адлюстраваны, а пададзены ў спісе слоў да карты.

Як *даражыня́* картаграфуецца *даражы́на* 19.

дарагавізна 2, 7, 8, 10, 11, 14, 17, 18, 20, 22, 24, 25а, 27, 31, 36, 37, 45—49, 50, 52, 53—59, 61, 63, 64, 66, 67 (радзей), 70, 71, 73 (трад.), 75—77, 80—82, 86, 93, 104, 110, 111, 120—130, 140—142. *дъарагавізна* 33. *дъръгавізна* 5, 12, 13, 15, 32, 34, 41. *дырыгавізна* 16, 29, 35, 39, 40, 42—44, 78, 79, 83, 84, 85, 87, 88, 89. *дороговізна* 94, 101, 102, 113, 131. *дороговізно* 103, 133. *дороговы́зна* 90, 91, 96, 97, 108, 109. *дороговы́зно* 94а. *дороговы́жна* 109.

дарагóўля 1, 4, 6, 8а, 21, 23, 25, 26, 28, 31, 49а, 57, 59, 60, 65, 67—70, 72, 73 (трад.), 74—76, 86, 100, 105, 111, 112, 115, 116, 118, 119 (рэдк.), 126, 140, 142. *дъарагóўля* 9, 41. *дырагóўля* 29, 35. *дарогóўля* 104. *дорогóўля* 106, 107, 134, 136. *дырігóўля* 88. *дарагóўё* 62. *дорогу́вля* 132.

даражыня́ 4, 25. *даражыня́* 53. *дорожíна* 134. *дорожыня́* 90. *даражы́на* 19.

дóрож 94, 95, 103, 108, 132.

Адзінкавыя словаўтваральныя варыянты: *дарагóў* 16, 37, 38. *дрожы́зна* 19. *дырыгатóў* 84, 129. *дорожы́нь* 92. *дорожэ́ча* 114. *дарагатóўля* 129. *даражнíна́* 135. *дороговізніна* 138. *дараговíна* 139.

Адведзены: *так дóрага* 3. *вéлька даражыня́* 30. *усё дóрого* 51. *такэ́ дуругóе* 98. *дорогóё ўсё* 99. *дорогóе ўсё* 117. *дóрага* 119. *дарагóя* 127. *дарагíя парася́та* 137.

Карта № 102

ВАРЫЯНТЫ СЛОВА *ГАЛАВІ́ЗНА*

№ 3706 «Галавізна (мяса, сала з свіной галавы)...»

На карце адлюстравана пашырэнне слова *галавізна*, а таксама націск у гэтым слове. Як відаць з рэдкіх заўваг, што зроблены збіральнікамі, слова мае некалькі значэнняў.

галавізна 2, 4, 6—8, 10, 14, 18—20, 25—27, 29, 31, 35, 36, 48, 52 *(галавізна — начальства, старшы па чыну)*, 53, 54, 56—59, 61, 62, 65, 67, 69—72, 74, 75 *(бальшáя галавá)*, 76, 77, 80, 104, 105, 110, 111, 116, 118—120, 121 (сала з галавы), 124—127, 139, 141, 142. *гълавізна* 9, 37. *гылавізна* 43, 44 *(гылавізна — зневажальна-павелічальнае да галавы́)*, 78, 80, 83 (рэдка), 89. *головізна* 94 (рэдка), 96а, 107, 122, 133. *головы́зна* 107— 109. *головы́зно* 132 *(одрíзана товáр'еча вылы́ка головá)*.

галавізна́ 11, 21, 25а. *гылывізна́* 87.

галавізіна 68.

Карта № 103

ВАРЫЯНТЫ СЛОВА *СТАРЫ́ЗНА*

№ 3708 «Старое, старавіна, старызна...»

Картаграфуюцца аднакарэнныя словы са значэннем 'старое'.

Як *старóе* картаграфуецца *стары́* (45, 73), як *стáрае — стáры* (32, 89 пп.).

Ад картаграфавання адведзена лексема *старапóлыца*, якая мае канкрэтнае значэнне 'поле'.

стары́зна 2—6, 9, 11 (радзей), 15, 18, 19, 21—24, 25а, 26, 29, 31, 34, 38, 40, 48, 49а — 57, 59, 60, 63, 64, 66—72, 76—78, 81 (рыззё), 93, 94, 100, 104, 108, 110, 111, 112 (анучы), 118 (чыстае старэнькае адзенне), 119 *(стары́я трáпкі)*, 120а *(чы́стая старóе адзéнне)*, 121, 124, 126, 127, 132, 139, 142. *сторы́зна* 107. *старíзна* 13, 39, 44, 84 (мінулы быт), 109, 113, 134. *сторы́зно* 94а, 95 (рэдка), 103, *старызънь* 14. *стырізна́* 87.

стары́зніна 54, 115.

стар'ё 1, 8, 8а, 10, 16, 24, 25, 41, 54, 61, 75, 79, 82, 88, 104, 125, 127—129. *стар'é* 95.

старына́ 81 *(стары́я часы́)*, 90, 92, 94, 108, 114. *стърінá* 41, 86, 96.

старавíна 53. *старавы́на* 96.

старовíнá 133, 136. *старовынá* 132 (старыя рэчы). *старувíнá* 98.

старóе 9, 28, 31, 36, 46, 48, 51, 57, 70, 74, 86, 90, 91, 94—96а, 98, 101, 103—105, 109, 111, 112, 113, 117, 119, 120, 122, 123, 125—131, 134, 137, 138, 140—142. *старóя* 10, 11, 25а, 27, 35, 42, 43, 49, 54, 59, 65, 69 *(трап'ё)*, 72, 80—82, 116, 118. *стaрóё* 37, 47, 53, 62, 75, 99. *старэ́е* 102, 106, 108, 135. *старéе* 107. *стары́* 45, 73.

стáрае 88. *стáрая* 17, 33, 128. *стáрыя* 32, 83, 84. *стáрый* 32, 89.

Адзінкавыя: *староцё* 53. *старíнка, старíнушка* 85. *старынне* 108.

Адведзены: *старапóлыца* 132.

Карта № 104

ВАРЫЯНТЫ СЛОВА *ПРАСЦІНÁ*

№ 3712 «Прасціна, прасцірадла...»

Назвы, што картаграфуюцца, з'яўляюцца даволі новымі, як і сама рэалія. Вядома, што ў быце вясковае насельніцтва спрадвеку карысталася дамашнімі посцілкамі.

Не картаграфуецца лексема *прошчыня́*, так як збіральнікамі зроблена заўвага аб тым, што гэтым словам называецца від ткацтва. Словы знаходзіцца ў спісе слоў.

прóстынь 1, 2, 5, 7, 8, 9, 14, 16, 17, 29, 36, 41, 43, 53, 60, 71, 73, 79, 81, 84, 101, 106, 108, 125, 132. *прóстань* 6, 24, 37, 123. *прстънъ* 8а.

прóстыня 10, 11, 15, 31, 41, 42, 47, 53, 61, 91, 93, 96, 111, 113, 117, 120, 130, 136, 137, 142. *прóстына* 58, 112.

прастыня́ 6 (цяпер), 32, 53, 80, 88, 140. *прустыня́* 92. *простыня́* 96, 131.

прóстінь 98. *прóсцин* 49а, 105, 116. *прóсцень* 23.

прóсціна 27, 34, 39, 44, 51, 54, 64, 69 (цяпер), 72, 96а, 102, 104, 106, 107, 112, 114, 115, 121, 122, 126, 127, 129, 135, 141. *прóстіна* 134. *прóсціня* 110.

прасцíна́ 13, 25а, 26, 28, 30, 31, 33, 38, 48, 50, 53—55, 57 (цяпер), 60—62, 68, 70, 73, 74, 76, 81, 82, 86, 99, 118, 119, 124, 125, 128—131, 140. *прысціна́* 35, 40, 78, 83, 85, 87, 89. *прасціня́* 9, 66, 67. *просціна́* 94, 138, 139.

прасціна 139. *просціна* 108, 113. *простіна* 109.

прасцірáдла 3, 4, 6, 18, 20, 21 (у католікаў), 22, 49а, 51, 52а, 54, 59, 63—65. *прэсцірáдла* 19. *прасцірáдло* 45, 46, 49, 53, 56, 99 *(кáпа)*, 100. *прустырáдло* 92. *простырáдло* 96, 132 (трад.).

Адведзена: *прошчыня́* 95, 96 (від ткацтва), 103 (у ткацтве), 108 (від ткацтва).

Карта № 105

ПАШЫРЭННЕ СЛОВА *ГЛЫБІНЯ* І ЯГО ВАРЫЯНТАЎ

АЛА 2634 'глубокое место в реке или озере, глубина' глубина — dubina — głębina

Картаграфуюцца варыянты слова *глыбíня*. Адведзены ад картаграфавання іншыя часціны мовы з коранем *-глыб-/-глуб-*, а таксама словы з іншымі каранямі.

глыбíня́ 3А — 5А, 12А, 14А — 17А, 20А, 26А, 27А, 32А, 35А, 44А, 47А, 49А, 53А, 70, 115. *глымбíня́* 11А. *глыбыня́* 48А, 52А.

глыбíна́ 6А, 10А, 18А, 19А. 31А, 34А, 36А, 39А, 42А, 46А, 50А, 51А, 54А, 55А, 57А, 59А, 60А, 62А, 63А, 66А, 61. *глыбына́* 43А, 45А, 48А.

глыб 27А, 61А. *глып* 74, 27А.

глыбіня 9А, 20А, 22А, 56А.
глубіна́ 1А, 21А, 23А, 25А, 35А, 40А, 67А. *глубына́* 43А.
глубъчъна́ 8А.
глуб 23А.
глыЎбіна́ 24А.
Адсутнасць форм: 2А *(глыбо́ка)*, 13А, 28А, 29А, 30А, 33А *(глыбо́кая рэ́чка)*, 37А *(глыбо́ка)*, 41А, 58А *(глыбо́кая)*, 64А, 65А *(глыбо́ко)*, 50.
Адведзены: *атво́й* (вір) 13А. *бу́кта* 28А. *бу́хта* 53А. *вір* 29А, 30А, 34А, 41А, 50. *віхо́р* 29А. *круце́ль* 28А. *кру́ча* 67А.

Карта № 106

СЛОВА *БЯРВЕННЕ* І ЯГО АДПАВЕДНІКІ

№ 3724 «Зборныя назоўнікі: бярвенне...»
На карце супрацьпастаўлены адпаведнікі і варыянты назоўніка *бервяно́* са значэннем зборнасці. Форма *бярве́ны* са значэннем зборнасці адноўлена на аснове формы роднага склону *бервéнь* (н. п. 19). Фанетычныя і марфалагічныя асаблівасці пад увагу не прымаліся. Формы множнага ліку назоўніка *бервяно́* і яго адпаведнікаў прыводзяцца ў канцы каментарыя.
Адсутнасць фіксацый не адлюстроўваецца.
бярве́нне 9, 21, 23, 31, 36, 37, 48, 68—71, 74, 110, 111, 115, 116, 122, 125, 126, 139, 141, 142. *бярве́ння* 5—7, 8а, 10—13, 15, 16, 22, 24, 25а, 26—29, 34, 35, 37—44, 57, 63, 64, 66, 72, 73, 75—89, 105, 118, 119, 121, 123, 124, 127—129, 142. *бярве́ня* 2, 18, 20, 54, 58, 59, 65, 67, 104. *біре́ння* 1. *берве́нье* 107, 114. *берве́не* 113. *берве́нье* 133, 134, *шмат берве́нь* 19. *бэрвэ́не* 138. *бірве́нне* 14. *бярве́нье* 112. *бярве́нё* 60. *бярве́на* 46, 52.
дзе́раво 50, 55. *де́рево* 94а, 98, 108, 109. *дэ́рыво* 90, 95, 96, 96а, 103, 132, *дзе́рэво* 102. *драве́не* 93.
поле́нне 76. *поле́ньё* 62.
коло́дзья 117. *колы́дде* 92. *каладзье́* 105.
Формы множнага ліку назоўніка *бервяно́*, яго варыянты і адпаведнікі:
бярве́нні 3, 52а, 140. *бёрны* 32, 33, 135, 136. *бёрна* 72, 100. *бро́ўна* 45 *(бро́ўна ляжа́ць на ха́ту)*, 49. *бро́ўны* 8, 37, 101, 106, 130, 140. *мно́га бро́ўнаў* 4. *бро́вен* 120. *бога́то бро́вен* 137. *мно́га бравён* 51. *шмат бервён* 19. *бярны́* 30. *быpвына́* 132.
дзерав*і́ны* 56, 99. *дзяраві́ны* (мн.) 98.
кало́ды 108.
полёны (го́рба пале́н) 93. *бога́то поле́н* 137.
шту́кі 47. *мно́га ба́лек* 4.

Карта № 107

ВАРЫЯНТЫ НАЗОЎНІКА *КОРЧ* СА ЗНАЧЭННЕМ ЗБОРНАСЦІ

№ 3726 «Карчэўе, карчаўе...»
Картаграфуюцца варыянты назоўніка *корч* са значэннем зборнасці. Адведзены ад картаграфавання іншыя формы з коранем *-корч-* і словы з іншымі каранямі.
карчэ́ўе 9, 14, 17, 21, 23, 24, 31, 71, 74, 93, 126, 141. *карчэ́ўё* 30. *карчэ́ўя* 1, 2, 5—7, 8а, 10, 11, 16, 24, 25а, 28, 29, 35, 37, 39, 41—44, 70, 73, 75—79, 81—85, 87, 88, 123, 124. *карцэ́ўя* 16. *корчэ́ўе* 136 (рэдк.). *курчэ́ўя* 42.
карчо́ўе 111, 142. *карчо́ўя* 118. *корчо́ўе* 134. *корчу́віе* 94а.
карчаўе́ 48, 139.
карчаўё 3, 29, 31, 34, 52а, 54, 75, 126.
Адсутнасць формаў: 4, 8, 12, 13, 15, 18—20, 22, 25—27, 32, 33, 36, 38, 40, 45—47, 49—53, 55—58, 60—69, 72, 80, 86, 89—92, 94, 95—111, 113—117, 119—122, 125, 127, 133, 135, 137, 138, 140.
Адведзены: *корчакы́ (малыйі)* 95. *корчова́нне* (працэс) 92. *карчы́ско (адно карчыско там)* 46. *лам'ё* 13. *пнёўя* 88.

Карта № 108

ВАРЫЯНТЫ НАЗОЎНІКА *КУСТ* СА ЗНАЧЭННЕМ ЗБОРНАСЦІ

№ 3727 «Кустаўе, кусце...» АЛА SI 373 coll [ад *куст*] діал кустьё — žbunje — krzewie
Картаграфуюцца варыянты назоўніка *куст* са значэннем зборнасці. Адведзены ад картаграфавання іншыя формы з коранем *куст-*, а таксама словы з іншымі каранямі.
кусто́ўя 10, 11, 69, 78, 79, 85.
ку́стаўе 71. *ку́стаўя* 68.
кустаўе́ 126, 139, 141.
кустаўё 25а, 29, 30, 53, 85, 87, 88, 124, 127. *кустоўё* 134.
ку́сце 126. *ку́сця* 75, 81, 84, 85. *ку́стье* 134.
кусто́чча 87.
Адсутнасць формаў: 4 *(многа кусто́ў)*, 5, 6 *(многа кусто́ў)*, 7—9, 12—18, 19 *(шмат кусто́ў)*, 20—23, 24 *(многа куста́рнікаў)*, 25—28, 32—43, 45 *(кусто́ў многа)*, 46, 47 *(кусто́ў много)*, 48—52а, 54—65, 66 *(шмат кусто́ў)*, 67, 72—74, 76, 77 *(кусто́ў многа)*, 80, 82, 83, 86, 89—123, 125, 129—133, 135, 136, 138, 142.
Адведзены: *куста́рнік* 9, 17, 20, 35, 46, 52а, 80, 90, 92, 118, 125, 138. *куста́рнікі* 24, 70, 86. *пе́р'я* 13. *хмызня́к* 92.
АЛА: *кустаўё* 39А, 70.
ку́сцё 50. *ку́сця* 41А.
кусцё 12А, 19А, 29А, 59А.
кусцёўя 5А.
Адведзены: *куста́рнік* 22А, 23А, 42А, 58А, 62А, 70.
Адсутнасць формаў: 1А — 4А, 6А — 11А, 13А — 18А, 20А — 28А, 30А — 38А, 40А, 42А — 58А, 60А — 67А, 61, 115.

Карта № 109

ПАШЫРЭННЕ СЛОВА *КУ́П'Е* І ЯГО ВАРЫЯНТАЎ

№ 3728 «Куп'е, куп'ё...»
Картаграфуюцца варыянты зборнага назоўніка *ку́п'е* з улікам месца націску. Форма *купіна́* апрача зборнасці мае ацэначнае значэнне. Апошняе таксама паведамілі П. А. Міхайлаў і Ф. Д. Клімчук. Форма *купіна́* ўжываецца і з дадатковым ацэначным значэннем у н. пп. 81, 85 (паведаміў І. Я. Яшкін) у кантэксце тыпу *купіна́ та́мыка́ адна́ ліцо́м — ні кысаню́ць касо́й)*. Як *ку́п'е* картаграфуюцца формы з націскам на аснове *ку́п'ё, ку́п'я, ку́п'і.*
ку́п'е 23. *ку́п'і* 25. *ку́п'е* 36, 67, 71, 92, 99, 104, 106—110, 113—116, 119, 120, 122, 125, 126, 131—133, 135, 136, 138, 139, 141, 142. *ку́п'ё* 60—62, 68. *ку́п'я* 14, 34, 35, 37, 38, 40, 44, 60—62, 68, 73, 75—80, 82, 83, 105, 118, 120а, 121, 123, 124, 127—129, 140.
куп'е́ 45, 90, 93, 96, 102, 112, 117, 134, 137, 138.
куп'ё 9, 10, 11, 20, 25а, 28, 31, 33, 41, 47, 48, 50, 51, 52а, 54—57, 59, 64—70, 72, 74, 75, 81, 85, 87, 88, 104, 111, 125, 126, 130.
купіна́ 94. *купына́* 90, 91, 94а, 96, 103.
ку́пнік 19, 39, 42, 43, 75, 81, 84, 110, 114.
купні́к 135.
купня́к 52.
Адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня: *ку́паў'ё* 53. *купы́нне* 97. *купі́ско* 46 *(купі́ско адно́ на бало́ця)*. *купе́ля* 98 (зб.).
Адсутнасць слова *ку́п'е* са значэннем зборнасці: 1, 3—8а, 12, 13, 15, 16, 18, 21, 22, 26, 27, 32, 49, 58, 63, 84, 89, 100.
Адведзены: *ку́піна* 29, 113. *ку́піны* 17, 26, 27, 32, 49, 58, 63, 70 *(дзве, тры ку́піны)*, 112. *курга́ня* 2. *курганы́* 1, 4 *(мно́га курганоу́)*, 8, 18. *кургано́к* 6 *(мно́га курганко́ў)*. *ку́па* 9 (чорная сухая зямля, якая можа наваt гарэць). *ку́па* 24 (торф). *ку́па* 86, 94, 95, 108, 109, 132. *купа́* 93. *ку́пы* 89, 101. *гру́ды* 49. *со́пкі* 16.

Карта № 110

ПАШЫРЭННЕ СЛОЎ *РЫЗЗЁ, РА́ССЕ*

№ 3729 «Рыззё, рыззе...»

На карце супрацьпастаўлены акцэнталагічныя варыянты слова *рыззё*. Рэгулярныя фанетычныя асаблівасці пад увагу не прымаліся. Як *рыззё* картаграфуюцца варыянты слова рыззё: *рызé, рыззé, рыз'ё*, як *ры́ззе — ры́ззя, ры́з'е, ры́зья, рыззé*, як *рассё — расьё*.

рыззё 5, 6 *(назьбіра́ў рыззя́)*, 7, 8 *(рыззя́ назбіра́ў)*, 9, 10 *(уся́кая рыззё збіра́ў ры́знік)*, 11 *(рыззё паздава́лі на атра́пкі)*, 14, 21, 22, 24, 25—31, 35, 41, 49а, 64, 68, 69, 74, 75, 81 *(рыззё* — лахманы), 88, 120, 123, 125, *ръззё* 8а. *рызё* 2 *(на пе́чы гэ́тага рыззя́, лаўжа́ шмат)*, 100. *рыззé* 45, 112, 116, 123, 125. *рыз'ё* 3, 4 *(набра́ла мно́га рызья́)*, 58, 59, 60, 63, 110.

ры́ззе 38, 46, 71, 125, 126, 130, 139, 141, 142. *ры́з'е* 121, *ры́ззя* 32, 35, 36, 40, 42, 43, 49, 70, 72, 73, 75—78, 82, 83, 85 (рэдка), 112, 118—120, 122, 124, 126—130, 139, 141, 142. *рі́ззя* 72. *ры́зья* 120а, *ры́зье* 121, *ры́ззе* 115, 116, 125.

ра́ссё 81, 85. *расьё* 134.

ря́ссе 84, 85.

Адсутнасць фіксацыі назвы *рыззё*, яе варыянтаў і адпаведнікаў: 50, 52—55, 61, 62, 67, 89, 90—94, 96, 96а — 99, 104, 108, 111, 113, 131, 132, 135, 136.

Адведзены: *ры́зы* 20, 52а, 57, 66, 133 *(ры́зы у попа́)*, 138, 140. *ры́зій* 92. *ры́за* (дрэнная вопратка) 23. *ры́ска* (лахманы ад зношанага армяка). *барахло́* 103. *гану́чы* 49а. *дряннё* 16. *лахмо́ցця* 15. *лахмі́тте* 109. *лахмы́тье* 95. *ла́ты* 94а *(ла́ты подра́ны)*, 101—103, *лахманы́* 47. *лахманэ́* 55. *ону́чы* 107. *суко́нке* 107. *стары́зна* 56, 105, 118. *старо́е* 117. *старьё* 47, 103. *стар'ё* 86. *тра́нты* 45, 86. *трап'ё* 1, 13. *тра́пкі* 7 *(сабяры́ тра́пкі, тра́пашнік е́здзіць)*. *трап'ё* 1, 34, 51. *шку́ցця* 36, 37, *шма́цье* 114. *шма́тте* 92. *шма́цце* 137.

Карта № 111

ВАРЫЯНТЫ НАЗОЎНІКА *ЛІСТ* СА ЗНАЧЭННЕМ ЗБОРНАСЦІ

АЛА MSl 366 Npl (listъ) листья — lišće — liścіе Sl 367 coll листва — lišće — liścіе F 368 listьje листья — lišće — liścіе

Картаграфуюцца варыянты назоўніка *ліст* са значэннем зборнасці.

№ 366: *лі́сця* н. р. 3А—6А, 9А, 12А, 15А—19А, 21А, 24А, 25А, 27А, 29А, 30А, 32А *(лі́сця пажа́ўцела)*, 33А, 35А — 39А, 41А, 42А, 44А, 46А, 49А, 55А, 57А — 62А, 50, 70. *лі́сьця* 28А, 61.

лі́сце 34А, 40А, 50А, 51А, 56А, 65А — 67А. *ле́сце* 43А *(на дэрвовэ ле́сце)*. *лі́стье* 45А. *лі́сцье* 53А, 54А. *лы́сте* 52А.

лі́сцё 39А.

лі́сці 1А, 2А.

лі́сты 1А, 3А, 7А, 8А, 11А, 12А, 13А, 14А, 20А, 22А, 23А, 24А, 28А, 31А, 33А, 37А, 42А, 49А, 55А, 59А, 115. *лістэ́* 10А, 26А. *лы́сты* 64А.

ліст 47А, 50А, 67А *(багато лісту на дзераве)*. *лыст* 48А, 64А.

№ 367: *лі́сця* н. р. 3А—5А, 7А—9А, 15А—25А, 30А—39А, 41А, 42А, 44А, 46А, 49А, 55А, 57А — 63А, 70. *лі́сцья* 28А, 61.

лі́сце 34А, 40А, 50А, 51А, 56А, 65А — 67А, 115. *ле́сце* 43А. *лі́стье* 45А. *лі́сцье* 53А, 54А. *лы́сте* 52А, 64А. *лы́сьце* 48А.

лі́сцё 12А, 29А, 50.

ліства́ 23А, 29А.

лісто́та 47А.

лі́сці 1А, 2А.

лі́сты 3А, 11А, 13А, 14А, 28А, 37А. *лістэ́* 10А, 26А.

ліст 6А, 47А, 50А, 59А. *лыст* 48А.

№ 368: *лі́сця* н. р. 3А—9А, 15А—25А, 27А, 29А—33А, 35А—39А, 41А—42А, 44А, 46А, 49А, 55А, 57А—63А, 50, 70. *лі́сцья* 28А, 61.

лі́сце 34А, 40А, 50А, 51А, 56А, 65А—67А, 115. *ле́сце* 43А. *лі́стье* 45А. *лі́сцье* 53А, 54А. *лы́сте* 52А, 64А. *лы́сьце* 48А.

лі́сці 1А, 2А.

лы́сты 1А, 3А, 11А — 14А, 28А, 37А, 59А. *лістэ́* 10А, 26А.

ліст 47А.

Дадаткова выкарыстаны ўскосныя звесткі з адказаў на розныя пытанні Інструкцыі ЛАБНГ; *лі́сця* н. 86. *лі́сце* 113, 135. *ліст* 44, 85, 115, 133. *лыст* 92, 94а — 96, 103, 108, 132.

Карта № 112

ФОРМЫ НАЗОЎНАГА СКЛОНУ МНОЖНАГА ЛІКУ НАЗОЎНІКАЎ *КУСТ* І *КОРЧ*

№ 3726 «Карчэўе, карчаўе...» № 3727 «Кустоўе, кусце...» АЛА Sl 372 Npl [ад *куст*]

Картаграфуюцца формы назоўнага склону множнага ліку назоўнікаў *куст* і *корч*.

ку́сты 4—6, 7—8а, 14—16, 18, 21—23, 25—29, 32—37, 40, 42, 43, 47, 49, 51, 52, 57, 63, 66, 67, 70, 72, 73, 75, 77, 81—84, 86, 87, 89, 101, 105—107, 110, 111, 113, 114, 116, 117, 119, 120, 122, 123, 127, 129, 130, 133, 134, 142.

кустэ́ 45, 48, 49а, 50, 55, 56, 58, 60—62, 64, 65, 79 (экспр.), 84 (экспр.), 85 (экспр.), 87 (экспр.), 99, 112, 115.

карчы́ 1, 3, 4, 6, 8, 15, 17—20, 22, 24—27, 32—34, 36, 40, 44, 49, 52, 57, 59, 63, 67—69, 72, 73, 79—81, 85—87, 89, 105, 110, 119, 125, 127, 129, 130, 135, 136. *корчы́* 91, 102, 106, 133, 138. *ко́рчы* 122. *корчи́* 94а.

корчі 90, 92, 95, 96, 97, 103, 108, 109, 131, 132. *курчі* 98.

карчэ́ 45, 47, 49а, 50, 55, 56, 58, 60, 62, 64, 65, 79 (экспр.), 84 (экспр.), 85 (экспр.), 87 (экспр.), 99, 112, 115—117, 120. *корчэ́* 94, 101, 102, 107, 113, 114. *корче́* 134.

АЛА: *кусты́* 1А — 9А, 11А — 25А, 28А, 29А, 31А — 42А, 44А, 46А, 47А, 49А — 51А, 53А, 55А, 57А — 63А, 66А, 70, 115. *кусту́* 56А.

кустэ́ 10А, 26А, 27А, 30А, 50, 61.

куста́ 33А.

корчы́ 43А, 56А.

корчі́ 48А, 52А, 64А.

карчэ́ 29А. *корчэ́* 45А, 54А, 65А.

Карта № 113

НАЦІСК У НАЗОЎНЫМ СКЛОНЕ АДЗІНОЧНАГА ЛІКУ НАЗОЎНІКА *ЗА́ГАРАДА*

№ 3730 «Н. Загарада, загарода...»

На карце паказаны словаўтваральныя адрозненні ў назвах агароджы з коранем *гарад-, город-, гарод-, гарож-*, месца націску ў іх і змяненне ў родзе *(за́гарада* і *за́гарад)*. У н. п. 52 знак *(за́гарадка)* пастаўлены на аснове «Матэрыялаў да слоўніка Гродзенскай вобласці» Т. Ф. Сцяшковіч. Як назва *загаро́жа* картаграфуецца *гаро́жа*, як назва *згаро́да — ізгаро́да*.

за́гарада 4, 38, 46—48, 49а — 55, 60—62, 73—75, 81, 82, 86, 88—100, 118, 120, 124, 125, 128, 129, 139, 141, 142. *за́города* 106, 107, 113, 131, 133, 140. *за́гырыда* 29, 35, 44, 78—80, 83. *зы́гырыда* 8а.

загаро́да 23, 28, 31, 76, 116, 126, 129. *загоро́да* 140. *зыгаро́да* 9, 32, 39, 84—87, 89.

за́гарадзь 37, 71, 104, 112, 121, 123, 126, 127, 130. *за́городзь* 114. *за́гырыдзь* 43, 88. *зы́гарадзь* 10, 11, 37, 77. *за́городь* 91, 92, 94а, 96, 96а, 103, 108, 132. *за́гурудь* 98. *за́гарадь* 58, 111.

за́гаратка 1, 3, 4, 18, 19, 21, 22, 24—27, 45, 49, 52, 56, 57, 59, 63—66, 68—70. *за́гырытка* 34. *зы́гаратка* 2, 6. *зы́гырытка* 5. *за́городка* 90, 95, 102, 103, 108, 109, 122, 134.

загаро́дка 101. *загаро́тка* 8. *зыгаро́тка* 13, 30.

загаро́жа 110, 135. *гаро́жа* 138.

згаро́да 14—17, 33, 36, 41, 117. *ізгаро́да* 40, 42.
за́гарад 93. *за́город* 94, 137. *за́гарат* 67, 72, 105, 115, 119.
за́гарадня 20.

Карта № 114

НАЦІСК У РОДНЫМ СКЛОНЕ АДЗІНОЧНАГА ЛІКУ НАЗОЎНІКА *ЗАЦІРКА*

№ 3733 «Р. зацíркі, за́цíркі...»

На карце паказана месца націску ў родным склоне адзіночнага ліку назоўніка жаночага роду заціркa: *зацíркі* і *за́цíркі*.

зацíркі 1—34, 36—38, 40, 41, 45, 47—49а, 51—54, 57—72, 74, 75, 78, 80, 81, 83, 86, 88—90, 100, 104—106, 110—112, 115—121, 123, 135, 136, 138—142. *заце́ркі* 46, 50, 55, 56. *зацёркі* 93. *затíркы* 92, 94а — 96а, 103, 131, 132. *затíрке* 98. *зату́ркі* 90. *зате́рки* 94. *заты́рки* 91, 92. *заты́ркы* 95, 109.

за́цíркі 35, 39, 42—44, 47, 73, 75, 76, 77, 79—82, 84, 85, 87, 102, 107, 110, 113, 118, 122, 123, 136, 137. *за́церкі* 114, 124—130, 133. *за́тíркі* 134. *за́теркы* 109. *за́тыркы* 103, 132. *за́тэркы* 108.

Карта № 115

НАЦІСК У РОДНЫМ СКЛОНЕ МНОЖНАГА ЛІКУ НАЗОЎНІКА *ПАЦЕРКІ*

№ 3735 «Р. па́церак, пацёрак...»

На карце паказана месца націску ў родным склоне множнага ліку назоўніка пацеркі. Як форма *па́церкаў* картаграфуюцца *па́цераў, пацёркаў, пацёров*, як *пацёрак — пацёр (паціўр), паце́рок*. На ўсходзе слова *пацеркі* не ўжываецца, там пашыраны назвы *каралі, кралі, бусы, занізкі*. Адсутнасць у гэтым рэгіёне картаграфуемай лексемы на карце пазначаецца асобным адсылачным знакам.

па́церак 2, 9, 21, 25, 26, 28, 31, 48, 52а — 54, 56, 57, 61, 62, 67, 74, 77, 81, 104, 110—112, 126, 139. *па́церок* 116. *па́церък* 34. *па́церяк* 88. *па́церек* 118. *па́цярак* 3, 25а, 27, 59, 60, 63, 64, 66, 68—70, 72, 76. *па́цірак* 6, 8, 10, 11, 24, 29, 30, 75. *па́цірык* 42, 83, 87, 89. *па́цірък* 8а.

пацёрак 45—47, 99. *пацёрок* 93, 94а. *пацёр* 91, 92. *паціўр* 90, 95. *паце́рок* 101, 102.

пацяро́к 100, 106. *пацеро́к* 113. *пацёро́к* 108, 109. *патёро́к* 95, 107, 108, 132, 133. *патыро́к* 103. *пацюро́к* 99, 131.

па́церкаў 20, 23, 49а, 51, 52, 58, 115. *па́цяркаў* 18, 19, 49, 50, 55, 65, 71. *па́ціркаў* 1, 4. *па́цяраў* 22. *пацёров* 96а. *пацёркоў* 94.

Адсутнасць слова: 7, 12—17, 32, 33, 35—44, 73, 78—80, 82, 84—86, 114, 117, 119—125, 127—130, 134, 138, 140—142.

Карта № 116

НАЦІСК У НАЗОЎНЫМ СКЛОНЕ АДЗІНОЧНАГА ЛІКУ НАЗОЎНІКА *ПАДВЯЗКА*

№ 3736 «Н. Подвязка, падвя́зка... Р. подвязкі, падвя́зкі... Н. мн. подвязкі, падвя́зкі...»

На карце паказана месца націску ў слове падвязка: *падвя́зка* і *по́двязка...*

падвя́зка 14, 36—38, 73, 75, 77, 80—82, 119, 123—130, 141, 142. *подвя́зка* 102, 120—122. *подв'я́зка* 117. *пудвя́зка* 96а. *пудв'я́зка* 108, 109. *пыдвя́зка* 40—44, 79, 84—89, 101, 107. *под'я́зка* 138. *падвя́ска* 1—4, 6, 9—11, 18—22, 24—25а, 27, 28, 31, 47, 48, 49а, 52, 72, 74, 76, 93, 111, 116. *падв'я́ска* 112. *подвя́ска* 91, 94, 106. *подв'я́ска* 96, 133. *пудв'я́ска* 90. *пыдвя́ска* 5, 7—8а, 13, 15—17, 29, 30, 32—35, 39, 78, 83. *под'я́ска* 132. *пуд'я́ска* 92.

по́двяска 118, 136, 137, 139, 140. *пі́двязка* 103, 131. *пу́двязка* 95, 96а. *пу́дв'язка* 94а, 98, 108. *по́д'езка* 134. *по́д'язка* 114, 135. *по́двяска* 23, 45, 46, 50, 51, 52а — 57, 59—61, 63—71, 76, 99, 100, 104, 105, 115. *по́двеска* 62, 110. *по́двіска* 26. *по́д'яска* 113.

Карта № 117

НАЦІСК У НАЗОЎНЫМ СКЛОНЕ АДЗІНОЧНАГА ЛІКУ НАЗОЎНІКА *ПОЧАПКА*

№ 3739 «Н. почапка, пачопка... Р. почапкі, пачопкі... Н. мн. почапкі, пачопкі...»

На карце паказана месца націску ў слове *почапка*. Апошняе абазначае дужку ў вядры, вяровачку, якой калышуць калыску, і завязку завязваць што-н. Але заўвагі інфарматараў і збіральнікаў аб прызначэнні почапкі сустракаюцца спарадычна, і таму на карце не паказаны лексічныя адрозненні слова почапка.

Як слова *по́чапка* картаграфуюцца *во́чапка, о́чапка, у́чыпка, гу́чыпка, по́чамка*. Як слова *пачо́пка* картаграфуецца *пацо́пка*.

по́чапка 2, 4, 6, 18—28, 31, 45 *(по́чапка прышы́та)*, 46, 51, 52, 53—55, 57, 59, 60, 62, 64, 67, 68, 70—73, 76, 81, 93, 100, 105 (по́чапка ў торбе), 110, 112 *(што калыха́ць калубе́ль)*, 117—122, 126 (рэд.), 127, 136, 139, 140 *(по́чапка на кашалі зусім парва́тая)*, 141, 142. *по́чыпка* 5, 8а, 79. *по́чэпка* 9, 98 (завязваць што-н.), 102, 103, 138. *по́чепка* 133. *во́чапка* 50, 56, 99, 135. *о́чыпка* 132. *о́чэпка* 94а, 107, 108 *(у колібілі)*, 109, 113, 114, 137. *(рэме́нна) о́чепка* 134. *у́чыпка* 90, 92. *гу́чыпка* 95. *по́чабка* 77. *по́чамка* 58.

пачо́пка 1, 7, 8, 10—15, 17, 29, 30, 32—38, 40—44, 74, 75, 78—80, 82—89, 123—125, 127—130. *пацо́пка* 16 *(у люльцы)*.

Карта № 118

НАЦІСК ВА ЎСКОСНЫХ СКЛОНАХ МНОЖНАГА ЛІКУ НАЗОЎНІКА *ХМАРА*

№ 3743 «...Р. мн. хмар, хмаро́ў... Д. хма́рам, хмара́м... Т. хма́рамі, хмара́мі... М. хма́рах, хмара́х...»

На карце паказана месца націску ва ўскосных склонах множнага ліку назоўніка хмара. У адзіночным ліку назоўніка *хмара* ў гэтых гаворках націск мае месца толькі на аснове.

Націск на аснове: *хма́раў, хма́рам, хма́рамі, хма́рах* 1, 2, 4—7, 8а — 12, 14, 17—29, 31, 34—37, 43—47, 49, 50—77, 79—87, 88 *(хма́рям, хма́рямі, хма́рях)*, 89, 91, 99, 101, 102, 104, 107, 110—140.

Націск на канчатку: *хмаро́ў, хмара́м, хмара́мі, хмара́х* 90 *(хмарі́в, хмаря́м, хмаря́мі, хмаря́х)*, 92 *(хмарі́в, хмара́м)*, 93 *(хмаро́ў, хмара́м, хмара́мі, хмара́х)*, 94 *(хмаре́й, хмара́м, хмара́мі, хмара́х)*, 94а *(хмаре́й, хмара́м, хмара́мы, хмара́х)*, 95 *(хмаре́й, хмаря́м, хмаря́мы, хмаря́х)*, 96 *(хмаря́м, хмаря́мы, хмаря́х)*, 96а *(хмарі́в, хма́рамы)*, 98 *(хмарі́в, хмаре́м, хмаре́ме, на хмаре́х)*, 103 *(хмаре́й, хмаря́м, хмаря́мы, хмаря́х)*, 106 *(хма́рам, хмара́мі, хмара́х)*, 108 *(хмаре́й, хмара́м, хмара́мы, хмара́х)*, 109 *(хмаре́й, хмара́м, хмара́мы, хмара́х)*, 132 *(хмаре́й, хмара́м, хмара́мы, хмара́х)*.

Карта № 119

НАЦІСК У НАЗОЎНЫМ СКЛОНЕ АДЗІНОЧНАГА ЛІКУ НАЗОЎНІКАЎ *а-асноў*

№ 3743 «Н. хма́ра, хмара́...» № 3747 «Н. му́ха, муха́...» № 3752 «Н. лі́па, ліпа́...» № 3757 «Н. нізі́на, нізіна́...» № 3763 «Н. квакту́ха, квактуха́...»

Пры складанні карты дадаткова выкарыстаны матэрыялы адказаў на пытанні: №№ 1389 (асіна, асіна́), 1400 (ліпа, ліпа́), 1492 (рабіна, рабіна́), 3645 (дзюра, дзюра́), 3646 (бу́да, буда́), 3756 (лагчы́на, лагчына́). На карце паказана месца націску ў назоўным склоне адзіночнага ліку назоўнікаў *-а-* -асноў. Адлюстроўваецца таксама становішча націску і ў іншых склонавых формах. Але падаюцца такія назоўнікі толькі ў спісе.

Націск на аснове: *хмáра, мýха, ліпа, нізіна, квактýха* 14—17, 26—44, 56, 60—71, 73—98, 100—142.

Націск на канчатку:

хмара́ 45 (*хмары́.* Н. мн. *хмары́, хмарý, хмарáмі; у хмарáх*), 48 (*хмáры, хмары́, хмарэ́, хмарý.* Н. Мн., *хмары́, хмарóў, хмарáм, хмарáмі, хмарáх*), 49, 49а (Р., Д. *хмары́.* Р. мн. *хмарóў, хмарáм, хмарáмі, хмарáх*), 52а (Р., Д. *хмары́, хмарý.* Н. мн. *хмáры, хмáраў, хмáрам, хмáрамі, хмáрах*), 53 (*хмарá, хмáра, хмары́* і *хмáры, хмарý* і *хмáру.* Н. мн. *хмáры, хмарáм, хмáрам, хмáраў, хмарáмі* і *хмáрамі, хмарáх* і *хмáрах*). 54 (*хмарá, хмары́, хмарý.* Н. мн. *хмары́, хмар, хмáрам, хмáрамі, хмáрах*), 58 (*хмарá, хмары́, хмарý.* Н. мн. *хмáры, хмáраў, хмáрамі, хмáрах*).

мýха (*па мухáх, мухáх* 2), 3 (*мухі́.* Н. мн. *мýхі, за мухáмы.* Р. *мухі́*, Н. мн. *мýхі, мухáмі*), 18 (Р., Н. мн. *мýхі, мýхаў*), 19 (*мухі́.* Н. мн. *мýхі, за мухáмі, мухáх*), 22 (*мухі́* і *мýхі.* Н. мн. *мýхі, мýхаў*).

ліпá 18 (Р. *ліпы́.* Н. мн. *ліпы, ліпаў*), 19 (Р. *ліпы́.* Н. мн. *ліпы, ліпамі, у ліпах*), 20 (Р. *ліпы́.* Н. мн. *ліпы*), 23, 52 (*ліпы́.* Н. мн. *ліпы*). 57.

нізінá 18, 19 (Р. *нізіны́.* Н. мн. *нізіны*), 21 (*нізіны́*), 23 (*нізіны́*), 24, 47 (*нізіны́*), 49 (*нізіны* , *нізінаў*), 52 (Р. *нізіны́*), 57, 59 (Р. нізіны).

квактýха 45, 46 (*квактýхі*), 47 (Р. *квактухі.* Н. мн. *квактýхі*), 48 (*квактýха, квактухі* і *квактухі.* Н. мн. *квактухі* і *квактýхі*), 49 *квактухá* (*квактýхі.* Н. мн. *квактýхі*), 50 (*квактухі.* Н. мн. *квактýхі*), 51 (*квактухі.* Н. мн. *квактýхі.* Р. *квактýх*), 52а (*квактухі.* Н. мн. *квактухі*), 53 (*квактухá, квактухі* і *квактýхі*). 54 (*квактýха, квактухі* і *квактýхі.* Н. мн. *квактухі* і *квактýхі*), 55 (*хвактýхі.* Н. мн. *квактýхі*), 99 (*квактухі.* Н. мн. *квактухі*).

асіна́ 18, 45, 50—52, 56.

рабіна́ 20, 52.

дзюра́ 19 (Р. *дзюры́.* Р. мн. *дзюраў.* М. *у дзюрах*).

буда́ 19 (*буды́, у будý.* Н. м. *бýды, у будáх*). 20 (*буды́.* Н. мн. *бýды*).

лахчына́ 21, 25 (*лахчы́на, лахчыны́, лахчы́ны*), 25а.

Карта № 120

НАЦІСК У РОДНЫМ СКЛОНЕ АДЗІНОЧНАГА ЛІКУ НАЗОЎНІКА *СЕРП*

№ 3764 «Н. Серп... Р. се́рпа, сярпа́...»

На карце паказана месца націску ў назоўніку серп у родным склоне адзіночнага ліку.

сярпá 3, 9, 18—22, 25, 25а, 27, 31, 33, 45—61, 63—73, 93, 104, 105, 110, 111, 115, 119 (радзей), 122, 126, 140—142. *серпá* 23, 28, 32, 62, 86, 94, 98, 102, 106, 107, 113, 114, 118, 134—138. *сірпá* 1, 2, 4—8а, 10—17, 26, 29, 30, 34—44, 75, 78—81, 83, 85, 87—89. *сэрпá* 94, 94а, 101, 108, 109, 117, 133. *сырпá* 95, 103, 132.

сéрпа 24, 53, 59, 74, 76, 77, 82, 84, 86, 88, 90, 99, 100, 104, 116, 119—121, 123—125, 127—130, 139. *сэ́рпа* 91, 92, 96, 96а, 131.

Карта № 121

НАЦІСК У ТВОРНЫМ СКЛОНЕ АДЗІНОЧНАГА ЛІКУ НАЗОЎНІКА *СЕРП*

№ 3764 «Н. Серп... Т. сéрпам, сярпóм...»

На карце паказана месца націску ў творным склоне адзіночнага ліку назоўніка мужчынскага роду серп. Як назоўнік *сéрпам* картаграфуецца *сэ́рпом.*

сярпóм 1—21, 23, 25—28, 30—48, 49а, 50, 52—61, 64, 66—73, 75, 79, 83, 86, 89, 93, 99, 104—106, 110, 111, 117, 118, 121, 122, 127, 140—142. *сéрпом* 51, 62, 102, 107, 112—114, 120, 133—136, 138. *сэрпóм* 94, 94а. 98. *сырпóм* 95, 103, 132.

сéрпам 53, 59, 74, 76, 77, 80—82, 88, 100, 116, 119, 123—126, 128—130. *сéрпым* 78, 84. *сэ́рпом* 90, 92, 96, 96а, 101, 108, 109, 131.

Карта № 122

НАЦІСК У МЕСНЫМ СКЛОНЕ АДЗІНОЧНАГА ЛІКУ НАЗОЎНІКА *СЕРП*

№ 3764 «М. на сéрпе, сярпé, сéрпу, сярпý...»

На карце паказана месца націску ў назоўніку серп у месным склоне адзіночнага ліку: *на сярпé* і *на сéрпе.* Адным знакам картаграфаваліся ўтварэнні: *на сярпé, на сярпý, на сырпóвы.*

на сярпé 1—3, 6, 8а, 10, 11, 13, 15, 16, 18, 20, 22, 23, 25—27, 29, 30, 39, 41, 45—48, 49а — 55, 59, 60, 62, 64—69, 71, 72, 75, 81, 83, 85, 87, 93, 94, 99, 104, 110, 111, 117—119, 134, 141, 142. *серпé* 107, 112—114, 136. *сярпý* 4, 5, 7, 8, 9, 14, 17, 25, 28, 31—37, 40, 43, 44, 56, 58, 61, 63, 73, 74, 76—80, 82, 84, 86, 89, 94а, 100, 102, 104—106, 115, 116, 120, 127, 139. *серпý* 94а, 108, 109, 137, 138. *сырпý* 132. *сэрпý* 101, 133, 135. *сэрпí* 96а. *сырпóвы* 95, 103. *сэрпóвы* 131. *сэрпóвэ* 98.

на сéрпе 48, 53, 59, 88, 96, 123—126, 128—130. *сéрпу* 48, 104, 122. *на сéрпови* 90. *на сэ́рпуви* 91. *на сэ́рповы* 92.

Карта № 123

НАЦІСК У РОДНЫМ СКЛОНЕ АДЗІНОЧНАГА ЛІКУ НАЗОЎНІКА *ВЕРХ*

№ 3765 «Н. Верх... Р. вярхá, вéрха...»

На карце паказана месца націску ў назоўніку верх у родным склоне адзіночнага ліку.

вéрха 10, 11, 19, 23—26, 31, 43, 53, 59, 60, 63, 64, 67, 68, 71, 72, 74, 75, 77—81, 83, 85, 87—89, 106, 115, 116, 118—123, 125—127, 129, 130, 139—142. *вéрху* 15, 22, 25, 34, 38, 39, 42, 57, 61, 70, 73, 76, 82, 84, 86, 104, 124, 128. *вéрьха* 17, 44, 117.

вярхá 3, 6, 9, 18, 20, 21, 25, 27, 31, 33, 45—56, 58, 59, 62, 66, 67, 99, 105, 110, 111, 115. *верхá* 107—109, 112, 114, 133—137. *вірхá* 1, 2, 4, 5, 7—8а, 11, 13, 15, 26, 28—30, 32, 35—37, 40, 41. *вірьхá* 14, 16. *вэрхá* 94, 94а, 96а, 98, 101, 102, 106, 113, 131, 138. *вырхá* 90—93, 95, 96, 97, 103, 132.

Карта № 124

НАЦІСК У РОДНЫМ СКЛОНЕ АДЗІНОЧНАГА ЛІКУ НАЗОЎНІКА *ВОЗ*

№ 3766 «Н. Воз... Р. вазá, вóза...»

На карце паказана месца націску ў родным склоне адзіночнага ліку назоўніка мужчынскага роду воз: *вóза* і *вазá.*

вóза 10, 11, 20, 23—27, 31, 34, 39, 41—73, 75—82, 84—140, 142. *вóзу* 38, 58, 141.

вазá 1—8, 9, 18, 19, 21, 22, 25, 28, 30—33, 36, 37, 53, 74. *вызá* 8а, 12—16, 29, 35, 40, 83.

Карта № 125

НАЦІСК У РОДНЫМ СКЛОНЕ АДЗІНОЧНАГА ЛІКУ НАЗОЎНІКА *ЛЫЧ*

№ 3767 «Р. лычá, лы́ча...»

На карце паказана месца націску ў родным склоне адзіночнага ліку назоўніка мужчынскага роду *лыч*: *лычá* і *лы́ча*. Адным знакам картаграфаваліся ўтварэнні *лычá* і *лыцá*.

лычá 1, 2, 5, 13—15, 17—22, 28, 30—33, 38—40, 43—47, 50, 51, 53, 55, 57, 60—62, 65, 73, 74, 76, 80, 88, 89, 91—94а, 96а, 99—102, 104—115, 117, 118, 120, 122, 125, 127, 131—140, 142. *лычý* 141. *лычя́* 90, 95, 96, 103, 129. *лычэ́* 98. *лыцá* 16.

лы́ча 4, 23—27, 29, 34—37, 41, 42, 48—49а, 52, 52а, 54, 58, 59, 63, 64, 66—72, 75, 77—79, 81—87, 116, 119, 121, 123, 124, 126, 128, 130.

Карта № 126

НАЦІСК У РОДНЫМ СКЛОНЕ АДЗІНОЧНАГА ЛІКУ НАЗОЎНІКА *МОСТ*

№ 3768 «Н. Мост... Р. мастá, мóста...»

На карце адзначаецца месца націску ў родным склоне адзіночнага ліку назоўніка мост. Як утварэнне *мóста* картаграфуецца *мóсту*.

мастá 2 (М. *на мастý, на масцé*), 3 (М. *на масцé*), 4, 6, 8, 9—11, 14, 15, 17—19, 22 (М. *на масцé*), 25а — 28, 30—33, 36, 43, 53, 57, 61, 65, 67, 68, 70, 72, 75—78, 80—82, 86, 100, 104, 105, 110—112, 115, 116, 118, 119, 125, 126, 129, 130, 135, 139, 141, 142. *мостá* 102, 113, 119, 131, 134, 138. *мъстá* 5, 8а, 12, 13, 32, 37, 39, 73. *мыстá* 7, 29, 30 (М. *на мастý*) 34, 35, 40—42, 44, 79, 83, 87, 89.

мóста 16, 23—25, 46, 47, 49 (М. *на мóсці*), 49а — 56, 59—64, 66, 71, 74, 76, 77, 85, 88, 90—99, 101, 103, 104, 107—109, 114, 115, 117, 121—123, 127, 132, 135—137, 140. *мóсту* 1, 20, 38, 45, 52, 57, 58, 67, 69, 84, 106, 124, 128, 133.

Карта № 127

НАЦІСК У РОДНЫМ СКЛОНЕ АДЗІНОЧНАГА ЛІКУ НАЗОЎНІКА *ЗВЕР*

№ 3769 «Н. Звер... Р. звéра, звярá...»

На карце паказана месца націску ў назоўніку звер у родным склоне адзіночнага ліку. Пры картаграфаванні не ўлічвалася якасць націскнога галоснага, адным знакам картаграфаваліся *звéра, звíра, звэ́ра* і *звярá, звяря́*.

звéра 23—27, 33—38, 40, 42, 43, 46, 47, 56—59, 61, 63—82, 100—102, 105, 111, 113—116, 118, 119, 121—130, 133, 138—140, 142. *звéря* 14, 16, 17, 32, 39, 41, 44, 83—89, 117, 120. *звéру* 141. *звíра* 92, 94а, 96а, 98. *звíря* 91. *звэ́ра* 135, 136.

звярá 3, 9, 10, 18—22, 25, 30, 45, 48—55, 60, 99, 104, 111. *зверá* 31, 94, 106, 107, 110, 112, 137. *звірá* 1, 2, 4—8а, 11—13, 15, 28, 29. *звэрá* 93, 108, 109. *звыря́* 90, 96, 103, 132, 134.

Карта № 128

НАЦІСК У РОДНЫМ СКЛОНЕ АДЗІНОЧНАГА ЛІКУ НАЗОЎНІКА *ПЛУГ*

№ 3770 «Н. Плуг... Р. плуга, плуга...»

На карце паказана месца націску ў родным склоне адзіночнага ліку назоўніка мужчынскага роду плуг: *плýга* і *плугá*.

плýга 10—13, 16, 17, 23, 25—27, 31—51, 52а, 53, 55—100, 102—142.
плугá 1—9, 14, 15, 18—22, 24, 28—30, 52, 53, 54.

Карта № 129

НАЦІСК У РОДНЫМ СКЛОНЕ АДЗІНОЧНАГА ЛІКУ НАЗОЎНІКА *СТОГ*

№ 3771 «Н. Стог... Р. стога, стага...»

На карце паказана месца націску ў родным склоне адзіночнага ліку назоўніка мужчынскага роду стог: *стóга* і *стагá*.

стóга 10, 11, 17, 23, 25—27, 31, 34, 35, 39, 41—51, 52а — 55, 57—91, 93—101, 103—126, 128—130, 132—142. *стóгу* 24, 38.

стагá 1—4, 6, 8, 9, 18—22, 28, 33, 36, 48, 52, 53, 59. *стыгá* 5, 7, 8а, 13—16, 29, 32, 37, 40.

Карта № 130

НАЦІСК У НАЗОЎНІКУ *КОРАНЬ*

3772 «Н. Корань... Р. караня, кораня...» АЛА 356 korenjь корень — koren — korzeń

Картаграфуюцца варыянты назоўніка *кóрань* у назоўным склоне адзіночнага ліку. Паказаны адрозненні па націску.

кóрань 2, 3, 6, 9—11, 17—28, 30, 31, 33, 36—38, 45—51, 52а — 72, 74—78, 80, 82, 93, 99, 100, 104—106, 110, 111, 115, 116, 118, 119, 120а — 127, 129, 130, 139, 141, 142. *кóрень* 14, 32, 88. *кóрінь* 12, 13, 39, 41, 44, 79, 83—87, 89, 91. *кóрънь* 5, 15, 34. *кóрынь* 8а, 29, 35, 40, 42, 43, 73, 81, 90, 92. *кóрэнь* 94—98, 101—103, 108, 109, 113, 114, 117, 120, 131—138. *кóронь* 112.

карэ́нь 1, 4, 7, 8, 51, 52. *карéнь* 16.

АЛА: *кóрань* 5А, 6А, 12А — 19А, 24А, 26А — 35А, 37А, 40А, 44А, 46А, 49А — 51А, 53А, 55А, 57А — 63А, 66А, 67А, 50, 61, 70, 115. *кóрень* 41А, 54А (*кóрень* — асноўны кóрань, *лáпы* — бакавыя карэнні). *кóрінь* 7А, 21А, 23А, 25А, 39А, 42А. *кóрънь* 8А, 38А. *кóрынь* 16А, 20А, 22А, 36А, 43А. *кóрэнь* 45А, 47А, 48А, 52А, 56А, 64А, 65А.

карэ́нь 1А — 4А, 11А. *карéнь* 9А.

Карта № 131

ФОРМА РОДНАГА СКЛОНУ АДЗІНОЧНАГА ЛІКУ НАЗОЎНІКА *КОРАНЬ*

№ 3772 «Н. Корань... Р. караня, кораня...»

Картаграфуюцца формы роднага склону адзіночнага ліку назоўніка *кóрань*. Формы іншых склонаў адводзяцца ад картаграфавання.

кóраня 10, 11, 20—23, 25, 26, 30, 31, 36, 38, 45—51, 52а — 62, 64—69, 76, 93, 99, 104—106, 110, 111, 115, 116, 119, 122, 123, 125, 126, 130, 139. *кóреня* 86. *кóріня* 44, 83, 84, 87, 89. *кóрыня* 27, 40, 73, 78, 90, 92, 95—97, 103, 131, 132. *кóрэня* 94, 94а, 98, 101, 102, 107—109, 113, 114, 117, 120, 133—136, 138. *кóроня* 112.

кóрня 2, 5, 10, 12, 17, 24, 25а, 30, 34, 35, 39, 42, 63, 70—72, 75, 77, 79—82, 86, 91, 100, 118, 120а, 121, 124, 127, 129, 137, 142. *кóрьня* 13, 32, 41, 85, 88, 89.

караня́ 1, 3, 4, 6, 9, 18, 28, 46, 52, 54. *къръня́* 8а. *кыріня́* 84. *кырыня́* 29.

карня́ 7—9, 19, 33. *къrня́* 14, 15, 37. *кырня́* 16, 43, 79.

Адведзены: 3 *у кóрані.* 22 *на кóрані.* 27 Д. *кóрыню,* Н. *карэ́ння,* Р. *карэ́нняў.* 30 *на кóрні.* 32 *нъ карні.* 49 *у кóрні, многа карэ́ння.* 51 *карэ́ня* (зборн.). 63 Т. *кóрням,* М. *на кóрні,* Н. мн. *кóрні,* В. *пат кóрні.* 64 Д. *кóраням,* Н. *каранé,* Р. *каранéў.* 69 Т. *кóра-*

ням, Н. мн. *кóрані,* Т. *кóранямі.* 85 Н. мн. *кóрні.* 121 Д. *кóрню,* М. *на кóрні.* 137 Н. мн. *кóрні.*

Карта № 132

НАЦІСК У РОДНЫМ СКЛОНЕ АДЗІНОЧНАГА ЛІКУ НАЗОЎНІКА *СЕЛЯЗЁНЬ*

№ 3773 «Р. селязня́, сéлязня...»

На карце паказана месца націску ў родным склоне адзіночнага ліку назоўніка мужчынскага роду селезень: *селязня́* і *сéлезня.* Адным знакам картаграфаваліся ўтварэнні *селязня́* і *зілізня́.*

сілізня́ 1, 5, 7, 10—14, 16, 17, 29, 30, 34, 35, 38—44, 73, 75, 78, 79, 82—85, 87, 89. *селязня́* 3, 71, 74, 76, 80, 81, 118, 119, 121, 123, 126—128, 130, 139. *сілязня́* 2, 4, 6, 37. *селезня́* 110, 114, 135. *сылызня́* 132. *сэлэзнé* 131. *зелезня́* 86, 133, 134. *зілізня́* 15.

сéлезня 88, 113, 125, 126, 136, 140—142. *сéлізня* 32, 36, 90. *сэ́лэзня* 109. *сэ́лызня* 95 (у песнях).

Адсутнасць назвы: 3, 8, 9, 18—28, 45—70, 72, 91—94а, 108, 111, 112, 115—117, 120, 120а, 122, 137, 138.

Карта № 133

ФОРМЫ РОДНАГА СКЛОНУ АДЗІНОЧНАГА ЛІКУ НАЗОЎНІКА *ЦЕНЬ (СЦЕНЬ)*

АЛА 362 Gsg [ад *tenь*]

Картаграфуюцца формы роднага склону адзіночнага ліку назоўнікаў *цень* і *сцень,* род мужчынскі і жаночы. Адведзены ад картаграфавання формы назоўнікаў роднага склону множнага ліку і назоўнікаў *ценя́к* і *тэнёк.*

цéню (м. р.) 6А, 8А, 11А, 13А — 15А, 18А, 21А, 25А, 27А, 29А, 31А, 32А, 40А, 44А, 46А, 49А, 50А, 53А — 63А, 67А, 61. *тéну* (м. р.) 45А.

цéня (м. р.) 3А, 12А, 13А, 16А, 17А, 19А, 23А, 35А, 37А, 50А, 66А, 70, 115. *ті́ня* (м. р.) 52А. *тэ́ня* (м. р.) 47А. *цéна* (м. р.) 51А.

сцéня (м. р.) 41А.

цяня́ (м. р.) 1А. *ціня́* (м. р.) 5А, 12А.

сціня́ (м. р.) 2А, 4А.

цéні (ж. р.) 7А, 9А, 10А, 20А, 22А, 24А, 33А, 34А, 36А, 38А, 39А, 42А, 65А, 50. *ті́ні* (ж. р.) 48А. *тэ́ні* (ж. р.) 64А.

ця́ні (ж. р.) 39А. *тыні́* (ж. р.) 43А.

Адведзены: *цéняў* (мн. л.) 40А. *ценякá* (м. р.) 28А. *цянякá* (м. р.) 11А. *тэнькá* (м. р.) 47А.

Дадаткова выкарыстаны ўскосныя звесткі з адказаў на пытанні №№ 950 і 951 Інструкцыі ЛАБНГ: *цéню* (м. р.) 46. *цéні* (ж. р.) 45, 110. *ті́ні* (ж. р.) 95 *(вын мэйі тэ́ны бойіцьця),* 96. *сцéні* (ж. р.) 84. *ця́ні* (ж. р.) 6. *ті́ні* (ж. р.) 95.

Карта № 134

НАЦІСК У РОДНЫМ СКЛОНЕ МНОЖНАГА ЛІКУ НАЗОЎНІКАЎ *ПЕСНЯ, ВІШНЯ*

№ 3774 «Р. мн. песняў... № 3778 «Р. мн. вішняў...»

На карце паказана месца націску ў родным склоне множнага ліку назоўнікаў жаночага роду песня і вішня: *пéсень (пéсняў), ві́шань (ві́шняў, ві́шней)* і *песéнь, вішэ́нь, песнéй (песнéў).*

пéсень 9, 14, 31, 36, 37, 52, 57, 59, 62, 67, 73, 86, 101, 102, 104, 107, 112—114, 118, 120, 120а, 124, 125, 127, 128, 130, 134—137, 139—141. *пéсянь* 24—26, 30, 33, 52а, 53, 56, 60—62, 63—66, 68—72, 76, 77, 105, 110, 111, 115, 116, 119, 121, 122, 126. *пéсінь* 2, 5, 6, 8, 8а, 10—13, 15, 29, 32, 129. *пéсін* 16, 79, 81, 84. *пéсняў* 3, 4, 10, 11, 18—23, 27, 28, 30, 31, 45—51, 53—59, 61, 62, 74, 75, 99, 100, 104, 119, 124, 126, 129, 139, 142. *пéсніў* 83, 89. *пéсней* 102, 133.

пісéнь 90, 94, 94а, 103. *пісэ́нь* 91, 96а, 98. *пысэ́нь* 92, 95, 96. *пысéнь* 132. *пэсэ́нь* 93, 101, 108, 117.

песнéй 134. *пэснéй* 109. *пісні́в* 131.

ві́шань 6, 9, 17, 24—28, 30, 32, 33, 37, 38, 51, 53, 54, 56, 61—72, 74, 76, 77, 80—82, 86, 88, 100, 104—106, 110, 115, 116, 118, 121—123, 126—128, 138, 139, 141, 142. *ві́шынь* 5, 8а, 12, 15, 16, 29, 35, 39—44, 78, 79, 83, 85, 87, 89. *ві́шэнь* 101, 114, 120, 120а, 134—137. *вы́шань* 124. *ві́шняў* 1—4, 8, 10, 11, 14, 18—23, 31, 36, 45—50, 52—55, 57, 58, 60, 62, 73, 75, 88, 104, 111, 112, 117, 125, 126, 128—130. *ві́шнюў* 7. *ві́шніў* 13, 34, 83, 84, 89. *ві́шней* 107, 133. *вы́шняў* 119, 124, 129.

вішэ́нь 93, 94, 98, 99, 102. *вышэ́нь* 90—92, 94а — 97, 108, 109, 113, 131, 132.

Карта № 135

ФОРМЫ МЕСНАГА СКЛОНУ АДЗІНОЧНАГА ЛІКУ НАЗОЎНІКА *ЛЕС*

АЛА 377 о // vъ + Lsg (ад *лес*)

Картаграфуюцца формы меснага склону адзіночнага ліку назоўніка *лес.*

у лéсе 3А, 4А, 11А, 14А, 34А, 35А, 50А, 59А, 62А, 66А, 70, 115.

у лéсі 1А, 2А, 5А, 9А, 20А, 23А — 29А, 32А, 36А, 39А — 42А, 44А, 47А, 49А, 51А, 53А — 58А, 60А, 61А, 63А, 64А, 65А, 67А, 50, 61, 70. *у лéсы* 45А. *в лі́сі* 52А. в *лі́сы* 48А. 64А. *у лі́сэ* 43А.

у лéся 12А — 17А, 30А, 31А.

у лясу́ 6А, 7А, 9А, 10А, 18А, 19А, 21А, 22А, 25А, 33А, 37А, 38А, 41А, 42А, 44А, 46А, 115 (рэдк.).

Дадаткова выкарыстаны ўскосныя звесткі з адказаў на розныя пытанні Інструкцыі ЛАБНГ.

у лéсі 29, 34—36, 85, 86. *в лі́сы* 95, 96, 103, 108, 109, 132. *в лі́сэ* 90, 98. *в лі́совы* 95, 96, 103. *в лі́совэ* 90, 98.

Карта № 136

ФОРМЫ МЕСНАГА СКЛОНУ АДЗІНОЧНАГА ЛІКУ НАЗОЎНІКА *БЕРАГ*

АЛА 3227 о // па, vъ + Lsg (ад *берағ*)

Картаграфуюцца формы меснага склону адзіночнага ліку назоўніка *берағ.* Формы *на бéразе*^я^, *на бéразя*^е^ картаграфуюцца як *на бéразя* .

на бéразе 30А, 34А, 50А, 55А, 61А, 62А, 67А, 61, 115.

на бéразі 10А, 22А, 26А, 27А, 28А, 29А, 32А, 36А, 38А, 46А, 49А, 55А, 58А, 59А, 60А, 63А, 66А, 50. *на бéрізі* 23А, 39А, 41А. *на бéръзі* 8А, 20А, 24А. *на бéрызі* 2А. *на бéрэзі* 54А. *на бэ́розы* 43А. *на бэ́рэзі* 65А.

на бéразя 13А, 15А, 16А, 17А, 31А, 33А. *на бéразе*^я^ 14А. *на бéразя*^е^ 19А, 70.

на бéрагу 1А, 4А, 12А, 28А, 29А, 32А. *аб бéрагу* 19А, 30А. *у бéрагу* 26А. *на бéрегу* 64А. *у бéрігу* 9А, 41А. *на бéрэгу* 56А. *на бéрігу* 9А. *на бэ́рогу* 47А, 52А. *на бэ́рыгу* 43А.

на берагу́ 6А, 32А, 37А, 62А, 63А. *на бірагу́* 3А, 5А, 8А, 18А, 20А, 22А, 40А. *на бірягу́* 9А, 21А, 25А, 42А. *ны бірягу́* 23А. *на бэрогу́* 48А. *у бэрэгу́* 65А. *на бя*^е^*рагу* 46А.

на бэрыговэ 43А.

на бéръгі 7А.

Дадаткова выкарыстаны ўскосныя звесткі з адказаў на розныя пытанні Інструк-

цыі ЛАБНГ. *на бéразе* 81, 112. *ны бірязé* 79, 85. *на бéразі* 60. *на бéрізі* 79, 85. *на бэ́розы* 95, 96. *ны бірягý* 79, 85. *на бэ́роговы* 95, 96, 103.

Карта № 137

ФОРМЫ ДАВАЛЬНАГА І МЕСНАГА СКЛОНУ АДЗІНОЧНАГА ЛІКУ НАЗОЎНІКА *ВЫШЫНЯ (ВЫШЫНА́)*

АЛА 2566 DLsg [ад *vysina*]

Картаграфуюцца формы давальнага і меснага склону адзіночнага ліку назоўніка *вышыня́ (вышына́)*. Форма *вышыны́* картаграфуецца як *вышыні́*.

вышыні́ 3А — 6А, 9А, 10А, 13А, 15А — 20А, 24А, 29А — 34А, 36А, 49А — 50А, 52А, 62А, 64А, 61. *вішыні́* 54А. *вушыні́* 53А, 55А, 56А. *вушіні́* 54А. *ушыні́* 51А. *вышыны́* 115.

вышынé 1А, 7А, 11А, 12А, 14А, 21А — 23А, 26А — 28А, 38А — 40А, 42А, 44А — 46А, 59А, 60А, 50. *вішынé* 47А, 63А. *вішінé* 65А. *вышынэ́* 43А. *вушынé* 57А, 66А. *вушшынé* 67А.

Карта № 138

НАЦІСК У РОДНЫМ СКЛОНЕ МНОЖНАГА ЛІКУ НАЗОЎНІКА *НОЧ*

№ 3781 «Р. мн. ночай, начэй...»

На карце паказана месца націску ў родным склоне множнага ліку назоўніка жаночага роду ноч: *начэ́й* і *нóчай*.

Як назоўнік *начэ́й* картаграфаваліся *начóў* і *нацэ́й*, як *нóчай — нóчаў, ноч*.

начэ́й 1—12, 14, 15, 17—19, 21, 22, 24—35, 37—44, 46—49а, 52—54, 57, 59, 61, 65, 67—76, 78—89, 93, 96а, 99, 110—112, 116, 118—121, 123—130, 135, 139, 140, 142. *ночэ́й* 107, 117, 134, 136. *нучэ́й* 91. *нацэ́й* 16. *ночíв* 92, 131. *начóў* 21.

нóчай 23, 56, 77, 100, 105, 106, 115. *нóчэй* 66, 94, 95, 101—103, 108, 109, 113, 114, 122, 132, 137—139, 141. *нóчей* 133. *нóчаў* 20, 45, 48, 50, 53, 55, 57—60, 62, 63, 67, 93, 104, 119, 124, 126, 127, 129 (рэдк.). *нóчув* 90, 96. *нóчыв* 98. *ноч* 51 *(пяць ноч не спаў)*.

Карта № 139

НАЦІСК У ТВОРНЫМ СКЛОНЕ МНОЖНАГА ЛІКУ НАЗОЎНІКА *ПЧАЛА*

№ 3782 «Т. мн. пчóламі, пчалмі...»

На карце паказана месца націску ў творным склоне множнага ліку назоўніка жаночага роду пчала: *пчóламі, пчалáмі, пчалмí*. Адным знакам картаграфаваліся ўтварэнні: *пчóламі* і *пшчóламі, пчалáмі* і *пшчалáмы, пчылáм, пцылáм, пчалмí* і *пшчалмí, пчольмí*.

пчóламі 2, 9—11, 14, 21—23, 25а, 28, 36, 37, 46, 47, 49а, 51, 53—57, 59—65, 67—71, 73, 74, 76, 80, 81, 86, 88, 91, 93, 94, 99, 101, 102, 104—107, 111—114, 116, 117, 119, 120, 122—126, 129, 130, 134—136, 139—142. *пчóламы* 90, 92, 94а — 96, 98, 103, 108, 109, 131, 132. *пчóлымі* 8а, 43. *пшчóламі* 22, 52.

пчалáмі 17, 24, 30, 32, 33, 76, 77, 82, 110, 115, 118, 121, 124—127, 129. *пчылáмі* 8, 8а, 15, 29, 34, 35, 39—42, 44, 72, 78, 79, 83—85, 87, 89. *пчалáмы* 6, 38, 75, 81, 128. *пшчалáмы* 4. *пчылáм* 7, 12. *пцылáм* 16.

пчалмí 3, 8а, 19, 20, 27, 48, 49, 50, 54. *пчолмí* 133, 138. *пчольмí* 134. *пчільмы́* 95 (рэдк.), 96. *пчэльмí* 134. *пшчалмí* 52а.

Карта № 140

НАЦІСК У РОДНЫМ СКЛОНЕ МНОЖНАГА ЛІКУ НАЗОЎНІКА *ГАЛАВА*

№ 3783 «Р. мн. галоў, галоваў...»

На карце паказана месца націску ў родным склоне множнага ліку назоўніка жаночага роду галава: *галóваў* і *гóлаваў*. Як назоўнік *галóў* картаграфаваліся назоўнік *галóваў*, як назоўнік *гóлаў — гóлаваў*.

галóў 1—44, 46, 47, 52а, 53, 56—59, 61—76, 78—83, 85, 87—89, 93, 99, 100, 104, 105, 110—116, 118—127, 129, 130, 135, 139—142. *голóў* 106, 117, 133, 134, 136—138. *голы́ў* 107. *голóв* 90, 96а. *гулóв* 91, 92. *голýв* 94а. *голю́в* 96, 103. *галóваў* 53, 57, 61, 104. *голóвів* 131.

гóлаў 86, 128, 129. *гóлыў* 84. *гóлув* 98. *гóлаваў* 45, 48, 49, 50, 51, 54, 55, 60. *гóловэй* 94, 95, 101, 103, 108, 109, 132. *гóловей* 102.

Карта № 141

НАЦІСК У ВІНАВАЛЬНЫМ СКЛОНЕ АДЗІНОЧНАГА ЛІКУ НАЗОЎНІКА *ГАЛАВА*

№ 3783 «Папаў каменем у гóлаў, у галавý...»

На карце паказана месца націску ў вінавальным склоне адзіночнага ліку назоўніка жаночага роду галава: *у галавý* і *ў гóлаву*.

Як назоўнік *у галавý* картаграфуецца *ў алавý*, як назоўнік *у гóлаву — гóлаў*.

у галавý 1—4, 6—8, 10, 11, 18—28, 31, 46, 52а, 54, 57—59, 65—72, 74—76, 81, 82, 86, 104, 116, 118, 119, 121, 123—126, 128, 129, 142. *у гылавý* 5, 8а, 9, 13—17, 29, 30, 32, 34—37, 39—41, 44, 73, 78—80, 84, 85, 87—89. *у гулавý* 43. *у алавý* 52.

у гóлаву 49а, 51, 99, 100, 107, 111, 115, 117, 120, 122, 127, 139, 141, 142. *у гóлову* 90, 91, 94—96а, 102, 103, 106, 108, 109, 113, 114, 131—136, 138. *у гóлуву* 92, 98. *у гóлаў* 47—49, 50, 54—56, 60—62, 67, 104, 105.

Карта № 142

НАЦІСК У ТВОРНЫМ СКЛОНЕ МНОЖНАГА ЛІКУ НАЗОЎНІКА *ГАЛАВА*

№ 3783 «Т. галовамі, галоўмі...»

На карце паказана месца націску ў творным склоне множнага ліку назоўніка жаночага роду галава: *галóвамі, галавáмі* і *гóлавамі*. Адным знакам картаграфаваліся ўтварэнні: *галавáмі* і *гылывáм, гóлавамі* і *óлавамі*.

галóвамі 1—3, 5, 9—11, 14, 18—22, 24, 25а — 28, 30—32, 36—39, 46, 53, 56—59, 61—77, 80, 86, 88, 100, 101, 104—106, 110—112, 115—117, 119—121, 123—126, 129, 130, 139—141. *галóвымі* 8а, 43, 78, 83. *голóвамі* 107—109, 113, 114. *галóвамы* 4, 6, 23, 81, 82.

галавáмі 8, 17, 33, 118, 135, 142. *головáмі* 136, 138. *гулувáмі* 91. *гылывáмі* 15, 29, 34, 35, 40—42, 44, 84, 85, 87, 89. *галавáмы* 127, 128. *головáмы* 90, 95, 96, 131. *гылывáм* 7, 12, 16.

гóлавамі 47—51, 52а, 55, 60, 93, 99. *гóловамі* 94, 102, 134. *гóловамы* 94а, 95, 103, 132. *гóлувамы* 92, 96а. *гóловамэ* 98. *óлавамі* 52.

галаўмí 54.

Карта № 143

ВАРЫЯНТЫ НАЗОЎНІКА *ЖОЛУД* У НАЗОЎНЫМ СКЛОНЕ МНОЖНАГА ЛІКУ

№ 1395 «Я. н. плады дуба: жалуды, жолудзі...»

Картаграфуюцца варыянты назоўніка *жóлуд* у назоўным склоне множнага ліку. Адзначаны таксама зборны назоўнік *жалóддзе* і формы адзіночнага ліку са значэннем зборнасці *жóлуд, жóлудзь.*

жалуды́ 1—11, 14, 17—26, 28, 30, 31, 33, 35—38, 47, 52, 52а, 57, 58, 67, 73—75, 77; 80—82, 86, 100, 104, 111, 118, 120—121, 123, 124, 127, 128, 130, 138, 139, 142. *жалудэ́* 53, 54, 56, 59, 60, 62, 64—66, 76, 99. *жолуды́* 94, 94а, 96, 101, 107, 108, 113, 115, 117, 131, 134, 136. *жулуды́* 35, 43, 78, 89. *жълуды́* 8а, 12, 13, 15, 34, 39, 41. *жылуды́* 16, 29, 42, 44, 79, 83—85, 87, 89.

жолоды́ 90, 95, 102, 103.

жалудзé 49. *жолудí* 109, 131. *жалу́ді* 133. *жолу́ді* 133.

жóлуды 94, 96а, 119, 122 *(многа жóлудаў)*, 129, 141.

жóлудзі 7, 13, 32, 40, 45 *(з жалудзёў можна каву рабіць)*, 46, 48, 49а — 51, 53, 55, 61, 88, 93, 106, 114, 116, 125. *жóлуді* 92.

жóлуд (у знач. зборн.) 113, 114 *(жóлуду богáто)*, 126 *(беруць жолуд і робяць кóхе)*, 135.

жóлудь (у знач. зборн.) 96а, 132.

жолы́дде (зборн.) 91, 95. *жолыЎдде* 90, 96, 103.

жлу́дэ 98. *жалудзіны* 139.

Выкарыстаны таксама ўскосныя звесткі з адказаў на пытанне № 400 «Вопросника ОЛА»: *жалуды́* 19А. *жалудэ́* 10А. *жылуды́* 41А.

Карта № 144

ВАРЫЯНТЫ НАЗОЎНІКА *ГРАБ* У НАЗОЎНЫМ СКЛОНЕ МНОЖНАГА ЛІКУ

№ 1397 «Я. н. адно дрэва граба: грабіна, габіна, габ... Мн. лік: габы, габіны...»

Картаграфуюцца варыянты назоўніка *граб* (а таксама *грабíна, ґаб, ґабá*) у назоўным склоне множнага ліку. Адведзены ад картаграфавання апісальныя абазначэнні мноства дрэў грабу.

грáбы 8а, 10, 14, 17, 26, 31, 40, 46, 47, 49а, 50, 52а, 55, 61, 63, 71, 75, 76, 82, 83, 85, 97, 100—103, 106, 116, 119, 123, 138, 141. *грáбі* 120а.

грабы́ 67, 90, 92, 94—96, 105, 107—109, 113, 115, 124, 127, 131, 132, 133. *грабу́* 117, 122, 135. *грабэ́* 98, 99.

грабіны 53, 118. *грабінэ́* 62. *грабы́ны* 96а.

ґáбы (адз. л. *ґаб*) 93.

ґабы́ (адз. л. *ґабá*) 18, 58.

Адсутнасць формы: 1, 3—8, 12, 13, 15, 16, 21—23, 25, 25а, 27, 29, 30, 32—35, 38, 39, 42—45, 49, 51, 56, 66, 69, 72—74, 78—80, 84, 87, 89, 104, 114, 125, 130, 142.

Адведзены: 49 *мнóго грáбу.* 51 *грабóвы лес.* 56 *мнóго грáбу.* 66 *многа грáбу.* 104 *много грáбу.* 125 *адзін граб, а многа — грабня́к.* 142 *адно дзерава — граб, а многа — грабня́к.*

Карта № 145

ФОРМЫ НАЗОЎНАГА СКЛОНУ МНОЖНАГА ЛІКУ НАЗОЎНІКА *ЯБЛЫК*

АЛА М 477 Npl [ад (j) ablъko // -ka]

Картаграфуюцца формы назоўнага склону множнага ліку назоўніка *я́блык.* Формы назоўнага склону адзіночнага ліку назоўніка *я́блык* паказаны на карце № 107 ДАБМ.

я́блыкі 1А — 3А, 5А, 6А, 8А — 28А, 30А — 42А, 44А, 46А, 49А, 53А, 55А — 59А, 61А, 62А, 66А, 67А, 50, 61, 70, 115. *я́блакі* 4А, 60А, 63А. *я́блъкі* 7А, 38А.

я́блыка 29А, 43А, 45А, 47А, 48А, 50А — 52А, 54А, 64А. *я́блока* 65А.

Карта № 146

ФОРМЫ РОДНАГА СКЛОНУ МНОЖНАГА ЛІКУ НАЗОЎНІКА *ЯБЛЫК*

АЛА М 478 Gpl [ад (j) ablъko // -ka]

Картаграфуюцца формы роднага склону множнага ліку назоўніка *я́блык.*

1А *я́блыкуў.* 2А *я́блыкыў.* 3А *я́блыкаў.* 4А *я́блакаў.* 5А, 6А *я́блыкаў.* 7А *я́блукуў, я́блъкуў.* 8А *я́блыкъў.* 9А *я́блукуў.* 10А *я́блыкаў.* 11А *я́блыкоў.* 12А — 15А *я́блыкаў.* 16А *я́блык, я́блыкоў.* 17А — 19А *я́блыкаў.* 20А — 21А *я́блыкъў.* 22А *я́блык.* 23А *я́блык, я́блыкаў.* 24А, 25А *я́блык.* 26А *я́блыкаў.* 27А *я́блык, я́блыкаў.* 28А *я́блыкаў.* 29А *я́блык, я́блыкоў.* 30А — 33А *я́блыкаў.* 34А *я́блык.* 35А — 37А *я́блыкаў.* 38А *я́блък.* 39А *я́блык, я́блукуў.* 40А *я́блыкаў.* 41А — 54А *я́блык.* 55А *я́блыкаў.* 56А — 59А *я́блык.* 60А *я́блак.* 61А — 62А *я́блык.* 63А *я́блыкаў.* 64А *я́блык.* 65А *я́блок.* 66А *я́блыкаў.* 67А *я́блык.* 50 *я́блыкаў, я́блык.* 61 *я́блыкаў.* 70 *я́блыкаў.* 115 *я́блыкаў, я́блык.*

Карта № 147

ФОРМЫ НАЗОЎНАГА СКЛОНУ МНОЖНАГА ЛІКУ НАЗОЎНІКА *ДРЭВА*

АЛА М 336 Npl [ад *dervo*]

Картаграфуюцца формы назоўнага склону множнага ліку назоўніка *дрэ́ва* і яго адпаведнікаў.

дрэ́вы 3А — 6А, 12А — 20А, 22А, 30А, 32А, 36А, 37А, 39А, 41А, 58А, 59А, 61А, 63А, 70. *дрéвы* 21А, 42А. *дрэ́ўцы* (памянш.) 19А.

дрэ́ва 27А, 29А.

дзéравы 1А, 11А, 24А, 26А, 33А, 35А, 55А, 62А. *дзéрівы* 7А, 9А, 39А, 42А. *дзéръвы* 8А. *дзéрывы* 2А.

дзіравы́ 39А. *дзеравэ́* 10А.

дзéрава (мн.) 19А, 40А.

дзеравá 27А. *дэрэвá* 65А.

дэ́рва 43А, 48А, 64А.

дзеравíны 29А, 44А, 49А. *дэрэвы́ны* 45А.

дзярэ́ўі 4А, 24А, 70. *дзерэ́ўі* 54А.

дзярэ́ўя 28А, 29А, 31А, 32А, 34А, 38А, 46А, 60А, 63А, 67А, 61. *дзерэ́ўя* 51А, 53А, 56А, 57А, 66А, 115. *дзярéўя* 23А, 25А.

дзярэ́ўе 50А.

дзéрава (у знач. зборн.) 50. *дэ́рэво* (у знач. зб.) 52А.

Выкарыстаны таксама ўскосныя звесткі з адказаў на розныя пытанні Інструкцыі ЛАБНГ: *дрэ́вы* 68, 69. *дрéвы* 86. *дзéравы* 8а, 48. *дзеравá* 2. *дзярэ́ўі* 34. *дзярéўі* 44. *дзярэ́ўя* 138. *дэ́рыво* (у знач. зборн.) 90, 92, 95, 96, 103, 132. *дэ́рэво* 133.

Карта № 148

ФОРМЫ РОДНАГА СКЛОНУ МНОЖНАГА ЛІКУ НАЗОЎНІКА *ДРЭВА*

АЛА 337 Gpl [ад *dervo*]

Картаграфуюцца формы роднага склону множнага ліку назоўніка *дрэ́ва* (а таксама *дзéрава, дзéрва, дзеравíна, дзярэ́ўе* і інш.).

дрэў 3А, 4А, 6А, 12А, 14А — 20А, 36А, 37А, 39А, 41А, 42А, 58А, 59А, 63А, 70. *дрей* 21А, 42А. *дрэ́ўцаў* 19А.

дрэ́ваў 5А, 13А, 27А, 29А, 30А, 32А, 61А.

дзе́раў 28А, 35А, 40А, 55А, 63А. *дзе́рі́ў* 9А, 42А. *дзе́рый* 2А, 4А. *дзе́ръў* 8А.

дзе́раваў 1А, 10А, 26А, 27А, 33А. *дзе́равоў* 11А. *дзе́рівуў* 39А. *дзе́рівъў* 7А. *дэ́рэвів* 52А.

дзяро́ў 62А. *дэрів* 64А.

дзірявóў 39А. *дэрэвóў* 65А.

дзеравíн 29А, 44А, 49А. *дэрэвы́н* 45А.

дзярэ́ўяў 22А, 24А, 29А, 31А, 32А, 34А, 38А, 46А, 51А, 60А, 67А, 61, 70. *дзерэ́ўяў* 51А, 53А, 54А, 56А, 57А, 66А, 115 (рэдк.) *дзяре́ўіў* 23А, 25А. *дзярэ́ўей* 50А, 62А.

дзяро́ўя 62А.

дзе́рава (у знач. зборн.). 44А, 50. *дэ́рэва* (у знач. зб.) 45А, 47А, 52А.

дэ́рва (у знач. зборн.) 43А, 48А.

Выкарыстаны таксама ўскосныя звесткі з адказаў на розныя пытанні Інструкцыі ЛАБНГ: *дзярэ́ў* 121. *дэ́рыва* (у знач. зб.) 95, 96, 132.

Карта № 149

ФОРМЫ РОДНАГА СКЛОНУ МНОЖНАГА ЛІКУ НАЗОЎНІКА *ЛІПА*

АЛА 410 [*липа*] Gpl № 3752 «Н. Ліпа, ліпа... Р. ліпы, ліпы... Н. мн. ліпы, ліпы» (у адказах на гэтае пытанне нярэдка прыводзіцца форма роднага склону множнага ліку).

Картаграфуецца форма роднага склону множнага ліку назоўніка *ліпа*. Як *ліпóў* картаграфуецца форма *ліпáў*. Адведзены варыянты *ліпін* (ад адз. *ліпіна*) і *лыпы* (ад адз. *лыпа* у знач. зборн.).

ліп 1А, 2А, 4А, 6А — 9А, 15А — 25А, 28А, 29А, 31А, 32А, 34А — 40А, 42А, 44А, 45А, 47А, 51А, 57А — 62А, 65А, 66А, 70, 115. *лып* 52А.

ліпаў 3А, 12А — 14А, 26А, 27А, 29А, 30А, 32А, 33А, 46А, 49А, 50А, 53А, 55А, 56А, 67А, 50, 61. *ліпоў* 11А, 16А, 54А. *ліпуў* 1А, 39А, 57А. *ліпъў* 41А. *лыпув* 64А.

ліпóў 28А. *ліпáў* 10А.

ліпэў 47А. *лéпэв* 43А.

Адведзены: *ліпін* 1А, 4А. *лыпы* 48А.

ліп 2, 8а, 10, 11, 25, 27, 30, 33, 37, 44, 63, 66, 71, 86, 116, 122, 127, 133, 135, 139, *л'еп* 90. *лып* 91. *лэп* 98.

ліпаў 3, 18, 21—23, 49, 51, 57, 59, 65, 72, 104, 106, 110, 116, 122, 139. *л'éпув* 90. *ліпоў* 93, 113 *ліпуў* 86 (рэдк.), 135. *лыпув* 96, 131. *лэ́пув* 98.

ліпэй 94, 101, 102, 106 (рэдк.), 133. *лыпэй* 94а, 95, 103, 108, 132. *л'ыпэй* 109.

Карта № 150

ФОРМЫ РОДНАГА СКЛОНУ МНОЖНАГА ЛІКУ НАЗОЎНІКА *БЕРВЯНО*

№ 3723 «Пяць бёрнаў, бервяноў....»

Картаграфуецца форма слоў *бервянó, браўнó, бярвéнне, бярнó* ў спалучэнні з лічэбнікам *пяць*.

Не ўлічаны фанетычныя асаблівасці рознага паходжання.

бравён 1, 15, 40, 75, 77, 78, 135. *брявён* 17, 86.

брóвен 9. *брёвін* 71, 79, 111, 116, 137. *брóвын* 91. *брэ́вен* 51.

брóўнаў 4, 34, 45, 49, 69, 75, 81, 93, 128, 130, 140, 141. *брóўнъў* 15. *брóўный* 40. *брёўный* 85, 89. *брóвнув* 131.

браўнóў 5, 8, 37. *брэўнóў* 94.

бярвён 8а, 9, 19, 21, 25, 25а, 35, 41, 42, 46, 58, 63, 66, 67, 70, 72, 73, 76, 110, 112, 118, 121, 129. *бервён* 133. *бервéн* 114, 134. *бярвéнь* 52, 52а.

бервянóў 23, 31, 48, 74, 82, 104. *бярвянóў* 60, 65, 125—127, 129. *бервенóў* 107, 114. *барвянóў* 119, 139. *бэрвэнóў* 138. *бірвянóў* 6, 41, 84, 85. *бервянёў* 18.

бярвёнаў 53.

бярвéнняў 3, 26, 27, 52а, 57, 64, 68, 80, 81, 105, 122, 125, 126. *бервеньёў* 134. *бервéняў* 54, 59. *бярвéніў* 83. *бервéнев* 113.

бярён 41, 81.

бёрнаў 2, 10, 11, 14, 21, 24, 25а, 28, 30, 32, 33, 36, 38, 43, 81, 82, 88, 100. *бёрнъў* 12, 86. *бёрный* 44, 83, 85 (рэдк.), 88. *бёрнуў* 16, 29, 39. *бя́рнуў* 13.

бярнóў 7, 25, 35, 75, 82, 84, 123, 129. *бернóў* 140.

Адзінкавыя: *брóўны* 101. *бярнэ́* 115. *бэ́рвуў* 106. *бырвынэ́й* (рэдка, больш *дырывын*) 132.

Карта № 151

ПАШЫРЭННЕ ПРЫМЕТНІКА *ВАЛКАВÁТЫ*

№ 3786 «Валкаваты, валкавы (сыраваты)...»

На карце паказаны супрацьпастаўленні прыметніка валкаваты па словаўтваральных элементах. Назва *волговáты* картаграфуецца як *валкавáты*.

Не картаграфуюцца словы з іншымі каранямі са значэннем 'вільготны, сыры'.

вóлкі 21, 47, 51, 106, 112.

валкáвы 48, 100.

валкавáты 19, 20, 22, 33, 36, 48, 49а — 51, 54, 55, 57, 60, 62, 75, 79, 81, 93, 99, 104, 105, 110, 116, 139. *волковáты* 101, 113, 133, 134. *вулкувáты* 34, 74. *вуўкувáты* 78. *вылкувáты* 35. *вылкывáтый* 44, 87. *волговáты* 123.

вóгкі 94, 138. *вóхкый* 131.

вогковáты 102, 103, 114, 138. *вогковáтый* 108. *вохковáты* 97. *вохковáтый* 90, 94а — 96, 109, 131, 132. *вухкувáты* 98.

Адведзены: *атвалóжаны* 129. *атвалóжыла* 82, 124. *вільгавáты* 25. *вільгóтны* 52, 65, 71. *вогóдлівый* 133. *вылакністыя* (сена) 16. *вязывáтыя* (сена) 12. *глеўкавáты* 135. *глёўке* 117. *ёлкавáтый* 86. *саравáтая* (сена) 1, 6, 8. *сыравáтае* (сена) 17, 120, 122. *сыравáты* (дзень) 3, 25а, 26, 28, 31, 43, 49, 56, 64, 72, 82, 118, 127, 128, 130, 142. *сырвáты* 37. *сыровáты* 96а, 137. *сыровáтый* 92, 95, 96. *сырувáтый* 84. *сырывáтый* 83, 85. *сыры́* (дзень) 9, 26, 59. *сыры́й* 8а. *сыры́е* 107.

Карта № 152

ПАШЫРЭННЕ СЛОЎ *ЛЯСНЫ, ЛЕСАВЫ*

№ 3787 «Лясны, лесавы...»

Картаграфуецца пашырэнне слоў *лясны́* і *лесавы́*. Формы жаночага і ніякага роду картаграфуюцца як формы мужчынскага роду. Прыметнік *боровы́* не картаграфуецца.

лясны́ 2, 3, 5, 8—11, 13, 17—19, 21, 22, 24—31, 33, 34, 36—38, 43—50, 52—57, 59—61, 65, 67, 68, 70, 71, 73, 74, 76, 78, 81, 88, 100, 104, 105, 110—112, 116, 118—120, 121—126, 129, 130, 140—142. *лесны́* 51, 94, 101, 102, 137. *ліснáя* ж. 4, 6, 39. *лісны́й* 91, 94а. *ліснэ́й* 12. *ляснáя* ж. 20, 23, 58, 128. *ляснóя сéна* 40. *ляснъ́й* 15. *лясны́й* 1, 7, 8а, 14, 41, 42, 80, 83, 85, 87—89, 117. *ляснэ́й* 32, 79, 86, 88, 89.

лесавы́ 31, 54, 62, 63, 67, 70, 72, 77, 82, 93, 106, 111, 115, 118, 119, 124—127, 129, 139. *лесавáя* ж. 6, 66, 69, 142. *лесаву́* 135. *лесавы́й* 29. *лесовáя* ж. 133. *лесову́й* 136. *лесовы́* 113, 114, 134, 137, 138. *лесовы́й* 107. *лісавáя* ж. 38, 78. *лісавóя сéна* 40. *лісавы́* 5, 35, 75, 130. *лісавы́й* 44, 84. *лісавэ́й* 16. *лісовы́й* 90, 94а — 97, 131, 132. *лісувэ́й* 98. *лісывáя* ж. 89. *лысовáя* ж. 103. *лысовы́й* 95 (рэдк., трад.), 103. *лысувы́й* 92. *лэсовы́й* 108, 109. *лясявы́* 64, 99.

ле́скавая гру́ша 120а.
Адведзены: *боровы́* 114.

Карта № 153

ВАРЫЯНТЫ ПРЫМЕТНІКА *ЛІСЦЕВЫ* (ЛЕС)

№ 1375 «Я. н. ліставы лес: лісцявы, ліставы, лісцяны, лісцяны лес, чорны лес...» № 3789 «Ліставы, лісцявы (лес)...»

Картаграфуюцца варыянты прыметніка *лісцевы* (лес) і яго адпаведнікаў. Лексемы *чарнале́с, чорноле́ссе* картаграфуюцца як *чо́рны лес*. Не картаграфуюцца апісальныя канструкцыі і слова *лес (ліс)*.

лісцевы 136. *лісцёвуй* 136. *лісцівы* 5. *лісцівый* 79, 83. *лісцівъй* 15. *лісцявы* 45, 55, 120а, 140.

лісця́вы 74, 87, 128.

лісцявы́ 2—4, 30, 31, 49а, 53, 56, 64, 66, 124. *лісцявы́й* 89.

лісцёвы 6, 24, 85, 101.

ліставы́ 4, 8, 13, 19, 20, 22, 23, 25—28, 33—36, 38, 46, 48—54, 57—60, 62, 67, 69, 72, 73, 78, 93, 100, 104, 106, 110, 116, 118, 119, 122, 124, 126, 139, 141, 142. *ліставы́й* 29, 80, 83—85, 87, 88. *ліставу́й* 117. *ліставэ́й* 16. *лістовы́* 94, 113. *лістовы́й* 107. *лыстовы́й* 109, 131. *лэстовы́й* 108.

лісто́вы 43, 112, 134, 140.

лістве́нны 81, 102, 130. *ліствінны* 75. *ліствінный* 89, 91. *ліствіннъй* 12. *лістынный* 90. *лісцвенны* 9, 17, 37, 118, 120, 123. *лісцвены* 127, 129. *лісцвеный* 1. *лісцвінный* 14, 40—42, 85, 89. *лісцвіннэй* 86. *лісцвянны* 60, 61, 68, 71, 76, 105, 115, 121. *лісцвянный* 32. *лісцвяны* 25а, 47, 54, 65, 70, 93, 99, 126, 138.

лісцяны 63. *лісця́ны* 8а, 51, 82, 125, 135. *лісцяны́* 8а, 10, 11, 35, 45. *лісця́ный* 8а. *лісцяны́й* 8а. *лыстяны́й* 96. *лыстянэ́й* 98.

лісця́сты 19, 93.

лісця́шчы 133.

чо́рны лес 133. *чо́рный ліс* 95, 96 (*чо́рный ліс — вэ́льмы выльі́кый* ліс), 103, 109, 132. *чо́рны ліс* 98. *чарнале́с* 77. *чорноле́ссе* 113.

порослятый ліес 107.

Адведзены: *в лысту́* 108. *з лы́стом* 92, 94а, 95, 103, 132. *лес* 1—89, 93, 94, 99—102, 104—107, 110—130, 133—142. *ліс* 90—92, 94а — 98, 103, 108, 109, 131, 132.

Карта № 154

ВАРЫЯНТЫ ПРЫМЕТНІКА *БАЛОТНАЯ* (ТРАВА)

№ 1628 «Агульная назва травы, якая расце на балоце: балотная, балотлівая...»

Картаграфуюцца варыянты прыметніка *бало́тная* (трава). Паказаны адрозненні па суфіксальных утварэннях. Адведзены ад картаграфавання адказы *було́то* і *расьце на бало́ці*.

бало́тная 2, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 14, 17, 18, 22, 24, 26, 27—31, 36—38, 46, 48, 49а, 51, 53, 54, 58, 59, 61, 63, 67, 68, 73, 75—77, 80—82, 86, 88, 93, 100, 101, 110, 115, 118—120а, 122—127, 129, 130, 136, 139, 141, 142. *бало́тна* 47, 50, 55, 71, 74, 105, 112, 116, 117, 138. *бало́тнъя* 8а, 12, 13, 15, 32, 34, 39. *бало́тныя* 16, 35, 40—44, 78, 79, 83—85, 87, 89. *боло́тна* 117. *боло́тная* 106, 126.

бало́тняя 3, 8, 19, 20, 25а, 52, 52а, 54, 60, 70, 111, 134. *бало́тня* 45, 49, 56, 99, 104, 135. *бало́тнія* 1, 4, 33. *боло́тня* 91, 95, 96, 97, 108, 114, 131, 133. *боло́тняя* 94, 96а, 102, 113, *болы́тня* 95. *болы́ўтня* 90. *було́тня* 92, 107.

балаця́ная 57, 66, 69. *бълъця́нъя* 8а.

болотяна́я 103. *булутяна́я* 98.

боло́тяна 95, 96 (рэдк.), 109, 132.

бало́цістая 54, 140.

бало́тлівая 21, 23, 25, 62, 64, 65, 72.

Адведзены: *було́то* 98. *расьце на бало́ці* 121.

Карта № 155

ПАШЫРЭННЕ ПРЫМЕТНІКА *ВІЛАВАТЫ* І ЯГО АДПАВЕДНІКАЎ

№ 3790 «Вілаваты, развідлясты (пра дрэва)...»

Картаграфуецца пашырэнне прыметніка *вілава́ты* (пра дрэва) і яго адпаведнікаў.

1 *двайны́й дуп рос*. 2 *вілава́ты ствол, пойдзіць на вілку*. 3 *разлажы́сты, раскла́дзісты, рассаха́ты*. 4 *сукава́тая дзіравіна*. 5 *вілъва́тыя*. 6 *рага́тая дрэва*. 7 *сукыва́тый*. 8 *вілава́ты дуп*. 8а *ръзга́лісты, ръзга́лістый*. 9 *рага́тае дзерава*. 10 *вілава́тая дрэва*. 11 *вілава́ты*. 12—13 — 14 *развілістае дзерава*. 15 —. 16 *сукува́тый*. 17 *рага́тае дзерава*. 18 *каранжа́сты*. 19 *вілава́тая дзерава*. 20—21 *вілава́ты*. 22 —. 23—25 *вілава́ты*. 25а *вілава́ты, разьвілісты*. 26 *сукава́ты*. 27—28 *вілава́ты*. 29 *крывы́*. 30 *сукава́тая, шарша́ты, дупліна́ты*. 31 *развілісты*. 32 —. 33 *развілісты*. 34 *разьвілістъя*. 35 *сукува́ты, вілыва́ты*. 36 *сукува́тае*. 37 *разве́сісты*. 38 —. 39 *развілістъя*. 40 *вілыва́тый дуб, ёлка вілыва́тыя*. 41—42 *разьвілістый*. 43 *развілісты*. 44 *разьвілістый*. 45 *вілава́та бярэзіна*. 46 *разга́лістая ліпа*. 47 *дзераво вілава́то, галіна́сто*. 48 *вілава́ты, развідля́сты*. 49 *галіністая*. 49а — 52а *вілава́ты, вілава́тае*. 53 *развілісты, рагачава́ты*. 54 *вілава́ты*. 55 *рага́ты*. 56 *раскідзясты*. 57 *вілава́ты, разло́жысты*. 58 *вілава́тая дзерава*. 59 *вілава́ты, ла́пісты*. 60 *вілава́ты*. 61 *развілісты*. 62 *калма́ты, распасьціра́сты*. 63—64 *вілава́ты*. 65 —. 66 *хвоя вілава́тая*. 67 —. 68 *вілкава́ты*. 69 *рага́ты, вілава́ты дуп*. 70 *расаха́ціна стаіць, расаха́тая елка*. 71 *вілава́ты*. 72 *рассама́ты*. 73 —. 74 *развідля́сты*. 75 *разьвісьля́сты*. 76 *вілкава́ты*. 77 *вілава́тая дзерава*. 78 —. 79 *разьвілістый*. 80 —. 81 *разьвілістый*. 82 *раськіда́сты, раськінуты*. 83 *вілува́тый*. 84 *рызла́тый* (дуб). 85 *разьвілістыя дзеріва*. 86 *вілкава́тый*. 87 *разьвілістый*. 88 *развілістый, развілісты*. 89 —. 90 *ро̂здво́яный*. 91 —. 92 *раля́стый*. 93 *вілава́ты, ралісты*. 94 *роздво́енэ, роздво́естэ*. 94а *ралёва́тэе дэрэво*. 95 *россоха́тэ, раля́стэ дэрыво*. 96 *роздво́яный*. 96а —. 97 *гу́стэ дэрыво*. 98 *ро́суха*. 99 *рагава́ты, кара́чаваты*. 100 *вілава́ты*. 101 *ролова́та дзерэвіна*. 102 *ралова́ты дуб*. 103 *ралы́стый, ралова́тый, двойчя́ста хвоіна*. 104 *вілава́та дрэва*. 105 *ра́лісты*. 106 *сукова́тэ*. 107 *голеня́стый*. 108 *роздво́йістый, роздво́йівса*. 109 *росо́ховатэе*. 110 *раскідзіста*. 111 *разга́лісты*. 112 *ра́лістае дзераво*. 113 *раля́сты*. 114 *гольёва́ты, ралова́ты дуб*. 115 —. 116 *казлістае дзерава*. 117 *ралова́тае*. 118 *вілава́ты*. 119 *вілава́тая дрэва*. 120 *голена́тое дзерава*. 120а *дзерава на два вараты́, на два какаты́*. 121 *раскідзісты*. 122 *вілава́тае дзерава*. 123 *какатлівае дзерава*. 124 *вілава́ты*. 125 *разга́лістае*. 126 *развілісты*. 127—128 *вілава́ты*. 129 *раскіда́сты*. 130 *вятлівае, кустава́тае дрэва*. 131 *рака́тэ дэрэво*. 132 *ралова́тэе дэрыво*. 133 *ралова́ты дуб, ралова́тэ дэрэво, на тры ра́ле*. 134 *ралісты* (дуб). 135 *ра́лісты*. 136 —. 137. 138 *развіля́шчэе*. 139 *разгаля́сты*. 140 *жыловатэ дрэва*. 141 *вілава́ты*. 142 —.

Карта № 156

НАЦІСК У СЛОВЕ *ШКАДЛІВЫ*

№ 3794 «Шкадлівы, шкодлівы...»

На карце паказаны супрацьпастаўленні прыметніка шкадлі́вы па націску.

Не картаграфуецца лексема *шкадаўлівы*, бо яна выступае як паралельная да формы *шкадлі́вы*. Не адзначана на карце і лексема *урэ́дны*, бо не адпавядае тэме карты.

шкадлі́вы 2, 3, 5, 6, 8, 8а, 10, 18, 19, 21, 24, 26, 31, 33, 35, 38, 39, 44, 51, 54, 57, 64, 65, 67, 76, 81, 84, 105, 110, 112, 115, 118—121, 123, 125—130, 135, 139—141. *шкодлі́вы* 114, 133, 134, 139, 140. *шкодліві* 138. *шкадлі́вый* 1, 7, 15, 16, 86—89. *шкодлы́вый* 94а. *шкодлі́вуй* 136, 137.

шко́длівы 11, 25, 25а, 34, 43, 44, 46—48, 49а, 50, 52—56, 58—62, 65, 67, 69, 73, 75, 78, 82, 84, 93, 94, 99, 100, 104, 111, 113, 118, 119, 128, 142. *шке́длівы* 102. *шкідливы* 98. *шко́длівый* 79, 80, 85, 88. *шкідлівый* 90. *шкідлывый* 96, 97, 103, 108, 109, 131. *шку́длывый* 132. *шкы́длівый* 94. *шкые́длівый* 107. *шкы́длывый* 95.

Адсутнасць лексемы: *шкадлі́вы (шко́длівы)* 4, 11, 12, 13, 14, 17, 20, 22, 23, 27—30, 36, 37, 45, 49, 49а, 63, 66, 70—72, 74, 77, 83, 92, 96а, 101, 106, 116, 117, 122, 124.

Адведзены: *шкадаўлівы* 54, 57. *урэ́дны* 9, 32, 68. *уре́дный* 40—42.

Карта № 157

ПАШЫРЭННЕ СЛОВА *ВЕСНАВЫ* І ЯГО ВАРЫЯНТАЎ

№ 3796 «Веснавы, вясновы, вясенні, вясноўскі...»

На карце паказаны суфіксы і націск у прыметніку веснавы.

веснавы́ 2 (*веснавы кабáн, вяснýшчык*), 9, 18—20, 22—25, 26, 28, 33, 45, 52—55, 57, 59, 66, 69, 71, 72, 81, 104, 110—112, 115, 117—119, 124, 125, 127, 139, 141. *вяснавы́* 61, 77. *віснавы́* 4, 5, 10, 11, 27, 29, 34, 75. *віснавы́й* 1, 8а, 84, 89. *віснавэ́й* 12, 16, 79. *вясновýй* 116.

вяснóвы 31, 34, 37, 38, 56, 59, 60, 62, 64, 65, 105, 122. *васнóвы* 106. *вэснóвый* 107.

вясéнні 5, 9, 21, 22, 25а, 30, 31, 36, 37, 43, 47—49, 53, 63, 67, 70, 73, 75, 76, 78, 82, 99, 100, 104, 118, 123—127, 130, 140, 142. *весéньні* 120, 137. *вісéнні* 17. *вісéнній* 14, 32, 39. *вясéнній* 7, 12, 13, 15, 40—42, 44, 80, 83—89.

вясня́ны 46, 49а — 51, 54, 99, 127. *весня́ны* 102, 128, 132, 138. *вэсня́ный* 92, 94а, 107. *вэсьня́ны* 93, 94. *высня́ный* 90, 91, 95, 96, 103. *вcaséный* 97, 131.

весняны́ 135, 136. *весьнены́* 133. *вэсняны́* 113, 114. *высняны́й* 132. *вэсняны́й* 108, 109. *вэснянэ́й* 98.

вяснóўскі 35, 38, 44, 48, 74, 75, 129.

вяснаўскі 68.

вяснýшчы 3.

Карта № 158

ПАШЫРЭННЕ СЛОЎ *АСЕННІ, ВОСЕНЬСКІ, ВО́СЕННЫ*

№ 3797 «Асенні, восеньскі...»

Картаграфуюцца словаўтваральныя адрозненні прыметніка з коранем *-асéн-* (*-вóсен-*).

асéнні 3, 5, 8а, 10, 11, 17, 19, 45, 47, 48, 49а, 51—54, 56, 57, 59, 66, 67, 72, 73, 99, 104, 105, 110, 111, 116, 125, 128, 137, 139, 141. *асéньні* 21—32, 37, 45, 49, 50, 55, 58, 60—65, 68—71, 76, 81, 82, 93, 112, 114, 115, 118, 120, 121, 124, 126, 127, 135. *асéнній* 7, 41, 80. *асéньній* 12, 13, 42, 44, 84, 87—89. *асéні* 18, 100. *осéнні* 101, 117, 136, 140. *осéньні* 94, 102, 133, 134. *осéнній* 107. *осéні* 138. *сéнні* 122. *асéнны* 20, 113. *осéнны* 106. *осíнный* 94а — 97, 103, 108, 109, 131, 132. *усéнный* 92. *всíны* 98. *осы́нный* 90. *осы́ньній* 91. *васéнні* 128.

вóсенскі 35, 73, 82, 118, 130. *вóсянскі* 33. *вóсеньскі* 31, 36, 70, 74, 81, 86, 119, 140. *вóсяньські* 129. *вóсенскій* 14. *вóсінскі* 2, 5, 6, 8а, 29, 75. *вóсінскій* 15, 40, 41, 42, 44, 79, 85, 87—89. *вóсіньскі* 38, 39, 43, 75, 78, 123, 125. *вóсіньскій* 41, 83, 84.

вóсінны 8, 34. *вóсенный* 7. *вóсінный* 16. *вóсеннай* 1. *асéнскі* 4.

Карта № 159

ПАШЫРЭННЕ СЛОВА *ДАЎНІ,* ЯГО ВАРЫЯНТАЎ І АДПАВЕДНІКАЎ

№ 3799 «Даўні, даўнейшы...»

На карце паказаны лексіка-словаўтваральныя адрозненні прыметнікаў у значэнні 'які адбываўся даўней' і націск у прыметніку *даўнішні: дáўнішні* і *даўні́шні.* Як прыметнік *даўнішні* картаграфуюцца *даўнéшні, даўня́шні* і *даўні́шый,* як прыметнік *кóлішні* картаграфуецца *калі́сьні,* як прыметнік *бывáлішні – бáляшні.*

дáўні 9, 17, 22, 25а, 26, 31, 37, 59, 62, 67—69, 73—76, 81, 104, 110—112, 114—120, 122, 124—127, 129, 130, 133—142. *дáўній* 8а, 29, 32, 41, 44, 83—85, 88, 89, 94а, 102, 107. *дáвні* 96а, 113. *дáвній* 132. *дáўны* 10, 11, 24 (*дáўная*), 28, 38, 82, 123, 128. *дáвны* 98. *дáвный* 90, 95, 97, 103, 108.

дáўнішні 25, 35, 67, 81, 140. *дáўнішній* 1, 8а, 12, 14, 32, 39—41, 78 (часцей), 79, 83, 86, 88.

даўні́шні 140. *даўні́шній* 108. *давні́шны* 98. *давні́шный* 90—92, 94а — 96, 109, 131—133. *давнéшні* 62, 104. *даўня́шні* 106. *даўнéшны* 101. *даўні́шый* 103.

даўнéйшы 2—6, 8, 9, 11, 13, 18—23, 25а, 27, 29—31, 33, 34, 38, 45, 65, 69—73, 75, 76, 78 (часцей), 79, 94, 99, 100, 110, 114, 118, 119, 121, 124, 126—129, 142. *даўнéйшый* 7, 8а, 16, 39, 44—46, 80, 81, 83—85, 87, 89. *даўнéйшъй* 15.

старадáвный 95, 96.

старадаўнéйшы 57.

кóлышный 95. *калі́сьні* 93.

бывáлішні 111. *бáляшні* 105.

Карта № 160

НАЦІСК У СЛОВЕ *БЛІЗКІ*

№ 3800 «Блізкі, блізкі...»

На карце паказаны супрацьпастаўленні прыметніка блізкі па націску.

блі́зкі 28, 36, 37, 43, 48—56, 59—67, 73, 75, 77, 79—82, 101, 102, 104, 106, 107, 114—130, 134—142. *блі́скі* 4, 9—11, 13, 18—20, 24, 25а, 26, 29—31, 34, 35, 38, 45—47, 57, 58, 68—72, 74, 76, 78, 88, 93, 99, 100, 105, 110—113, 133. *блэ́ски* 98. *блі́зкій* 40—42, 44, 79, 80, 83—87, 89. *блы́зкій* 96а. *блы́зкый* 94, 94а, 108, 109. *блы́зькый* 92, 95, 96, 103, 131. *блі́скій* 1, 7, 12, 14—17, 32, 33, 39, 88, 91, 93. *блі́скый* 97, 132, *блéский* 90.

блíскí 2, 3, 5, 6, 8, 8а, 19, 21—23, 25, 25а, 27, 54.

Карта № 161

НАЦІСК У СЛОВЕ *БРЫДКІ*

№ 3802 «Брыдкі, брыдкі...»

На карце паказаны супрацьпастаўленні прыметніка брыдкі па націску.

бры́дкі 10, 11, 28, 36, 37, 43, 59, 70, 73, 75, 78, 79, 81, 82, 101, 106, 110, 114—116, 118—120, 121, 123—125, 128—130, 134—140, 142. *бры́ткі* 4, 9, 13, 25а, 26, 29, 31, 33, 35, 45, 47, 49, 51—54, 56, 58, 60—69, 71, 72, 74, 76, 93, 94, 99, 100, 105, 111—113, 133. *брі́ткі* 88. *бры́дкій* 17, 40, 44, 83—85, 87, 89, 107. бры́дкый 92, 96а, 97, 108, 109 (рэдк.). *бры́ткій* 7, 12. *брі́ткій* 88. *бры́ткый* 94а — 96, 103, 132.

брыдкí 28, 46, 48, 49а, 52а, 59. *брыткí* 2, 3, 5, 6, 18—25, 27, 50, 54 (рэдк.), 55, 57.

Адсутнасць назвы: 1, 8, 8а, 14, 15, 16, 30, 32, 34, 38, 39, 41, 42, 77, 80, 86, 90, 91, 98, 102, 104, 117, 120а, 122, 126, 127, 131, 141.

Карта № 162

НАЦІСК У СЛОВЕ *БУЙНЫ́*

№ 3803 На карце паказаны супрацьпастаўленні прыметніка буйны па націску. Адзначана таксама нерэгулярная фанетычная з'ява: пераход *у*>*і*.

бýйны 1, 3, 7, 10, 11, 20, 24, 31, 33, 37, 52—54, 56, 58, 60, 62, 63, 67, 74—77, 93, 94, 99—102, 105, 106, 110—118, 120, 121, 122, 124—127, 129, 130, 133—142. *бýйный* 9, 14, 32, 40—42, 44, 83—85, 87, 89, 90, 92, 94а, 96а, 107—109, 132.

бíйный 96, 97, 103. *бы́йный* 95.

буйны́ 2, 4—6, 8, 8а, 13, 18, 19, 22, 23, 25—28, 34—36, 38, 43—48, 49а, 51, 54, 55, 57, 59, 64—66, 68—73, 75, 78, 81, 82, 88, 101, 104, 112, 118, 119, 120а, 123, 124, 128, 130. *буйны́й* 8а, 17, 29, 30, 80. *буйнэ́й* 12, 15, 16, 39, 79, 84, 86.

Адсутнасць назвы: 21, 49, 50, 61, 91, 98, 131.

Карта № 163

НАЦІСК У СЛОВЕ *ГОРКІ*

№ 3804 «Горкі, гаркі...»
На карце паказаны супрацьпастаўленні прыметніка горкі па націску.
го́ркі 2—5, 8—11, 18—20, 23, 26, 27, 29—31, 33—38, 43, 45—51, 52а — 78, 81, 82, 88, 93, 94, 99—101, 104—106, 110—116, 118, 119, 120а — 130, 133—142. *о́ркі* 52. *гы́ркі* 102. *гі́ркы* 98. *го́рькі* 84, 117, 120. *го́ркій* 1, 7, 14, 15, 40, 42, 80, 86, 88. *го́рькій* 12, 13, 16, 17, 32, 39, 41, 44, 83, 85, 87, 89. *гы́рькій* 91. *гі́ркый* 90, 92, 96, 97, 103, 108, 109, 131. *гы́ркый* 95. *гы͡эркій* 107. *гу́ркый* 94а, 132.
гаркі́ 2, 5, 6, 21, 22, 24—25а, 28, 54.

Карта № 164

НАЦІСК У СЛОВЕ *ГРУБЫ*

№ 3805 «Грубы, грубы...»
На карце паказаны супрацьпастаўленні прыметніка грубы па націску. Да тэмы раздзела адносяцца прыметнікі *то́ўсты, таўсты́,* аднак яны не картаграфуюцца, бо запісана невялікая колькасць матэрыялу.
гру́бы 5, 8, 8а, 10—13, 21, 27, 28, 31, 33, 37, 45, 46, 49, 51, 55, 57, 60, 61, 63, 65, 67, 73, 75, 76, 93, 106, 110, 113, 115, 117, 121, 122, 124—130, 133—135, 137, 139, 141, 142. *гру́би* 98. *гру́бу* 116. *гру́бый* 7, 8а, 9, 14, 29, 32, 39—41, 82, 85, 87, 88, 90—92, 94а — 97, 99—101, 103, 107—109, 131, 132. *гру́буй* 136.
грубы́ 2—6, 18—20, 22, 23, 25а, 26, 30, 34—36, 38, 43, 47, 48, 49а, 50, 52—59, 61, 62, 64, 66, 68—72, 74, 75, 77, 78, 104, 105, 111, 112, 118, 119, 123, 124, 130, 140. *грубі́* 138. *грубы́й* 17, 42, 44, 80, 81, 83, 84. *грубо́й* 40, 120. *грубэ́й* 15, 16, 39, 79, 86, 88, 89.
Адведзены: *то́ўсты* 40, 94, 102, 114, 120а. *то́ўстый* 41. *то́встый* 90. *таўсты́* 2, 8, 24, 25, 47. *таўсты́й* 1.

Карта № 165

НАЦІСК У СЛОВЕ *ДЗІКІ*

№ 3806 «Дзікі, дзікі...»
На карце паказаны супрацьпастаўленні прыметніка дзікі па націску.
дзі́кі 2, 5, 7, 9—11, 17, 21, 23—31, 33—38, 45—51, 52а — 79, 82, 93, 94, 99—102, 104—106, 110—130, 133, 135—142. *ді́кі* 133, 134. *дэ́ки* 98. *дзі́кій* 7, 8, 12, 14—16, 32, 39—44, 80, 81, 83—89, 107. *ды́кый* 90, 92, 94а — 96а, 103, 108, 109, 131, 132. *ды́кій* 97. *ды́кий* 91.
дзікі́ 1, 3, 4, 6, 13, 18—20, 22, 52, 54. *дзікі́й* 8а.

Карта № 166

НАЦІСК У СЛОВЕ *ДОЎГІ*

№ 3807 «Доўгі, даўгі...»
На карце паказаны супрацьпастаўленні па націску прыметніка доўгі.
до́ўгі 2, 3, 4, 19—23, 25, 25а, 27, 30, 31, 33, 37, 45—74, 81, 88, 93, 94, 98—100, 104—106, 110—116, 118—122, 124—130, 133—142. *до́ўгій* 11, 12, 39—42, 44 (арх.), 84—86, 88, 89, 101, 102, 107, 117. *до́лгій* 16 (часцей). *до́вгій* 91. *до́вгый* 90, 92, 94а — 97, 103, 108, 109, 131, 132.
даўгі́ 1, 2, 5, 6, 8, 9—11, 13, 18, 21, 22, 24, 28, 29, 34—36, 38, 43, 73, 75—78, 81, 82, 118, 123, 124, *даўгі́й* 7, 8а, 9, 14, 15, 44, 80, 83, 87. *даўге́й* 16, 17, 32, 79, 86.

Карта № 167

НАЦІСК У СЛОВЕ *МУТНЫ*

№ 3810 «Мутны, мутны...»
На карце паказаны супрацьпастаўленні прыметніка мутны па націску. Назва *мутяны́й* картаграфуецца як *мутны́.*
Адводзіцца ад картаграфавання назва *каламу́тны (галаму́тны),* таму што яна выступае ў большасці выпадкаў побач з патрабуемай формай прыметніка (гл. таксама карту № 79, 2-га тома Атласа, пытанне № 131«Інструкцыі...»
му́тны 5, 7, 8а — 11, 17, 18, 20, 25а, 26, 28—31, 33—39, 43, 46—56, 58—63, 65, 67, 68, 70, 72—78, 81, 82, 88, 89, 94, 99—102, 104—106, 110, 111—130, 133—142. *му́тни* 98. *му́тный* 8а, 12—16, 32, 39—42, 44, 79, 80, 83—92, 94а — 97, 103 (нов.), 108, 132.
мутны́ 2—4, 6, 8—9, 19, 21—25, 27, 30, 45, 51, 57, 64, 66, 69, 71. *мутны́й* 1. *мутяны́й* 131.
Адведзены: *каламу́тны* 59, 93, 112. *галаму́тны* 138. *каламу́тный* 94а, 109. *коламу́тный* 103. *колому́тный* 107.

Карта № 168

НАЦІСК У СЛОВЕ *СЛА́БЫ*

№ 3819 «Слабы, слабы...»
На карце паказаны супрацьпастаўленні прыметніка слабы па націску.
сла́бы 2—5, 9, 17, 21, 22, 24—27, 29, 31, 33—39, 43, 58, 59, 61, 63—74, 76—78, 80—82, 104, 105, 110—112, 115, 116, 118, 119, 120а — 122, 124—130, 133, 135, 139, 141, 142. *сла́бый* 1, 7, 8, 12—14, 16, 32, 40—42, 44, 83—85. *сла́бу* 136. *сла́бі* 138. *сла́буй* 120, 137.
слабы́ 6, 10, 11, 18—20, 23, 28—32, 34, 45—57, 59, 60, 62, 75, 93, 94, 99, 100, 106, 113, 114, 123, 129, 134, 140, 141. *слабы́й* 84, 86, 87—92, 94а — 97, 101—103, 107—109, 131, 132. *слабэ́й* 79, 86, 88, 89, 98. *слабу́й* 117.

Карта № 169

НАЦІСК У СЛОВЕ *ЦВЁРДЫ*

№ 3815 «Цвёрды, цвярды...»
На карце паказаны супрацьпастаўленні прыметніка цвёрды па націску.
цвёрды 104, 123, 125, 128—130, 140—142. цьвёрды 2 (сучасн.), 3, 5, 6, 9—11, 17—22, 25а, 29, 31, 33, 35—39, 44—49а, 52—54, 56—62, 65, 67—72, 74—78, 81, 93, 100, 105, 111, 112, 114—116, 118, 120, 124, 126, 127. *цво́рды* 106, 136, 137. *цьво́рды* 93, 110, 113. *цьвэ́рды* 102. *цве́рды* 120а. *цъвёрды* 50, 51, 55, 99, 135, 138. *тьвёрды* 134. *твэрды* 94, 98, 133. *цвёрдый* 122. *цьвёрдый* 1, 7, 12—16, 32, 40—43, 79, 80, 83—89, 117. *цьво́рдый* 101. *тьво́рдый* 94а. *цвэ́рдый* 107. *твэрдый* 90—92, 94—97, 103, 108, 109, 131, 132.
цьвярды́ 2, 4, 8—9, 21, 23—25, 26—30, 34, 57, 63, 64, 66, 73, 75, 76, 82, 118, 119, 121, 124, 139. *цьвярды́й* 8а, 15, 44 (арх.), 80. *цьвярдэ́й* 88.

Карта № 170

НАЦІСК У СЛОВАХ *ЦЯ́ЖКІ, ВА́ЖКІ*

№ 3816 «Цяжкі, цяжкі...»
На карце паказаны супрацьпастаўленні прыметніка цяжкі па націску. Адзначаны сінонімы лексемы *ця́жкі.* Не картаграфуецца назва *цяжо́лы,* бо ў ёй сталы націск на каранёвай марфеме.

цяжкі 37, 59, 64, 93, 104, 106, 113, 115, 116, 118, 120, 122, 124—130, 136, 139, 141, 142. *цяшкі* 9—11, 20, 22, 30, 31, 33, 35, 39, 47, 49, 51—56, 58, 60—62, 65, 67, 71, 72, 76, 100, 105, 110—112, 133. *цяжкій* 29, 40—44, 79—81, 84—87, 107, 117. *тяжкый* 96а, 109. *тежкый* 92, 131. *тежкій* 97. *цяшкій* 12, 13, 15, 16, 32, 83, 88. *тяжкий* 90, 91. *тяшкый* 94а — 96, 108, 132. *тяшкі* 94. *тешкі* 98.

цяжкі 59, 70, 77, 78, 82, 87, 118, 119, 121, 124, 140. *цяжкій* 29, 44 (арх.), 80. *цяшкі* 2—6, 8—9, 18, 19, 21—28, 34, 36, 38, 45, 46, 48, 49а, 50, 55 (радзей), 57, 63, 64, 66, 68, 69, 71, 73—75, 99, 101. *цяшкій* 1, 7, 8а, 14, 15, 17.

важкі 102, 113, 137. *важкый* 103, 108, 109.

важкі 114, 120а, 134, 135.

Адведзены: *цяжолы* 79, 85, 89, 123, 126.

Карта № 171

ФОРМА ВЫШЭЙШАЙ СТУПЕНІ ПРЫМЕТНІКА *ШЫРОКІ*

№ 3821 «Шырокі, шырэйшы, шыршы...»

Картаграфуюцца суфіксальныя варыянты вышэйшай ступені прыметніка шырокі і націск у слове.

Адзінкавая форма *шершы* ў 98 нас. пункце картаграфавалася як і *шыршы*.

Адведзена слова *шырачэзны*, якое не адпавядае тэме карты.

шырэйшы 2—6, 8—11, 21, 22, 24—31, 33, 34, 37, 43, 53, 54, 57, 59, 67, 68, 70, 72—77, 81, 99, 101, 106, 111, 114, 115, 117, 118, 125, 126, 128—130, 137, 139. *шырейшый* 84. *шірэйші* 113, 134. *шырэйшый (мацерыял)* 7, 8а, 14, 15, 79, 80, 83, 88. *шырейшый* 32, 39, 42, 44, 85, 87, 89.

шырайшы 50 (рэдка), 55. *шырэйшы* 102, 107. *шырайшая* 47.

шырачэйшы 38, 135. *шырачэйшый* 42, 85.

шыршы 3, 18, 19, 20, 23, 35, 38, 48, 49, 49а, 50, 51, 52а, 53, 56—59, 61—67, 69, 71, 73, 75, 77, 78, 82, 84, 93, 94, 96а, 97, 100, 104, 105, 110, 112, 118, 119, 121—124, 127—130, 136, 138, 140. *шырші* 134. *шірше* 133. *шыршый* 12, 16, 39, 41, 45, 46, 79, 91, 94а, 95, 96, 108, 109, 131, 132. *ширшый* 90. *ширшый* 103, 131. *шершы* 98.

Адзінкавыя: *шырэй* 1. *шырі* 86. *шырай* 116. *шырэй* 120. *шырей* 13. *широччі, ширнейшы* 134.

Адведзены: *шырачэзны* 142.

Карта № 172

ФОРМА ВЫШЭЙШАЙ СТУПЕНІ ПРЫМЕТНІКА *КАРОТКІ*

№ 3822 «Кароткі, карацейшы, каротшы...»

Карта прысвечана выяўленню суфіксацыі і націску ў прыметніку. Пры картаграфаванні ўлічаны фанетычныя варыянты суфіксальных і перадсуфіксальных зычных *(каротчый, кароччы, карочшы, карацейшы, карачэйшы)*.

Адзінкавыя выпадкі вымаўлення *і* і *у* на месцы *о* пад націскам у каранёвай марфеме (108, 132 н. пп.) на карце не адзначаны.

Як корочшый картаграфуецца *карошчый* у 95 п., як *карочы* — *кароцый* 16 п.

Адведзены ад картаграфавання ўтварэнні ад іншакарэннага слова *карнаты*.

карацейшы 2—6, 8—11, 18, 19, 21, 22, 24, 25—28, 30, 31, 33—38, 48, 53, 54, 57—59, 61, 63—76, 78, 81, 82, 99, 110, 118, 119, 125, 126, 130, 139—142. *карацейшы* 7, 12, 15, 29, 32, 39, 41, 80, 85—88. *къарацейшы* 8а. *короцейші* 113. *короцейшы* 117, 122. *кырацейшый* 16, 42, 44, 79, 83, 89. *кырацейшы* 43, 84.

карачэйшы 112, 115, 123, 124, 127, 128, 129, 135. *корочэйшы* 101, 106, 136, 137. *корочэйшый* 107.

карочайшы 55. *корочэйшы* 102, 114.

каротшы 19, 23, 46, 48, 49а, 52а, 53, 54, 57, 59, 61, 67, 105. *каротшый* 41. *коротшый* 91, 94а, *коротші* 133.

коротчый 95. *корітчый* 108. *корутчый* 132.

карочшы 20, 45, 47, 49, 50, 51, 56, 62, 100, 121, 137, 140. *корочшы* 93, 94а, 136, 138. *короччы* 94, 97. *короччі* 134. *короччый* 96, 103, 109, 131.

карочы 81, 128. *карочай* 77. *карочый* 14. *карочэй* 17, 120. *курочі* 98. *кароцый* 16. *карацей* 1. *карачэй* 116.

Адведзены: *корначшый* 94а. *корнатчый* 95, 103. *корнатчы* 96а. *корначчый* 90, 96.

Карта № 173

ФОРМА ВЫШЭЙШАЙ СТУПЕНІ ПРЫМЕТНІКА *ДАРАГІ*

№ 3823 «Дарагі, даражэйшы, дорожшы...»

Картаграфуецца форма вышэйшай ступені прыметніка з суфіксам *-шы (-чы)* і націскам на каранёвай марфеме, якая супрацьпастаўляецца адпаведнай форме на *-ейшы* з націскам на каранёвай марфеме або на суфіксальным галосным: *дарожшы: даражэйшы (доро́жайшы)*.

Не ўлічаны на карце фанетычныя з'явы аглушэння *ж*>*ш* і іншыя рысы рэгулярнай фанетыкі.

даражэйшы 2—6, 8, 9—11, 18, 19, 21, 22, 24, 25—28, 30, 31, 33—35, 37, 38, 48, 53, 54, 57, 59, 61, 63, 65—73, 75—77, 81—83, 99, 106, 111, 112, 115, 117—119, 121, 123—130, 135, 137, 139, 141, 142. *даражэйшый* 7, 12, 14, 15, 32, 39, 80, 86. *даражэйшы(й)* 8а. *дыражэйшый* 16, 41, 42, 44, 79, 84, 85, 87, 89. *дорожэйшый* 107. *дорожыйшы* 97. *дарагейшы* 88.

дорожейшы 113. *дорожэйшы* 114, 122. *дорожэйшы(й)* 101, 102.

дорожшы 48, 57, 67, 104, 129, 140. *дорожшый* 41, 84. *дорожшы* 20, 23, 45—47, 49, 49а, 50—52а, 53—56, 58, 59, 61, 62, 64, 93, 100, 105, 110, 111. *дорошшы* 133. *дорошшый* 98, 103, 108. *доружшый* 94а. *доріишый* 108. *дуріши* 98.

дорожчий 90, 95. *дорошчы* 94. *дорожчі* 134. *доружчый* 132. *дурышчый* 91.

Карта № 174

ФОРМА ВЫШЭЙШАЙ СТУПЕНІ ПРЫМЕТНІКА *БАГАТЫ*

№ 3824 «Багаты, багацейшы, багатшы...»

Карта прысвечана выяўленню суфіксацыі і націску ў вышэйшай ступені прыметнікаў. Акрамя таго, улічаны фанетычныя асаблівасці слова.

Як *багачэйшы* картаграфуецца *багацейшы* 113 і *багачшэйшы*.

багацейшы 2—4, 6, 8, 9—11, 21—28, 30, 31, 33, 34, 37, 38, 48, 53—55, 57, 59, 63—81, 99, 110—112, 114, 118, 119, 124, 126, 129, 130, 137—142. *багацейшый* 7, 14, 15, 39, 41, 86, 88. *бъгацейшы(й)* 8а. *бъгацейшый* 32. *быгацейшы* 5, 35, 43. *быгацейшый* 12, 42, 44, 83, 85, 87, 89. *богатійшы* 96а.

быгачэйшый 84. *богачэйшы* 106, 107, 115—117, 120, 121, 123, 125, 127, 128, 134, 135.

багачэйшы 101. *багачейшы* 102. *багацейшы* 113. *багачшэйшы* 122.

багатшы 19, 45—48, 49а, 51, 52, 52а, 54, 57—59, 61, 62, 67, 93, 104, 105, 140. *бугатшый* 91.

багачшы 18, 20, 47, 49, 50, 56, 100, 136, 138. *багачшый* 94а.

багатчый 132. *богатчый* 109.

багаччы 94. *богаччый* 90, 95, 96, 103, 108, 114, 131, 133.

багачы 81. *багачі* 98. *богачы* 97.

Карта № 175

ФОРМА ВЫШЭЙШАЙ СТУПЕНІ ПРЫМЕТНІКА *САЛОДКІ*

№ 3825 «Салодкі, саладзейшы, салодшы...»

Картаграфуюцца суфіксы і націск у прыметніках. Акрамя таго, паказаны спа-

лучэнні зычных у словах, у тым ліку афрыката *(дж)* на месцы *(дз)*, а таксама некаторыя выпадкі спалучэння каранёвай зычнай з суфіксальнай *(дч: тч: чч: ч)*.

Як *саладзе́йшы* картаграфуецца *сладзе́йшы* 32, 142. Адным знакам картаграфуюцца *сало́дшы* і *салотшы*.

саладзе́йшы (за мёд) 2—4, 6—12, 18, 19, 21—28, 31, 33, 36—38, 48, 53, 54, 57, 59, 61, 63—77, 99, 110—112, 115, 118, 119, 124—126, 128—130, 139, 141. *саладзе́йшый* 14, 39, 41, 80—83, 87, 88. *саладзе́йшы(й)* 8а. *сыладзе́йшы* 5, 29, 30, 35, 43, 78. *сыладзе́йшый* 42, 44, 79, 84, 89. *солодзе́йшы* 138. *солоде́йшы* 94, 134. *солоді́йшы* 96а. *сладзе́йшый* 32. *сладзе́йшы* 142.

соло́дзяйшы 55. *соло́дзейші* 113.

саладжэ́йшы 121, 123, 127. *солодже́йшы* 107. *солоджэ́йшый* 106. *саладжэ́йшэй* 86. *сыладжэ́йшый* 84.

соло́джэйшы 101, 102.

салатчэ́йшы 52, 58.

сало́дчэйшы 122.

сало́дішый 131 (рэдка).

сало́дшы 49а, 56, 59, 67, 104, 136, 137, 140. *соло́дші* 133. *сало́тшы* 45, 46, 52а, 53, 54, 62, 105. *сулы́тшій* 91.

сало́чшы 20, 47, 49—51, 100. *солу́шчый* 94а.

соло́дчы 114, 138. *соло́дчі* 134. *солы́дчый* 95. *солі́дчый* 103, 109.

солі́тчый 90. *солу́тчый* 132.

солі́ччый 96, 108. *соло́ччый* 131. *солу́ччы* 97.

Адзінкавыя: *сало́джшы* 93. *сулу́чи* 98.

Адведзены: *сало́жы* 16. *сла́жэ* 17.

Карта № 176

ПАШЫРЭННЕ ПРЫМЕТНІКАЎ *ВЯЛІ́КІ, ВЕ́ЛЬКІ, БАЛЬШЫ́*

Картаграфуюцца адпаведнікі прыметніка *вялі́кі*. Паказаны адрозненні па каранях. Выдзелены таксама варыянт *ве́лькі*. Выкарыстаны ўскосныя звесткі з адказаў на розныя пытанні Інструкцыі ЛАБНГ і «Вопросника ОЛА».

вялі́кі 2—6, 8а, 10, 11, 13, 14, 18—31, 33—38, 40—44, 53, 54, 56—60, 62—77, 80—84, 86, 87, 89, 99, 100, 104, 105, 110—112, 115, 116, 118—121, 123—127, 129, 130, 139, 141, 142. *валі́кі* 93, 138. *велі́кі* 106, 114, 117, 122, 126, 134—137, 140. *вэлі́кі* 94, 101, 102, 107, 113, 133. *вылі́кій* 91. *вылі́кый* 95, 97. *выл'і́кый* 90. *вэл'ы́кый* 109. *вэлы́кый* 94а, 96а, 98, 103, 108. *вылы́кый* 92, 95 (у суседніх вёсках) 96, 97, 103, 131, 132.

ве́лькі 18—20, 45—56, 58—61, 99.

бальшы́ 1, 4, 5, 7—10, 13, 29, 33, 35, 42, 44, 74, 75, 77, 78, 80—82, 84, 128, 129. *бальшэ́й* 12, 15—17, 32, 79, 83, 85, 86, 88.

АЛА: *ве́лькі* 11А, 26А, 44А. *вылы́кый* 48А.

Карта № 177

ПАШЫРЭННЕ ПРЫМЕТНІКАЎ *ЗАВЯЛІ́КІ, ЗАВЕ́ЛЬКІ*

№ 3829 «Завялікі, вялічэйшы, велічэнны...»

З прыведзеных варыянтаў толькі приставачная форма *(завялі́кі, заве́лькі)* выражае значэнне 'больш нормы', у той час, суфіксальныя ўтварэнні выражаюць значэнне 'празмернай большасці', 'занадта вялікі'. Карта прысвечана толькі прэфіксальнай форме прыметніка. У шэрагу пунктаў прэфіксальная форма не зафіксавана.

завялі́кі 3, 4, 6, 11, 14, 18—22, 24, 28, 37, 46, 48, 53, 54, 56, 59, 60, 62, 63, 74, 75, 99, 100, 104, 106, 140. *завелі́кі* 133. *зывялі́кі* 43. *завэлі́кы* 97. *завэлі́кі* 94. *завэле́кы* 98. завалікі 93, 138. *завылы́кый* 96, 103, 131. *завылі́кий* 90. *завылі́кій* 91. *завэлі́кій* 102. *завэлы́кый* 94а, 96а, 108. *завылы́кый* 95, 132. *завэлы́кый* 109.

заве́лькі 45, 47, 49а, 50—52а, 55, 61.

завялікава́ты 69.

Карта № 178

ПРЫМЕТНІКІ *ШЫРАЧЭ́ННЫ, ШЫРАЧЭЗНЫ, ШЫРЭ́ЗНЫ*

№ 3830 «Зашырокі, шырачэзны, шырачэнны...»

Нярэдка ў адказах прыводзіцца па два-тры варыянты розных утварэнняў, у тым ліку прэфіксальныя *(зашырокі)*, сінтэтычныя *(вельмі, надта шырокі)* і інш., якія адлюстроўваюць павелічальна-ўзмацняльную ступень прыметнікаў. На дадзенай карце картаграфуюцца толькі суфіксальныя формы *(шырачэ́зны, шырачэ́нны)*. Там, дзе такія формы не адзначаны, фіксуецца іх адсутнасць. Абстрагаванне ад іншых утварэнняў дазволіла найбольш наглядна паказаць тэрыторыю пашырэння суфіксальных форм.

Адным знакам картаграфуюцца *шырі́зный, шыро́зны, шыру́зный* 90, 94а, 113. Як *шырачэ́зны* картаграфуецца *шырочі́зный* 96.

шырачэ́нны 11, 31, 37, 38, 43, 53, 70, 75—78, 82, 118, 119, 122, 124—126, 128—130, 135, 139, 141, 142. *шырачэ́нны(й)* 41, 44, 79, 80, 81, 83, 84, 85, 89. шырячэнны(й) 88. шырочэнны 122, 138.

шырачэ́зны 9, 22, 25а, 31, 43, 53, 54, 57, 59, 61, 93, 105, 110, 115, 141, 142. *шырячэ́зный* 86, 87. *шырочэ́зны* 94, 102, 136. *шырочі́зный* 96.

шіро́зны 113. *шырі́зный* 95, 109. *шыру́зный* 94а.

Адзінкавыя ўтварэнні: *шыри́нный* 90. *шырулязный* 91.

Карта № 179

ПАШЫРЭННЕ СЛОЎ *ДАЎЖЭ́ННЫ, ДАЎЖЭ́ЗНЫ, ЗАДОЎГІ, ЗАДАЎГІ́*

№ 3832 «Задоўгі, даўжэразны, даўжэзны...»

На карце паказаны словаўтваральныя тыпы прыметніка са значэннем 'вельмі доўгі' і месца націску ў прыметніках задо́ўгі, до́ўгі: *задо́ўгі* і *за́даўгі, до́ўгі* і *даўгі́*. Як прыметнік *даўжэ́нны* картаграфуецца прыметнік *даўге́нны*, як прыметнік *даўжале́зны* картаграфуюцца *даўгяле́зны* і *довзылю́зны*. Спалучэнні *вельмі, дужа, надта, занадта, крэпка, сільна до́ўгі* на карце наносяцца адным знакам.

Адведзены з-за неадпаведнасці тэме карты і недастатковай колькасці матэрыялу словы *до́ўгі, даўгі́*.

ве́льмі до́ўгі 63, 65, 105. *ду́жа до́ўгі* 5, 32, 34, 38. *на́тта до́ўгі* 25. *на́дта до́ўгі* 70. *крэ́пка до́ўгі* 33.

ду́жа даўгі 8. *ду́жа даўгі́й* 15. *на́тта даўгі́й* 2, 24. *зана́та даўгі* 4. *сільна даўгі́й* 1.

задо́ўгі 3, 18—22, 26, 45, 46 *(задо́ўгія фіра́нькі)*, 47—62, 94, 99, 100, 102, 104, 106, 133, 138. *задо́ўгій* 7, 107. *задо́вгі* 97, 98, 113. *задо́вгій* 90, 91, 93. *задо́вгый* 94а — 96а, 103, 108, 109, 131, 132.

задаўгі́ 4, 6, 24, 28. *зыдаўгі́й* 8а.

даўжэ́зны 10, 22, 23, 25а, 53, 72, 102, 106, 110—112, 115, 116, 134, 142. *довжэ́зны* 93. *довжэ́зный* 90. *довжы́зный* 91. *довжі́зный* 103, 108, 109. *довзі́зный* 95.

даўжэ́разны 48, 57, 59—61, 67.

доўжэле́зны 114. *довгеля́зны* 113. *довзылю́зный* 132.

даўжэ́нны 31, 37, 40, 74—78, 81, 82, 118, 119, 122—130, 135, 138—141. *даўжэ́нный* 41—44, 79, 80, 83—89. *даўге́нный* 88.

даўгу́шчый 8а. *даўзю́шчы* 53. *даўжу́шчый* 84. *даўжачэ́нный* 84.

Адведзены: *до́ўгі* 13, 17, 27, 66, 68, 71, 73, 101, 120, 121. *до́ўгій* 12. *до́вгый* 92. *даўгі́* 30, 35, 36, 73. *даўгі́й* 1, 14, 16, 29.

Карта № 180

ПАШЫРЭННЕ СЛОЎ *АБАРВА́НЫ, АБАДРА́НЫ* І ІХ ВАРЫЯНТАЎ

№ 3833 «Аборваны, абарваны, абарваты...»

На карту нанесены дзеепрыметнікі ў значэнні 'апрануты ў ірванае адзенне' і па-

казана месца націску ў словах абарваны і абадраны: *абарва́ны* і *або́рваны, абадра́ны* і *або́драны.*

абарва́ны 2—4, 6, 8, 10, 11, 17—22, 23—28, 30, 33, 36—38, 45, 47—49, 52, 52а, 55, 57, 59—65, 67—78, 93, 100, 104, 110, 112, 113, 115, 117, 118, 121, 123, 125—130, 134, 135, 139, 142. *абарва́ный* 1, 14, 32, 44, 80, 86. *абырва́ны* 5, 13, 35, 48. *абырва́ный* 8а, 15, 16, 29, 40, 41, 83, 85, 87. *абырва́нный* 89. *бырва́ный* 84. *ыбырва́ный* 9. *аборва́ны* 94, 114, 133. *обырва́ный* 92.

або́рваны 23, 45, 46, 48—51, 54, 59, 73, 81, 82, 104, 105, 116, 118, 120, 124, 125, 127—129, 137, 140, 141. *або́рвыный* 4, 79. *обо́рваный* 90, 91, 95, 96, 103, 131. *обо́рваны* 96а — 98, 101, 102, 138.

абарва́ты 75, 118, 124, 129, 139 *(які ты абарва́ты),* 140—142. *абырва́ты* 35, 87. *абырва́тый* 42, 80, 89. *бырва́тый* 84.

абадра́ны 31, 56, 57 (часцей) 58, 66 *(ходзіць абадра́ны ён),* 77, 99, 111, 122 *(вайна́ была́, хадзілі абадра́ны, ні было́ чаго́ насі́ць), ободра́ны* 134.

або́драны 69 *(ён або́драны круго́м, і так хо́дзіць). або́дрыны* 34.

Карта № 181

ПАШЫРЭННЕ СЛОЎ *АБКУ́САНЫ, АБКУСА́НЫ* І ІХ АДПАВЕДНІКАЎ

№ 3834 «Абку́саны, абкуса́ны...»

На карце паказаны лексічныя адрозненні дзеепрыметнікаў у значэнні ’кусаючы, аб’есці, абгрызці’ і месца націску ў дзеепрыметніку абкусаны: *абку́саны* і *абкуса́ны.* Як дзеепрыметнік *абкуса́ны* картаграфаваўся дзеепрыметнік *пакуса́ны,* як дзеепрыметнік *абку́саны* картаграфаваліся дзеепрыметнікі *паку́саны* і *абку́шаны.*

абкуса́ны 2, 4, 11, 28, 33, 37, 67, 75, 100, 118, 123, 124, 128, 130. *абкуса́ный* 1, 7, 42, 43, 80, 84, 85, 87, 120. *апкуса́ны* 3, 5, 6, 8, 9, 10, 18—23, 31, 35, 38, 52, 52а, 54, 56, 59, 67—69, 72, 76, 78, 82, 104, 105, 112, 115. *апкуса́ный* 8а, 14—17, 29, 32, 87. *пакуса́ны* 52а. покуса́ны 106.

абку́саны 30, 75, 77, 81, 114, 116, 119, 121, 124—130, 135, 137, 139—142. *абку́саный* 80, 83, 84, 86—88, 107—109. *абку́сыный* 41, 83, 87, 89. *обку́саны* 94, 97, 98, 101—103, 113, 114, 134, 138. *обку́саный* 95, 96, 117. *обку́сены* 133. *обку́шаный* 132. *убку́шаный* 92. *апку́саны* 45—50, 53, 54, 57, 59—63, 67, 70, 71, 73, 76, 79, 93, 99, 105, 110—112, 116. *апку́саный* 32, 79. *апку́сыны* 39. *апку́сыный* 8а, 12, 13, 29, 34, 44. *опку́саный* 90 (рэдк.), 91, 103, 107—109. *паку́саны* 36, 49а, 51, 53, 63. *поку́саны* 96а, 122. *поку́саный* 94а, 103, 131.

абгры́зены 23, 27, 119. *абгры́зяны* 55, 60, 64, 66, 69, 70, 121. *обгры́зены* 113. *обгры́зяный* 96, 109. *абгры́заны* 58.

аб’е́ты 66.

Карта № 182

ПАШЫРЭННЕ СЛОЎ *АБЧЭ́САНЫ, АБЧАСА́НЫ*

№ 3835 «Абчэсаны, абчасаны...»

На карце паказана месца націску ў дзеепрыметніку абчасаны: *абчаса́ны* і *абчэ́саны.* Як дзеепрыметнік *абчаса́ны* картаграфаваліся *ачаса́ны, прачаса́ны, пачыса́ны, прашчаса́ны, зачаса́ны, апціса́ный,* як дзеепрыметнік *абчэ́саны — ачэ́саны, зачэ́саны, незачэ́саны, пачэ́саны, рашчэ́сыный, прычэ́саны.*

абчаса́ны 33, 73, 119, 123, 141. *абчаса́ный* 80, 86, 88, 129, 141. *абчыса́ны* 35, 43. *абчыса́ный* 29, 41, 83. *апчаса́ны* 9—11, 18, 22, 28, 31, 53, 54, 57, 59, 63, 65, 67, 75, 115, 118, 119, 121. *апчыса́ны* 5, 8а, 13, 30. *апчыса́ный* 7, 14, 35. *апціса́ный* 16. *ачаса́ны* 21. *прачаса́ны* 1. *прычаса́ны* 20. *пачыса́ны* 36. *незачаса́ны* 24. *пачыса́ный* 84. *рашчаса́ны* 38. *зачаса́ны* 2, 4, 6, 52.

абчэ́саны 78, 81, 82, 116, 119, 124—126, 128—130, 135, 139, 141. *абчэ́сыный* 29, 44, 79, 80, 85, 87, 89. *обчэ́саны* 94, 97, 98, 101, 102, 114, 117, 138. *обчэ́саный* 90 (рэдк.), 92, 95, 107, 108 (рэдк.), 109, 131, 132, 134. *апчэ́саны* 3, 17, 23, 25а — 27, 45—48, 50, 52а — 57, 59—62, 64, 67, 68—72, 75, 76, 93, 99, 100, 104, 105, 110—112, 118. *апчэ́саный* 32. *апчэ́сыны* 39. *опчэ́саны* 113, 134. *опчэ́саный* 91, 96, 103. *ачэ́саны* 21, 49. *зачэ́саны* 25. *незачэ́саны* 66. *нізачэ́саны* 51. *пачэ́саны* 37, 49а, 74. *пачэ́сыный* 34. *почэ́саны* 106, 122. *почэ́саный* 94а. *рашчэ́сыный* 15. *прычэ́саны* 77.

Карта № 183

ПАШЫРЭННЕ СЛОЎ *АБСМО́КТАНЫ, АБСМАКТА́НЫ*

№ 3836 «Абсмоктаны, абсмактаны...»

На карце паказана месца націску ў слове абсмактаны: *абсмакта́ны — абсмо́ктаны.* Адным знакам картаграфаваліся ўтварэнні *абсмо́ктаны, асмо́ктаны, засмо́ктаны.*

абсмакта́ны 28, 30, 33, 35, 36, 73, 119, 121—123, 125, 129, 130, 139, 141, 142. *абсмакта́ный* 14, 17, 80. *абсмыкта́ный* 40, 41, 43, 44, 83—86. *абсмукта́ны* 37. *апсмакта́ны* 1—4, 6, 9—11, 18—24, 26, 31, 38, 47, 48, 52—54, 57, 59, 64—68, 70, 74—76, 82, 110, 112, 115, 116, 118. *апсмакта́ный* 32. *апсмыкта́ны* 5, 35. *апсмыкта́ный* 7—8а, 16, 29.

абсмо́ктаны 73, 78, 81, 120, 124, 125, 127—130, 135, 137, 140, 142. *абсмо́ктаный* 80, 84. *абсмо́ктыный* 79, 85, 87—89. *обсмо́ктаны* 96а, 97, 101, 102, 106, 114, 117. *обсмо́ктаный* 90 (рэдк.), 92, 96, 107. *апсмо́ктаны* 9, 25а, 27, 45, 46, 48, 49а, 50, 53—55, 58—63, 67, 69, 71, 75, 93, 99, 100, 104, 105, 111, 118. *апсмо́ктыны* 39. *асмо́ктаны* 51, 56. *осмо́ктаны* 94, 98 (рэдк.), 113, 133, 134, 138. *осмо́ктаный* 94а (рэдк.), 95, 103, 108, 109, 131—132 *засмо́ктаны* 90.

Карта № 184

ПАШЫРЭННЕ СЛОЎ *АШУКА́НЫ, АШУ́КАНЫ* І ІХ АДПАВЕДНІКАЎ

№ 3837 «Ашуканы, ашуканы...»

На карце паказаны словаўтваральныя адрозненні і месца націску дзеепрыметнікаў са значэннем ’уведзены ў зман’. Як дзеепрыметнік *ашука́ны* картаграфуецца *абшука́ны,* як *абма́нены — падма́ннены,* як *абману́ты — падману́ты,* як *абду́раны — аду́раны.* Адведзены ад картаграфавання дзеепрыметнік *абшука́ны* са значэннем ’агледжана ўсё, каб знайсці што-небудзь’.

ашука́ны 2—8, 9—11, 17—25а, 28—31, 33, 35—37, 48, 49, 51—61, 63—68, 72, 74, 76, 83, 100, 110—112, 115, 116, 118, 120, 120а, 121, 123, 125—127, 130, 139, 141. *ашука́ный* 14, 15, 29, 42, 86, 87. *ошука́ны* 101, 133, 134. *ошука́ный* 90, 92. *абшука́ны* 71. *апшука́ны* 39. *апшука́ный* 8а.

ашу́каны 9, 26, 27, 45, 48, 50, 53, 55, 58—60, 62, 66, 67, 69, 77, 79, 93, 99, 104, 105, 118, 122, 124. *ашу́кыный* 15, 29. *ошу́каны* 94, 94а, 95, 102, 106, 107, 113, 114, 117, 138. *ошу́каный* 96, 103, 108, 109, 132. *вшу́каны* 98.

абма́нуты 8, 73, 79, 81, 88, 119, 128. *абма́нутый* 32, 38, 39, 80.

абману́ты 70, 82. *пыдману́тый* 85.

абма́нены 58, 66. *абма́ніный* 16, 41, 44. *абма́нёный* 103, 131. *амма́няны* 34. *падма́нены* 135. *падма́неный* 86.

обманёный 107.

абду́раны 37, 75, 122, 125, 128, 135. *абду́реный* 86. *аду́раны* 121.

адурнёный 12.

Карта № 185

ПАШЫРЭННЕ СЛОЎ *ЗАКО́ПАНЫ, ЗАКА́ПАНЫ*

№ 3839 «Зако́паны, закапа́ны...»

«На карце паказана месца націску ў слове закапаны: *закапа́ны* і *зако́паны.* Адным знакам картаграфаваліся ўтварэнні *зако́паны* і *ўко́паны, закапа́ны* і *ўкапа́ны.*

закапа́ны 1—4, 6, 8, 10, 11, 17—19, 21—23, 25—27, 31, 37, 38, 48, 52, 53, 54, 56, 57, 59, 70—75, 81, 82, 104, 112, 115, 118, 122—124, 126, 128—130, 141, 142. *закапа́ный* 14, 80, 86. *зыкыпа́ны* 5, 9, 13, 30, 34, 35, 39, 78. *зыкыпа́ный* 7, 8а, 12, 15, 16, 29, 32, 40—44, 83—85, 87. *укапа́ны* 36.

зако́паны 9, 20, 24, 28, 33, 34, 45—51, 52а — 57, 59—69, 73, 75—77, 81, 93, 94, 98—102, 104—106, 110, 112—114, 116—119, 121, 124, 125, 127—129, 133—135, 137—141. *зако́паный* 29 (рэдк.), 79, 80, 88, 90—92, 94а — 97, 103, 107—109, 120, 131, 132. *зако́пыны* 39. *зако́пыный* 8а, 44, 84, 89. *уко́паны* 111.

Карта № 186

ВАРЫЯНТЫ ДЗЕЕПРЫМЕТНІКА *ЗЛАМАНЫ*

АЛА 365 [*ломлю*] ptc pass sg m praef

Картаграфуюцца варыянты дзеепрыметніка залежнага стану адзіночнага ліку прошлага часу ад дзеяслова *ламáць*. Паказаны адрозненні па фанетычных рысах, суфіксах, націску.

Формы *адло́маны, атло́мъный, зло́мана, зло́мъна, ло́маны, ло́маный, нало́маны, нало́манэ, пало́маная, пало́маны, поло́маный* картаграфуюцца як *зло́маны*, формы *зло́млена, пало́млены, перало́млены* — як *зло́млены*, формы *атлама́ны, атлыма́ный, злама́на, злама́ная, лыма́ный, палама́ны, палама́нны, пълъма́ны, ръзлъма́ный* — як *злама́ны*, форма *пала́маны* — як *зла́маны*, форма *лыма́тый* — як *злама́ты*. Адводзяцца ад картаграфавання формы *адламлю, (па)ламáў*.

1А *атлама́ны*. 2А. 3А *пало́маны*. 4А *атлыма́ный*. 5А *зло́мліный*. 6А *злама́ный*. 7А *злъма́нъй*. 8А *зло́мъна*. 9А *зло́мыный, зло́мліный*. 10А *злама́на гэта дзерава*. 11А *злама́нны, палама́нны*. 12А *палама́ны*. 13А *(па)ламáў*. 14А *зло́млены, злама́ны*. 15А *палама́ны*. 16А *зло́млены*. 17А *злама́ны*. 18А. 19А *злама́ная*. 20А *зло́мліный*. 21А *зло́маны*. 22А — 23А *лыма́ный, лыма́тый*. 24А *злама́ны*. 25А *зло́мыный, зло́мліный*. 26А *пало́маны*. 27А *пала́ма́ны, злама́ны*. 28А *лама́ны*. 29А — 31А *зло́маны*. 32А *зло́млены*. 33А *зло́маны*. 34А *перало́млены*. 35А *пало́маная*. 36А *злыма́ны*. 37А *ло́маны*. 38А *зло́млены*. 39А *злама́ны, злума́ный, зло́мыный, зло́мытый, зло́мліный, зло́млітый, зло́мувунытый, зло́мувуный, зла́мувуный, злама́ты* (даныя па п. 39А дапоўнены І. Я. Яшкіным). 40А *зло́маный*. 41А *атло́мъный*. 42А *пълъма́ный, злъма́ный, ръзлъма́ный*. 43А *нало́манэ гуллé*. 44А *зло́маны*. 45А *зло́маный, зло́мнеый*. 46А *нало́маны*. 47 *злама́ны*. 48А *поло́маный, пола́мняный*. 49А *зло́маны*. 50А *ізло́маны*. 51А *злама́ны*. 52А *зло́мленый*. 53А *ізло́млены*. 54А *зло́мана*. 55А *зло́млена*. 56А *атла́ма́ны*. 57А *ло́маный*. 58А *зло́маны*. 59А *ізлама́ны*. 60А *адламлю*. 61А *зло́млена*. 62А *пало́млены*. 63А *зло́млена*. 64А *зло́маны*. 65А *адло́маны*. 66А *зло́мленый*. 67А *злама́ный*. 50 *зло́маны*. 61 *зло́маны*. 70 *зло́млена*. 115 *зло́млены*.

Дадаткова выкарыстаны ўскосныя звесткі з адказаў на розныя пытанні Інструкцыі ЛАБНГ.

зло́маны 60, 63, 105, 106, 110, 112, 115, 123.
зло́млены 60, 105, 106, 112, 115.
злама́ны 29, 52, 123, 124. *злъма́ны* 34. *пълъма́ны* 8а.
зла́маный 95, 96, 103, 131, 132.
зла́мняный 95, 96, 103, 131, 132.

Карта № 187

ПАШЫРЭННЕ СЛОВА *ЗГОРНУТЫ* І ЯГО ВАРЫЯНТАЎ

№ 3840 «Згорнуты, згорнены...»

На карце паказаны словаўтваральныя адрозненні дзеепрыметніка з коранем *-горн-*: *зго́рнуты* і *зго́рнены* і месца націску ў іх: *зго́рнуты* і *згарну́ты, зго́рнёны* і *згарнёны*. Як дзеепрыметнік *зго́рнуты* картаграфаваліся *заго́рнуты, ізго́рнуты, уго́рнуты*, як дзеепрыметнік *згарну́ты* картаграфаваўся *загарну́ты*.

зго́рнуты 2, 4, 9—11, 23, 25а, 26, 28, 31, 33, 34, 36, 37, 45, 48, 50, 53—55, 57, 59—61, 65, 67, 68, 70, 72—78, 81, 82, 93, 98, 111, 114—116, 118—128, 130, 134, 135, 139—142. *зго́рнутый* 7, 14, 17, 41, 44, 79, 80, 84—89, 96а, 107. *зго́рнаты* 24. *зго́рныты* 35. *зго́рнытый* 16. *зго́рнітый* 29. *заго́рнуты* 71, 112. *заго́рнутый* 40, 42. *ізго́рнуты* 129. *уго́рнуты* 63.

зго́рнены 3, 19—21, 30, 46, 48—53, 57, 59, 66, 67, 69, 94, 99—102, 104—106, 110, 113, 133, 135, 138. *зго́рняны* 18, 22, 27, 47, 50, 54—56, 60, 62, 98. *зго́рняный* 90—92, 95, 97, 108, 109, 131, 132. *зго́рніный* 8а. *зго́рнёный* 96, 103, 106. *заго́рнены* 25, 58.

згарну́ты 43, 117. *загарну́ты* 71.

згарнёны 6. *згорнёный* 94а.

Карта № 188

ПАШЫРЭННЕ СЛОЎ *НАМАТА́НЫ, НАМО́ТАНЫ, НАМА́ТАНЫ*

№ 3842 «Намотаны, наматаны...»

На карце паказана месца націску ў слове наматаны: *намáтаны, намо́таны* і *намáтаны*. Пры картаграфаванні не ўлічваліся прыстаўкі. Як *наматáны* картаграфуецца *зматáны*, як *намо́таны* — *змо́таны*.

наматáны 3, 10, 11, 14, 18, 19, 21—28, 31, 33, 36—38, 45, 47, 52, 53, 54, 57, 59, 60, 64, 65, 67, 68, 70—72, 74, 76, 82, 104, 110—112, 115—121, 123, 124, 126—130, 134, 139, 141, 142. *наматáный* 86, 88. *намытáны* 30, 73. *намытáный* 80 (часцей). *нымытáный* 7, 8а, 12, 15—17, 29, 32, 34, 40—42, 44, 79, 83, 84, 87. *ныматáны* 9. *наматáн* 81. *зматáны* 1, 2, 4, 6, 20, 58, 69, 77.

намо́таны 9, 46, 49а, 50, 52а — 57, 59, 61—63, 67, 75, 93, 94, 98—102, 104—106, 122, 124, 125, 127, 130, 141. **намо́таный 80, 90—92, 94а—96а, 103, 107—109, 113, 114, 131, 132.**

намо́тыны 34. *намо́тыный* 8а, 15, 79, 84, 85, 89. *намо́тан* 81. *змо́таны* 51.

намáтаны 94, 97, 133—135, 137, 138, 141.

Карта № 189

ПАШЫРЭННЕ СЛОВА *ПАБЛЫТАНЫ*, ЯГО ВАРЫЯНТАЎ І АДПАВЕДНІКАЎ

№ 3843 «Паблытаны, паблутаны, паплутаны, паблытаны...»

На карце паказаны лексічныя адрозненні дзеепрыметнікаў у значэнні 'зблытаны, пераблытаны' і месца націску ў іх.

Як дзеепрыметнік *паблы́таны* картаграфуецца *зблы́таны*, як *паблу́таны* — *зблу́таны, заблу́таны*, як *паплу́таны* — *сплу́таны*, як *паплю́таны* — *заплю́таны*, як *паблёнтаны* — *сплёнтаны*, як *пакрыпáны* — *скрыпáны*, як *папу́таны* — *запу́таны*.

паблы́таны 9—11, 23, 25а — 27, 31, 37, 45, 48, 49, 53—57, 62, 64, 65, 67, 72, 93, 99, 100, 104, 105, 110, 111. *зблы́таны* 23, 45, 46.

паблытáны 2. *зблытáны* 25.

паблу́таны 1, 19, 20, 53, 54, 57, 59—61, 63, 69—71. *паблу́таный* 7. *поблу́таны* 94, 101, 102, 106, 113, 114, 134, 138. *поблу́таный* 96, 103, 107, 108, 131, 132. *зблу́таны* 30, 52а, 58, 66, 68, 77. *заблу́таный* 9, 131.

паблутáны 4, 5.

поблю́таный 95. *поблю́танэ* 97.

поблётаный 96. *публётаный* 98.

паблёнтаны 47. *поблёнтаный* 90. *оплёнтаны* 45.

пабры́таны 47, 49а, 50.

пабрытáны 21.

паплу́таны 29, 33, 36, 38, 73, 75, 76, 81, 82, 116, 123, 125, 126, 128, 129, 139—142. *паплу́таный* 32, 80, 86—88. *паплу́тыны* 34, 35, 78. *паплу́тыный* 40—44, 79, 83—85. *поплу́таны* 133. *сплу́таны* 37, 121. *сплу́таный* 86. *сплу́тыный* 15.

паплутáны 28. паплутáный 14, 17. паплытáный 39. пуплутáный 16. *сплутáный* 12, 13.

паплю́таны 18, 22. *поплю́таный* 109. *заплю́таны* 51, 52.
паплюта́ны 3.
папу́таны 46. *папу́тыны* 35. *папу́таный* 8а. *попу́таный* 91, 92. *запу́таный* 88.
пакрыпа́ный 8а. *пакрапа́ны* 2. *скрапа́ный* 8. *скры́паны* 24.
паклы́чены 89. *поклы́чаны* 122.
Адзінкавыя: *пабэ́рсаны* 67. *помо́таный* 94а.

Карта № 190

ПАШЫРЭННЕ СЛОВА *БАЛЮЧЫ* І ЯГО ВАРЫЯНТАЎ

№ 3845 «Балючы, балюшчы, балячы...»
На карце паказаны суфіксы ў прыметніку балючы.
У н. п. 53 знак *(баля́вы)* пастаўлены на аснове матэрыялаў СП-ЗБ (т. 1).
балю́чы 2—6, 10, 11, 13, 20—22, 24—26, 28, 30, 31, 33—39, 43, 52, 53, 54, 56, 57, 59—61, 63—78, 81, 82, 100, 104, 105, 110—130, 135, 139—142. *балю́чый* 1, 7—9, 12, 14, 15, 17, 29, 32, 41, 42, 44, 79, 80, 83—89. *болю́чый* 91, 92, 95, 96а, 107—109. *болю́чы* 137, 138. *болю́чі* 133, 134. *булю́чы* 98.
балю́шчы 18, 19, 23, 45—49, 50, 51, 52а — 55, 57, 59, 60, 99, 114, 130. *болю́шчый* 90, 95 (рэдк.), 132. *болю́шчы* 94. *булю́шчы* 98.
баля́чы 27, 48, 49а, 50, 53—55, 58, 67, 99, 101, 102, 104, 106. *боля́чы* 93. *боля́чый* 90, 94а — 97, 103, 131.
баля́вы 52а, 53, 62.
бале́лый 16.

Карта № 191

ВАРЫЯНТЫ ПРЫМЕТНІКА *КАЛЮЧАЯ* (ТРАВА)

№ 1621 «Агульная назва калючай (бадучай) травы: будак, бадзюга, бадзюха...»
№ 1623 «Як гавораць: трава калючая, калячая, бадзячая...»
Картаграфуюцца варыянты прыметніка *калю́чая* (трава). Формы мужчынскага і ніякага роду картаграфуюцца як форма жаночага роду.
Адведзены ад картаграфавання назвы асобных раслін, назоўнікі з коранем *-кол-*, якія з'яўляюцца агульнай назвай калючай травы, назвы калючай травы (назоўнікі і прыметнікі) з іншымі каранямі.
калю́чая 1—4, 6—8, 9—11, 14, 17, 21, 22, 24, 25а, 26, 28—31, 33, 36, 37, 48, 53—57, 62, 65, 67, 68, 71—73, 75—77, 80—82, 86, 88, 100, 110, 111, 115, 116, 118—120а, 123, 124, 126, 127, 129, 130, 139, 141, 142. *калю́ча* 50, 74, 112, 121, 135. *калю́чъя* 5, 8а, 32. *калю́цыя* 16. *калю́чыя* 35, 39—43, 79, 83—85, 87, 89. ***колю́ча*** 95, 97, 103, 107—109, 117, 137, 138, 140. *колю́чая* 94, 101—103, 106, 113, 131, 134, 136. *коолю́чая* 122. *кулю́чая* 92. *калю́чы* 2, 66. *калю́чый* 1. *колю́чэ* 94а *(зілле)*, 95 *(зілле)*, 109 *(зілле)*, 114 *(зелье)*, 132 *(зілле)*, *кулю́чэ* 98 *(зіле)*.
калю́шчая 18—20, 23, 27, 49а, 51—52а, 54, 58—61, 63, 64, 93, 104. *калю́шча* 45—47, 49, 105. *калю́шчыя* 41. *колю́шча* 95—96а, 103. *кулю́шча* 91, 98. *калю́шчы* 51. *колю́шчэ* 95 *(зілле)*.
ко́лкая 7, 38, 39, 70, 124, 125. *ко́лкъя* 12, 15, 34, 83. *ко́лкыя* 44. *ко́лкі* 13.
колю́шчава 90.
Адведзены: *асо́т* 1, 2, 31, 45, 55, 135, 141. *осо́т* 134. *бада́к* 136. *бадзю́га* 118, 128. *бадзюга́* 100. *бадюга́* 98. *бадзю́ка* 25, 166. *бадзю́кі* 25а, 26, 69. *бедзю́кі* 102. *бадзю́ль* 130 *(бадзюлі як абпуталі, дак нагой не магла сігну́ць)*. *бадзю́лька* 57. *бадзю́лькі* 20. *бадзю́ля* 19. *бадзю́чая* 25, 54, 69, 85. *бадзя́га* 47 *(зачэпіш бадзягу — сам рады не будзіш)*, 116. *будзя́га* 83, 85. *быдзя́га* 16, 29 (лекавая расліна), 40 *(быдзяга — ё тыкая трыва, пысаветывылі быдзягый прыкладывать, йіна тыкая буйныя)*, 42 *(я ей рас нъціралыся, як іголкымі коліць па целу)*, 84 (лекавая трава), 85 *(быдзяга расце у вадзе, калючая вадзяная трава)*. *бадзя́шчая* 54. *вы́тарапка* 58. *вы́церабкі* 57. *дзед* 89. *дзет* 1. *дзядо́ўнік* 76, 79, 88, 129. *дзяды́* 5, 15, 29 (агульная назва калючай травы), 75, 81, 85 *(дзяды кыляней зы асоту)*, 118, 124, 125 *(й лопух, й асот — усё дзяды)*, 127, 135 *(колкі асот, а кале́йчого нема, як дзеды)*, 141. *жабрэ́ль* 51. *жыбу́лька* 52 *(натта коліць)*. *зя́бра* 8. *зя́бры* 1. *калю́чка* 9, 11, 87. *калю́чкі* 66 *(вот парасл і калючкі, коляцца, і бадзюка коліцца)*, 122, 142. *калю́шкі* 58, 60. *калю́чнік* 122. *колю́кі* 102. *кастражо́н* 46. *кругля́к* 93 *(яе з расою косят, а такая шо́рсткая, на пэндзлі кругляк)*, *мяду́нка* 2 *(яна калючая, расахатая)*. *ніі́дкая тръва́* 80. *паршы́вая трава* 21. *разу́ха* 78. *рызу́шчая* 132. *рыска́я* 90. *смярдзю́чка колецца* 123. *твэ́рда трава́* 109.

Карта № 192

ПАШЫРЭННЕ СЛОВА *БЛІСКУЧЫ* І ЯГО ВАРЫЯНТАЎ

№ 3846 «Бліскучы, блішчасты...»
На карце паказаны словаўтваральныя адрозненні прыметнікаў з асновай *бліск-(блішч-)*
бліску́чы 1—8, 5, 6, 9—11, 13, 17, 20—22, 24—28, 30, 31, 33—39, 54, 58—60, 63, 66—68, 73, 75—78, 81, 82, 98, 104, 111, 112, 114—116, 118—121, 123—130, 135—142. *бліску́чый* 7—8а, 12, 14, 15, 29, 32, 40—42, 44, 79, 80, 83—88, 107. *бліску́чі* 133, 134. *бліску́чій* 113. *блыску́чый* 96а, 108, 109, 132.
бліску́шчы 19, 23, 57, 94.
блісця́шчы 43, 75. *бліцся́шчый* 40, 89. *блішча́шчый* 84.
бліcцю́чы 4. *бліcцю́чый* 16.
блішча́сты 21, 46, 48—50, 52—56, 59—62, 65, 67, 71, 72, 74, 99, 100, 104—106, 110, 111, 114, 117, 122.
блішча́чы 51, 93. *блішча́чый* 90. *блішча́чій* 91. *блішчя́чый* 95, 96, 132. *блышчя́чый* 108.
блішча́вы 102. *блішча́вэ* 101. *блышча́вый* 94а.
блішча́ты 45, 47.
блішчу́сты 53, 64, 69.
блышче́чый 97. *блышче́че* 92.
Адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня: *бліска́вы* 70. *блішча́ны* 131.

Карта № 193

ПАШЫРЭННЕ СЛОВА *КУСЛІВЫ* І ЯГО ВАРЫЯНТАЎ

№ 3848 «Кусучы, кусушчы, кусашчы...»
На карце паказаны суфіксы прыметнікаў з коранем *-кус-*. Як прыметнік *куса́шчы* картаграфуецца *куса́шшы*.
кусլі́вы 46, 51, 55, 61, 66—71, 76, 77, 81, 82, 104, 105, 107, 110—112, 114, 116, 118, 119, 122, 124—130, 133, 134. *куслі́вый* 91. *кусль́івый* 92, 94а, 96.
кусу́чы 2, 9—11, 29, 33, 35, 37, 38, 74, 78, 115, 121, 139, 142. *кусу́чый* 42, 43, 79, 80, 83—87.
кусу́шчы 3, 6, 8, 19, 25, 47—50, 52а, 59, 65, 93, 94, 99, 101, 106. *кусу́шчый* 8а, 90, 95, 132.
кусю́шчы 108, 109.
куса́чы 9, 25а, 28, 31, 34, 72, 75, 112, 117, 120, 130, 140, 141. *куса́чый* 32, 36, 40, 41, 85, 94а, 96а. *куса́чі* 113.
куса́шчы 4, 5, 13, 17, 18, 20—24, 26, 27, 30, 45, 53, 54, 56—60, 63, 64, 100, 102, 138, 139. *куса́шчый* 7, 39, 44, 88, 103. *куса́шшый* 16.
Адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня: *куса́ты* 73. *куса́лый* 89. *куса́сты* 123.

Карта № 194

ПАШЫРЭННЕ СЛОЎ *НЕЎМІРУЧЫ, НЕЎМІРУШЧЫ*

№ 3850 «Неўміручы, неўмірушчы...»

На карце паказаны лексіка-словаўтваральныя адрозненні прыметнікаў у значэнні 'які жыве вечна, не паддаецца смерці.' Адным знакам картаграфаваліся ўтварэнні *неўмірушчы* і *ніўмірушы*.

неўміручы 36, 67, 115, 120, 122, 125, 129, 135, 137, 141. *ніўміручы* 9—11, 33, 38, 70, 75, 81, 118, 121, 126, 130. *ніўміручый* 40, 41, 83, 87, 89 (рэдк.).

неўмірушчы 1 (*неўмірушчае* слова), 4, 17, 19, 21, 23, 24, 28, 31, 37, 47, 53, 59, 62, 63, 67—69, 73, 74, 82, 100—102, 104—106, 110—112, 114, 116, 117, 119, 123, 124, 129, 138—140, 142. *неўмірушчый* 14, 80 (*жыве доўга*), 86, 88, 107. *ніўмірушчы* 5, 6, 8 (*ён жывець і жывець*), 13, 18, 25, 26, 29, 30, 32, 35, 43, 49, 65, 75, 78, 127, 128. *ніўмірушчый* 7, 8а, 42, 44, 79, 84, 85. *няўмірушчы* 22, 27, 45, 46, 49а, 51, 54, 60, 61, 64, 66, 72. *нэвмэрушчый* 97. *нэўмэрушчы* 93. *нэвмырушчый* 92, 108, 109. *невмірушчі* 113, 134. *нывмірушчы* 98. *нывмырушчый* 103, 132 (рэдк.). *ніўмірушы* 76. *ніўмірушый* 16.

неўміраёнцы 47, 52.

бэсмэртный 94а. *бысмэртный* 95, 96.

Адзінкавыя: *ён нігды не памрэць* 3. *жывушчы, ніколі ня памрэ* 56. *жывушчы, смерці німа* 58.

Карта № 195

ПАШЫРЭННЕ СЛОВА *СМЯРДЗЮЧЫ* І ЯГО АДПАВЕДНІКАЎ

№ 3851 «Смярдзючы, смярдзюшчы, смярдзячы...»

На карце паказаны лексіка-словаўтваральныя адрозненні прыметнікаў у значэнні 'які вылучае смурод, смуродны'. Як прыметнік *смярдзючы* картаграфуецца *смярджучы*, як прыметнік *смярдзюшчы* — *смярджушчы*, як прыметнік *ванючы* — *ванюцый*.

смярдзючы 1—6, 9—11, 17, 21—26, 28, 30, 31, 33—38, 43, 52, 58—74, 76—78, 81—89, 104, 105, 110—112, 114—130. *смярдзючый* 7—8а, 12, 14, 15, 29, 39—41, 44, 79, 80, 83—86 (рэдк.), 87—89. *смердзючы* 135, 137, 139. *смердзючый* 107. *смердзючі* 113, 133. *смардзючы* 138. *смердючый* 108, 109. *смердючі* 134. *смырдючый* 132. *смярджучы* 27, 75, 82.

смярдзюшчы 18—20, 48—49а, 52—54, 57, 59, 60. *смярджушчы* 75.

смярдзячы 45—48, 50, 51, 52а — 56, 67, 99, 100. *смердзячы* 102. *смердячый* 108. *смярдячый* 90, 91, 95—96а, 103, 132. *смэрдячы* 93, 94. *смэрдячый* 94а, 97.

смырдечый 92, 132. *смэрдечы* 98.

ванючы 32, 112, 122, 123, 125. *ванючый* 40—42, 44, 79, 84, 86, 88. *ванюцый* 16.

вонячы 101. *вон'ячы* 106.

Карта № 196

ПАШЫРЭННЕ СЛОВА *ТРЫВАЛЫ* І ЯГО АДПАВЕДНІКАЎ

№ 3852 «Трывалы, трывушчы...»

На карце паказаны лексіка-словаўтваральныя адрозненні прыметнікаў у значэнні 'вынослівы, моцны.'

трывалы 2 (*трывалы конь*), 3, 4 (*трывалы чалавек*), 5, 6 (*трывалы конь*), 9—11, 14, 17, 20—22, 24—28, 31, 33—37, 39, 45 (*трывалы конь*), 46 (*трывалы чалавек быў наш дзет, ніколі нігоднай хваробы ні меў*), 47—49, 50, 51, 52а, 54, 57, 61, 63—65, 68—71, 74—76, 79, 81, 82, 93, 94, 98, 99, 104, 117, 118 (трывалы — дужы), 119—130, 137, 139, 141. *трывалый* 1 (*чалавек трывалый, робіць дзень і ноч, ні пыклыдая рук*), 7, 8а, 15, 29, 40 (*трывалый ён, ні баіцца хольіда і голыда*), 42, 44, 84, 96. *трівалый* 83, 87.

трывальны (*конь трывальны*), 53, 58 (*трывальны конь*). *трывальні* 23 (*трывальні хлопец*).

трывушчы 49а, 53, 54, 56, 59, 60, 62, 66 (*конь трывушчы*), 67, 72, 77 (*гад трывушчы, яго не заб'еш*), 105, 110—112 (*такі вудзержаны, такі трывушчы, усё вынясе*), 115 (*трывушчы ён; трывушчэйшага нямá як кот*), 116, 137. *трывушчый* 90—92, 94а, 96а, 97. *трывушчі* 134.

трывалкі 38.

цярпліві 49. *церпліві* 113, 133.

церплячый 107. *тэрплячый* 108, 109. (*він вытрымае — тэрплячый*). *тырплячый* 95, 103, 132.

крэпкій 80. *крепкій* 84, 85 (*крепкій, дужа крепкій*), 88, 89.

Адзінкавыя: *вынослівы* 9. *цягушчы* 19. *цягучый* 86.

Карта № 197

НАЦІСК У ФОРМАХ ДЗЕЯСЛОВА *ПРАДАВАЦЬ*

№ 3855 «Прадаваць, продаць: прадаю, продаю, прадавалі, продалі...»

Картаграфуецца парадыгма цяперашняга часу, а таксама формы інфінітыва і прошлага часу дзеяслова незакончанага трывання прадаваць: *прадаваць, продаць, прадаю,* продаю, прадавалі, продалі. Паказаны супрацьпастаўленні дзеяслова прадаваць па націску.

прадаваць, прадаю, прадаеш, прадае, прадаваў, прадавалі 1, 3—6, 8—15, 17—28, 30, 31, 33, 36—38, 44, 45, 46, 48—49а, 51—62, 64—77, 80—83, 86, 88, 100, 104, 112, 115, 116, 118—121, 123—130, 137, 139—142. *прадаваць, прадаю, прадаеш, прадаець, прадаваў, прадавалі* 2. *прадаваць, прадаю, прадаваў* 37. *прадаваць, прадаю, прадавоў, прадавалі* 23, 47, 63. *продаваць, продаю, продаваў, продавалі* 101, 102, 107, 113, 114, 117, 133, 136, 138. *продоваць, продою, продоваў, продовалі* 106. *продаваці, продаю* 93. *продаваць, продавалі* 138. *продаваты, продаю, продавалы* 90—92, 94—97, 103, 108, 109, 131, 132. *продавать, продаю, продаваў, продавалі* 134. *прудаватэ, прудаю, прудавав, прудавалэ* 98. *прыдываць, прыдаю, прыдаеш, прыдаў, прыдалі* 7, 16, 29, 32, 34, 35, 39—43, 78, 79, 83—85, 87, 89. *прыдываць, прыдаю, прыдуваў, прыдувалі* 84. *прыдаю, прудуваў, прудувалі* 79.

продаць, продаю, продаеш, продае, продаў 46, 48, 50—56, 58—62, 65, 67, 99, 105, 110, 111, 115, 122, 135, 141. *продаць, продаю, продалі* 138.

Карта № 198

ЛАВІЦЬ, ЛАВАЦЬ

№ 3858 «Лавіць, лаваць: лаўлю, лаваю, ловіць, лавае, лавілі, лавалі...»

На карце паказаны марфалагічныя адрозненні ў аснове дзеяслова *лавіць — лаваць*, якія захоўваюцца ва ўсёй парадыгме: *лаўлю, ловіш, ловіць, ловім, ловіце, ловяць, лавіў, лавіла, лавілі* і *лаваць: лаваю, лаваеш, лавае, лавалі.*

Адведзены ад картаграфавання назвы *лапаць, лапаты.*

лавіць, лаўлю, ловіць, лавілі 1—17, 19, 21—44, 46 (сучасн.), 47—51, 52а — 89, 99—101, 104, 105, 110—112, 116—120а, 123—126, 128—130, 135—142. *лавіці, лаўлю, ловіце, ловат, лавілі* 93. *ловіць, лоўлю, ловіць, ловілі* 106, 107, 113, 114, 134. *ловіць, лоўлю, ловіт, лоўлят, ловілі* 102 (рэдк.), *ловіті, лоўю, ловіт, ловілі* 94. *ловіть, лоўю, ловіть, ловілі* 133. *ловыты, ловлю, ловыт, ловылі.* 90. *ловыты, ловлю, ловыт, ловылі* 91, 92. *ловыты, ловлю, ловыть, ловылы* 94а, 96, 96а, 97, 103, 108, 109, 131, 132. *лувэтэ, луўлю, ловіть, лувэлэ* 98.

лаваць, лаваю, лавая, лавалі 115, 117, 121, 122, 126, 127, 135, 140. *ловаць, ловаю, ловае, ловалі* 102, 113, 114, 120а, 138. *ловаты, ловаю, ловалы* 108. *лывалі, лывай* 35.

Адведзены: *лапаць, лапаю, лапае, лапалі:* 18, 20, 45, 46, 52. *лапаты* 92.

Карта № 199

ПАРАДЫГМА ДЗЕЯСЛОВАЎ *ЛІЦЬ, ЛЕ́ЯЦЬ*

№ 3860 «Ліць, леяць: лью, лію, лею, лье, ліе, лее, ліў, леяў, налілі, налеялі...»

У адказах адзначаюцца розныя фанетычныя варыянты асабовых форм цяперашняга часу: *лію, лью, льлю,* якія захоўваюць аднолькавы тып націску на апошнім складзе. Пры картаграфаванні фанетычныя адрозненні асабовых форм не ўлічваліся. Не ўлічваліся таксама формы інфінітыва *ліць* і *літы*, якія картаграфуюцца адным знакам. Дадзеныя формы ўжо адлюстраваны ў ДАБМ (карта № 473. У спісе слоў усе варыянты форм падаюцца з абзаца).

На гэтай карце проціпастаўляюцца дзеясловы *ліць, літы, ліці* дзеяслову *ле́яць* з іх асабовымі формамі і формай прошлага часу. У радзе выпадкаў націск у форме прошлага часу множнага ліку падае на аснову, што на карце не паказана, а прыведзена толькі ў спісе слоў.

Формы дзеясловаў *ліць, ліці, літы:*

ліць вадý, лію, лiе́ш, лiе́(ць), ліём, ліецё, ліюць, лілі́, налілі́ 1—8а, 10, 11, 13, 18, 21, 22—26, 29—30, 34, 52, 52а, 59, 74, 91, 99, 100, 102, 122.

ліць, лью, лье́ш, лье́(ць), льём, лілі́, налілі 14, 17, 19, 20, 28, 31—33, 36, 41, 42, 45—50, 52а — 58, 60—64, 67 (пераважна), 89, 104—107, 110, 112—117, 123, 130, 133, 136, 137.

ліць, льлю, льлеш, лье(ць), льлём, льлецё(це), льлюць, лілí, налілí 15, 16, 35, 41—44, 81, 85—88. *ілью, ільле́ць* 39—40, 43, 44, 78—80, 84, 120, 121, 134.

ліць, лью — льлю, льеш — льлеш, лье(ць) — льлець, налíў, налілі 88. *ліць, ллю, лле, ліў, налілі* 125. *ліць, льлю, льле, ліў, лью, лье, налілі* 126. *ліць, ільлю, льле, ліў, налілі* 127. *ліць, ллю, лле, ліў, налілі* 128. *ліць, ллю, лле, ліў, налілі* 129. *ліць, ллю, лле, ліў, ллюць, налілі* 140—142.

літы, лію́, лié, лів, налілі 91. *налью́, лы́ты* 92. *ліці, лю, ле* (ён), *ліў, лілí, налілí* 93. *ліці, лью, лье, ліў, налілі* 94. *лыты, льлю, льле, лыв, налылы́* 94а. *лыты, льлю, льле, лыв, налылы́* 95. *літы, льлю, льле, лів, налылы́* 96. *літы, льлю, лье, лів, лылы́, налылы́* 96а. *літы, лю, лье, налілі* 97. *лэ́тэ, лю, ле, лэ̂в, налилэ́* 98. *лы́ты, льлю, ільлю, льле, лыв, налылы* 99. *лы́ты, льлю, льле, лыв, налылы́* 109. *ілью́, ліць, ліе, льюць во́ду, налí(й), налілí* 111. *літы, лыю́, лыé, лів, налылы́* 131. *лы́ты, льлю, льле, лыв, налылы́* 132.

ліць, ле́ю, ле́яць (ён) 12. *ліць, лею, нале́ялі* 65. *ліць, лею, лея, ліў, налілі* 68. *ліць, лію́, ле́іць, ліў, налілí* 83. *лы́ты, льлю, льле, лыв, налылы́; от улéіў дошч* 103.

Формы дзеяслова *ле́яць*

ле́яць, ле́ю, ле́е, ле́яць, нале́ялі 37. *ле́іць, ле́ю, ле́я, ле́яў, ле́ялі* 38, 59. *ле́яць, ле́ю, ле́яш, ле́я, ле́ям, ле́ялі, нале́ялі* 66. *ле́яць* (устар.), *ле́ю, улéю, ле́яў, нале́ялі* 67. *трэ́ба ле́яць, ле́юць, вадý ле́ялі* 69. *ле́яць, ле́ю, ле́я, ле́яў, нале́ю, нале́ялі* 70. *ле́яць, ле́ю, ле́я, ле́яў, нале́ю, нале́ялі* 71. *ле́яць, ле́ю, ле́я, нале́ялі* 72. *ле́іць, ле́ю, ле́я, нале́ялі* 73. *ле́іць, ле́ю, ле́я, ле́йіў, нале́йілі* 75. *ле́яць, ле́ю, ле́я, ле́яў, нале́ялі* 76. трэ́ба ле́яць, ле́ю, ле́яш, ле́я, *нале́яў, нале́ялі* 77. *ле́яць, ле́ю, ле́я, ле́яў, нале́ялі* 118. *ле́яць, ле́ю, лея, ле́яў, нале́ялі* 119. *ле́яць, ле́ю, ле́еў, нале́ялі* 124.

Карта № 200

ПАШЫРЭННЕ ДЗЕЯСЛОВАЎ *РУБІЦЬ, (РУБА́ЦЬ), СЕКЧЫ*

3864 «Рубаць, рубіць: рубаю, рублю, рубае, рубіць...»

Картаграфуюцца формы інфінітыва на *-аць: -іць (руба́ць — рубíць)* і адрозненні ў флексіі: рубаць; рубаты (-ці-).

Дадаткова картаграфуюцца адрозненні ў формах інфінітыва з асновай на заднеязычны сеч: сячы: секчы: секці, у сувязі з апошнімі формамі пажадана параўнаць тэрыторыю пашырэння іх з картай ДАБМ № 179 «Форма інфінітыва дзеясловаў з асновай на [к]».

У адказах часта даюцца тлумачэнні да дзеясловаў: *рубíць (хату)* гэта значыць 'ставіць, будаваць з бярвенняў зруб хаты', *рубíць, руба́ць, сеч, сячы́, се́кці* ў адносінах да дроў ('сеч дровы'). Так што тут трэба было б даць семантычнае размежаванне, але ў праграмным пытанні яно не ўлічана.

Не адзначана на карце *руба́ць* у значэнні 'есці' у 85, 88 пп.

Як *руба́ты* картаграфуецца *руба́тэ.*

рубíць 3, 4, 5, 7, 9—17, 21 (хату), 22, 23, 26, 28, 29 (нов. пра дровы, але рýбіць хату), 30, 31, 34 (хату), 35—44, 49а, 54, 56, 59—64 (хату), 70—76, 78—80 (хату), 81—83, 84 (хату), 85, 86 (нов., рэдк.), 87, 88 ('будаваць') 89, 104, 111, 112, 115—119, 123—130, 133, 135, 138.

руба́ць 18, 20, 29, 45—48, 51—54, 69, 80 (дровы), 84 (нов.), 99, 106, 113 (рэдк.), 114, 120, 122, 128 (нов.), 129, 130, 135—138 (дровы), 139—142. *руба́ть* 134 *(дрова́).*

руба́ці 93. *руба́ті* 94. *руба́ты* 90—92, 94а, 95—97, 103, 108, 109, 131, 132. *руба́тэ* 98.

сеч 1, 2, 6, 8, 8а, 19, 24, 25а, 29 (трад.), 32, 66, 86.

сячы́ 27, 33, 49, 57, 65, 110, 111.

се́кчы 50, 52а, 58, 67, 80, 105.

се́кці 77, 100—102, 107, 113, 114, 120а, 121, 122.

Адведзены: *руба́ць* у значэнні 'есці' 85, 88.

Карта № 201

СОХНУЦЬ, СХНУЦЬ

№ 3867 «Сохнуць, сохці: сохну, схну, сохні, схлі...»

Тэмай карты з'яўляецца супрацьпастаўленне форм дзеяслова сохнуць (з наяўнасцю і стратай каранёвай галоснай дзеяслова).

со́хнуць, со́хне, со́хлі 1—5, 8—15, 17—23, 25а — 61, 63—68, 70—75, 78—89, 99—101, 104—107, 110—120, 121, 123—125, 128, 129, 133, 135—141. *со́хнаць, со́хня, со́хлі* 6, 7, 8а. *со́хныць, со́хне, со́хлі* 16. *со́хнуть* 92. *со́хнуті, со́хне, со́хлі* 94. *со́хнуты, со́хне, со́хлі* 90, 91, 97. *со́хнуты, со́хне, со́хлы* 95—96а, 103, 108, 109, 131, 132. *со́хнутэ̂, со́хну, со́хлэ̂* 98. *со́хнуці, со́хну, со́хлі* 102. *со́хці, со́хне, сохлі* 23—25, 46, 53, 67, 69, 76, 77, 93, 119, 120а, 122, 126, 127, 130, 133, 135, 139, 141, 142. *сохці́, сохлі́* 102. *сохті́* 103. *со́хті* 134. *со́хты, сохну́, сохлы́* 109.

схнуць, схне, схлі 46, 53, 54, 61, 62, 66, 67, 110, 115, 122, 135, 139, 141. *схну́ты, схну* 95. *схну́тэ, схну, схлэ* 98. *схну* 96, 104. *схлі* 133. *схлы* 109, 131. *пасхлі* 104, 112.

Карта № 202

СОХНУЦЬ, СО́ХЦІ

№ 2867 «Сохнуць, сохці: сохну, схну, сохлі, схлі...»

На карце адзначаецца пашырэнне формы інфінітыва са стратай суфіксальнага элемента *-ну- со́хнуць>сохці.* Формы *сохтí, сохцí* картаграфуюцца як *со́хці.*

со́хнуць 1—5, 8—15, 17—23, 25а — 61, 63—68, 70—75, 78—89, 99—101, 104—107, 110—120, 121, 123—125, 128, 129, 133, 135—141, *со́хнаць* 6, 7, 8а. *со́хныць* 16. *со́хнуть* 92. *со́хнуті* 94. *со́хнуці* 102. *со́хнуты* 90, 91, 94а — 97, 103, 108, 109, 131, 132. *со́хнутэ̂* 98.

со́хці 23—25, 46, 53, 67, 69, 76, 77, 93, 119, 120а, 122, 126, 127, 130, 133, 135, 139, 141, 142. *со́хті* 103, 134. *сохтí* 103. *сохцí* 102. *со́хты* 109.

Карта № 203

САПЦІ, САПЕ́ЦЬ, СОПСЦЬ

№ 3870 «Сапці, сапець...»

На карце супрацьпастаўлены формы інфінітыва сапці. Лексемы *сэпсць, сопць* картаграфуюцца як *сопсьць.*

сапці 2, 13, 18, 19, 21—24, 31, 34, 38, 42, 43, 46—48, 49а — 57, 59—64, 66—78, 80, 86, 99, 100, 104, 105, 110—112, 115—122, 124, 126, 127, 135—137, 139—142. *сопті* 94, 134. *сопты́* 132. *сопці́* 101, 102, 106, 107, 113, 114, 133, 138.

сапсьці 6, 25, 25а, 49, 58, 65, 93. *сопсті* 103, 134. *сопсты́* 90, 92, 94а — 97, 108, 109, 131. *супсты́* 91. *супстэ̂* 98.
сопсьць 44. *сэпсць* 81. *сопць* 128.
сапе́ць 1, 3—5, 7—17, 26, 28—30, 32, 33, 35—37, 39—41, 73, 75, 78—80, 82—85, 87—89, 118, 119, 123—127, 129, 130.
Адзінкавыя: *сапа́ць* 20.

Карта № 204

ЦВІСЦІ, ЦВІСЦЬ, ЦВІЦЕ́ЦЬ

№ 3872 «Цвісці, *цвіце́ць: цвіце, цвіці́ць, цвіту́ць, цвілі, цвіце́лі...»*
Паколькі матэрыял у адказах няпоўны, картаграфаваліся формы інфінітыва цвісці. На карце супрацьпастаўляюцца формы на-*сці (-сты)* і *-ець: цвісці* і *цвіце́ць*. Асобную групу складае форма з рэдукцыяй галоснага тыпу *цвісць*.
цвіце́ць 1—17, 21, 24, 28, 29, 32—37, 40—43, 79, 83, 85, 87—89.
цвісці 18, 46—48, 49а, 57, 59, 63, 67, 73, 101, 104, 116, 117, 119, 120, 122, 123, 125, 136, 137, 139—142. *цвістэ̂* 98. *цвысті* 103. *цвысты́* 90—92, 94а — 96а, 108, 131, 132. *цвэсты́* 97, 109. *цвісьті* 133. *цвісьці* 102. *цвысьці* 25, 25а. *цьвісті* 134. *цьвісьці* 9, 19, 22, 23, 26, 30, 38, 45, 49, 50, 51, 53—56, 58, 60—62, 64—66, 68—72, 74—76, 78, 86, 93, 99, 100, 105—107, 111—115, 118, 120а, 121, 127, 135, 138, *цьвэсці* 94.
цвісці 52а, 80, 110. *цьвісці* 126. *цьвісьці* 31, 35, 53.
цвісць 128. *цьвісьць* 20, 42, 44, 82, 124.
Адзінкавыя: *цвыць* 3.
Адсутнасць лексемы: 27.

Карта № 205

ПАШЫРЭННЕ ДЗЕЯСЛОВАЎ *ГАНЯЦЬ, ГАНІЦЬ*

№ 3877 «Ганяць, ганіць: ганяў, ганіў, ганяла, ганіла, ганялі, ганілі...»
У адказах, сабраных у паўднёвых раёнах Беларусі, дзеяслоў *гоніці, гоны́ты* адпавядае *гнаць*, як ва ўкраінскай літаратурнай мове — *гнати (жену, женеш), гонити*. Тэрыторыя пашырэння *гоніць, гоніці, гоны́ты* назіраецца, а ў радзе раёнаў супадае з адпаведнай тэрыторыяй парадыгмы дзеяслова цяперашняга часу гнаць: *жэну́, жэне́ш, жэне́...* гл. карту №206). Аднак, паколькі ў адказах адпаведна *ганя́ць* прыводзяцца формы *гоні́ць, гонілі*, то ёсць падставы меркаваць, што *гоні́ць* ужываецца і ў значэнні 'ганяць', мае ітэратыўнае значэнне. Аб гэтым пераканаўча сведчаць шматлікія выпадкі паралельнага ўжывання *ганя́ць* і *ганіць*.
Адведзены ад картаграфавання адказы 41 і 78 нас. пунктаў, дзе прыведзены формы *га́ніў, га́ніла, га́нілі*, магчыма ў значэнні 'ганьбіць'.
У тых выпадках, калі даюцца ў парадыгме дзеясловы з рознымі галоснымі, на карце пастаўлены два знакі: 47, 51, 53, 54, 56, 59, 67, 101, 104, 111, 112, 140.
(буду у поля, на пасту) *ганя́ць, ганя́ў, ганя́ла, ганя́лі* 1—6, 8а, 9—14, 17—34, 36—38, 45, 46, 48—50, 52а, 55, 57, 58, 60, 61, 63, 65, 68, 70, 71, 73—77, 80—82, 86, 88, 100, 115—121, 123—130, 136, 141, 142. *гыня́ць, гыня́ў, гыня́ла, гыня́лі* 7, 15, 16, 35, 39, 42—44, 79, 83—85, 87, 89. *пара́ бу́льбу ганя́ць, ганя́ў, ганя́ла, ганя́лі* 8. *ганя́ць, ганя́ў, ганя́ла, ганёў, ганя́лі* 64. *гоня́ты, гоня́в, гоня́ла, гоня́лы, гоня́ют* 91, 96а, 97. *гоня́ць, гоня́ў, гоня́ла, гоня́лі* 106.
ганіць, ганіў, ганіла, ганілі 62, 72, 99, 102, 105, 135. *згоны́ (лес) на рацэ, ганілі, бу́дуць ганіць* 66. *гоніць, гоніў, гоніла, гонілі* 107, 110, 114, 115, 138. *гоніть, гоніў, гоніла, гонілі* 134. *гонілі коро́ў у лес, бу́дуць гоніць, гоніцьмуць* 137. *гоніці, гоніў, гоніла, гонілі* 102, 113. *ганіці* (гусей), *ганіў, ганіла, ганілі* 93. *гоныты, гоныв, гоныла, гонылі (гоны́лы)* 90, 94а, 95, 96, 103, 108, 109, 131, 132.
ганёў, ганіў, ганя́лі, ганілі, ганіла, ціба́ лёдво даганіла 47. *ганя́ць, ганіць, ганя́ў, ганіў, ганя́ла, ганіла* 51, 53, 54, 56, 59, 67, 101, 104, 111, 112, 140. *гоня́ть, гоня́ў, гоня́ла, гонілі* 133.

ганя́ць, го́ніў, го́ніла, го́нілі 122.
гунэ̂тэ, гунэ̂в, гунэ̂ла, гунэ̂лэ 98.

Карта № 206

ФОРМЫ ПЕРШАЙ АСОБЫ АДЗІНОЧНАГА ЛІКУ ЦЯПЕРАШНЯГА ЧАСУ ДЗЕЯСЛОВА *ГАНЯЦЬ, ГАНІЦЬ*

№ 3876 «Гнаць: жану, жэну, жэню, гоню, жанеш, гоніш, жане, гоніць, жануць, гоняць, гонюць....»
На карце супрацьпастаўляюцца розныя тыпы парадыгм цяперашняга часу дзеяслова гнаць: *ганю, го́ніш, го́ніць, го́нім, го́ніце, го́няць (го́нюць): жану́, жане́ш, жане́, жанём, жа̀неце́, жану́ць (жену́ть)*. У адказах прыводзяцца формы адзіночнага ліку і форма 3-й асобы множнага ліку.
гнаць каро́ў (і іншых жывёл): *ганю, го́ніш, го́ніць, го́нім, го́ніце, го́няць (го́нюць)* 1—22, 24—44, 52, 53, 63—65, 68—89, 104, 112, 115, 116, 118, 119, 121, 123—126, 128—130, 139, 141, 142.
гнаць: жану́, жане́ш, жане́, жану́ць 46—51, 54—56, 99—101, 105, 106, 110, 114, 117, 120, 122, 135—138. *гна́ты: жыну́, жане́ш, жыну́т* 90, 91. *жэнэ́ш* 92. *гнаць: жану́, жане́ш, жане́, жану́т* 93. *гна́ты: жэну́, жэнэ́ш, жэну́ть* 94а. *жыну́, жынэ́ш, жынэ́, жыну́ть* 95. *гна́тэ: жэну́, жэнэ́ш, жэнэ́, жэну́ть* 98, 103, 108, 109, 131—134.
гнаць: жану́, жане́ш, жане́, жанём, жане́ця, жану́ць і паралельна: *ганю, го́ніш, го́ніць, го́нім, го́ніце, го́няць* 45, 60—62, 66, 67, 127, 140. *гнать: жэну́, гоню, жэне́ш, го́ніш, жэне́, го́ніт, воны́ жэну́т, го́нят* 102. *гна́ті: жэну́, гоню, жэ́неш, го́ніш* 94. *гна́ты: жэну́, жэнэ́, жэну́ть* і *го́ныш, гоны́ть, го́нять* 96а, 97.
гнаць: гэну́, погэне́ш, пога́не, гэну́ць 107. *гэну́, гэне́ш, гэну́ць* 113.
гнаць: ганю, го́ніш, го́ніць, го́няць; жэнь у хлеў! Паджэ́нь цялу́шку! 23. *ганю, го́ніш, го́ніць, го́няць; выжань каро́ву! зажэ́нь каро́ву! ганю, го́ніш, го́ніць, го́няць каро́ў; зажану́ каро́ву* 57, 58, 59. *ганю, го́ніць; выжані!* 111.

Карта № 207

ПАШЫРЭННЕ ДЗЕЯСЛОВАЎ З КОРАНЕМ *-НІК-*

АЛА F 2616 -nikalъ возникал — nicao — znikał
Картаграфуюцца дзеясловы з коранем *-нік-*, у прыватнасці, *узнікаць, знікаць*. Адведзены ад картаграфавання словы з іншымі каранямі.
узьніка́ць 7А, 55А, 61А. *узьніка́е* 53А. *узьніка́ў* 2А, 4А, 6А, 13А, 15А, 18А, 30А, 31А, 33А, 34А, 37А, 39А, 46А, 58А, 66А, 70. *вазьніка́ў* 40А. *вузьніка́ў* 57А. *възьніка́ў* 20А. *вызьніка́ў* 2А. *зьніка́ў* 3А, 5А, 9А *(зьнікні з маіх вачэй)*, 16А (з прыстаўкамі *уз-, воз-* не ужыв.), 56А (і *настава́ў*), 59А, 115. *зьніка́йіць* 21А. *зныкнуты* 52А (рэдк.). *зьнік* 14А. *знык* 48А. *унікла вада* (перастала цячы) 32А. *уніка́ў калодзіж* 41А *(уныка́ў тапелец)*. *штоб ты ня ўзьнікла* (праклён) 62А.
Адсутнасць слоў: 1А *(найшлося, настаў)* 8А, 10А, 11А *(паўставаў)*, 12А *(утвараўся)*, 17А, 19А, 22А, 23А, 24А *(пъяўляўся)*, 25А, 26А *(наставоў)*, 27А *(паявіўсё, прапаў)*, 28А *(наставаў)*, 29 *(настава^{о}ў, находзіўсё)*, 35А, 36А, 38А, 42А, 43А, 44А *(наставаў)*, 45А *(настаў)*, 47А, 49А *(настаў, наставаў)*, 50А *(наставаў)*, 51А, 54А, 60А, 63А — 65А, 67 *(найшлося, настаў)*, 50 *(найшоўся)*, 61.

Карта № 208

НАЦІСК У ФОРМАХ ДЗЕЯСЛОВА *КІДА́ЦЬ*

№ 3880 «Кідаць, кіда́ць: кідаю, кіда́ю, кідае, кіда́е...»
На карце паказаны супрацьпастаўленні форм інфінітыва і цяперашняга часу дзея-

слова кідаць з розным тыпам націску: *кідаць — кідáць, кідаю — кідáю, кідае — кідáе.*

кідáць, кідáю, кідáе 17, 31, 67, 88, 124, 130, 141. *кідáць, кідáе, кідáя* 18—20, 38, 52, 53, 54, 57—59, 71, 75, 76, 78—82, 87, 89. *кідáць, кідáю, кідáець* 9, 14, 36, 88. *кідáць, кідáю, кідáіць* 1—8а, 10—13, 15, 16, 21, 22, 24, 28, 29, 32, 33, 35, 39—44, 83—86, 89.

кідаць, кідаю, кідае 23, 37, 46, 48, 51, 56, 57, 61, 62, 67, 74, 100, 101, 104—107, 110—117, 120, 120а, 122—126, 130, 135—142. *кідаць, кідаю, кідая* 20, 25—27, 30, 45, 47, 49—50, 52—55, 58—60, 63—66, 68—73, 75, 77—82, 99, 118, 119, 121, 125, 127—130. *кідаць, кідаю, кідаіць* 21, 22, 33, 84, 86. *кідаць, кідаю, кідъйіць* 34.

кідыць, кідаю, кідыйіць 85 (рэдк.), *кідать, кідаю, кідае* 133, 134. *кідаці, кідаю, кідае* 93, 102. *кідаты, кідаю, кідае* 91, 97. *кідаті, кідаю, кідае* 94. *кы́даты, кы́даю, кы́дае* 90, 92, 94а—96а, 103, 108, 109, 131. *кúдаты, кúдаю, кúдае* 132. *кэ̂датэ, кэ̂даю, кэ̂дае* 98.

Карта № 209

НАЦІСК У ФОРМАХ ДЗЕЯСЛОВА *КРАСЦІ*

№ 3881 «Крáсці: крáду, крадý, крáдзе, крадзé...»

На карце паказаны супрацьпастаўленні форм цяперашняга часу дзеяслова *крáсці* з розным тыпам націску — з нерухомым націскам на аснове і адпаведныя формы з націскам на канчатку тыпу *крáду, крáдзе, крадý, крадзé.*

крадý, крадзé 17—23, 25, 26, 28, 30, 31, 37, 45—60, 62, 67, 93, 100, 104, 116, 117, 120—121, 123, 127, 140—142. *крадý, крадзéць* 1—6, 8—11, 14, 24, 25а, 36. *крадý, крадэ́* 91, 96а, 98.

крáду, крáдзе 38, 53, 56, 61, 67, 74, 94, 99, 101, 102, 105—107, 110—115, 122, 125—127, 130, 135—139, 141, 142. *крáду, крáдзя* 27 (рэдк.), 55, 63—66, 68—73, 75—83, 87, 118, 119, 124, 128, 129. *крáду, крáдзець* 86—88. *крáду, крáдзіць* 7, 8а, 12, 13, 15, 16, 29, 32—35, 39—44, 84, 85, 89. *крáду, крáде* 134. *крáду, крáдэ* 90, 92, 94а—96, 97, 103, 108, 109, 131, 132, 133.

Карта № 210

НАЦІСК У ФОРМАХ ДЗЕЯСЛОВА *РАБІЦЬ*

№ 3883 «Робіць, рабíць: роблю, раблю́, робілі, рабíлі...»

На карце паказаны варыянты націску дзеяслова рабіць.

Адводзяцца ад картаграфавання назвы *дзéлаць* і *рабóтаць*, таму што не адпавядаюць тэме карты.

рабíць, раблю́, рабíлі 2—6, 8а, 14, 16—27, 31, 33, 35—37, 43 (рэдк.), 45—47, 49—67, 69, 71, 72, 74—79, 81, 82, 84—87, 89, 99, 100, 104, 105, 111, 112, 115, 116, 118, 120—121, 123—127, 130, 135, 141. *робы́ты, роблю, робы́лі* 90—92. *робы́ты, роблю, робы́лы* 94а, 96—97, 103, 108, 109, 131, 132. *робы́ты, роб'ю, робы́лы* 95. *робіті, роб'ю, робілі* 94. *рубэ̂тэ̂, рублю, рубэ̂лэ̂* 98. *робіці, роблю, робілі* 102, 106. *робіть, роблю, робілі* 133, 134. *робіць, роблю, робілі* 101, 107, 113, 114, 136—138.

рóбіць, рóблю, рóбілі 1, 2, 4, 5, 8—11, 16, 28, 29, 30. 32—34, 70, 88, 122. *рóбіць, раблю, рабілі* 48, 83, 139, 140, 142. *рóбіць, роблю, робілі* 107, 110. *рóбіць, рóблю, робілі* 117.

рабіць, раблю, рóбілі 33, 93.

Адсутнасць лексемы: 12, 13, 15, 38—42, 44, 68, 80.

Адведзены: *дзéлаць* 7, 73, 80. *рабóтаць* 80, 119, 128, 129.

Карта № 211

НАЦІСК У ФОРМАХ ДЗЕЯСЛОВА *ВІСЕЦЬ*

№ 3884 «Вісéць, вíсець: вісíць, вíсіць, вісяць, вíсяць, вісéлі, вíселі...»

На карце паказаны варыянты націску дзеяслова вісéць.

вісéць, вісíць, вісяць, вісéлі 1—48, 52—54, 56—89, 99, 100, 104—106, 111, 112, 115—121, 123—130, 135—142. *вісéць, вісíт, вісят, вісéлі* 102. *вісéці, вісíць, вісят, вісéлі* 93.

вíсець, вíсіць, вíсяць, вíселі 46, 49—51, 53, 55, 60, 67, 101, 104, 107, 110—112, 114, 112. *вíсець, вíсіць, вíсяць, вíселі* 113. *вíсеть, вíсіть, вíсять, вíселі* 133, 134. *вíсіть, вíсять, вíсэлі* 97. *вíсіць, вíсеў* (рушнік) 137. *вíсыты, вíсыт, вíсят, вíсылі* 90, 91. *вíсыты, вíсыть, вíсять, вíсылы* 92, 94а, 96, 96а, 103, 108, 109, 131, 132. *вíсыты, вíсыть, вíсеть* (3-я асоба мн. ліку), *вíсылы* 95. *вếсеті, вếсіт, вếсят, вếселі* 94. *вếсітê, вếсить, вếсять* 98. *вéсець, вéсіт, вéсят, вéсялі* 102.

Карта № 212

НАЦІСК У ФОРМАХ ДЗЕЯСЛОВА *ЗАБРАЦЬ*

№ 3885 «Забрáць: забярý, забéру, забярэ, забéрыць, забяруць, забéраць...»

На карце паказаны варыянты націску ў формах дзеяслова забрáць.

забрáць: забярý, забярэ́, забярýць 17—20, 23, 25—27, 31, 37, 45—72, 74—77, 80, 81, 88, 99, 100, 104, 105, 110—112, 115—121, 123—130, 139—142. *забрáць: заберý, заберэ́, заберýць* 114, 122, 135—137. *забрáць: зыбярý, зыбярэ́, зыбярýць* 43. *забрáць: забярý, забярэ́ць, забярýць* 3, 7, 8, 10, 11, 21, 22, 25а, 33, 36, 38, 42, 73, 80—82, 88. *забрáць: забярý, забярéць, забярýць* 86. *забрáць: зыбярý, зыбярэ́ць, зыбярýць* 44. *зыбрáць: зыбярý, зыбярéць, зыбярýць* 16, 32, 39—41, 79, 83—85, 87, 89. *зыбрáць: зыбярý, зыбярэ́ць, зыбярýць* 35, 78. *забрáць: забэрý, забэрэ́, забэрýт* 102. *забрáць: забэру, забэрэ́, заберýць* 113. *забраті: забэрý, забэрэ́, забэрýт* 94. *забрáты: забэрý, забэрэ́, забэрýть* 94а, 108, 109, 131. *забрáты: забырý, забырэ́, забырýт* 90—92, *забрáты: забырý, забырэ́, забырýть* 95—97, 103, 132. *забрáтэ: забэрý, забэрэ́, забэрýть* 98. *забрáці: забарý, забарэ́, забарýт* 93. *зобрáці: зобэрý, зобэрэ́, зобэрýць* 101. *зобрáць: зоберý, зоберэ́, зоберýць* 138. *зобрáць: зобарý, зобарэ́, зобарýць* 106. *зобрáць: зобэрý, зобэрэ́, зобэрýць* 107. *зобрáть: забэрý, забэрэ́, забэрýць* 133. *забрáть: заберý, заберэ́, заберýть* 134.

забрáць: забéру, забéрыць, забéруць 6, 12, 15. *забрáць: забéру, забéріць, забéруць* 13. *забрáць: забéру, забéрыць, забéраць* 14.

забрáць: забярý, забéрыць, забéруць 1, 2, 4, 6, 8—9, 21, 24, 28. *зыбрáць: зыбярý, забéрыць, забéруць* 29.

Карта № 213

НАЦІСК У ФОРМАХ ДЗЕЯСЛОВА *САБРАЦЦА*

№ 3886 «Сабрáцца: сабярэцца, сабéрыцца, сабярýцца, сабéрацца...»

На карце паказаны супрацьпастаўленні па націску ў формах дзеяслова сабрáцца.

сабрáцца: сабярэ́цца, сабярýцца 8а, 9, 17—21, 23, 25—27, 31, 33, 36—38, 48—55, 57—63, 65—77, 80—82, 86, 88, 100, 104, 105, 110—112, 114—130, 135, 137—142. *сабрáцца: сабярéцца, сабярýцца* 32. *сабрáцца: зьбярэ́цца, зьбярýцца* 2, 10, 11, 22, 23, 61. *сабрáцца: зьбярэ́цца, сабярýцца* 46, 64. *сабрáцца: сабярэ́цца, збярýцца* 59. *сыбрáцца: сыбярэ́цца, сыбярýцца* 34, 35, 40, 42, 43, 78. *сыбрáцца: сыбірéцца, сыбярýцца* 39, 41. *сыбрáцца: сыбярéцца, сыбярýцца* 44, 79, 83, 84, 85, 87, 89. *собрáцца: зберýцца, зберэ́цца* 104. *собрáцца: собэрэ́цца, собэрýцца* 102, 113. *собрáцца: соберэ́цца, соберýцца* 136. *сабрáціса: зьбарэ́цца, зьбарýцца* 93. *сабрáтыс(а): забы^э^рэ́цца, забы^э^рýцца* 103. *собрáтыся: собэрýся, собрáлыся* 96а. *собрáтысь:*

сабырэ́цьця, сабырýцьця, збырýцьця 90. *забрáцца: зьбярэ́цца, зьбярýцца* 45, 127. *забя́рэцца, забярýцца* 47. *зьбірáцца: зьбярэ́цца, зьбярýцца* 56, 99. *забрáтыса: забэрэ́цца, забэрýцца* 107, 108, 109. *забрáтыса: забырэ́цца, забэрýцца* 132. *забрáтысь: забырэ́цьця, забырýцьця* 95. *забрáтысь: забярэ́цца, забярýцца* 94а. *забрáтись: забэрэ́ця, забэрýця* 98. *забрáцца: заберэ́цца, заберýцца* 134. *забырáтысь: забырэцьця, забырýцьця* 96. *зобрáтіса: збэрэ́цца, збэрýцца* 95. *зобрáтыся: збэрэ́цьця, збэруцьця* 97. *зобрáцца: забярэ́цца, забэрýцца* 133. *зобрáцца: зобэрэ́цца, зобэруцца* 101. *зобрáцца: зьбярэ́цца, зобірýцца* 106. *зубрáтыся: збырэ́ться, збырýться* 91. *збырáтыся: збырэцьця, збыруцьця* 92, 131.

сабрáцца: сабе́рышся, сабе́рыцца 1. *сабрáцца: сабе́рыцца, сабе́рацца* 3. *сабрáцца: сабе́рышся, сабе́рыцца, сабе́рымся, сабе́руцца* 4. *сабрáцца: сабе́рыцца, саберуцца* 5, 6. *сыбрáцца: сабе́руцца* 7. *сабрáцца: сабе́рыцца, сабе́рацца* 8. *сабрáцца: сабе́рыцца, сабе́руцца* 8а. *сабрáцца: саберыцца, збе́руцца* 9. *сабрацца: сабе́руцца* 12. *сабрáцца: сабе́рімся, сабе́руцца* 13. *сабрáцца: сабе́рыцца, сабе́рацца* 14. *сабрáцца: сабе́рыцца, сабе́руцца* 15. *сабрáцца: сабе́ріцца, сабе́руцца* 16. *сабрáцца: сабе́рыцца, сабе́руцца* 21. *сабярý: сабе́рымся, сабе́руцца* 24. *сабрáцца: сабе́рыцца, сабе́рацца* 28. *сыбрáцца: сабе́рыцца, сабе́руцца* 29. *сабрáцца: сабе́рыцца* 30.

Карта № 214

НАЦІСКНЫ ГАЛОСНЫ Ў ФОРМАХ ДЗЕЯСЛОВА *УДАРЫЦЬ*

№ 3888 «Ударыць, удырыць, удару, удыру, удараць, удыраць, ударылі, удырылі...»

Карта прысвечана паказу тэрытарыяльнага пашырэння варыянтаў **націскнога** галоснага на месцы *(а)* у каранёвай марфеме парадыгмы дзеяслова *ýдáрыць*. Акрамя гэтай асноўнай тэмы, на карце абазначаны лексемы, якія адпавядаюць значэнню дзеяслова *ýдáрыць* — *выцяць, стукнуць, задáць* і іх марфалагічныя ўтварэнні: *тнуць, здаць*. У некаторых адказах стаіць прочырк, што, відаць, абазначае адсутнасць слова *ýдарыць* у мясцовай гаворцы. (адказы нас. пунктаў: 47, 50, 91, 136), але семантычныя адпаведнікі не прыведзены. У адказе нас. пункта 104 у адносінах да слова *ýдарыць* даецца памета (нов.). У адказе 94а — новае, рэдкае. Адносна лексемы *вы́цяць* адзначана — традыцыйнае — у адказе 104 нас. пункта.

Недастатковы матэрыял прыведзены ў адказе 92 нас. пункта — толькі адна форма трэцяй асобы адз. ліку *удáрыв*. Звычайна ў адказах прыведзены формы інфінітыва, цяперашняга і прошлага часу.

удáрыць, удáру, удáрыць, удáрылі 1—11, 14, 15, 17, 18, 21—38, 40, 42, 43, 48, 49а, 52, 53, 54, 56—63, 65—71, 73, 75, 76—78, 80—82, 99, 104—106, 111, 112, 115, 116—118, 120, 121—130, 135, 137—142, *удáріць, удáрю, удáріш, удáріць, удáрілі* 12, 13, 16, 32, 39, 41, 44, 79, 84—89. *вдáрыты, вдáру, вдáрат* (нов.) 90. *удáрыв* 92. *удáріті, удáру, удáрат, удáрылі* 94. *удáрыты, удáру, удáрать, удáрылы* 94а (нов., рэдк.), *вдáрыты, вдáру, вдáрать, вдáрылы* 103.

удырыць, удыру, удыраць, удырылі 45, 49, 53, 66, 72, 74, 102, 104, 105, 107, 110, 113, 114, 122, 126, 129, 137. *вдырыты, вдыру, вдыреть, вдырылы* 95, 108, 109, 132. *удырыть, удыру, удырылі* 133, 134.

удэ́рыць, удэ́рыш, удэ́ра, удэ́рылі 19, 20, 46, 51, 52, 93, 101, 102.

выцяць 52а, 56, 64. *выцяць, выцяю, выцялі* (трад.) 63. *вытяты, вытну, вытнуць, выцялы* 96. *выцяць каго́* (трад.). *вытяты, вытну, вытялы* 131. *зацяць, зацяў, зацялі* 100. *тéтэ, тну, тнуть, тнýлэ* 98.

здаць, здам 55. *задáць* 119.

стýкнуты, стýкну, стýкнулі 97.

Карта № 215

НАЦІСК У ФОРМАХ ДЗЕЯСЛОВА *ПРЫЛЯТАЦЬ*

№ 3889 «Прыле́таць, прылятáць, прыля́таць: прыле́таюць, прылятáюць, прыля́таюць...»

На карце паказаны варыянты націску ў формах дзеяслова прылятаць.

Назва *прыля́таваць* картаграфуецца як *прыля́таць*.

прылятáць, прылятáюць 2, 3, 6, 8, 18—28, 31, 45, 47—50, 52—59, 61, 63—69, 71—74, 76, 77, 82, 104 (сучасн.), 105, 111, 112, 115—120а, 122—124, 126, 127, 129, 130, 139, 141, 142. *прылітáць, прылітáюць* 1, 4, 5, 8а, 10, 11, 13—17, 29, 30, 32—44, 75, 78, 80, 81, 83—85, 87. *прылêтáць, прылêтáюць* 9. *прылетáць, прылетáюць* 114, 128, 135—138. *прылетáть, прылетáють* 133. *прілітáць, прілітáюць* 79. *прілятáць, прілятáюць* 86, 88. *прылітáты, прілітáют* 90, 91. *прылітáты, прылітáють* 132 (рэдк.), *прылытáты, прылытáють* 131. *прылэтáты, прылэтáють* 108. *прылятáці, прылятáют* 93.

прыля́таць, прыля́таюць 53, 59, 60, 62, 75, 81, 118 (трад.), *прыля́таваць, прыля́таваюць* 129.

прыле́таць, прыле́таюць 49а, 51, 53, 99—102, 104 (трад.), 106, 110, 113, 135. *прыле́тать, прыле́тають* 134. *прыле́таты, прыле́тають* 97. *прылêтаті, прылêтают* 94. *прылітаты, прылітають* 94а, 95, 96а, 103, 108, 109, 132. *прылітатэ, прилітають* 98.

Карта № 216

АСНОВА ІНФІНІТЫВА ДЗЕЯСЛОВА *СЦЯГВАЦЬ*

№ 3890 «Сця́гаць, сцёгаць, сця́гваць: сця́гаю, сцёгаю, сця́гваю, сцягáе, сцёгае, сця́гвае...»

На карце паказаны супрацьпастаўленні асновы інфінітыва дзеяслова сця́гваць па націску і словаўтваральных элементах.

сцягáць 45, 46, 51, 59, 101, 102, 104, 136, 137, 140, 141. *сьцягáць* 31, 49, 50, 54, 56, 60—64, 69, 72, 74, 99, 100, 105—107, 111, 133, 135. *сцігáць* 80. *сьцігáць* 2, 8, 10, 14, 28, 32, 33, 40, 42, 78, 80. *сьцегáті* 94. *сьцегáць* 113, 114. *сьцягáты* 131. *сьтегáть* 134. *стягáты* 90, 94а—96а, 103, 108, 109, 132. *стягáтэ* 98.

сця́гаць 66, 110, 129, 130, 139. *сьця́гаць* 38, 73, 75, 81.

сцёгаць 120а, 129, 140, 142. *сьцёгаць* 31, 81. *сьцёгыць* 83, 85, 86, 87.

сця́гваць 18, 36, 48, 49а, 52а, 57, 67, 80, 88, 102, 116, 117, 119, 120, 122, 123, 125, 126, 130, 136. *сьця́гваць* 23, 25а, 27, 37, 53, 54, 55, 65, 70, 111, 115, 133, 135, 138. *стя́гваты* 109.

сця́гаваць 17, 24, 128. *сьця́гаваць* 1, 3, 4, 6, 8а, 9, 13, 19, 21, 25, 26, 30, 68, 75, 81, 82, 118. *сьця́гавыць* 5.

сця́гываць 79. *сьця́гывыць* 15, 16, 29, 35, 41, 43, 44. *сьця́гіваць* 11, 58.

сця́гуваць 20, 52, 77, 118, 124. *сьця́гувыць* 34, 39, 84. *сьтя́гуваты* 91, 92.

Адсутнасць лексемы: 12, 22, 47, 89, 97, 121.

Карта № 217

АСНОВА ІНФІНІТЫВА ДЗЕЯСЛОВА *ЗАЧЭСВАЦЬ*

№ 3894 «Зачэсаць, зачэсваць: зачэсаю, зачэсваю, зачэсае, зачэсвае...»

На карце картаграфаваліся асновы інфінітыва незакончанага трывання: суфіксальная аснова на *-ава-, -ыва-, -ува-, -ва-* супрацьпастаўляецца аснове на тэматычны галосны *а-* тыпу *зачэ́саваць : зачэ́саць*. Пры картаграфаванні ўлічана якасць першага галоснага суфікса і варыянты націскнога галоснага ў каранёвай марфеме. Канчаткі інфінітыва *-ць, -ці, -ты* на карце не ўлічваліся.

Як *зачэ́саваць* картаграфуецца *прачэ́саваць* у 127 п.

зачэ́сваць 7, 27, 28, 31, 33, 45, 47—51, 52а, 53—55, 57, 59—62, 64, 66, 67, 70, 74, 80, 88, 100, 102, 111, 112, 115—117, 119, 120, 122, 123, 125, 126, 133, 136—141. *зачэ́свыць* 85.

зачісваты 109. *зачи́сваты* 132.

зачэ́саваць 1—4, 6, 8а, 9, 17—19, 21—25, 25а, 30, 37, 63, 68, 69, 75, 81, 82, 86, 118, 128—130. *прачэ́саваць* 127..

зачэ́сываць 10, 11, 26, 32, 58. *зачэ́сывыць* 35, 40—44, 87, 89. *заце́сывыць* 16. *зачэ́сувыць* 29, 79. *зачэ́суваць* 52, 71, 76, 77, 124, 126. *зачэ́суваты* 90, 91, 131. *зача́саваць* 8, 81. *заца́саваць* 14.
зача́сывыць 5, 15. *зыча́сывыць* 34. *зъча́съвъць* 13.
зача́сувыць 39, 84.
зачо́сываць 36, 78. *зачо́сывыць* 83. *зачо́сывыць* 41.
зачэ́саць 20, 56, 67 (у старэйшых), 72, 73, 99, 101, 104 (трад.), 105—107, 110, 112—114, 118, 121, 128, 134, 135, 140. *зачэ́саці* 93. *зачэ́саті* 94. *зачэ́саты* 97.
зачі́саты 94а, 95, 96, 103, 108. *зачі́сатэ* 98.
зача́саць 38.

Карта № 218

АСНОВА ФОРМ ЦЯПЕРАШНЯГА ЧАСУ ДЗЕЯСЛОВА *ЗАЧЭСВАЦЬ*

№ 3894 «Зачэсаць, зачэсваць: зачэсаю, зачэсваю, зачэсае, зачэсвае...»

На карце супрацьпастаўляюцца асновы цяперашняга часу: аснова з суфіксам *-ава-* і яго фанетычнымі варыянтамі: *-ыва-, -ува-, -ва- :* аснове на *-ай-, -уй-* тыпу зачэ́саваю, зачэ́савае : зачэ́саю : зачэ́сую. На карце абазначаны таксама фанетычныя варыянты націскнога галоснага ў каранёвай марфеме. У адказах прыводзіцца першая і трэцяя асобы адзіночнага ліку або толькі першая або трэцяя асоба адзіночнага ліку. У 52 п. знак пастаўлены на аснове інфінітыва. Наяўнасць і адсутнасць *-ць(-ти, -ть)* у трэцяй асобе на карце не адзначаліся.

зачэ́саваю, зачэ́савае(я), зачэ́саваіць 1—4, 6, 8а, 9, 17, 18, 21, 22, 24, 25, 25а, 30, 33, 37, 75, 81, 82, 86, 118, 126, 128, 130. *зачэ́сываю, зачэ́сываіць* 10, 11. *зачэ́сываю, зачэ́сывая* 26. *зачэ́сывыю, зачэ́сывіць* 40, 42, 44. *зачэ́саваю* 58. *зачы́сывыю* 35. *заче́сывыю* 41. *зачэ́сывыя, зачэ́сывыіць* 87. *зачэ́сувыю* 29. *зачэ́суваюць* 52. *зачэ́сывую, зачэ́сывыіць* 43. *зачэ́сываіць* 32. *зачэ́суваю, зачэсувая* 76. *зачэ́сувую, зачэ́сувыя* 79. *зачэ́сваю, зачэ́свае(я), (зачэ́сваіць)* 7, 27, 28, 31, 45, 47—51, 52а, 53—55, 57, 59—62, 67, 70, 74, 80, 88, 100, 102, 111, 112, 115—117, 120, 122, 123, 125, 126, 133, 136—139, 141. *зацэ́свыю, зацэ́свыіць, зачэ́свыю, зачэ́свыіць* 85. *зачэ́шваю, зачэ́швыіць* 89.
зача́саваю, зача́савая (зача́саваіць) 8, 13, 14, 81. *зача́сывыю, зача́сывыя (зача́сывыіць)* 5, 15, 39, 84. *зычасувыю, зычасувыіць* 34.
зачо́сываю, зачо́сывая 78. *зачо́сывыю* 41, 83. *зачо́сваю, зачо́сваіць* 36.
зачі́сваю, зачі́свае 109, 132.
зачэ́саю, зачэ́сае 30, 56, 62, 64, 67 (у старэйшых) 72, 73, 75, 82, 93, 94, 99, 101, 104 (трад.), 105—107, 110, 113, 114, 129, 134, 135, 140. *зачэ́сыю* 35. *зачэ́сую, зачэ́суя* 34, 52, 63, 68, 69, 71, 77, 90, 112, 119, 124, 126—131. *зачэсую, зачэ́сая* 121.
зачэ́сую 19, 20. *зачэ́шую, зачэ́шуе* 38, 118.
зача́саю, зача́сае 38, 118.
зачі́саю, зачі́сае 94а, 95, 96, 98, 103, 108.

Карта № 219

АСНОВА ІНФІНІТЫВА ДЗЕЯСЛОВА *РАСШЧЭПЛІВАЦЬ*

№ 3895 «Расшчэпаць, расшчэпліваць, расшчапляць: расшчэпаю, расшчэпліваю, расшчапляю...»

На карце супрацьпастаўляецца інфінітыўная аснова незакончанага трывання на *-іва-, -ява-, -юва-, -ава-, -ва-* аснове на тэматычны *-а, (-я)* тыпу *рашчэ́пліваць, рашчэ́пляваць, рашчэ́плюваць, рашчапля́ць, рашчэпаць.* Улічаны варыянты націскнога галоснага *(а), (і)* у каранёвай марфеме, і не ўлічваўся зычны асновы *рашчэ́пліваць — раске́пліваць.* Не картаграфаваліся некаторыя словы *расчапі́ць, рашчыпа́ць* 14, 32, *рошчыпа́ты* 90, 94а, 96а, 131, паколькі гэтыя формы адносяцца да закончанага трывання. У 15 п. знак пастаўлены на падставе адказу *зашчэ́пліваць.* У некаторых адказах адзначана адсутнасць адпаведнай лексемы, што пазначана на карце.

рашчэ́пліваць 4, 6, 8—9, 11, 17, 18, 22, 27, 30, 34, 35, 41, 43, 49, 49а, 52а, 58—61, 67, 69, 71, 73, 74, 80, 82, 104, 116—119, 121, 123, 124, 127—130, 139. *рашчэ́плівыць* 29, 40, 83. *рышчэплі́выць* 85. *расчэ́пліваць* 3. *расчэ́плівыць* 41. *раске́пліваць* 37. *рассшчэ́пліваць* 28, 31, 36, 54, 56. *рашшчэ́пліваць* 53. *рашшчэ́плівыць* 16. *зашчэ́плівыць* 15.
рашча́пліваць 5, 81. *рашча́плівыць* 13. *рышча́плівыць* 39, 44, 84. *рышша́плівыць* 16.
рашчэ́пляваць 19, 21, 24, 25, 69. *рашке́пляваць* 25.
рашчэ́плюваць 20, 52, 63, 64. *рушчэ́плюваты* 91.
рашчапля́ць 48, 50, 51, 55, 57, 61, 62, 67, 70, 75, 76, 80, 86, 99, 105, 112, 118, 125—127, 129, 137. *рашчыпля́ць* 30. *рышчыпля́ць* 78, 81, 84, 85, 87. *расшчапля́ць* 26, 46, 48, 140, 142. *расчапля́ць* 25а. *рысчыпля́ць* 7, 10. *рашшчапля́ць* 45, 53, 60, 89. *рашшчэпля́ць* 102. *рошчэпля́ць* 138. *рошчэпля́ты* 97. *рышчыпля́ць* 79. *рышшыпля́ць* 16.
рашчэ́паваць 33. *рашчэ́пываці* 93. *рашчэ́паваць* 128.
рашчэ́пваць 100, 115. *рошчэ́пваць* 114. *рошчэ́пвать* 133, 134.
рошчі́пваты 108.
рашчэ́паць 65, 72, 82, 101, 122, 136. *рашчэ́ппаць* 135. *рошчэ́паті* 94. *расшчэ́паць* 54.
рошчі́паты 96, 109. *рушчі́патэ̂* 98. *рошчі́паты* 95, 103.
Іншыя лексемы: *раськя́паць* 38. *ськапа́ць* 77. *скіпа́ць* 88.
Лексема не адзначана: 47, 68, 113, 119, 132.
Адведзены: *шчэма́ць* 111. *рашчама́ць* 112. *роспліќваць* 113. колоць дровы 119. *рашчапа́ць* 65. *рашчыпа́ць* 14, 32. *рошчыпа́ты* 90, 94а, 96, 131.

Карта № 220

НАЦІСК У ІНФІНІТЫВЕ ДЗЕЯСЛОВА *ВЫТРАСАЦЬ*

№ 3896 «Вытрэсаць, вытраса́ць, вытрэсваць, вытра́сываць: вытрэсаю, вытраса́ю, вытрэсваю, вытра́сваю...»

На карце паказаны варыянты націску ў формах дзеяслова вытраса́ць.

Назвы *вытрэсаваць, вытрэсваць, вутрэсваць, вытрэсуваты* картаграфуюцца як *вытрэсаць, вытра́сываць, вытра́хіваць — як вытра́саць, вытраха́ты — як вытраса́ць.* Формы *вытре́саты, вітрэсуваты* картаграфуюцца як *вытра́саць,* а не *вытрэсаць,* таму што ў гаворках н. пп. № 97, 98 пераход пад націскам *'а>е, э* з'яўляецца рэгулярнай з'явай (гл.: Клімчук Ф. Д. «Гаворкі Заходняга Палесся». Мн., 1983. С. 27—28).

Адведзены ад картаграфавання назвы *трапа́ць, вытру́шваць, утру́шваць, выкала́чваць, вы́калаціць, вытру́шаць,* бо яны не адпавядаюць тэме карты.

вытраса́ць, вытраса́ю 1—6, 8—11, 14, 17—19, 21, 22, 24—28, 30, 31, 33, 36—38, 45—61, 63—66, 68—71, 73—76, 78, 80, 100, 111, 116—118, 120, 123, 125—127, 129, 139, 141, 142. *вытрі́са́ць, вытрі́са́ю* 13, 16, 32, 39, 41, 44, 79, 83—87, 89. *вытрыса́ць, вытрыса́ю* 7, 15, 29, 34, 35, 40, 42, 43, 81. *вытряса́ць, вытряса́ю* 88. *вытряса́ты, вытряса́ю* 96а. *вытраса́ты, вытраса́ю* 90, 91, 94а. *вітраса́ць, вітраса́ю* 130, 138. *вутраса́ць, вутраса́ю* 138 (нов.). *вытраха́ты* 92.
вытря́саты, вытря́саю 95—96а, 103, 108. *вытра́саты, вытра́саю* 109. *вітра́сать* 133. *вытре́саты, вытре́сую* 97. *вытра́сываць, вытра́сываю* 124. *вытра́сваты, вытра́сваю* 132. *вітрэ́суватэ, вітрэ́сую* 98. *вытра́хіваць* 82.
вытрэ́саць, вытрэ́саю 53, 54, 56, 58—62, 64, 67, 72, 99, 102, 104 (трад.), 105, 110, 111 (трад.), 112, 115, 117. *вытрэ́сую* 19. *вытрэ́саць, вытрэ́сую* 120а. *вытрэ́саці, вытрэ́саю* 93. *вытрэ́саті, вытрэ́саю* 94. *вытрэ́сать, вытрэ́саю* 134. *вытрэ́саю* 107. *вытрэ́сваць, вытрэ́сваю* 122, 137. *вытрэ́саваць, вытрэ́саваю* 106. *вутрэ́сваць, вутрэ́сваю* 136. *вытрэ́суваты, вытрэ́саю* 131.

Адсутнасць назвы: 12, 23, 140.
Адведзены: *трапáць* 77. *вытрýшваць* 113. *утрýшваць* 114. *выкалáчваць* 119. *вы́калацiць* 121. *вытрýшаць* 128.

Карта № 221

НАЦІСК У ФОРМАХ ДЗЕЯСЛОВА *ВЫМЯТАЦЬ*

№ 3897 «Вымéтаць, вымятáць: вымéтаю, вымéтваю, вымятáю...»
На карце супрацьпастаўляюцца формы па націску: націск на тэматычным галосным — націску на каранёвым складзе тыпу *вымятáць, вымятáю : вымéтаць, вымéтаю,* а таксама гэты ж дзеясловў з іншымі прыстаўкамі. Адзінкавыя паралельныя формы з суфіксам *-ва- (вымéтваць)* на карце не ўлічваліся.
вымятáць 2, 3, 6, 17—19, 21—23, 25, 25а, 27, 31, 45—55, 57, 59—61, 63—65, 66 (сучасн.), 67—71, 74, 76, 77, 82, 88, 104, 105, 116—119, 121, 124—126, 128—130, 139, 141. *вымiтáць, вымiтáю* 1, 4, 5, 8а, 10, 11, 13—17, 26, 28, 29, 32—40, 42—44, 73, 75, 78—81, 83—86, 89, 123. *выметáць, выметáю* 9, 30, 120, 120а. *падмiтáць, падмiтáю* 8, 24. *замятáць, замятáю* 119. *вымiтáты, вымiтáю* 96, 97. *вымытáты, вымытáю* 90—92, 131. *выметáты, выметáю* 96а. *вуметáць, вуметáю* 136, 137. *вiмэтáць, вiмэтáю* 138. *умятáць, умятáю* 127.
вымéтаць, вымéтаю 53, 56, 59—62, 66, 67 (рэдка), 72, 99—102, 104 (трад., пераважае), 106, 107, 111, 113, 115, 120, 127, 129, 133—135, 140, 142. *вымêтаць, вымêтаю* 110, 112. *умéтаць, умéтаю* 114, 127, 134. *вымэ́тацi, вымэ́таю* 93. *вымéтатi,* вымéтаю 94. *вымiтаты, вымiтаю* 94а, 95, 96, 103, 108, 109, 132. *вымiтатэ, вымiтаю* 98. *замéтаць, замéтае* 58. *замéталi каласы́* 67. *пазамéтала ўсе кутóчкi* 104.
Адведзены: *вымéтваю* 53, 54. *вымётвыць, вымётывыю* 87. *вымя́тыю* 40. *вымéтваць, вымéтваю* 113. *вумéтваю* 137.

Карта № 222

НАЦІСК У ФОРМАХ ДЗЕЯСЛОВА *ЗАПЛЯТАЦЬ*

№ 3898 «Заплéтаць, заплятáць: заплéтаю, заплéтваю, заплятáю...»
На карце супрацьпастаўляюцца формы інфінітыва і цяперашняга часу з нерухомым націскам на тэматычным галосным адпаведным формам з націскам на каранёвым складзе тыпу *заплятáць, заплятáю : заплéтаць, заплéтаю.*
Адзінкавыя паралельныя формы з націскам на каранёвым складзе з суфіксам *-ва-* на карце не адзначаліся. У 92 п. знак пастаўлены на падставе адказа *запляты́ся.*
заплятáць, заплятáю (косы) 3, 18, 19, 22, 23, 25, 25а, 27, 31, 45—55, 59—64, 66—70, 74, 76, 77, 82, 88, 104, 118, 119, 124—130, 139—142. *заплетáць, заплетáю* 9, 30, 86, 136, 137. *заплiтáць, заплiтáю* 1, 2, 4—8а, 10, 11, 13—17, 24, 26. 28, 29, 32, 33, 36—38, 73, 75, 80, 81, 83, 123. *зыплiтáць, зыплiтáю* 34, 35, 39, 40, 43, 44, 78, 79, 84, 85, 87, 89. *заплiтáты, заплiтáю* 90, 91. *заплытáты, заплытáю* 96а, 131. *заплiтáтэ, заплiтáю* 98. *зыплыты́ся* 92.
заплéтаць, заплéтаю 53, 54, 56, 58, 59, 62 (пераважна), 67 (у старэйшых), 99—102, 104 (трад.), 105—107, 111, 112, 114—117, 120, 121, 127, 135, 136, 138. *заплêтаць, заплêтаю* 60, 61, 66, 110. *заплéтать, заплéтаю* 133, 134. *заплéтацi, заплéтаю* 93. *заплêтатi, заплêтаю* 94. *заплiтаты, заплiтаю* 95, 96, 103, 108, 109, 132. *заплéтаты* 97. *заплятаць, запля́таю* 53.
Адведзены: *заплéтваю* 53, 54, 59, 104, 137.

Карта № 223

НАЦІСК У ФОРМАХ ДЗЕЯСЛОВА *НАГРАБАЦЬ*

№ 3899 «Нагрэбаць, нагрэбваць, награбаць : нагрэбаю, нагрэбваю, награбаю...»
На карце картаграфаваліся формы інфінітыва і цяперашняга часу незаканчанага трывання з розным тыпам націску ў адпаведных формах — з націскам на тэматычнай аснове і з націскам на каранёвай марфеме тыпу *награбáць, награбáю : нагрэ́баць, нагрэ́баю.*
Утварэнні з рознымі прыстаўкамі картаграфаваліся адным знакам. У радзе нас. пунктаў знак ставіўся на аснове адной формы: формы інфінітыва ці цяперашняга часу. Фанетычныя варыянты слова не ўлічваліся.
награбáць, награбáю 1, 3, 5, 6, 8—11, 17, 18, 21—24, 25а—28, 30, 31, 33, 36—38, 45, 46, 49—50, 52а—55, 59—65, 67, 69—71, 74—76, 80—82, 99, 100, 104, 115, 116, 118—121, 123—129, 138, 139, 141. *нагрыбáць, нагрыбáю* 15, 81. *нагрiбáць, нагрiбáю* 14, 32, 41, 86, 88. *нагрыбáць, нагрыбáю* 7, 29, 34, 35, 40, 42, 43, 78. *ныгрiбáць, ныгрiбáю* 16, 39, 44, 79, 83—85, 87, 89. *награбáць, нагрыбáю* 73. *нагрэбáць, нагрэбáю* 117, 142. *нагрыбáты, нагрыбáю* 90, 91. *нагрэбáты, нагрэбáю* 96а, 131. *выграбáць* 2, 51. *заграбáць* 4, 8. *заграбáю* (жар) 77.
нагрэ́баць, нагрэ́баю 53, 54, 56—59, 66, 67, 72, 75, 101, 104 (трад.), 105—107, 110, 113, 114, 118, 122. *нагрэ́баць* 102, 137. *нагрэ́баю, нагрэ́бае* 96а. *нагрэ́баць* 130. *нагрэ́ббаць, нагрэ́ббаю* 138. *нагрэ́бать, нагрэ́баю* 133, 134. *нагрэ́батi* 94.
нагрiбаты, нагрiбаю 95. *нагрúбаты, нагрúбаю* 94а.

Карта № 224

НАЦІСК У ФОРМАХ ДЗЕЯСЛОВА *ПЕРАСЯКАЦЬ*

№ 3900 «Перасéкаць: перасякáць, перасéкваць: перасякáю, перасéкаю, перасéкваю...»
На карце картаграфаваліся суадносныя формы інфінітыва і першай асобы адзіночнага ліку цяперашняга часу незаканчанага трывання з розным тыпам націску: на тэматычным галосным і на каранёвай марфеме тыпу *перасякáць : перасéкаць.*
Утварэнні з іншымі прыстаўкамі на карце не адзначаны. У некаторых адказах прыводзяцца формы закончанага трывання, а таксама формы незаканчанага трывання з суфіксам *-ва-,* якія на карце не абазначаліся.
На аснове адной формы (цяперашняга часу) знак пастаўлены ў наступных населеных пунктах: 77, 93, 111, 129. У 13 п. знак пастаўлены на падставе адказу *прысiкáць, прысiкáю,* у 70 на аснове адказу *прасякáць, прасякáю.*
перасякáць, перасякáю 3, 8, 18, 19, 21—25, 31, 45, 46, 48—51, 52а, 55, 57—61, 63—69, 71, 100, 104, 119, 121, 123—126, 128, 130, 139—142. *перасêкáць, перасêкáю* 9. *перасякáю, перасякáя* 20. *перасiкáць, перасiкáю* 2, 4, 8, 14, 17, 25, 25а, 28, 36, 37, 74, 80, 81. *перэсiкáць* 120. *пiрасiкáць, пiрасiкáю* 1, 6, 8а, 25, 26, 30, 33, 38, 75. *пiрiсiкáць, пiрiсiкáю* 15, 16, 32, 35, 41—44, 79, 83—87, 89. *пiрысiкáць, пiрысiкáю* 5. *пiрысiкáць, пiрысiкáю* 7, 10, 11, 29, 34, 35, 78. *пiрасякáць, пiрасякáю* 27. *пiрясiкáць, пiрясiкáю* 89. *пярасякáць, пярасякáю* 72, 76. *пярысiкáць, пярысiкáю* 40. *парасякáць, парасякáю* 82, 118, 119. *пырысыкáты, пырысыкáю* 90, 91. *пэрэсыкáты, пэрэсыкáю* 96а. *пэрэсэкáты, пэрэсэкáю* 97, 131. *прасякáць, прасякáю* 70. *прысiкáць, прысiкáю* 13.
перасéкаць, перасéкаю 56, 62, 67, 99, 104 (трад.), 105, 106, 110, 111, 114—117, 122, 129, 135. *перасêкаць, перасêкаю* 112, 113. *перэсéкаць, перэсéкаю* 134. *перасéкцi, перасéкаю* 77. *пэрасéкаць, пэрасéкаю* 101. *пэрэсéкаць, пэрэсéкаю* 102, 107. *пэрэсéкатi, пэрэсéкаю* 94. *пэрэсiкаты, пэрэсiкаю* 94а, 108, 109. *пырысiкаты, пырысiкаю* 95, 96, 132. *пэрэсiкатэ, пэрэсiкаю* 98. *пырысiкаты, пырысiкаю* 103. *парасьсячы, парассéкаю* 93.
перасякáць, перасéкаць, перасякáю, перасéкаю 53, 54, 67, 129. *перасéкцi, перасéкаю, перасякáць, перасякáю* 127. *пэрэсéкцi, пэрэсéкаю* 133.

Карта № 225

НАЦІСК У ФОРМАХ ДЗЕЯСЛОВА *ПРАЦЯКАЦЬ*

№ 3901 «Працекаць, працякаць: працекае, працеквае, працякае...»
Картаграфуюцца формы інфінітыва і трэцяй асобы адзіночнага ліку дзеясловаў незаканчанага трывання з розным тыпам націску: на тэматычным галосным

і на каранёвай марфеме тыпу *працякáць* і *працéкаць*. У адказах прыведзены формы інфінітыва і адна з форм цяперашняга часу, звычайна трэцяй асобы адзіночнага ліку. Зрэдку адна з указаных форм. Так, на аснове адной формы пастаўлены знак у нас. пунктах: 13, 34, 60, 92, 129, 137.

працякáць, працякáе, працякáіць (пра пасудзіну, якая цячэ) 3, 9, 18—25, 27, 31, 45—50, 52, 52а, *(рэдка), 57, 63—65, 68, 70, 71, 76, 77, 82, 118, 119, 121, 123—126, 128, 130, 139—142. *стáла працікáць, працікáіць* 1, 2, 4, 8, 8а, 10, 11, 14, 15, 17, 25а, 26, 28, 30, 32, 33, 36—38, 73—75, 78, 80, 81, 83, 84, 88. *прыцікáць, прыцікáіць* 5—7, 13, 16, 29, 34, 35, 39—44, 79, 85, 87, 89. *працекáць, працекáя* 51, 86. *процекáць, процекáе* 120. *прôтыкáты, прôтыкáе* 90. *прутыкáты, прутыкáе* 91. *протэкáе* 92. *протыкáты, протыкáе* 96а, 131. *протэкáты, протэкáе* 97. *проте-кáть, протэкáе* 133.

працéкаць, працéкае 58, 62, 66, 72, 99 (часцей кажуць *цячэ*) 100—102, 105—107, 110, 111, 114—117, 122, 138. *працêкаць, працêкае* 112, 113. *процéкаці, процéкае* 93. *протéкаті, протéкае* 94. *протéкать, протéкае* 134. *працéккаць, працéккае* 135. *протíкаты, протíкае* 94а, 95, 96, 103, 108, 109, 132. *прутíкатэ, прутíкае* 98.

працéкаць, працéкваць, працéкае, працéквае, працякáць, працякáе 53. *працéкаць, працéкае, працéквае, працякáць, працякáе* 54, 67, 104 (*працéкаць* трад.) 127. *працéкаць, працéкае, працякáць, працякáя* 59. *працякáць, працéкаць* 60, 61. *працякáць, працякáя, працéкая* 129, *працякáць, працéкае* 137.

Карта № 226

НАЦІСК У ФОРМАХ ДЗЕЯСЛОВА *ВЫПЯКАЦЬ*

№ 3902 «Выпекаць, выпякаць, выпекваць: выпекаю, выпякаю, выпекваю...»

Картаграфуюцца формы інфінітыва і цяперашняга часу дзеясловаў незакончанага трывання з розным тыпам націску — з націскам на тэматычным галосным і з націскам на каранёвым галосным у суадносных марфалагічных формах. У некаторых адказах прыводзяцца паралельныя формы з суфіксам *-ва- (выпéкаць: выпéкваць)*, якія на гэтай карце не ўлічваліся. У некаторых выпадках знак пастаўлены на падставе прыведзенай адной формы — інфінітыва ці асабовай формы.

Рэалізацыя націскнога галоснага на карце не адзначана (гл. ДАБМ, карта № 34).

выпякáць, выпякáю 3, 4, 9, 18—23, 25, 27, 31, 45—48, 49а, 50, 51, 52—57, 59, 60, 63—65, 67, 71, 74, 76, 82, 86, 100, 104, 117, 118, 121, 123—125, 126, 129, 130, 139, 141, 142. *выпікáць, выпікáю* 1, 2, 5, 7, 8а, 10, 11, 13—16, 24, 25а, 26, 28—30, 32—44, 73, 75, 78—81, 83—85, 87, 89. *выпекáць, выпекáю* 120, 128, 136. *выпекáть* 133. *выпякáці* 61. *выпыкáты, выпыкáю* 90, 91, 96а, 131. *выпэкáты* 97. *запікáцца, запікáіцца* 6, 8. *запякáцца, запякáецца* 52, 58, 69. *запякáць, запякáецца* 77.

выпéкаць, выпéкаю 53, 54, 59, 60, 67 (больш старэйшыя), 72, 99, 101, 102, 104 (трад.), 105—107, 110, 111, 115, 116, 122, 135, 140. *выпêкаць* 112, 113. *выпéкать* 134, *выпéкаю* 56. *выпéкае* 129. *выпêкаці, выпêкаю* 61, 62. *выпéкаті, выпêкаю* 94. *выпэ́каю* 97. *вупéкаць вупéкаю* 122. *выпíкаты, выпíкаю* 94а, 95, 96, 98, 103, 108, 109, 132. *выпэ́каці, выпэ́каю* 93. *выпéкаецца* 111.

выпéкваць, выпéкваю 53, 54, 60, 62, 67 (рэдка), 104. *выпéкваты, выпéкваю* 96а. *напéкала* 59. *упéкаць, упéкаю* 110, 114. *упéкаюць* 112. *упéкваць, упéкаю* 127.

Карта № 227

НАЦІСК У ФОРМАХ ДЗЕЯСЛОВА *НАРАСТАЦЬ*

№ 3903 «Наростаць, нарастаць, наростае, нарастае...»

У адказах, акрамя прыстаўкі *на-*, зрэдку прыведзены іншыя прыставачныя ўварэнні: *зарастáць, падрастáць*. На карце адрозненні ў прыстаўках не ўлічваліся. Проціпастаўляюцца толькі формы з розным тыпам націску — звычайна на канцавы націск і на каранёвы націск у формах інфінітыва і цяперашняга часу. З форм цяперашняга часу ў адказах пераважае форма трэцяй асобы адзіночнага ліку.

нарастáць (пра траву і інш.) 1, 3, 5, 6, 8—11, 14, 17—22, 24—28, 31, 33, 36—38, 45—51, 52а, 53—55, 57—61, 64, 67—78, 80—82, 86, 99, 100, 104, 117—121, 123—127, 129, 130, 137, 139—142. *наростáць* 102, 136. *наростáць* 133. *нырыстáць* 7, 13, 15, 16, 29, 34, 35, 38—44, 79, 83, 85, 87, 89. *нырастáць* 32. *зарастáць* 2, 23. *падрастáць* 4. *падрастáць* 52. *нарастáты* 90, 97, 131. *нарустáты* 91. *нарастáе* 17, 30, 37, 46, 48, 49а, 53, 54, 57, 59, 61, 67, 73, 74, 92, 99, 104, 117, 120, 123, 125, 130, 139—142. *нарастáя* 18—20, 25—28, 31, 45, 47, 49, 50, 51, 52а, 55, 58, 63, 64, 68—70, 72, 73, 75—78, 80—82, 100, 118, 119, 121, 124, 126, 127, 129. *наростáе* 90, 96а, 131. *нарустáе* 91. *нырыстáя* 79, 87, 89. *натастáіць* 1, 3, 5, 6, 8, 10, 11, 21, 22, 24, 33, 86. *нарастáець* 9, 14, 36. *нырыстáіць* 39. *нарастáюць* 38, 57. *нырастáюць* 32. *нырыстáюць* 15. *нырыстáю* 41. *падрастáю* 4, 52.

нарóстаць 53, 56, 62, 65—67, 101, 104 (трад., радзей), 105—107, 112—116, 122, 127, 135, 138. *нарóстаці* 93. *нарóстаты* 94а (рэдка), 95, 96, 96а, 103, 108, 109, 132. *нарóстать* 134. *нарóстатэ* 98. *нарэ́стаць* 53. *нарóстае* 53, 56, 62, 67, 93—98, 101—109, 112—116, 122, 132—138. *нарóстуя* 127. *нарóстая* 58, 65, 66. *нарóсталі, падрóсталі* 66. *нарэ́стае* 53.

Карта № 228

НАЦІСКНЫ ГАЛОСНЫ Ў ФОРМАХ ДЗЕЯСЛОВА *ЗАКОПВАЦЬ*

№ 3904 «Закóпаць, закóпваць, закáпваць: закóпаю, закóпваю, закáпваю...»

На дадзенай карце ўлічвалася толькі адна з'ява — рэалізацыя націскнога галоснага ў формах незакончанага трывання дзеяслова закóпваць — закáпваць.

закáпаваць, закáпваю 1, 3, 4, 8—9, 17, 28, 30, 75, 80—82, 118, 119, 127. *закáпаваць, закáпую* 126. *закáпуваць, закáпую* 77, 124, 129. *закáпуваць, закáпуваю* 130. *закáпываць* 49. *закáпываць, закáпывыю* 10, 11, 14, 36, 86—89. *закáпывыць, закáпывыю* 15. *зыкáпывыць, зыкáпывыю* 5, 13, 16, 29, 35, 41, 43, 44. *зыкáпывыць, зыкáпываю* 79. *зыкáпывыць* 34, 39, 40. *зыкáпываць, зыкáпывую* 78. *зыкáпувыць, зыкáпувую* 84. *зыкáпую* 80. *закáпваць, закапваю* 31, 37, 49, 53, 59, 67, 74, 125, 142. *зыкáпваць* 7. *зыкáпвыць, зыкáпваю* 83. *закáпаць, закáпую* 38.

закóпаваць, закóпаваю 21—24, 25а, 27, 127. *закóпаваць, закóпую, закóпуюць* 69. *закóпываць, закóпываю* 26. *закóпывыць* 88. *закóпуваць, закóпуваю* 76. *закóпуваты, закóпую* 90—92, 95—97, 103, 131. *закóпуватэ, закóпую* 98. *закóпавая* 25. *закóпую, закóпуя* 20. *закóпваць, закóпваю* 23, 46—51, 52а, 53—57, 59—63, 65, 67, 70, 99, 100, 102, 104—106, 110, 111, 115—117, 120—122, 123, 136, 137, 139, 142. *закóпваць, закóпую* 120а. *закóпвать, закóпаю* 133. *закóпваці, закопваю* 93, 94. *закóпваты, закóпваю* 108, 109, 132. *закóпаць, закóпаю* 59, 66, 72, 101, 104, 107, 112—114, 122, 127, 138—140. *закóпаць, закóпую* 64, 68. *закóпать, закóпаю* 134. *закóппаты, закóппаю* 94а. *закóппаць, закóппаю* 135. *закóплюваць, закóплюю* 52. *закóплюю* 18.

Адсутнасць лексемы: 12, 71, 128.

Карта № 229

АСНОВА ІНФІНІТЫВА ДЗЕЯСЛОВА *ЗАКОПВАЦЬ*

№ 3904 «Закопаць, закопваць, закапваць...»

На карце картаграфаваліся суфіксы прыставачных дзеясловаў незакончанага трывання і іх фанетычныя варыянты.

Варыянты націскнога галоснага [о] : [а] у корані слова на карце не ўлічаны. Гэтай з'яве прысвечана карта № 228.

Суфікс *-ва-* адпавядае норме беларускай літаратурнай мовы.

Матэрыял, на падставе якога складзена карта, прыведзены ў каментарыях да карты № 228, што прысвечана варыянтам націскнога галоснага таго ж дзеяслова.

Карта № 230

АСНОВА ФОРМ ЦЯПЕРАШНЯГА ЧАСУ ДЗЕЯСЛОВА *ЗАКОПВАЦЬ*

№ 3904 «Закопаць, закопваць, закапваць: закопаю, закопваю, закапваю...»

На дадзенай карце ўлічваецца толькі характар асновы цяперашняга часу незакончанага трывання прыведзенага дзеяслова. Інфінытыўнай аснове прысвечаны асобныя карты №№ 228, 229. Варыянт асновы з захаваннем суфікса *-ва-* адпавядае норме беларускай літаратурнай мовы; але на карце *-ва-* і *-ыва-* абазначаны адным знакам, каб больш выразна паказаць дыялектныя адхіленні лакальнага характару. Геаграфія суфіксаў *-ва-* і *-ыва-* паказана на карце № 228, прысвечанай інфінітыўнай аснове таго ж дзеяслова, тэрытарыяльна ў першай і другой аснове яны сумяшчаюцца, а таму не было патрэбы дубліраваць іх на гэтай карце. Тут ставілася задача паказаць супрацьпастаўленні асновы з наяўнасцю *(у)* і без *(у)* з *-аj-* (закóпаю).

Варыянтам націскнога галоснага прысвечана карта № 228.

закáпаваю 1, 3, 4, 8, 9, 17, 28, 30, 75, 80, 82, 118. *закáпваю* 31, 37, 46, 48, 49, 53, 57, 67, 74, 104, 121, 123, 125, 127, 142. *закôпваю* 83. *закáпываю* 9—11, 14, 36, 86, 89. *закáпываю* 15. *зыкáпывыю* 5, 13, 16, 29, 34, 40 *(зыкáпывый)* 41, 43, 47, 79, 87. *закóпаваю* 21, 22, 24, 25а, 27. *закóпваю* 23, 47, 48 *(закóпвае)* 49а—51, 53—56, 59, 61—63, 65, 70, 93, 97, 99, 100, 102, 105, 106, 108, 110, 111, 115—117, 120, 122, 132, 136, 139, 142. *закóпвае* 137. *закóпавая* 25. *закóпываю* 26, 88.

закóпуваю 76. *зыкáпывую* 78. *зыкáпувую* 24. *закáпуваю* 130.

закáпаю 38, 75, 81. *закóпаю* 72, 94, 101, 104, 107, 112—114, 118, 122, 127, 129, 133, 134, 138—140. *закóппаю* 94а, 135. *зыкáпыю* 35. *закóпаюць* 66. *закáпую* 77, 119, 124, 126, 127, 129. *зыкáпую* 7. *закóпуе* 96. *закóпую* 20, 64, 68, 69, 90, 91, 95, 98, 103, 127, 131.

закóплюю 18, 52.

Карта № 231

НАЦІСК У ФОРМАХ ДЗЕЯСЛОВА *ПАДАРАЖÁЦЬ*

№ 3908 «Падарожаць, падаражэць : падарожае, падаражэе...»

Пытанне прызначалася для выяўлення націску ў парадыгме дзеяслова *падаражэ́ць*, які ўжываецца ў абмежаваных асабовых формах цяперашнега часу (адносіцца да трэцяй асобы адзіночнага і множнага ліку). А таму ў адказах прыводзяцца толькі гэтыя асабовыя формы. У радзе адказаў прыведзены формы, якія адносяцца да розных акцэнталагічных парадыгм. Аднак у большасці адказаў матэрыял адлюстроўвае парадыгму з нерухомым націскам на канчатку *(падаражэ́ць, падаражэ́е, падаражэ́ла)* або формы з перамешчаным націскам на апошні склад асновы: *падарóжаць, падарóжае, падарóжалі.*

Акрамя адрозненняў націску пры картаграфаванні ўлічана якасць націскнога галоснага *(а)* адпаведна *(э)* у парадыгме з наканцавым націскам (падаражэ́ць, падаражáць).

падаражэ́ць, падаражэ́е(іць), падаражэ́ла, падаражэ́лі 1—11, 15—27, 31, 33, 37, 38, 48—49а, 52, 53, 56—59, 62, 65, 67—70, 72—77, 80—82, 85, 86, 88, 104, 105, 110, 112, 113, 115, 116, 118, 119, 123—125, 127—130, 139, 141. *пыдыражэ́ць, пыдырыжэ́ць, пыдыражэ́іць, пыдырыжэ́іць* 13, 29, 32, 34, 35, 39, 40, 43, 44, 78, 79, 83, 84, 89. *подорожэ́ць, подорожэ́е* 133.

падаражáць, падаражáе(іць), падаражáла 18, 30, 35, 45—47, 53, 61, 63, 66, 71, 81, 82, 111, 126, 127, 129, 137, 142. *пыдырыжáць, пыдырыжáіць* 41, 87. *подорожáты, подорожáе* 97, 106, 108. *падаражáе* 136.

падарóжаць, падарóжае 14, 28, 53—55, 59, 60, 62, 64, 67, 84, 99, 100—102, 104, 107, 114, 117, 118, 120, 121, 127, 129, 139, 140. *падарóжая* 49, 56, 57, 61. *падарóжае* 126. *подорóжаць, подорóжае* 106, 134, 135, 136, 137, 138. *подорóжало* 92. *подорóжаці, подорóжае* 93, 94. *подорóжаць, подорóжае* 107, 114, 122. *подорóжшаты, подорóжшае* 94а. *подорóж(ш)чаты, подорóж(ш)чае* 95, 96а, 109, 132. *подорóж(ш)шаты, подорóж(ш)шае* 96, 108. *пудурóжатэ, пудурóжае* 98. *подорóгшаты, подорóгшае* 131.

Карта № 232

НАЦІСК У ФОРМАХ ДЗЕЯСЛОВА *ПАДЗЕШАВÉЦЬ*

№ 3909 «Падзяшэ́вець, падзешавéць : падзяшэ́вее, падзешавéе...»

У адказах прыводзіцца большасць матэрыялу, які сведчыць аб пераважным пашырэнні парадыгмы з нерухомым націскам на канчатку: *падзешавéць, падзешавéе, падзешавéлі* пры спарадычным пашырэнні пераважна паралельнай парадыгмы з перамешчаным націскам на апошні склад асновы: *падзяшэ́вець, падзяшэ́вее, падзяшэ́вела.*

Акрамя акцэнталагічных адрозненняў, на карце абазначаны лексічны адпаведнік — *патанéць, патанéе* ў значэнні 'падзешавець' у тых населеных пунктах, дзе слова *падзешавéць* не пашырана.

Фанетычныя асаблівасці слоў улічаны часткова ў спісе слоў.

падзешавéць, падзешавée(я) 2, 17, 19, 20, 23, 28, 31, 37, 38, 45—49, 52а—54, 56, 58, 59, 60—66, 68—76, 80—82, 100, 104—107, 110—119, 123—125, 127, 128, 135, 140—142. *подзешавéць, подзешавée* 101, 122, 135. *подзешевéть, подешевée* 133. *подзешэвэ́ць, подзешэвэ́е* 138. *подзешэвéць, подзешэвéюць* 137 *падзешавéць, падзешавéіць* 3, 21, 22, 30, 86. *падзешавéць, падзешавéець* 9, 14, 36. *падзішавéць, падзішавéя* 25—27. *падзішавéць, падзішавéлі* 1, 4, 24. *пыдзішавéць, пыдзішавéць* 5—8а, 10, 11, 13, 15, 16, 29, 32, 34, 35, 39—44, 83, 85, 87—89. *пыдзішавéць, пыдзішавéя* 78, 79. *падзяшавэ́ці, падзяшавэе* 93. *подышовíты, подышовíе* 90, 91, 103, 132. *подошэвíты, подэшэвíі* 96а—98, 108, 109. *подзешвéты, подзешвée* 94. *подэшэвíты, подэшэ́вшае* 131. *здышывíты, здышывíло* 96.

падзяшэ́вець, падзяшэ́віць 16. *подышэ́вшае* 92. *подешэ́вéць, подешэ́вее* 134. *подышóвшаты, подышóвшае* 95. *подышэ́вшаты, подышэ́вшало* 96. *пудышíвшатэ, подышíвшае* 98. *подзешэ́влець, подзешэ́ўлее* 102. *падзешавéць, падзешавée, падзяшэ́вець, падзяшэ́вее* 67, 126, 129, 139. *пыдзішавéць, пыдзішавéіць, пыдзяшэ́віць, пыдзяшэ́віць* 84. *подэшэвíты, подэшэ́вшае* 131. *падзяшэ́ўлець, падзешэ́ўляе* 129, 134. *подешэ́ўлець, подешэ́ўлее* 134.

потанíты, подошовíты (рэдк.), *подошовíе* 94а. *патанéць, патанée(я)* 55. *патанéць, патанéлі* 51. *патанéць, патанéла* 52. *патанéць* 57.

Карта № 233

АСНОВА ІНФІНІТЫВА ДЗЕЯСЛОВА *НАРАЗÁЦЬ*

№ 3911 «Наразаць, нарэзваць (-ываць, -уваць): наразаю, нарэзую, нарэзваю (-ываю, -уваю)...»

На дадзенай карце знакі ставіліся на аснове інфінітыўнай формы з розным характарам суфіксацыі: *наразáць, нарэ́зваць, нарэ́зываць, нарэ́зуваць.* Картаграфаваліся толькі дзеясловы незаконченага трывання. Адзначаная адзіная форма з націскным *а* у каранёвай марфеме ў 75 нас. пункце асобным знакам не абазначана. Усе фанетычныя варыянты форм прыведзены ў спісе.

наразáць 1—6, 8—9, 17—22, 24—27, 30, 31, 33, 37, 38, 45, 48, 49а, 52а—54, 56—59, 61, 63—73, 75—77, 80, 82, 100, 104, 105, 115, 116, 118, 119, 121, 122, 124—130, 139—142. *нарызáць* 81. *нарíзáць* 14, 86. *нарызáты* 91. *нарэзáць* 102, 120, 134. *нырызáць* 7, 13, 15, 29, 34, 35, 40, 42, 43, 78, 85, 89 *нарíзáць* 16, 32, 39, 41, 44, 79, 84, 89.

нарэ́зваць 28, 31, 45—49, 50, 51, 53—55, 57, 59, 60, 62, 74, 80, 93, 99, 101, 104, 106, 110—114, 116, 117, 120, 123, 133, 135—138, 142. *нарэ́званi* 94. *нарíзваты* 96а, 108, 109. *нарúзваты* 94а, 132. *нарáзваць* 75.

нарэ́зываць 10, 11, 17, 28, 36, 129, 130. *нарéзывыць, нарéзываць* 41, 87, 88.

нарэ́заваць 37, 81.

нарэ́зуваць 52. *нарэ́зувыць* 83. *нарíзуваты* 90, 95, 96, 97, 103, 131. *нарíзуватэ* 98.

Карта № 234

АСНОВА ЦЯПЕРАШНЯГА ЧАСУ ДЗЕЯСЛОВА *ПАКАЗВАЦЬ*

№ 3912 «Пака́заць, пака́зваць (-ываць, -уваць): пака́зуе, паказвае (-ывае, -увае)...»

На карце картаграфаваліся формы незакончанага трывання цяперашняга часу дзеяслова *пака́зваць*. Формы суфіксальнага ўтварэння на *-ва-, -ава-, -ыва-, -ува-* супрацьпастаўляюцца форамам на *-уе, -ае*. У 107 нас. пункце формы з заменай *з* на *г* тыпу *пака́гваю* картаграфавалася як і *пака́зваю*.

У адказах непаслядоўна прыведзены формы цяперашняга часу: у частцы адказаў першая і трэцяя асоба, пераважна адзначаецца толькі адна форма або першай асобы, або трэцяй асобы, рэдка інфінітыў.

Форму цяперашняга часу пажадана суаднесці з формай інфінітыву, з картай, складзенай на пытанне праграмы № 3915. У наступных пунктах пры формах цяперашняга часу на *-уе* інфінітыў утрымлівае суфікс *-ува-*: 71, 76, 77, 90, 91, 95, 96, 98, 103, 124, 131, 140, 141.

пака́заваю, пака́завае (-іць) 1—3, 6, 8, 27, 37, 57, 64, 82 *пака́заваіць* 8а, 21, 25, 25а. *пака́заваець* 9. *пака́завая* 118, 129. *пака́зывая* 26, 58. *пака́зывае* 93, 130. *пака́зывыю, пыка́зывыіць* 5, 11—13, 15, 16, 35, 39—44, 84, 86, 89. *пыка́зывая* 78, 79. *пыка́зываю* 32. *пака́зуваіць* 10. *пака́зувыіць* 29. *пыка́зувыю* 83. *пака́зувае* 127. *пака́зваю, пака́звае(я)* 14, 18, 22, 28, 31, 45—50, 53—56, 59, 61, 62, 65, 66, 70, 72, 74, 115—117, 120, 122, 123, 135—138, 142. *пыка́звае (-іць)* 7, 88. *пака́зваю* 99, 105. *пака́зваець* 36. *пока́зваю, пока́звае* 96а, 101, 102, 104—106, 108—113, 134. *пака́гваю, пака́гваем, пака́гваюць* 107. *пака́заваць* 4. *пака́зуваю* 52.

пака́зуе 19, 20, 23, 52, 52а, 63, 67—69, 71, 76, 77, 80, 121, 124—126, 128—130, 139. *пака́зуеш* 140. *пака́зуя* 119. *пака́зая(-е)* 38, 73, 75, 81, 118, 129. *пока́зуе* 90, 91, 95—97, 103, 114, 130, 131. *пука́зуе* 98. *пака́зую, пака́зыіць* 84, 85. *пака́зую* 64, *пака́зыіць* 41.

Карта № 235

АСНОВА ІНФІНІТЫВА ДЗЕЯСЛОВАЎ *ЗАЧЭПЛІВАЦЬ, ЗАШЧЭПЛІВАЦЬ*

№ 3914 «Зачэплíваць, зачаплíваць: зачэплюе, зачэплíвае...»

На дадзенай карце картаграфуецца інфінітыўная аснова з рознымі суфіксамі. Пры картаграфаванні ўлічана якасць галоснага ў суфіксе -іва-(-іва, -ява-, -юва-). Фанетычныя варыянты галоснага пасля суфіксальнага (-іва-, -івы-) на карце не ўлічваліся.

Форма з перамешчаным націскам *зачапа́ць* у 142 п., *зачыпа́ты* у 90 нас. пунктах абазначана таксама, як і *зачэ́паць, зачі́патэ*.

Адказы, у якіх прыведзены формы ад розных дзеясловаў: *зашчэ́пліваць* — у адных, *зачэ́пліваць* — у другіх, *заце́пліваць* — у трэціх картаграфаваліся як раўназначныя.

зачэ́пліваць 8а, 17, 22, 23, 28, 30, 31, 33, 48, 49, 53—57, 59—62, 64, 65, 70, 72—75, 80, 82, 86, 88, 99, 102, 104—106, 111, 115—118, 120—125, 128—130, 136, 140—142. *зашчэ́пліваць* 1, 2, 3, 4, 6—11, 25, 26, 36, 46, 58, 67, 119, 127, 139. *зачэ́плівыць* 5, 15, 16, 29, 83, 84, 87, 89. *зашчэ́плівыць* 34. *заце́пліваць* 27, 32, 49а. *зацэ́пліваць* 110.

зача́пліваць 14, 75, 81, 118, 122, 129. *зача́плівыць* 35, 78, 84. *зыча́плівыць* 39, 40—43, 79, 85.

зачэ́пляваць 21, 68. *зашчэ́пляваць* 24, 25, 69.

зачэ́плюваць 71. *зачэ́плюваці* 93. *зачэ́плюваты* 91, 92, 97, 131. *зачі́плюваты* 95, 96. *зачі́плюватэ* 98. *зашчэ́плюваць* 52, 77.

зачэ́пваць 101, 107, 114, 138. *зачэ́пвать* 134. *заче́пвать* 133. *зачэ́пваці* 93. *зачэ́пваті* 94. *зачі́пваты* 108, 109. *зачи́пваты* 132.

зачэ́паць 113. *зачэ́ппаць* 135. *зашчэ́паць* 66. *зачі́паты* 95, 109. *зачі́ппаты* 94а. *зачі́патэ̂* 98. *зачыпа́ты* 90.

зачапля́ць 8а, 45, 50, 52а, 76, 100. *зычыпля́ць* 16. *зашчапля́ць* 1, 19, 20, 38, 51. *зашчыпля́ць* 13. *зышчыпля́ць* 44.

Карта № 236

АСНОВА ФОРМ ЦЯПЕРАШНЯГА ЧАСУ ДЗЕЯСЛОВА *ЗАЧЭПЛІВАЦЬ*

№ 3914 «Зачэплíваць, зачаплíваць: зачэплюе, зачэплíвае, зачаплíвае...»

Карта складзена на аснове матэрыялаў адказаў на другую частку пытання і прысвечана дыялектным утварэнням асновы цяперашняга часу ад дзеяслова *зачэ́пліваць*. У адказах, акрамя гэтага дзеяслова, у некаторых населеных пунктах прыведзены асобныя формы ад дзеяслова *зашчэ́пліваць, заце́пліваць,* якія таксама ўлічаны. Ад папярэдняй карты, на якой картаграфавалася інфінітыўная аснова, дадзеная карта адрозніваецца больш пашыранай асновай цяперашняга часу *-уе* пры інфінітыўнай аснове з суфіксамі *-іва-, -ва-: зачэ́пліваць — зачэ́плюе*. Аднак на значнай частцы тэрыторыі інфінітыўныя суфіксы захоўваюцца і ў аснове цяперашняга часу: *зачэ́пліваць — зачэ́пліваю*. Ёсць падставы меркаваць, што ў радзе адказаў прыведзены ўніфікаваны тып асновы цяперашняга часу, які адпавядае літаратурнай норме без выяўлення дыялектнага варыянта. Такога тыпу памылкі часта сустракаюцца пры запаўненні праграмы шляхам апытвання. Знак на карце ставіўся на падставе розных асабовых форм.

Лексемы *зачэ́ппае, зачі́ппае* картаграфуюцца як *зачэ́пае*.

зачэ́плівае 17, 23, 26, 28, 31, 48, 49, 53, 54, 56, 58, 61, 62, 64, 65, 72, 74, 88, 99, 102, 106, 110, 111, 115, 116, 117, 120, 123, 125, 136, 141, 142. *зачэ́плівая* 25а, 55, 70, 75, 81, 118. *зачэ́пліваіць* 2, 3, 7, 8а, 10, 11, 22, 30. *зачэ́пліваець* 9. *зачэ́плівыіць* 5, 16, 29, 83, 84, 87, 89. *зачэ́пляваіць* 21. *зачэ́пліваю* 121. *зашчэ́плівалі* 4. *зашчэ́пляваю* 24, 25. *зашчэ́плівыю* 34. *зашчэ́пліваець* 36. *зашчэ́плівае* 46, 67. *зашчэ́плівая* 127. *заце́пліваю* 27, 32. *заце́плівае* 49а.

зача́плівае 54, 120а, 122. *зача́плівая* 75, 80, 81, 118. *зыча́плівыя* 78, 79. *зыча́плівыіць* 35, 39—41, 84, 85. *зача́пліваець* 14. *зача́плівую* 13.

зачэ́плюе 58, 80, 91—93, 97, 120а, 122, 130, 131. *зачэ́плюя* 63, 68, 71, 124, 129. *зачэ́пляя* 128. *зачэ́пляе* 73. *зачэ́пляя* 128. *зачі́плюе* 95—96а. *зачі́плюе* 98. *зачэ́плюю* 122. *зашчэ́плюе* 139. *зашчэ́плюю* 52.

зача́плюя 129. *зашча́плюю* 38. *зашча́плііць* 42.

зачапля́е 50, 53, 56, 76, 100. *зачапля́я* 45, 52а. *зачапля́іць* 8а, 86. *зычыпля́іць* 16. *зачэпля́е* 96а. *зашчапля́ю* 1, 19, 20, 51. *зашчыпля́ю* 44. *зачэпля́е* 113.

зачэ́пвае 94, 101, 107, 114, 134. *зачі́пвае* 108, 109, 132. *заче́пвае* 133. *зачэ́пваю* 105.

зачэ́пае 113. *зачэ́пая* 82. *зачэ́пую* 112. *зачі́пае* 95, 98, 103. *зацы́пае* 90. *зачэ́ппае* 135. *зачі́ппае* 94а.

Карта № 237

АСНОВА ІНФІНІТЫВА ДЗЕЯСЛОВА *ПРАЦЭДЖВАЦЬ*

№ 3915 «Працэджваць, працаджваць: працэджую, працэджвае, працаджае...»

На карце адзначаліся: характар рэалізацыі суфіксальнага галоснага ў пазіцыі перад *в: -ава-, -ыва-, -ува-,* наяўнасць форм з суфіксам *-ва-,* характар рэалізацыі націскнога галоснага ў каранёвай марфеме ў формах інфінітыва незакончанага трывання *працэ́джваць*. Не ўлічваліся фанетычныя варыянты чаргавання *(дь : ж : дж),* а таксама варыянты галоснага ў пазіцыі пасля суфіксальнага *в: (а : ы : у),* паколькі яны супадаюць у асноўным з папярэднім варыянтам галоснага. Націскныя *(и, і, ы)* у каранёвай марфеме абазначаны адным знакам.

працэ́джваць 7, 9, 22, 23, 28, 31, 36, 45—51, 53—57, 59—62, 64—68, 70, 72, 99, 100, 104, 105, 110, 112, 115, 118, 120, 120а, 121, 123, 125, 130, 136, 137, 141, 142. *процэ́джваць* 101, 113. *працэ́джвыць* 87. *працэ́жваць* 86. *прыцэ́джвыць* 89. *процэ́джвать* 133. *працэ́джваці* 93. *процэ́жваті* 94. *пряцэ́джваць* 88.

праца́джваць 13, 74, 135, 138, 139. *праца́жваць* 116. *проца́джваць* 114, 122. *проца́жвать* 134. *прыца́джвыць* 85.

процы́джваць 106. *процы́жваць* 102. *проці́джваты* 94а, 109. *проці́жваты* 96а. *проці́дьваты* 108, 132.

працэ́джаваць (малако) 1, 2, 4, 6, 8, 8а, 14, 19, 21, 24, 25, 25а, 27, 37, 69, 73, 75, 80—82, 127—129, *працэ́жаваць* 17.
праца́джаваць 129.
праца́джывыць 44. *прыца́джывыць* 41, 42. *прыца́жывыць* 40.
працэ́джываць 10, 11, 26, 30, 32, 58. *працэ́жываць* 126. *працэ́джывыць* 5, 15, 29, 34, 78, 88. *працэ́жывыць* 16. *пряцэ́жывыць* 16.
працэ́джуваць 20, 52, 76, 77, 124. *працэ́джувыць* 35, 79. *працэ́джувуць* 43. *працэ́жувыць* 83.
прыца́джувыць 35, 39, 84.
проціджуваты 95, 96, 103. *проціжуваты* 97, 131. *прôци́жуваты* 90. *процыжуваты* 91. *проці́дюватэ* 98.
працаджа́ць 117.
Адведзены: *цадзі́ць* 3, 18, 52а, 56 (часцей), 111, 119.

Карта № 238

АСНОВА ІНФІНІТЫВА ДЗЕЯСЛОВАЎ *ПРЫКРАПЛЯ́ЦЬ, ПРЫМАЦОЎВАЦЬ*

№ 3916 «Прыкрапля́ць, прыкрэпліваць, прыкра́пліваць: прыкра́пляюць, прыкрэплююць, прыкра́плююць...»
На карце картаграфаваліся толькі формы інфінітыўнай асновы, аснова цяперашняга часу не ўлічвалася.
Выразнага проціпастаўлення карта не дае: на ўсёй тэрыторыі суіснуюць формы інфінітыва з суфіксам *-іва-* (яго фанетычныя варыянты і некаторыя марфалагічныя ўтварэнні на карце не абазначаны) з формай інфінітыва на *-а* (прыкрапля́ць — прыкрэ́пліваць). На захадзе абазначана слова *прымацо́ўваць*. Яно па значэнню адпавядае слову ***прыкрапля́ць***; наяўнасць семантычнага адпаведніка пазначана на карце без перадачы яго марфалагічных і фанетычных адрозненняў. Апошнія прыведзены ў спісе слоў.
Як *прыкрэ́пліваць* картаграфуецца *прыкрэ́пваць.*
прыкрапля́ць 2, 3, 5, 7—9, 17, 19, 20, 24, 28, 31, 32, 33, 34, 35, 37, 38, 39, 40, 42, 43, 44, 45, 46, 48, 49а, 51, 53, 54 (рэдка), 57—59, 61, 64, 66—73, 75—77, 80—82, 101, 102, 104—106, 110, 112, 115, 118, 120, 122, 124—126, 129, 137, 141, 142. *пріки́пля́ць* 13, 16, 32, 44, 79, 83—87, *прыкрапля́ць* 88. *прікрапля́ць* 89. *прыкрапля́ці* 93. *прыкрэпля́ті* 94. *прыкрыпля́ты* 91, 94а (нов., рэдк.), 96, 103, 132. *прыкрэпля́ты* 97, 108, 109. *прикрипля́тэ* 98. *прыкрыпле́ты* 131.
прыкрэ́пліваць 1, 4, 6, 10, 11, 14, 22, 27, 30, 31, 36, 53, 54, 57, 59, 62, 67, 74, 75, 80—82, 116—118, 121, 123, 125, 127, 129, 130, 138, 140, 142.
прыкрэ́плівыць 15, 29. *прыкрэ́плявваць* 25. *прікрэ́пліваць* 88. *прыкра́плівыць* 35. *прыкря́плівыць* 41. *прыкра́пліваць* 81, 84. *прыкрэ́плівыць* 84, 89. *прыкрэ́плюваць* 124. *прыкрэ́плеваць* 128. *прыкрэ́пваць* 114, 134.
прымацо́ўваць 18, 21, 23, 25а, 47, 49, 50, 52, 55, 63, 65, 99, 100, 107, 111. *прымацо́вваты* 94а, 108, 109, 132. *прымацёвватэ* 98. *прымоцёвуваты* 90, 95, 96, 103.

Карта № 239

ПАШЫРЭННЕ ДЗЕЯСЛОВА *АДКРО́ІЦЬ* (САЛА)

№ 3917 «Адкроіць, закроіць, укроіць (сала)...»
На дадзенай карце картаграфаваліся прыставачныя дзеясловы *адкро́іць* — *укро́іць*. Адзінкавы выпадак адзначаны ў адказе 36 нас. пункта *урэ́зацъ* на карце не ўлічаны, паколькі слова мае іншае значэнне 'укараціць што-н. доўгае'.
Дзеяслоў *укро́іць* абазначае 'адрэзаць невялікую лусту (сала, хлеба)', а *накро́іць* і *нарэ́заць* маюць значэнне 'многа, вялікую колькасць'. Такім чынам, семантыка прыставачных дзеясловаў залежыць ад значэння прыстаўкі *на-* і *у-*. А таму на карце картаграфаваліся толькі дзеясловы з прыстаўкамі *ад-* (*ат-*) і *у-* як суадносныя па сваёй семантыцы 'адрэзаць невялікую колькасць, нямнога'. Не ўлічаны прыставачныя ўтварэнні тыпу *нарэ́заць, накро́іць,* паколькі на ўсёй тэрыторыі яны выражаюць адно значэнне 'многа, вялікую колькасць'. Як *вкро́іты* картаграфуецца *вкроі́ты* 90, 96, 131.
аткро́іць 2—6, 8а, 9, 15, 16, 18, 22—27, 29—32, 34, 35, 44, 45, 49, 52а, 53, 59, 60, 62, 63, 65, 68—71, 72 (толькі пра хлеб), 76, 78, 79, 81—85, 86 (рэдка), 88, 89, 99, 100, 102, 105, 110—113, 118, 128—130, 138. *адкро́іць* 20, 48, 57, 61, 67 (трад.), 77, 87, 104, 106, 115, 116, 120, 135 (рэдка), 136, 139. *аткро́яць* 50, 55. *откро́йіты* 90, 94а, 95 (рэдка), 96 (рэдка), 97, 103, 109, 132. *аткро́іці* 93. *одкро́іті* 94.
укро́іць (чаго-небудзь у невялікай колькасці) 19, 20, 28, 46, 48, 49а, 51—54, 57, 58 (нямнога), 59—61, 75, 112, 113, 117, 122, 135, 138, 141. *укро́й* (мне тро́шкі) 2. *укрой — ня ўдой* (пра малако і сала) 21. *укро́яць* трошку 50. *укро́іты* 92, 131, 132. *укро́іті* 94. *уткрý́ітэ* 98.
вкро́іты 94а, 95, 103, 108, 109. *вкроі́ты* 90, 96, 131.
Адведзены: *атрэ́заць* 1, 8, 9—11, 37, 66, 74, 80, 117. *атрэ́жаць* 7.
атрé́заць 14, 17, 86. *атрé́зыць* 13, 40, 42. *адрэ́заць* 45, 47, 73, 121, 123. *атрэ́заць* 107, 114. *отре́жу хле́ба* 137.
врі́заты 90, 108.
накро́яць 124. *накро́іць* 127. *накро́іты* 133. *накро́іть* 134. *нарэ́заць* 46, 67, 70 (цяпер), 120а, 127. *нарэ́зыць* 35, 41. *нарэ́заці* 101.

Карта № 240

ПАШЫРЭННЕ ДЗЕЯСЛОВАЎ *НАРЭ́ЗАЦЬ, УРЭ́ЗАЦЬ* (СЕЧКІ)

№ 3918 «Нарэзаць, урэзаць (сечкі)...»
На ўсёй тэрыторыі пашыраны дэрыват з семантычным значэннем 'многа, вялікую колькасць'. Дэрыват з прыстаўкай *у-* выражае значэнне 'трохі, нямнога'. Ужываецца паралельна з *нарэ́заць* на заходнім арэале. Лексічныя адпаведнікі *насе́кці се́чкі* (119 нас. п.) і яго фанетычны варыянт *насе́ц* (16 нас. п.) на карце не абазначаны.
нарэ́заць 1, 3—6, 8—11, 18, 21—24, 25, 28, 30, 31, 33, 36—38, 46—49, 50 (пэўную колькасць), 51 (***большую*** колькасць), 53, 54, 55 (шмат), 56, 67, 58 (многа), 59—69, 71—77, 80—82, 86, 99, 100, 102, 104, 106, 110, 112—118, 121—130, 133, 135—142. *нары͡эзаць* 107. *нарэ́заць* 134. *наре́заць* 13, 14, 17, 32, 88. *нарэ́зыць* 15, 29, 34, 35, 43, 78. *наре́зыць* 39—42, 44, 79, 83—85, 87, 89. *нарэ́зваць* 70, *нарі́заты* 90, 92, 95—97, 103, 108, 109, 131. *нары́заты* 91, 132. *нари́заты* 94а. *нарэ́заці* 93, 101. *нарі́затэ* 98.
урэ́заць 20, 21 (*калі тро́хі*), 22, 26, 45, 48, 50 (*тро́хі*), 52 (*тро́хі*), 53, 54, 57, 58 (*нямно́га*), 59 (*траха́, ма́ла*), 60, 61, 73, 102 (*тро́хі*), 104, 120, 135, 138, 140. *урэ́заці тро́хі* 93. *урé́заті* 94. *урі́заты (тро́шкі)* 131. *урэ́жу се́чкі* 51. *врі́заты сі́чки* 90, 95, 96, 103, 108, 109. *ври́заты* 94а, 132. *врі́затэ* 98. *врэ́заць* 113.
Адведзены: *насе́ц* 16. *насе́кці се́чкі* 119. *прарэ́заць се́чкі* 2.

Карта № 241

ПАШЫРЭННЕ ФОРМ *УЛАМА́ЦЦА, УЛАМІ́ЦЦА*

№ 3920 «Праламаўся, уламаўся (мост)...»
На карце прадстаўлена пашырэнне прыставачнага дзеяслова *улама́цца* і яго марфалагічнага варыянта *уламі́цца,* а таксама фанетычнага варыянта — прыстаўкі *в*— *влама́вся.* У адных адказах збіральнікі адзначаюць, што дзеяслоў з прыстаўкай *у-(в-)* абазначае палом часткі маста, а ў другіх — усяго маста. Так што па свайму значэнню прыставачны дзеяслоў адрозніваецца, але паколькі падобнага тыпу заўвагі даюцца не да ўсіх адказаў, то на карце не было магчымасці дыферэнцыяваць іх значэнне.
улама́ўся мост 6, 8а, 21, 22, 25а (невялікая частка), 26, 46, 48, 51, 52 (частка маста), 53, 54, 57 (увесь зламаўся, вялікая паломка), 58—63, 67 (больш старыя),

69, 102 (увесь мост), 104, 105, 110, 118, 127 *уламáўс мост* 120, 134. *мост уламáўса* 135 *(багáто)*, 136, 138. *жэ́бры уламáў* 18.
вламáвся міст 98. *вламáвса муст* 132.
уламíлася дóска 2. *уламíўся* 8а. *уламíлася падлóга* 19.

Карта № 242

ПРАЛАМÁЎСЯ, ПРАЛАМІЎСЯ (ПРА ЧАСТКУ ПРАЛОМУ)

№ 3920 «Праламаўся, уламаўся (мост)...»
У адказах на пастаўленае пытанне звычайна прыводзіцца не адзін прыставачны дзеяслоў, а некалькі, з рознымі прыстаўкамі: *праламáўся, уламáўся, паламáўся, зламáўся.* На дадзенай карце картаграфаваліся толькі варыянты з прыстаўкай *пра-*,*про-* са значэннем «паломy часткі маста». Варыянту з прыстаўкай *у-* прысвечана асобная карта. У некалькіх адказах адзначана лексема *праваліцца,* на карце яна не абазначана.
Дзеясловы *паламáцца, зламáцца* ў сваіх значэннях тэрытарыяльна не дыферэнцыруюцца, а таму на карце не абазначаны, прыведзены ў спісе форм. Адсутнасць іх у некаторых адказах не значыць, што яны не ўжываюцца ў мясцовай гаворцы. Па сваёй семантыцы яны абазначаюць не частку палому маста, дзе дзеяслоў з прыстаўкай *пра-* — *пламамáўся,* а ўсёй рэаліі — «паламаўся ўвесь мост».
праламáўся мост 5, 9, 10, 11, 14, 17, 18, 23, 25, 28—31, 36—38, 45, 47, 48, 52а, 53—55, 57 *(калі дырка)*, 59 *(дырка)*, 60, 61, 65, 67, 68, 70—77, 80—82, 86, 88, 93, 99, 104, 105, 115, 116—119, 121, 123—130, 139—141. *праламáлася падлóга* 4, 8, 20, 24, 66. *прылымáўся мост* 13, 15, 34, 43, 78, 83, 84, 85, 87. *праламáўсё* 33, 50. *праламáвся* 131. *проломáвся* 90, 91, 95, 96а, 97. *проломáвсь* 96. *праламáўса* 135 *(мала)*. *проламáўса* 111, 114, 133. *проломáўса* 102. *проломáвса* 103 *(мист)*, 106 *(мост)*, 108, 109, 113. *проламáўс* 134.
праламíўся мост 15, 49а, 75, 80, 81, 82, 88, 118, 125, 128, 129. *проламáвся* 131. *праламíлася* 2 *(даска ў падлозі)*. *проломíласа* 137 *(подлóжына)*. *прыламíўся мост* 8а, 16, 32, 39—42, 44, 84, 89. *прыламíўсь* 35.
Адведзены: *праваліўся мост* 27, 66, 112. *провалы́вся* 95. *провалíвса (мост)* 113. *провалы́всь* 96. *ввалы́вся мыст* 95. *ввалы́вса* 103. *паламáўся мост* 1, 3, 22, 112. *паламóўся* 64, 122. *пулумáўся* 79. *пуламáвся* 98. *мист поломáвся* 90. *муст поломáвсь* 94а. *поломáвся* 92. *поломáвса* 94, 101 *(мэст)*, 102 *(трóха)*, 108, 109, 113, 132. *поломáўса мы́эст* 107. *зламáўся* 49, 53, 56. *злымáўся* 7. *зламáвсь* 94а. *зламáвся* 95. *зломы́вся* 131. *зламáвсь мист* 96. *зламáвса мист* 108. *обламáўса* 94. *обломáўса* 109. *адламáўса* 94, 134.

Карта № 243

ПАПАХАДЗІЦЬ

№ 3931 «Папахадзіць (папаходжваць) па лесе...»
На вялікім арэале гэта значэнне перадаецца прэфіксальнай асновай з адной прыстаўкай, аднак пераважае на значнай тэрыторыі ўтварэнне з дзвюма прыстаўкамі — *папа-, попо-*. Дэрыват з адной прыстаўкай суіснуе з двухпрыставачным утварэннем (пахадзіць, папахадзіць), адпаведна на карце ставіліся два знакі.
У некаторых адказах прыводзяцца выразы са спалучэннеў беспрэфікснага дзеяслова з акалічнасным словам: *дóўга хадзіць, шмат, стóлькі пахадзіў* (пахадзіла). Такія выразы на карце не адзначаны. Картаграфаваліся і дырэваты з суфіксам *-ва-* тыпу *папахóджваць* як і інш. утварэнні, паколькі яны прыводзяцца ў адказах як паралельныя.
Зваротная форма *пахадзілася* картаргафуецца як *пахадзіць,* таксама картаграфуецца *атхадзіць, пахóдзіць* 122. Як *папахадзіць* картаграфуецца *папацягваць* 64, *пыпыцігáць* 79.
пахадзіць, пахадзіў па лéсе (лясý) 4, 20, 25, 25а, 26 (прыстаўкі *папа-* няма), 27, 30, 36, 52а, 58, 59, 68, 73 (*папа-* не гавораць), 75, 80, 82, 86, 88, 111, 120 128. *пахадзіць; столькі я пахадзіў, пахадзіла па лéсе (лясý)* 2, 6—9, 17, 18, 22, 23. *многа пахадзіць па лéсе* 8а, 9, 14, 24. *пыхадзіць* 15, 16, 29, 32, 33, 35, 39, 42, 44, 83, 85, 89, *походзіць* 101, 106. *походыты по лíсы* 92. *пахадзіў пы лясý* 40. *мнóга атхадзіць* 1. *пахадзілася я за спрáўкай* 3. *пахóдзіць па лéсе* 122.
пыхáджувыць (мнóга) 29.
папахадзіць, папахадзіў па лéсі (лясý) 10, 11, 23, 28, 31, 37, 45—53, 55, 56, 61—63, 65—67, 69—72, 74—76, 77 (рэдка), 80, 81, 84, 99, 100, 104, 105, 110, 112, 115—119, 121, 124—127, 129, 130, 135, 139—142. *папахóдзіць па лéсе* 55. *попоходзіць по лéсу* 102, 107, 113, 114, 133, 136, 138. *попоходíть* 134. *пыпыхадзіць* 35, 41, 43, 44, 78, 83, 87. *пупыхадзіць* 84. *папыхадзіць* 40 (пераважна з адной прыстаўкай). *попоходы́ты по лíсы (по лíсовы)* 94а, 95, 96, 97, 103, 108, 109, 131, 132. *попоходы́ты по лíсы* 90. *попохуды́ты* 91. *папахадзіці па лéсе* 93. *попоходíті на рабóту* 94. *пупухудэ́тэ пу лíсэ̂* 98. *попоходы́ла* 96а *(по лíсі)*. *папацягáласа* 64. *пыпыцігáць* 79.
папахóджваць 57. *папахóджваў па лéсі* 49, 53, 59, 61, 62, 67.
Адведзены: *дóўга хадзіць* 8. *шмат хадзіць* 19. *нахадзілася па лéсе* 21. *ныхадзіцца* 84. *хадзіць па лéсе.* 123.

Карта № 244

СЛОВА *ЦЁМНА* І ЯГО ВАРЫЯНТЫ

№ 3934 «Цёмна, цёмначы...»
На карце паказаны лексіка-словаўтваральныя і некаторыя фанетычныя адрозненні прыслоўя цёмна.
цёмна 1—46, 48, 49а, 51—52а, 54, 56—59, 63—71, 73—89, 101, 104, 116, 118—130, 139—142. *цёмно* 49, 50, 51, 53, 55, 60—62, 93, 94, 99, 100, 106, 107, 110—115, 117, 135, 136.
цéмна 129, 139. *цéмно* 47, 102, 137. *тэ́мно* 90—92, 96, 96а, 103, 108, 109, 131—134, *цемно* 137.
цёмначы 54, 67, 72, 104, 105, 110, 111, 120а, 139.
цéмначы 54, 142. *тэ́мночі* 134.
пóначы 118, 123, 135. *пóночы* 94—96, 97, 103, 109, 112, 131, 138. *пóночі* 113. *пóнучэ* 98.
пóвночы 92, 96а, 132. *пóвнучэ* 98.

Карта № 245

СЛОВА *ТАМ* І ЯГО ВАРЫЯНТЫ

№ 3935 «Там, тамачы, тама, тамацькі...»
На карце прадстаўлены варыянты прыслоўя там. Паказаны словаўтваральныя адрозненні. Словы *тáмэкі, тáмікэ* картаграфуюцца як *тáмака, тáмычкы, тáмічкэ* — як *тáмачка, тáмыцькі* — як *тáмацька, тáматкі* — як *тáматка.*
там 1, 3, 5—18, 20—35, 37—44, 46, 48—59, 61—70, 72—76, 78, 80—120, 122—132, 134—142.
тáма 14, 16, 23, 35, 37, 38, 41—44, 57, 73, 75, 79—81, 83—86, 88, 89, 102, 129, 134, 138. *тáмэ* 133.
тáмка 95, 98, 109, 113.
тáмака 1—4, 6, 8, 10, 11, 18, 21—25, 27, 30, 37, 38, 45, 47, 50, 52, 52а, 54, 55, 57—63, 65, 67—69, 71, 75—77, 81, 82, 99, 102, 104, 105, 111, 112, 117—119, 120а, 121, 124, 126, 127, 128, 135, 136, 139—142. *тáмъка* 5, 8а, 15. *тáмако* 133. *тáмока* 138. *тáмыка* 16, 29, 35, 95, 96, 103, 113, 132. *тáмэка* 109, 114, 133, 134. *тáмэ* 113. *тáмікэ* 98.
тáмачы 53, 54, 100.
тáмачка 93. *тáмычка* 95, 96, 103. *тáмэчка* 108, 109. *тáмічкэ* 98. *тáмычкы* 95.

тамацька 10, 11, 32, 33, 38, 44, 73, 80. *тамъцька* 12. *тамацькі* 1, 14, 17, 37, 81, 127. *тамъцькі* 13. *тамыцькі* 84.
таматка 39. *таматкі* 13.
Адсутнасць лексемы: 19.

Карта № 246

СЛОВА *ЦЯПЕР* І ЯГО ВАРЫЯНТЫ

№ 3936 «Цяпер, цяперачы, цяперацька...»
Картаграфуюцца варыянты прыслоўя цяпер. Паказаны словаўтваральныя адрозненні. Назва *цяпérача* картаграфуецца як *цяпéрачы, тэпэ́ркы, тыпэ́ркы* — як *цяпéрка, тыпэ́рычкы, тэпэ́рiчкэ* — як *цяпéрачка, цяпéрацькі* — як *цяпéрацька.*
цяпéр 3, 5—7, 8а, 9—11, 18, 19, 21—31, 33—38, 40, 42—46, 48, 49, 50, 53—55, 57, 59, 61—63, 65, 67, 68, 70—76, 78—82, 86, 99, 100, 104—106, 111, 112, 115, 116, 118—120, 122—127, 139—142. *цепéр* 102, 107, 113, 114, 133, 135, 138. *цiпéр* 1, 4, 8, 15, 20, 47, 51, 58, 64, 69, 128—130. *тыпэ́р* 90—92, 95—96а. *тэпэ́р* 94, 94а, 96а, 98, 103, 108, 109, 131, 133, 134. *цяпéрь* 17, 41, 83, 85, 87—89, 117. *цiпéрь* 12—14, 16, 32.
цяпéра 38, 44, 73. *цяпéря* 84, 85, 87.
цяпéрка 135. *тэпэ́рка* 98, 109. *тэпэ́ркы* 109. *тыпэ́ркы* 95.
цяпéрака 2, 3, 6, 11, 18, 21, 23, 24, 27, 30, 33, 49а, 50, 60, 65—67, 75—77, 99, 105, 118, 121, 127, 129, 139—142. *цяпéръка* 5. *цяпéрiка* 79. *цяпéрыка* 10. *цепéрака* 137. *цепéрэка* 114, 136, 138. *цепэрэка* 102, 117. *цiпéрака* 69, 128. *цiпéрiка* 16. *цiпéрыка* 4. *тэпэ́рыка* 103. *тэпэ́рэка* 94а, 108. *тыпэ́рыка* 95.
цяпéрачы 54, 56, 57, 59, 61, 62, 67, 100, 104, 110—112. *цiпéрачы* 52а. *цепéрэчi* 113. *цяпéрiчы* 88. *цяпéрача* 48. *цяпéрыча* 81.
цяпéрачка 124. *цiпéрачка* 58. *тэпэ́рычка* 103. *тэпэ́рэчка* 108. *тыпэ́рычка* 90, 95, 96. *тэпэ́рiчкэ* 98. *тэпэ́рычкы* 109. *тыпэ́рычкы* 95, 132.
Адзiнкавыя: *цiпéрiтка* 39.
Адсутнасць лексемы: 52, 93, 97, 101.

Карта № 247

ПАШЫРЭННЕ СЛОВА *ЦЁНГЛЕ (ЦЁНГЛЕЧЫ)*

№ 3937 «Цёнгле, цёнглечы...»
На карце паказаны варыянты прыслоўя цёнгле. Адзначаны словаўтваральныя адрозненні.
цёнгле 3, 9, 45, 46, 48, 49а, 52а, 53, 57, 59, 61, 90, 94, 96, 100, 102, 133. *цёнгля* 2, 4—6, 11, 18—22, 24—25а, 27, 47, 49, 51, 52, 54, 56, 58, 60, 65, 66, 68, 100, 104, 120а (устар.). *цёнглi* 8.
цёнгло 109, 131.
цёнглячы 54.
Адсутнасць слова: 1, 7, 8а, 10, 12—17, 23, 26, 28—44, 50, 55, 62—89, 92, 93, 94а, 95, 96а—99, 101, 103—108, 110—120, 121—130, 132, 134—142.

Карта № 248

СЛОВА *АХВОТНА* І ЯГО ВАРЫЯНТЫ

№ 3938 «Ахотна, ахвотна, ахотне...»
На карце паказаны словаўтваральныя i некаторыя фанетычныя адрозненні прыслоўя ахóтна. Лексема *хвóтна* картаграфуецца як *ахвóтна.*
ахóтна 3, 5, 7, 8а, 9, 12—18, 22, 23, 25а, 27, 28, 30, 34, 35, 39—44, 52а, 54, 59, 64, 70—73, 75, 78—86, 88—100, 104, 105, 111, 119, 123—130, 140—142. *ахóтно* 60, 61, 93, 95, 135. *охóтно* 90, 91, 94, 94а, 96—97, 101—103, 106—109, 113, 117, 132, 136—138. *ухóтно* 92, 98.
ахвóтна 1, 4, 6, 8, 11, 24—26, 29, 31—33, 36—38, 40, 41, 46, 48, 57—59, 65—69, 73, 74, 76, 77, 83, 87, 104, 112, 115, 116, 118, 120, 121, 124, 127, 139. *хвóтна* 122. *ахвóтно* 47, 49, 51, 55, 56, 110, 135, 141. *охвóтно* 94а—96, 133, 134. *охфóтно* 114.
ахóтне 20, 23, 45, 46, 53, 54. *ахóтня* 2, 19, 21, 99.
ахвóтне 49а, 52, 53, 62. *ахвóтня* 25, 50.
Адсутнасць лексемы: 10, 63.

Карта № 249

СЛОВА *АСОБНА,* ЯГО ВАРЫЯНТЫ І АДПАВЕДНІКІ

№ 3939 «Асобна, асобне...»
На карце паказаны лексiка-словаўтваральныя адрозненні прыслоўя асобна. Лексемы *пасóбi, паасóбяй* картаграфуюцца як *пасóб'я, падзéльна, раздзéльна* — як *аддзéльна, óпрыч* — як *апрыч, окрóмiй, покрóм* — як *окрóм.*
асобна 1, 4—8, 9—11, 15, 16, 22, 25а, 27, 30, 31, 33, 35, 37, 38, 40, 42, 43, 48, 54, 59, 63, 65, 68—71, 73, 75, 76, 80, 81, 83, 85, 87—89, 104, 105, 111, 112, 118, 119, 120а, 124—126, 129, 130, 139, 140. *асобнó* 46, 49, 51, 52а, 60, 115, 135, 141. *особнó* 90, 91, 94, 94а, 96, 97, 101—103, 108, 109, 113, 117, 132—134, 136. *усóбно* 92, 98.
асóбне 3, 4, 19, 20, 23, 26, 28, 45, 46, 49а, 52, 53, 54, 56, 59, 62, 70, 99. *асóбня* 2, 13, 18, 21, 25, 57, 58. *осóбне* 106, 114.
асóбе 16, 129. *асóб'я* 69.
пасóб'я 66. *пасóбi* 50. *паасóбяй* 55.
асóбенна 72, 73, 116, 120, 127, 129. *сóбенна* 122. *асóбiнна* 29. *асóбенно* 56, 110. *осóбенно* 137. *осóбено* 138. *асóба* 17.
Іншыя слова за значэннем *«асобна»:*
аддзéльна 7, 12, 14, 35, 39, 42, 44, 49а, 69, 75, 79, 82, 86, 121, 123, 127, 128 (нов.). *адзéльна* 142. *аддзéльно* 47, 61, 93, 113, 135. *аддзéлна* 112. *аддéльно* 103. *оддéльно* 90, 94а, 95, 108, 109, 132. *атдзéльна* 41, 125. *удéльно* 92, 98. *падзéльна* 75, 120. *раздзéльна* 32.
апрыч 11, 77, 82, 120а, 124, 128. *óпрыч* 95, 103. *óпрiч* 109.
окрóм 117. *окрóмiй* 96. *покрóм* 107.

Карта № 250

ПАШЫРЭННЕ СЛОВА *ЛАПШЫВА*

№ 3940 «Лапшыва, лапшыве...»
Картаграфуецца канцавы галосны прыслоўя лапшыва. Назвы *лапчыва, лакчыва* картаграфуюцца як *лапшыва, лапчыве, лакчыве* — як *лапшыве.*
лапшыва 2, 3, 5, 6, 8а, 25а— 28, 48, 52а, 54, 56, 59, 63, 64, 68, 139. *лапшыво* 51, 60, 62, 90. *лопшыва* 107. *лапчыва* 18, 22, 31, 69, 104. *лакчыва* 4.
лапшыве 45, 46. *лапчыве* 20, 52, 54. *лакчыве* 19.
Адсутнасць слова: 1, 7, 8, 9—17, 21—25, 29, 30, 32—44, 47, 49—50, 53, 55, 57, 58, 61, 65—67, 70—89, 91—103, 105, 106, 108—138, 140—142.

Карта № 251

ПАШЫРЭННЕ СЛОЎ *НЯДАЎНА, КАГАДЗÉ*

№ 3941 «Нядаўна, кагадзе, кадзе...»
На карце супрацьпастаўлены варыянты прыслоўя нядаўна. Паказаны лексічныя і некаторыя фанетычныя адрозненні. Назва ***недаўне*** картаграфуецца як ***нядаўна.***

нядáўна 9, 18—20, 24, 31, 48, 52а, 54, 58, 65, 68—72, 99, 104, 110, 116, 124—126, 130, 139—142. *недáўна* 117. *нідáўна* 1—8а, 10— 17, 21—23, 25, 26, 28—30, 32—45, 49, 56, 57, 59, 67, 73, 75, 76—89, 101, 111, 118—121, 123, 127—129. *нядáўно* 60, 62, 100. *недáўно* 51, 52, 93, 107, 114, 133—138. *нідáўно* 46, 50, 55, 61, 102, 106, 112, 115. *недáвно* 108, 109, 113. *нидáвно* 90—92, 94—98, 103, 131, 132. *недáўне* 53.

нядóўна 63, 64, 66. *нідóўна* 27, 49а. *нідóўно* 47.

кадзé 60, 61, 104, 105.

кагдзé 60, 105.

кагадзé 61, 62.

Карта № 252

СЛОВА *КАЛІСЬЦІ* І ЯГО ВАРЫЯНТЫ

№ 3942 «Калісь, калісьці...»

На карце паказаны словаўтваральныя і некаторыя фанетычныя адрозненні прыслоўя калісь. Лексема *коліся* картаграфуецца як *калісь, калісьць, кóлісьці* — як *калісьці, калішта* — як *калісьто, каліўта* — як *каліта.*

Адводзяцца ад картаграфавання словы *калі, кагда-тá, кадá-та.*

калісь 7, 11, 26, 28, 29, 54, 61, 67, 71, 75, 81, 82, 89, 93, 99, 118, 123—130, 140. *колісь* 90, 102, 138. *колысь* 91, 103, 132. *кулысь* 92. *кулэсь* 95. *коліся* 133. *колыся* 95, 96.

кóлісь 11, 18, 30, 49, 57, 60, 61, 70, 72, 76, 77, 88, 94, 104, 105, 107, 111—115, 119—122, 125, 134—137, 139, 141.

калісьці 1, 2, 4, 9, 18—20, 22, 30, 33, 34, 42, 43, 45, 46, 48, 51, 52, 54, 57, 67, 68, 71, 78, 80—82, 110, 116, 124, 126, 127, 135, 141, 142. *колісьці* 94. *кóлісьці* 94, 139. *калісьць* 127.

калісьто 29, 56, 75. *калішта* 21.

каліта 8, 8а, 32, 35, 44, 75, 81, 83—87, 89. *каліто* 62. *каліўта* 16, 81.

нéкалі 3, 10, 23—25а, 38, 47, 50, 52а, 63. *нéкълі* 6, 12, 13, 15, 53, 59. *нéкылі* 79.

Адведзены: *калі* 14, 17, 25, 31, 36, 37, 40, 41, 49а, 65, 74, 117. *кьгдá-то* 12. *кыдá-та* 39.

Адсутнасць лексемы: 100.

Карта № 253

СЛОВА *НІКОЛІ* І ЯГО АДПАВЕДНІКІ

№ 3944 «Ніколі, нігды...»

На карце прадстаўлены варыянты прыслоўя ніколі. Паказаны лексіка-словаўтваральныя і акцэнталагічныя адрозненні.

нікóлі 1, 3, 5—14, 19, 21—31, 33—38, 42—44, 47, 48, 51, 53—78, 80—82, 88, 93, 94, 99—102, 104—107, 110—126, 130, 133. *нікóлэ* 98. *никóлі* 90, 91. *никóлы* 92, 94а—97, 103, 109, 131, 132.

нікалі 16, 44, 75, 79, 82—84, 86, 87, 89, 127—129.

нігды 2, 4, 6, 18—22, 45—55, 57—59, 68, 93, 104, 107. *ныгды* 90, 92, 94, 94а—96, 97, 103, 108, 109, 131, 132.

нікагдá 17, 32, 125. *нікыгдá* 16, 40, 84, 85, 87, 89. *нікъгдá* 12, 15, 39.

Адзінкавыя: *ягдá* 88.

Адсутнасць слова: 41.

Карта № 254

СЛОВА *ЗАЎСЁДЫ* І ЯГО АДПАВЕДНІКІ

№ 3945 «Заўжды, усягды, заўсёды...»

На карце прадстаўлены варыянты прыслоўя заўсёды. Паказаны словаўтваральныя і акцэнталагічныя адрозненні. Слова *заўсягдá* картаграфуецца як *заўсягды, усягдá, усядá, усяды, всегдá, всігдэ* — як *усягды, зáўша*— як *зáўшы.*

Адводзяцца ад картаграфавання словы *навéк, навік, спрадвéку.*

заўсёды 1, 4, 5, 10, 11, 14, 20, 25а—28, 30, 31, 35, 37, 43, 45, 46, 48—49а, 52а—54, 56—59, 62, 63, 65, 67—72, 74—76, 80, 83, 85, 87, 89, 92, 96, 99, 100, 104, 110—112, 117—119, 120а, 121, 124—126, 134, 135, 138. *завсёды* 13. *завсіды* 35. *заўсюды* 50, 55, 60, 61, 99, 106. *завсюды* 108, 132.

заўсягды 6, 19, 22, 25, 75, 120а, 124, 127. *зъўсягды* 8а. *зуўсягды* 16, 35. *заўсёгды* 94, 117. *завсёгды* 103. *завсігдэ* 98. *заўсягдá* 57, 140. *заўсегдá* 17. *завсегдá* 94а. *заўсёгдá* 107, 134. *заўсігдá* 81, 83, 90, 103. *зъўсігдá* 8а. *зуўсігдá* 29, 84. *зыўсігдá* 40.

усягды 6, 8—10, 21, 24, 31, 36, 38, 43, 44, 57, 66, 73, 77—80, 84, 85, 87, 88, 123. *усяды* 44. *усёгды* 97. *усігды* 131. *усягдá* 23, 54, 61, 67, 104, 115, 120, 125, 128—130, 139, 141. *усядá* 116. *усігдá* 8а, 12, 13, 15, 16, 32, 33, 39, 41, 42, 44, 75, 81, 86, 88, 89, 105, 118, 127. *усегдá* 82, 137, 138, 142. *усёгдá* 101, 107. *всегдá* 109, 132. *всігдá* 90, 96, 103. *всігдэ* 95 (в. Субаты).

зáўжды 94, 138. *зáвжды* 90—92, 94а—96а, 103, 108, 109.

заўжды 2, 26, 57, 67, 69, 134. *завжды* 138.

зáўшы 58, 96, 103. *зáвшы* 90, 92, 96, 108, 109. *зáўша* 51. *зáўшэ* 33, 94, 102, 133. *зáвшэ* 18, 20, 52, 94а.

Адзінкавыя: *усякі рас* 3. *вéчня* 47.

Адсутнасць слова: 7, 136.

Адведзены: *навéк* 114. *навік* 122. *спрадвéку* 64.

Карта № 255

СЛОВА *ЗМАЛКУ* І ЯГО АДПАВЕДНІКІ

№ 3946 «Змалку, змаленства, змалянкосці...»

На карце прадстаўлены варыянты прыслоўя змалку. Паказаны словаўтваральныя адрозненні. Назвы *ізмáлку, адмáлку* картаграфуюцца як *змáлку, змáла, змáлі, адмáлі* — як *змáлу, ізмалéнства, ад малéнства* — як *змалéнства, з малóсці* — як *змáласці, із малéнького* — як *з малéнького, з мáлкіх лет* — як *з малых лет, з мáлых гот — як з мáлых гадóў.*

змáлку 3—11, 13—16, 18, 21, 25а, 26, 28—31, 34—39, 41—44, 49, 52а—54, 56—61, 63—65, 67, 69—73, 133—142. *ізмáлку* 40, 84, 132. *адмáлку* 8а. *атмáлку* 19.

змáлу 76, 91, 96а, 131. *змáла* 86. *змáлі* 1. *адмáлі* 2.

змáласці 120а, 121. *з малóсці* 8а.

змалéнства 3, 4, 7, 8а, 9, 12, 15, 16, 22, 23, 25—27, 31—33, 35, 43—45, 48, 51, 52а—54, 57, 59, 61, 62, 66—70, 73—75, 78, 80—85, 89, 90, 92, 94а, 96, 104, 105, 108, 109, 111, 113, 116, 118, 119, 122, 124, 125, 127—130, 134, 135, 139, 141, 142. *змалéнство* 112. *ізмалéнства* 40, 117. *ад малéнства* 20, 24, 52.

змалянкóсці 21, 45—48, 50, 53, 54. *змалянкóсьці* 93. *змаленкóсці* 49а, 90, 101, 102, 107, 113, 133. *змаленкóсті* 98, 134. *змаленкóсты* 109. *змалынкóсты* 132.

з мáлых лет 88. *з мáлых літ* 92, 95, 108, 131, 132. *з мáлêх літ, змалуліт* 98.

з мáлых гадóў 86. *з мáлых гот* 50.

з малóга 49, 94а. *з малóго* 95, 96, 103, 109.

Адзінкавыя: *змалалéцтва* 129.

Адведзены: *з дзéцтва* 17.

Карта № 256

СЛОВА *НЯЗРУЧНА* І ЯГО АДПАВЕДНІКІ

№ 3947 «Нязручна, няўдобна...»

На карце супрацьпастаўлены варыянты прыслоўя нязручна. Паказаны лексіка-словаўтваральныя і акцэнталагічныя адрозненні. Сінтаксічныя канструкцыі *не пад рукý, не па руцэ́, ні к рукé, не з тóе рукí* картаграфуюцца як *не з рукí*.

нязрýчна 1—3, 5—7, 9—11, 14, 19, 21, 25—27, 29—31, 34, 37, 38, 40, 42, 44—46, 48, 54, 57, 59, 63, 65—67, 69—73, 75, 77, 80, 83, 85, 86, 89, 100, 104, 116, 120а, 121, 125, 129, 139. *нязрýчно* 53, 60, 62, 110, 112. *незрýчна* 52, 107. *незрýчно* 51, 93, 94, 108, 109, 113, 133. *нізрýчна* 22, 23, 76, 81, 119, 124, 127. *нізрýчно* 47, 50, 55, 56, 99. *нызрýчно* 90, 91, 96, 96а, 103, 131, 132. *нязрýшна* 15, 84. *нізрýшна* 118.

незручнó 54, 114, 135, 136. *нізручнó* 52а, 64. *незрушнó* 138. *нызручнó* 95.

няўрýчна 12, 16.

няўдóбна 5, 8а, 9, 13, 16—18, 28, 29, 31—33, 35, 36, 41—43, 54, 57, 59, 67, 68, 74, 75, 78, 80, 83, 85—89, 105, 115, 117, 120, 125, 126, 130, 139. *няўдóбно* 53, 140—142. *неўдóбна* 106, 122, 134. *неўдóбно* 94, 107, 137. *невдóбна* 101. *невдóбно* 108, 109. *ніўдóбна* 34, 37—40, 49а, 82, 118, 119, 123, 124, 128, 129. *ніўдóбно* 102. *нывдóбно* 92, 94а, 96, 98, 103, 132.

няёмка 69, 79. *ніёмка* 81.

нядóбра 8, 24. *нядóбро* 49. *ныдóбрэ* 96. *нідóбра* 111.

не з рукí 94, 134. *ны з рукы́* 131. *не пад рукý* 20, 58. *не па руцэ́* 52. *ні к рукé* 1. *не з тóі рукí* 108. *ны с тéі рукы́* 95.

Адзінкавыя: нялóўка 4. *нягóдна* 8а. *ніпадрýчна* 75.

Адсутнасць назвы: 61, 97.

Карта № 257

СЛОВЫ *ПРЫТНА, УЕДЛІВА* І ІХ АДПАВЕДНІКІ

№ 3948 «Рабіць што-небудзь уедліва, прытна...»

На карце паказаны лексіка-словаўтваральныя варыянты прыслоўя *уедліва*. Назва *насты́рліво* картаграфуецца як *насты́рно*.

спры́тна 1, 4, 8, 8а, 10, 11, 23, 25—31, 33, 37, 49, 52а, 54, 57—59, 63—67, 69, 72, 74, 81, 83, 85, 87—89, 116, 122, 125, 127. *спры́тно* 47, 50, 53, 55, 62, 93, 94, 96, 102, 106, 111, 112, 114, 117, 133, 138. *спрíтно* 113.

пры́тна 5, 73, 75, 81, 118, 124, 129, 130.

пры́тка 70, 78.

заéдліво 134.

уéдліва 44, 46, 52а, 75, 76, 84, 86, 104, 107, 126, 129, 139, 141, 142. *уéдліво* 102, 110, 138.

уéдла 56.

уéдна 18, 127.

зая́дліва 64, 69, 71.

уя́дліва 54, 105. *уя́дліво* 99.

зая́дла 2, 19, 21, 46, 77, 82, 118, 119. *зыя́дла* 35, 43, 79, 84. *з'я́дла* 22. *зая́дло* 51, 53, 61, 94, 133.

зая́дле 52, 57.

зая́дна 12. *зыя́дна* 84.

пíльна 13, 25а, 29, 128. *пíлна* 35. *пы́льно* 108.

шчы́ра 3, 32. *шчы́ро* 62, 94а—96, 109, 135. *шчíро* 113. *шчэ́ро* 98.

бы́стра 17, 33, 39, 40, 42, 69, 87, 89, 120, 121, 123, 129. *бы́стро* 101.

хýтка 10, 11, 45. *хýтко* 92, 131.

заўзéнта 68. *заўзёнто* 90, 94а, 109. *завзéнто* 92.

насты́рно 113, 132. *насты́рліво* 95.

Іншыя адпаведнікі: *заю́шна* 6. *залóжна* 10. *без разгíба* 16. *шалёна* 24. *ёмка* 38. *прэ́нка* 49а. *нáгле* 56. *крýкам* 75, 81. *звíнно* 93. *дóбро* 100. *дóбра* 121. *нагáльно* 103. *хлёстка* 120а. *прытýжно* 134.

Карта № 258

СЛОВА *УРЫЎКАМІ* І ЯГО АДПАВЕДНІКІ

№ 3949 «Урыўкамі, прыхваткам...»

На карце прадстаўлены варыянты прыслоўя ўрыўкамі. Паказаны лексіка-словаўтваральныя адрозненні. Назвы *пры́хваткай, пры́хваткаю, прíхваткі, пры́хваткамі* картаграфуюцца як *пры́хваткам, пры́хапкамі, прыхóпкамі* — як *пры́хапкам, прыскóкам* — як *пры́скакам, прыры́ўкам* — як *прыры́ўкамі*.

пры́хваткам 10, 20, 23, 45, 47, 48, 49а, 50, 54, 55, 57, 70, 74, 75, 81, 82, 105, 116, 122, 123, 125, 126, 128—130, 139. *пры́хватком* 62, 90, 93—97, 101—103, 106, 109, 115, 132, 136. *пры́хвыткам* 43. *пры́хвыткым* 78. *прíхваткам* 86, 88. *прíхваткым* 44. *прíхвыткым* 41, 79, 85. *прíхватком* 113. *прéхватком* 98. *пры́хваткай* 11. *пры́хваткаю* 60. *прíхваткі* 13.

пры́хватам 58. *прíхватым* 16.

пры́хапкам 19, 75, 80, 81, 118, 119, 124, 129. *пры́хапком* 91, 92, 114. *пры́хопком* 131. *пры́хапкамі* 67, 77, 134. *пры́хапкамы* 108. *прíхапкамі* 133. *прыхóпкамі* 138.

пры́тачкамі 21, 25, 26, 70, 73, 81, 118, 119, 124, 129. *пры́тычкамі* 68, 69. *пры́тъчъкъмі* 34.

пры́скакам 36. *пры́скыкам* 42. *прíскъкъм* 39. *прíскыкымі* 84. *прыскóкам* 2, 32. *прыскóкым* 35.

уры́ўкамі 9, 14, 22, 25а, 28, 31, 37, 46, 54, 76, 81, 104, 108, 126, 140, 141. *урíўкамі* 133. *уры́ўкамы* 4. *уры́ўкымі* 41, 83, 84, 87, 89.

прыры́ўкамі 2, 5, 6, 8, 29. *прыръ́ўкъмі* 8а. *прыры́ўкам* 7. *прэры́ўкам* 17. *прíры́ўкъм* 12.

атры́ўкъмі 15. *одры́вкамы* 109. *отры́вкамі* 102.

Адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня: *перары́ўкамі* 1. *дары́ўкамі* 18.

Карта № 259

СЛОВА *СУПОЛЬНА*, ЯГО ВАРЫЯНТЫ І АДПАВЕДНІКІ

№ 3951 «Разам, пасполу, супольна, саабшча...»

На карце адлюстраваны прыслоўі, якія прыведзены ў пытанні, а таксама тыя, што з'яўляюцца сінонімамі ўказаным вышэй прыслоўям. Усе яны маюць значэнне 'рабіць што-н. разам, быць разам'. Картаграфуюцца іх словаўтваральныя варыянты.

рáзам 2—4, 6, 7, 10, 11, 17, 21, 22, 25 (жывуць), 25а—28, 30, 31, 33, 36—38, 46, 47, 49—51, 52а—57, 59, 60, 62—65, 67— 75, 77, 80—82, 86, 99, 100, 104, 105, 110, 115, 116, 118, 119, 120 (пойдзем), 120а, 121, 123 (паедзем), 125—130, 139—141. *рáзъм* 5, 8а, 13. *рáзым* 29, 35, 42, 43, 78, 83—85, 87, 89. *рáзом* 90—98, 101, 102, 103 (наогул), 106—109, 111, 112 (жывуць), 113, 114, 117, 132—138.

спýльна 8а, 20, 21, 23, 52, 52а, 54, 57, 61, 104. *спýльня* 18, 59. *спýльно* 60, 102, 113, 131. *спýлно* 94а. *спíлно* 90, 96. *спíлно* 92, 98. *спы́лно* 95. *спы́льно* 96а. *спóльно* 46, 62, 99, 114. *спóлно* 94.

супóльна 19, 45, 48. *супóльно* 47, 133. *супóлна* 112. *супíлно* 109. *супíлнэ* 97. *супýлно* 132. *супэ́лна* 107. *супúлно* 103, 108.

Адзінкавыя варыянты ад таго ж кораня: *пóспаль* 25. *пóспал* 127. *наспóлку* 50, 55 (трад.). *успýлку* 21. *спулэ́чня* 18.

умéсці 1, 4, 12, 16, 32, 34, 39, 41, 43, 44, 78, 79, 81, 86, 88, 124, 128, 129, 142. *умéсце* 9, 36, 67. *умéсця* 54, 68.

саўмéсна 15, 75, 81, 129. *соўмéсна* 134. *соўмéсно* 138. *заўмéсна* 8а. *сумéсна* 24.

Адзінкавыя варыянты ад таго ж кораня: *умéсна* 8а. *умясцёх* 16.

óбшча 2, 8, 14, 34. *вóбшча* 129. *вóпшча* 69. *ўóбшча* 84. *óпшча* 54.

саабшча 36, 40, 75, 119, 126, 141. *съабшчá* 41. *сыыбшча* 44, 87, 88. *сабшчá* 118, 125. *сыбшчá* 85, 89. *саапшшá* 16, 76.
талакóй 10, 11. *талакóю* 58.
гýртам 66, 70. *гуртóм* 82.
Адзінкавыя: *увадно́* 6. *з'ядзíна* 12. *кыгáлым* 89. *вкýпі* 98 (часцей). *заéдно* 135.

Карта № 260

СЛОВА *ЛЕДЗЬВЕ*, ЯГО ВАРЫЯНТЫ І АДПАВЕДНІКІ

№ 3956 «Чуць, ледзьве...»
Картаграфуецца **пашырэнне** лексемы *ледзь* і яе лексічных адпаведнікаў *чуць, еле* ў значэнні 'злёгку', 'нямнога, з вялікай цяжкасцю'.
чуць 1, 3, 4 (пераважна), 5—15, 17, 18 (часцей), 21, 22, 24—44, 48—50, 54, 55, 57—61, 62 *(чуць свет)*, 63, 64, 65 *(нямнóшка)*, 66, 67 (чуць свет), 68—70, 72—89, 93, 94, 100, 101, 104—106, 113—130, 135, 136, 139—142. *чуть* 90—92, 94а, 95 (трошкі), 96, 98, 103, 108 *(с чуць-то)*, 109, 131, 132. *цуць* 16.
ледзь 113, 119, 133, 138. *лець* 2, 4, 10 (рэдка), 65 *(еле-еле)*, 100. *ледь* 90, 94а, 96 (некалькі адрозніваецца ў значэнні ад *чуць*), 96а, 98, 108, 132—134. *лэдь* 92, 131. *лéдзьвя* 19, 50, 54, 55, 60, 71. *лéдзьве* 22, 23, 31, 46, 48, 53, 57, 59, 61, 62 *(ледзве прышоў)*, 67, 87, 99, 107, 110, 135—137, 139. *лéдзві* 111—113. *лéдьва* 102. *лéдзьво* 138. *лéдьва* 134. *лéдьві* 134. *лéдва* 45, 93, 134. *лéдве* 20, 24, 52, 52а, 94, 117. *лéдвя* 2. *лéдво* 47, 51, 56. *лядвá* 54.
лéдзьбы 69. *лéдьбы* 109. *лéдьбо* 98, 103, 108, 132.
ледьбошо 95. *ледьбошчó* 95, 103. *ледьшó* 95. *ледьшчó* 103.
налéдзь 113.
éле 91, 124, 125. *éлі* 75, 84, 127—129.
насíлу 84, 113, 118.

Карта № 261

СЛОВА *РОСНА* І ЯГО ВАРЫЯНТЫ

№ 3957 «Росна, расно, расяна...»
Картаграфуюцца словаўтваральныя і акцэнталагічныя варыянты прыслоўя *рóсна*.
рóсна 1, 2, 6, 8, 10—13, 18—20, 22, 23, 25а, 26, 28, 30, 31—36, 41, 42, 44, 46, 54, 57, 59, 63—65, 67—72, 75—77, 80, 83, 84, 88, 104, 107, 116, 118, 120—121, 124—127, 129, 130, 140—142. *рóсно* 47, 49, 51, 53, 60—62, 91, 100, 105, 110—112, 115, 117, 135—139. *рóсная рáніца* 25.
раснó 40, 45, 48, 50, 52а, 54, 55, 58.
расяна 38, 75, 81, 82, 86, 88, 123, 128, 129. *ръсяна* 5, 8а, 15, 73. *рысяна* 39, 43, 44, 78—80, 84, 85, 87, 89. *расяно* 93, 99. *росяно* 106, 133.
расянó 56, 92. *росянó* 90, 94а, 95—96а, 102, 103, 132. *росенó* 94.
рóсяно 98, 108, 109, 131.
раслíва 54.

Карта № 262

ПАШЫРЭННЕ СЛОЎ *БОЯЗНА, СТРАШНА*

№ 3958 « **Боязна,** баязно...»
Картаграфуюцца прыслоўі *бóязна* і *стрáшна*, а таксама іх словаўтваральныя і акцэнталагічныя варыянты.
У 7, 8 і 84 пп. знак ставіцца на аснове дзеяслоўных форм — гэта значыць улічваецца толькі корань слова. Як *бóязна* картаграфуецца *бóясна* 71, *бóвязно* 60, *бóіска* 118, *бóязка* 122, як *стрáшна* — *стрáшка* 38, 68, 76, 122, *стрáшкі* 69.

бóязна 11, 22, 23, 25а, 33, 46, 63—70, 72, 75—77, 80, 82, 88, 104, 107, 108, 116, 117, 119, 121, 124—130, 140—142. *бóязно* 47, 49, 53—62, 91, 100, 102, 111—115, 133, 135, 137, 139. *бóізна* 5, 10, 15, 16, 26, 28, 32, 37, 40, 81, 83, 84, 123. *бóезно* 134, 136, 138. *бóвязно* 60. *бóясна* 71. *бóіска* 118. *бóязка* 122. *баюся* 7, 84. *баюсю* 8.
баязнó 3, 18, 20, 27, 30, 45, 49а—52а, 54—57, 59, 67, 99, 104—106. *боязнó* 48, 94а, 109, 132.
стрáшна 1, 2, 4—6, 8а, 9, 12—14, 16, 17, 19, 21, 25, 29, 34, 36, 39, 41—44, 58, 64 (часцей), 69, 70 (часцей), 73—75, 78, 79, 81, 84—89, 103, 118, 120, 126, 128. *стрáшно* 51, 52, 61, 90, 92—98, 101, 108, 109, 111—113, 131—133, 135. *стрáшка* 38, 68, 76, 122. *стрáшкі* 69.

Карта № 263

НАЦІСК У СЛОВАХ *СВЕТЛА, ВІДНА*

№ 3960 «Светла, святло...»
Картаграфуецца націск у прыслоўях відна, светла.
З-за неадпаведнасці тэме карты лексема *відна (віднó)* пракартаграфавана няпоўнасцю. Значэнне слоў у адказах не адзначана, за рэдкім выключэннем прыведзены прыклады, на падставе якіх можна выявіць яго: 1 *у хаці віднa.* 2 *віднa ў хаці, чыста; стáла светла ў вачáх.* 4 *у хáці светла.* 6 *былó яшчэ́ відна.* 8 *відна былó, віднéй у хáці, як абоі белыі.* 10 *светла, як днём.* 11 *светла на вýліцы.* 19 *былó яшчэ́ светла.* 20 *у хáця светла.* 23 *светла зрабілася.* 25 *светла, відна ў хáця.* 36 *светла на двары́.* 45 *светла ўжó на дварэ́.* 47 *ужэ́ віднo, мóжно ўставáць.* 51 *у хáце былó віднó.* 52 *былó светла.* 58 *ужó светла былó.* 66 *былó ўжо віднó, у хáця віднó.* 68 *светла, стáла светла, скóра дзень.* 69 *светла стáла.* 99 *светло яйцó; святлó наступíла.* 101 *віднó на дварэ́.* 112 *віднó былó.* 115 *віднó стáло.* 116 *светла яшчэ на дварэ́.* 123 *светла як.* 129 *святлó* (на дварэ світае), *святлó* (газоўка), *светла ўжо, уставáй карóву даіць.* 140 *светла і рáдасна стáла на душы́, спявáць і бéгчы кудысь хацéлася.*
свéтла 2—5, 7, 8а, 10—23, 25—45, 48, 49а, 52, 52а, 54, 57—59, 65, 67—76, 78—89, 104, 116—130, 140, 142. *свéтло* 49, 50, 53, 60, 62, 63, 105, 107, 110, 114, 134, 136—139, 141. *свíтло* 91.
святлó 16, 40, 46, 54, 83, 85, 88, 102, 104, 108 (рэдк.), 128. *светлó* 94 (рэдк.). *сватлó* 93.
вíдна 1, 2, 6, 8—9, 14, 25, 81, 87, 89. *вíдно* 47, 53 (часцей). *вы́дно* 90, 92, 96, 96а, 131, 132, 138. *вéдно* 98.
віднó 49а, 51, 56, 61, 64, 66, 100, 101, 111—113, 115, 133, 135. *выднó* 94а, 95, 103, 108, 109, 132. *віннó* 106.
Адведзены: *я́сно* 53—55, 94.

Карта № 264

СЛОВА *ПЕХАТОЙ* І ЯГО ВАРЫЯНТЫ

№ 3961 «Ісці пяшком, напéшу, папéшу, пехатой...»
Картаграфуюцца словаўтваральныя варыянты прыслоўя *пехатóй* ('ісці нагамі') Як *пяшкóм* картаграфуецца *пешакóм, пішакóм* 34, 53, 72, 75, 96, 98, 101 пп., як *пéша — пéшай* 58 п. Як слова *напéша* картаграфуюцца *напéшы, напéшу, напéшшу.* Як *пéшшу* картаграфуецца *пéшчу* 118 п.
пяшкóм 5, 7, 8, 9—13, 16—18, 21, 23, 25, 28, 30—33, 35, 38, 39, 41—44, 46—49, 52а—54, 56, 57, 59—62, 64, 65, 67—70, 73—85, 86 (рэдк.), 88, 89, 99, 104, 110—112, 116—120, 122—128, 130, 139, 140 (трад.). *пешкóм* 94, 102, 107—109, 114, 134, 137, 142. *пашкóм* 37, 106, 135. *пышкóм* 90—92, 94а, 95, 96а, 103, 131, 132. *пішкóм* 96, 98. *пэшкóм* 101. *пешакóм* 53, 72. *пішакóм* 34, 75.
пéшкам 66, 82, 105, 118, 128. *пéшкым* 35.

піхатóй 1—4, 6, 8, 8а, 10, 11, 27, 29, 32, 41, 57, 75, 79, 81, 83, 87. *пехатóй* 9, 20—22, 24, 25а, 31, 36, 48, 52, 53, 54, 59, 82, 86 (рэдк.), 102, 107, 118, 124, 127, 136, 140—142. *пяхатóй* 88. *пяхатóю* 50, 60, 61. *пехатóю* 62, 67, 104, 119. *піхотóю* 94а, 95 (рэдк., нов.), 108, 109, 134. *піхутóю* 98. *пыхатóю* 90, 96 (рэдк.).
пехатóм 59 (індывід.), 115, 138 *(пехотóм)*.
пéшшу 1, 6, 14—16, 25, 26, 29, 31, 34, 36, 40, 41, 67, 68, 70—73, 76, 80, 81, 84, 85, 87, 89, 111, 112, 141, 142. *пéшу* 46, 53, 114. *пéш'ю* 63, 134. *пéшчу* 118.
пéша 45, 52а, 54, 59, 76, 84, 85, 98, 102, 104. *пíшо* 95, 96, 103. *пéшо* 51, 55, 90, 94. *піша* 97. *пішы* 108, 109, 132. *пéші* 133. *пéшшы* 124, 139. *пéшай* 58.
пешакá 62, 82, 102, 118, 129. *пешэкá* 134. *пішакá* 75, 96. *пішыкá* 29 (нов.), 35, 84. *пышакá* 95 (рэдк.), 131 (рэдк.).
пéшкі 60, 118, 120а, 121, 125, 127—129, 134, 136, 138. *пéшка* 84.
напéша 49а, 54, 60, 62. *напéшы* 94а. *напéшу* 57. *напéшшу* 100. *напéшо* 93.
напехатý 19, 20, 24. *напіхатý* 25.
напяхóту 50, 55 (рэдка), 58. *напехóту* 133. *напыхóту* 131, 132.
напéх 103.

Карта № 265

СЛОВА *КРАДУЧЫСЯ* І ЯГО ВАРЫЯНТЫ

№ 3962 «Хадзіць украдкам, украдкі, крадучыся...»
Картрграфуюцца прыслоўі са значэннем 'ісці ўпотай, крадком'. На карце адлюстраваны словаўтваральныя і акцэнталагічныя варыянты лексем, якія ўтвораны ад кораня *-крад-*, і прыведзеныя ў матэрыялах лексічныя адпаведнікі. Як *крадкóм* картаграфуецца *крадукóм* 53 п., як *нішкóм — нішачкóм* п. 115.
крáдучыся 7, 9—11, 14, 27, 57, 59, 61, 62, 66—69, 73, 75, 76, 80, 81, 86, 94, 104, 116, 118, 120а, 124, 126—128, 142. *крáдучыса* 135. *крáдучысь* 94а, 95, 114.
крадучы́ся 3, 4, 8а, 18—20, 22, 25, 25а, 31, 33, 52—54, 58, 63, 74, 99, 100. *крадучы́са* 47, 49, 110, 112.
укрáдкам 14, 17, 28, 36, 46, 48, 49а, 67, 75, 78, 82, 86, 104, 119, 123, 124, 127—130. *укрáдком* 96а, 97, 108, 131, 132. *укрáдкым* 40—42, 79, 83—85, 89. *укрáдкъм* 15. *укрáткам* 8, 26, 30—32, 38, 45, 50, 51, 52а—56, 62, 72, 118. *укрáтком* 93, 94. *укрáткъм* 12, 13, 34, 39. *укрáткым* 16, 29, 35. *вкрáдком* 92, 95, 96, 103, 109. *вкрáтком* 94а, 98.
украдкóм 43, 89.
крáткам 53, 57.
крадкóм 120, 135. *крадукóм* 53.
укрáдкай 81, 125, 142. *укры́дкый* 44. *укрáткаю* 60.
укрáдкі 64, 70, 77, 81, 101, 102, 106, 107, 116, 119, 121, 126, 129, 133, 134, 136, 139. *укрáткі* 23, 24, 65, 71, 76, 105, 111, 112, 118. *укрáдкы* 103.
украдкí 114, 117, 138, 140, 141.
скрáдаючысь 90, 95, 96. *скрадáючись* 98. *скрадáючыс* 103. *скрадáючыса* 108, 109.
Іншыя варыянты слоў, утвораныя ад таго ж кораня: *крадзя́ся* 2. *укрáдні* 35, 84. *крáдма* 44. *укрáдушыся* 54. *я ўкрáўся ад бáцькі* 57. *укрáдма* 78. *крáвшіса* 113. *украдучы́сі* 129. *падкрадáючыся* 37. *пудкрадáючысь 96*.
тайком 1, 6, 68, 88, 127.
цішкóм 5. *цíхóнька* 8. *цíхънъка, цíха* 8а. *нацíхарá* 113. *уцíхýю* 128. *пацíху* 137. *нішачкóм* 115. *цішкóм* 133.
Адзінкавыя: *цíкáючыся* 21. *хавáючыся* 116. *змóўчка* 122.

Карта № 266

СЛОВА *НЕЧАКАНА* І ЯГО АДПАВЕДНІКІ

№ 3963 «Прыехаць нечакана, знéчаўку...»
Картаграфуюцца прыслоўі са значэннем 'раптоўна з'явіцца, калі не чакаюць'. Пры картаграфаванні ўлічваецца націск у слове, словаўтварэнне і нерэгулярныя фанетычныя асаблівасці. Семантычныя нюансы пры картаграфаванні не ўлічваюцца.
Як *знéцікі* картаграфуецца *знéцькі* 123. У 8 п. знак пастаўлены на падставе адказа *ніждáная*. У 3 п. *зленáцку* картаграфуецца як *знянáцку*. Як *знéцяйку* картаграфуецца *знéцяўку* у 120 п.
нечакáна 24, 28, 30, 31, 45, 48, 49а, 51, 52а, 54, 57, 59, 67, 71, 104, 111, 112, 118, 119, 121, 125—127, 130, 140, 142. *нечакáно* 62, 137, 139. *нечэкáно* 134. *нічакáна* 22, 27, 33, 64. *нічыкáна* 10, 11, 26, 83, 87. *нічыкáнна* 78.
нежджана 66, 111, 117, 129, 141. *неждáнна* 36, 41, 77, 84, 86, 87. *неждáно* 94, 101, 133, 135, 139. *ніждáна* 12, 25, 32, 39, 85. *ніждáнна* 86, 89. *ніждáно* 47, 98. *ныждáно* 96а. *ніждáная* 8.
неажы́данна 17, 75, 86, 116, 119, 123. *ніажы́данна* 35, 80. *ніажы́дана* 7, 35, 120. *неожы́дано* 138. *ніожíдано* 134. *нэожыданно* 91. *нэожы́дано* 97. *нэжы́дынна* 40, 79, 84.
нінáжано 98, 109. *нынáджано* 92, 95, 96, 106. *нынáджоно* 94а, 103, 113, 132.
неспадзя́вана 18, 20, 21, 52, 54, 57, 69, 70. *несподевáно* 108. *ніспадзявáна* 2. *ніспъдзівáна* 8а, 25а. *неспадзёвáно* 51. *неспадзя́на* 19.
неспадзéўкі 70. *ніспадзéўкі* 6. *неспадзéўку* 67.
неўспадзéўкі 21, 62. *ніўспадзéўкі* 4, 8а. *ніўспадзéўку* 8а.
знянáцку 9, 49, 63, 68. *знінáцку* 8а, 23, 38, 42, 79. *зненáцка* 94 (рэдк.), 107, 114. *зленáцку* 3.
знéнацку 102. *знéнацка* 96.
знячэ́ўку 41, 44, 46 (часцей), 50, 55, 56, 60, 61, 65, 85 (рэдк.), 99, 104. *знечэ́ўку* 110. *знічэ́ўку* 13, 53, 54, 58, 59.
знéчаўку 46, 67, 100, 126. *знéчяўку* 133.
знячы́вікі 10, 11.
зняцéйку 69 (даўн.). *зніцéйку* 14, 35.
знéцяйку 72, 76. *знéцяйкі* 124, 128. *знéцяўку* 120.
знéцільку 16. *знéцелькі* 36. *знéцелкі* 73.
знéцікі 75 (сабака кінуўся), 82, 84, 118, 127. *знéцькі* 123.
знéўцікі 29. *зняўцéкі* 31.
Іншыя лексемы: *нічáйна* 7. *нячáйна* 8. *ніўзнáц(ч)эйку* 15. *нічáінна* 34. *ненадзéйна* 37. *ніўнацéй* 43. *незáпна* 54. *нінадзéйна* 74. *ненадзéжна* 81. *нынадíяно* 90. *рáптам* 93. *нічáянно* 115. *неўгадáна* 122. *раптóўна* 127. *ненадзíйна* 131. *нечáяно* 138.

Карта № 267

ВАРЫЯНТЫ СЛОВА *НІЦ*

№ 3965 «Легчы ніц, ніцма...»
Картаграфуюцца словаўтваральныя варыянты лексемы *ніц* у значэнні 'знаходзіцца ў ляжачым стане тварам уніз'. Як *ніцам* картаграфуецца *ніцóм*.
Акрамя таго, на карце паказаны лексічныя адпаведнікі слова *ніц*, якія былі адзначаны збіральнікамі.
ніц 1, 3, 4—9, 14, 15, 17, 21, 24—32, 34—46, 63, 64, 66—68, 70—89, 104—106, 110, 111, 115—130, 135, 138—142.
ніцма 13, 18—20, 22, 23, 41, 47—50, 52—62, 65, 67, 83, 94, 99—102, 104, 107, 110, 112—114, 119, 133, 136, 137, 140, 142. *ніцьма* 93. *ныцьма* 91, 92, 95—96а, 102, 103, 108, 109, 131, 132. *ныцма* 94а, 97. *нытьма* 90. *нэцьма* 98.
ніцам 1, 16, 69, 81, 104. *ніцым* 41, 44. *ніцóм* 15.
ніцкóм 2, 67.
наніц 12.
Іншыя лексемы ў гэтым жа значэнні: *уніс галавóй* 4, 10. *уніз* 11 (легчы). *тыршмакá* (на жываце) 33. *лёх нýртам* 51. *пóтыч, плáзьма* 134.

Карта № 268

ВАРЫЯНТЫ СЛОВА *НАВІДУ*

№ 3968 «Навіду, навідавоку...»

Картаграфуюцца словаўтваральныя варыянты прыслоўя *навідавóку* 'так, што ўсе бачаць'. Падаюцца таксама асобныя лексічныя адпаведнікі, якія сустрэліся ў адказах. *Наповыдóццы* (95 п.) картаграфуецца як *навідóку*.

навідý 1—4, 7, 8, 14, 17, 18, 23, 28, 30—33, 36—38, 44, 45, 46 (радзей), 47—49а, 52а, 54, 58,66,67, 70, 72—76, 80—82, 86, 88, 93, 94, 100—102, 105—107, 110—112, 114—130, 134—137, 139—142. *ныві́дý* 16, 29, 35, 40—43, 78, 79, 83—85, 87, 89. *нъвідý* 8а, 9, 12, 13, 15, 34, 39. *навыдý* 91, 97, 108.

навідавóку 3, 21, 22, 25а—27, 53, 56, 57, 59, 60, 62, 65, 69, 71, 99, 104. *наідавóку* 61. *нывідавóку* 79. *навідавóка* 64.

навідóку 4, 10, 11, 19, 20, 46, 52.

навідакý 6. *нъвідакý* 8а. *нывідакý* 35.

навіткý 25, 50, 51, 54.

навідóцы 131, 133. *навідóце* 98. *навыдóці* 92, 94а. *навыдóцы* 96, 103, 108, 109. *навыдóццы* 132.

наповідóку 112, 113. *наповыдóццы* 95.

Адзінкавыя варыянты слоў з тым жа коранем: *нъвідакý* 5. *навідóнцы* 24. *навідóчку* 54. *напавітку* 55. *навіднóцы* 77. *навыднóцы* 96а. *навіднóце* 98. *навідóліцы* 135. *навідóлішчы* 138.

Іншыя лексемы ў гэтым жа значэнні: *надóзірку* 10, 11. *навычáх* 44. *на вачóх* 68. *на прэ́зэнты* 90. *на аччý* 120а. *нацэ́нтары* 127.

Карта № 269

СЛОВА *ДÓЛЕ* І ЯГО ВАРЫЯНТЫ

№ 3969 «Сядзець доле, далавах...»

Тэмай карты з'яўляецца пашырэнне словаўтваральных варыянтаў прыслоўя *дóле* ў значэнні 'сядзець унізе, на падлозе, на зямлі'. Словы з гэтым жа коранем у іншых значэннях не картаграфуюцца. Лексічныя адпаведнікі слову *дóле* знаходзяцца ў спісе слоў. Як *далаўкáх* картаграфуецца *далукáх*.

дóля 27, 33, 63, 66—68, 72, 83. *дóле* 28, 46, 53, 71, 74, 105, 115, 116, 120, 125—126, 140. *дóлі* 38, 64, 65, 69 (даўн.), 70, 73, 75—77, 80—82, 104, 106, 110—112, 114, 117—119, 120а—124, 127—130, 134, 135, 139, 141. *на дóлі* 107. *на дóлу* 80 (трад.), 88. *дóла* 100.

дóлах 2, 21, 23.

дóлках 25, 26, 30, 31, 36, 37.

далавáх 1, 3, 4, 6, 8, 17. *дълъвáх* 5, 8а.

далъўкáх 9. *дылыўкáх* 7, 29. *дылуўкáх* 16. *далукáх* 10, 11, 14.

далóўках 78, 79, 134. *на далóўках* 138. *далóўкых* 35, 44.

далóўкі 84, 124, 129. *далóўцы* 134.

Адзінкавыя варыянты: *далавá* 22. *дóлка* 24. *удалý* 93. *вдóлы* 108. *дóлкі* 118. *удóлі* 138.

Іншыя лексемы ў тым жа значэнні: *на падлóзе* 4, 20. *нъ падлóзі* 34. *на падлóдзы* 51. *падлóзя* 52а. *на мастý* 1, 128. *нъ мастý* 15, 39. *на палý* 18, 49а. *ны палý* 43, 85, 88. *на зямлі* 25а, 32, 58, 99. *ны зямлі* 85. *на землі* 19, 20. *на землé* 52. *на земнé* 101. *сеў на зямлю* 56. *унізý* 40, 42, 135. *внызý* 94а, 95, 109. *нанізý* 134.

Карта № 270

СЛОВА *ДАМОЎ* І ЯГО АДПАВЕДНІКІ

№ 3970 «Прыйсці дадому, дамоў, дахаты...»

Тэмай карты з'яўляецца пашырэнне слоў у значэнні 'у свой дом, у сваю хату, да сваёй сям'і.

У 56 п. ёсць заўвага *дамóў, дахáты яшчэ прачнéй*, што відаць трэба разумець як больш ужывальнае слова. Як *удвóр* картаграфуецца *удвóру* (85, 89).

дамóў 1, 2, 5—11, 15, 16, 21—25а, 27—31, 33—38, 43 (кажуць старэйшыя), 54, 57, 63, 66—71, 73—77, 81—83, 107, 118, 119, 120а, 124, 125, 127—129, 135, 137, 138. *домóў* 134. *домóв* 113.

дамóй 12—14, 16, 32, 35, 38—43, 78, 79, 85—87, 89, 125, 127. *домóй* 107.

дадóму 10 (радзей), 17, 20, 31, 52, 53, 54, 56, 57 (сучасн.), 59—62, 64—67, 72, 75, 76, 81—84, 86, 88, 99, 100 (часцей), 104, 106, 110, 112, 113, 115—120а, 123, 124, 126—128, 130, 135 (нов.), 139, 141, 142. *додóму* 90—92, 94—96а, 101—103, 109, 114, 131, 133, 134, 136, 138, 140. *дудóму* 98. *додóмы* 95, 97, 108, 109, 132. *додóм* 122.

дамóўку 127.

дахáты 3, 4, 18—20, 26, 27, 30, 35, 46, 48—52, 54—62, 67, 75, 93, 99, 100, 104, 105, 111—113, 118, 119, 121, 124, 127, 129, 135. *дыхáты* 83, 84. *дохáты* 90, 91, 94—96, 102, 103 (радзей), 107—109, 114, 132, 134. *духáтэ* 98. *дахáт* 47.

удвóр 35, 84, 128. *удвóру* 85, 89.

да двaрá 75. *ды двырá* 84.

двóру 44, 84, 86, 88.

до госпóды 108.

Адведзены: *быў удóма, пашóў у дом* 52а. *ідзі ў хáту* 65. *прышóў у хáту* 69.

Карта № 271

СЛОВА *ШЧОПАЦЬ* І ЯГО АДПАВЕДНІКІ

№ 2287 «Я.н. невялікая колькасць солі, перцу (што можна ўзяць трыма пальцамі): нюшак, шчопці, шчопаць, шчэпаць...»

Картаграфуюцца карані слоў, якія называюць невялікую колькасць сыпучых рэчываў. Пры картаграфаванні ўлічаны галосны кораня слова і націск.

У радзе выпадкаў лексема *нюх* зафіксавана ў фразеалагізмах: *за нюх табакý, прапáў за нюх табáкі, ні за нюх табáкі* і інш. Гэта пазначана на карце.

Ад картаграфавання адведзены лексемы, якія ўказваюць наогул на невялікую колькасць рэчыва (солі, перцу і інш.) тыпу: *цюцяльку, крышачку, трóшачкі, кáпельку* і г. д.

Суфіксальныя варыянты назваў шчопці закартаграфаваны на карце № 272.

шчóпаць 10, 11, 100, 101, 116, 127. *шчóпыць* 41, 42. *шчóпта* 93, 133, 136. *шчóпця* 45. *шчóпцінка* 114, 117, 134. *шчóпінка* 114. *шчóпка* 23, 46, 102. *шчóпцік* 57. *шчóпатка* 7. *шчóпці* 27, 37, 48, 49а, 50, 51, 52а, 54, 55, 56, 57, 60, 61, 62, 99, 100, 104, 105. *шчóпты* 94. *шчóпцікі* 57.

шчэ́паць **46, 81, 86, 88, 129, 136.** *шчэ́пяць* 46. *шчэ́пыць* 44, 83, 84, 85, 89. *шчэ́піць* 82. *шчэпць* 129. *шчэ́пцік* 80. *шчэ́пчык* 82. *шчэпоцінка* 135. *шчэ́пці* 68, 123. *шчэ́патка* 21.

з шчы́пту сóлі 20. *з шчы́птачку* 20. *шчы́пці* 69. *шчы́пцэ* 49. *шчы́пты* 96а, 97. *шчíпты* 90, 95. *шчы́птэ* 92. *шчíптэ* 98. *шчíпты* 96, 103. *шчы́пачка* 22.

шчупóк 36, 131. *шчýпты* 91.

шчапóць 70, 87. *шчопóць* 140, 141. *шчоптá* 93, 133, 136. *шчапцінка* 121, 137. *шчапóтка* 5, 9, 75 (нов.), 78, 86 (нов., рэдка), 119, 124, 125, 126, 129, 130. *шчопóтка* 138. *шчапóтка* 16 (нов.). *шчапýтка* 126, 142. *шчапóк* 87, 127, 139. *шчапóтачка* 1, 19. *шчапціна* 114. *шчоптíна* 134.

шчыпóтка 43, 47, 71, 79, 118, 128. *шчыпýтка* 3. *шшыпóтка* 76. *шчыпóк* (солі) 8, 77. *шчыпунóк* (солі) 8.

нюшóк 2, 4, 6, 7, 12—14,16, 24, 25а, 28, 29, 33, 35, 39, 40, 57, 75. **нючóк 18. нюх 6,15,25, 26, 29, 58, 118, 124 *(нюх табáкі)*, 129 *(нюх—у два пáльца)*.**

за нюх табакý 16. *з нюх табáкі далá* 19. *ні за нюх табáкі* 84. *прапáў за нюх табáкі* 127.

узяць у пáльцы 38. *хоць трóмі пáльцамі зняць* 52. *дай сóлі, як панюхаць* 62. *узялá ў пáльцы сóлі, пéрцу* 66. *у пáльцы ўзялá* 67. *у пáльцы сóлі ўзяць* 72. *кáліва вазьмі ў пáльцы* 73. *у пáльцы сóлі* 102. *у пáльцы взяты* 108. *в пáльцы* 109. *вазьмі ў пáльцы* 110, 111. *шкадýючы пасаліў, тóлькі ў пáльцы* 115.

Адзінкавыя назвы: **персць, пéрсцячку** 32. *пýчкі* 32. *пýчкі* 107 *(пýчкі сóлі ўзілá)*. *у пýшкі* 112. *у пýчкі сóлі* 113.

Адведзены: *нямнóжка* 17. *трóшачку сóлі* 24. *трóхі* 30. *трóшкі* 65. *крышачку* 59, 64.

жме́нька 31, 34. *гросьць* 36. *ка́пля, жме́нька* 74, 78. *мачы́ну, дробы́нку (со́лы)* 94а. *друбэ̂нку, крэ̂шку* 98. *жмэ́ня, немно́жка* 106. *ка́пельку* 109. *тро́шкі* 120. *ка́пачку, тро́шычкі* 122. *кро́шкы* 132. *ка́пельку* 141.

Карта № 272

СУФІКСЫ Ў СЛОВЕ *ШЧОПАЦЬ* І ЯГО АДПАВЕДНІКАХ

№ 2287 «Я.н. невялікая колькасць солі, перцу (што можна ўзяць трыма пальцамі): нюшок, шчопці, шчопаць, шчэпаць...»

На дадзенай карце паказаны лексічныя і словаўтваральныя варыянты назвы невялікай колькасці сыпучых рэчываў. Пры картаграфаванні ўлічаны галосны кораня, націск у слове, суфіксы. Адным знакам картаграфуюцца *шчо́пці* і *шчо́пця, шчо́пты* і *шчо́пта*. Як *шпо́пці* картаграфуецца *шчы́пцэ*, як *шчопо́к — шчупо́к*, як *шчо́пты — шчу́пты*, як *нюшо́к — нючо́к*.

шчо́паць 10, 11, 100, 101, 116. *шчо́пыць* 41, 42.

шчэ̂паць 46, 81, 86, 88, 129, 136. *шчэ̂пяць* 46. *шчэ̂пыць* 44, 83—85, 89. *шчэ̂піць* 82. *шчопо́ць* 140.

шчо́патка 7.

шчэ̂патка 21.

шчапо́ць 70, 87, 141.

шчапо́тка 5, 9, 16, 75, 78, 86, 119, 124, 125, 126, 129, 130, 138. *шчыпо́тка* 43, 47, 71, 79, 118, 128. *шша́потка* 16. *шшыпо́тка* 76.

шчапу́тка 126, 142. *шчыпу́тка* 3.

шчо́пці 27, 37, 48, 49а—51, 52а, 54—57, 60—62, 99, 100, 104, 105. *шчо́пця* 45.

шчы́пці 69. *шчы́пцэ* 49.

шчэ̂пці 68, 123.

шчо́пты 94. *шчо́пта* 20, 93, 133, 136. *шчу́пты* 91.

шчы́пты 96а, 97. *шчі́пты* 90, 95. *шчи́пты* 96, 103. *шчы́птэ* 92. *шчі́птэ* 98.

шчапта́ 135. *шчопта́* 33.

шчапо́к 87, 127, 139. *шчыпо́к* 8. *шчупо́к* 36, 131.

шчопціна 114, 134.

шчопцінка 114, 117. *шчоптінка* 134.

шчо́пка 23, 46, 102.

шчо́пцік 57, 80. *шчо́пцікі* 57.

Адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня: *шчапо́тачка* 1, 19. *з шчы́птачку* 20. *шчы́пачка* 22. *шчо́пінка* 114. *шчапцінка* 121, 137. *шчэпоцінка* 135.

нюх 6, 15, 25, 26, 29, 58, 118, 124, 129.

нюшо́к 2, 4, 6, 7, 12, 13, 14, 16, 24, 25а, 28, 29, 33, 35, 39, 40, 57, 75. *нючо́к* 18.

Карта № 273

ВАРЫЯНТЫ І АДПАВЕДНІКІ СЛОВА *ТРОХІ*

№ 2288 «Крышку, трошачку, цята...»

Картаграфуюцца прыслоўі са значэннем 'невялікая колькасць чаго-н.'. На карце адлюстраваны карані слоў. У лексеме *кры́ху* улічваецца якасць галоснага *-о- — -ы- (кры́ху , кро́ху)*.

тро́ху 1, 5, 16, 75, *тро́ха* 48, 104. *тро́хі* 30, 37, 56, 75, 85, 113, 118, 119, 120а, 128, 129, 136, 140. *тро́хы* 90, 96. *тро́шкі* 2, 27, 28, 38, 50, 54, 67, 70—81, 85—88, 91—93, 110, 112, 114—117, 119—121, 125, 126, 128, 130, 135—138. *тро́шку* 5, 8, 12—15, 25, 29, 34—36, 39—42, 44, 45, 63, 83, 84, 86, 110. *тро́шка* 2, 20, 59, 69, 83, 104. *тро́шко* 46, 47. *тро́шкы* 96, 96а, 131. *тро́шачкі* 2, 18, 21, 50 (памянш.), 52, 61, 73, 76, 86, 105, 110, 111, 118, 124, 127, 135, 139, 141. *тро́шочкі* 97. *тро́шечкі* 113, 134. *тро́шычкі* 43, 79, 87, 122. *тро́шачку* 3, 4, 6, 10, 11, 24, 25а, 26, 32, 33, 68, 75, 86, 126, 142. *тро́шычку* 90. *тро́шечка* 64, 69. *тро́шычкы* 96, 131.

крыху́ 31, 58, 93 (без націску). *кры́ху* 23, 46, 129 (школьн.). *кры́шку* 17, 23, 45, 49, 50, 52а, 54, 55, 59, 60, 62, 87, 94а, 95, 101, 104, 111, 114, 125 (рэдк.). *крі́шку* 113. *крếшку* 98. *кры́шачку* 49а, 50 (памянш.), 64, 65, 99, 100. *кры́шычку* 7, 94—95. *кры́шэчку* 107, 134.

кро́хі 102. *кро́хы* 90, 94а, 95, 103, 108, 109, 132. *кро́ха* 103. *кро́хê* 98. *кро́шку* 21, 80. *кро́шкі* 102, 133. *кро́шкы* 108, 109, 132. *кро́шачку* 19, 22, 66, 80, 104. *кро́шычку* 90. *кро́шычкы* 132. *кро́шечкы* 108. *кро́шэчку* 135.

ка́плю 41, 103. *ка́пельку* 77, 86, 109. *ка́пільку* 44. *ка́пыльку* 96. *ка́пку* 74. *капелюшачку* 86.

нямно́га 9, 25. *нямно́жка* 17, 106, 129. *нямно́шка* 1, 9, 35, 83. *немно́жка* 123. *немно́шко* 51.

Адзінкавыя: *чуць-чуць* 30. *чуць* 114. *ця́та* 95. *кусо́к* 25. *(падлі кусо́к вады́, малака́). небага́тка* 120а.

Карта № 274

СЛОВА *ДРАБО́К* І ЯГО АДПАВЕДНІКІ

№ 2289 «Я.н. маленькі кавалачак цукру: драбок, грудка, кусочак, кавалачак...»

Картаграфуюцца назвы кавалачка цукру. Фармальныя паказчыкі слова, суфіксы на карце не ўлічаны.

драбо́к 2, 3 *(ат кава́лачка)*, 4—6, 9 (солі), 13, 21, 24—28, 31—33, 36, 38, 40—43, 52а, 54, 60, 61, 63, 66, 67 (стар.), 68—72, 75—77, 81, 82, 87, 104, 106, 108, 110—112, 116, 118—122, 124, 129 (радзей), 132—136, 139—141, 142 (болей). *дробо́к* 97, 102, 117, 126, 132, 133. *друбо́к* 19 (солі). *драбё́к* 112. *дроб* 27 (солі). *дроп* 58 *(соль была́ ў драба́х)*. *друп* 18 (друбы́), драбо́чак 65, 70 (маленькі), 73, 110, 126, 139. *дробо́чок* 108, 134, 138. *дро́бачку цу́кру дай* 46. *дро́бачкі* 64.

кусо́к 58 (цукру), 84, 137 (маленькі), 139. *кусо́чак* 1, 8—11, 29 *(кусо́чка пескаво́га цу́кру)*, 36, 47, 48, 49а, 50 (радзей), 54, 56, 59, 61, 62, 67, 74, 75 (нов.), 80, 81, 86, 88, 105, 116—118, 127, 130, 139, 140, 142 (радзей). *кусо́чык* 7, 13, 14, 20, 31, 35, 40 (найбольш), 41, 44, 78, 79, 87, 89, 124, 125. *кусо́чъ̆к* 12, 39, 43, 85 (нов.). *кусо́чок* 90, 91, 93, 94, 96, 108, 109, 131, 132. *кусо́цык* 16. *кусо́чачак* 102.

кава́лачак 8 (трад.), 10, 11, 19, 20, 22, 23, 52, 54, 74, 100. *кава́лочок* 92, 94, 94а, 96, 102, 109, 134 (піленага цукру). *къ̆ва́лъ̆чык* 34. *кыва́лачык* 30. *кува́лычык* 89.

гру́дка 23, 79, 81—84, 86, 96а, 103, 104 (трад.), 123, 124, 128, 129. *гру́тка* 50, 54, 55, 56 *(гру́тку цу́кру накуса́я на кусо́чкі)*, 95, 96, 98, 113. *гру́дачка* 45, 105. *гру́дъ̆чка* 85, 86. *гру́дочка* 95, 96 *(ма́ленька)*, 103, 114. *гру́дычка* 79, 83. *грудо́чак* 22 *(цяпер сахар быва́іць у грудо́чках)*.

Адзінкавыя: *лі́шачку* 49. *граша́н, граша́нчык* 90. *камушо́к* 130. кро́шка 140.

Адведзена: *грудо́к* 29 *(ку́чачка пескаво́га цу́кру)*.

Карта № 275

СЛОВА *ДОСЫЦЬ* І ЯГО АДПАВЕДНІКІ

№ 2290 «Якімі словамі абазначаецца дастатковая колькасць: до, досыць, годзе, даволі, хваціць, хо̂піць, хапіць...»

На карце паказаны лексічныя і словаўтваральныя варыянты слоў, якія абазначаюць указанне на дастатковасць таго, што ёсць у наяўнасці.

Як *дос* картаграфуецца *дось* (3,4 пп.), як *до́сыць — досьць* (18 п.). Як *до́сы* картаграфуецца *до́сі, до́ся;* як *хва́ціць — хва́ця* (30, 38, 73, 75, 78—82, 128, 129), *хва́це* (74, 123), як *бу́дзе — бу́дзець* (35, 38).

до́сыць 2, 5—7, 9, 12, 14, 21 (рэдка), 23, 24, 26, 28, 29, 34, 35, 39, 41, 42, 44—46, 48, 50 (рэдка), 54, 57, 59, 60, 80, 88, 89, 91, 127, 129 (школьнае), 142. *до́саць* 1, 70. *до́сіць* 8, 10, 11, 20, 21, 25, 25а, 52, 62. *до́сить* 98. *до́сыть* 103, 109. *досьць* 18.

до́сы 58. *до́ся* 19. *до́сі* 47, 58.
дос 13, 33, 34, 37, 44, 74, 81, 83—86, 124, 128. *дось* 3, 4.
до 3, 6, 9—11, 20, 21, 27, 32, 34, 35, 41—44, 52а, 85.
до́ка 15.
даво́лі 16, 19, 38, 41, 43 (раней), 49а, 51, 54, 57, 61, 67, 72, 75, 80, 88, 93, 112, 119, 122, 124, 129, 140. *дово́лі* 94, 94а, 103, 114, 134, 135. *дово́ле* 90. *дово́лы* 95, 96. *дуво́ле* 98.
даво́льна 15, 17, 31, 35, 54, 82, 84, 89 (рэдка), 128. *дово́льно* 103, 108, 109, 132. *дово́льне* 113.
хо́піць 7, 23, 26, 43 (цяпер), 54, 57, 62, 67, 76, 84, 88, 100, 104, 117, 119, 121, 124, 125, 129, 142. *хо́піть* 98, 134. *хо́пыть* 103, 108. *хо́пiт* 94 (рэдка). *хо́пыт* 90, 94а, 132 (рэдка).
ха́піць 13, 44, 88, 127.
хва́ціць 1, 7, 9—11, 13, 14, 16, 21—23, 29, 33—36, 41, 42, 44, 46, 50, 54—56, 59, 61, 62, 64, 66—71, 76, 77, 83—89, 101, 104, 105, 107, 110, 111, 113 (нов.), 114—116, 120—122, 125, 126, 130, 133, 135—142. *хва́тіть* 98, 134. *хва́ціт* 93, 102. *хва́тит* 92, 94. *хва́тыть* 95—96а, 103, 108, 109, 131, 132. *хва́тыт* 90. *хва́тыть* 97. *хва́ця* 30, 38, 73, 75, 78—82, 128, 129. *хва́це* 74, 123.
го́дзе 23, 28, 31, 57, 67, 73 (устар.), 102, 139, 142. *го́дзі* 49, 50, 51, 54, 55, 60—62, 76, 81, 93, 106, 113, 114, 127—129. *го́ді* 94, 134. *го́дзя* 80. *го́ды* 90, 94а, 96, 103, 108, 109, 132. *го́де* 98.
бу́дзіць 35, 38. *бу́дзя* 50, 55, 63, 65, 99, 100, 104, 111, 118. *бу́дзе* 107, 113, 117, 119 (больш часта), 127. *бу́де* 96а, 103, 108. *бу́дэ* 97. *бу́дзя-бу́дзя* 77.

Карта № 276

ВАРЫЯНТЫ І АДПАВЕДНІКІ СЛОВА *СТОЛЬКІ*

№ 2292 «Прынесці столькі, тыля, такведе...»
Картаграфуецца слова *сто́лькі* і яго лексічныя адпаведнікі са значэннем 'менавіта такая колькасць', 'так многа'. Памяншальная форма *сто́лечкі* (2, 6, 122) картаграфуецца як *сто́лькі, стакве́ля, — як такве́ле* (19).
сто́лькі 1, 2, 3, 7—14, 16, 17, 19, 20, 22, 24, 25—39, 41—44, 46, 48, 52а, 54, 58, 59, 61, 63—67, 70—88, 93 *(стôлькі)*, 101, 104—106, 110—112, 115, 116, 118—121, 123—130, 133, 135—139, 141, 142. *сто́лька* 4, 5, 9, 15, 25, 40, 68, 69, 140. *сто́лько* 47, 60, 62, 94, 113, 134, 135. *сто́льку* 85. сту́лько 108. *сты́лькі* 97. *сты́лько* 91, 92, 95, 107. *сті́лько* 98, 109. *стї́лько* 90, 103. *стэ́лькі* 102. *сто́ка* 89. *сто́лячкі* 2, 122. *сто́лічкі* 6.
то́лькі 23, 114. *то́лько* 134. *ты́лько* 95, 131. *тї́лько* 90, 103. *ті́лько* 98, 109. *ту́лько* 108. *ту́лькы* 132.
гэ́дулькі 2, 21, 50. *гэ́дулька* 2. *гэ́тулька* 111. *гэ́тулькы* 94а. *гэ́тулічкі* 6. *ге́тї́лько* 103.
такве́ле 45, 46, 49а, 51, 54. *такве́ля* 18, 50, 55, 56, 60 (трад.). 99, 100. *стакве́ля* 19.
ты́ля 20, 52, 57 *(па-по́льску)*. *ты́ле* 46.

Карта № 277

СЛОВА *МНОГА* І ЯГО АДПАВЕДНІКІ

№ 2296 «Абазначэнні вялікай колькасці: многа, шмат (народу)...»
Картаграфуюцца лексічныя варыянты слоў, якія абазначаюць вялікую колькасць каго-н., чаго-н.
У 47 п. знак пастаўлены на аснове адказа *няшма́т*.
Пры картаграфаванні не ўлічаны метанімічныя варыянты слоў названай семантычнай групы, а таксама фразеалагічныя звароты, якія часта маюць эмацыянальную афарбоўку. Яны адзначаны ў наступных пунктах: 3, 6, 10, 16, 37, 43, 44, 47, 54, 66, 67, 72, 79, 81, 83, 84, 117, 128, 134, 136. Прычым, усе гэтыя варыянты існуюць побач з іншымі словамі, якія маюць значэнне 'вялікая колькасць'.
мно́га 1, 3, 5—9, 11—17, 21, 24, 25, 27 (пашыр.), 28, 29 (нов.) 30—46, 52, 52а, 54, 57—59, 63, 67, 68, 70, 72—75, 78—89, 99, 104 (трад. і цяпер.), 111, 116, 119 *(па-культу́рнаму)*, 125, 126, 129. *мно́го* 47, 49, 50, 51, 55, 56, 61, 62, 93—95, 100, 103 (рэдк.), 105, 106, 108 (нов.), 109 (нов. рэдк.), 110, 111 (рэдк.), 113, (нов.), 132 (рэдк.), *мны́га* 103. *мны́го* 90, 91, 95—96а, 97, 108, 131. *мні́го* 92, 98. *мны́гі* 102, 108. *мнэ́гі* 102.
шмат 4, 6, 10, 18—20, 22, 24, 25а, 26, 27 (трад.), 28, 29, (трад.), 37, 40 *(рэ́дка ад каго́ пачу́іш)*, 46, 48, 49а, 50 (радзей), 51, 54, 55 (часцей). 57, 58, 60, 62, 64—69, 71, 80 (рэдк.), 90, 93, 94, 96, 98, 99, 101, 103, 104, 108 (рэдк.), 109, 113 (рэдк.), 132, 134, 140. *зашма́т* 47.
багата́ 29, 72, 75—77, 80, 81, 86 (рэдк.), 112, 116, 118, 120а—125, 126 (часцей), 127—130, 139, 141, 142. *бзга́та* 82, 84. *бага́то* 98, 103 (рэдк.), 109, 112, 113, 115, 119 (больш часта), 120, 134, 135, 136, 138. *бога́то* 102, 107, 114, 117, 132, 135—137.
Адзінкавыя: *цьма* 2, 43, 81, 89, 129. *цьна* 89. *ве́ля* 52.
Адведзены: *по́ўна* 3, 6, 10, 67, 72, 79, 89. *по́ўно* 136. *по́лна* 16. *плу́йма* 37. *про́цьма* 43, 44, *ву́ймо* 44. *грума́да* 47. *грума́до* 117. *страх* 10. *ку́ча* 81. *свет* 81. *ціжба́* 81, 84. *сі́ла* 128. *про́пасць* 134. *ма́са* 54. *су́мна* 66. *ды хале́ры, ды цяцю́хі* 84.

Карта № 278

СЛОВА *НЯМА*, ЯГО ВАРЫЯНТЫ І АДПАВЕДНІКІ

№ 3971(2)Адмоўныя часціцы: ...няма, нет, нетуці...»
Картаграфуюцца словы, якія абазначаюць адсутнасць каго-н., чаго-н.
Як *няма́шака* картаграфуецца *няма́ш, няма́шка* (пп. 84, 90, 94, 135), як *няма́ека — нема́ечка, няма́ешка* (95, 108, 109).
няма́ 3, 18, 26, 31, 46, 48—49а, 59, 63, 65, 99, 104, 120а, 122, 126, 130, 140. *нема́* 9, 14, 59, 93, 94, 107—110, 113, 114, 116, 117, 120, 120а, 123, 133—138. *ні́ма́* 2, 5, 6, 8а, 10, 11, 17, 20—23, 25, 25а, 27—30, 32—44, 46, 47, 50, 51, 53—57, 59—62, 64, 67, 68, 70—89, 100, 102, 105, 106, 111, 112, 115, 118, 119, 121, 124, 125, 127, 129, 139, 140—142. *нима́* 98. *нэма́* 97, 131. *ныма́* 90—92, 94а—96а, 103, 132.
нема́ш 94, 135. *німа́ш* 44, 84. *ныма́ш* 90. *нема́шка* 135. *няма́шака* 104, 112. *нема́шэка* 113, 114, 135, *нэма́шэка* 94. *німа́шака* 23, 57, 61, 67, 79, 139, 141, 142. *німа́шыка* 88.
нема́е 94, 95, 103, 108, 133. *німа́е* 98, 113 (рэдк.), 132.
нема́ека 101, 102, 108, 109 (рэдк.), *ныма́ека* 94а, *ныма́іка* 132.
нема́ечка 108, 109. *ныма́ешка (кы)* 95.
нет 7, 8а (часцей), 9, 12, 13, 15—17, 130. *не́ту* 129.
не́туці 1, 4, 7—14, 16, 29, 35, 118, 129. *не́тыці* 85.

Карта № 279

СЛОВА *НЕ* І ЯГО ВАРЫЯНТЫ

№ 3971 «Адмоўныя часціцы: не, ні, неа, нека...»
Картаграфуецца пашырэнне адмоўных часціц, якія з'яўляюцца адмоўным адказам на пытанне або пры выказванні пярэчання, забароны *(не, я так не рабі́ў, не, не хадзі туды)* і да таго падобныя.
не 2—7, 8а—11, 13—18, 20—26, 28—32, 34, 35, 37—44, 46, 47, 49—58, 60—62, 65—76, 78, 81—89, 93—97, 98, 99, 102—104, 106—110, 113—120а, 123—142. *ні* 33. *ны* 91, 96а. *ни* 90. *нэ* 92.
неа 2, 5, 8а, 10, 11, 16, 21, 29, 30, 34, 35, 46, 47, 49, 50, 55, 57, 59—61, 64, 67,

71, 73, 75, 76, 79—84, 85 (рэдк.), 93 (маладые), 104, 118, 119, 124, 127—129, 134, 137, 138, 140. *нíа* 88. нéе 133.
нéка 43, 54.

Карта № 280

СЦВЯРДЖАЛЬНАЯ ЧАСЦІЦА *АЛЕ* І ЯЕ АДПАВЕДНІКІ

№ 3972 «Сцвярджальная часціца: да, ну, але, так... Ага.».

Картаграфуецца пашырэнне сцвярджальных часціц, якія прыведзены ў першай частцы пытання. Як *ну* картаграфуецца *ноо* (16). Другая частка пытання не картаграфуецца. Гэта часціца вельмі часта вымаўляецца з закрытым ротам і цяжка вызначыць яе фанетычны склад. Хутчэй за ўсё яна можа быць аднесена да гукавога сігнала, а не да слова. У радзе пунктаў зроблены наступныя заўвагі: 2 *ну* (вымаўляецца са сцятымі губамі, скрозь зубоў прабурнуць), 86 *йігі* (вымаўляецца з закрытым ротам), 90, 94а, 95, 96, 98, 108, 113 *йгй* (вымаўляецца з закрытым ротам). 103 *йгý* (пры вымаўленні першага гука рот прыадкрыты). Усе адказы прыведзены ў канцы спіса слоў да карты.

але 20, 26, 27, 46—51, 53—55, 57, 60—62, 64—67, 72, 73, 87, 89, 91, 92, 94—105, 109—114, 118, 132—134, 139. *оле* 107. *алэ* 131. *алі* 7.

да 3, 7, 12, 13, 15—18, 25а, 26, 28, 30—32, 35—37, 40—44, 52а, 53, 56, 62, 67, 73, 75, 78, 80—89, 96а, 97, 99, 105, 107, 117, 120, 124—130, 138, 139, 141, 142.

так 7, 8а, 10, 11, 14, 17, 21, 22, 28, 31—33, 37, 40—42, 46, 48, 50, 53—55, 57, 62, 65, 72, 73—76, 81—84, 86—88, 90, 92, 94—98, 103, 104, 106, 109, 112—114, 117—120, 125—127, 130, 134—141.

гэ́дак 21. *гэ́так* 107.

ну 5, 7, 9—11, 13, 14, 18—27, 30—33, 35—37, 39—44, 46, 48, 49, 50, 52—62, 67, 69—71, 73—89, 92—93, 94а—97, 98—105, 107, 109—116, 119, 120а—131, 133—142. *ноо* 16. *анý* 120а.

нудá 94.

агá 1—15, 17, 18, 21—23, 25а, 26, 28—34, 37—44, 47—49, 50, 52а—55, 57, 59—64, 67—72, 76, 78—83, 86, 90—100, 102, 103, 108—114, 121, 124, 128—133, 135—137, 139—142, *огý* 107, 109, 132. *угý* 95 (вёска Сіманаўка), 107. *ыгй 90. йгй* 90, 94, 94а, 96, 98, 108, 132, 135. *ігі* 38, 98. *йгý* 103. *ыгы́* 95 (Вулька Сіманаўская), 105, 108, 123, 129, 132. *эгé* 81, 119. *агé* 119. *агэ́* 122. *агý* 133.

Карта № 281

МАЛАДАЯ ДА ВЯСЕЛЛЯ

АЛА 2201 'невеста, женщина, имеющая жениха, будущая жена' невеста — zaručnica, verenica — narzeczona.

Картаграфуюцца назвы нявесты (да вяселля). Паказаны адрозненні па каранях і словаўтваральных элементах.

маладáя 10А, 31А, 50А. *молодáя* 43А. *мълыдáя* 38А. *мылыдáя* 39А.

маладýха 1А, 6А, 14А, 17А, 31А. *мъладýха* 8А. *мыладýха* 36А.

нявéста 5А, 15А, 16А, 19А, 21А—25А, 31А, 32А, 34А, 35А, 37А, 39А—42А, 46А, 55А, 58А, 59А, 61А—63А, 67А, 61, 115. *невéста* 53А, 57А, 65А, 66А. *нівéста* 7А, 8А. *нывíста* 64А.

нявéстка 3А, 4А.

дзéўка 33А, 50А, 51А, 60А. *дéўка* 45А, 47А. *дíўка* 48А, 52А, 64А.

нарачóна . *нажычóна* 44А, 50. *нажычóная* 13А. *нырачóная* 9А.

заручóна **54А.**

ухажóрка 18А, 29А, 49А, 67А, 70.

кнегíня 56А.

Адзінкавыя: *жанáчка* 11А. *засвáтаная* 12А. *кавалéра* 50. *кахáнка* 27А. *палюбóўніца* 27А. *панéнка* 30А.

Матэрыялы, выкарыстаныя з друкаваных прац. У дужках прыводзіцца нумар пункта, пад якім адпаведная назва картаграфуецца. Бялькевіч І. К. Краёвы слоўнік усходняй Магілёўшчыны. Мн., 1970. С. 298 *нявéста* Залесавічы Крыч. (41А), Сахана, Міцкаўшчына, Мсц., (44), Гібалы Касц. (86). Палуж Краснап. (87). Вяселле. Абрад. Мн., 1978. С. 305 *заручóная* Рудск Пінскага пав. (103). Гура А. В. Из полесской свадебной терминологии. Свадебные чины (словарь: Б-М) // Славянское и балканское языкознание. Язык в этнокультурном аспекте. М., 1984. С. 160 *зарýчэнная* Спорава Бяроз. (94а). *зарýчоная* Арэхава Малар. (131). *заручóна* Зеляны Калінк. (122). *заручóнная* Скрыгалава Маз. (135). С 161 *княгíня* Валута Лун. (107). Стадолічы Лельч. (136). Каспяровіч М. І. Віцебскі краёвы слоўнік Віцебск, 1927. С. 164 *княгíня* Рыбчына Сіроцінскага (14), Доўжа Кузняцоўскага (17), Любічы Беш. (15). Романов Е. Р. Белорусский сборник. Вып. 8. Быт белоруса. Вильна, 1912. С. 356. *мыладýхі* Шчэрбінская вол. Віцебскага пав. (21А). Слоўнік беларускіх гаворак паўночна-заходняй Беларусі і яе пагранічча. Т. 3. Мн., 1982. С. 175 *нарачóная* Парэчча Гродз. (47). Слоўнік гаворак цэнтральных раёнаў Беларусі. Т. 1. Мн., 1990. С 238—239. *нажычóная* Залазоўе Віл., (25). Сцяшковіч Т. Ф. Матэрыялы да слоўніка Гродзенскай вобласці. Мн., 1972. С. 303 *нажэчóна* Швейляны Астр. (18).

Карта № 282

МАЛАДАЯ НА ВЯСЕЛЛІ

АЛА 2202 'женщина в день свадьбы': молодая — nevesta — panna młoda.

Картаграфуюцца назвы дзяўчыны, якая выходзіць замуж (на вяселлі). Паказаны адрозненні па каранях і словаўтваральных элементах.

маладáя 6А, 10А—19А, 26А—35А, 37А, 40А, 44А, 46А, 49А, 50А, 55А, 57А—63А, 66А, 67А, 50, 61, 70, 115. *маладá* 53А. *молодá* 52А, 54А, 65А. *молодáя* 43А, 45А, 47А, 48А, 51А, 56А. *мъладáя* 7А, 21А. *мълъдáя* 3А, 42А. *мълыдáя* 38А. *мылыдáя* **4А, 9А, 22А, 24А, 25А, 39А.**

маладýха 1А, 5А, 31А, 70. *молодýха* 45А, 48А, 64А. *мъладýха* 8А, 41А. *мыладýха* 23А, 24А, 26А.

нявéста 39А, 42А, 62А, 70. *нівéста* 7А.

Матэрыялы, выкарыстаныя з друкаваных прац. У дужках прыводзіцца нумар пункта, пад якім адпаведная назва картаграфуецца. Бялькевіч І. К. Краёвы слоўнік усходняй Магілёўшчыны. Мн., 1970. С. 298 *нявéста* Залесавічы Крыч. (41А), Сохана Мсц. (44), Гібалы Касц. (86), Палуж Краснап. (87). С. 366 *нявéсты* Арцёмаўка Мілаславіцкага (88). Вяселле. Абрад. Мн., 1978. С. 367 *(па) княгíню* Курынская вол. Віцебскага пав. (17). С. 512 *(у) маладухí* Стаі Леп. (29). С. 525 *маладухí* Гараны, Гаравыя Пол. (9). Гура А. В. Из полесской свадебной терминологии. Свадебные чины (Словарь: Б-М) // Славянское и балканское языкознание. Язык в этнокультурном аспекте. М., 1984. С. 172 *молодýхою* Забалацце Брэсц. (92). С. 174, 175 *молодýха* Арэхава, Олтуш, Макраны Малар. (131). Гура А. В. Из полесской свадебной терминологии. Свадебные чины (словарь: Н — Свашка) // Славянский и балканский фольклор. Духовная культура Полесья на общеславянском фоне. М., 1986. С. 144, 145 *нявеста* Грабаўка, Клімаўка Гом. (125). С. 157 *нявéста* Прысна Ветк. (128). Дыялектны слоўнік Брэстчыны Мн., 1989. С. 39 *(у) княгíні* Любань Лун. (113). С. 135 *молодýха* Сушытніца Малар. (131). С. 284 *(з) молодýхію* Галоўчыцы Драг. (97). Жывое народнае слова. Мн., 1992. С. 52 *молодýха* Камянюкі Кам. (90). З народнага слоўніка. Мн., 1975. С. 300 *маладýха* Заазер'е Віл. (24). Каспяровіч М. І. Віцебскі краёвы слоўнік. Віцебск, 1927. С. 98, 302 *(за, з) маладухáй* Альшанка Чашн. (33). С. 164 *княгíня* Рыбчына Сіроцінскага (14). С. 185 *(за) маладухáй* Стаішча Чашн. (33), Улляновічы Сен. (32). Панюціч К. М. Лексіка народных гаворак. Мн., 1976. С. 68 *маладýха* Арэхаўка Уш. (10). С. 73 *маладýху* Мажэйшчына Уш. (10), *(з) маладýхай* Наваселле Уш. (10), *маладýхі* Судзілавічы Уш. (11). Полесский этнолингвистический сборник. М., 1983. С. 265 *молодýха* Сіманавічы Драг. (95). Романов Е. Р. Белорусский сборник. Вып. 8. Быт белоруса. Вильна, 1912. С. 356 *мыладýхі* Шчэрбінская вол. Віцебскага пав. (21А). Слоўнік беларускіх гаворак паўночна-заходняй Беларусі і яе пагранічча. Т. 3. Мн., 1982. С. 20 *маладýха*

Мярэцкія Глыб. (6). Т. 5. Мн., 1986. С. 420 *(у) маладу́хі)* Грыцавічы Свісл. (51). С. 470 *маладу́ха* Кусарава Бярэз. (74). Слоўнік гаворак цэнтральных раёнаў Беларусі. Т. 1. Мн., 1990. С. 223 *(з) маладу́хай* Даўгінава Віл (24), *маладу́ха* Восава Круп. (34). Шаталава Л. Ф. Беларускае дыялектнае слова. Мн., 1975. С. 103 *маладу́ха* Сляўшчына Рас. (7).

Матэрыялы, якія паведамілі супрацоўнікі Інстытута мовазнаўства імя Якуба Коласа АН Беларусі. Прыводзіцца слова, якое картаграфуецца, назва населенага пункта, дзе слова запісана, нумар сеткі ЛАБНГ, пад якім яно картаграфуецца, хто паведаміў (прозвішча і ініцыялы).

маладáя (Купеск, Слабада, Любча, Гнесічы, Сенна Навагр. 53, Усціновіч Г. К. Беражно Карэл., 60. Крамко І. І., Шаламы Слаўг., 85, Яшкін І. Я.).

маладу́ха (Манякова Мёр., 8а, Крыўко М. Н.).

нявéста (Шаламы Слаў., 85, Яшкін І. Я.).

Карта № 283

ЖАНІХ ДА ВЯСЕЛЛЯ

АЛА F 2199 'жених, мужчина, имеющий невесту, будущий муж' жених — zaručnik, verenik — narzeczony.

Картаграфуюцца назвы жаніха для вяселля. Паказаны адрозненні па каранях, словаўтваральных элементах, некаторых фанетычных рысах.

жаніх 1А, 3А—7А, 9А, 12А, 14А—17А, 19А—25А, 27А, 28А, 30А—32А, 34А—37А, 39А—42А, 50А, 55А, 57А—63А, 66А, 67А, 61, 70, 115. *жынэ́х* 48А. *жэні́х* 47А, 51А, 53А, 54А, 56А, 65А. *жэны́х* 52А.

жані́к 11А, 13А, 33А.

жаню́х 26А, 28А, 29А, 50А.

жаню́к 27А, 44А.

мълады́ 38А. *мылады́й* 1А.

молодэ́ць 43А, 64А.

маладзя́н 31А.

мъладзе́ніц 8А.

кавалéр 10А, 29А, 45А, 49А. *ковалéр* 45А, 56А.

ухажóр 18А, 49А, 70.

ныначóный 9А.

Адзінкавыя: *хлóпац* 51А. *палюбóўнік* 32А.

Матэрыялы, выкарыстаныя з друкаваных прац. У дужках прыводзіцца нумар пункта, пад якім адпаведная назва картаграфуецца. Романов Е. Р. Белорусский сборник. Вып. 8. Быт белоруса. Вильна, 1912. С. 356 *мыладе́нца* (Р. скл.). Шчэрбінская вол. Віцебскага пав. (21А). Слоўнік беларускіх гаворак паўночна-заходняй Беларусі і яе пагранічча. Т. 2. Мн., 1980. С. 138, 139 *жаніх*. Паляцкішкі Вр. (52), Ністанішкі Смр. (22). Магуны Паст. (3), Стральцы Гродз. (49). *жаню́к* Паляцкішкі Вр. (52), Навасёлкі Свісл. (44А). Т. 3., Мн., 1982. С. 143 *нажычóны* Вялікія Баяры Шчуч. (26А). Навасёлкі Свісл. (44А). Слоўнік гаворак цэнтральных раёнаў Беларусі. Т. 1. Мн., 1990. С. 238, 239 *нажычóны* Залазоўе Віл. (25). Сцяшковіч Т. Ф. Матэрыялы да слоўніка Гродзенскай вобласці. Мн., 1972. С. 302 *нажачóны* Карпаўцы Ваўк. (51).

Дадатковыя матэрыялы: *мулудэ́ць* Радастава Драг. 98 (паведаміў Ф. Д. Клімчук).

Карта № 284

ЖАНІХ НА ВЯСЕЛЛІ

АЛА L2200 'мужчина в день свадьбы' молодой — mładoženja — pan młody.

Картаграфуюцца назвы хлопца, які жэніцца (на вяселлі). Паказаны адрозненні па каранях і словаўтваральных элементах.

малады́ 1А, 10А—19А, 26А—35А, 37А, 40А, 44А, 46А, 49А, 50А, 53А, 55А, 58А—63А, 50, 61, 70, 115. *малады́й* 1А, 4А, 57А, 66А, 67А. *молоды́* 51А, 65А. *молоды́й* 45А, 47А, 52А, 54А, 56А. *молодэ́й* 43А, 48А. *мълады́* 3А, 38А. *мълады́й* 20А, 24А. *мъладэ́й* 7А, 21А, 41А, 42А. *мыладóй* 22А. *мылады́й* 9А, 23А, 25А. *мыладэ́й* 39А.

маладзён 18А. *маладзя́н* 31А.

маладзе́нец 18А. *маладзе́ніц* 4А, 70. *маладзя́няц* 6А. *маладзе́ніц* 8А. *мыладзе́ніц* 22А. *молодэ́ць* 64А.

жаніх 9А, 36А, 42А, 62А.

Матэрыялы, выкарыстаныя з друкаваных прац. У дужках прыводзіцца нумар пункта, пад якім адпаведная назва картаграфуецца. Бялькевіч І. К. Краёвы слоўнік усходняй Магілёўшчыны. Мн., 1970. С. 166 *жаніх* Міцькаўшчына Мсц. (44), Палуж Краснап. (87). С. 366 *жыніха* Арцёмаўка Мілаславіцкага (88). Вяселле. Абрад. Мн., 1978. С. 522 *(у) маладзёна* Стаі Леп. (29). С. 525. Гараны, Гаравыя Пол. (9). Гура А. В. Из полесской свадебной терминологии. Свадебные чины (словарь Б-М. // Славянское и балканское языкознание. Язык в этнокультурном аспекте. М., 1984. С. 154 *жаніх (у) жаніха* Прысна Ветк. (128), *(над) жаніхóм* Каўняцін Пін. (108). С. 158 *жаніх, (з) жаніхá* Грабаўка Гом. (125), *жаніх, жэніху́* Малішаў Хойн. (139), *жэных* Багданаўка Лун. (107). С. 171 *(к) жэніху́* Спорава Бяроз. (94А). С. 172 *молодэ́ц* Забалоцце Брэсц. 92), *молодэ́ць* Олтуш Малар. (131). Жывое народнае слова. Мн., 1992. С. 8 *(до) жэніха* Бабровічы Івац. (101). С. 53 *(з) молодцём, (коло) молодця* Камянюкі Кам. (90). З народнага слоўніка. Мн., 1975. С. 299 *жаніх* Віл. (25). Каспяровіч М. І. Віцебскі краёвы слоўнік. Віцебск, 1927. С. 98 *(з) маладзенцам* Альшанка Чашн. (33). С. 185 *маладзе́нец* Сташчча Чаш. (33), *маладзён* Купіна, Віц. (17), Уллянавічы Сен. (32). Матэрыялы для дыялектнага слоўніка Гомельшчыны // Беларуская мова і мовазнаўства. Вып. IV. Мн., 1976. С. 238 *(за) жаніхом* Аравічы Хойн. (139). Беларуская мова. Вып. 6. Мн., 1978. С. 131 *жаніха* Быч. Карм. (82). Вып. 8. Мн., 1980. С. 137 *жаніха* Усохская Буда Добр. (130). Панюціч К. М. Лексіка народных гаворак. Мн., 1976. С. 73 *маладзён, маладзёна, (з) маладзёнам*. Наваселле, Мажэйшчына, Арэхаўна Уш. (10), *маладзеніц* Судзілавічы Уш. (11). Полесский этнолингвистический сборник. М., 1983. С. 265 *жыных* Сіманавічы Драг. (95). Романов Е. Р. Белорусский сборник. Вып. 8. Быт белоруса. Вильна, 1912. С. 356 *мыладзе́нца* (Р. ск.) Шчэрбінская вол. Віцебскага пав. (21А). Слоўнік гаворак цэнтральных раёнаў Беларусі. Т. 1. Мн., 1990. С. 72 *(каля) жаніха* Рудня Лаг. (26). С. 124 *(з) жаніхом* Вялікая Вуса Уздз. (65). С. 233 *жаніх* Восава Круп (34), *маладзе́ніц* Даўгінава Віл. (24). С. 266 *жаніх* Багрыцоўшчына Дзярж. (64). Сцяшковіч Т. Ф. Матэрыялы да слоўніка Гродзенскай вобласці. Мн., 1972. С. 159 *жаніх* Каралін Зэльв. (50). Шаталава Л. Ф. Беларускае дыялектнае слова. Мн., 1975. С. 103 *маладзе́ніц* Сляўшчына Рас. (7), Мохава В-Дз. (8).

Матэрыялы, якія паведамілі супрацоўнікі Інстытута мовазнаўства імя Якуба Коласа АН Беларусі. Прыводзіцца слова, якое картаграфуецца, назва населенага пункта, дзе слова запісана, нумар сеткі ЛАБНГ, пад якім яно картаграфуецца, хто паведаміў (прозвішча і ініцыялы).

маладзе́ніц (Манякова, Мёр., 8а, Крыўко М. Н.).

мулудэ́ць (Радастава Драг., 98, Клімчук Ф. Д.).

Карта № 285

ПАШЫРЭННЕ І ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *НЯВЕСТА*

АЛА Sm F 3335 nevěsta невеста — nevesta — niewiasta, L 2201 'невеста, женщина, имеющая жениха, будущая жена'.

Картаграфуецца семантыка слова нявеста. Як паказвае матэрыял (дыялектныя слоўнікі, картатэкі і інш.), а таксама звесткі, атрыманыя ад супрацоўнікаў Інстытута мовазнаўства імя Якуба Коласа АН Беларусі, слова *нявéста* ў многіх беларускіх гаворках з'яўляецца нядаўнім запазычаннем з рускай мовы і ўжываецца паралельна з традыцыйнымі назвамі.

АЛА 3335: 'дарослая дзяўчына' *нявéста* 6А, 23А, 24А, 32А (нов.), 37А, 40А, 41А, 42А, 46А, 55А, 58А, 62А, 63А. *невéста* 11А, (рэдк.), 53А.
'маладая да вяселля' *нявéста* 2А, 3А, 12А, 15А (рэдк.), 16А, 23А, 28А, 32А (нов.), 34А, 35А, 38А, 39А, 40А, 42А, 49А, 58А, 59А, 62А, 63А, 67А, 61, 70 (нов.), 115. *невéста* 56А (нов.), 65А. *нівéста* 7А, 9А, 21А, 61А. *нывíста* 64А, (нов., рэдк., звычайна: *дівка*).
'маладая на вяселлі' *нявéста* 2А, 5А, 6А, 20А, 25А, 32А (нов.), 33А (нов.), 36А, 37А, 39А, 41А, 42А, 55А, 60А, 62А, 63А, 67А, 50 (нов., рэдк.), 61, 70 (нов.), 115. *невéста* 56А (звычайна: *молодáя, молодýха*), 65А. *нівéста* 7А, 9А, 21А. *нывíста* 64А (нов., звычайна *молодáя, молодýха*).
'нявестка' *нявéста* 2А, 13А, 20А, 22А, 26А, 27А.
АЛА 2201: 'маладая да вяселля' *нявéста* 5А, 19А, 22А, 24А, 25А, 31А, 37А, 41А, 46А, 55А. *невéста* 53А, 57А, 66А.
Адсутнасць слова: 1А, 4А, 8А, 10А, 14А, 17А, 18А, 29А, 30А, 43А, 44А, 45А, 47А, 48А, 50А, 51А, 52А, 54А.
Дадатковыя матэрыялы: *нявеста* 'нявестка' 8а (паведаміў М. Н. Крыўко).

Карта № 286

ВОБЛАКА

№ 38 «Я.н. светлыя хмаркі ў пагодлівы дзень: воблакі, болакі, камягі...»
Картаграфуюцца назвы воблака. Паказаны адрозненні па каранях і словаўтваральных элементах. У некаторых выпадках адлюстраваны супрацьпастаўленні па націску і родзе. Як *вóблака* картаграфуецца *óблака, вóблачка,* як *аблóк* — *аблóчак,* як *аблачы́на* — *аблачы́нка, былачы́на,* як *вóбалак* — *абалачóк, оболóк,* як *бугóр* — *бугрáк*. Матэрыял няпоўны, паколькі пытанне № 38 не было арэентавана на высвятленне формы назоўнага склону адзіночнага ліку слова *вóблака*.
вóблака 6, 7, 9, 11, 18, 21, 25а–27, 29–31, 49а, 52, 52а, 57, 63–65, 86, 116, 120а, 121, 123, 125, 126, 129. *вóблако* 53, 55, 56, 61, 110, 112, 117. *вóблъка* 12, 15, 39. *вóблыка* 13, 32–34, 38, 40–43, 79, 80, 81, 83, 88, 89. *óблака* 8, 36, 49, 60, 71, 82, 88. *óблако* 105. *óблыка* 14, 16, 85, 87. *вóблачка* 2, 67, 130. *вóблачко* 50.
вóблак 8, 66, 68, 69. *óблак* 58, 96, 101.
аблóк 4, 21, 22. *аблóчак* 5.
аблачы́на 8а. *былачы́на* 84. *аблачы́нка* 8а, 78.
вóбълка 8а. *вóбылка* 35. *óбалка* 28.
вóбалака 47. *вóблако* 55, 100.
óбалак 72, 99, 111. *óболок* 94а, 95, 96а, 97, 106, 108, 109, 131, 132. *óбулок* 90—92. *оболóк* 103. *абалачóк* 1. *оболочóк* 94, 103.
хмáрка 3, 9, 10, 11, 20, 37, 54, 59, 62, 73, 85, 124, 130, 134, 136, 138.
пóхмарак 76. *пóхмарок* 114, 135, 137.
пярэ́хмарак 82. *парэ́хмарок* 93. *пэрэ́хмарок* 102.
бýхмарокь 98.
хмýрка 45, 59.
тýчка 5, 35, 86.
бугóр 119, 126, 139, 140. *бугрáк* 127.
Адзінкавыя: *бургáн* 77. *головáч* 94а. *грáтка* 62. *каўгáн* 58. *лунь* 25. *помéг* 107. *пузы́р* 73. *пузырóк* 48. *туля́х* 25.

Карта № 287

ЦЕМНАТА

АЛА F(Sm) 2424 tьma тьма — tama — ćma № 3934 «цёмна, цёмначы...»
Картаграфуюцца лексемы, якія абазначаюць цемнату. Паказаны адрозненні па каранях і словаўтваральных элементах. Выдзелены таксама прыслоўі. Назва *тымэ́рова* картаграфуецца як *цéмрава*. Матэрыял няпоўны, паколькі пытанні 3934 і АЛА 2424 не былі арыентаваны на высвятленне ўсіх лексем, якія абазначаюць цемнату.
АЛА: *цемнатá* 57А, 63А, 115. *цемнотá* 51А. *цімнатá* 17А, 22А, 36А. *цімнытá* 2А. *цямнатá* 13А, 58А. *тымнотá* 43А, 52А. *тэмнотá* 47А, 65А.
цéмень 60А. *цéмяᵉнь* 59А. *цéмінь* 25А, 39А, 41А, 42А.
цéмра 19А, 34А, 55А.
тэ́мрава 47А, 48А, 52А.
цьма 3А, 5А—7А, 16А, 19А, 23А, 26А, 29А, 40А, 42А, 50А, 56А, 60А, 66А, 67А, 115. *тьма* 43А, 45А.
цёмна 2А, 24А, 31А, 33А, 37А, 62А. *цёмно* 46А, 57А.
тэ́мно 52А.
цéман 51А. *цéмрадзь* 61А.
поночóта 48А.
№ 3934 *цёмна* 1—46, 48, 49А, 51—52а, 54, 56—59, 63—71, 73—89, 104, 116, 118—130, 139—142. *цёмно* 49, 50, 51, 53, 55, 60—62, 93, 99—101, 106, 107, 110—115, 117, 135, 136. *тёмно* 94.
цéмна 129, 139. *цéмно* 47, 102, 137. *цêмно* 137. *тэ́мно* 90—92, 96, 96а, 103, 108, 109, 131—133. *тéмно* 134.
пóначы 118, 135. *пóночы* 94—96, 97, 103, 109, 112, 131, 138. *пóночі* 113. *пóнучэ* 98.
пóвночы 90, 96а, 132 (рэдк.). *пóвнучы* 92. *пóвнучэ* 98.
поночóта 94а, 95, 103.
тэ́мрава 95 (рэдк.), 133. *тымэ́рова* 92.
цямрэ́ча 104.
Матэрыялы, якія паведамілі супрацоўнікі Інстытута мовазнаўства імя Якуба Коласа АН Беларусі. Прыводзіцца лексема, якая картаграфуецца, назва населенага пункта, дзе яна запісана, нумар сеткі ЛАБНГ, пад якім картаграфуецца лексема, хто паведаміў.
цемнатá: Вайкунцы, 52, І. Г. Дода; Бережно, 61, І. І. Крамко; Замошша, 112, Т. М. Трухан; Рухава, 115, Л. П. Кунцэвіч; Кругавічы, 50А, І. У. Кандраценя. *цімнытá:* Шаламы, 85, І. Я. Яшкін. *тымнотá:* Рухча, 132, В. Л. Вярэніч.
цéмень: Бережно, 61, І. І. Крамко; Замошша, 112, Т. М. Трухан; Рухава, 115, Л. П. Кунцэвіч. *цéмінь:* Шаламы, 85, І. Я. Яшкін.
цéмра: Кругавічы, 50А, І. У. Кандраценя.
тэ́мрава: Рухча, 132, В. Л. Вярэніч.
цямрэ́ча: Кругавічы, 50А, І. У. Кандраценя.
цімянéча, цімльмянéчышча: Шамамы, 85, І. Я. Яшкін.
пóночы: Рухча, 132, В. Л. Вярэніч.

Карта № 288

ЧОВЕН

АЛА F(Sm) 2631 čьlnъ
Картаграфуецца слова *човен* і яго варыянты, якія захоўваюць агульны корань. Іх семантычныя адрозненні не ўказваюцца. Але гэтыя лексемы ўжываюцца ў наступных значэннях: 'вялікая лодка' 47А; 'лодка' 1А, 5А, 15А, 35А; 'невялікая лодка-доўбанка, зробленая з суцэльнага дрэва' 2А, 3А, 4А, 6А, 7А, 9А, 10А, 12А, 13А, 14А, 17А, 19А, 20А, 22А, 23А, 25А—28А, 31А—33А, 36А—43А, 46А, 48А, 50А, 51А, 53А—56А, 58А—62А, 66А—67А, 61, 70.
чóвен 32А, 53А, 55А, 61А, 62А, 65А, 66А, 70. *чóвін* 1А—5А, 7А, 9А, 17А, 19А, 20А, 22А, 25А, 36А, 38А—40А, 42А, 60А. *чóвын* 43А. *чóвэн* 47А, 67А. *чóвяᵉн* 46А. *чóвян* 6А, 12А, 14А, 23А, 26А, 28А, 31А, 35А, 37А, 50А, 59А, 61.
чóвень 48А. *чóвянь* 33А, 52А.
чавён 15А, 23А, 41А.
чóлан 1А, 10А, 13А.
чоўн 20А.
чолн 27А, 56А.

Адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня: *чалнáк* 10А. *чóвнык* 52А (чарпак). *чоўён* 51А. *чóўнік* 115 (чаўнок у трацкім станку).
Адсутнасць слоў: 8А, 11А, 16А, 19А, 21А, 24А, 29А, 30А, 34А, 44А, 45А, 49А, 58А, 64А.

Карта № 289

ЧОРНЫЯ АРЭХІ

№ 1495 «Я.н. чорныя арэхі, спаленыя маланкай: малянчукі...»
Картаграфуюцца назвы пашкоджаных арэхаў, якія, паводле народных уяўленняў, спальваюцца маланкай, таму становяцца чорнымі. Асобныя формы множнага ліку рэканструяваны паводле формаў адзіночнага. Акрамя сінонімаў, спецыяльных назваў чорных арэхаў, адлюстроўваюцца таксама атрыбутыўныя словазлучэнні і апісальныя канструкцыі, накшталт: *арэхі* і *маланкá спаліла, малáнка з'ела арэ́хі* і да т. п., *спáленыя арэ́хі, папáленыя арэхі* і інш. Пры картаграфаванні яны аб'ядноўваюцца агульным адсылачным знакам. Населеныя пункты, дзе назвы пашкоджаных арэхаў ці апісальныя канструкцыі не былі зафіксаваны, на карце не ўказваюцца.
Як *малáнкі* падаюцца *маланнá*, як *маладнá* — *маладнякі* як *малáнкавыя арэхі* — *маланкóвыя, малáшкія.*
малянчукі 136. *мълянчукі* 44. *мылянчукі* 83. *мылінчукі* 85.
малáнкі 74, 88, 93, 130. *молянка* 101. *малáнка* 14, 36, 75, 77, 113, 116, 119, 120, 121—123, 127, 139, 140. *маланнá* 129.
малáнковыя арэ́хі 111. *малáнковые орéхі* 117. *маланкóвыя гарэ́хі* 49а. *малáшкія арэ́хі* 140.
маладнá 17, 36, 73. *мылыднякі* 84.
блисковіцы 138. *бл'ыскавіца* 109.
чóрныя арэ́хі 1, 6, 8, 10, 11, 18, 28, 52, 62 (*чóрныя арэ́хі ад малáнкі*), 66, 82 (*чóрныя арэ́хі, малáнка паéла арэ́хі*). *чóрныя гарэ́хі* 19, 54. *чóрны оріхы* 96. чóрны арэ́х 35 (*чóрны арэ́х як спаліла малáнка*), 41, 51, 69, 125 (*чóрны арэ́х — спаліла малáнка*). *чóрны гарэ́х* 4, 20. *чóрны гарэ́х* 24. *чóрный арэ́х* 7.
малáнкай спáлены арэ́х 2. *гарэ́хі малáнка папаліўшы* 3. *гарэ́х спаліла маланёй* 4. *арэ́хі маланнá спаліла* 5. *маланнá спаліла арэ́хі* 8. *арэ́хі малáнка спаліла* 9. *малáнка з'ела арэ́хі* 10. *маланнёй папаліла арэ́хі* 15. *маланнёй спалілі, чóрный арэ́х, спáліный арэ́х* 16. *спаліла малáнка гарэ́х* 23. *бліскавіца папаліла арэ́хі* 25. *малáнка спаліла* 27. *мылыднá спаліла* 29. *малáнкай папаліла* 30. *малáнка з'éла* 31. *мълъднá паéла арэ́хі* 33. *мълъднá паéла* 37. *мылыднá спаліла* 40. *мыладнёй спаліла* 42. *арэ́хі, спáліныя мыладнёй* 43. *спáляныя малáнкай* 47. *спáляныя гарэхі* 49. *спáлены малáнкай гарэ́х* 52а. *спáляныя малáнкаю* 55. *малáнка папаліла* 56. *спáлены арэх* 57. *пусты́ гарэ́х — малáнка спаліла* 58. *спáлены арэх* 59. *спаліла малáнкаю* 65. *малáнка спаліла і арэ́хі чóрныя* 66. *малáнка спаліла* 67. *малáнка спаліла арэ́х* 68. *малáнка папаліла* 69. *малáнка з'éла* 70. *малáнка спаліла* 71. *малáнкай спáленыя арэ́хі* 72. *малáнка паéла* 73. *спáляныя малáнкай арахé* 76. *спáліны маладнёй арэ́х* 79. *з'éла маланнá* 80. *выпаленыя маладнёй* 81. *спáліныя арéхі* 87. *папаліла малãнка* 89. *малáнкай спáленыя* 99. *малáнка спаліла* 100. *спáлена малáнкай* 104. *малáнка попаліла* 106. *малáнка спаліла* 114. *спáляныя малáнкай* 112. *блісковіца спаліла* 114. *малáнка арэ́хі папаліла* 115. *арэ́хі спаліла малáнка* 118. *папáленыя арэ́хі* 124. *спáлены мóлніяй* 126. *спáлены арэ́х маланнёй* 128. *арахі малáнка вýбіла, малáнка вýпêкае, вýпекла* 135.
Адзінкавыя: *дуплінáтыя арэ́хі* 82. *снетéй* 94. *муклéк* 98. *полянка* 102 (*полянка — чéрны óрех, у якім немá зéрня*). *спáленкі* 107.
Адсутнасць фіксацыі: 8а, 12, 13, 21, 22, 25а, 26, 32, 34, 39, 45, 46, 48, 53, 60, 61, 63, 64, 78, 91, 96а, 97, 105, 131, 133, 134, 137, 141, 142.
Адведзены: *пусты́ арэ́х* 38. *пусты́е арэ́хі* 86. *пусты́йі орэ́хі* 90. *пусты́й горіх* 92. *нышчы́мный горіх* 94а. *нішчы́мны горіхі* 95. *глухы́і горіхы* 103. *пусты́й горіх* 108. *нішчы́мныя* 120а. *погáны горúхы, зылёным зогны́йе* 132.

Карта № 290

МАКАЦЁР

№ 2176 «Я. н. пасудзіна: у якой даўней церлі мак, каноплі: цёрла, макацёр, макотра... Ці ўжываецца ў гэтым значэнні назва верцяха?»
На карце паказаны ў асноўным лексічныя супрацьпастаўленні назваў макатра, а таксама нерэгулярныя фанетычныя дыялектныя з'явы. Акцэнталагічныя варыянты *макóцер, мокóцер, макóтер* і *мáкацер* картаграфуюцца як *макацёр.* Назва *цéрніца гліня́ная* картаграфуецца як *цéрніца*, назвы *міса гліня́на, міса дэрэўя́ная* — як *міса*, а *міска гліня́на — міска.* Адказ *макацёрт* (23) адведзены ад картаграфавання, паколькі не адпавядае тэме карты.
макацёр 14, 30, 37, 38, 45, 62 (рэдк.), 67, 68, 74—77, 79—81, 86, 104, 110—112, 119, 121, 124, 125, 127—129, 135, 139, 142. *мъкацёр* 12, 15, 32, 34, 39, 73. *мыкацёр* 35, 41—43, 83—85, 87, 89. *мокацёр* 113, *мокоцёр* 107, 136. *мáкацер* 66, 72, 115. *макóцер* 137. *мокóцер* 140. *макóтер* 134.
макацёрт 49, 69—71, 105.
макóтрык 123, 126, 128. *мокóтрык* 107. *макóтрік* 138.
макóтра 9, 20, 48, 54, 56, 57, 117, 120, 133, 134, 139, 142. *макýтра* 132, 141. *макóдра* 54. *мокітра* 140. *макітра* 96, 98, 99, 103, 108, 109.
цёрла 5, 7, 8, 10, 11, 13, 29, 33, 44, 54, 63—65, 83. *цёрло* 53, 60—62, 100.
цéрла 49а, 52а, 54. *цéрло* 47.
цёрліца 6, 18, 24—26, 31.
цéрліца 58. *цёрлік* 44. *цярлýшка* 52.
цёрніца 21, 22, 27.
цéрніца 19, 57, 59. *цéрніца гліня́ная* 2.
вэ́ртяга 94а, 95, 97, 103, 131. *вэ́ртэга* 94.
вéрцяха 46. *вэ́ртяха* 90, 91, 96, 96а. *вэ́рцеха* 92.
мя́ліца 50, 51, 55, 99, 102. *м'я́ліца* 93, 106.
лáтка 1, 2.
латýшка 3, 24, 35, 73.
міса 141. *міса гліня́на* 114. *міса дэрэўя́ная* 94.
міска 36, 104, 116. *мыска* 96а. *міска гліня́на* 101, 106, 119.
стýпа 17, 28, 116.
стýпка 82, 130.
чарóпка 37, 42, 104.
пылівáнка 16. *жбанóк* 78. *дыўбáнка* 89. *лахáнька* 104. *лагáн* 118. *вагáн* 122. *чáшка* 129.
Адсутнасць назвы: 4, 23, 40, 88.
Адведзены: *макацёрт* 23 (качалка церці мак).

Карта № 291

ЧЫГУН

№ 2178 «Я. н. чыгунная пасудзіна, падобная да гаршка: чыгун, чавун, чавус, саган, кацёл...»
На карце паказаны ў асноўным лексічныя супрацьпастаўленні назваў чыгуна ў народных гаворках. Дэмінутыўныя формы *чыгýнок, цугунóк* і *чыгýнік* картаграфуюцца як *чыгýн*, формы *саганóк, саганóк, сагáнік, саганóчак* — як *сагáн*, форма *цаганóк* — як *цагáн.* Форма *чавýнчык* — як *чавýн.* Назва *сагáны* картаграфуецца як *сагáн.*
чыгýн 21, 23, 26, 30, 31, 37, 41, 42, 46, 50, 54, 55, 57, 59—62, 65, 67, 70—72, 74—77, 80—83, 85, 87, 88, 90, 93, 94, 95—96а, 99, 103—105, 107—109, 111—113, 116, 118—120а, 123, 125, 127, 129, 131—133, 139, 141, 142. *чугýн* 13, 29, 34—36, 40, 43, 44, 69, 78, 79, 86, 87, 89, 98, 100, 101, 106, 114, 126, 130, 136. *чагýн* 56, 115, 117, 121, 135, 137. *чъгýн* 8а, 37. *чігýн* 134. *чэгýн* 140. *цыгýн* 33, 75, 82. *цугýн* 16, 35, 36, 38, 42, 44, 73, 82—84, 87. *чыгунóк* 40, 119. *цугунóк* 38, 42, 80. *чыгýнік* 62.
сагáн 3, 18—20, 22, 27, 49, 51—52а, 55 (з ручкай), 60, 63, 91, 94а, 95 (як *стаўбýн*),

96, 98. *саганы́* 4 (з ручкай). *сага́н* 45, 46, 48, 49а, 59, 92—94, 96а, 97, 99 (2 ручкі), 102, 103, 132. *сага́н* 107. *сагано́к* 2. *сагано́к* 25а, 140. *сага́нік* 100. *сагано́чак* 2.
кацёл 4—7, 8а—15, 17, 29, 32, 39, 46, 80, 83, 85, 93.
кацяло́к 5. *къцяло́к* 15, 39.
гаршчо́к 26—28, 47, 68.
каза́н 122, 128, 129, 142.
цага́н 25, 53, 66. *цага́н* 24, 53, 54. *цагано́к* 80.
чага́н 106, 110, 111.
чаву́н 135—138. *чаву́нчык* 140.
чаву́с 112, 117.
Адзінкавыя: *гліня́ная мі́ска* 1. *варэ́йка* 124.
Адсутнасць назвы: 8, 64.

Карта № 292

ДРАЎЛЯНАЯ МІСКА

№ 2184 «Я. н. міска, выдаўбаная з дрэва: каўчан, каўшан...»

Картаграфуюцца лексіка-словаўтваральныя адрозненні назваў драўлянай міскі ў беларускіх гаворках. Усе разнастайныя фанетыка-словаўтваральныя варыянты прыметнікаў-азначэнняў да слова *міска* не ўтвараюць пэўных кампактных арэалаў пашырэння. Таму ўсе складаныя (састаўныя) назвы-адказы картаграфуюцца тым жа знакам, што і простая назва *міска*. Адказ *міса дэрэўя́на* картаграфуецца як *міска*, *лаха́нька* — як *лаха́нка*. Неабходна таксама адзначыць той факт, што ў значнай колькасці населеных пунктаў збіральнікам не ўдалося занатаваць назву картаграфуемай рэаліі. Прычына гэтага заключаецца, відавочна, у страце самой рэаліяй свайго функцыянальнага значэння ў паўсядзённым жыцці вясковага насельніцтва і параўнальна даўні выхад яе з ужытку.

міска 3, 4, 26, 52а, 70, 73, 77, 80, 86, 101, 102, 106, 117, 129, 138. *мыска* 96а. *мэ́ска* 98. *міска драўля́ная* 2. *міска дрыўля́ныя* 85. *міска дравя́ная* 130. *міска дзеравя́нная* 1, 19. *міска дзеравя́ная* 25, 66. *міска дзірывя́нная* 7. *міска дзіравя́нная* 11. *міска дзірвя́ныя* 43. *міска дзеравя́на* 51, 104. *міска дзяравя́ная* 56. *міска дзяравя́нна* 60. *міска дзяравя́нная* 63. *міска дзераўля́ная* 141, 142. *міска дзерав'я́ная* 111. *міска дзерэв'я́ная* 113, 126. *міска дзерэўя́на* 135, 137. *міска дзераўя́на* 110, 115, 140. *мыска дырыв'я́на* 90, 103. *мыска дэрэвля́на* 94а. *мыска дырывя́нна* 95, 96. *мыска дрэ́ўляна* 97. *мыска дэрэв'я́на* 108, 109. *міса дэрэўя́на* 94.
ча́шка 17, 36, 37, 40, 49а, 74, 75, 78, 80, 82, 93, 116, 123, 129.
ла́тка 6, 16, 21, 29, 81, 82, 84.
лату́шка 20, 21, 34, 39, 69, 77.
каўга́н 10, 67 (уст.), 125. *кыўга́н* 83.
каўга́нка 28, 71, 110, 119, 139. *ко́ўганка* 114, 134.
коўш 31, 120, 127, 136, 140, 142.
ко́ўшык 112.
лаха́нка 6, 58. *лъха́нка* 5. *лаха́нька* 100.
даўба́нка 128. *доўба́нка* 14. *дыўба́нка* 89.
даўбёнка 35.
чаро́пка 42, 49, 72.
ка́даўб 50. *ка́даўп* 55.
ры́нка 77, 121, 124.
каўша́н 127. *куўша́н* 87.
Адзінкавыя: *кары́тка* 9. *за́тыўкніца* 43. *ко́наўка* 47. *гузо́ўка* 58. *каўча́рка* 68. *дзеревя́нка* 86. *лага́нка* 118. *вага́н* 122. *куба́рка* 131.
Адсутнасць назвы: 8, 12, 13, 15, 18, 22—24, 25а, 27, 30, 32, 33, 38, 41, 44—46, 52—54, 57, 59, 61, 62, 65, 76, 79, 88, 91, 92, 99, 105, 107, 132, 133.

Карта № 293

ВІДЭЛЕЦ

№ 2190 «Я. н. відэлец: вілка, відэлец, відэлка... Мн. лік: вілкі, відэльцы, відэлцы...»

На карце адлюстраваны толькі граматычныя і словаўтваральныя адрозненні назваў відэльца ў беларускіх гаворках, паколькі ўсе картаграфуемыя варыянты, на думку этымолагаў, паходзяць ад польск. widelec. У выніку магчымай кантамінацыі беларускай формы *віде́лец* і рускай *ві́лка* маглі ўтварыцца формы *відэ́лка, відзе́лка* і інш., а пры дапамозе суфіксаў *-ль-ца*, які надае слову памяншальнае значэнне — *відзе́льца, відзе́лца* і інш. (ЭСБМ, 2, 125, 130). Неабходна таксама адзначыць, што з-за адсутнасці ў фармулярах адказаў дадатковай інфармацыі аб граматычным родзе той ці іншай формы (напр. *відэ́льцэ* 97, 98 і некаторыя інш.) досыць складана з упэўненасцю сцвярджаць адносна аб'ектыўнасці аднясення падобных адказаў да той ці іншай граматычнай групы назваў. Адказ *ві́лачкі* картаграфуецца як *ві́лка, віндэ́лка* — як *відэ́лка*.
ві́лка 2, 4, 7, 8, 9—17, 22, 24, 26, 28—32, 35—37, 39—44, 47, 51, 54—56, 60, 61, 67, 68, 72—74, 78—90, 94, 95—96а, 99, 103, 104, 108, 110, 111, 113, 115, 116, 119—121, 123, 125—128, 130, 134, 136, 139. *вы́лка* 92. *ві́лачка* 75, 118.
ві́лак 71.
відэ́лка 16, 35, 75, 80, 81, 101, 105, 128. *відзе́лка* 81, 93, 102, 116. *віндэ́лка* 102.
відзёлка 44, 122, 129, 135—137, 140.
відэ́лец 5, 23, 45, 49а, 51, 52, 53, 57, 59, 62, 67, 94, 100, 104, 111. *відэ́ляц* 3, 18—20, 27, 46, 49, 52а, 54, 56, 58, 63, 64, 66, 70. *відэ́ліц* 2, 4, 6—8, 10, 24, 31, 33, 83, 84. *відэ́лац* 25, 69. *відзе́ляц* 112. *відзе́лец* 138, 142.
відзёлак 117, 125. *відзёлок* 140.
відзе́лца 38, 106, 135. *відзе́лцо* 110. *відэ́льца* 94а (адз. л.). *выдэ́лца* 109 (адз. л.). *відэ́лца* 118. *выдэ́льця* 91. *відзёлко* 114.
выдэ́льці 95. *відэ́льцэ* 97, 98. *выдэ́льцы* 103, 108.
Адсутнасць адказу: 1, 8а, 21, 34, 48, 50, 65, 76, 77, 124, 132, 133, 141.

Карта № 294

СПОДАК

№ 2192 «Я. н. сподак: блюдка, блюдца, сподак...»

На карце паказаны лексіка-словаўтваральныя і граматычныя супрацьпастауленні назваў сподка. Лексічныя адрозненні падаюцца рознымі фігурамі, суфіксальныя — напаўненнем унутры фігуры, граматычныя (размеркаванне па родзе) — дадатковымі сімваламі на вонкавым баку фігуры. Адказ *іспо́дак* картаграфуецца як *спо́дак, іспо́дачак* — як *спо́дачак*, а адказ *талі́рочка* — як *тарі́лочка*.
спо́дак 3, 9, 18—23, 31, 37, 45—69, 71, 72, 77, 82, 93, 99, 100, 104, 105, 111, 112, 115, 116, 119, 122—124, 126, 127, 130, 133, 139, 140. *сподык* 83. *спо́док* 90, 94, 94а, 102, 103, 106—109, 113, 114, 117, 132, 134—136, 138. *спу́дак* 141, 142. *іспо́дак* 6—8, 25а — 27.
спо́дачак 24, 46, 111. *спо́дачэк* 137. *спо́дочок* 108. *іспо́дачак* 2, 4.
спо́дка 112, 118, 128.
блю́да 39, 41—44, 77 (нов.), 78, 79, 130. *блю́до* 97.
блю́дак 28, 49а. *блю́дък* 8а.
блю́дачак 113 (нов.). *блю́дзячак* 71 (нов.). *блю́дъчък* 34.
блюдца 10, 11, 14, 79, 81, 84, 86—88, 118, 125, 127—129, *блю́дцо* 111. *блю́цца* 16, 75, 83, 89. *блю́ццэ* 115. *блю́тца* 38. *блю́ццо* 60. *блю́дцэ* 90, 131.
блю́дка 17, 32, 36, 40, 67, 70, 73, 80, 84, 85, 104 (нов.), 120, 121, 125, 132, 138. *блю́дко* 101, 111, 133 (нов.). *блю́тка* 8а, 13, 25, 29, 35, 54, 69, 74, 83, 110.
блю́дзечка 9 (нов.), 37, 124, 139, 142 (нов.), *блю́дзічка* 1, 4 (нов.), 8 (нов.), 15, 44. *блю́дачка* 5, 24 (нов.), 30, 33, 75, 76. *блю́дъчка* 12, 39. *блю́дычко* 92, 95. *блю́дэчко* 96а, 131.
тарі́лочка 95, 96, 98. *талі́рочка* 91.

Карта № 295

КІЛІШАК

№ 2194 «Я. н. чарка: а) без ножкі: чарка...»

На карце паказаны толькі лексічныя супрацьпастаўленні назваў чаркі без ножкі. Дэмінутыўныя формы *чáрачка* і *чарýшэчка* картаграфуюцца як *чáрка*, а форма *пóрцыйка* — як *пóрцыя*. Акцэнталагічныя варыянты назваў *кéлішак*, *келюшóк* картаграфуюцца як *кілíшак*, а граматычныя *колю́шка* — як *кілíшак*, *стограмóвак* — як *стограмóўка*.

чáрка 2—5, 8—15, 18—33, 35, 36, 38—44, 46, 47, 49—66, 68—89, 93, 99—101, 104—106, 110—122, 124, 126, 127, 129, 130, 132—135, 138, 139, 141. *цáрка* 16. *чя́рка* 103. чáрачка 1, 2, 7, 137. *чарýшэчка* 137.

пóрцыя 92, 94а — 96, 97, 98, 102, 103. *пóрція* 94, 108, 109. *пóрцыйка* 131.

кілíшак 48. *кілíшок* 91. *кылíшок* 90, 96, 96а. *кéлішак* 6. *келюшóк* 135. *колю́шка* 107.

рýмка 29, 34, 37, 40, 42, 118, 123, 128. *рю́мка* 17, 41, 87.

стограмóўка 51, 54. *стограмóвак* 54.

стóпка 80, 140.

стакáнчык 125, 136.

паўстакáнчык 142. *поўстакáнчык* 67.

Адзінкавыя: *шкля́нка* 45. *службóвік* 54.

Карта № 296

БУТЭЛЬКА

№ 2195 «Я. н. бутэлька: бутэлька, бутылка, пляшка...»

На карце паказаны лексічныя і нерэгулярныя фанетычныя супрацьпастаўленні назваў бутэлькі ў беларускіх гаворках. Адказ *бутэ́лка* 98 картаграфуецца як *буты́лка*, паколькі ў дадзенай гаворцы гук [э] на месцы [ы] пад націскам з'яўляецца рэгулярнай фанетычнай з'явай, адказы *фля́шка* 22 і *блéшка* 131 — як *пля́шка*.

буты́лка 1, 2 (нов.), 4 (нов.), 7, 8 (нов.), 8а, 9 (нов.), 10—17, 19, 25, 29, 31, 32, 34—44, 58, 60, 61, 63, 66 (нов.), 67—71, 73—77, 79—80, 93, 94, 95, 96а, 97, 99, 101, 103, 104, 106—108, 112, 113, 115—117, 119, 120, 123—136, 139—142. *бутэ́лка* 98.

бутэ́лька 2—4, 6—9, 18, 20, 21, 23, 24, 25а, 26, 28, 33, 38, 40, 45, 46, 48, 49а — 52, 53—55, 59, 62, 91, 96, 104, 111, 115.

бутэ́лка 5, 23, 47, 52а, 53, 58, 78, 81.

пля́шка 27, 30, 33—36, 38, 41—44, 46, 49, 50, 52а, 56, 57, 60, 62, 64—67, 72, 76, 77, 79—84, 86, 88—90, 92—95, 96а, 100, 102, 103, 105, 107—113, 118, 121, 122, 125, 127—129, 132—142. *плéшка* 98. *пля́жка* 114, 117. *блéшка* 131. *фля́шка* 22.

Карта № 297

БІКЛАГА

№ 2196 «Я. н. металічная (салдацкая) пляшка: фляга, пляга...»

На карце адлюстраваны лексічныя словаўтварэнні і нерэгулярныя фанетычныя адрозненні назваў біклагі.

Адказ *пля́шка, пля́шко* нанесены на карту тым жа знакам, што і *фля́жка*, а *пля́га* — як *пля́шка*, як этымалагічна роднаснае слова (гл. Фасмер, IV, 200; ЭСБМ, I. С. 283—284, 344).

баклáга 122.

баклáжка 59. *баклáшка* 2, 18, 20, 21, 24, 25, 26, 27, 29, 45, 48, 49а, 51, 53, 58, 61, 90, 93—94а, 96, 99. *буклáшка* 3, 60, 95, 98, 103, 113, 132. *быклáшка* 15, 35. *бъклáшка* 8а, 32. *буклáжка* 101, 102, 106, 108, 109, 114. *боклáжка* 107, 134.

біклáжка 70, 117. *біклáшка* 26, 29, 31, 39, 57, 63, 65, 69, 72. *беклáшка* 100.

батлáжка 92. *батлáшка* 25а, 33, 50, 53, 54, 56, 96а. *бытлáшка* 35. *бутля́шка* 64. *бутлáжка* 134.

бíтлáшка 22.

фля́га 7, 9—12, 14, 17, 34, 36, 38, 40—43, 47, 66—69, 71, 73, 75, 76, 79, 83, 85, 88, 90, 97, 104, 105, 110, 111, 115, 128, 133, 136, 137, 139. *фльáга* 8а. *хля́га* 13, 44, 81, 120, 121, 129. *пля́га* 30, 37, 74, 112, 118. *хля́га* 135. *хвля́га* 138.

фля́жка 28, 75, 78—80, 82, 86, 87, 91, 115, 119, 128, 141, 142. *фля́шка* 1, 4, 6, 8, 16, 19, 77, 83, 111, 125. *хля́шка* 84, 87, 116, 124, 126—128. *хля́шка* 44, 130, 140. *пля́шка* 5, 6, 7, 23, 46, 49, 52, 52а, 53, 55, 57, 62, 89, 118.

Адзінкавыя: *манэ́рка* 54. *казанóк* 86. *шля́рка* 123. *манóшка* 131.

Карта № 298

КОРАК

№ 2197 «Я. н. пробка, якой затыкаюць бутэльку: корак, пробка...»

Картаграфуюцца назвы корка, якім затыкаюць бутэльку. На карце паказаны лексічныя і словаўтваральныя варыянты назваў. Адказ *заты́чка* нанесены тым жа знакам, што і *зáтычка*, а *акóрак* — як *кóрак*.

прóбка 14, 17, 28, 36, 37, 40—44, 67, 70, 73, 75, 77 (нов.), 73—82, 84—87, 89, 104 (нов.), 112, 115 (нов.), 117—121, 123—130, 136, 137, 139—142. *прóпка* 1, 4, 5, 7—13, 15, 16, 24, 25 (нов.), 29—35, 38, 39, 54, 66 (нов.), 68, 69, 71 (нов.), 74, 76, 83, 88.

прóбак 116.

кóрак 3—5, 9, 18—20, 22, 23, 25а, 27, 45, 46, 48, 49а — 52, 54, 55, 57, 60—62, 65, 66, 71, 99, 105, 110, 111, 127, 139. *кóрък* 8. *кóрок* 90—97, 102, 103, 106—109, 113, 114, 117, 131—135, 138. *кóрах* 6. *акóрак* 26, 53, 54, 56, 59, 63, 72, 104.

кóрка 100.

карашóк 2 (нов.), 21, 24 (нов.), 25, 47, 52а, 53, 58 (нов.). *корошóк* 102. *курашóкь* 98.

кóрань 58. *карýшчык* 49.

зáтка 2, 25а.

зáткала 86, 115, 119, 124, 127—129. *зáткало* 50, 99, 101, 140. *зáткыла* 84. *зáткла* 111, 122.

зáтычка 64, 77. *заты́чка* 2.

Адзінкавыя: *клок* 135.

Карта № 299

СЛОІК

№ 2198 «Я. н. шкляная банка: слоік, банка...»

Картаграфуюцца лексіка-словаўтваральныя варыянты назваў слоіка ў беларускіх гаворках. Адказ *слой глíня́ны* нанесены на карту тым жа знакам, што і *слой*.

слой 68, 71, 103, 108, 109. *слой глíня́ны* 3.

слóік 3—5, 8а — 11, 18—24, 25а — 30, 32—34, 37, 38, 42, 44—51, 52а — 57, 59—70, 72, 74, 76, 81, 83, 90—97, 99—114, 116, 117, 120, 126, 131—133, 135—142. *слóвік* 60, 93. *слóікь* 98. *слóяк* 6, 25.

бáнка 1, 7, 8, 9, 12, 13, 15—17, 31, 35, 36, 39, 40, 42—44, 52, 54, 58, 67, 71 (нов.), 73, 75—89, 94, 104 (нов.), 108, 111—113, 115, 117—119, 121—125, 127—130, 134, 139, 142 (нов.).

сцяклянка 119. *сцеклянка* 31. *сціклянка* 10, 11.

Адзінкавыя: *шкля́нка* 2. *стакáн* 2. *бáпка* 14.

Карта № 300

ПОСУД

№ 2203 «Я. н. увесь посуд разам: пасудак, посуд, пасуда...»

Картаграфуюцца лексіка-словаўтваральныя і граматычныя адрозненні агульны

назваў посуду ў беларускіх гаворках. Адказ *пósудак* нанесены тым жа знакам, што і *пасýдак*, а *міскі* — тым жа знакам што і *міскі*.

пасýда 1—18, 20, 21, 24, 25, 26, 30—32, 34—42, 45—55, 58—76, 78, 79, 81—85, 87—89, 93, 99, 100, 104, 111, 112, 115, 116, 118—121, 123—128, 130, 135, 139, 141, 142. *посýда* 90, 91, 94, 95 (нов.), 96—97, 101—103, 107—109, 113, 114, 117, 122, 131—134, 136—138. *пусýда* 92, 98.

пóсуд 43, 44, 50, 75, 77, 79—83, 85, 86, 88, 89, 119, 124, 128, 129, 139, 140, 142. *пóсут* 6, 29, 38. *пóсът* 33. *пóсыд* 84.

пасýдак 23, 25а, 56, 57, 110. *посýдок* 94а — 96, 103, 108, 109, 113. *пусудóкь* 98. *пóсудок* 135, 140.

сýдзе 46.

начынне 22. *начыня* 19, 20.

міскі 105. *міскі* 106.

Карта № 301

ВЕХАЦЬ

№ 2206 «Я. н. пучок мачалы (травы, саломы) для мыцця пасуды: вехаць, вегаць, вяхотка... З хвашча: хвашчанка...»

Картаграфуюцца толькі назвы вехця з мачалы, травы, або саломы, г. зн. адказы на першую частку пытання. Як *шарóўка* картаграфуюцца аднакарэнныя словы *шырывáнка, шрувáцелка, шаравáлка, шаровáлт, шаровáлцэ*. Адказы *вéхця* і *вéхцік, вéкцік, віхтік* і *вяхóтка* картаграфуюцца як *вéхаць, мачýла* — як *мачáлка, квачóкь* — як *квáчык*.

вéхаць 20—23, 25—27, 46, 48, 53, 57, 58, 60—64, 67—71, 73, 75—77, 81, 82, 86, 100, 113, 118, 123—126, 128, 129, 139—142. *вéхоць* 107, 113, 114, 136—138. *вéхыць* 35, 40—42, 44, 78, 79, 84, 89. *вéхъць* 43. *вéгаць* 51, 105. *віхоть* 91, 95, 96, 131. *віхоць* 92. *вéхоть* 94, 134. *вéкаць* 127, 140. *вехць* 104. *віготь* 108. *вéхцік* 2, 3, 19, 35, 53, 68, 69, 74, 77, 80, 86, 104. *вéкцік* 38. *віхтік* 97. *вяхóтка* 6, 8, 8а, 10, 11 (з ліпы), 32, 37, 43. *вéхця* 45.

мачáлка 4, 8 (нов.), 17, 130. *мъчáлка* 9. *мыцáлка* 16. *мычáлка* 83. *мочáлка* 101, 138. *мачýла* 15.

шарóўка 1. *шырывáнка* 7. *шрувáцелка* 14. *шаравáлка* 31. *шаровáлт* 94а. *шаровáлцэ* 103.

сцірка 29 (з палатна). *стірка* 94а.

хвашчáнка 33, 59, 65.

квáчык 109. *квачóкь* 98.

Адзінкавыя: *рагóшка* 5. *дзярýга* 18 (расліна ў лесе). *тряпка* 85. *пырій* 90. *скрýток* 93. *онýча* 102. *сýкруцень* 135.

Адсутнасць адказу: 5, 12, 13, 24, 28—30, 34, 36, 37, 39, 47, 49 , 50, 52, 52а, 54—56, 66, 72, 87, 88, 96а, 99, 106, 110—112, 115—117, 119—122, 132, 133.

Карта № 302

ПАШЫРЭННЕ СЛОВА *ХВАШЧАНКА*

№ 2206 «Я. н. пучок мачалы (травы, саломы) для мыцця пасуды: вегаць, вехаць, вяхотка... З хвашча: хвашчанка...»

Картаграфуюцца адказы на другую частку пытання «Інструкцыі».

хвашчáнка 5, 17, 21, 22, 25а, 28, 30—33, 36, 37, 47, 49, 49а, 52а, 54, 56, 59, 65, 66, 72, 74, 75, 77, 99, 111, 112, 115, 116, 118—123, 126—128, 135, 139, 141, 142, *хвъшчáнка* 12, 13, 15, 34, 39. *хвышчáнка* 29, 78, 85, 87, 96а. *хвошчáнка* 101, 106, 107, 114, 117, 132, 134. *хвяшчáнка* 124. *хвашчáначка* 19, 24. *хвошч* 10, 11, 87, 110. *хвашчáй* 52. *хвéшчка* 102.

вéхаць 57, 73.

вашчáнка 53. *хрушчáнка* 14. *мъчáлка* 9. *шарóўка* 1.

Адсутнасць адказу: 2—4, 6—8а, 16, 18, 20, 23, 25, 26, 27, 35, 38, 40—46, 50, 51, 55, 58, 60—64, 67—71, 76, 80—84, 86, 89—96, 98, 100, 103—105, 108, 109, 113, 125, 129—131, 133, 136—138, 140.

Карта № 303

ДНУШКА (вялікая)

№ 2207 «Я. н. дошка, на якой рэжуць мяса, сала: а) вялікага памеру: стальніца, б) невялікага памеру: днушка, дэнка...»

Картаграфуюцца адказы на першую частку пытання. Адказы *дэ́начка, дэ́начко, дэ́нушка, дэ́нак* нанесены як *дэ́нка*, адказы *дóна, дóнушка, дóнышко* — як *дóнка*, адказы *дзёнца, дзёнушка, дзянцó* — як *дóнца*, адказы *днýшачка*, г*нýшка* — як *днýшка*, адказы *днішкó, днішкó вялікая* — як *днішка*, адказы *кружóчак, кружэ́чок, кружóчок, крýжка* — як *кружóк*, адказы *дъскá, дóшчка, дасóчка, дóшчэчка, дóшчачка, дóшчычка, дóстычка, дóстачка, дастэ́чка, дóшчэчка* — як *дóска*, адказы *стальніцка, стольнычка* — як *стальніца*.

дэ́нка 4, 5, 18, 25а, 28, 34, 35, 49, 49а, 57. *дэ́нко* 46, 107. *дэ́начка* 3, 19, 22, 24. *дэ́начко* 45, 46. *дэ́нушка* 29. *дэ́нак* 52.

дóнка 29. *дóнко* 137. *дóна* 16. *дóнушка* 36. *дóнышко* 47.

дэ́нца 8а, 10, 11.

дóнца 43. *дзёнца* 79. *дзёнушка* 14. *дзянцó* 15, 30, 37.

днýшка 23, 26, 27, 31, 37, 53, 54, 57, 63, 66, 68—71, 74, 80, 83. *днýшачка* 25, 60. г*нушка* 64, 69.

днішка 7, 8а, 9. *днышка* 12. *днішкó* 2, 8а, 9. *днішкó вялікая* 6.

кружóк 50, 54, 55, 59, 61, 62, 72, 73, 75—77, 81, 82, 93—95, 101, 104, 109, 113, 114, 116—122, 124, 125, 127—130, 132—134, 138—140. *кружóкь* 98. *кружóчак* 7, 141. *кружóчок* 135. *кружэ́чок* 102, 109, 114. *крýжка* 123.

дóска 7, 33, 35, 91, 131. *дóшчка* 112. *дóшчачка* 33, 67, 106, 110—112, 115, 117. *дóшчычка* 40, 42, 103. *дóшчэчка* 92, 108, 109, 135. *дóстычка* 84. *дóстачка, дастэ́чка* 86. *дашчэ́чка* 17. *дасóчка* 7. *дъскá* 32.

стальніца 20, 65, 105. *стальнічка* 56, 100. *стольнычка* 96.

Адзінкавыя: *крышычка* 44. *краéнька* 90.

Адсутнасць назвы: 39, 41, 48, 88.

Карта № 304

ДНУШКА (невялікая)

№ 2207 «Я. н. дошка, на якой рэжуць мяса, сала: а) вялікага памеру: стальніца, б) невялікага памеру: днушка, дэнка...»

Картаграфуюцца адказы на другую частку пытання. Адказ *дэ́нак* нанесены як *дэ́нка*, адказ *гнýшка* — як *днýшка*, адказ *днішкó* — як *днішка*, адказы *крýжка, крýшка* — як *кружóк*, адказы *дóстка, дóшка, дóшчка, дóшчачка, дóшчычка, даскá, дъскá, дыскá, дасóчка, дасóцка* — як *дóска*, адказы *стольніцтка, стольнічка, сталянічына, стальнічына* — як *стальніца*.

дэ́нка 2, 6, 8, 18—20, 22, 25а, 48, 49, 52а. *дэ́нак* 52.

дэ́нца 11.

дóнца 43.

дно 2, 4, 47.

днýшка 26, 37, 53, 54, 58, 60, 63, 66, 68—71, 80. *днýшко* 51. *гнýшка* 69.

днішка 9, 13, 21. *днішкó* 6, 9.

кружóк 7, 38, 50, 54, 55, 76, 77, 81, 86, 87, 93, 94а, 95, 97, 99, 101, 102, 109, 113, 116—118, 120, 122, 130, 132, 135, 139, 141. *кружóкь* 98. *крýжка* 123. *крýшка* 74.

дóска 33, 35, 82, 86, 91, 109, 112, 125, 126, 128, 131, 140. *дóстка* 36. *дóшка* 10, 28, 64, 75, 94, 96а, 103, 108, 118, 128, 129, 134—136, 138. *дóшчка* 142. *дóшчачка* 29, 33, 106,

111, 112. *дóшычка* 40, 83, 85. *даскá* 14, 17. *дъскá* 32, 42. *дыскá* 35, 89. *дасóчка* 7. *дасоцка* 16.
стальніца 27, 31, 35, 44, 50 (рэдк.), 56, 57, 62, 65, 69, 84, 100, 104, 105. *стольніца* 133. *стольны́ця* 96. *стольнíчка* 133. *стольніцка* 107. *сталянíчына* 67. *стальнíчына* 110.
кры́шка 78, 79.
Адзінкавыя: *нíшча* 49а. *краéнька* 90.

Карта № 305

БОЙКА

№ 2209 «Я. н. пасудзіна, у якой б'юць масла: маслабойка, бойка...»
Картаграфуюцца лексіка-словаўтваральныя варыянты назваў бойкі. Дэмінутыўная форма *бóячка* нанесена тым жа знакам, што і *бóйка*, адказ *маслабóйніца* — тым жа знакам, што і *маслабóйка*. *Назвы макацёр, макóтра* і *цéрніца* хоць і картаграфуюцца, але свае адносіны да тэмы карты выражаюць па-іншаму. Гэтымі словамі звычайна называюць гліняную міску, у якой цёрлі мак, каноплі і г. д. У сувязі з адсутнасцю спецыяльнага драўлянага прыстасавання для вытворчасці масла тут выкарыстоўвалі іншае дапаможнае начынне, у прыватнасці макацёры; і збівалі масла звычайнай лыжкай. Таму дадзеныя назвы адначасова ўказваюць і на адсутнасць у адпаведных населеных пунктах спецыяльнай бойкі. Як *макацёр* картаграфуецца слова *мокóтра*.
бóйка 2 (нов.), 3—6, 8а, 10, 11, 14, 16, 18—71, 73—76, 78, 80, 81, 83, 84, 87, 99, 100, 104—107, 110—125, 127—130, 133—142. *бу́йка* 94а, 103, 132. *бэ́йка* 102. *бíйка* 103, 109. *бóячка* 72.
збóйка 1, 7.
бія́нка 91, 94. *быя́нка* 90, 92, 95—96а. *бія́нка* 93. *біéнка* 97, 98, 131.
маслабóйка 17, 77, 80, 82, 86, 88, 118, 126, 133. *мъслабóйка* 9, 12, 13, 15. *мыслабóйка* 83, 85, 89. *маслобэ́йка* 101. *мыслабóйніца* 85.
макацёр 123. *мыкацёр* 79. *мокóтра* 140.
Адзінкавыя назвы: *цéрніца* 2.

Карта № 306

САЛЬНІЦА

№ 2210 «Я. н. драўляная пасудзіна, у якой трымаюць соль: салонка, сальніца, салянка...»
На карце паказаны лексічныя, словаўтваральныя і нерэгулярныя фанетычныя адрозненні назваў сальніцы ў беларускіх гаворках. Дэмінутыўныя формы *саля́начка* картаграфуюцца як *саля́нка, сальнíчка, сыльнíчка, сальніцка, солніцка, соляны́ця* — як *сальніца, рáжачка* — як *рáжка*. Акцэнталагічныя варыянты *сóльніца* і *сóльнічка* нанесены тым жа знакам, што і *сальніца, кадовбэ́ц* — тым жа знакам, што і *кáдоўбец*.
саля́нка 2, 3, 6, 10, 11, 20—22, 24—26, 28, 30, 36—38, 49, 49а, 51, 54, 56, 58, 60, 62, 64—68, 70—72, 74—77, 80—82, 86, 104, 105, 110—112, 115, 116, 118, 119, 121, 122, 124—126, 128—130, 141, 142. *съля́нка* 5, 13, 34, 73. *сыля́нка* 29, 35, 40—44, 78, 79, 84, 85, 89. *соля́нка* 91, 93, 95, 96а, 101, 103, 106—109, 113, 114, 117, 131, 133, 134, 136, 137. *саля́начка* 19.
салёнка 1, 7, 8а, 9, 12, 14, 15, 17, 39, 83.
салóнка 16, 47, 87, 88, 142.
сальніца 4, 8, 18, 23, 27, 31—33, 44—46, 53, 55, 57, 59, 61, 63, 69, 75, 99, 100, 120, 139. *сольніца* 52, 92, 94а, 102. *соленіца* 94. *сільны́ця* 96. *сольны́ця* 97. *сульнэ́ця, сілнэ́ця* 98. *сулны́ця* 131. *сóльніца* 83, 133. *сóльнічка* 51. *сальнíчка* 25 (нов.), 48, 52а. *сыльнíчка* 132. *сальніцка* 135. *солніцка* 138. *соляны́ця* 90.
рáжка 123. *рáжачка* 50.
кáдоўбец 140. *кадовбэ́ц* 109.
кáдоўб 137.
кóўшык 112, 116.

каўгáнка 139, 142.
Адзінкавыя: *чáшка* 127. *кадýшка* 138. *берасця́нка* 139. *сту́пка* 140.

Карта № 307

КАДАЎБ

№ 2211 «Я. н. выдаўбаная бочка з калоды дрэва: каўдоба, кадаўбец, кадаўбень, кадлуб...»
На карце паказаны назвы кадаўба. Адказ *кáдаўбчыкі* картаграфуецца як *кáдаўб*, адказ *кáлдуб* — як *кáйдуб*, адказы *кадáўб* і *кадóўпчык* — як *кадóўб*, адказы *кáлдубэць* і *кáйдубэць* — як *кáдаўбец*, адказ *кáдоўбні* — як *кáдыўбень*, адказы *далбя́нка, далбáнка, даўбáнка, даўбля́нка, дзюўбáнка* — як *даўбя́нка*, адказ *кадýшачка* — як *кадýшка* і адказ *бóчачка* — як *бóчка*.
кáдаўб 47, 49а, 59, 67, 70, 72, 75, 112, 116, 127, 139. *кáдоўб* 93, 102, 114, 122, 134, 135, 137, 140. *кáдовб* 94а, 103, 108, 109, 113, 132. *кáдаўп* 50, 53, 55, 58, 63, 68, 69, 71, 76, 105, 111. *кáдоўп* 64, 66. *кáдуўп* 39. *кáўдоб* 138. *кáдаўбчыкі* 56.
кáйдуб 90, 96, 98. *кáлдуб* 91.
кадóўб 46, 101, 104, 115, 117. *кадóўп* 52а, 53. *кадаўб* 48. *кадóўпчык* 65, 67, 68, 94.
кáдаўбец 10, 11. *кáйдубэць* 96. *кáлдубэць* 131. *кáдоўбец* 140.
кадаўбéц 60, 62, 99, 100, 105. *кадоўбéц* 117, 136. *кадоўбэ́ц* 107, 133. *кадовбэ́ц* 132. *кадóўбіц* 83.
кáдлуб 57, 95, 96.
кадлу́п 9, 20, 51.
кáдуба 32, 33.
кáдаўба 77, 118, 121. *кáдоўба* 23, 80. *кáдуўба* 44. *кáдыўба* 78.
кáдыўбень 41. *кáдоўбні* 106.
Адзінкавыя назвы ад таго ж кораня: *кадобка* 136. *каўдóба* 85.
даўбя́нка 3, 54. *дъўбя́нка* 5. *далбя́нка* 4. *далбáнка* 17. *даўбáнка* 36, 82, 119, 128. *доўбля́нка* 49. *дзюўбáнка* 15.
даўбёнка 21, 22, 35.
Адзінкавыя назвы ад таго ж кораня: *дóўбанка* 82. *вы́дувбэнь* 92.
кáдка 141. *кáтка* 12, 16, 29.
кадýшка 26, 28, 43, 79, 81, 82, 84, 87, 89, 112, 123, 128, 139. *кадýшачка* 24.
каць 9.
бóчка 7, 19, 26, 87, 130. *бóчачка* 125.
лíпаўка 25а, 31, 37, 73—75, 110. *лíпъўка* 34.
лу́бка 124, 129, 141.
дупля́нка 1, 2, 14.
сту́па 53, 97, 126.
Адзінкавыя: *кубёл* 9. *жóлуп* 25. *урэ́зак* 45. *карлу́пчык* 52. *напóл* 86. *жлу́кта* 125. *бóдня, лежань* 142.

Карта № 308

ПАСУДЗІНА З ЛІПАВАЙ КАЛОДЫ, *ЛÍПАЎКА*

№ 2212 «Я. н. пасудзіна, выдаўбаная з калоды ліпы: ліпаўка, лазобка, лазбень, ліповая бочка...»
Картаграфуюцца назвы бочкі, зробленай з калоды ліпы. Прыметнікі-азначэнні пад увагу не прымаліся і на карце не адлюстраваны. Адказ *ліповучка* картаграфуецца як *лíпаўка*, адказ *ліпóўкі* — як *ліпóўка*, адказы *ліпава бóчка, ліпывыя бóчка, ліпова бóчка, лыпова бóчка, ліпавая бóчачка, ліпóвая бóчка, ліпóва бóчка, бóчэчка, бачóнка* і *бачу́рка* — як *бóчка*, адказы *кáдаўпчык, кáдоўпчык, кáйдуб, кáдаўп ліповы,* кáдойп *лыповый кáдовб, ліпаў кáдоўб, ліпавы кáдаўп* — як *кáдаўп*, адказы *кадóўпчык, кодóўпчык* — як *кадóўб*, адказы *кайдубэ́ць, лыповы кадовбэ́ц* — як *кадаўбéц*, адказы *ліпóвыя кадýшка, ліпава кадýшачка* — як кадушка, адказы *дзéжачка, ліпова дзéжка* — як *дзéжка*, адказ *ліпавая лу́бка* — як *лу́бка*.

ліпаўка 14, 25а, 28, 31, 33, 36—38, 49а, 67, 68, 71, 73—75, 77, 80, 81, 110, 111, 135, 139, 142. *ліпъўка* 34. *ліпыўка* 40—42, 83. *ліпуўка* 43, 78. *ліпоўка* 117. *ліповучка* 140. *ліпóўка* 24, 26, 70, 79. *ліпóўкі* 18.

бóчка 9, 32, 46, 60, 105, 119. *ліпава бóчка* 49, 121, 127, 128, 130. *ліпывыя бóчка* 83, 85, 87. *ліпавая бóчачка* 66. *лінóва бóчка* 62. *лыпова бóчка* 95, 96. *ліпова бóчка* 94, 107. *лінóвая бóчка* 7, 10, 11, 19, 51, 54, 63, 125. *бóчэчка* 93. *бачóнка* 100. *бачýрка* 85.

кáдаўб 49а, 116. *кáдаўп* 69. *кáйдуб* 98. *кáдоўб* 93. *кáдаўпчык* 55. *кáдоўпчык* 59. *кáдаўп ліпóвы* 58. *ліповы кáдовб* 113. *лыповый кадовб* 94а, 103, 108. *ліпаў кáдоўб* 102. *ліпавы кáдаўп* 76.

кадóўб 101, 115. *кадóўпчык* 69. *кодóўбчык* 94.

кáдаўба 118. *кáдоўба* 80.

кадаўбéц 136. *кайдубэ́ць* 90. *лыповый кадовбэ́ц* 132.

Адзінкавыя назвы ад таго ж кораня: *кадаўбá* 36. *кáдлуп* 20. *кáдлуб* 57. *кáлдубэць* 131. *кáдоўбні* 106.

кáдка 84. *кáтка* 16, 29.

кадýшка 29, 48, 82, 84, 86, 123. *ліпóвыя кадýшка* 89. *ліпава кадýшачка* 52а.

даўбáнка 36. *далбáнка* 17. *дзюўбáнка* 15. *далбя́нка* 4. *дъўбя́нка* 5.

даўбёнка 22, 35.

дупля́нка 1, 2, 14.

дуплёнка 6.

лазбéнь 69, 72, 122, 127, 134.

лáзбень 115, 120, 139.

лазóбка 44, 84, 128. *лазóпка* 62.

дзéжка 119. *дзéшка* 118. *дзéжачка* 4. *ліпова дзéжка* 138.

лýбка 124, 141. *ліпавая лýбка* 129.

Адзінкавыя: *корлýпчык* 52. *кóраб* 137.

Адсутнасць назвы: 3, 8, 12, 13, 23, 25, 27, 30, 39, 45, 47, 50, 53, 61, 64, 65, 88, 91, 92, 96а, 97, 99, 104, 109, 112, 114, 126.

Карта № 309

БОЧКА (на капусту, агуркі)

№ 2213 «Я. н. бочка, у якой соляць агуркі, капусту: кадушка, кваска...»

АЛА: 877 «большая деревянная посуда из клёпок для квашеной капусты: бочка — kacă — bačva — bure — beczka.

Адказы на пытанне ЛАБНГ няпоўныя, паколькі яно не было пазначана як абавязковае пры зборы матэрыялу.

бóчка 4, 8а — 10, 19, 78, 79, 83, 85, 87, 89, 92, 93, 96а, 97, 130, 133, 136.

Адзінкавыя назвы ад таго ж кораня: *бочýрка* 83. *бачóнык* 89.

дзéжка 142. *дзéшка* 4.

кацъ 58.

кадýшка 10, 11, 19, 54, 58, 60, 62, 66, 69, 83, 85, 87, 88. *кодýшка* 107.

шчань 142.

Адзінкавыя: *я́шчык* 79. *квáска* 107.

АЛА: *бóчка* 1А — 3А, 5А, 7А — 9А, 12А, 13А, 16А — 25А, 27А, 28А, 30А — 33А, 36А, 38А — 43А, 45А — 48А, 50, 52А — 54А, 60А, 61, 62А — 65А, 67А.

дзяжá 13А.

дзéжка 5А, 70, 115. *дзéшка* 4А, 6А, 7А, 18А, 22А, 34А — 37А, 50А, 58А.

кадзь 14А, 18А. *кацъ* 15А, 19А.

кадýшка 10А, 11А, 14А, 26А — 30А, 33А, 44А, 49А, 50, 51А.

шчань 55А, 57А, 59А, 62А, 66А.

Адзінкавыя назвы ад таго ж кораня: *шчэ́нік* 56А. *дашчáнь* 61.

Адзінкавыя: *цэ́бер* 57А.

Карта № 310

КУБЕЛ (для сала)

№ 2215 «Я. н. посуд, куды складаюць сала: кубел, кубелец, кубелак, сальніца, яшчык...»

На карце паказана пашырэнне назваў кубла для захоўвання сала. Адказы *кýблік, кýбло, кубéл* картаграфуюцца як *кýбел*, адказ *кубéлак* — як *кубёлак*, адказ *кубéльчык* — як *кубéльчык*, адказ *сальніца* — як *сáльніца*, адказ *скрынька* — як *скрынка*.

кýбел 46, 61, 62, 66, 67, 74, 82, 104, 111, 115—117, 119, 120, 122, 123, 125—127, 136, 139, 141, 142. *кýбіл* 8а, 38, 75, 84, 87, 89. *кýбял* 26, 47, 60, 63, 65, 68—70, 72, 76, 77, 88, 99. *кýбэл* 8, 94. *кýбал* 105. *кýб'ел* 95, 103. *кýбло* 113. *кубéл* 53. *кýблік* 86, 118.

кубéлец 21, 57, 61, 100, 104. *кубéляц* 25, 25а, 27, 53—56, 59, 60, 64, 112. *кубэ́лец* 94, 101, 102, 106, 107.

кубёлак 26, 31. *куб'ёлак* 110. *кубéлак* 71.

кубéльчык 67. *кубéлчык* 49а.

кубéльцо 56.

я́шчык 2 (нов.), 8а, 9, 24 (нов.), 29, 31—35, 37—41, 44, 45, 49а, 51, 52, 54, 62, 66, 73, 75, 76, 79, 81, 83—85, 93, 99, 103, 109, 118, 119, 125, 127—129, 133, 138, 139. *я́шчак* 7.

дзéжка 14, 17, 36, 115, 121, 135—138, 140. *дзéшка* 1, 4, 5, 7, 8, 10—13, 15, 30, 112. *дíжка* 108, 109. *дéжка* 133, 134.

дзяжá 105.

сáльніца 8а, 10, 11, 14, 16, 29, 36, 40, 42—44, 75, 78, 83, 85, 87, 124, 128, 130. *сальніца* 51.

сáльнік 28, 129.

квáска 5, 6, 49, 96, 97.

бóдня 91, 92, 108, 124, 132.

скрынка 8а, 34, 35, 48. *скрынька* 19.

рáжка 123. *рáшка* 50, 93. *ря́шка* 90.

бóчка 9, 29, 114.

цэ́бар 2, 24, 80.

кадýшка 81, 82.

Адзінкавыя назвы ад таго ж кораня: *кадзь, кáтка* 30.

Адзінкавыя: *пáска* 52а. *вушáцік* 77. *кобэня́к* 94а (плецены з лазы). *лáгвіца* 98. *лáгувка* 131. *кадóўбчык* 107.

Адсутнасць адказу: 3, 18, 20, 22, 23, 58.

Карта № 311

ДРАЎЛЯНАЯ ПАСУДЗІНА НА МЁД

№ 2218 «Я. н. драўляны посуд на мёд: ліпоўка, лазбень, лазобка...»

Адказ *кадýшачка* картаграфаваўся як *кадýшка*, адказы *кáдачка, кáткі* — як *кáдка*, адказы *бóчачка, бóчычка, бóчэчка* — як *бóчка*, адказы *дзéжачка, дíжачка, дíжэчка* — як *дзéжка*, адказ *лáзбень* — як *лóзбень*, адказ *медаўніца* — як *мядóўніца*, адказ *дъўбя́нка, даўбёнка, дзюўбáнка* — як *даўбáнка*, адказ *кáдаўпчык* — як *кáдоўб*, адказ *слóік* — як *слой*, адказ *ліпóвачка* — як *ліпóўка*.

ліпаўка 14, 28, 31, 33, 36, 37, 38, 47, 49а, 62, 67, 71, 73—75, 80, 110, 111, 142. *ліпъўка* 34. *ліпыўка* 40—42, 83, 85. *ліпуўка* 29, 43, 78.

ліпóўка 7, 18, 24, 35, 48, 53, 60, 70, 119. *ліпóвачка* 24.

кáдка 123. *кáткі* 31. *кáдачка* 26.

кадýшка 17, 28, 29, 79, 81, 82, 84, 86, 89, 101. *кадýшачка* 52а.

бóчка 32, 54, 61, 105. *бóчачка* 1, 19, 25а, 51, 66, 73, 125. *бóчычка* 96. *бóчэчка* 98. *бачóнка* 100.

дзéжка 116. *дзéшка* 50, 55. *дéжка* 134. *дíжка* 94а, 132. *дзéжачка* 21, 57, 104. *дíжычка* 103. *дíжэчка* 108.

лýбка 77, 102, 106, 118—120, 124, 126, 129. 141. *лýпка* 76.

лубя́нка 118.

лазбéнь 72, 121, 122, 127, 134. *лозбéнь* 117.
лóзбень 114, 115. *лáзбень* 139.
лазóбка 44, 84, 128. *лазóпка* 62.
лобзéнь 117.
мядóўка 10, 11, 129, 130.
мядóўніца 83. *медаўніца* 123.
даўбáнка 36. *дъўбя́нка* 5. *дзюўбáнка* 15. *даўбёнка* 35.
кáдоўб 93. *кáдаўпчык* 58, 66.
кадóўпчык 46. *кадóвбчык* 113.
Адзінкавыя назвы ад таго ж кораня: *кáдлупчык* 20. *кадаўбéц* 62. *кáлдубэць* 131.
кóроб 137, 138.
карабóк 135, 140.
дупля́нка 2, 6.
слой 94. *слóік* 39.
Адзінкавыя: *гліня́ны стаўбýн* 4. *фáстка* 22. *кубéльчык* 59. *ря́жычка* 90.
Адсутнасць рэаліі: 3, 8, 9, 12, 13, 16, 23, 25, 27, 30, 45, 52, 56, 63—65, 68, 69, 87, 88, 91, 92, 95, 96а, 97, 99, 109, 112, 133, 136.

Карта № 312

ПАШЫРЭННЕ І ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *БАРЫЛКА*

№ 2221 «Што абазначае слова барылка (барэлка): а) посуд на хмельныя напіткі, б) посуд для мыцця бялізны...»

Картаграфуюцца значэнні слова барылка і яго аднакаранёвыя варыянты. Не ўказана значэнне слова ў н.пп. 51, 58, 60.

'посуд на хмельныя напіткі': *бары́лка* 3, 18—23, 29, 57, 93, 102, 107. *бары́лко* 94а, 96. *барíлко* 92. *бары́ла* 87, 122, 139, 142. *бары́ло* 95, 103, 108, 109, 113, 114, 131, 134—138, 140. *барíло* 117. *барэ́лка* 45, 52, 52а, 100. *барэ́лко* 50, 55. *барэ́ло* 98. *барэ́йка* 62. *бары́лок* 96. *бары́льцэ* 96, 103, 106, 108, 132, 133, 137.

'посуд на ваду' *бары́лка*:2, 4. *бары́ло* 95. *бары́лак* 56.

Адзінкавыя значэнні: 'посуд для мыцця бялізны' *бары́ка* 11. 'посуд на мёд' *барэ́лак* 49. 'вялікая бутля' *бары́лка* 82. 'маленькая бочка' *бары́лко* 91. 'поўны, круглы чалавек' *барэ́лко* 53. 'дэталь у падсядзёлку' *бары́лка* 25а.

Адсутнасць слова: 1, 6—8, 9, 12—17, 24, 25, 26—28, 30—44, 46—48, 49а, 54, 59, 61, 63—81, 83—86, 82—90, 94, 96а, 97, 99, 101, 104, 105, 110—112, 115, 116, 118—121, 123—130, 141.

Карта № 313

ЦЭБАР

№ 2222 «Я. н. драўляная пасуда з клёпак з двума бакавымі вушамі: вушат, ушат, цэбар...»

На карце паказаны лексіка-словаўтваральныя варыянты назваў цэбра. Адказ *цабэ́рочок* картаграфуецца як *цабэ́рак*, адказ *вýшат* — як *вушáт*.

цэ́бар 2—4, 6, 7, 9—11, 18—31, 33, 36, 38, 46—49, 50—64, 67—75, 77, 80, 81, 88, 93, 99, 100, 104, 107, 111, 115, 116, 118—121, 125—127, 138, 142. *цэ́бър* 5, 8а, 34, 43. *цэ́быр* 35, 40—42, 44, 83—85, 89. *цэ́бер* 66, 110—112, 114, 117, 122, 124, 130, 134—137, 140, 141. цэ́бэр 94—97, 101—103, 108, 109, 113, 132, 133. *цэ́бір* 15. *цэбр* 13, 39. *цэ́бірь* 86, 89. *цэ́бор* 90.

цабэ́рак 2, 6, 8, 45, 60. *цабéрък* 5. *цабэ́рък* 8а. *цыбэ́рок* 95, 103. *цэбэ́рок* 102. *цабэ́рочок* 106.

цэ́брык 91, 92, 95, 103, 108, 109, 131. *цэ́брік* 86. *цэ́брыкь* 98.
цэбáрка 88.
шáйка 12, 14, 16, 17, 29, 35, 84, 87, 129.
вушáт 35, 41, 42, 44, 80, 81, 83. *ушáт* 1, 32, 43, 81, 88. *вýшат* 29.
вушáцік 37. *ушáцік* 1.
Адзінкавыя назвы ад таго ж кораня: *вушáнь* 78. *вушáтак* 105.
рáжка 123, 124. *рáшка* 28, 49а, 68, 82.
трынóга 128, 129.
памы́йніца 82, 124.
Адзінкавыя: *шóплік* 49. *кáдка* 79. *лахáнка* 128. *кадýжка* 131.

Карта № 314

ПАШЫРЭННЕ І ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *ЧОП*

№ 2224 «У якім значэнні ўжываецца слова чоп: а) вялікая бочка, б) чан, у якім вырабляюць скуры, в) паглыбленне ў верхняй частцы жорнаў, г) кручок на дзвярах...»

Картаграфуюцца значэнні слова чоп.

'чан для вырабу скур': *чоп* 3, 6, 18—21, 26, 28, 31, 51, 54, 57, 58, 60, 66, 68—72, 74, 79, 83, 85, 94, 104, 105, 110, 115.

'вялікая бочка': *чоп* 21, 23, 27, 28, 55, 85, 93, 99, 115.

'вялікая бочка ў бровары': *чоп* 4, 5, 8, 24.

'вялікі чан': *чоп* 2, 18.

'кручок на дзвярах': *чоп* 83. *чэп* 89.

'корак у бочцы': *чоп* 91, 131, 134, 136.

Адзінкавыя: 'квашаны бярозавы або кляновы сок': *чоп* 29. 'печ, дзе гналі смалу': *чоп* 77. 'слуп у будынку': *чоп* 108. 'выдаўбанае карыта карміць жывёлу': *чоп* 111. 'посуд для дзёгцю': *чоп* 118. 'шпунт': *чоп* 140. 'долата для вырабу клёпак': *чоп* 142.

Адсутнасць слова: 1, 7, 9—17, 25, 25а, 30, 32—50, 52, 53, 56, 59, 61—65, 67, 73, 75, 78, 80—82, 84, 86—88, 90, 92, 94а — 98, 100—103, 106, 107, 109, 112—114, 116, 117, 119—130, 132, 133, 135, 138, 139, 141.

Адсутнасць адказу: 8а, 22, 76, 137.

Карта № 315

КЛЁПКА

АЛА 880 «Одна из дощечек, из которых сделана бочка: клёпка — duga — klepka

№ 2228 «Я. н. дошчачкі, з якіх робяць цэбар, бочку: клёпкі, клепкі... Адз. лік: клёпка, клепка...»

Пры картаграфаванні выкарыстаны адказы на пытанне АЛА і другую частку пытання ЛАБНГ, адказы на якое зафіксаваны толькі ў асобных населеных пунктах.

АЛА: *клёпка* 1А, 2А, 4А, 6А — 9А, 11А — 25А, 28А, 30А — 42А, 55А, 56А, 58А — 60А, 61, 61А — 63А, 67А, 70, 115.

клéпка 3А, 5А, 10А, 26А, 27А, 29А, 43А — 47А, 49А, 50, 50А, 52А, 54А, 57А, 64А — 66А. *клэ́пка* 48А.

Адзінкавыя: *клéпчына* 51А. *клёпчына* 53А.

ЛАБНГ: *клёпка* 6, 9—11, 19, 54, 58, 62, 69, 78, 79, 87, 89, 130, 142.

клéпка 54, 93, 107, 133, 136. *клэ́пка* 92, 96, 96а, 97.

Адзінкавыя: *склёпка* 4.

Карта № 316

ВЕРАЎЧАНАЯ ПОЧАПКА

№ 2232 «Я. н. ручка ў вядры: а) з вяроўкі: почапка, пачопка, перавесла, перавясла, б) жалезная: поселка, воселка, ручка, пачопка...»

Карта складзена па матэрыялах адказаў на першую частку пытання. Адказ *по́чамка* картаграфуецца як *по́чапка*, адказ *во́сенка* — як *во́сілка*, адказ *пераве́лся* — як *пераве́сла*, адказ *пачу́пка* — як *пачо́пка*.
по́чапка 18—20, 22, 23, 25, 26, 27, 38, 54, 57, 59, 65, 67, 68, 70, 72, 73, 76, 77, 81, 117—121, 125, 127, 139—142. *по́чабка* 122. *по́чэпка* 107, 126, 137. *по́чамка* 58.
пачо́пка 10, 11, 29—31, 33—37, 40—44, 74, 75, 78—80, 82—89, 123, 124, 128, 130. *пацо́пка* 16. *пачу́пка* 141.
во́чапка 50, 112. *во́чыпка* 44. *о́чапка* 106. *о́чэпка* 134, 138. *о́чепка* 133.
во́сілка 56, 61, 110, 111, 115, *во́селка* 52, 62, 100, 104. *во́сялка* 53, 77. *во́сілко* 99. *го́сялка* 49. *о́сялка* 45. *о́селка* 51. *о́сілко* 93. *о́сілка* 101, 102, 105, 106. *во́сенка* 49а.
по́сілка 66, 69, 116. *по́сялка* 63, 64, 71.
перавя́сла 48. *пяравя́сло* 60. *пірэвя́сла* 8а, 15. *пірівя́сла* 83.
пераве́сла 25а. *піраве́сла* 24, 25.
перавёсла 5, 6, 9. *пяравёсла* 3. *піравёсла* 2. *пяравёлса* 21.
пярэ́вясла 1, 4. *пярэ́вісла* 7, 8, 28. *пера́вясло* 46. *піре́вісла* 13.
перавясло́ 1. *пірівясло́* 12, 32, 39, 83. *пірывясло́* 14. *перевясло́* 17.
ду́жка 96, 97, 98, 103, 108, 109, 113, 114, 131, 132, 135. *ду́шка* 94а, 95.
ру́чка 113, 136.
Адзінкавыя: *вяро́ўка* 47. *вераўча́нка* 54. *галёўка* 94.
Адсутнасць назвы: 53, 55, 90—92, 96а, 129.

Карта № 317

ЖАЛЕЗНАЯ РУЧКА Ў ВЯДРЫ

№ 2232 «Я. н. ручка ў вядры: а) з вяроўкі: почапка, пачопка, перавесла, перавясла, б) жалезная: поселка, воселка, ручка, пачопка...»
Карта складзена на падставе адказаў на другую частку пытання Інструкцыі ЛАБНГ. Адказ *по́чамка* картаграфуецца як *по́чапка*, адказ *асялко́* — як *во́сілка*.
по́чапка 19, 20, 22, 23, 26, 27, 38, 59, 72, 76, 77, 81, 117—119, 127, 140, 142. *по́чэпка* 126. *по́чамка* 58.
пачо́пка 11, 29, 30, 33, 35, 36, 41—43, 79, 84, 85, 87, 89, 123, 124. *пацо́пка* 16.
во́чапка 50.
во́сілка 47, 48, 56, 110, 111, 115. *во́селко* 46. *го́сялка* 49. *во́селка* 52, 62, 65, 67, 104. *во́сялка* 54. *во́сілко* 55, 99. *о́селко* 51. *о́сілко* 93. *о́сілка* 101, 102, 107. *асялко́* 54.
по́сілка 69, 116. *по́сялка* 64.
перавя́сло 53. *пяравя́сло* 60.
пераве́сла 25а. *піраве́сла* 24.
перавёсла 5, 9. *піравёсла* 2. *пяравёсла* 3.
пярэ́вялса 4. *пярэ́вісла* 7, 8.
перевясло́ 17. *пірівясло́* 16, 32. *пірывясло́* 14.
ру́чка 1, 6, 10, 11, 21, 28, 31, 34, 36, 37, 39, 40, 49а, 54, 57, 66, 68, 70, 71, 73—76, 80, 85, 88, 96а, 106, 112, 113, 118, 119, 121, 128, 139, 142.
ду́жка 75, 81, 82, 86, 91, 94, 96, 98, 103, 108, 109, 113, 114, 120, 122, 125, 127—135, 137—139, 141. *ду́шка* 90, 94а, 95, 112.
Адсутнасць адказу: 8а, 12, 13, 15, 18, 25, 44, 45, 53, 61, 63, 78, 83, 97, 100, 105, 136.

Карта № 318

ЧЭРПАЮЦЬ (ваду)

№ 2234 «Ваду вядром, кружкай чэрпаюць, сіляюць, бяруць... Вады зачэрпнуць, зачэрпаць, засіліць...»
Карта складзена на падставе адказаў на першую частку пытання. Адказ чэ́рпыць картаграфуецца як *чэ́рпаюць*, адказ *чара́плюць* — як *чарэ́паюць*, адказ *бару́ць* — як *бяру́ць*.
чэ́рпаюць 4, 7, 9—12, 18, 20, 21, 23, 26—28, 30—33, 38, 41, 43, 47, 49, 50—62, 64, 65, 67—73, 75, 79—82, 88, 99, 100, 101, 104, 105, 107, 110, 114, 118, 124, 125, 127—130, 139, 142. *чэ́рпъюць* 8а, 15, 34, 42. *цэ́рпыюць* 16. *чэ́рпыюць* 35, 44, 84, 87, 89. *чэ́рпають* 94, 94а, 95, 96а, 97, 98, 103, 108, 109, 131, 132, 134. *чэ́рпают* 91, 93, 102. *чэ́рпаяць* 3. *чэ́рпыць* 85.
чарэ́паюць 5, 29. *чарэ́пуюць* 78. *чара́плюць* 76.
чарпа́юць 6, 122. *чырпа́юць* 13, 44. *чырпа́ють* 96.
бяру́ць 21, 41, 48, 49а, 50, 54, 59, 63, 70, 74, 75, 87, 115, 116, 117, 120, 121, 129, 136, 139, 141, 142. *беру́ць* 135, 137. *бару́ць* 138.
сіля́юць 6, 22, 25, 25а, 86, 87, 89, 129.
Адсутнасць адказу: 1, 2, 8, 14, 17, 19, 24, 36, 37, 39, 40, 45, 46, 66, 77, 83, 90, 92, 106, 111—113, 116, 119, 123, 126, 133, 140.

Карта № 319

ЗАЧЭРПНУЦЬ (вады)

№ 2234 «Ваду вядром, кружкай чэрпаюць, сіляюць, бяруць... Вады зачэрпнуць, зачэрпаць, засіліць...»
Карта складзена на падставе адказаў на другую частку пытання. Адказы *начэ́рпнуць, пачэрпнуць, зачэ́рпаць, зачэ́рапаць, зачэ́рпаваць, начэ́рпаць* картаграфуюцца як *зачэ́рпнуць*, адказы *очырпну́ты, очэрпну́ты, очерпну́ць, вчэрпну́тэ* — як *зачарпну́ць*, адказ *чарэ́паць* — як *зачарэ́паць*.
зачэ́рпнуць 2—8, 9—11, 15, 27—29, 33, 35—37, 40, 41, 49а, 53, 57, 64, 72, 74, 77, 79, 81, 85, 88, 106, 110, 116, 117, 123—125, 127, 129, 136. *заца́рпнуць* 16. *зачэ́рпнуты* 92. *зачэ́рпнуть* 134. *пачэ́рпнуць* 17. *начэ́рпнуць* 59. *зачэ́рпаць* 7, 18—20, 23, 24, 31, 38, 46, 48, 49, 50, 52а, 54, 56, 58, 60—62, 66, 68, 70, 71, 99, 107, 128, 129. *зачэ́рпъць* 8а. *зачэ́рпыць* 84, 89. *зачэ́рпаваць* 82. *зачэ́рапаць* 66. *начэ́рпаць* 72, 105.
зачарэ́пац 76. *зачіре́паць* 14. *зычаре́пыць* 89. *чарэ́паць* 1.
зачарпну́ць 26, 47, 65, 104. *зачярпну́ць* 32. *зычарпну́ць* 43, 44. *зачэрпну́ць* 64, 83, 107, 114, 118. *зачэрпну́ты* 90, 94а, 131. *зачэрпну́ті* 94. *зычырпну́ты* 96, 132. *зачэрпну́тэ* 98. *зачерпну́ць* 133. *зачэрпну́ть* 134. *ачырпну́ты* 95, 103, 132. *вэчэрпну́тэ* 98. *очэрпну́ты* 108, 109. *очерпну́ць* 133.
засіліць 22, 25а, 86. *зысіліць* 89.
засі́ліць 129.
Адзінкавыя: набра́ць 59. *загорну́ць* 113.
Адсутнасць адказу: 12, 13, 21, 25, 30, 34, 39, 42, 45, 51, 52, 55, 63, 67, 69, 73, 75, 78, 80, 87, 91, 93, 96а, 97, 100, 101, 102, 111, 112, 115, 119, 120, 121, 122, 126, 130, 135, 137—142.

Карта № 320

ПРАЦЯКА́Е, ПРАЦЕ́КАЕ (вядро)

№ 2235 «Як кажуць: вядро працякае, працекае... Вада выцякае, выцекае...»
Карта складзена на падставе адказаў на першую частку пытання. Адведзены ад картаграфавання адказы *цячэ́ць* (н.пп. 10, 21, 22, 25а, 30, 33, 42, 78, 89). *цячэ́* (н.пп. 18, 26, 27, 50, 55, 63, 65, 70, 72, 100, 106, 117, 122, 136). *ціке́ць* (н.п. 16). цечэ (н.пп. 45, 138, 140). *тычэ́* 91, 92, 131. *тэчэ́* (н.п. 94а). *течэ́* (н.п. 133) і *пацякло́* (н.п. 71), паколькі зафіксіраваны не ў картаграфуемай граматычнай форме, рэканструяваць якую досыць складана.
працяка́е 9, 23, 38, 51, 53, 116, 120, 125, 129, 139, 141, 142. *працяка́я* 19, 20, 25, 47, 49, 52, 52а, 54, 60, 64, 67, 68, 76, 77, 81, 82, 88, 99, 111, 118, 119, 121, 124, 127, 128. *праціка́е* 31, 37, 73, 74. *прыціка́я* 43, 75, 79, 80, 84, 87. *працека́е* 49а, 57, 123, 130. *проты-*

каé 90. *процекáе* 107, 137. *працікáіць* 1, 2, 4, 6, 8, 11, 14, 28, 33, 36. *працякáіць* 3, 24, 29. *працякáець* 5, 86. *прьцікáіць* 8а, 12, 15, 34. *прыцікáіць* 13, 16, 32, 35, 40, 44, 85. *пріцікáіць* 39, 83. *прыцякáіць* 41.

працéкае 54, 56, 59, 61, 62, 67, 69, 93, 104, 105, 110—112, 115, 135. *працéкая* 58, 60, 66, процéкае 101, 102, 113, 114. *протéкае* 134. *протíкае* 94, 95, 96, 98, 103, 108, 109, 132.

Адсутнасць адказу: 7, 17, 46, 48, 96а, 97, 126.

Матэрыялы адказаў на пытанне «Вада выцякае» даюцца ніжэй:

Адказ *уцекáе* картаграфуецца як *выцякáе*, адказ *протéкае* — як *выцéкае*.

выцякáе 38, 53, 61, 120, 126, 139, 142. *выцякáя* 27, 45, 46, 47, 49, 50, 54, 55, 60, 63, 65, 67, 68, 71, 72, 76, 77, 80—82, 88, 118, 119, 121, 124, 128. *выцікáя* 26, 43, 75, 78, 79, 84. *выцікáе* 17, 31, 37, 74. *вуцякáя* 115. *уцякáе* 125. *уцякáя* 127. *ўцекáе* 117. *вытыкáе* 90, 91. *выцякáйіць* 3, 10, 21. *выцякáець* 5, 9. *выцікáіць* 7, 11, 14, 25а, 30, 33, 35, 36, 41, 42, 44, 85, 89. *вьцікáіць* 8а.

выцéкае 59, 62, 67, 93, 101, 102, 104—107, 110, 113. *выцéкая* 60, 66. *вытíкае* 95, 96, 98, 103, 108, 109, 132. *вуцéкае* 114, 135. *вутéкае* 134. *протéкае* 94.

Адсутнасць адказу: 1, 2, 4, 6, 8, 12, 13, 15, 16, 18—20, 22—25, 28, 29, 32, 34, 39, 40, 46, 48, 49а, 51—52а, 56—58, 64, 69, 70, 73, 83, 86, 87, 92, 94а, 96а, 97, 99, 100, 111, 112, 116, 122, 123, 129—131, 133, 136—138, 140, 141.

Карта № 321

НАЛÍЦЬ, НАЛЕ́ЯЦЬ

№ 2236 «Вады ў бутэльку наліць, налеяць...»

Адказ *наллíць* картаграфуецца як *налíць*.

налíць 1—28, 30—37, 39—65, 67, 68, 70, 74, 75, 78—79, 99—102, 104—107, 110—114, 116, 117, 120—123, 125—130, 133, 135—142. *налíці* 93. *налíты* 90—92, 96, 131. *налíті* 94. *нальíты* 94а, 95, 96а, 97, 103, 108, 109, 132. *налэ́тэ* 98. *наллíць* 115. *налíть* 134.

налéяць 66, 67, 69, 71, 72, 76, 77, 118, 119, 124. *налéіць* 29, 38, 73, 75.

Карта № 322

НАГБОМ (піць)

№ 2237 «Піць з пасудзіны набгом, нагбом...»

Адказ *нáгібкам* картаграфуецца як *нáгібам*, адказ *нагíпкам* — як *нагíбам*, адказы *нáгінькам* і *нáгілкам* — як *нáгінкам*, адказы *нáлапкам, нáлпам* — як нáлап.

набгóм 30, 32—44, 47, 66, 67, 71—89, 110, 112, 115—130, 135, 137—142.

нагбóм 7, 9—17, 29, 31, 68, 69, 83.

нáгбам 24, 25а, 28.

нагíбам 25. *нагíпкам* 1.

нáгібам 21. *нáгіпкьм* 8а. *нáгібкам* 57. *нáгіпкам* 63.

нагнóм 49а, 56, 62, 90—104, 106—109, 113, 132, 133.

нáгінком 114, 134. *нáгінькам* 59. *нáгілкам* 64.

нáлап 53. *нáлапкам* 27. *нáлпам* 65.

налбóм 69, 70.

з вядрá 3, 18, 22, 23, 51—52а.

Адзінкавыя: *нагнýўшы* 5. *цíрас край* 26. *з бéрага* 46. *даймóм* 50. *нóгмам* 55. *прыгнóм* 111.

Адсутнасць лексемы: 2, 4, 6, 8, 19, 20, 49, 54, 58, 60, 61, 131, 136.

Карта № 323

ПАГНУТАЕ (вядро)

№ 2239 «Я. н. сагнутая бляшаная пасудзіна: пагбаная, згібаная, пагнутая... Гбаць, згінаць... Пагбаць, пагнуць...»

Картаграфуюцца адказы, атрыманыя толькі на першую частку пытання. Адказ *ізогнýта* нанесены тым жа знакам, што *і загнýтая*.

пагнýтая 7, 11, 17, 18, 22, 24, 26—28, 31, 36, 38, 47, 54, 56, 60—63, 67, 69—77, 81, 82, 86, 88, 93, 105, 111, 115, 116, 118—121, 123—125, 127—129, 135, 139, 141, 142. *пагнýтыя* 35, 40—44, 79, 83—85, 87, 89. *погнýтая* 101, 113, 133, 134, 136, 140. *погнýтьё* 34. *погнýта* 90, 97, 107, 114, 117, 138. *пугнýто* 110.

сагнýтае 112. *сагнýтая* 1, 37, 104, 125, 141. *сагнýтыя* 78, 85.

загнýтая 130. *зогнýтая* 113. *ізогнýта* 106.

пагнёная 3, 21, 22, 25, 25а, 68, 93, 99. *пагнёньа* 8а. *погнёна* 90, 94—96а, 102, 103, 108, 109, 132. *пугнёна* 98.

сагнёная 30.

загнёны 49а. *зогнёна* 90, 91, 96.

пагбáная 5, 8, 9, 10, 14, 17, 21, 29, 69, 80. *пыгбáная* 7. *пьгбáньа* 8а, 12, 13, 15, 32, 39, 41. *пыгбáныя* 16, 83, 89. *пагбáньа* 33.

сагбáная 2.

пагíбана 50, 51, 53—55.

згíбаная 54.

пагібáная 23, 45, 46, 48, 52а, 57, 59, 65, 100. *погібáная* 107.

згібáная 58, 104, 137.

пагíблянае 23.

згíбляна 49, 64.

Адзінкавыя: *пахіля́ная* 52а. *губáтая* 66. *пумня́тый* 92. *погнёта* 131.

Карта № 324

ГНУЦЬ (вядро)

№ 2239 «Я. н. сагнутая бляшаная пасудзіна: пагбаная, згібаная, пагнутая... Гбаць, згінаць... Пагбаць, пагнуць...»

Картаграфуюцца формы інфінітыва дзеяслова на падставе адказаў, атрыманых на другую частку пытання. Адказ *гíбаць* на карту нанесены тым жа знакам, што і *гібáць*. Адказы на трэцюю частку пытання даюцца ніжэй.

гнуць 8а, 9, 21, 22, 25, 35, 38, 43, 44, 47, 66, 72, 76, 79, 81, 86, 99, 105, 113, 115, 118, 121, 127, 133, 135, 140. *гнýты* 90, 94а — 96, 103, 108, 109, 131, 132. *гнýці* 93. *гнýті* 94. *гнýтэ* 98. *гнуць* 134.

згінáць 11, 27, 31, 35, 36, 38, 44, 49а, 54, 59, 61, 62, 65, 67, 71, 74, 75, 80, 82—84, 89, 104, 106, 107, 113, 116—118, 124, 125, 135, 139. *згынáты* 90, 91, 95, 103, 108, 109, 131, 132. *згінáтэ* 98.

сагінáць 37. *сыгінáць* 42.

загінáць 82.

гбаць 5, 7, 8а, 9, 10, 12—17, 21, 29, 32, 33, 80, 83.

гібáць 23, 50, 51, 58, 64. *гыбáты* 94а. *гíбаць* 107.

згібáць 54, 75.

Адсутнасць адказу: 1—4, 6, 8, 18—20, 24, 25а, 26, 28, 30, 34, 39—41, 45, 46, 48, 49, 52—53, 55—57, 60, 63, 68, 69, 73, 77, 78, 85, 87, 88, 92, 96а, 97, 100—102, 110—122, 114, 119—120а, 122, 123, 126, 128, 129, 131, 136—138, 141, 142.

Матэрыялы адказаў на пытанне «Пагбаць, пагнуць»:

пагнýць 8а, 9, 11, 21, 22, 24—25а, 27, 28, 30, 31, 35, 36, 38, 40, 42—44, 49а, 54, 56, 59—62, 65, 67, 68, 71, 74—77, 79—86, 89, 99, 104—106, 110, 111, 115, 116, 118—121, 123—128, 135, 139, 141, 142. *пагнýці* 93. *погнýты* 90, 94а — 96, 103, 108, 109, 131, 132. *пугнýтэ* 98. *погнýць* 101, 102, 107, 113, 114, 117, 133, 140. *погнýть* 134.

загнýць 49.

пагбáць 2, 5, 9, 10, 12, 14, 17, 21, 29, 33, 45, 69, 80. *пыгбáць* 7, 16, 83. *пъгбáць* 8а, 13, 32.

сагбáць 2.

пагібáць 23, 48, 50, 53, 55, 57, 100. *подгыбáты* 90.

сагнýць 3, 9, 35, 37, 54, 70, 74, 78, 85, 110.

зогнýць 102, 113. *зогнýты* 95, 96, 109, 131.

загінáць 128, 130.

Адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня: *згінáті* 94. *пазгінáць* 25а.

Адзінкавыя: *пахіля́ць* 52.

Адсутнасць адказу: 1, 4, 6, 8, 15, 18—20, 26, 34, 39, 41, 46, 47, 51, 52а, 58, 63, 64, 66, 73, 87, 88, 91, 92, 96а, 97, 112, 122, 129, 136—138.

Карта № 325

ПАРОЖНІ

№ 2240 «Як скажуць аб ненапоўненым посудзе: вядро, гаршчок парожны, пусты, тошчы...»

На карце паказаны назвы парожняга посуду. Адказ *парóні* картаграфуецца як *парóжні*, адказ *парóзный* — як *парóжны*.

парóжні 5, 8а, 10, 11, 13, 15, 17, 20, 23, 26, 30, 31, 33—36, 38, 39, 43—47, 49, 50, 51, 57, 64, 66, 69, 73, 78, 79, 81—83, 89, 93, 110, 111, 116, 124, 136, 138, 139. *парóжній* 7, 40—42, 84—86. *порóжній* 90, 96, 131—134. *порóжні* 91, 94, 102, 114. *парóні* 76.

парóжны 2, 6, 18, 21, 25, 25а, 53, 54, 60, 61, 67, 70, 74, 75, 80, 87, 88, 100, 104, 113, 118, 121, 129, 135, 141, 142. *порóжный* 95, 96а, 103, 107—109. *пурóжнэ* 98. *парóзный* 16.

пусты́ 4—6, 8—9, 12, 14, 15, 23, 27, 28, 32—35, 37, 39, 44, 48, 49а — 51, 52а — 63, 65—68, 70—73, 75—77, 81—83, 99, 101, 104, 106, 110—121, 123, 125, 126, 128, 129, 134, 137, 139, 140, 142. *пусты́й* 7, 29, 40—42, 84, 85, 90, 107. *пустэ́й* 16, 86, 108.

нішчы́мны 62, 105, 114, 119, 122, 127, 141. *нышчы́мнэ* 94а, 96, 131, 132. *нэшчы́мны* 97, 108. *нышчэ́мнэ* 98.

тóшча 2, 54, 58. *тóшчая* 3, 19, 22, 24, 52.

Адзінкавыя: *парóжджая* 1. *сухі* 70. *гóлы* 134.

Карта № 326

МЕДНАЯ СТУПКА

№ 2244 «Я. н. медная ступка: мажджэр, ігаць, ступка...»

Картаграфуюцца назвы меднай ступкі для расцірання розных харчовых прыпраў. Адказы *мажджэ́ра* і *мажджáр* нанесены на карту тым жа знакам, што і *мажджэ́р*. Адведзены ад картаграфавання адказ *цёрла* 13, паколькі не адносіцца да тэмы карты.

стýпа 1, 8а, 18, 33, 47, 50, 54, 55, 63, 65, 94, 97, 101, 136.

стýпка 2—4, 6, 7, 10—12, 14, 16, 17, 19, 21, 24—26, 29—32, 35—41, 43—46, 48, 49а, 53, 56, 59—64, 69—79, 82, 85, 86, 88—90, 92, 94а — 96а, 98, 99, 103, 104, 107—109, 111—113, 115—123, 125, 128, 130—135, 138—141.

мажджэ́р 5, 8, 19—23, 27, 28, 31, 32, 37, 51, 52а, 57, 58, 61, 65, 67, 68, 100, 104, 105. *мажді́р* 91. *машчэ́р* 110, 141, 142. *мажчы́р* 126. *мажджáр* 106. *мажджэ́ра* 34.

Адсутнасць назвы: 9, 15, 42, 49, 52, 66, 80, 81, 84, 87, 93, 102, 114, 124, 127, 129, 137.

Адведзены: *цёрла* 13.

Карта № 327

ДЗЯГЦЯРКА

№ 2247 «Я.н. пасудзіна для дзёгцю: мазніца, мазёнка, дзягцярка...»

Картаграфуюцца назвы спецыяльнай пасудзіны для дзёгцю. Адказ *мазёрка* нанесены тым жа знакам, што і *мазя́рка*, адказ *бáнька* — тым жа знакам, што і *бáнка*.

мазні́ца 1, 7, 10, 11, 13, 16, 18, 20, 25, 26, 29, 30, 33, 40, 50, 52а, 53, 58, 59, 65, 67, 69, 70, 72, 76, 93, 94, 100, 102, 104, 107, 110—113, 115, 116, 118—122, 124, 126, 127, 129, 130, 133, 134, 136, 139—142. *мазны́ця* 90, 95, 96. *мазны́ца* 103, 108, 109, 132. *мазнэ́ця* 98.

мазёнка 8, 15, 32, 35, 83.

мазóнка 8а, 9, 14, 83.

мазя́рка 57. *мазёрка* 62.

дзягця́рка 45, 48, 77, 128, 129. *дзігця́рка* 41, 42, 44, 75, 79—81, 84, 85, 89. *дзегця́рка* 9, 82, 86, 101, 137. *дзяхця́рка* 3, 21, 23, 27, 46, 60. *дзіхця́рка* 2, 17, 24, 31, 34, 36—39, 43, 73, 74, 78, 87, 117, 123. *дзёхця́рка* 114. *дзехця́рка* 49а, 51. *дёхтёрка* 96. *дыгтéрка* 131.

карчáжка 28. *карчáшка* 2, 6. *кърчáшка* 5.

бáнка 55. *бáнька* 108.

Адзінкавыя: *бітлáшка* 4. *буты́ль* 12. *гляк* 19. *бляшáнка* 22. *кубáрка* 52. *скры́нка* 64. *каламазні́ца* 111. *лýбачка* 125. *буклáжка* 138.

Карта № 328

КÁЙСТРА

№ 2250 «Я. н. сумка з тканіны або скуры, у якой насілі курэцкія і іншыя прылады і харч: кайстра, тайстра, сумка, торба, калітка...»

Картаграфуюцца назвы кайстры. Адказ *торбá* картаграфуецца як *тóрба*, адказ *кэ́йстра* — як *кáйстра*. Адказы *капшýк*, *кісéт*, *машóнка* нанесены знакамі-рыскамі, паколькі яны абазаначаюць сумачку для нашэння курэцкіх прылад.

тóрба 1, 2, 4—7, 9—16, 18—20, 22, 24—30, 32—36, 39, 41—43, 46, 47, 49, 50, 52, 52а, 54—60, 63—65, 67—74, 75, 76, 79—90, 92, 94—96, 97—99, 101—109, 112—119, 123—125, 127—129, 132, 135—142. *торбá* 75.

тóрбачка 31, 45. *тóрбочка* 91.

кáйстра 21, 67, 76, 77, 81, 83, 85, 86, 89, 110—112, 117, 120, 121, 124, 128, 130, 141, 142. *кэ́йстра* 122.

сýмка 14, 17, 35, 37, 40—42, 48, 54, 62, 73, 76, 83, 85, 87, 123, 125, 126, 128.

калітá 38, 75, 104, 134. *кылітá* 44.

каліткa 100, 104, 110, 133, 134, *калы́тка* 131, 132.

капшýк 1, 3, 4, 7, 8, 25а, 27, 45, 61, 91.

кісéт 9, 57, 65, 74, 91, 111, 125, 137, 141.

машóнка 11, 44.

Адзінкавыя назвы: *кашэ́ль* 44. *карзíна* 51. *цюцюнóвы мяшóк* 66. *шабéтка* 71. *нáвіска* 98. *правíца* 113. *шáнька* 139.

Карта № 329

ТРАПКÁЧ

№ 2251 «Я. н. прыстасаванне з канцоў кроснаў, у якое ўвязвалі пасуду з ядой: скарач, раскарач, трапкач...»

Картаграфуюцца назвы ручніка з доўгімі махрамі, у які ўвязвалі пасуду з ядой, што насілі ў поле. Адказ *трапнічóк* на карту нанесены тым жа знакам, што і *трапнік*, адказ *скарáчык* — тым жа знакам, што і *скарáч*, адказ *пасíлка* — тым жа знакам,

...то і *пóсцілка*, адказ *падвя́зкі* — тым жа знакам, што і *пыдвя́ска*. Адказ *тóрба* адведзены ад картаграфавання.
трапкáч 33, 37, 38, 47—49а, 55, 61, 66, 67, 69, 71—75, 77, 80—82, 100, 104—108, 111, 112, 115, 116, 118—121, 123—125, 127—130, 135, 137—142. *тръпкáч* 34. *трыпкáч* 30, 35, 40, 43. *тріпкáч* 44, 79, 83, 85. *трэпкáч* 102, 136. *трепкáч* 117.
страпкáч 59. *стрэпкáч* 114, 134. *стропкáч* 133.
трапнíк 107. *трапнічóк* 115.
скарáч 18—20, 23, 27, 45, 52, 52а, 57—59, 61, 63, 64, 94, 95, 101. *скарáчык* 103.
раскарáч 36. *рьскърáч* 41, 42.
махрáч 3, 5, 6, 21, 22, 25. *мыхрáч* 85.
хвастáч 26, 28, 68, 70.
затыкáльнік 8, 11.
ручнíк 113. *ручны́к* 96. *рушнíк* 60.
хвартýх 94а, 108, 132.
пыдвя́ска 89. *падвя́зкі* 86.
пóсцілка 46. *пасцíлка* 14.
Адзінкавыя: *настóльнік* 7. *матузы́* 10. *уцíрка* 17. *надзéжнік* 28. *увя́знік* 29. *кычка* 96. *нíшка* 98. *раскáч* 109. *концы́* 122.

Карта № 330

КЛУ́НАК

№ 2253 «Я. н. клунак: клумак, клунак, вузялок, ванзялок...»
Картаграфуюцца назвы клунка. Адказы *вандзэ́лак* і *вандзэ́лък* нанесены на карту як *ванзэ́лак*, адказ *вэ́ндзъл* — як *вэ́нзел*.
клýнак 3, 10, 11, 21, 23, 26, 28, 31, 43, 47, 48, 54—56, 60—71, 75, 76, 81, 86, 88, 99, 104, 105, 110, 111, 118, 121, 124—127, 129, 130, 137, 141, 142. *клýнок* 94а, 100—102, 106, 107, 134, 135. *клýнык* 83, 85.
клýнка 34, 35, 78, 118, 119.
клýмак 7, 29, 30, 35—38, 45, 46, 50, 51, 52а, 53, 57, 59, 72, 73, 81, 82, 84, 114, 116, 120, 122. *клýмок* 95, 108, 113, 117, 132—134, 136. *клýмык* 44, 85.
клýмка 13, 15, 32, 40, 43, 44, 79, 82, 84, 89, 123, 136, 139.
клумáк 42, 94, 112.
тлýмок 90—93, 96а, 97, 103, 131.
тлумáк 96, 98.
вэ́нзал 19. *вэ́ндзъл* 8а.
ванзэ́лак 25а, 27, 29, 31, 46, 49а, 53, 54, 61. *вандзэ́лак* 4, 8, 18, 22, 45, 52, 71, 75, 115. *вандзэ́лък* 8а.
вýзел 86, 125, 135, 138, 140. *вýзіл* 33. *вýзял* 8 (нов.), 77. *вýзёл* 114.
вузёл 4, 41, 79.
вузялóк 7, 14, 40, 41, 44, 53, 54, 80, 81, 83, 85, 88, 125, 139, 142. *узялóк* 17.
хатýль 1, 2, 5, 6, 9—12, 16, 28.
хатулёк 1.
хатóмак 14.
хатóмка 2, 25.
нóшка 33, 77, 114. *нíшка* 109. *нóжка* 74.
Адзінкавыя: *нашýлка* 20. *катýль* 24. *шклýмак* 25а. *члýнак* 49. *звя́зак* 54. *лясёнка* 66. *сýмка* 87. *кувя́чка* 119.

Карта № 331

ЛУБЯ́НКА

№ 2265 «Я. н. пасудзіна, з якой сеялі ўручную: а) зробленая з лубу: лубянка, лубка, б) плеценая з саломы: сяўня, сявалка, лубка, в) з палатна: фартух, сяўня...»
Карта складзена на падставе адказаў на першую частку пытання. Адказ *лубёнка* картаграфуецца як *лубя́нка*, адказ *сявéнка* — як *сявéнька*, адказы *селны́к* і *семнíк* — як *сяўнíк*.
сяўня́ 46, 63. *сіўня́* 41, 44, 84—86, 89.
сявéнька 19, 20, 23, 50 (рэдк.), 56, 59, 60, 65, 67, 72, 93, 111. *севéнька* 134. *сявéнка* 52, 59.
сявáлка 70, 77, 130. *сівáлка* 17, 26, 28, 29, 32, 35, 37, 39—41, 75, 87. *севáлка* 14.
сяўнíк 54, 67, 105, 110. *севнíк* 101. *севны́к, селнык* 109. *семнíк* 102.
сявóк 112, 115, 117.
Адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня: *севэ́нь* 114. *сéянка* 123.
лýбка 28, 36, 43, 44, 57, 73, 75, 79, 81, 82, 84—87, 106, 118, 120, 130. *лýпка* 1, 2, 5, 7, 8а — 11, 18, 21, 22, 25а, 27, 30, 31, 33—35, 38, 42, 53 (рэдк.), 74, 78, 83, 88.
лубя́нка 16, 68, 76, 82, 87, 104, 107, 110, 116, 118, 121, 124, 125, 139. *луб'я́нка* 113, 127, 134. *лубёнка* 126.
карóбка 46, 75, 77, 116, 119, 122—124, 139, 141, 142. *карóпка* 64, 66—69, 71, 82, 93. *корóбка* 96а, 106, 109, 117, 135, 138, 140. *корóпка* 113.
дашчáнка 33. *дышчáнка* 35.
Адзінкавыя: *кош* 48. *лукóшка* 80. *кушíлка* 98.
Адсутнасць фіксацыі: 3, 6, 24, 25, 33, 47, 49, 49а, 55, 61, 62, 90—92, 94а — 96, 99, 100, 103, 108, 128, 129, 131, 133.

Карта № 332

СЯВЕНЬКА

№ 2265 «Я. н. пасудзіна, з якой сеялі ўручную: а) зробленая з лубу: лубянка, лубка, б) плеценая з саломы: сяўня, сявалка, лубка, в) з палатна: фартух, сяўня...»
На карце на падставе адказаў на другую частку пытання (пункт «б») паказаны назвы сявенькі. Адказ *сявéнка* картаграфуецца як *сявéнька*, адказы *селны́к* і *семны́к* — як *сяўнíк*, адказ *плецáнка* — як *пляцёнка*.
сяўня́ 46, 48, 62, 63. *сіўня́* 2, 6, 34, 41, 84, 89.
сявéнька 3, 20, 23, 52а, 53, 56, 57, 60, 72, 100, 111. *сівéнька* 49а. *сывэ́нька* 90, 96. *сявéнка* 45, 47, 52.
сявáлка 27, 118. *сівáлка* 7—8а, 10—13, 15—17, 28, 29, 32, 40—42, 74, 83. *севáлка* 5, 25а, 82, 107. *сêвáлка* 9.
сяўнíк 105, 110. *севны́к, селны́к* 108. *севнíк* 101. *семнíк* 102.
сéялка 49, 69.
Адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня: *сівальня́* 25. *сывáчка* 95. *севэ́нь* 114. *сявóк* 117.
лýбка 43, 57, 81, 84, 107, 120. *лýпка* 3, 4, 6, 8а, 9, 18, 22, 24, 27, 31, 33, 35, 38, 58, 78.
карóбка 104, 123, 141. *карóпка* 61, 62, 68. *корóбка* 90, 92, 94, 94а, 96а, 102, 103, 106, 117, 132, 133. *курóбка* 91. *курóпка* 98. *корóпка* 95, 97, 113.
плецёнка 14, 33. *плеця́нка* 142.
Адзінкавыя: *саламя́нка* 68. *чя́шка* 85.
Адсутнасць назвы: 30, 36, 37, 50, 54, 55, 59, 70, 71, 73, 75, 76, 80, 85, 86, 99, 112, 115, 116, 119, 121, 124—129, 135.

Карта № 333

ПАЛАТНЯНАЯ СЯВЕНЬКА

№ 2265 «Я. н. пасудзіна, з якой сеялі ўручную: а) зробленая з лубу: лубянка, лубка, б) плеценая з саломы: сяўня, сявалка, лубка, в) з палатна: фартух, сяўня...»
Картаграфуюцца адказы на трэцюю частку пытання (пункт «в»). Адведзена ад картаграфавання назва *карзíна* 124, *лýбка* 43, *лýпка* 38.
фартýх 10, 17, 18, 45, 51, 52а, 54, 56, 60—62, 85, 88, 89, 94, 102, 103. *хвартýх* 7, 10, 47, 49, 50, 53, 55, 60, 66, 72, 86, 90, 93, 94а, 95, 96а, 99, 100, 102, 108—110, 113, 114,

116, 121, 122, 125, 126, 132, 133, 135, 136, 139, 141, 142. *фартýк* 41. *хвартýк* 84, 85. *сяўня́* 48, 62, 63, 88. *сіўня́* 11, 83. *сеўня́* 107.
Адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня: *сявéц* 54. *сяўнíк* 110.
Адзінкавыя: *з прапалá* 30. *затýлка (лён сіялэ)* 98. *пóлка* 115. *тóрба* 80.
Адсутнасць назвы: 5, 9, 14, 28, 29, 31, 33, 35—37, 42, 46, 57, 59, 67, 68, 70, 71, 73—76, 81, 82, 91, 92, 96, 101, 104, 111, 112, 117, 118, 127—129.

Карта № 334

ПАШЫРЭННЕ І ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *КУБА́РКА*

№ 2267 «У якім значэнні ўжываецца слова кубарка: маленькая скрыначка для дробных рэчаў...»
Картаграфуюцца значэнні слова *кубарка* ў яго розных фанетычных і словаўтваральных варыянтах.
'маленькая плеценая скрыначка для дробных рэчаў' : *кубáрка* 50, 53, 73, 83. *кубарóк* 75. *кубáрык* 139.
'часовае прыстасаванне з кары (бяросты) для збірання ягад': *кубáрка* 51, 69, 116. *кубарóк* 77. *кубáрык* 68. *кубáр* 37, 74, 76, 77, 121.
'плецены кош з вечкам для рэчаў, ягад, рыбы': *кубáрка* 52а.
'паглыбленая круглая частка драўлянай лыжкі': *кубáрка* 2, 6, 25.
'вялікая драўляная лыжка': *кубáрка* 6.
'драўляны коўш': *кубáрочка* 13.
'бляшанка ад кансерваў, прыстасаваная для вадкіх і сыпучых рэчываў': *кубáрка* 5, 20, 23, 27, 45—49, 51, 52, 57, 58. *чубáрка* 38.
'гарлач' *кýбар* 33.
'прышыты на спіне да сукенкі бант': *кубáрка, кушэ́тка* 2.
Адсутнасць слова: 1, 3, 4, 7—19, 21, 22, 24, 25а, 28—32, 34—36, 39—41, 49а, 54—56, 59—67, 70—72, 78—82, 84—115, 117—120, 122—132, 134—138, 140—142.

Карта № 335

НАЧОЎКІ

АЛА № 1060 'деревянное корыто, выдолбленное из одного куска дерева' (укажите его значение) ночвы — naćve — niecka
Картаграфуюцца назвы драўлянага карыта, выдзеўбанага з аднаго кавалка дрэва.
начóўкі 4А — 8А, 12А — 21А, 23А — 25А, 27А — 29А, 31А, 36А — 42А, 44А, 49А, 50, 55А, 59А, 60А, 61, 61А — 63А, 66А, 67А, 70, 115. *нычóўкі* 22А. *ночóўкы* 48А. *ночóўкі* 51А, 56А, 65А. *ночóвкы* 64А.
начóўка 1А — 3А, 11А.
нóчвы 6А, 9А, 23А, 25А, 26А, 30А, 32А — 35А, 42А, 44А — 48А, 50А, 52А — 54А, 57А, 61, 115.
карыта 10А, 13А, 19А, 22А, 35А, 58А. *корыто* 64А.
дышка 43А.

Карта № 336

ЛЕЙКА

АЛА 1034 'Воронка для переливания жидкости в сосуд с узким горлышком' воронка — levak — lejek
Картаграфуюцца назвы лейкі на падставе матэрыялаў АЛА.
лéйка 1А — 21А, 23А — 42А, 44А — 47А, 49А, 50, 50А, 51А, 53А — 60А, 61, 61А — 63А, 65А — 67А, 70, 115. *лíйка* 43А, 48А, 64А.
влíйка 52А.
варóнка 3А, 7А.

Карта № 337

ГЛІНЯНЫ

АЛА 1172 'сделанный из глины' глиняный — glinen — gliniany
Картаграфуюцца назвы вырабу з гліны. Адказ *глéняный* нанесены тым жа знакам, што і *глíняны*. Адказы *глíняны* 44А і *глíняный* 45А адведзены ад картаграфавання, паколькі ў іх не пазначаны націск.
глíняны 10А, 12А, 14А — 19А, 22А, 26А — 38А, 49А, 50А, 51А, 55А, 58А — 60А, 61, 61А — 63А, 115. *глíняный* 1А — 6А, 8А, 9А, 20А, 21А, 23А, 25А, 39А — 42А, 47А, 54А, 57А, 66А, 67А, 70. *глíнянъй* 7А. *глíнянны* 11А. *глíнянный* 13А.
глíняны 46А, 50, 53А. *глíнены* 56А. *глíненый* 57А. *глыняны* 64А. *глыняный* 48А. *глéняный* 43А. *глíняный* 24А, 47А.
з глíны 65А.

СПІС МАТЭРЫЯЛАЎ (без карт)

338. СЛОВА *БУКА́ТА*

№ 3126 «Буката: булка хлеба...»
'тоўсты, поўны (пра чалавека, жывёлу)' 32, 35, 44, 79, 83, 85, 87.
букáт 'выраб скуры на боты, грубейшы за хром' 3.

339. СЛОВА *БЯСЕДА*

№ 3128 «Бяседа: а) размова ў кампаніі, б) госці, кампанія з пачастункам...»
Падаюцца розныя значэнні слова *бяседа*. Адказы ў матэрыялах сведчаць, што вяселле і хрысціны маюць значэнне *бяседы*. У н.п. 58 зафіксаваны дзеяслоў *бясéдаваць* (з гасці́*ма пабясéдавалі*).
'размова ў кампаніі' *бяседа* 2, 3, 4 *(сабрáліся на бясéду, пабясéдавалі)*, 5, 6, 7, 8, 8а, 15, 22, 23, 25а, 26, 28, 30, 31, 32, 34, 35, 36, 37, 40, 41, 42, 43 *(сыбярýцца лю́дзі ў кымпáніі, пыгавóраць, пыбясéдуюць)*, 44, 45, 46, 47, 48, 49 *(сабрáліса сваé парáіцца, пагаварыць)*, 52, 52а, 53, 54, 56, 57, 59, 60 *(êлі п, гóсцяйкі, а то бясéда час адымáя, а жывôт пусты пакідáя)*, 61, 62, 63, 67, 72, 73, 74, 76, 78, 79, 80, 81, 83, 85, 87, 88, 89, 99, 100, 104, 105, 106, 110, 111, 112, 115, 117, 120, 123, 124, 125, 126, 128, 129, 130, 139, 141, 142. *бесéда* 94, 98, 101, 102, 108, 113, 134, 137. *бісéда* 1, 12, 13, 14, 16, 39, 94а (рэдка). *бысéда* 90, 92, 95 (рэдка), 131, 132. *бесíда (бесíда шла хорошэ́, говорылы тóлком, а як той мутю́н з'явыўся, всэ поломáв)*. *бэсэ́да* 97. *бэ^{а}сéда* 93. *бы^{е}сéда* 103.
'госці, кампанія з пачастункам' *бясéда* 2, 3, 5, 6 *(быў у бясéдзя)*, 7, 9, 10, 11, 15, 18, 19, 20 *(як спраўля́юць васэ́ля, то кáжуць бясéда, быў на бясéдзя)*, 23, 24, 25, 25а, 26, 29, 30, 31, 33, 34, 35, 36, 38, 41 (рэдка), 44, 46, 47, 49а, 54, 59 *(прыéхала гасцéй бясéда* — устар.), 62, 63 *(бясéда як свáдзьба ці сабярýцца)*, 64, 65 *(хазяін збярэ гасцéй — кáжуць бясéда)*, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 77, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 88, 89, 104, 110, 111, 112, 115, 116, 117, 118, 120а, 121, 123, 126, 127, 129, 140, 141, 142. *бесéда* 102, 108, 109, 133, 134, 135, 136, 137 *(увéчэры бесéда зберэ́цца)*, 138. *бісéда* 1, 12, 13, 14, 39, 94а (рэдка). *бысéда* 90, 92, 95, 96 *(гóсты, прóшоны лю́дэ)*, 131, 132. *бэсэ́да* 97.
Іншыя значэнні: 'радня хлопца ці дзеўкі на вяселлі' *бесéда* 114 *(прышóў молоды со своéй бесéдой)*.
Адсутнасць слова: 21, 50, 51, 55, 91, 107, 122.

340. СЛОВЫ *ВАКАРЫНА, ВА́ГАР*

№ 126 «У якім значэнні ўжываецца слова вакарына: хвалі, якія падымаюцца у час заходняга ветру...»

Словы *ва́карына* і *ва́гар* зафіксаваны ў Панямонні: *ва́карына* — Лідскі і Навагрудскі раёны (н.пп. 52а, 28А), *вагар* — Стаўбцоўскі раён (н.п. 61).

1—41—. 42—; *есьлі дзеріва — вы́карына ці абко́рына.* 52а *ва́карына: на вірах вятры велькія і ва́карына б'е валну туда-сюда.* 53—60—. 61 *вагар* — хвалі, якія падымаюцца ў час заходняга ветру. 62—89—. 90—; *сільна бувна́ б'е, аж пырыкыдайіцьця.* 91—141—.

Слоўнік беларускіх гаворак паўночна-заходняй Беларусі і яе пагранічча. Том 1. Мн., 1979. С. 270. *Ва́карына* ж. Вялікая хваля, бурнае хваляванне. ⟨...⟩ Дакудава Лід. [ЛАБНГ — № 52а]. *Калі вецер напроціў вады, тады сходзіцца ва́карына на Нёмне. Сходзілася ва́карына, аж нямождна пераехаць.* Альхоўка Навагр. [ЛАБНГ — № 28А]; параўн. літ. *vãkaras* 'вечар', *vakaraĩ* 'захад', *vakãris* 'заходні вецер', *vakarínis* 'заходні'

341. СЛОВА *ВЕРАЦЕ́Я*

№ 3139 «Верацяя, верацяга, верацень: а) забалочаная топкая мясцовасць, б) прадаўгаватае ўзвышша сярод балота...»

Падаюцца розныя значэнні слова *верацея.*

'узвышанае месца сярод балота': *верацея́* 25 *(у Атсту́пшчыня было́ дзве верацяі́)*, 28. *вярація́* 37 *(тое ме́ста, дзе сяро́д бало́т кусо́чак бо́ру, кругло́віна така́я, брусніцы расту́ць). верётея, верётейка* 98, 108.

'тванiстая, топкая мясціна': *верця́я* 29. *вірація́* 38.

'мера зямлі': *ве́рацень* 53, 57 *(ве́рацень карто́флі засадзілі)*, 58 *(ве́рацень по́ля, дзе́сяць ве́ратней, два ве́ратні, ве́рацень гумна́ было́)*, 59, 61. *вереᵘᵗтень* 103.

мікратапонімы: *Верацяя́* 2 *(да́лі се́на* ў Верацяі*)*, 21 *(до́ўгая Верацяя́ — пагу́рак з ву́ліцу шырыні як лытка, санажа́ць паўвярсты́ даўжыні́ ў лу́зя). Вярэ́ці* 66 *(назва поля; бяразіна́, мох, кру́глы мох у Вярэ́цах, паля́нка там).*

Іншыя значэнні: 'участак зарасніку, гушчар' *верéтея* 109. *(лескі такі́ невелы́чкы, така́я гу́шча, верéтейка лісу).* 'месца, дзе круціць вада' *віраце́нь* 87. тапонім *Вірацеі* 5. антрапонім *Верацей* 51.

Адсутнасць слова: 1, 3—5, 7—20, 22—24, 25а — 27, 30—36, 39—50, 52, 54—56, 60—65, 67—86, 88—96, 97, 99—102, 104—107, 110—142.

342. СЛОВА *ВЯРЭ́НЬКА*

№ 3148 «Вярэнька: а) невялікая торбачка, у якую клалі харчы і бралі з сабой на поле, у дарогу, б) плецены кашэль...»

Падаюцца розныя значэнні слова *вярэнька.*

'плеценая карзінка, кошык, сумка': *вярэ́нька* 72 *(вярэ́нька — плеценая карзінка, яна́ мо іс карэ́ння)*, 76, 115 *(з бярóсты су́мка называецца вярэ́нька, у ей хлеб ні засхне́)*, 140 *(сплеценыя дзве кашолкі, адна ў другую ўваходзілі і зачыняліся, хлеб насіць, бліны). верéнька* 94а *(верéнька на хліб з лозы́* плётена*)*, 102 *(плецены з хваёвых дранак кошык хадзіць у ягады, грыбы). Верéнечка берóстова; раней бралі ў дарогу, на поле харчы)*, 108 *(верéнька — з берóзовоі коры)*, 109, 113, 133. *верэ́нька (пастуху, мужчы́нам у дарогу хлеб і іншыя прыпасы клалі, калі ішлі ў сваты). віре́нька* 16. *выре́нька* 132 *(плылы́ з бéресту, з вя́ззя, з лозы́, з поло́сся). выᵉре́нька* 103 *(бырóзового лы́ка, с кары). верыенька* 107 *(верыенька сплéцена з берéста, із ліпы верéнькі плелі).*

'пасталы': *вярэ́нька* 76. *варэ́нькі* 135 *(пасталы — такíе падóбіе туфля, ма́ло плелí).*

'пра негатыўныя адносіны да чалавека': *вярэ́ня* 112 *(чóртава вярэ́ня). выре́ня* 95 *(роззя́ва).*

Іншыя значэнні: 'торба (з тканіны)' *варэ́нька* 138. 'пяхцер, кашэль' *верéнька* 17 *(з вярёвачак тóненькіх, як мяшóк, у яé се́на пха́юць, завяжу́ць і на воз, палóжаць і ся́дуць, се́на не рассыпа́лася).* тапонім *Вярэ́нькі* 2.

Адсутнасць слова: 1, 3—15, 18—71, 73—75, 78—94, 96—101, 104—106, 108, 110—112, 116—134, 136, 137, 139, 141, 142.

343. ДОБРАЕ НАДВОР'Е

№ 27 «Я.н. добрая пагода: вёдра, пагода...» АЛА 2480 'хорошая погода' *диал* вёдро — lepo vreme — pogoda

Найбольш пашыраныя назвы добрага надвор'я: *пагóда, дóбрая пагóда, харóшая пагóда.* Аднак у некаторых рэгіёнах Беларусі яны адзначаны толькі спарадычна ці ў адзінкавых выпадках: *пагóда* — на паўночным захадзе Гродзенскай вобласці, *дóбрая пагóда* — на ўсход ад лініі: Полацк — Магілёў — Брагін, *харóшая пагóда* — на паўночны захад ад лініі: Масты — Баранавічы — Мінск — Барысаў — Полацк — Астравец.

Назвы *дóбрае надвор'е, харóшае надвóр'е* зафіксаваны на паўночным усходзе Беларусі. Невялікі арэал у паўночна-заходнім Панямонні ўтварае назва *ла́дная пагóда* (н.п. 45, 46, 11А). Іншыя назвы адзначаны спарадычна.

пагóда 2, 4, 5, 7, 8, 10 *(пагóда стаіць)*, 11—14, 16, 17, 21, 23 *(як першыя дні марта пагода, то сухая вясна будзя)*, 28—31, 35—37, 39, 42, 44, 47, 50, 51, 53—55, 57, 61 *(тыдзень пагода пастаяла)*, 62, 64 *(стаіць пагода)*, 66, 68—70, 73—76, 78—86, 89, 100, 101, 104, 111, 115, 116, 118—120, 122—130, 135 *(на пагодзі стала)*, 139, 142. *погóда* 94—97, 103, 106, 108, 109, 113, 114, 117, 132, 134, 136, 137 *(мо на погодзі стане)*, 138. *пуогóда* 140. *пугóда* 98. *пагóдлівы дзень* 48. *пагóдлівый дзень* 86. *погóджый дэнь* 94а.

дóбрая пагóда 1, 6—8, 19, 20, 22—24, 25а — 27, 30, 49, 52—53, 58, 59, 63, 64, 66, 72, 73, 76, 77, 80, 86, 88, 93, 104, 111, 121, 141, 142. *дóбрая погóда* 102. *дóбра пагóда* 25, 51, 56, 99, 110, 127, 135. *дóбра погóда* 90, 95, 96, 103, 108, 109 (рэдк.), 133, 134. *дóбрыя пагóда* 35. *дóбръя пагóда* 8а. *дóбрая пуогóда* 140. *добра пугóда* 92, 98.

харóшая пагóда 9, 16, 32, 65, 67, 71, 79, 86, 88, 93 (нов.), 111, 124, 126, 128, 129, 141. *харóша пагóда* 3, 18, 49а, 105, 112, 127. *харóшыя пагóда* 15, 34, 38—41, 43, 87. *хорóшая погóда* 96а, 102. *хорóша погóда* 90, 91, 95, 107, 114, 133, 134.

здорóва погóда 107. *ла́дна пагóда* 45, 46. *пагóда вышыва́ная* (жарт.) 128. *сóнічная пагóда* 112. *я́драна пагóда* 60. *я́сная пагóда* 57, 58.

дóбрае надвóр'е 9, 86. *дóбраё надвóр'ё* 33. *дóбрая надвóр'я* 4. *дóбръя надвóр'я* 8а. *харóшае надвóр'е* 86.

дóбры дзень 142. *я́сна* 122.

АЛА: *пагóда* 4А, 5А, 12А — 14А, 16А, 22А, 26А, 28А — 31А, 34А, 41А, 44А, 49А, 50А, 63А, 64А, 50, 61. *погóда* 43А, 47А, 48А, 52А, 54А, 62А. *погóдліво* 45А.

дóбрая пагóда 5А, 6А, 12А, 13А, 15А, 17А — 19А, 27А, 28А, 37А, 55А, 67А, 50. *дóбрая погóда* 45А. *дóбра пагóда* 26А, 27А, 29А, 50А. *дóбра погóда* 45А. *дóбрыя пагóда* 2А.

харóшая пагóда 1А, 3А, 6А, 16А, 23А, 32А, 33А, 35А, 36А, 39А, 40А, 58А — 61А, 67А, 50. *харóша пагóда* 46А, 50А, 115. *харóшыя пагóда* 4А, 9А, 21А, 24А, 25А. *харóшъя пагóда* 7А, 8А. *хорóша погóда* 43А, 51А, 65А.

зóркая пагóда 56А. *ла́дная пагóда* 11А. *сóначна пагóда* 66А. *трва́ла пагóда* 44А. *фа́йна пагóда* 10А. *хва́йна погóда* 47А. *я́драная пагóда* 57А, 70. *я́дръная пагóда* 20. *я́сная пагóда* 11А.

харóшае надвóр'е 38А.

вéдрано 53А.

344. СЛОВА *ЗАСКЕ́МА*

№ 3183 «Заскема: а) абуза, клопат, б) гарачыня, спёка...»

Падаюцца розныя значэнні слова *заскема.*

'скупы чалавек': *заскéма* 2 *(як хто худы, то кажуць: ай, заськéма, худа́я, ня есь)*, 3, 20.

'упарты, настойлівы': *заскéма* 46 *(ек заскéма, не гавары́ з ім, што задумае, так і зробіць, не думаючы, што потым).*

'клопат, абуза, цяжкасць' *заске́ма* 22, 45, 48 *(от ужэ́ мне заске́ма на галаву́ маю)*,92.
'няўдача' *заске́ма* 49.
'чалавек, які жмурыць вочы' *заске́ма* 52а *(што ты заске́міўся?)*.
Адсутнасць слова: 1, 4—8, 9—19, 21, 23—44, 47, 49—59, 61—91, 93—142.

345. СЛОВА *ЗАСТРА́ГА*

№ 3184 «Застрага (растрага): нейкая перашкода, затрымка...»
Падаюцца розныя значэнні слова *застрага*.
'перашкода': *застра́га* 102.
'чалавек, які затрымліваецца': *застра́га* 56 *(во застра́га, пашоў і засеў)*.
'затрымацца, засесці': *застра́гнуць* 25 *(застрагла цялё, не выходзіць пры цяленні каровы)*, 49 *(у го́рлі не́шта застра́гла)*, 51 *(дзе ён мох застра́гнуць)*, 93.
Адсутнасць слова: 1—24, 25а — 48, 50, 52—55, 57—92, 94—101, 103—142.

346. СЛОВА *КА́ВЕРТ*

№ 3188 «Кавярток: глыбокая ўпадзіна ў рэчцы, падводная яма...»
Падаюцца розныя значэнні слова *каверт*.
'яма на дарозе': *ка́верт* 134. *кавярто́к* 92.
'глыбокая ўпадзіна ў рэчцы': *кавя́рт, кавярто́к* 137.
'возера сярод сенажаці': *ка́верт, каверто́к* 114.
'глыбокая яма сярод балота': *ка́вэрт* 135.
Адсутнасць слова: 1—91, 93—113, 115—133, 136, 138—142.

347. СЛОВЫ *КАМЕ́ННЕ, КАМЕ́ННІ*

№ 3725 «Зборныя назоўнікі: каменне...»
Матэрыялы сведчаць аб пашырэнні назоўніка *ка́мень* са значэннем зборнасці і множнага ліку.
каме́ння (зборн.): 1 *(каме́ння вазілі)*, 5, 6 *(ку́ча камянёў, каме́ння)*, 7, 8, 8а, 10 *(каме́ння, на по́лі каме́ння по́ўна)*, 11 *(на по́лі по́ўна каме́ння)*, 12, 13, 15, 16, 19 *(шмат каме́нь)*, 24 *(мно́га каме́ння)*, 25, 25а, 26, 27, 29, 30, 32, 33—35, 37—44, 39, 49, 49а, 52а *(каме́нні)*, 57 *(каме́ння)*, 63, 64, 66 *(каме́ння, шмат назвазіў)*, 69 *(навазіў каме́ння пат ха́ту)*, 70, 72, 73, 75, 76 (каменння), 77 *(мно́га каме́ння)*, 78—89, 101, 105, 106 *(каме́ння гурэ́)*, 118—121, 123, 124 *(каме́ння)*, 126, 129 *(каме́ння)*.
каме́нне (зборн.): 9 *(каме́нне)*, 14, 21, 22, 28 *(каме́нне, камянёў)*, 36, 48, 57, 71 *(каме́нне)*, 74 (каме́нне), 96а *(каміе́нне)*, 99 *(каме́нне)*, 111, 112, 115, 116, 125, 127, 128, 130, 135—137, 139, 141, 142.
каме́ня (зборн.): 20 *(каме́ня)*, 45 *(каме́ня ў кру́шні)*, 46 *(каме́ня ляжа́ць)*, 47 *(каме́ня)*, 51, 54, 58, 59 *(каме́ня*, зб.), 65, 67, 100, 104.
каме́не (зборн.): 23 *(каме́не)*, 93, 94, 113 *(каме́не)*, 138 *(каме́не)*.
каме́нё (зборн.): 50 *(каме́нё)*, 53, 55, 56, 60 *(каме̂нё)*.
каме́ньа: 61 *(каме́ньа)*, 117.
каме́ньє: 110, 114, 133, 134 *(каме́ньє)*, 107 *(коме́ньє)*, 62 *(каме́ньё)*.
камі́нне (зборн.): 90—92 *(камі́нне)*, 94а, 95—97, 103, 108, 109, 131, 132, 98 *(камі́не)*.
каме́нні (мн. л.): 3 *(каме́нні)*, 52а, 140, 4 *(мно́га каме́нняў)*, 17 *(ка́мні)*, 52 *(ляжа́ць каме́ні)*, 140 *(ка́мні)*, 109 *(камені́)*.

348. СЛОВА *КРАІНА*

АЛА Sm 3316 krajina *бр* краіна — krajina — kraina
Слова *краіна* ўжываецца ў значэнні 'дзяржава, край, мясцовасць, родныя мясціны'.

Як паказвае матэрыял, найбольш паслядоўна ўжываецца гэтае слова ў трохкутніку, які абмежаваны лініямі: Гродна — Слуцк — Хойнікі — Гомель і Гомель — Магілёў — Полацк. На поўдзень ад адзначанай тэрыторыі слова *крайіна* зафіксавана ў значнай колькасці гаворак, аднак у многіх населеных пунктах яно не адзначана. Не зафіксавана слова *крайіна* ў гаворках усходняй Віцебшчыны (акрамя н. п. 9А) і ўсходняй Магілёўшчыны.
крайіна 1А, 2А (дзяржава), 3А, 4А, 6А (дзяржава), 9А (дзяржава), 10А (дзяржава, радзіма), 12А (дзяржава), 13А (дзяржава), 14А, 15А (рэдк., кніжн.), 16А (дзяржава, край), 18А, 19А (дзяржава), 20А (родны край), 22А (радзіма), 26А (радзіма), 28А (дзяржава, край), 30А, 32А (дзяржава, край), 33А (рэдк., кніжн.), 36А (дзяржава), 37А, 38А, 41А *(крайіна — гэта Украйіна)*, 43А (радзіма), 44А (нов.), 45А — 46А (дзяржава), 48А, 51А, 56А, 58А (край, мясцовасць; *вадой заняло усю краіну*), 60А (дзяржава), 61А, 62А (нов., кніжн.), 63А (дзяржава, рэспубліка; *наша крайіна — Беларусь*), 65А (дзяржава, край; *едзьмо ў нашу краіну*), 66А (дзяржава), 67А, 50 (слова лічыцца кніжным), 61 (дзяржава), 70 (радзіма, родныя, знаёмыя мясціны; *мая родная крайіна*), 115 (дзяржава, край; *Беларуская крайіна*).
Адсутнасць слова: 5А, 7А, 8А, 11А, 17А, 21А, 23А — 25А, 27А, 29А, 31А, 34А, 35А, 39А, 40А, 42А, 47А, 49А, 50А, 52А — 55А, 57А, 59А, 64А.

349. СЛОВА *КРАЙ*

АЛА SmFP 3309 Nsg krajь
Слова *край* зафіксавана ва ўсіх абследаваных гаворках у двух значэннях: 1) канец, край чаго-н., 2) мясцовасць, краіна, тэрыторыя, якая выдзяляецца пэўнымі асаблівасцямі.
край 1-е і 2-е значэнні: 1А — 67А, 50, 61, 70, 115.
Адзначаны іншыя значэнні: 12А *у мяне́ рабо́ты ніпача́ты край.* 42А *да́йце вады́ — мне край захаце́лася піць.*

350. СЛОВА *ЛО́НСКІ*

№ 3211 «Лонскі: мінулы, прайшоўшы...».
Акрамя лексемы *ло́нскі*, збіральнікамі зафіксавана гэта слова ў сінтаксічна звязаным словазлучэнні «чорт лонскі». Яго значэнне таксама прыводзіцца ў матэрыялах.
'мінулагодні, прашлагодні': *ло́нскі* 45 *(у нас яшчэ́ сква́рка ло́нская астала́ся)*, 46 *(ло́нска яшчэ́ засталя́ся карто́фля, прашларо́чна)*, 47 *(ло́нскі год быў неўража́йны)*, 49 (— мінулы год).
'чужы, не радня': у выразе «*чорт лонскі*» 41, 82, 84 *(чорт ло́ньські)*.
Ло́нскі (прозвішча) 25а, 57, 59, 128.

351. СЛОВА *ЛУКА́*

АЛА SmF 3328 lǫka лука — luka — łąka
Матэрыял сабраны па рэдкай сетцы (22 пункты).
1А *лука́ — травяны заліў на возеры, невялікая нізіна каля возера.* 2А *лука́ — заклівіна на рацэ.* 3А *лука́ — месца каля выгібу ракі.* 5А *Лука́* — урочышча каля ракі. 11А *ло́нка* — луг, сенажаць. 12А *лу́чка* — сенажаць паміж канавамі, паміж рэчкай і канавай; *Лу́чкі* — урочышча каля рэчкі. 13А *Лу́кі, На Лу́ках — урочышча ў абалоне ракі.* 14А *лука́ — луг.* 20А *лука́* — мыс, які акаляецца вадой. 22А *лука́* — выгіб ракі. 25А *лука́ — язык, паўвостраў, які агібаецца ракою.* 26А —. 28А *Лука́* — урочышча; *у Луцэ́ паша, ест кусты, ельнік, гарэшнік, чаромуха, возяра ест, другім бокам Нёман ідзе, выгіна́ста каля Лукі́, ест груды і лашчы́нкі і нібольшыя азярцы, там вясною ў па-*

воццы ўся Лука занімаецца вадой; норт называюць месца, якое агінае рака; Нортам таксама называюць адзін палетак. 30А *Лукатка, Лучкі* — мікратапонімы. 33А *лука* — выгіб ракі, а таксама мыс, які агібаецца ракой; *Лука* — урочышча (сенажаць). 38А *лука* — выгіб, паварот ракі. 40А *лука* — паварот ракі. 41А *Лука* — мікратапонім. 42А *лука* — выгіб на рацэ, дарозе і інш. 46А —, 67А—, 70—.

352. СЛОВА *ЛУНА*

АЛА Sm 3329 luna
Матэрыял сабраны па рэдкай сетцы (21 пункт).
луна 'месяц' 2А (і *месяц*), 20А (і *месяц*), 22А (і *месяц*), 25А (і *месік* — палавіна месяца), 40А (і *месяц*), 67А (і *месячка*).
луна 'смерць' 30А (*рускае луна — у нас месяц*).
лунь 12А (*лунішча, ты, лунь, злуней — гаворань на неразумнага чалавека*).
Адсутнасць слоў: 1А (*месяц*), 3А, 11А (*месяц*), 13А (*месяц*), 14А, 26А (*месяц*), 28А (*месяц*), 32А (*месяц*), 38А, 41А (*месік*), 42А (*месік*), 46А (*месяц*), 70.

353. СЛОВА *МАЛЯНЧУК*

№ 3219 «Малянчук: а) вялікае чорнае зерне на жытнім коласе, б) чорны арэх, спалены маланкай...»
'чорны арэх, спалены маланкай': *мылянчук* 44, 85.
'лічынкі капусных чарвей': *малянчук* 21.
прозвішчы: *Марынчук* 79, *Малайчук* 113, *Маланчук* 133.

354. СЛОВА *НАДОБА*

№ 3230 «Надоба: сукупнасць хатніх рэчаў, неабходных гаспадыні...»
Падаюцца яго акцэнталагічныя і словаўтваральныя варыянты.
'сукупнасць хатніх рэчаў, неабходных гаспадыні': *надаба* 74, 75, 116.
надоба:87, 125.
надабнасць:4, 102.
'неабходнасць, патрэба': *надоба* 88.
'недарэчны, някемлівы чалавек': *надаба* 32.
надоба 54.
'старая дзеўка, якую не хацелі браць замуж: *надаба* 10.
надаўба 12.
надоб'я 5.
'госці, пачастунак, гулянка' *надоб'я* 68, 76.

355. СЛОВА *ПАЛОЙ*

№ 3238 «Палой: а) праліўны дождж, б) вада на паверхні лёду...»
'вада на паверхні лёду':99, 138.
'праліўны дождж':93, 100.
'паводка вясной ці пасля дажджу':80.
'палонка':87.
'тлустыя плямы на вадзе':112.
Іншыя значэнні: *Палойка* 30 (гідронім, рачулка, якая цячэ паміж балот).
палуйка 'палова чаго-небудзь' 21.

356. СЛОВЫ *ПУЛЬГА, ПУЛЬГАЦЬ*

№ 75 «У якім значэнні ўжываюцца словы: г) пульга...»
Слова *пульга* ў значэнні 'мяцеліца, бура, імжа' зафіксавана ў асобных пунктах у розных рэгіёнах Беларусі: раёны Нясвіжскі (н.п. 62), Клімавіцкі (н.п. 88), Хоцімскі (н.п. 89), Іванаўскі (н.п. 103), Лунінецкі (н.п. 113), Буда-Кашалёўскі (н. п. 124). Слова *пульгаць (пульгаты)* 'неакуратна наліваць, ліць, капаць, гультаяваць' зарэгістравана ў гаворках Заходняга Палесся: раёны Драгічынскі (н.п. 95), Кобрынскі (н.п. 96), Пінскі (н.п. 108, 109), Столінскі (н.п. 132).
1—61—. 62 *пульга* (мяцеліца). 63—87—. 88 *пульга — есьлі вецірь мешайіць сьнех і зямлю, палучаюцца сьнежныя заносы.* 89 *мяцель, пульга.* 90—94а —. 95 *напульгаты* — накапаць моцна пры ядзе на стол, на адзенне; *пульгаты* — капаць пры ядзе, есці ложкай вадкае. 96 *спульговала* — пралодырнічала, прагультаявала. 96а — 102—. 103 *сніг мыэтэ, от і пульга на дворі.* 104—107—. 108 *чого ты пульгаесса в мысцы?* (неакуратна расплюхваць рукамі ваду); *напульгала в мыску* (неакуратна наліла), 109 *пульгае — як йісьць хутко — от пульгае.* 110—112—. 113 *пульга — сіпіць дошч дробненькі,* 114—123—. 124 *пульга — бура.* 125—131—. 132 *напульгае на стул* (накапаў на стол, пра дзіця, якое ела за сталом). 133—142—.

357. СЛОВА *РУДА*

АЛА Sm 3368 ruda руда — ruda — ruda
Матэрыял сабраны па рэдкай сетцы (19 пунктаў). Слова *руда* зафіксавана ў наступных значэннях: парода, якая змяшчае ў сябе метал, рудая, звычайна балотная зямля, рыжая балотная вада, ржавае тарфяное балота, бруд, плямы.
1А — 2А *руда — ржавае балота.* 11А *руда — тарфяное ржавае балота; руда на ногі бярэцца; жалезная руда.* 12А *руда — рудая грась, насілі з балота і ніткі фарбавалі начорна; руду ў шахтах дабываюць; рудая карова, руды кабан.* 13А *рудая карова, руды сабака.* 14А *руда — тарфяное балота; рудая — рыжая.* 20А *руда — тарфяное, ржавае балота.* 22А *руда — парода.* 25А *руда — гразь на целе.* 26А *руда — карычневая жырная вада каля ракі, ржавае балота.* 28А *руда або рудовіна — грась у балоці; руды дабаўлялі да парашка і фарбавалі самадзельныя ніткі; трэба ў рудовіну несьці маткі палажыць; руда — горная парода.* 30А *руда — гразь на балоце.* 32А *руда або іржа — іржавая вада ў балоце; красілі рудою, упіхвалі ў руду.* 38А *руда — брудная пляма.* 40А *руда — выкапень.* 41А *руда — як націсьнеш плацьця пранікам, дык гразь цячэць.* 42А *руда — балотная гразь, іржа, крывяныя плямы.* 46А *руда — у канаве жоўтая вада.* 67А *руда — выкапень.*

358. СЛОВА *РОЙСТ*

№ 3256 «Ройст (ройста, ройставіна): а) на полі: непрыгодная для апрацоўкі зямля, няўдоба, б) у лесе: балота, непраходныя зараснікі...»
Падаюцца розныя значэнні слова *ройст.*
'забалочанае месца ў лесе': *ройст* 18 (*там балота, курчаны, дзерава расце*), 52 (*балота, дзе расце белы мох, дзе мноства купін, растуць хвойнікі на купінах, журавіны, стаіць вада*). *ройста* 19 (*мокрыя балата, стаіць вада, чалавек ня ўлезя, кусты, мох, купіны, там нічога не расло, можна правваліцца*). *ройсты* 20 (*дзе вада стаіць, балоты*). *ройстра* 52а (балота, кусты ў лесе). *ройства* 23 (*балота махавое, дзе растуць толькі драхлыя (чэзлыя) хвойкі ды багун*), 58 (*называюць непрахадзімае балота ў лесе, журавіны, багун расце*). *ройсціна, ройсцвіна* 22 (*па махах, па балотах гушчыня*).
'непрыгодная зямля': *ройст, ройставіна* 49а.
урочышча *Ройста* 20 (*ніская мейсца, елаўцовыя кусты растуць, трава дзікая, зямля кінена на пашу, расце шарыльнік*). *Рэйсты* 3 (*места называюць, там ягады*).
Адсутнасць слова: 1, 2, 4—17, 21, 24, 25—49, 50, 51, 53—57, 59—142.

359. СЛОВА *ТРАКЕ́НЯ* І ЯГО АДПАВЕДНІКІ

№ 101 «У якім значэнні ўжываецца слова тракеня: топкае месца на балоце...»

Слова *тракéня* (яго варыянт — *тракéнь*) зафіксаваны ў Панямонні: раёны Шчучынскі (н.п. 48), Зэльвенскі (н.п. 50), Слонімскі (н.п. 55, 99). Ужываецца яно ў значэнні 'топкае месца на балоце'. З адзначаных адпаведнікаў гэтай лексемы утвараюць арэал словы з коранем *-топ- (тапíла, тапінá)*. Гэта ўсходняя частка Гомельшчыны, поўдзень і паўднёвы ўсход Магілёўшчыны (н.п. 84, 118, 127, 128). Слова *смýга* адзначана у двух пунктах Заходняга Палесся (н.п. 92, 95), слова *вакнó* — у Падзвінні і на Палессі (н.п. 4, 114). Астатнія адпаведнікі адзначаны па аднаму разу.

1—; *ключанó места — як увалішся, ня вылезіш.* 2—3—. 4—; *там акнó, у вакнó можна праваліцца.* 5—23—. 24—; *зыбýн.* 25—47—. 48 *тракéня*; *да швагра трэба ісці церас тракéня.* 49—49а —. 50 *тракéня — топкае месца на балоце; туды ні лась: там тракéня, як улезяш, то ні вылязяш з балота.* 51—. 52—; *Тракéлі — вёска каля Ліды.* 52а — 54—. 55 *тракéня* — топкае месца на балоце. 56—65—. 66—; *апáрына ў балоце* (вада без расліннасці). 67—73—. 74—; *стрýга* — топкае месца на балоце. 75—; *бэ́бна — багна, топкае балота.* 76—83—. 84—; *тыпінá.* 85—89—. 90—; *быздэ́нныця.* 91—. 92—; *смýга* (трад.), 93—. 94—; *трэсéніца, трэсінá, трэнсэ́віца.* 94а —. 95—; *смýга.* 96—98—. 99 *тракéнь — топкае место на болоці.* 100—102—. 103—; *ды́хавыца, оддыхля́.* 104—113—. 114—; *окнó, прôрва.* 115—117—. 118—; *тапíла.* 119—126—. 127—; *тапíла.* 128—; *тапінá.* 129—142—.

360. СЛОВА *ЧА́ТЫ*

№ 41 «У якім значэнні ўжываецца слова чаты: а) хмары б) дождж з перапынкамі, пераходны дождж...»

Слова *чáты* мн. (*чáта* ж., *чат.*— м.) і яго варыянт ***чáды* мн. (*чáда* ж.)** **зафіксаваны** пераважна на паўночным захадзе Беларусі, у адзінкавых выпадках — на паўднёвым усходзе і ўсходзе: раёны Іўеўскі (н.п. 20), Лідскі (н.п. 52а), Гродзенскі (н.п. 43), Берастовіцкі (н.п. 46), Дзятлаўскі (н.п. 54), Слонімскі (н.п. 99), Баранавіцкі (н.п. 56), Пружанскі (н.п. 93), а таксама Нараўлянскі (н.п. 140), Мсціслаўскі (н.п. 44).

Асноўныя значэнні слова *чáты (чáды)*: перарывісты дождж, дажджавыя хмары, парывісты вецер, канцэнтрацыя каго-н., чаго-н.

1—19—. 20 *чáды; чада падышла — туча; чáды — бура, быстры вецяр; туча чáдамі ідзе; чáды — перарывісты дошч.* 21—22—. 23—; *пунт: дождж пýнтамі ідзе* — з перапынкамі. 24—41—. 42—; *чó ты — чаго ты?* 43—. 44 *чат* — група (?), лік (?); *быў у ейтым чатý.* Магчыма, што ад *чот* (?), а не ад *чáта.* 45. *чáта* ж; хмары: *дажджлівая чáта, то хмýра цяжка.* 46. *чáта — чарговая хмара дажджавая; уцякай, а то зноў зарас чáта надыдзе.* 47—52—. 52а *чáты — хмары; чаты — гэта хмару нагнала, і сьнегавая і дажджавая можа.* 53—. 54 *чáта — цёмная дажджавая хмара.* 55—. 56 *чáты: дошч с перапынкамі, хмары з перарывамі, кучамі дошч ідзе, чáтамі, пярэйдзе, потым нет яго; грыбы растуць чáтамі.* 57.— 58—; *дошч пераходзіць пýнтамі.* 59—92—. 93 *чáта* — хуткая хмара з навальніцай; *дошч ідзе чáтамі: дошч — сонца — дошч.* 94—94а —. 95—; *шáты* — дарагое адзенне. 96—98—. 99 *дошч чáтамі (перарыўны дошч).* 100—116—. 117—; *дождж з перасéкам.* 118—139—. 140 *чáты* — групы людзей, якія разам збіраюцца; *а людзей чáтамі по селу — якаясь новосьць будзе.* 141—142—.

361. СЛОВА *ШУ́ШПІЦА*

№ 3310 «Шушпіца: а) адходы пры веянні збожжа (з дробных зярнят і пустазелля), б) зялёны корм з сумесі вікі і аўса...»

'адходы пры веянні збожжа (дробных зярнят і пустазелля)'

шýшпіца 21, 87, 104, 124, 141. *шуспіца* 139. *сýспіца* 110, 121, 142. *шýшміца* 25. *шýшамець* 66. *шýшматте* 95.

'мука з сумесі рознага збожжа': *шýспіца* 19.

'лёгкая галоўка качана': 104 *(капуста як шýшпіца).*

ІНДЭКС

А

Б

В

Г

Е

Ё

Ж

З

І

Й

К

ПАШЫРЭННЕ І ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *АЛЁС*

Карта №1

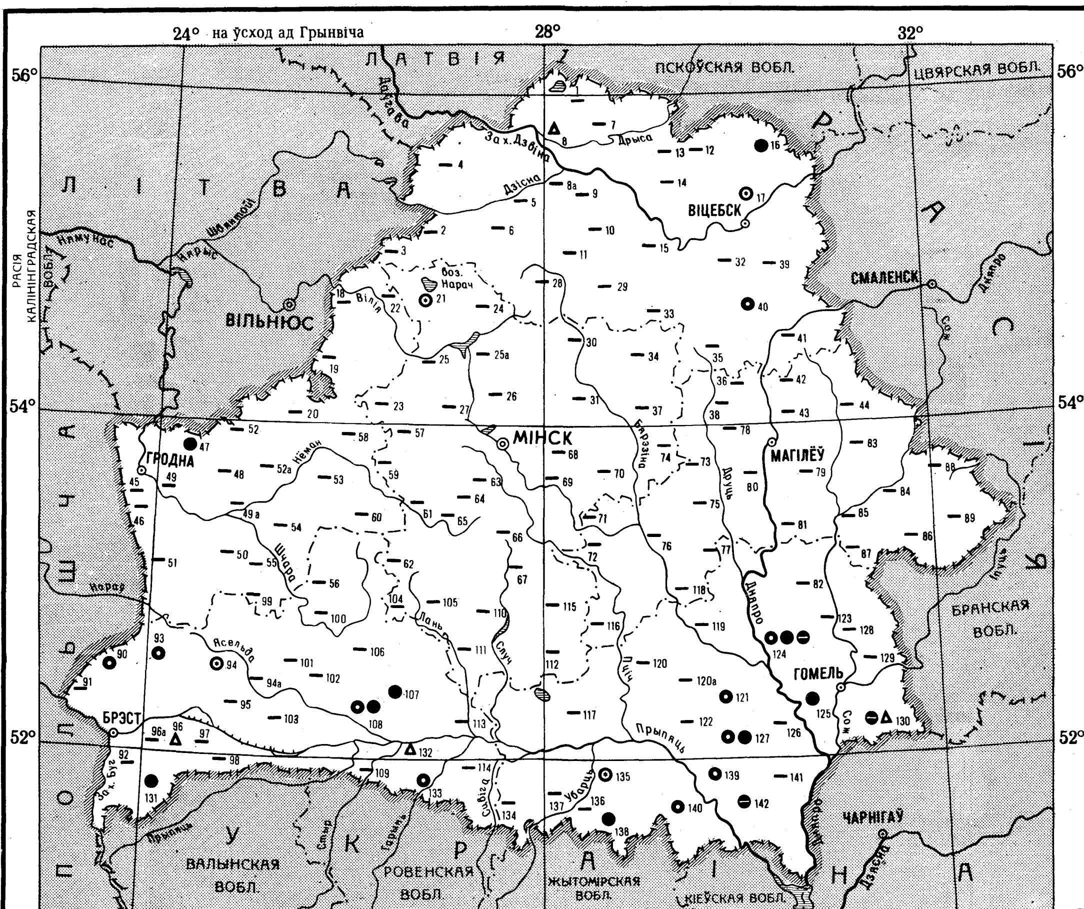

'АЛЕШНІК'

'БАЛОТА, ЗАРОСЛАЕ ХМЫЗНЯКОМ'

'ЗЫБКАЕ БАЛОТА'

іншыя значэнні

МІКРАТАПОНІМЫ

адсутнасць слова

1:5 000 000

ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *БАГАВІННЕ* Карта №2

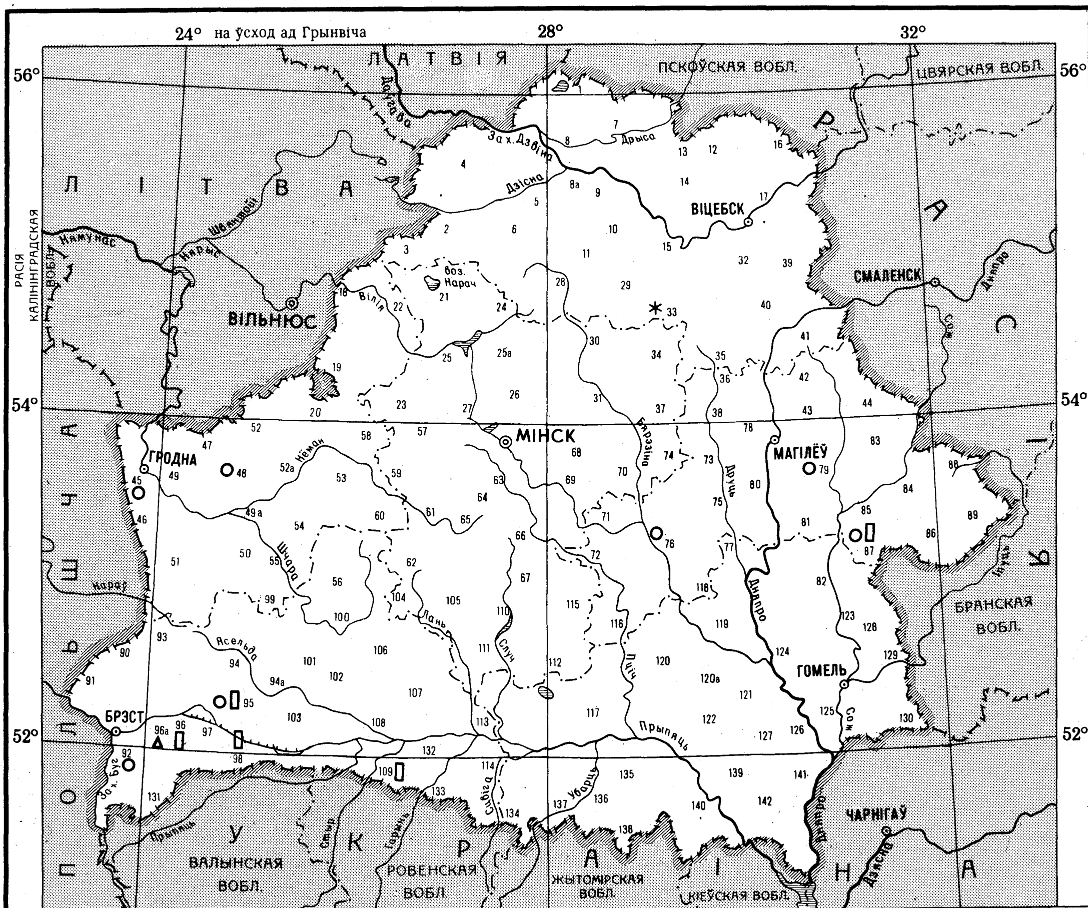

○ 'ТОПКАЕ БАЛОТА, ДРЫГВА'

△ 'ВОДАРАСЦІ'

▯ 'БАГУН'

∗ іншыя значэнні

1:5 000 000

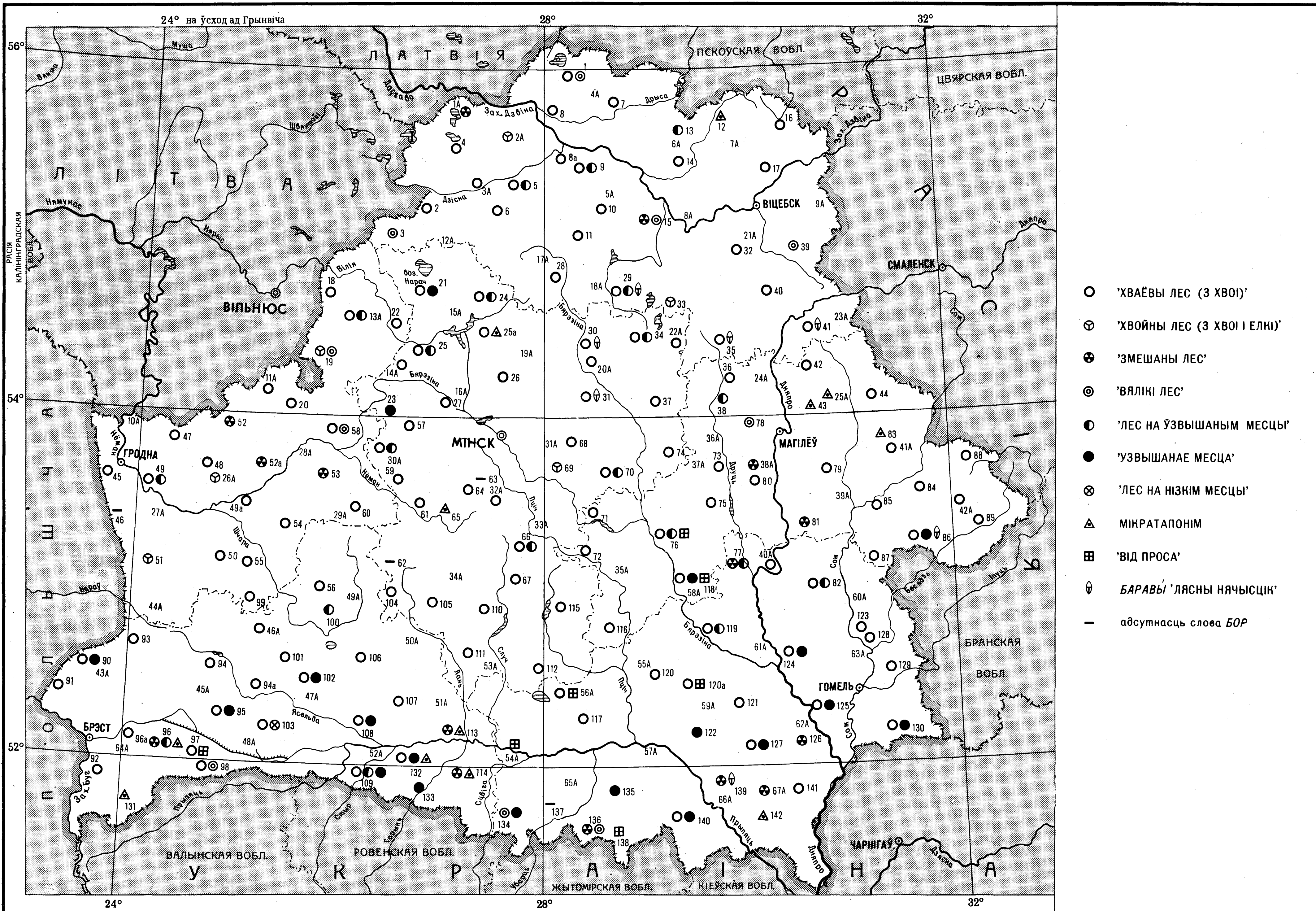

24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
ЛІТВА
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
МАГІЛЁЎ
ГРОДНА
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
РАСІЯ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ПОЛЬШЧА
УКРАІНА
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
Зах. Дзвіна
Дзвіна
Дрыса
Вілія
Нёман
Бярэзіна
Дняпро
Сож
Прыпяць
Птыч
Случ
Шчара
Ясельда
Зах. Буг
Дзісна
Друць
Іпуць
Бесядзь
Гарынь
Стыр
Случ
Убарць
Дзясна
Нарач
Няріс
Нямунас
Мўша
'ХВАЁВЫ ЛЕС (З ХВОІ)'
'ХВОЙНЫ ЛЕС (З ХВОІ І ЕЛКІ)'
'ЗМЕШАНЫ ЛЕС'
'ВЯЛІКІ ЛЕС'
'ЛЕС НА ЎЗВЫШАНЫМ МЕСЦЫ'
'УЗВЫШАНАЕ МЕСЦА'
'ЛЕС НА НІЗКІМ МЕСЦЫ'
МІКРАТАПОНІМ
'ВІД ПРОСА'
БАРАВЫ́ 'ЛЯСНЫ НЯЧЫСЦІК'
адсутнасць слова *БОР*

1:3 000 000

ПАШЫРЭННЕ СЛОЎ *ДУБРОВА (ДУБРА́ВА)* І ЯГО ЗНАЧЭННЕ

Карта № 4

ДУБРО́ВА

- ⊙ 'ЛЕС (ДУБОВЫ ЦІ З НАЯЎНАСЦЮ ДУБА)'
- ● 'ВІД ТРАВЫ'
- ○ значэнне не адзначана
- ⌒ тапонім, мікратапонім

ДУБРА́ВА

- ▲ 'ЛЕС (ДУБОВЫ ЦІ З НАЯЎНАСЦЮ ДУБА)'
- △ значэнне не адзначана
- Λ тапонім, мікратапонім
- — адсутнасць слоў

ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *БОРЦЬ*

Карта № 5

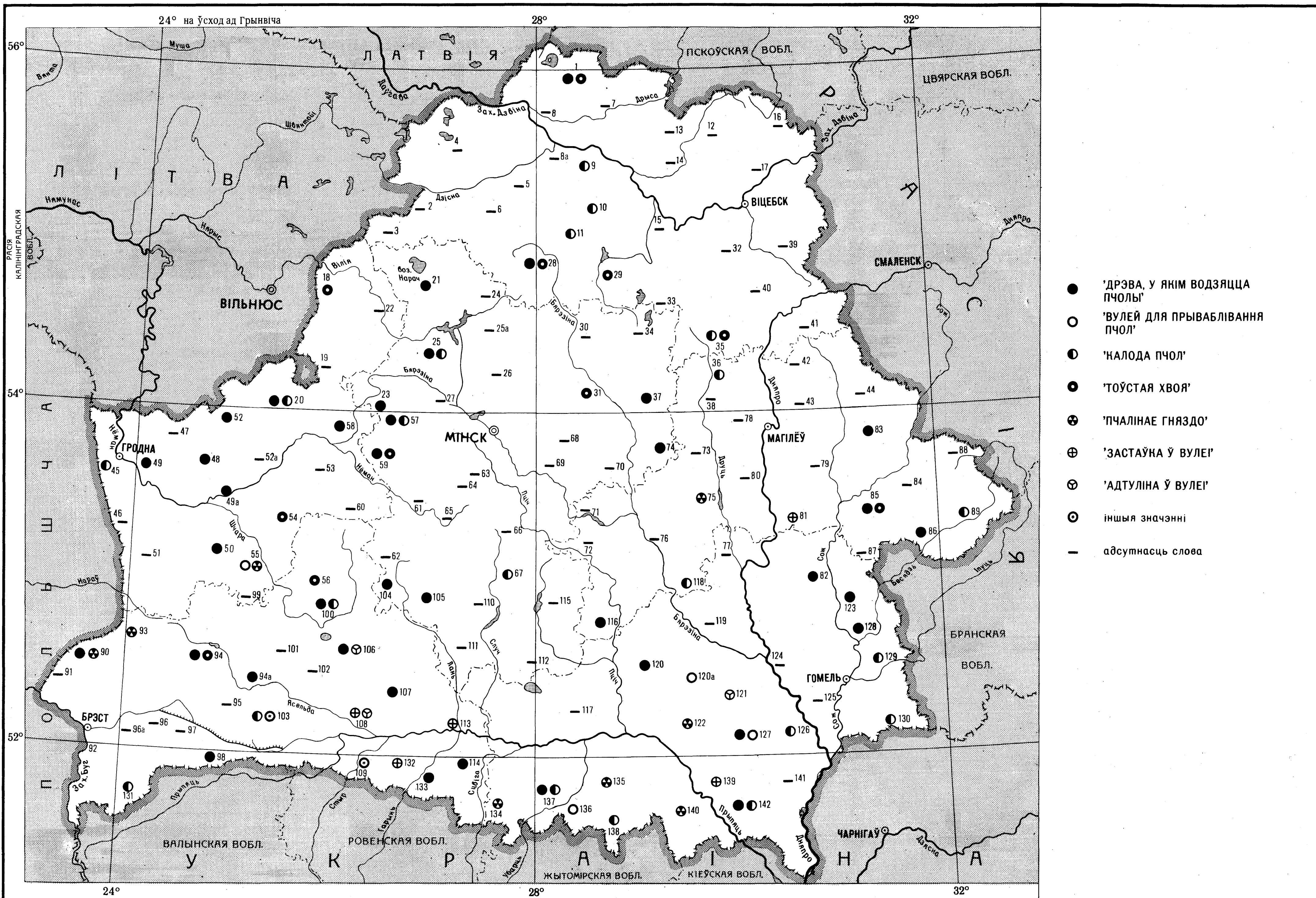

1:3 000 000

ЗНАЧЭННЕ СЛОЎ *БУРКУ́Н (БУРЧА́К)*

Карта № 6

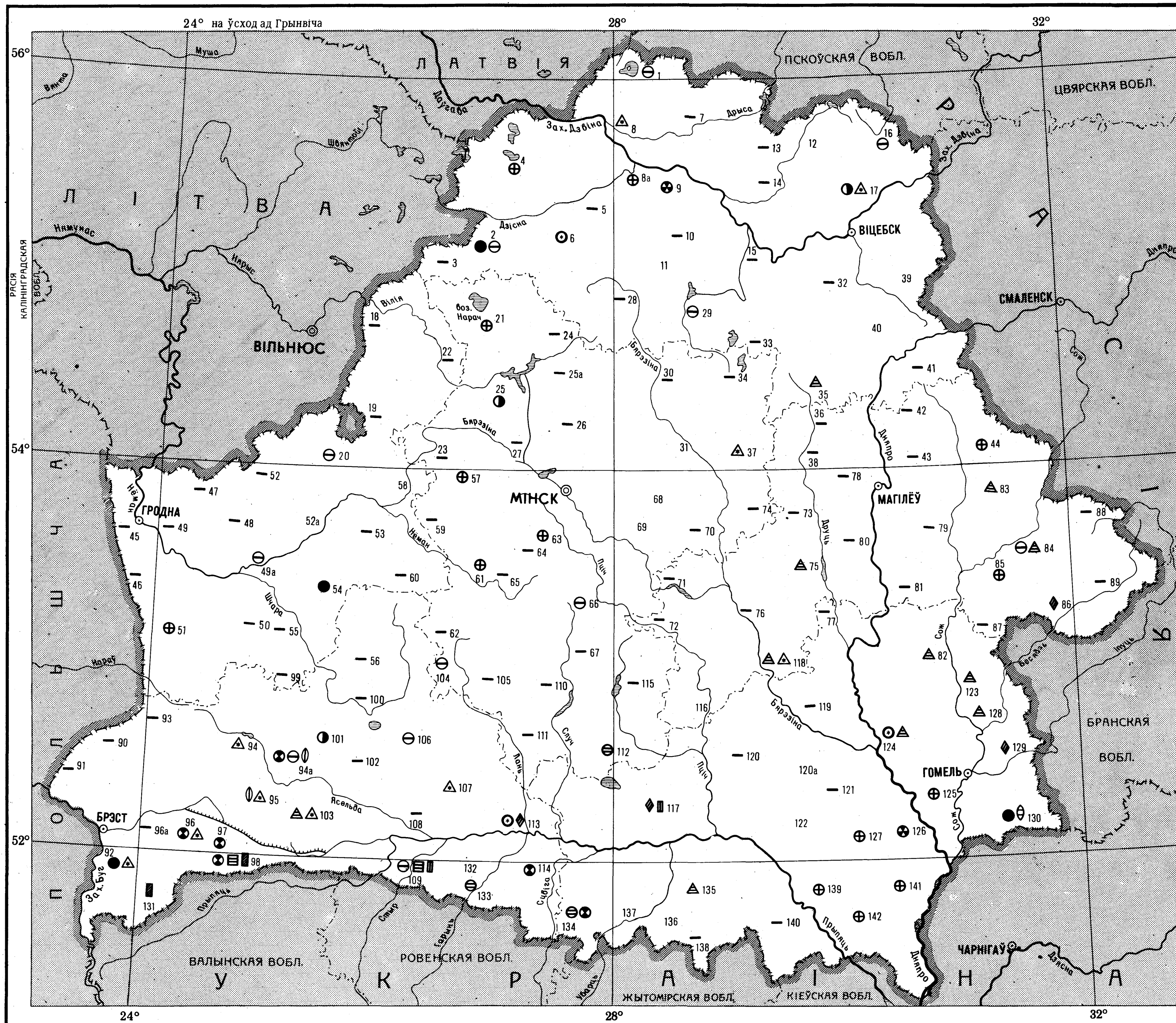

'БУРЧАННЕ ВАДЫ ПРЫ ЦЯЧЭННІ'

- ● БУРКУ́Н
- ◑ БУРЧА́К

'ПРЫТОК, БУРНЫ ВЕСНАВЫ РУЧАЙ'

- ⊖ БУРЧА́К
- ⊙ адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня

'ТРАВА БУРКУН Melilotus albus'

- БУРКУ́Н

'БУРКЛІВЫ ЧАЛАВЕК'

- ⊕ БУРКУ́Н

'КОТ, ЯКІ ЦІХА ВАРКОЧА'

- БУРКУ́Н
- ⊖ СПАЛУЧЭННЕ *БУРЧЫ́ЦЬ ВАДА́ (РУЧЭ́Й)* ПРЫ ЦЯЧЭННІ

адзінкавыя значэнні адпаведнікаў 'ПРОРВА, ТОПКАЕ МЕСЦА НА БАЛОЦЕ'

- △ ПРО́РВА
- ПЛАЎ
- ДРАГВА́
- ТВАНЬ
- ПРАВА́ЛЛЯ
- ПРЭ́ЛІШЧА
- АКНО́
- адзінкавыя назвы 'ПРОРВА'
- — адсутнасць фіксацыі слова *БУРЧА́К*, яе варыянтаў і адпаведнікаў

1:3 000 000

ПАШЫРЭННЕ І ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *ВАШАВА́ЦЬ*

Карта № 7

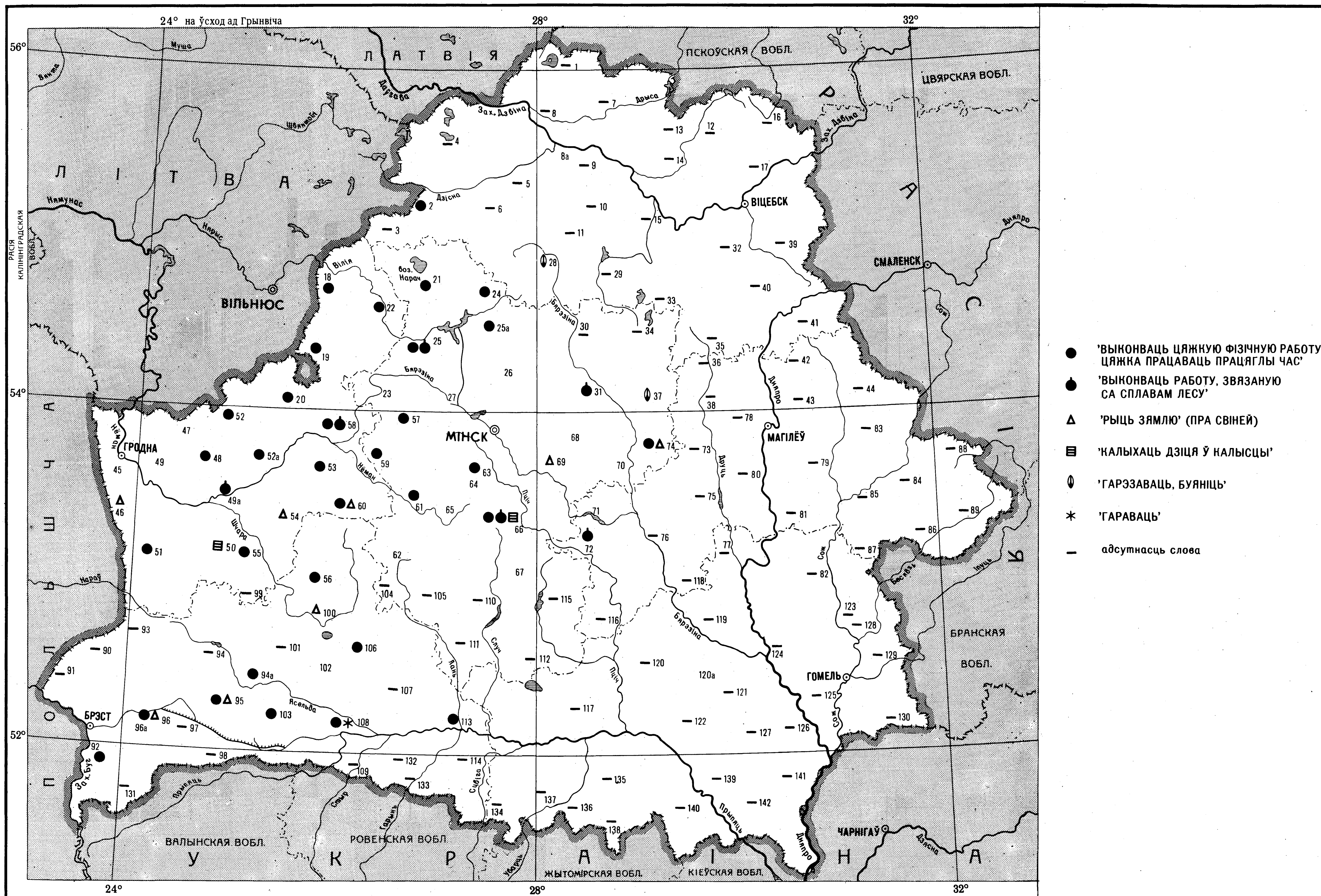

1:3 000 000

ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *ГА́ЛА* І ЯГО АДПАВЕДНІКАЎ

Карта № 8

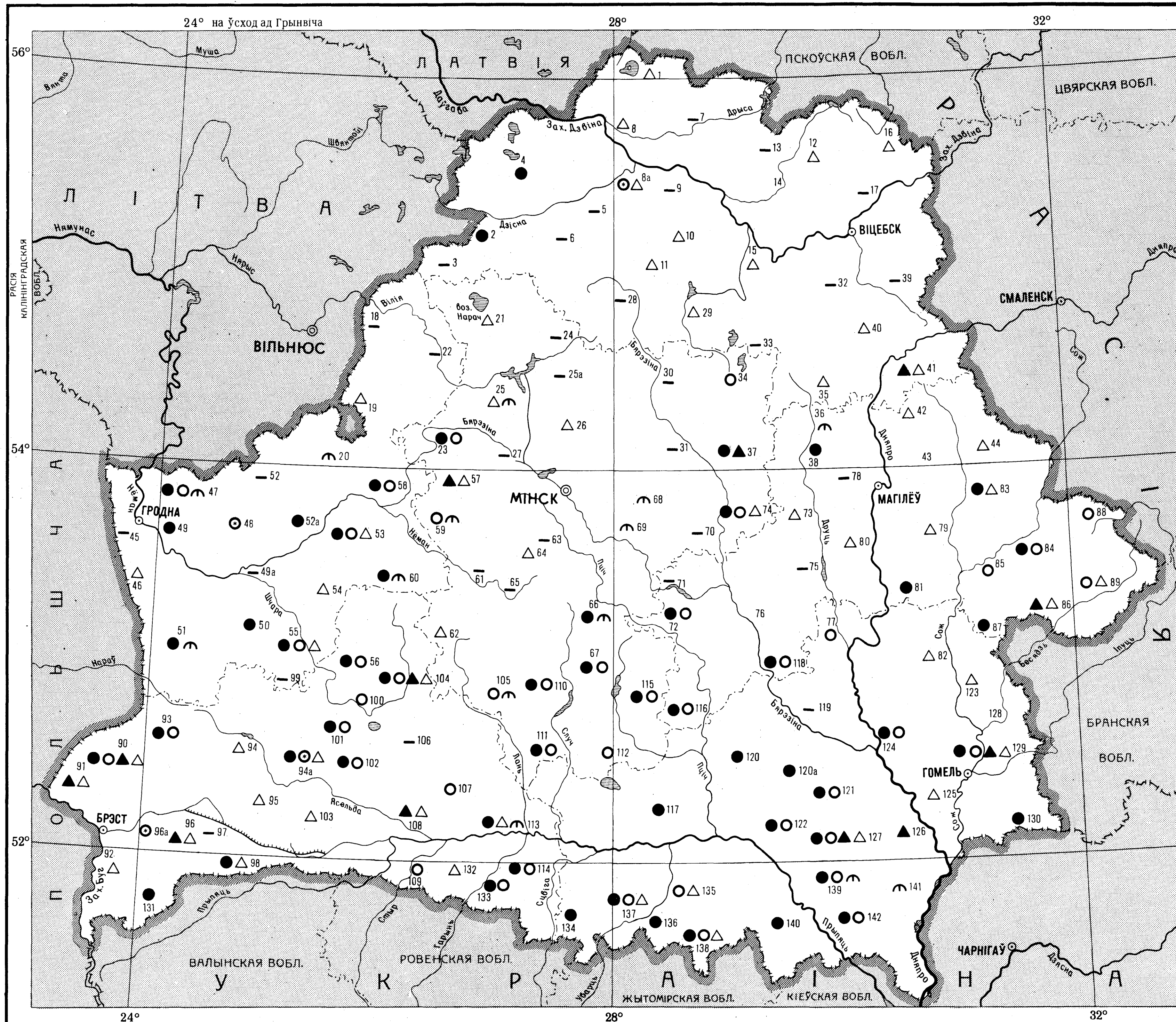

СЛОВЫ З АСНОВАЙ *ГАЛ-*

● 'НЕПАКРЫТАЯ ЛЕСАМ ПРАСТОРА'

○ 'ПРАГАЛІНА Ў ЛЕСЕ'

⊙ іншыя значэнні

СЛОВЫ З АСНОВАЙ *ПРАГАЛ-*

▲ 'НЕПАКРЫТАЯ ЛЕСАМ ПРАСТОРА'

△ 'ПРАГАЛІНА Ў ЛЕСЕ'

ᗰ мікратапонімы з коранем *-ГАЛ-*

– адсутнасць слоў

1:3 000 000

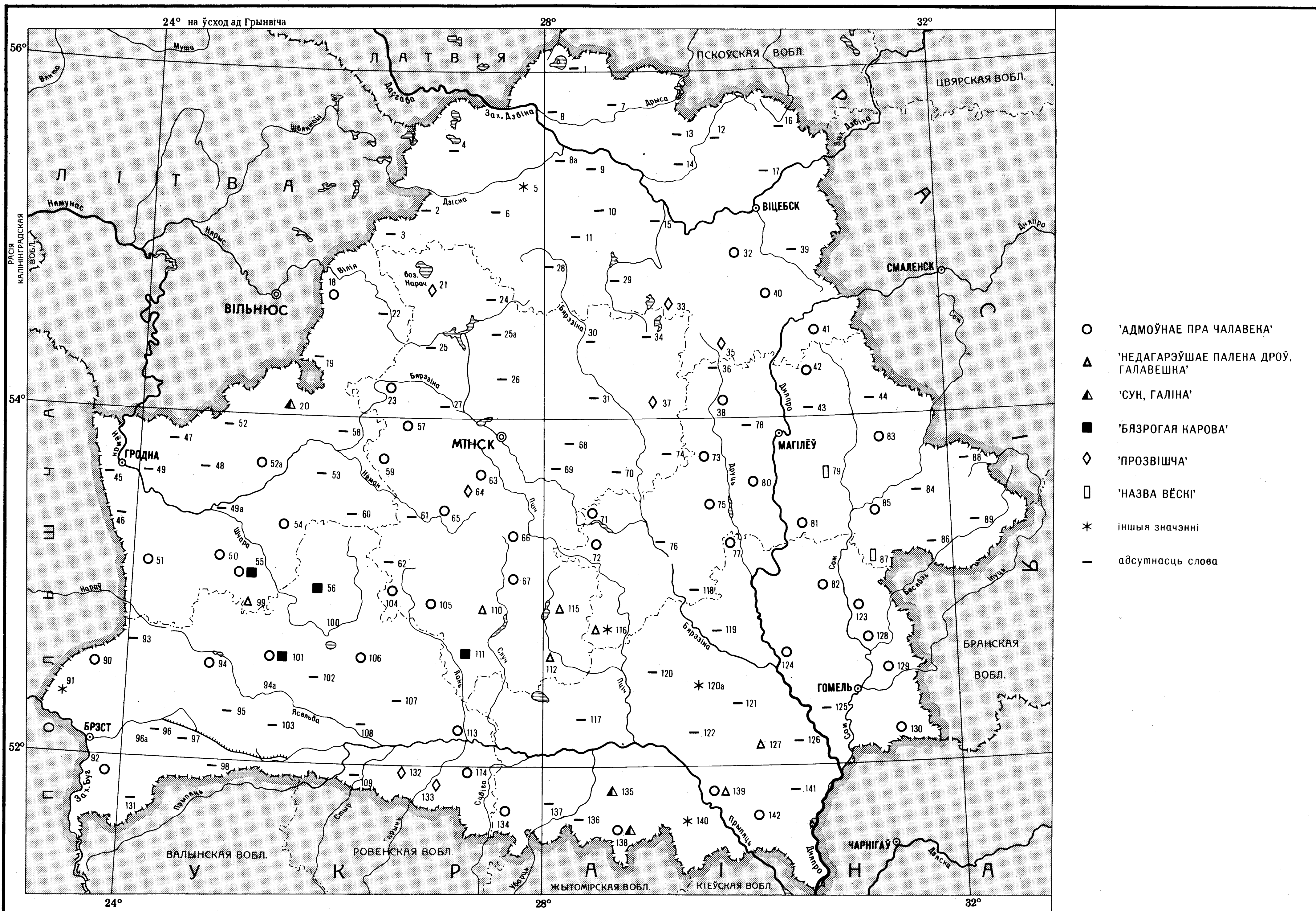
'АДМОЎНАЕ ПРА ЧАЛАВЕКА'
'НЕДАГАРЭЎШАЕ ПАЛЕНА ДРОЎ, ГАЛАВЕШКА'
'СУК, ГАЛІНА'
'БЯЗРОГАЯ КАРОВА'
'ПРОЗВІШЧА'
'НАЗВА ВЁСКІ'
іншыя значэнні
адсутнасць слова
24° на ўсход ад Грынвіча
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ
СМАЛЕНСК
ВІЦЕБСК
ВІЛЬНЮС
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
УКРАІНА
ПОЛЬШЧА
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
1:3 000 000

ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *ГАСПАДАР*

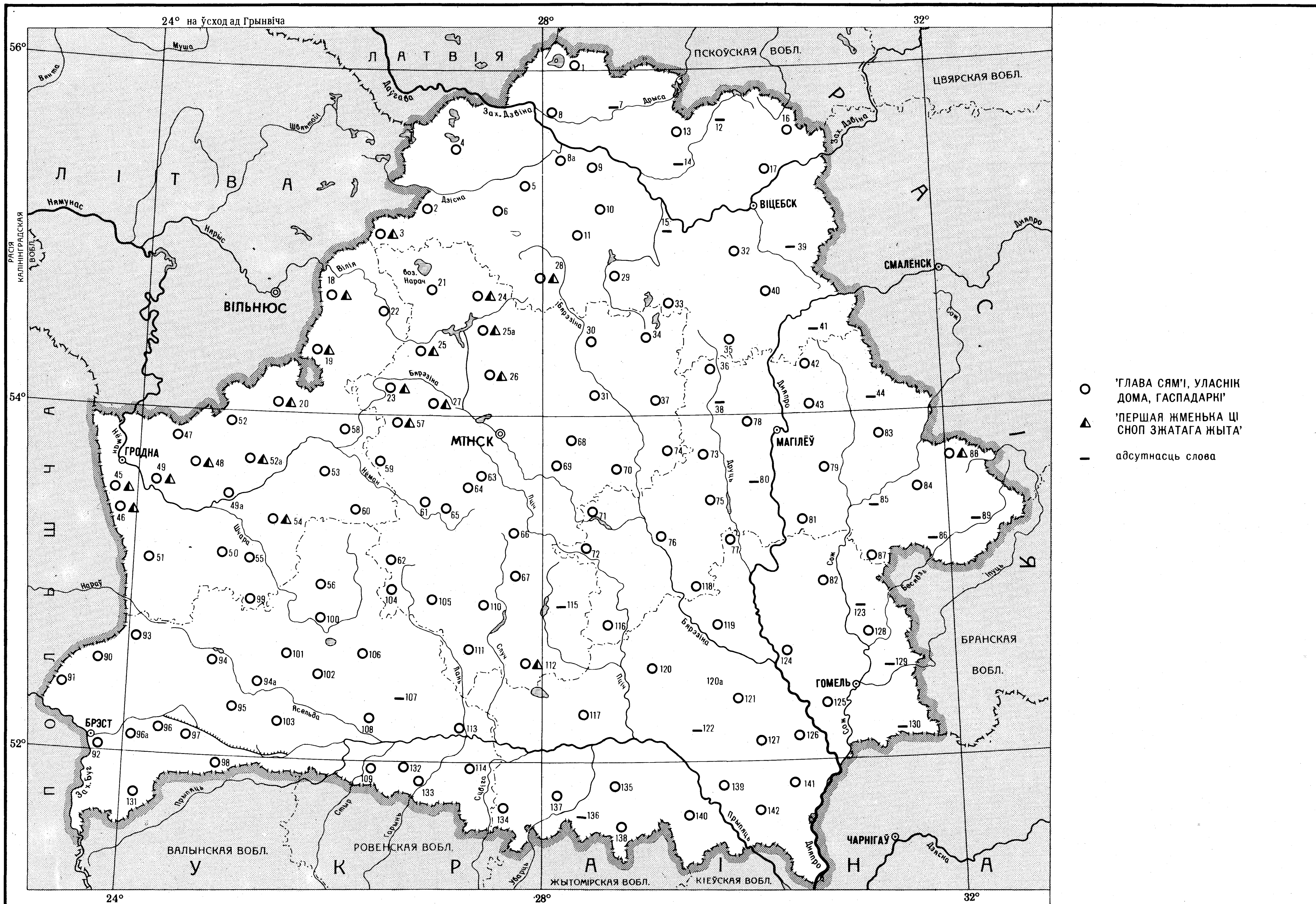

1: 3 000 000

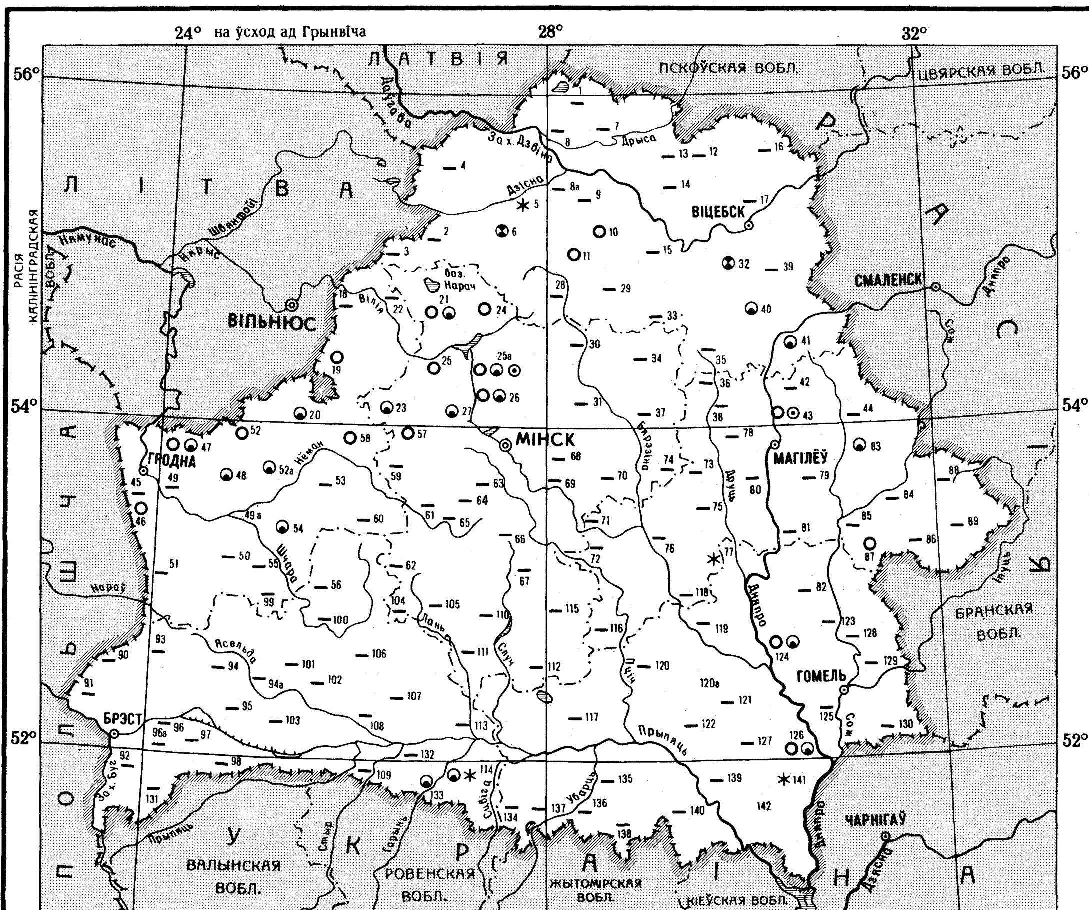

○ 'ЯЧНЫЯ КРУПЫ'

◐ 'КАША З ЯЧНЫХ КРУП'

⊗ 'КАША З КРУП, ГАРОХУ І БОБУ'

⊙ 'СУП З ЯЧНЫХ КРУП'

✱ іншыя значэнні

— адсутнасць слова

1:5 000 000

ПАШЫРЭННЕ СЛОВА *ГУ́ДЗІЦЬ*

Карта №12

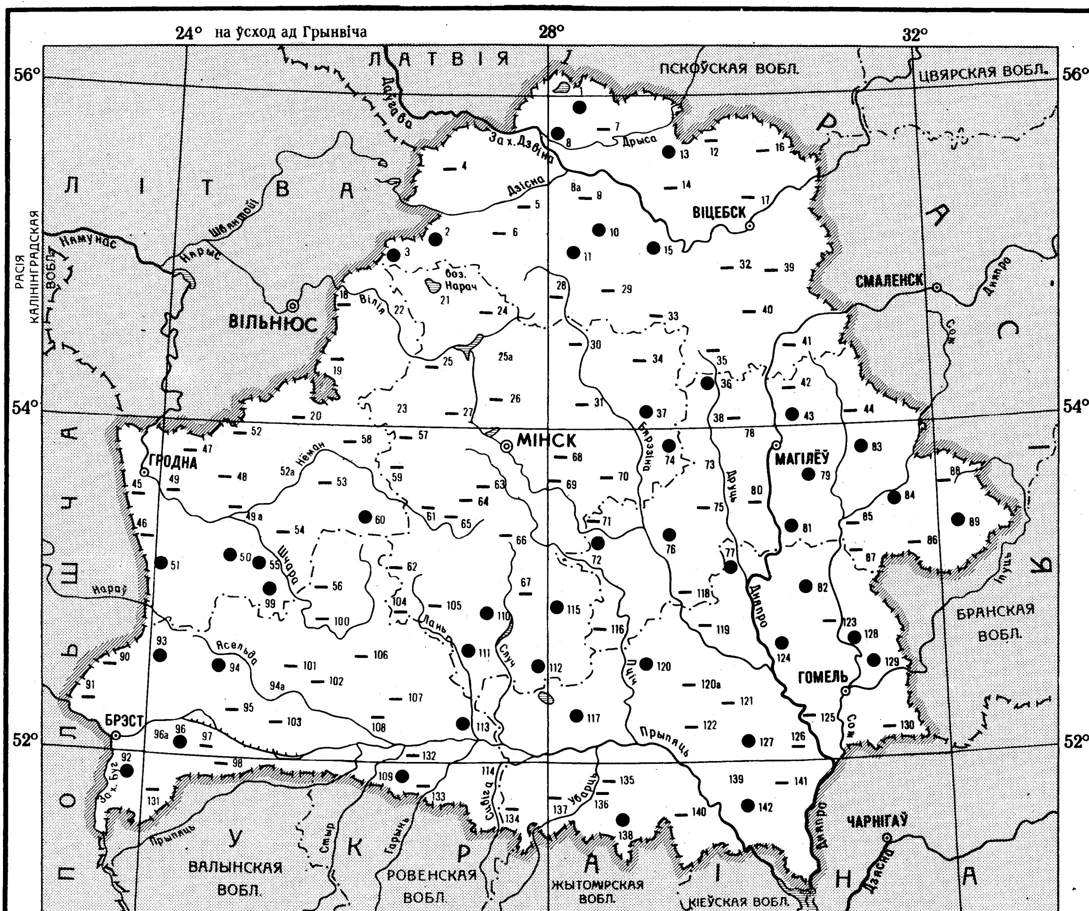

● 'АСУДЖАЦЬ, ГАНІЦЬ, АДМОЎНА ХАРАКТАРЫЗАВАЦЬ'

— СЛОВА ГУДЗІЦЬ НЕ АДЗНАЧАНА ЦІ НЕ ЎЖЫВАЕЦЦА

1:5 000 000

ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *ДЗЕД*

Карта № 13

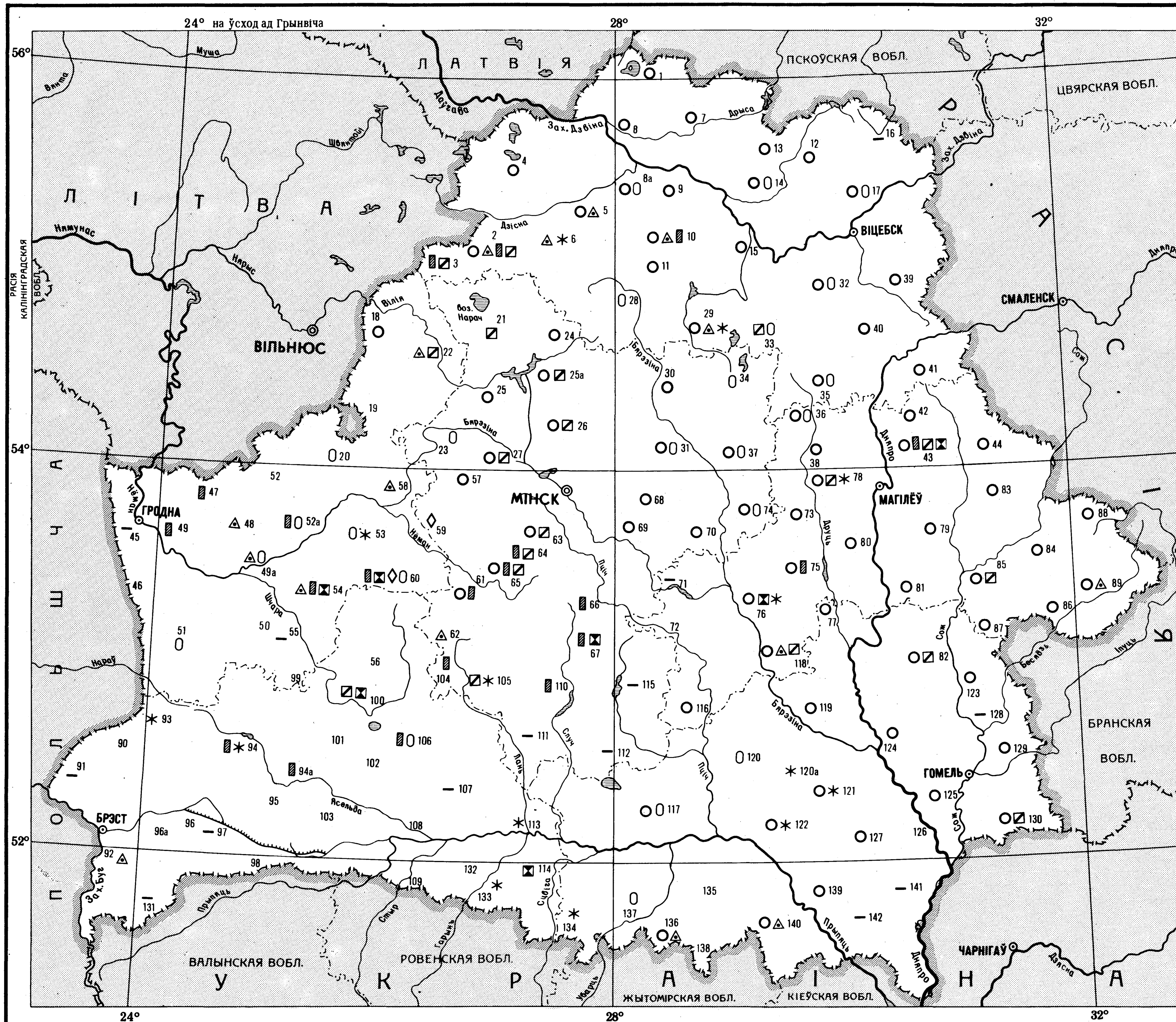

○ 'КАЛЮЧЫЯ РАСЛІНЫ, ШЫШКІ З ЛОПУХА'

△ 'ПЕРШЫ ПУЧОК, ЖМЕНЬКА ЗЖАТАГА ЖЫТА'

▮ 'ПРЫСТАСАВАННЕ ДЛЯ АСВЯТЛЕННЯ ХАТЫ ЛУЧЫНАЙ'

◪ 'АПОРНЫЯ СЛУПЫ Ў ГАСПАДАРЧЫМ БУДЫНКУ'

⊠ 'СЛУП КАЛЯ ПЕЧЫ'

◇ 'ДАЖДЖАВАЯ ХМАРА'

0 'МІФІЧНАЯ ІСТОТА, ЗДАНЬ'

✳ іншыя значэнні

– адсутнасць слова

1:3 000 000

ПАШЫРЭННЕ І ЗНАЧЭННЕ СЛОЎ *ДЗЯ́ГІ, ДЗЮ́ГІ, ДЗЁГІ*

Карта №14

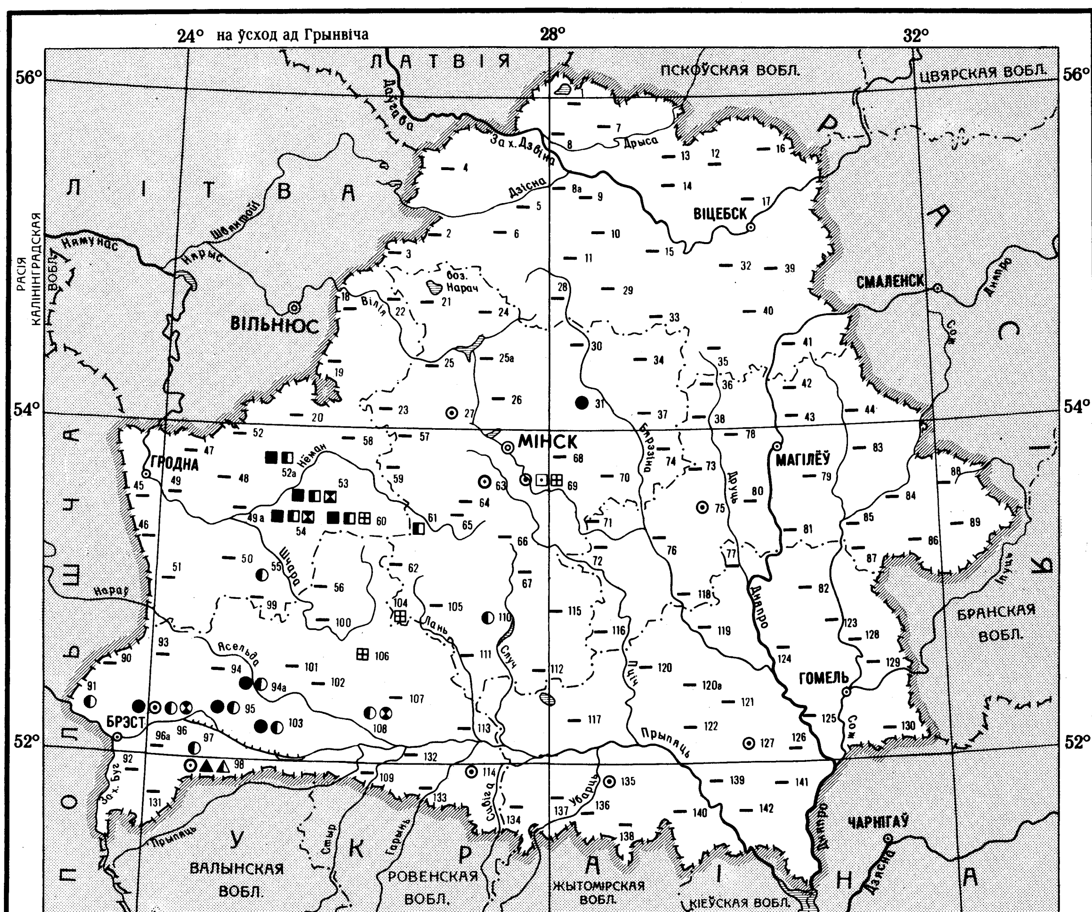

ДЗЯ́ГІ

● 'КАЛЯРОВЫЯ ПАЛОСЫ НА ТКАНІНЕ'

⊙ 'ВЫРАЗАНЫЯ ПАЛОСЫ'

◐ 'ПАЦЁКІ'

⊗ 'СІНЯКІ НА ЦЕЛЕ'

✳ іншыя значэнні

ДЗЮ́ГІ

■ 'КАЛЯРОВЫЯ ПАЛОСЫ НА ТКАНІНЕ'

⊡ 'ВЫРАЗАНЫЯ ПАЛОСЫ'

◧ 'ПАЦЁКІ'

⊠ 'СІНЯКІ НА ЦЕЛЕ'

⊞ 'БРУДНЫЯ ПАЛОСЫ НА ТКАНІНЕ'

ДЗЁГІ

▲ 'КАЛЯРОВЫЯ ПАЛОСЫ НА ТКАНІНЕ'

◭ 'ПАЦЁКІ'

— адсутнасць слоў

1:5 000 000

ПАШЫРЭННЕ І ЗНАЧЭННЕ СЛОЎ *ДЗЯГНО́, ДЗЮ́ЖЫЦЬ, ДЗЯ́ЖЫЦЬ, ДЗЁГНУЦЬ*

Карта №15

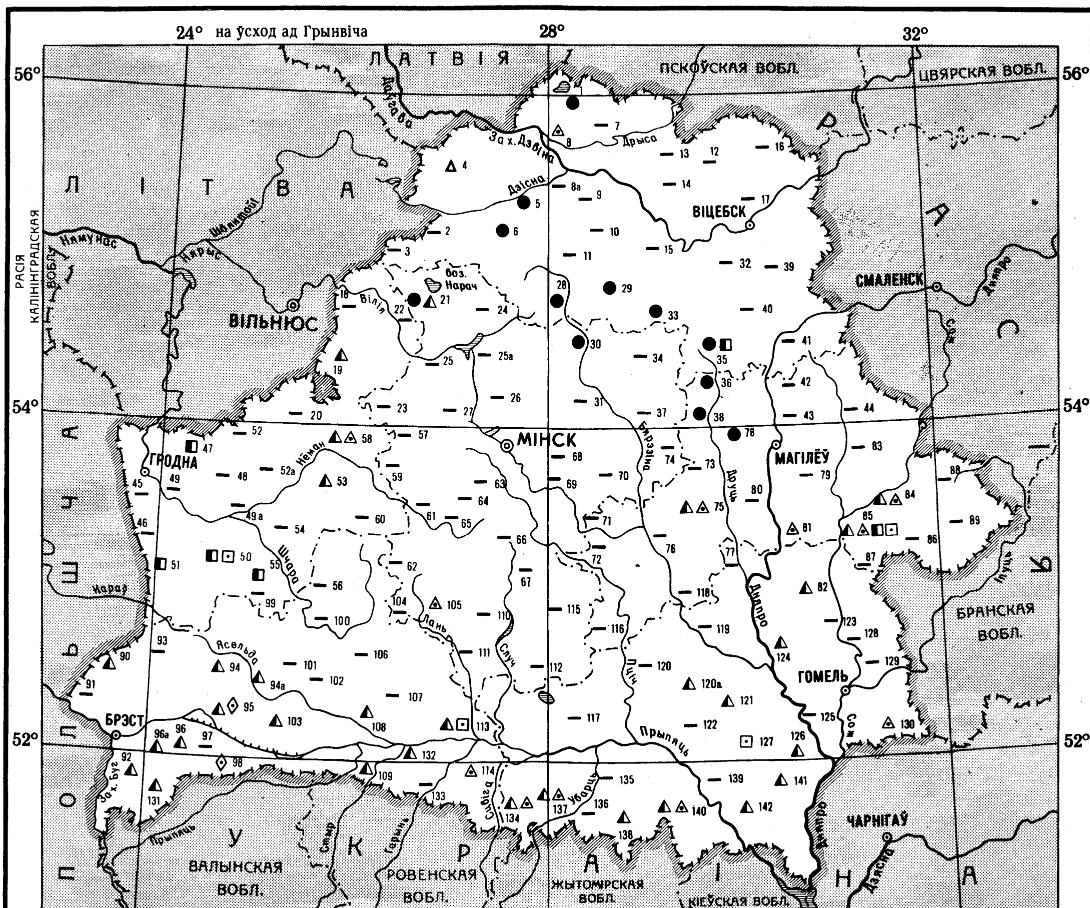

● *ДЗЯГНО́* 'КАНАПЛЯНАЕ МАЛАКО'

▲ *ДЗЮ́ЖЫЦЬ* 'ПРА МОЦНЫ ДОЖДЖ'

△ *ДЗЮ́ЖЫЦЬ* 'МОЦНА БІЦЬ, ЛУПЦАВАЦЬ'

△ *ДЗЮ́ЖЫЦЬ* ЗНАЧЭННЕ НЕ АДЗНАЧАНА

◧ *ДЗЯ́ЖЫЦЬ* 'ПРА МОЦНЫ ДОЖДЖ'

⊡ *ДЗЯ́ЖЫЦЬ* 'МОЦНА БІЦЬ, ЛУПЦАВАЦЬ'

◇ *ДЗЁГНУЦЬ* 'УДАРЫЦЬ'

— адсутнасць слоў

1:5 000 000

ПАШЫРЭННЕ І ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *ЖАБУРЫННЕ*

Карта №16

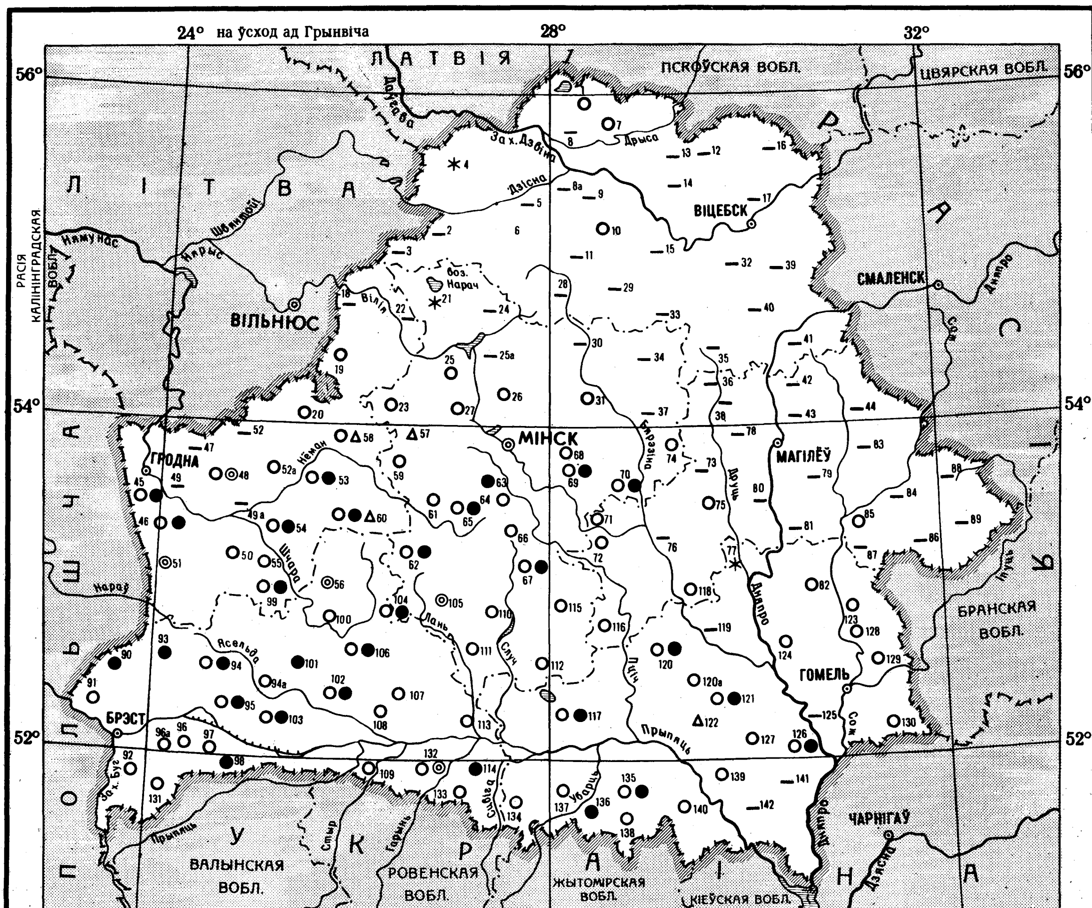

○ 'ЖАБІНА ІКРА'

● 'РАСКА...'

◎ 'ЦІНА'

△ 'ПРАКІСЛАЕ МАЛАКО, КАПУСТА'

✳ іншыя значэнні

— адсутнасць слова

1:5 000 000

ЗНАЧЭННЕ СЛОЎ *ЖУ́ЖМА, ШУ́ШМА*

Карта №17

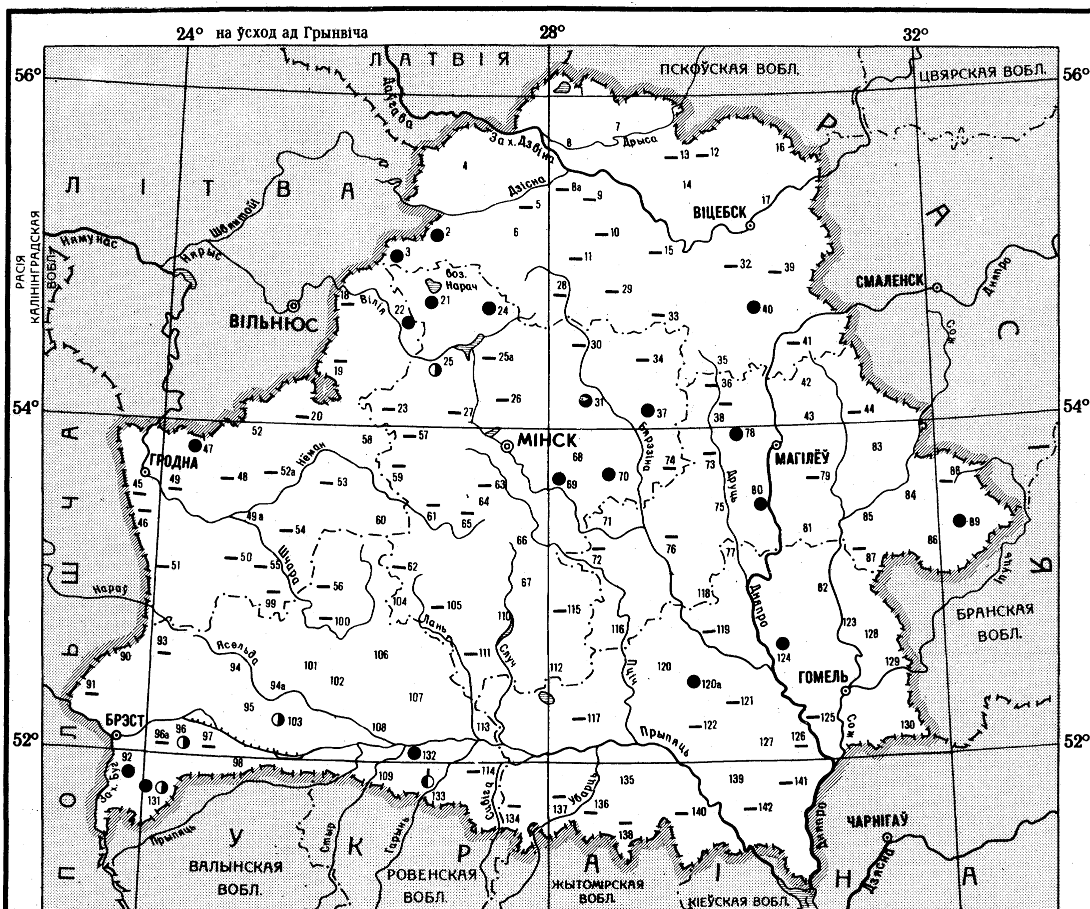

'ВЯЗАНКА, МНОГА ЧАГО-НЕБУДЗЬ'

- ● ЖУ́ЖМА
- ◐ ШУ́ШМА
- АБРАЗЛІВАЕ
- ◐ ШУШМО́
- — НЕ ЗАФІКСАВАНА СЛОВА *ЖУ́ЖМА, ШУ́ШМА*

1:5 000 000

ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *ЖАМЕРЫНЫ* І АДНАКАРЭННЫХ З ІМ

'АДХОДЫ ВОСКУ'

- ● ЖАМЕ́РЫНЫ
- ЖАМЕ́РЫ
- ЖАМЕ́РКІ

'АДЖЫМКІ, ЦВЁРДЫЯ РЭШТКІ КАНАПЕЛЬ, СЛАНЕЧНІКА, ЯГАД'

- △ ЖАМЕ́РЫНЫ
- ЖАМЕ́РЫ
- ЖАМЕ́РКІ

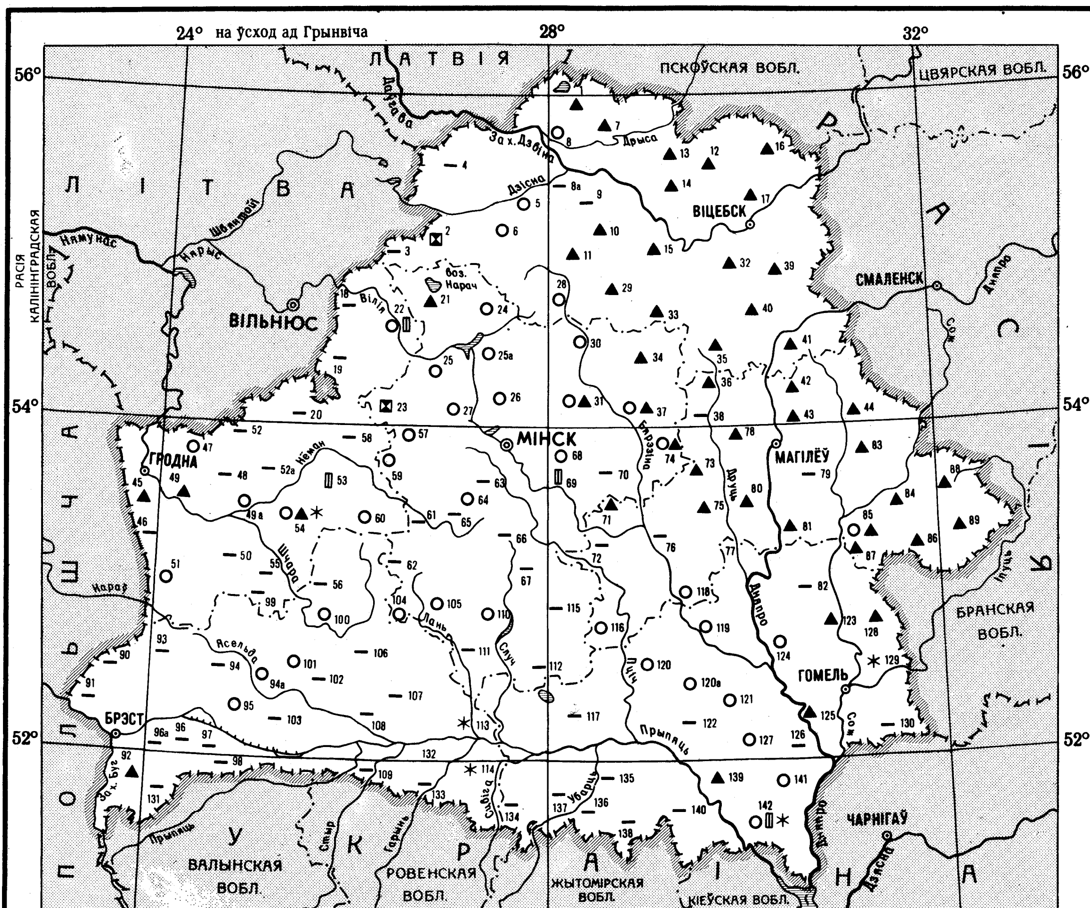

○ 'ДРОБНЫЯ ТРЭСАЧКІ, ЯКІЯ ПАЛЯЦЬ СПЕРАДУ ПЕЧЫ, КАБ ЗАПЯКАЎСЯ ХЛЕБ'

▲ 'ПРЫПЕЧАК, ЧАСТКА ПЕЧЫ'

⊠ 'НАПАЛ У ПЕЧЫ'

▯ 'ДОБРА ЗАПЕЧАНЫ ХЛЕБ'

✶ іншыя значэнні

— адсутнасць слова

1:5 000 000

ПАШЫРЭННЕ І ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *ЗЁЛКІ*

Карта №20

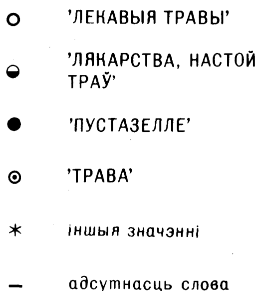

1:5 000 000

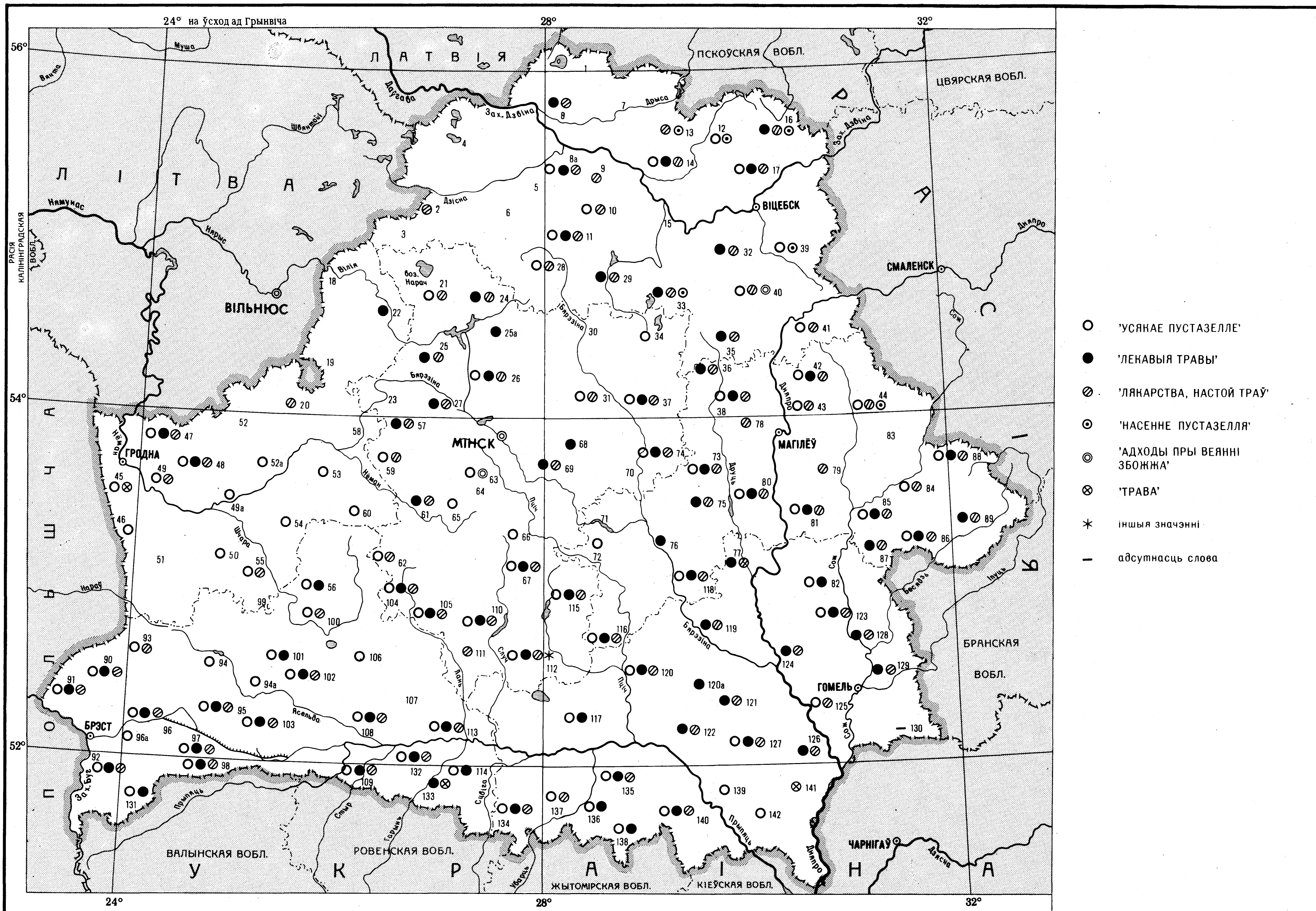

'УСЯКАЕ ПУСТАЗЕЛЛЕ'
'ЛЕКАВЫЯ ТРАВЫ'
'ЛЯКАРСТВА, НАСТОЙ ТРАЎ'
'НАСЕННЕ ПУСТАЗЕЛЛЯ'
'АДХОДЫ ПРЫ ВЕЯННІ ЗБОЖЖА'
'ТРАВА'
іншыя значэнні
адсутнасць слова
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ПОЛЬШЧА
УКРАІНА
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
Зах. Дзвіна
Дзвіна
Дрыса
Дзісна
Вілія
Нёман
Бярэзіна
Друць
Дняпро
Сож
Іпуць
Беседзь
Пціч
Случ
Шчара
Ясельда
Прыпяць
Зах. Буг
Гарынь
Стыр
Убарць
Сцвіга
Лань
Нарач
Нараў
Нямунас
Нярыс
Швянтоі
Даўгава
Мuша
Вента
Дзясна
1:3 000 000

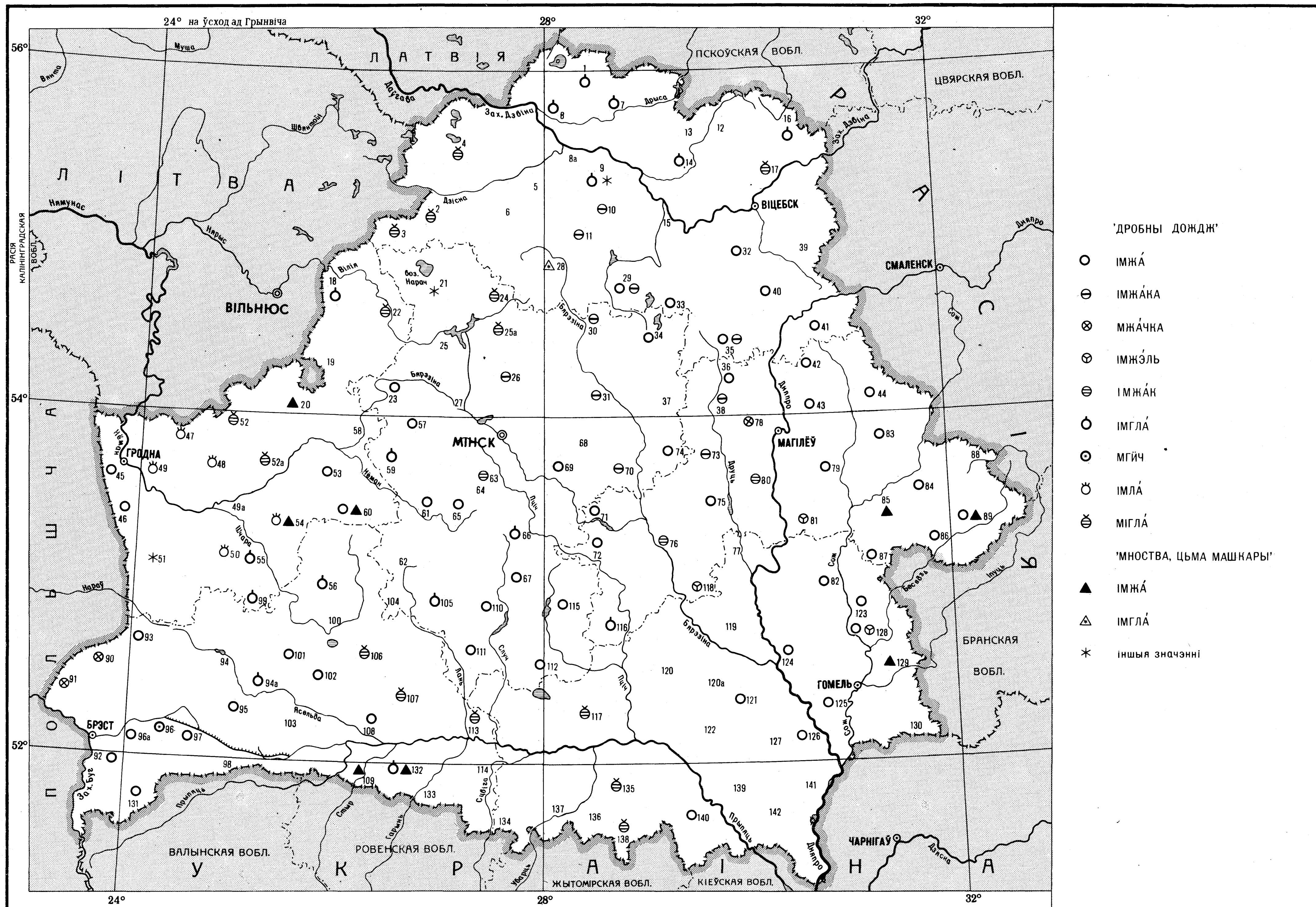
'ДРОБНЫ ДОЖДЖ'
ІМЖА́
ІМЖА́КА
МЖА́ЧКА
ІМЖЭ́ЛЬ
ІМЖА́К
ІМГЛА́
МГІ́Ч
ІМЛА́
МІГЛА́
'МНОСТВА, ЦЬМА МАШКАРЫ'
ІМЖА́
ІМГЛА́
іншыя значэнні
24° на ўсход ад Грынвіча
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ
ПОЛЬШЧА
УКРАІНА
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ

1:3 000 000

ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *КА́ДАЎБ* І ЯГО ВАРЫЯНТАЎ

Карта № 23

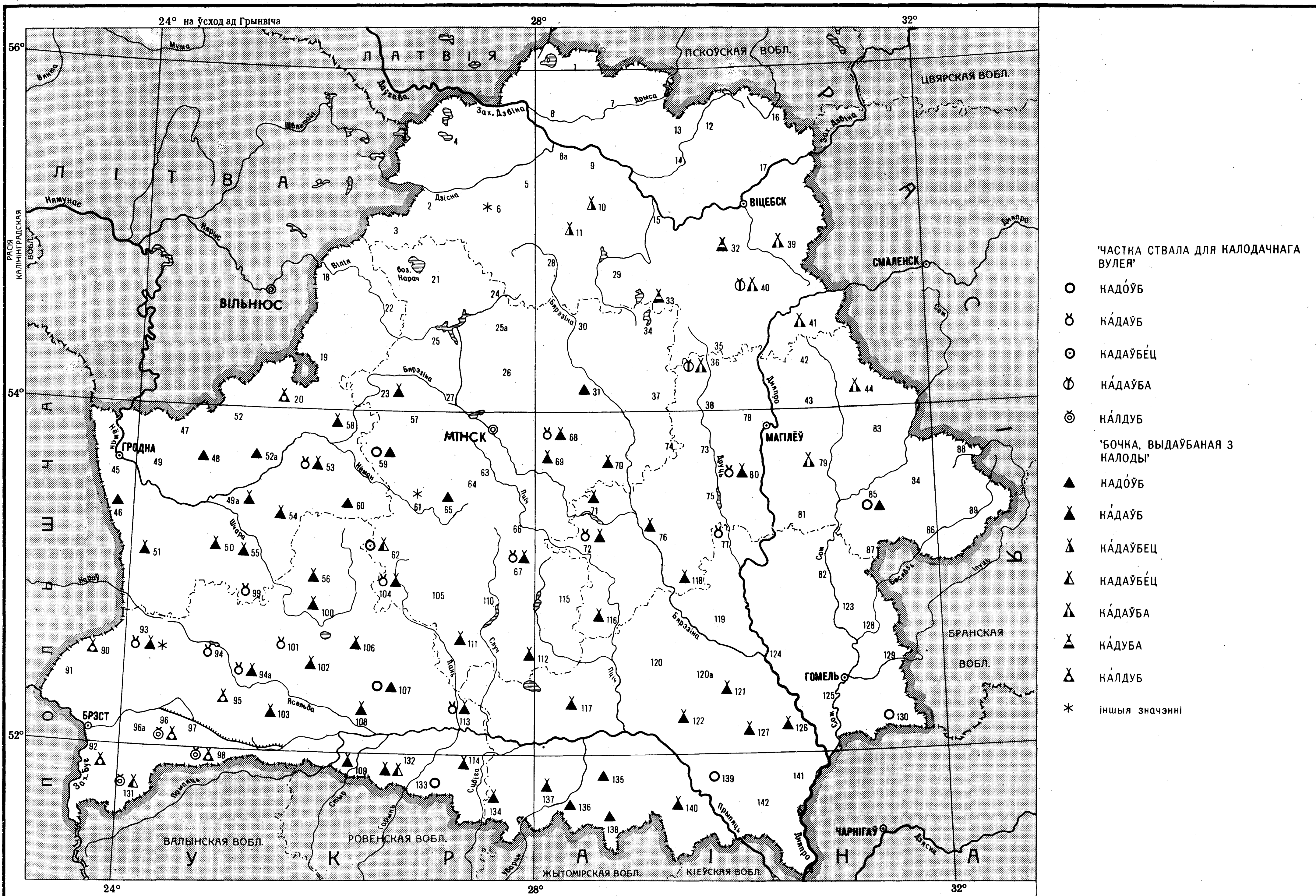

1:3 000 000

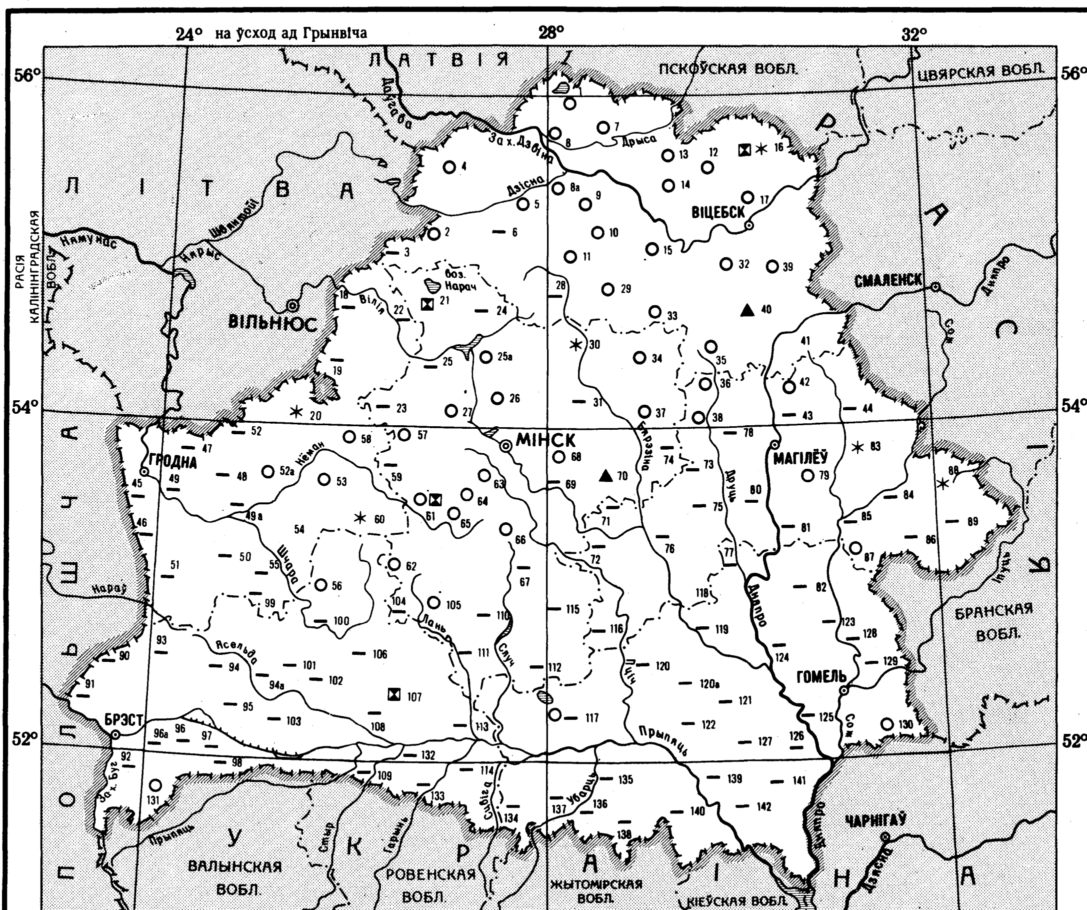

○ 'ПРЫЛАДА, ЯКОЙ РАЗМЕШВАЮЦЬ ЦІ ТАЎКУЦЬ ШТО-Н'

▲ 'КАТАХІ РАГОЗУ'

⊠ 'ГОЛАЕ, НЕЎРАДЛІВАЕ ПОЛЕ'

* іншыя значэнні

– адсутнасць слова

1:5 000 000

ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *КАЛІЦЬ* Карта №25

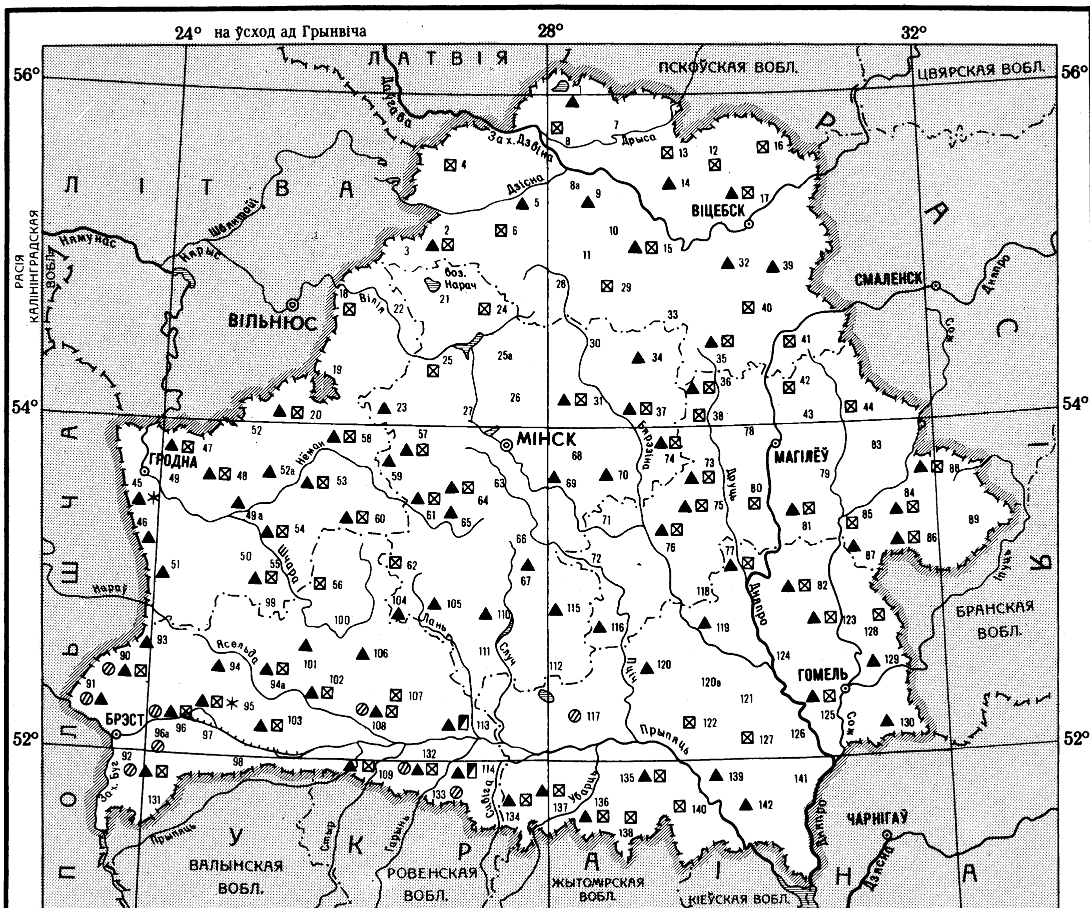

'БЯЛІЦЬ ВАПНАЙ ПЕЧ'

'НАПАЛЬВАЦЬ ДА ЧЫРВАНІ'

'ГАРТАВАЦЬ'

'ЗАПЭЦКАЦЬ ГРАЗЗЮ'

іншыя значэнні

1:5 000 000

ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *КАНУ́Н* І ЯГО ВАРЫЯНТАЎ

Карта №26

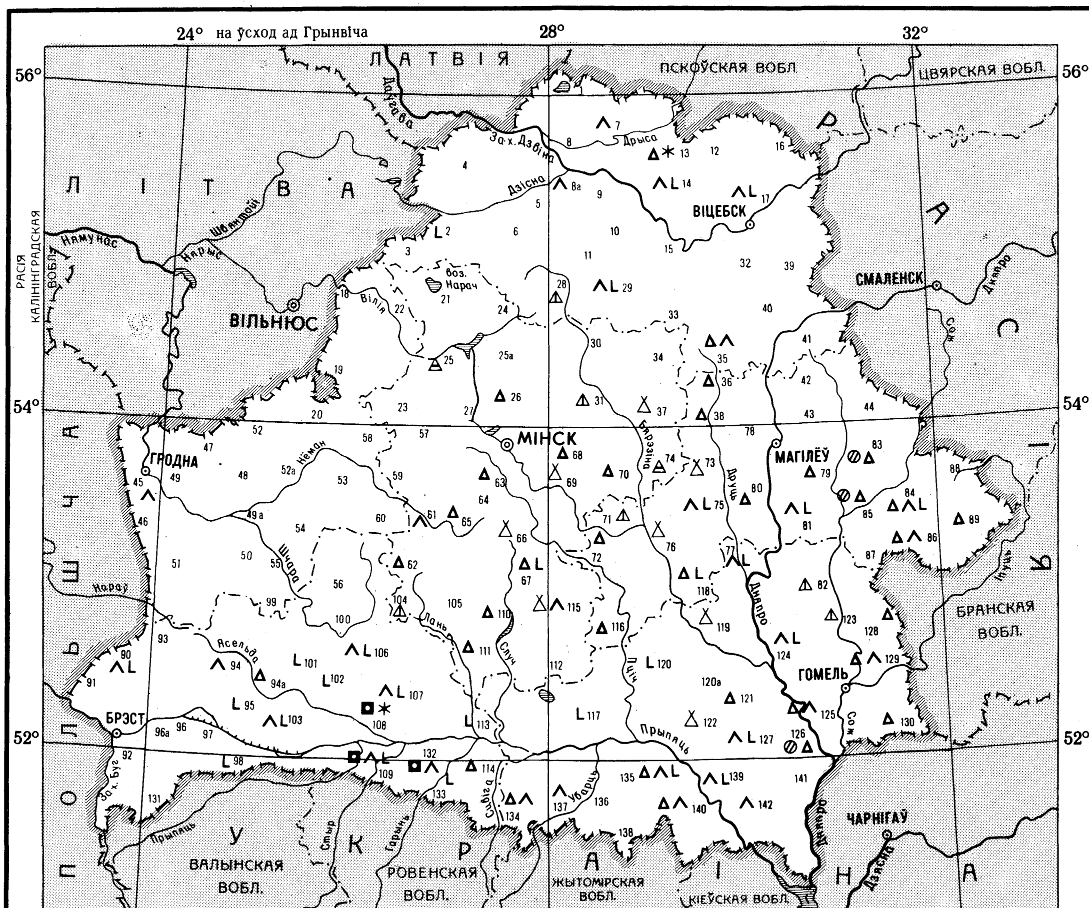

'МЯДОВАЯ НАСТОЙКА З ХМЕЛЕМ'

'АБРАДАВАЯ СТРАВА НА ПАМІНКАХ'

- ▲ КАНУ́Н
- ⧖ КАНУ́НА
- ◬ КАНО́Н
- ◬ АКАНО́Н
- ■ 'ФЭСТ'
- ✱ іншыя значэнні
- Λ іншыя назвы ў значэнні 'МЯДОВАЯ НАСТОЙКА З ХМЕЛЕМ'
- L іншыя назвы ў значэнні 'АБРАДАВАЯ СТРАВА НА ПАМІНКАХ'

1:5 000 000

ПАШЫРЭННЕ І ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *КАНЧА́Р*

Карта №27

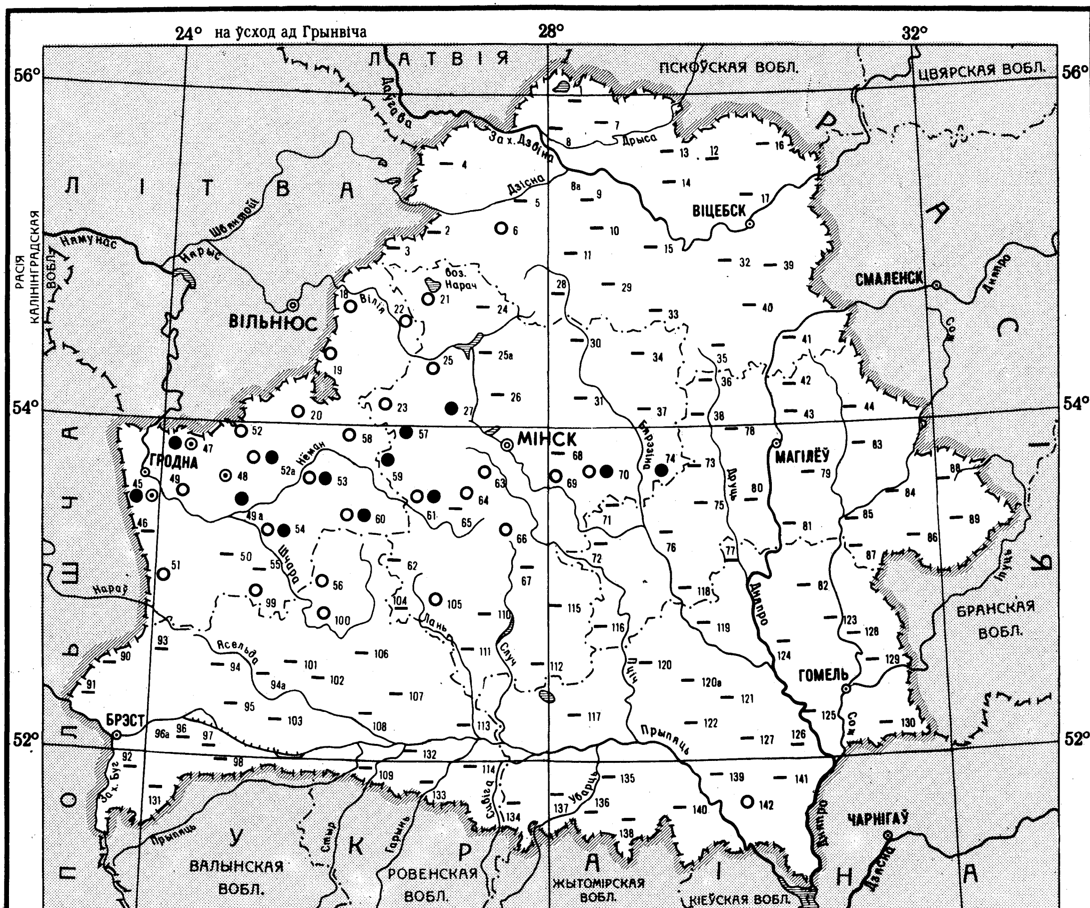

○ 'КАВАЛАК ЧАГО-НЕБУДЗЬ'

● 'КАРОТКАЯ ПАПЯРОЧНАЯ БАРАЗНА'

⊙ 'СУК,' ГАЛІНА'

– адсутнасць слова

1:5 000 000

ПАШЫРЭННЕ І ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *КАСЦІЦЬ*

Карта №28

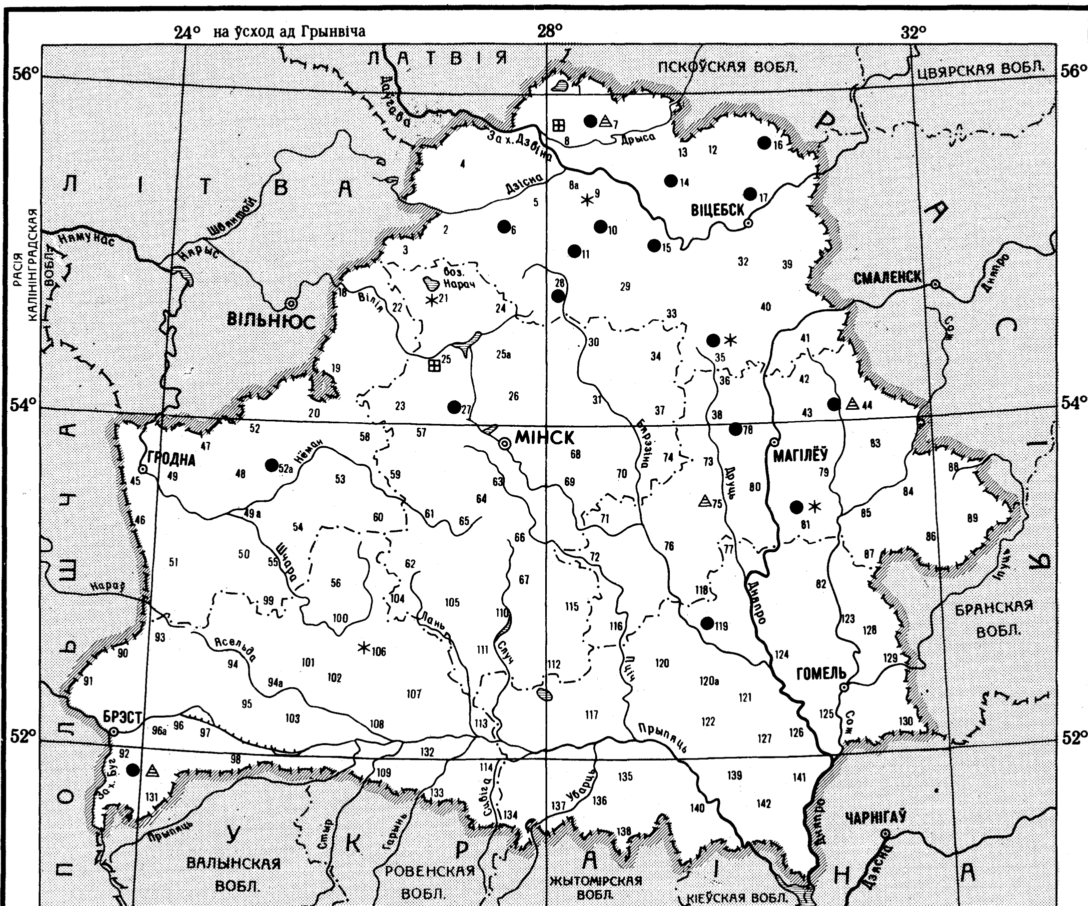

● 'ЛАЯЦЬ'

△ 'ПСАВАЦЬ ДА ЗНІШЧЭННЯ'

⊞ 'БІЦЬ, КАРАЦЬ'

✳ іншыя значэнні

1:5 000 000

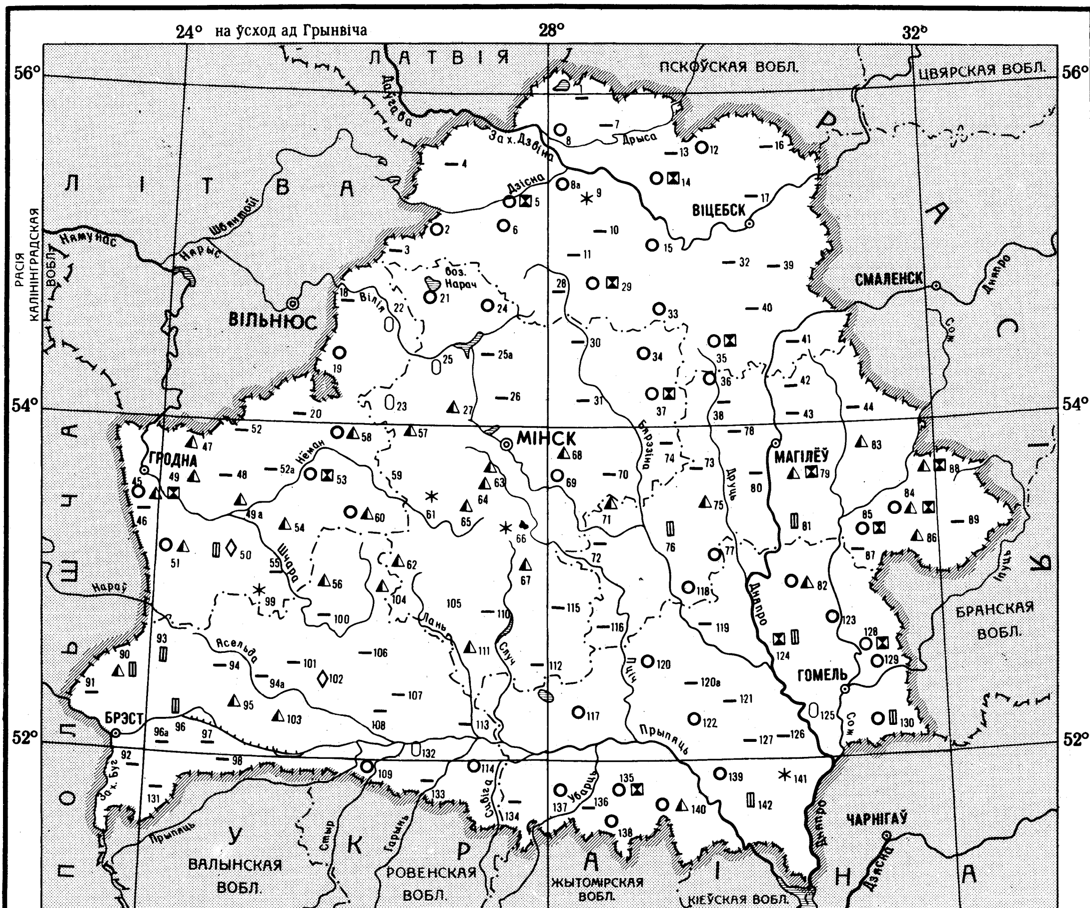

○ 'СІЛА, МОЦ, ЗДАРОЎЕ'

◭ 'СЕЛЯДЗЕЧНЫ РАСОЛ'

⊠ 'СОК З ЯГАД'

▯ 'ГУЛЬНЯ Ў ГАРАДКІ'

◇ 'ПАЛАЧКА, ЯКУЮ ЗБІВАЮЦЬ ДОЎГАЮ ПАЛКАЙ'

0 ТОЛЬКІ Ў ВЫРАЗАХ

✳ іншыя значэнні

— адсутнасць слова

1:5 000 000

ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *КЛЮ́ЧКА*

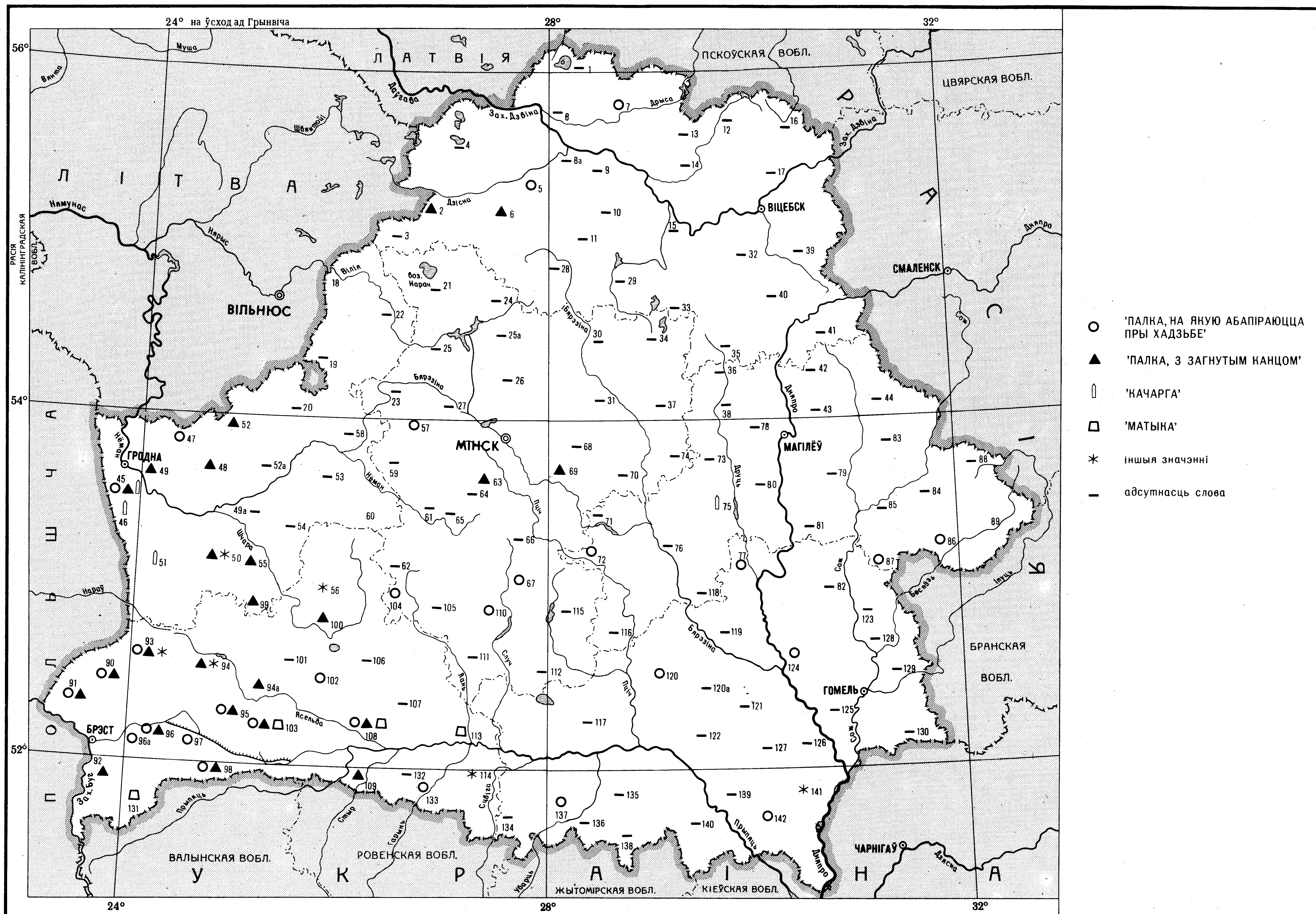

1:3 000 000

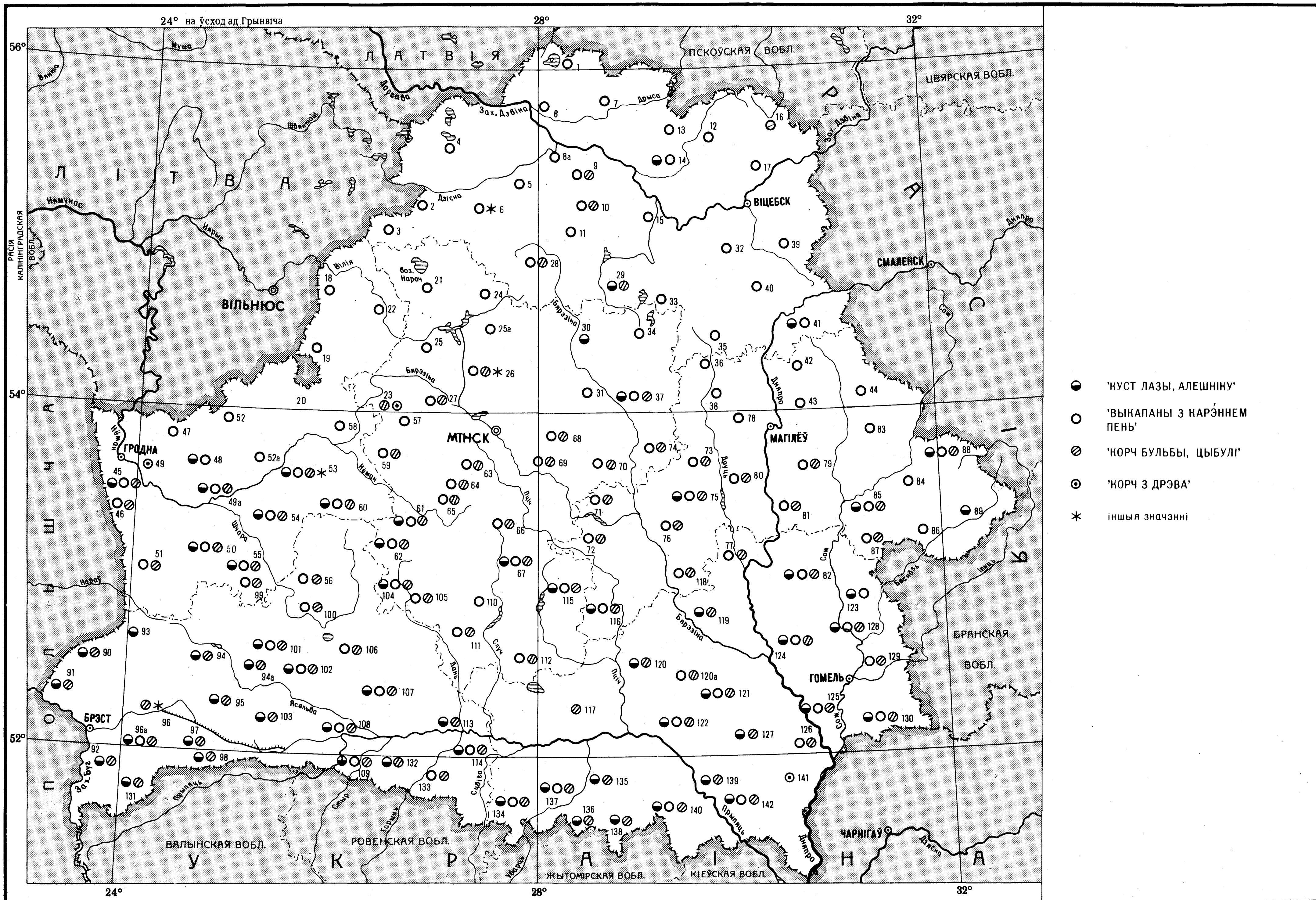

'КУСТ ЛАЗЫ, АЛЕШНІКУ'
'ВЫКАПАНЫ З КАРЭННЕМ ПЕНЬ'
'КОРЧ БУЛЬБЫ, ЦЫБУЛІ'
'КОРЧ З ДРЭВА'
іншыя значэнні
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
СМАЛЕНСК
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
МІНСК
МАГІЛЁЎ
ГРОДНА
БРЭСТ
ГОМЕЛЬ
ЧАРНІГАЎ
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°

1:3 000 000

ПАШЫРЭННЕ СЛОВА *КРУ́ШНЯ*

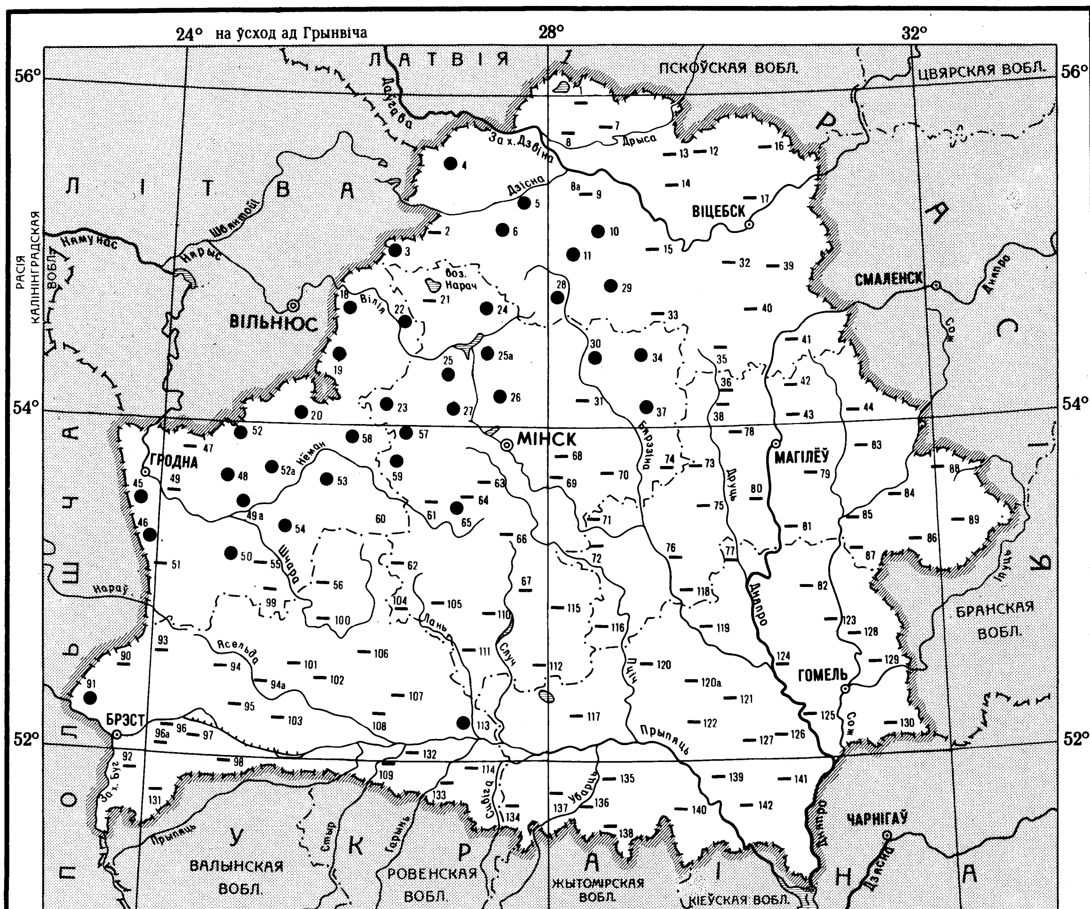

● 'КУЧА КАМЕННЯ, БУЛЬБЫ, ЯЕК'

– адсутнасць слова

1:5 000 000

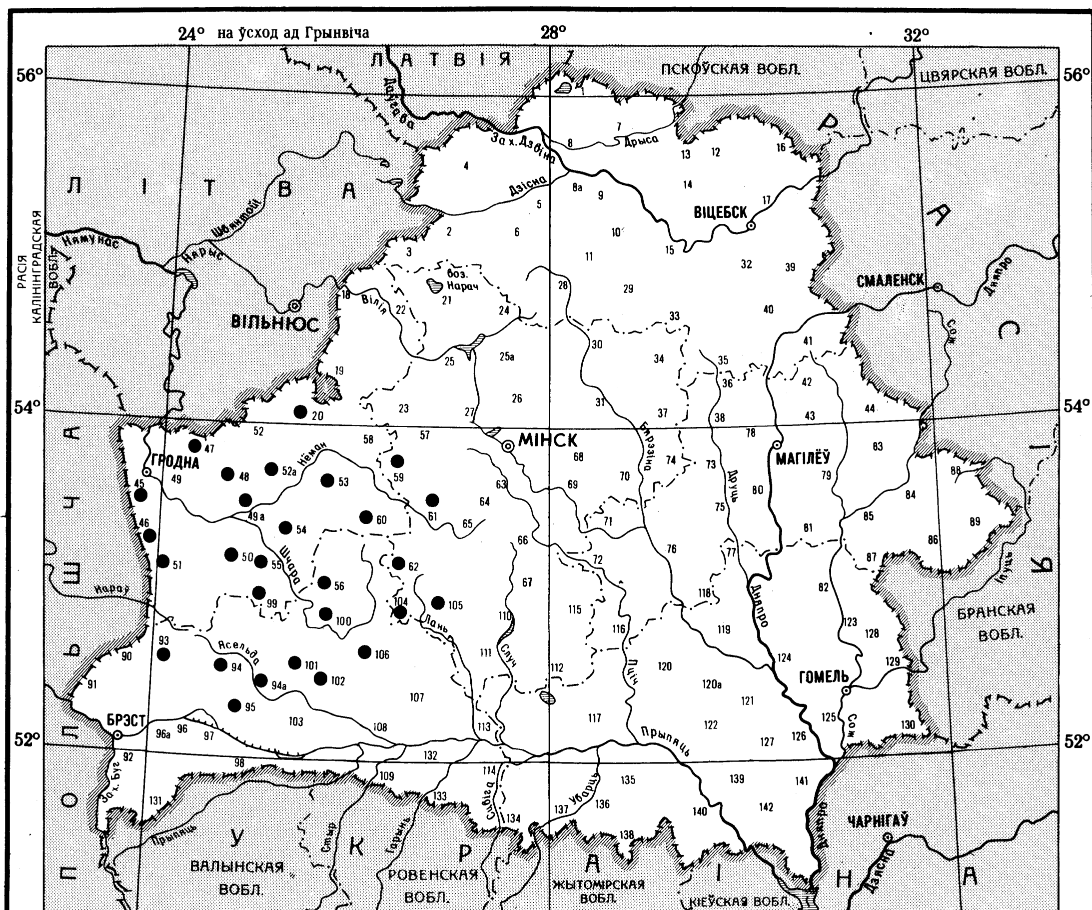
на ўсход ад Грынвіча
ЛАТВІЯ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
ЛІТВА
РАСІЯ
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ПОЛЬШЧА
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
УКРАІНА
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
ЧАРНІГАЎ

● КУ́ДАСА

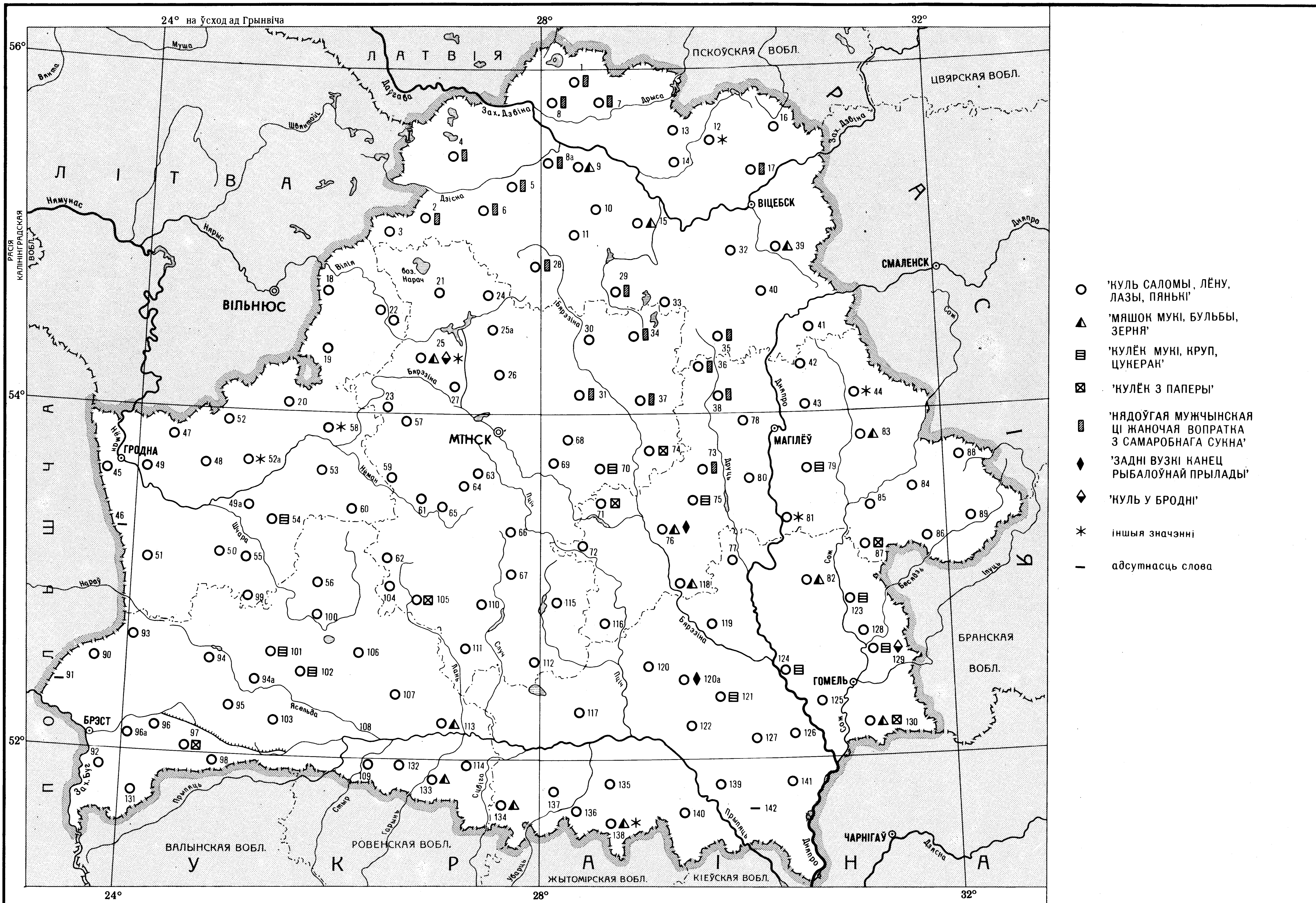
'КУЛЬ САЛОМЫ, ЛЁНУ, ЛАЗЫ, ПЯНЬКІ'
'МЯШОК МУКІ, БУЛЬБЫ, ЗЕРНЯ'
'КУЛЁК МУКІ, КРУП, ЦУКЕРАК'
'КУЛЁК З ПАПЕРЫ'
'НЯДОЎГАЯ МУЖЧЫНСКАЯ ЦІ ЖАНОЧАЯ ВОПРАТКА З САМАРОБНАГА СУКНА'
'ЗАДНІ ВУЗКІ КАНЕЦ РЫБАЛОЎНАЙ ПРЫЛАДЫ'
'КУЛЬ У БРОДНІ'
іншыя значэнні
адсутнасць слова
24° на ўсход ад Грынвіча
ЛАТВІЯ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
ЛІТВА
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
УКРАІНА
РАСІЯ
ПОЛЬШЧА
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.

1:3 000 000

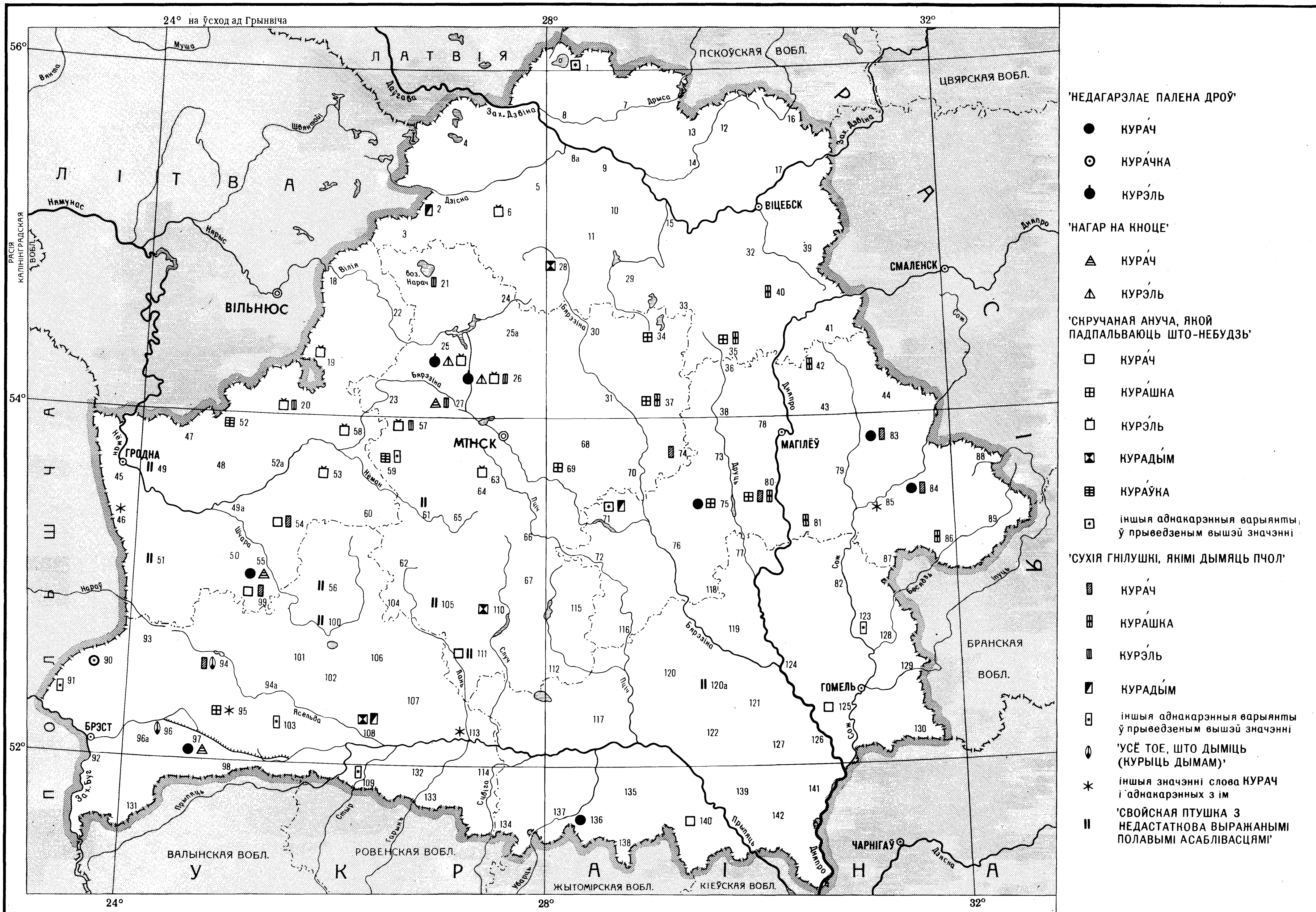
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
24°
28°
32°
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
РАСІЯ
ПОЛЬШЧА
УКРАІНА
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
СМАЛЕНСК
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
ЧАРНІГАЎ
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
'НЕДАГАРЭЛАЕ ПАЛЕНА ДРОЎ'
КУРА́Ч
КУРА́ЧКА
КУРЭ́ЛЬ
'НАГАР НА КНОЦЕ'
КУРА́Ч
КУРЭ́ЛЬ
'СКРУЧАНАЯ АНУЧА, ЯКОЙ ПАДПАЛЬВАЮЦЬ ШТО-НЕБУДЗЬ'
КУРА́Ч
КУРА́ШКА
КУРЭ́ЛЬ
КУРАДЫ́М
КУРАЎКА
іншыя аднакарэнныя варыянты ў прыведзеным вышэй значэнні
'СУХІЯ ГНІЛУШКІ, ЯКІМІ ДЫМЯЦЬ ПЧОЛ'
КУРА́Ч
КУРА́ШКА
КУРЭ́ЛЬ
КУРАДЫ́М
іншыя аднакарэнныя варыянты ў прыведзеным вышэй значэнні
'УСЁ ТОЕ, ШТО ДЫМІЦЬ (КУРЫЦЬ ДЫМАМ)'
іншыя значэнні слова КУРАЧ і аднакарэнных з ім
'СВОЙСКАЯ ПТУШКА З НЕДАСТАТКОВА ВЫРАЖАНЫМІ ПОЛАВЫМІ АСАБЛІВАСЦЯМІ'

1:3 000 000

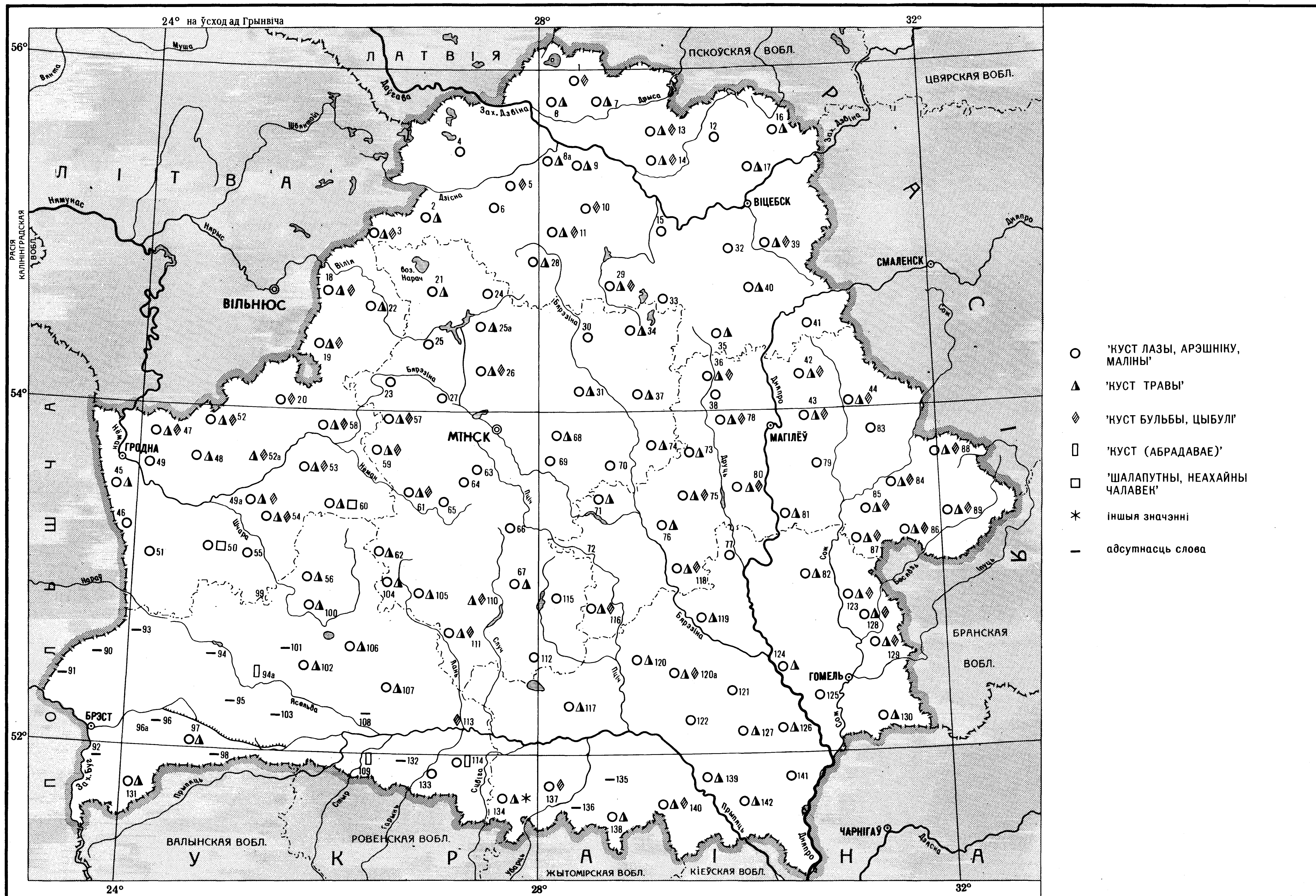
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ПОЛЬШЧА
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
МАГІЛЁЎ
ГРОДНА
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
УКРАІНА
Зах. Дзвіна
Дзвіна
Дзісна
Вілія
Нёман
Нямунас
Нярыс
Бярэзіна
Дняпро
Сож
Друць
Прыпяць
Пціч
Случ
Ясельда
Шчара
Нараў
Зах. Буг
Горынь
Убарць
Іпуць
Беседзь
Дэсна
Дрыса
Мушa
Вента
Даугава
воз. Нарач
О 'КУСТ ЛАЗЫ, АРЭШНІКУ, МАЛІНЫ'
▲ 'КУСТ ТРАВЫ'
◊ 'КУСТ БУЛЬБЫ, ЦЫБУЛІ'
▯ 'КУСТ (АБРАДАВАЕ)'
□ 'ШАЛАПУТНЫ, НЕАХАЙНЫ ЧАЛАВЕК'
✳ іншыя значэнні
— адсутнасць слова

1:3 000 000

ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *ЛАВА*

24° на ўсход ад Грынвіча

○ 'ЛАЎКА ДЛЯ СЯДЗЕННЯ'

▲ 'УЧАСТАК, ЗАГОН ЗЯМЛІ'

◭ 'УЧАСТАК ЗЯМЛІ АДНАГО ГАСПАДАРА'

◭ 'УЧАСТАК СЕНАКОСУ'

▯ 'ЧАСТКА ПЛЫТА'

◬ 'ЧАСТКА БАЛОТА'

⊠ 'ДАРОГА'

⧫ 'МАГАЗІН'

* іншыя значэнні

— адсутнасць слова

ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *ЛАНО́*

Карта №38

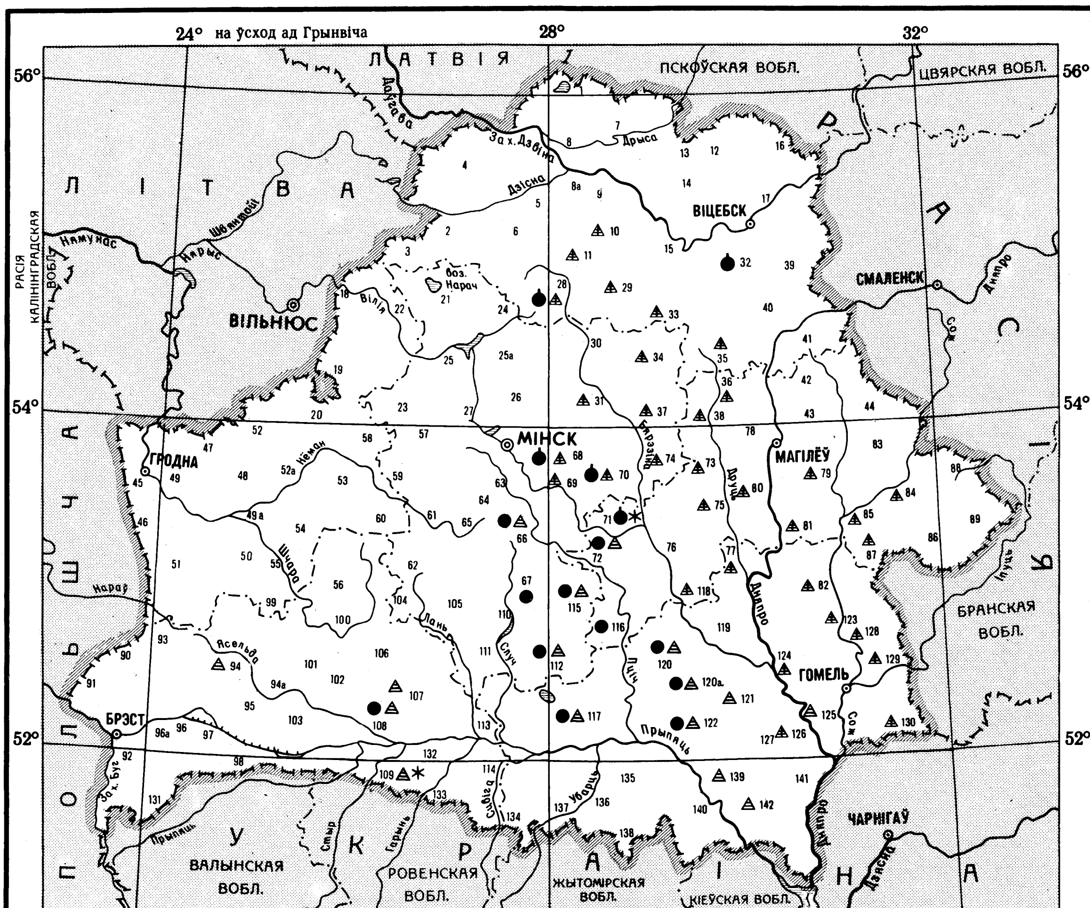

ЛАНО́ 'БЯРЭМЯ ДРОЎ І ІНШ.'

УЛО́ННЕ

НА ЛАНО́ 'УЗЯЦЬ ДЗІЦЯ НА ЛАНО: НА КАЛЕНІ, НА РУКІ'

НА ЎЛО́ННЕ

іншыя значэнні

1:5 000 000

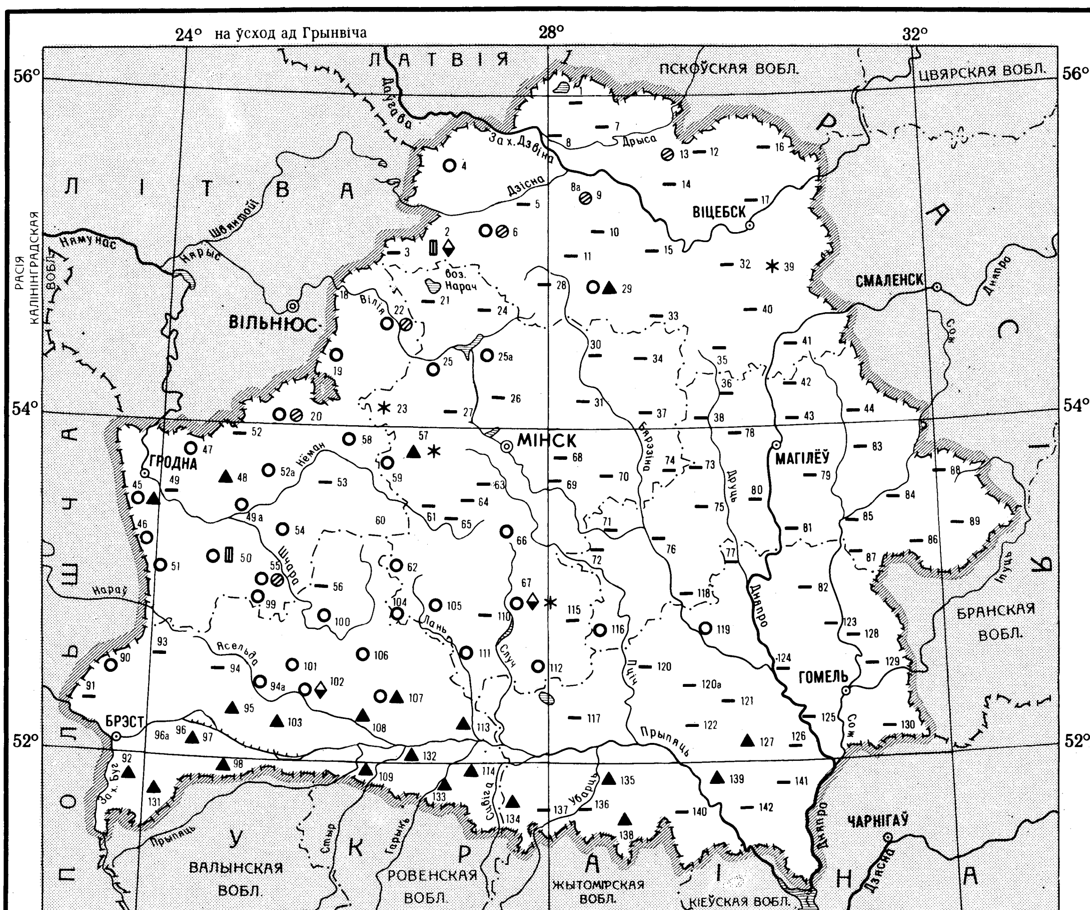

'ПАДЗЕМНЫЯ НОРЫ, РАЗМЫТЫЯ ВАДОЙ ЦІ ПРАРЫТЫЯ МЫШАМІ'

'ПАДЗЕМНЫ ХОД'

'СКЛЕП, ПАДЗЯМЕЛЛЕ'

'ДУШНІК У ПАДМУРОЎЦЫ'

'ХАДЫ Ў ПЕЧЫ'

іншыя значэнні

адсутнасць слова

1:5 000 000

ПАШЫРЭННЕ І ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *ЛОЎЖ*

Карта №40

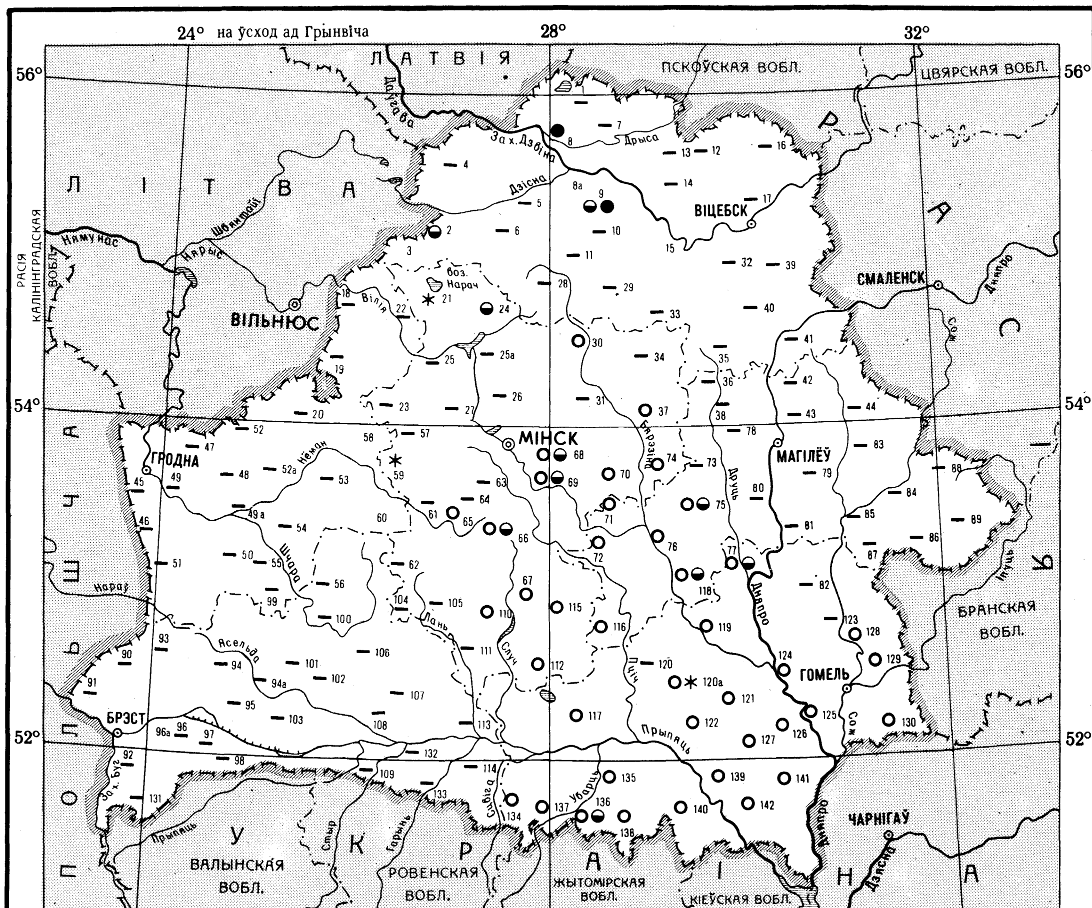

○ 'КУЧА СУХОГА ГАЛЛЯ'

◒ 'КАРАВЫЯ АНУЧЫ, ГРАЗНАЯ БЯЛІЗНА'

● ЗВЯРЫНАЕ ЛОГАВА'

✱ іншыя значэнні

— адсутнасць слова

1:5 000 000

ПАШЫРЭННЕ І ЗНАЧЭННЕ СЛОЎ *ЛЯДАЧЫ, ЛЯДАШЧЫ, ЛЯДА́КІ*

Карта №41

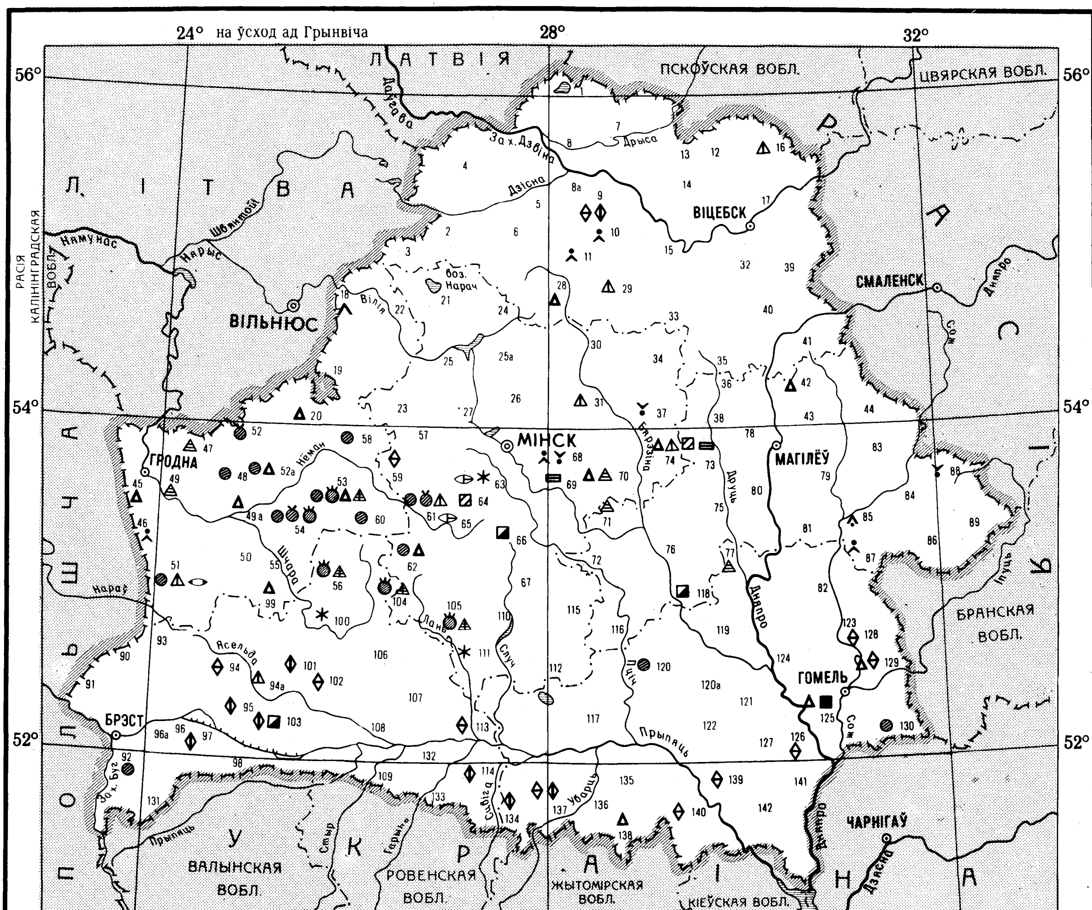

'ЗЛЫ'
- ЛЯДА́ЧЫ
- ЛЯДА́ШЧЫ
- ЛЯДА́КІ

'КЕПСКІ, НЯГОДНЫ'
- ЛЯДА́ЧЫ
- ЛЯДА́ШЧЫ
- ЛЯДА́ШТЫ
- ЛЯДА́КІ

'ГУЛЬТАЙ, ЛЯНІВЫ'
- ЛЯДАЧЫ
- ЛЯДАШЧЫ

'ХВОРЫ, СЛАБЫ НА ЗДАРОЎЕ'
- ЛЯДАЧЫ
- ЛЯДАШЧЫ
- ЛЯДАШТЫ

'НЕПАТРЭБНЫ, СТАРЫ' (ПРА СТАРЫЯ РЭЧЫ)
- ЛЯДАШТЫ

'ХУДЫ'
- ЛЯДА́ШЧЫ
- ЛЯДА́ШТЫ
- іншыя значэнні

лексемы, значэнне якіх не адзначана
- ЛЯДА́ЧЫ
- ЛЯДА́ШЧЫ
- ЛЯДА́КІ
- ЛЯДА́ІШНЫ

1:5 000 000

ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *ЛЯ́ЖДЖА*

Карта №42

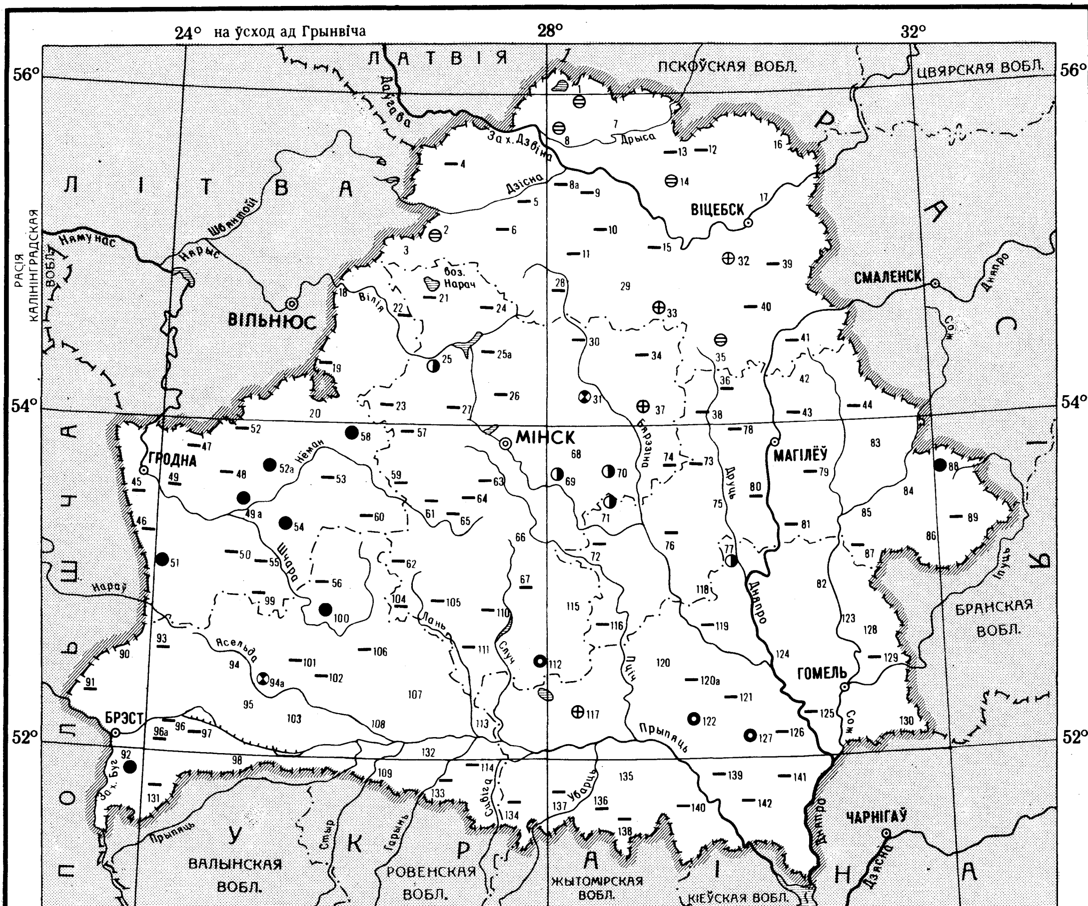

СЛОВА *ЛЯ́ЖДЖА* 'АСАКА' І ЯГО ВАРЫЯНТЫ:

- ● ЛЯ́ЖДЖА
- ◑ ЛЯ́ЖА
- ⊙ ЛЯ́ЧА
- ЛЯШЧ
- ⊖ Я́ЖДЖАР
- ⊕ Я́ЖДЖАЛЬ
- — адсутнасць фіксацыі слова *ЛЯЖДЖА* і яго варыянтаў

1:5 000 000

ПАШЫРЭННЕ І ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *МАКЛЯ́К*

Карта №43

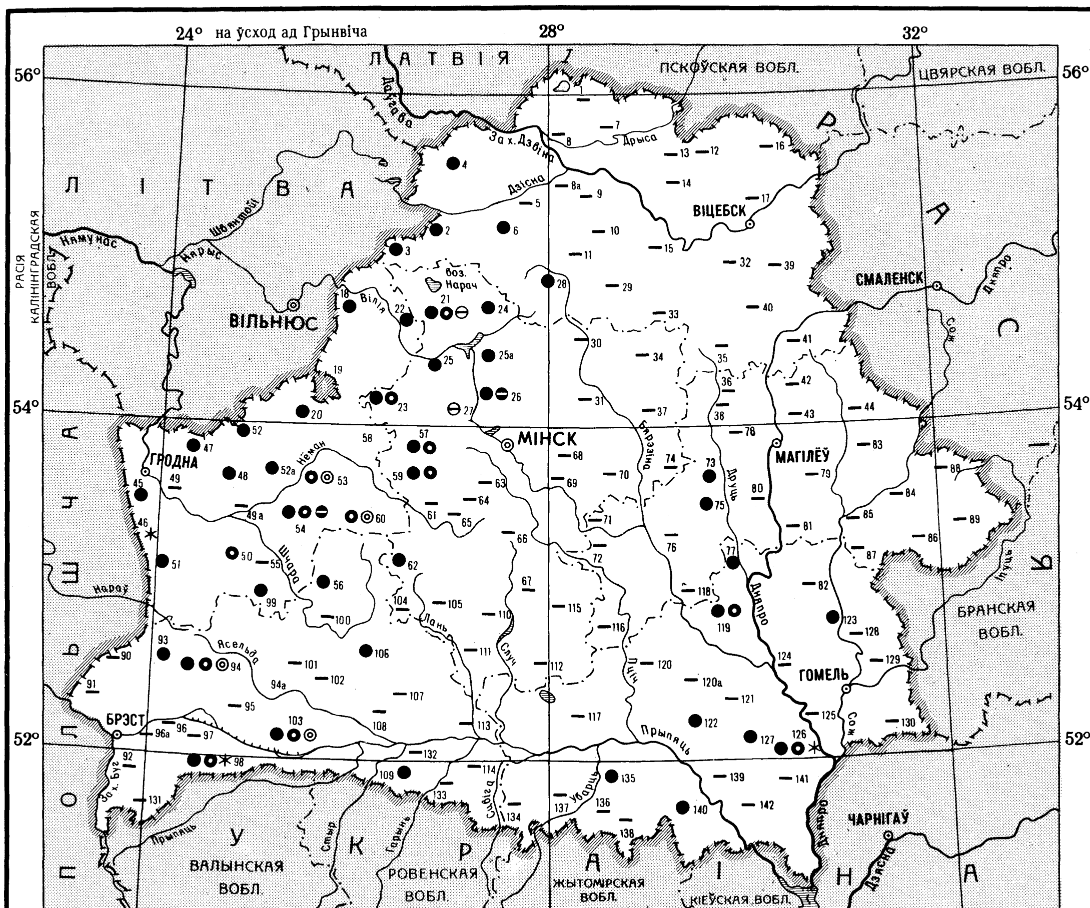

● 'ПРАМОКЛАЕ БЕРВЯНО ЦІ КАВАЛАК ДРЭВА'

◉ 'МОКРАЕ АДЗЕННЕ'

◎ 'ЧАЛАВЕК У МОКРЫМ АДЗЕННІ'

⊖ 'НІЗКАЕ МЕСЦА'

⊖ МІКРАТАПОНІМ

✳ іншыя значэнні

— адсутнасць слова

1:5 000 000

ПАШЫРЭННЕ І ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *МАНА́*

Карта №44

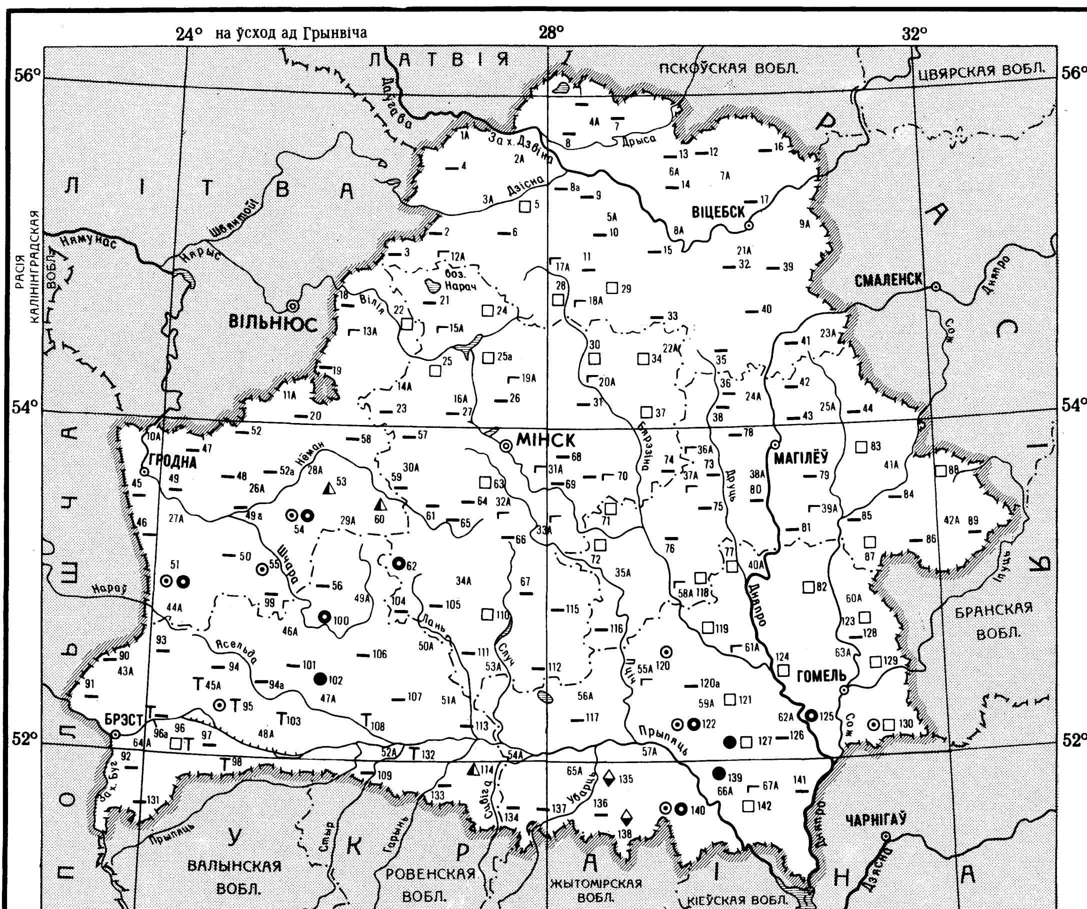

⊙ 'ПРЫЕМНЫ ПАХ'

◉ 'КІСЛЯ Ў ХЛЕБНАЙ ДЗЕЖЦЫ'

▲ 'ЦЯГА, ЖАДАННЕ'

● 'НЕКТАР У КВЕТКАХ'

◆ 'АЧМУРЭННЕ'

□ 'ХЛУСНЯ, НЯПРАЎДА'

Т 'ПРЫЕМНА ПАХНЕ'

— адсутнасць слова

⌐ АЛА: 'ПАДМАНВАЦЬ'

1:5 000 000

ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *МІТРЭ́НГА (МІТРЭ́НКА)*

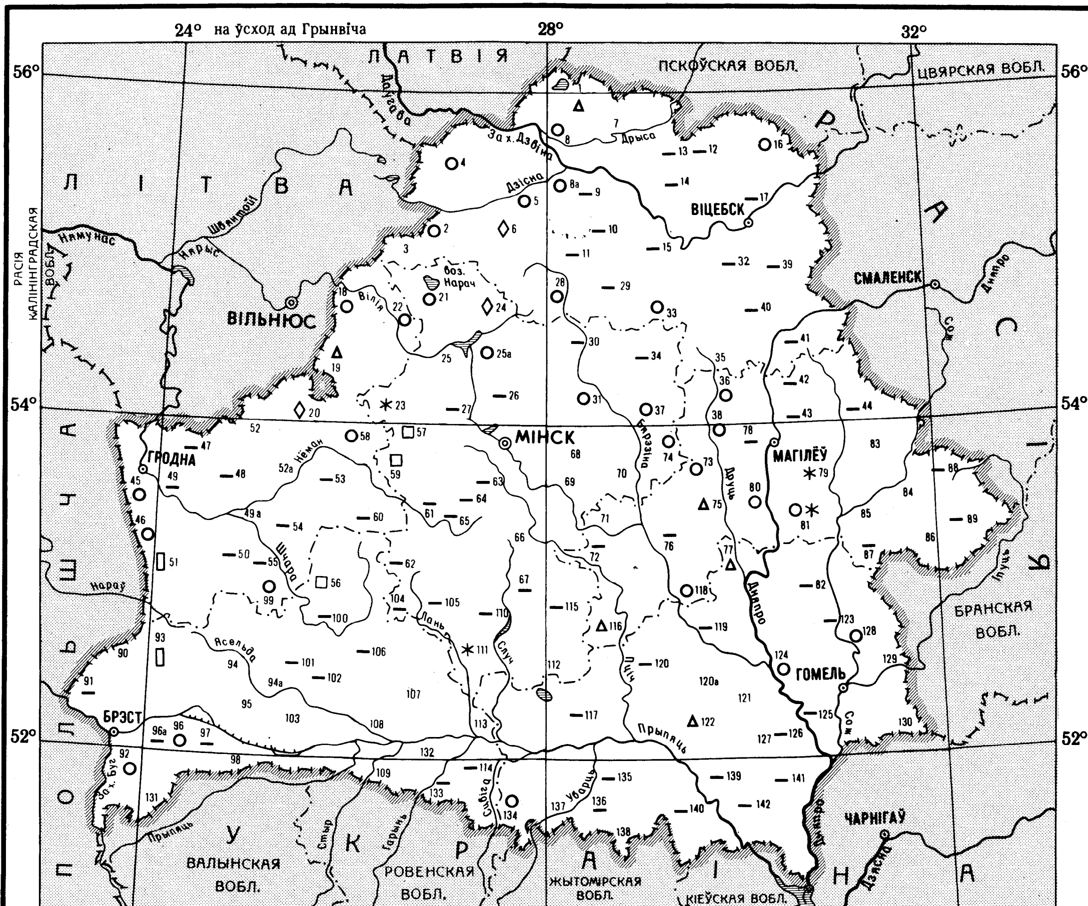

○ 'ТРЫВОГА, НЕСПАКОЙ'

△ 'ШУМ, СВАРКА'

▯ 'КЛОПАТ, ЛІШНЯЯ ТРЫВОГА'

◇ 'ПЕРАШКОДА'

□ 'ПРАПАЖА, СТРАТА'

✳ іншыя значэнні

— адсутнасць слова

1:5 000 000

ПАШЫРЭННЕ І ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *НАЎДА́*

Карта №46

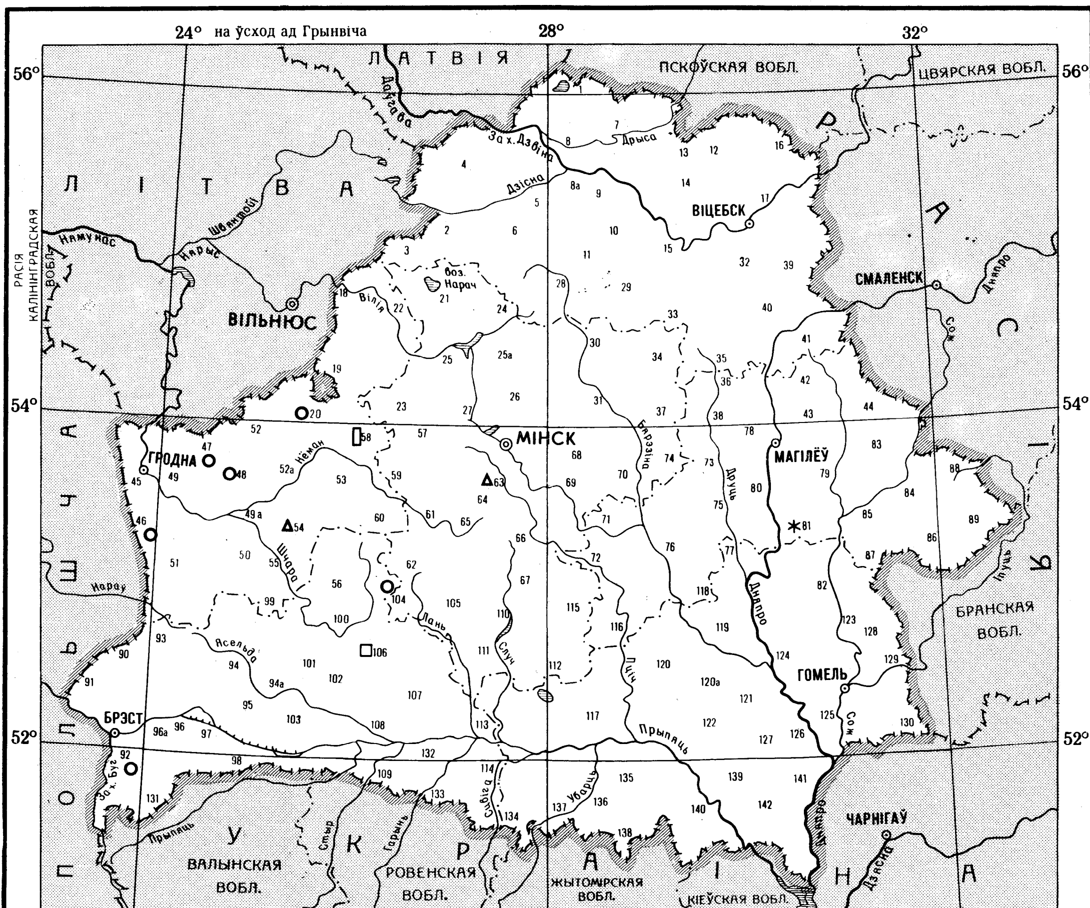

'КАРЫСЦЬ'

○ НАЎДА

△ ІРАН. 'НАВІНА'

▯ 'ВАРТАСЦЬ, ГОДНАСЦЬ'

□ 'МАЛА'

∗ іншыя значэнні

1:5 000 000

ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *ПАДОЛ*

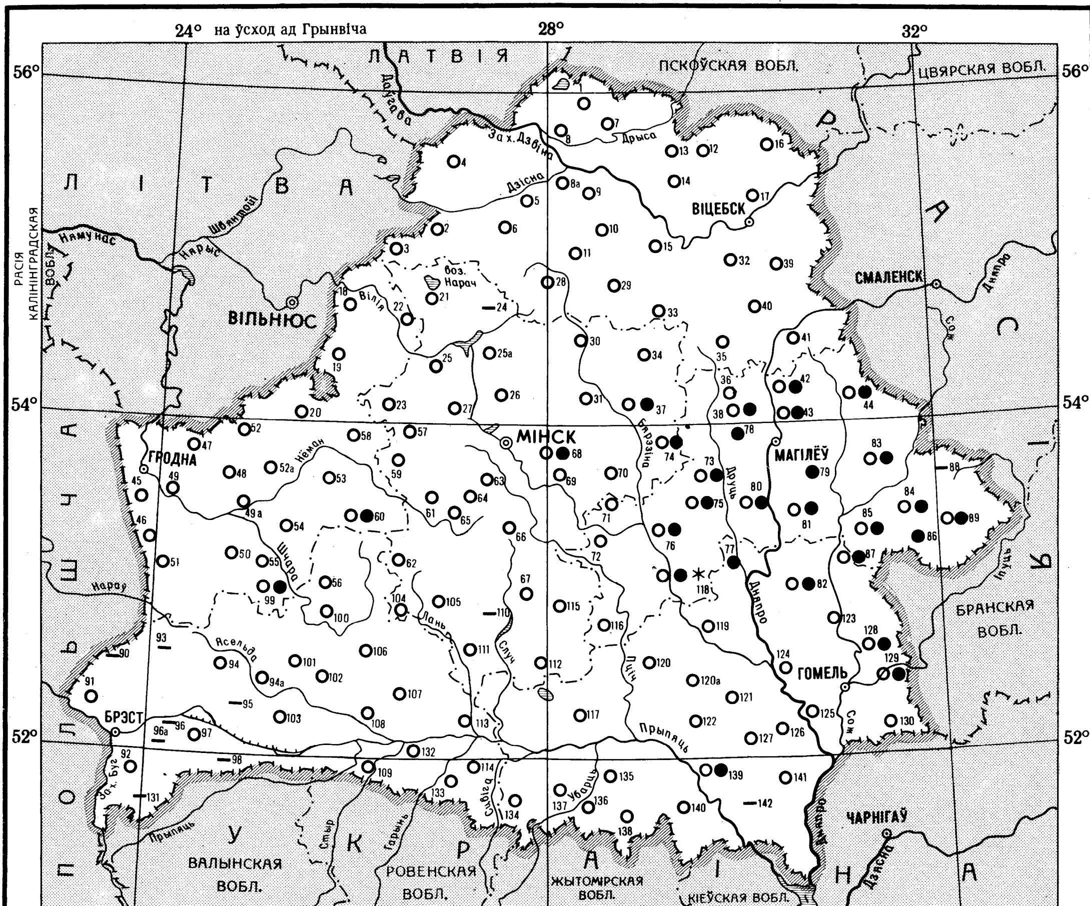

○ 'НІЖНЯЯ ЧАСТКА ВОПРАТКІ'

● 'МЕСЦА НА РЭЧЦЫ КАЛЯ ВЁСКІ'

* іншыя значэнні

— адсутнасць слова

1:5 000 000

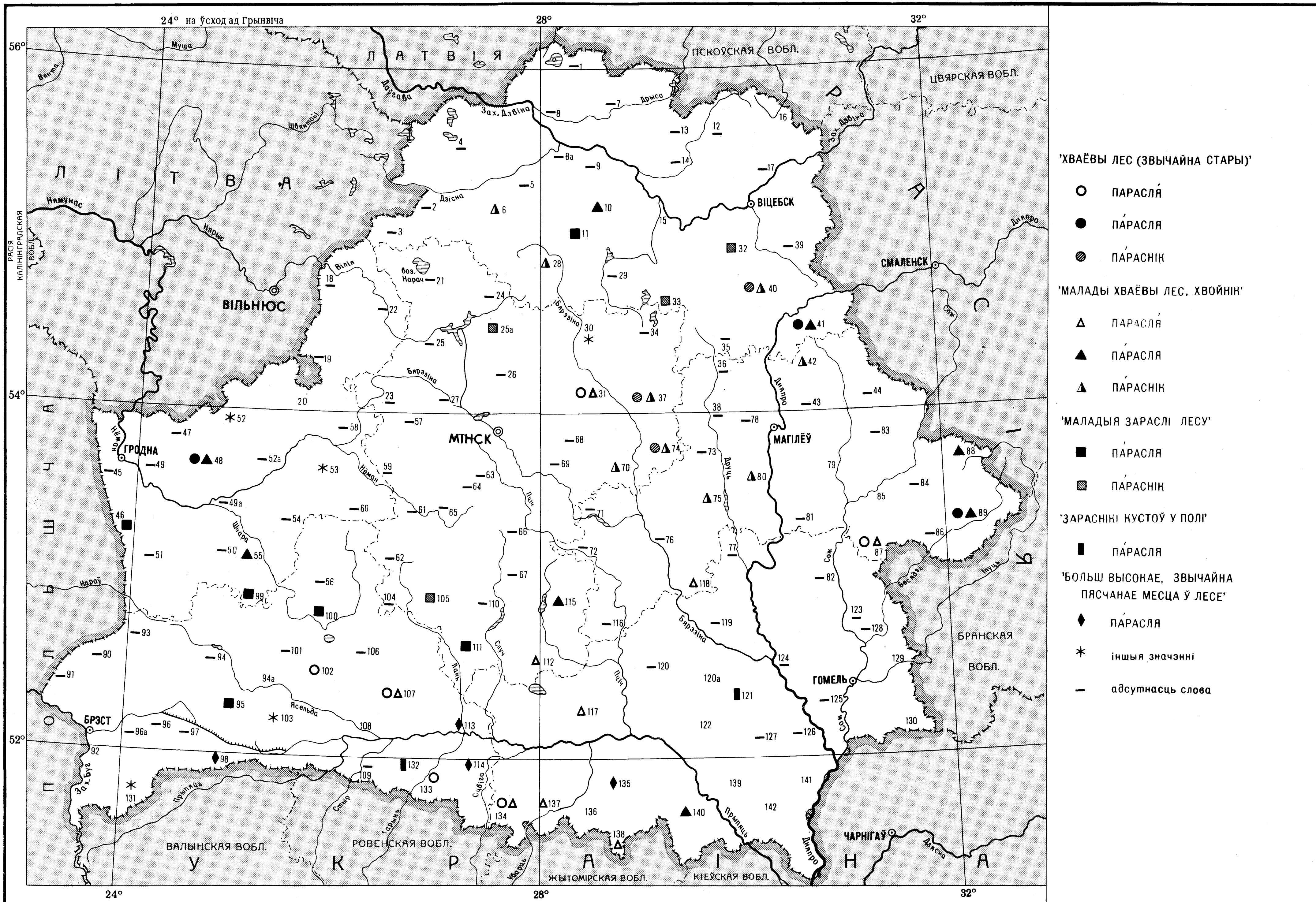

24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
24°
ЛАТВІЯ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
ЛІТВА
РАСІЯ
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ПОЛЬШЧА
УКРАІНА
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
Зах. Дзвіна
Даўгава
Дрыса
Дзісна
Вілія
Нёман
Нямунас
Нярыс
Шчара
Ясельда
Прыпяць
Бярэзіна
Дняпро
Сож
Друць
Пціч
Случ
Лань
Бесядзь
Іпуць
Дзясна
Зах. Буг
Нараў
Стыр
Горынь
Убарць
Сцвіга
Мужа
Вянта
Швянтоі
Воз. Нарач
'ХВАЁВЫ ЛЕС (ЗВЫЧАЙНА СТАРЫ)'
ПАРАСЛЯ́
ПА́РАСЛЯ
ПА́РАСНІК
'МАЛАДЫ ХВАЁВЫ ЛЕС, ХВОЙНІК'
ПАРАСЛЯ́
ПА́РАСЛЯ
ПА́РАСНІК
'МАЛАДЫЯ ЗАРАСЛІ ЛЕСУ'
ПА́РАСЛЯ
ПА́РАСНІК
'ЗАРАСНІКІ КУСТОЎ У ПОЛІ'
ПА́РАСЛЯ
'БОЛЬШ ВЫСОКАЕ, ЗВЫЧАЙНА ПЯСЧАНАЕ МЕСЦА Ў ЛЕСЕ'
ПА́РАСЛЯ
іншыя значэнні
адсутнасць слова

1:3 000 000

ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *ПАТРЭБА*

Карта № 49

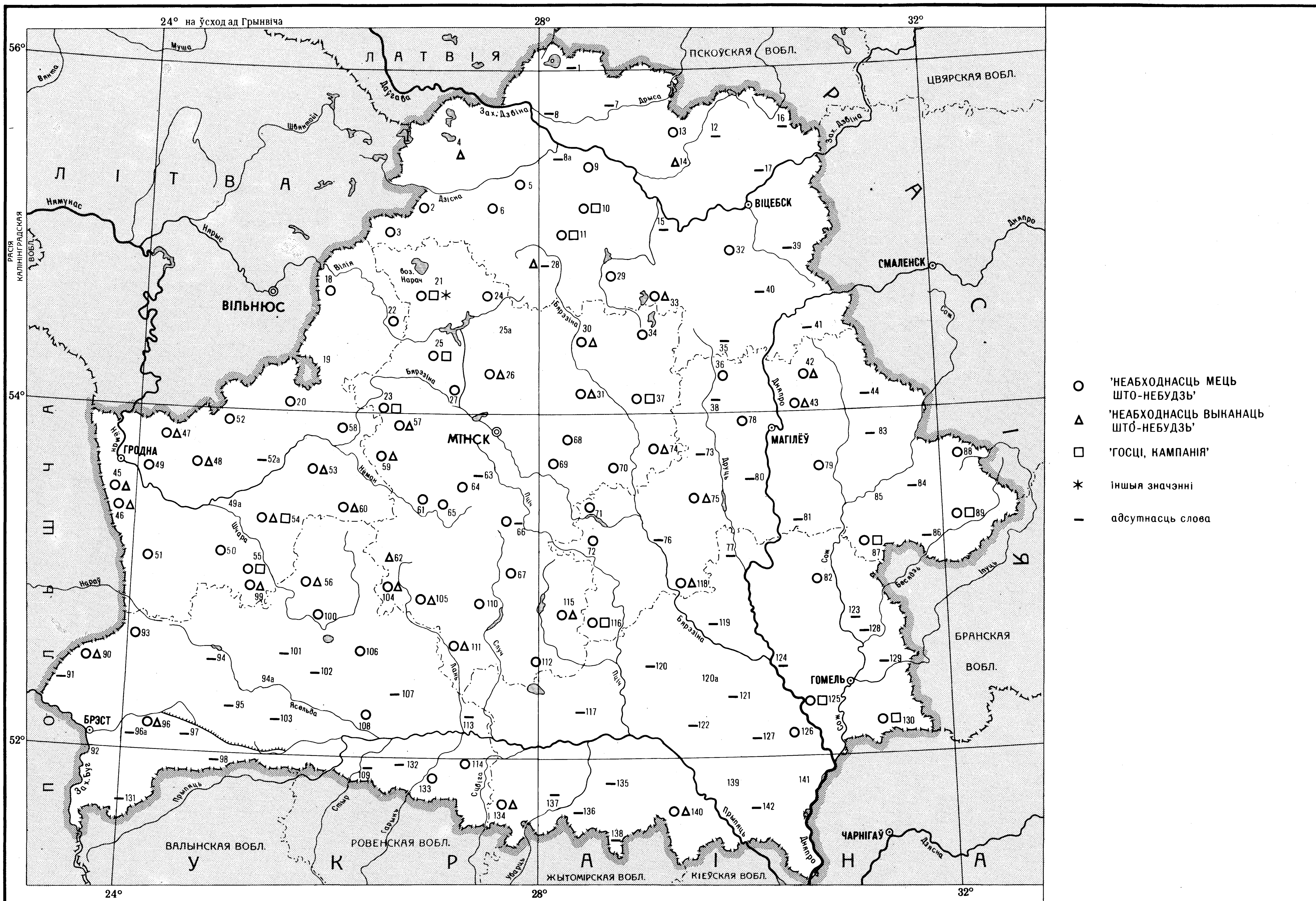

1:3 000 000

ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *ПА́ШНЯ (ПАШНЯ́)*

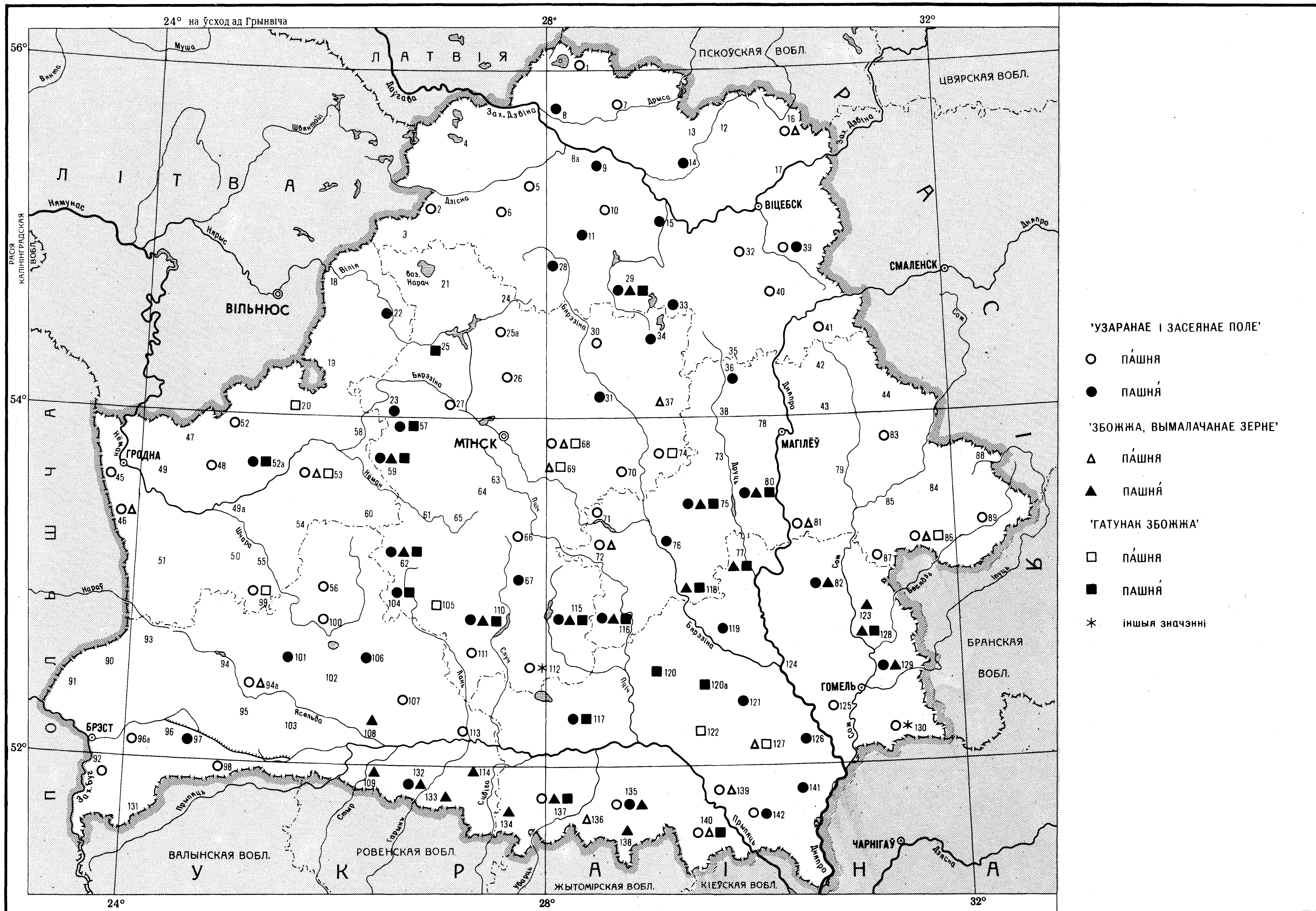

1:3 000 000

ПАШЫРЭННЕ СЛОВА *ПРЫДО́БА*

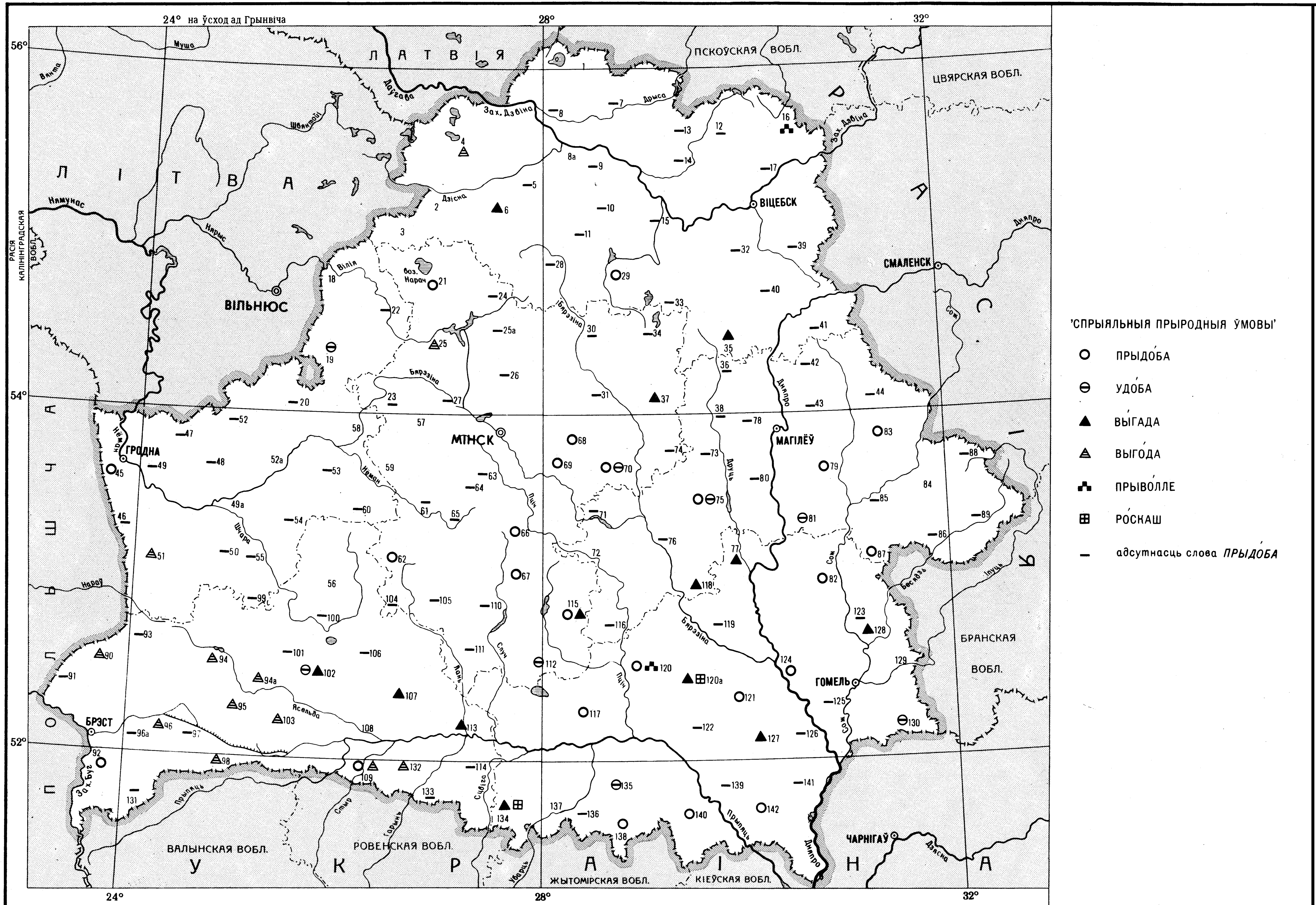

1:3 000 000

ПАШЫРЭННЕ І ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *ПЯРЭ́РВА* І ЯГО ВАРЫЯНТАЎ

Карта № 52

- 'ПЕРАПЫНАК У ПРАЦЫ, У ЧАСЕ, АДПАЧЫНАК'
- ПРО́РВА
- 'ПРАЦАЎНІК, СТАРАННЫ ЧАЛАВЕК'
- 'ПАДАРВАЦЦА АД ЦЯЖКАЙ ПРАЦЫ; ТУРБОТА, КЛОПАТ; ЧАЛАВЕК, ЯКІ ПАДАРВАЎСЯ'
- 'РУЧАЙ, РЭЧЫШЧА, РОЎ, ПРАМЫІНА, ЦЯЖКА ПРАХОДНЫ ЎЧАСТАК НА БАЛОЦЕ, МЕЛКАЕ МЕСЦА НА РАЦЭ'
- ПРО́РВА
- 'ПРАСТОРА, ПРАГАЛІНА, ДЗЕ ШТО-НЕБУДЗЬ ПЕРАРЫВАЕЦЦА; РАЗРЫЎ, ПРАРЭХ, ПРАМЕЖАК'
- ПРО́РВА
- 'ПОЛЕ, ПРАСТОРА, ЛЕС І ІНШ., ЯКІЯ РАДЗЯЛЯЮЦЬ ШТО-НЕБУДЗЬ'
- ПРЭ́РВА, ПРО́РВА
- 'СМАГА ПАСЛЯ ПАХМЕЛЛЯ'
- адсутнасць слова

1:3 000 000

ПАШЫРЭННЕ І ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *РУБ*

Карта №53

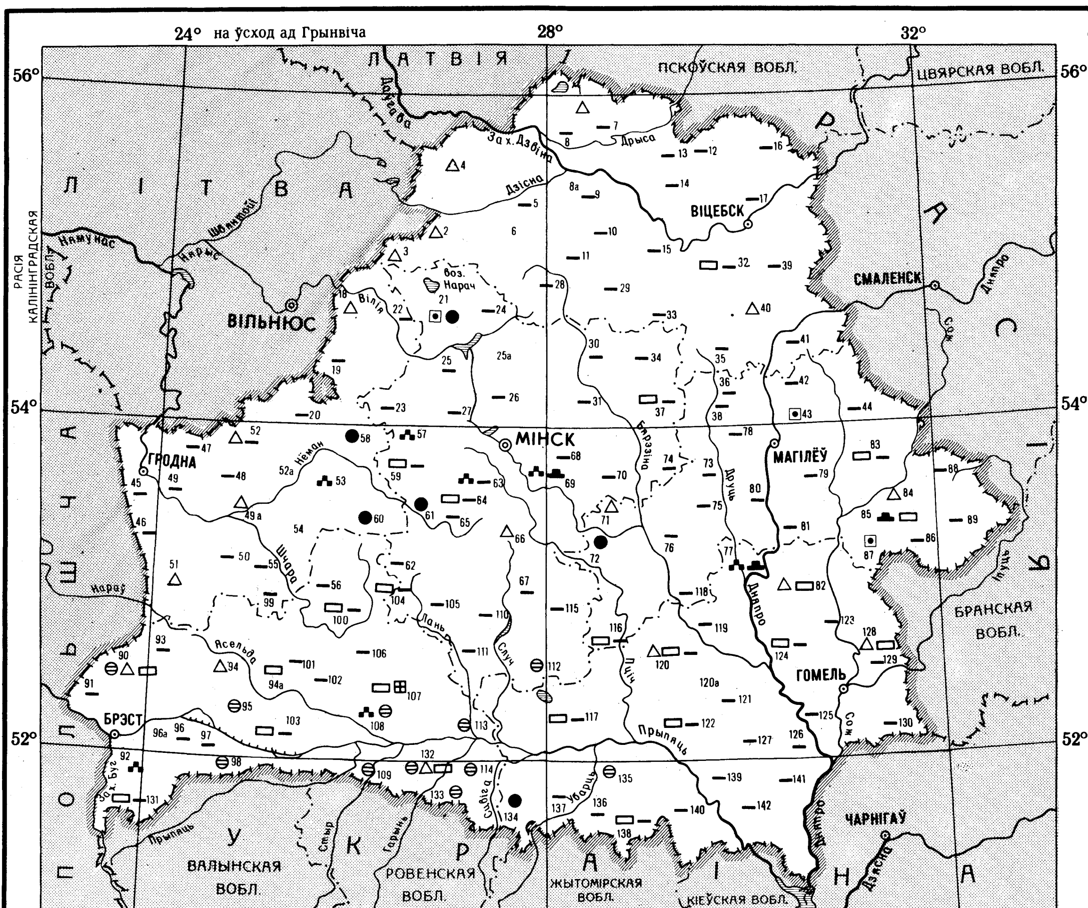

- ● РУБ 'ВОСТРЫ КРАЙ, ГРАНЬ ЧАГО-НЕБУДЗЬ'
- РУБ 'КРАЙ ЛЕСУ, БЕРАГ ВАДАЁМА'
- ⊡ іншыя значэнні слова *РУБ*
- НАЗВЫ ВЁСАК, МІКРАТАПОНІМЫ
- ⊖ РУБЕ́Ц
- △ БЕРАГ 'КРАЙ ЛЕСУ'
- ▭ КРАЙ 'УЗЛЕССЕ'
- ⊞ БУРТ 'БЕРАГ ВАДАЁМА'
- — адсутнасць слоў *РУБ, РУБЕ́Ц*

1:5 000 000

ПАШЫРЭННЕ І ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *РУМ*

Карта №54

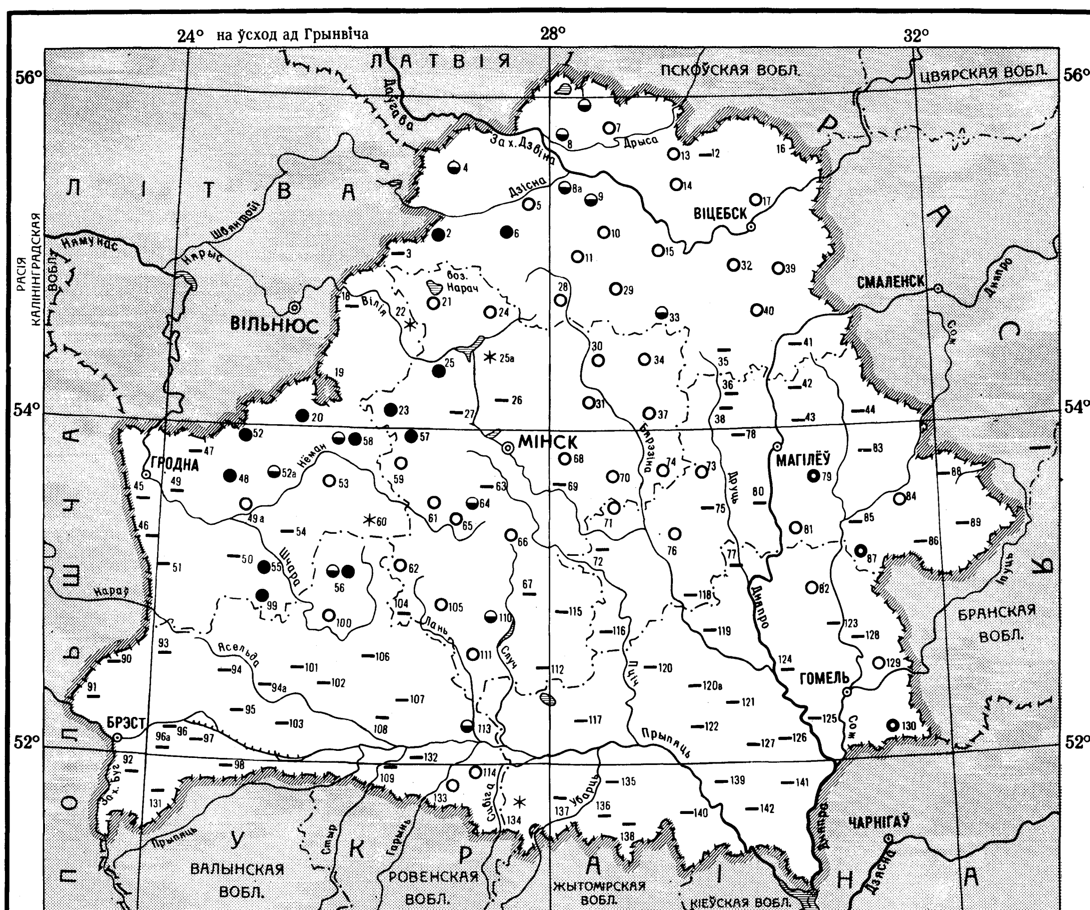

'БЕРАГ РАКІ, АДКУЛЬ СПЛАЎЛЯЮЦЬ ЛЕС'

'ШТАБЕЛЬ ЛЕСУ, БЯРВЕННЯЎ'

'ТЫП ЗАБУДОВЫ'

'ТРАВА, СЕНА'

іншыя значэнні

адсутнасць слова

1:5 000 000

ПАШЫРЭННЕ І ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *РУЯ́* І АДНАКАРЭННЫХ З ІМ

Карта №55

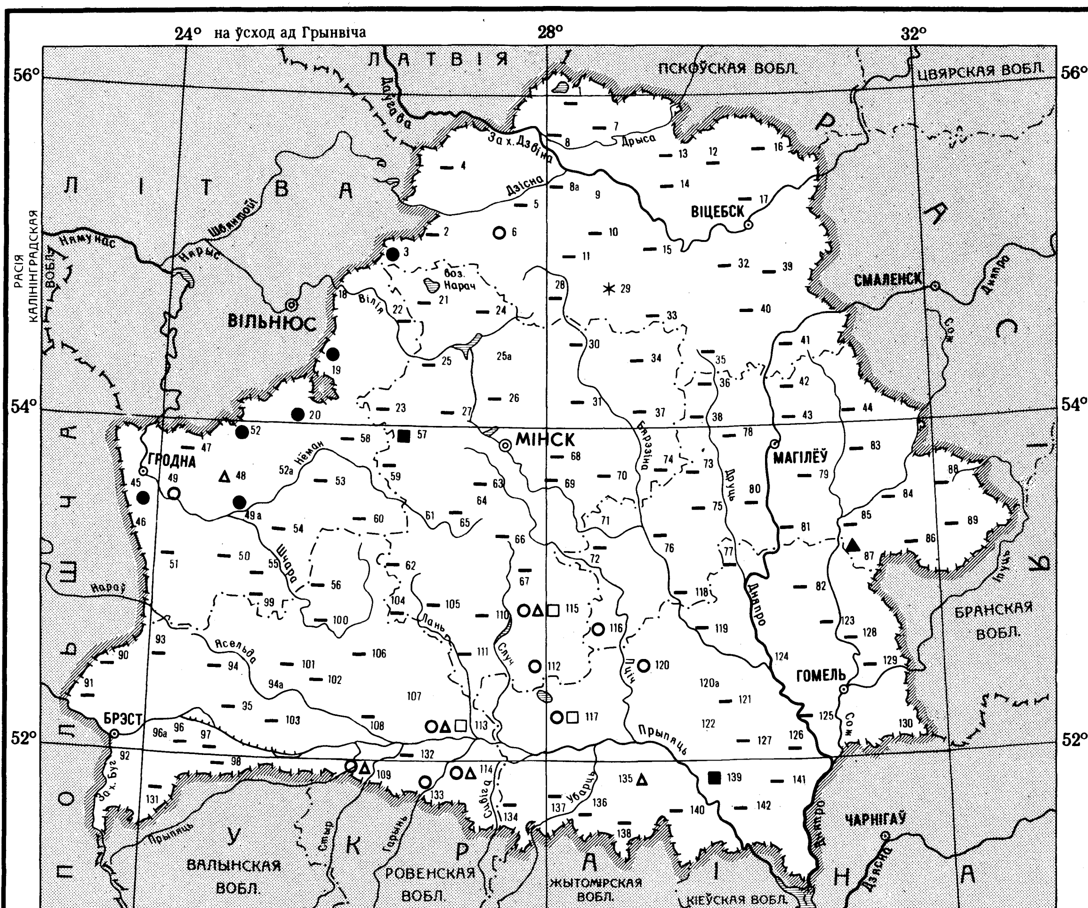

'СТАДА ВАЎКОЎ'

○ РУЯ́

● РУІ́НА

'РУЯ ДЗЯЦЕЙ(МНОГА)'

△ РУЯ́

▲ РУІ́НА

'ВОЎЧАЯ ГАЙНЯ'

□ РУЯ́

■ РУІ́НА

іншыя значэнні

✶ РУІ́НА

— адсутнасць слова

1:5 000 000

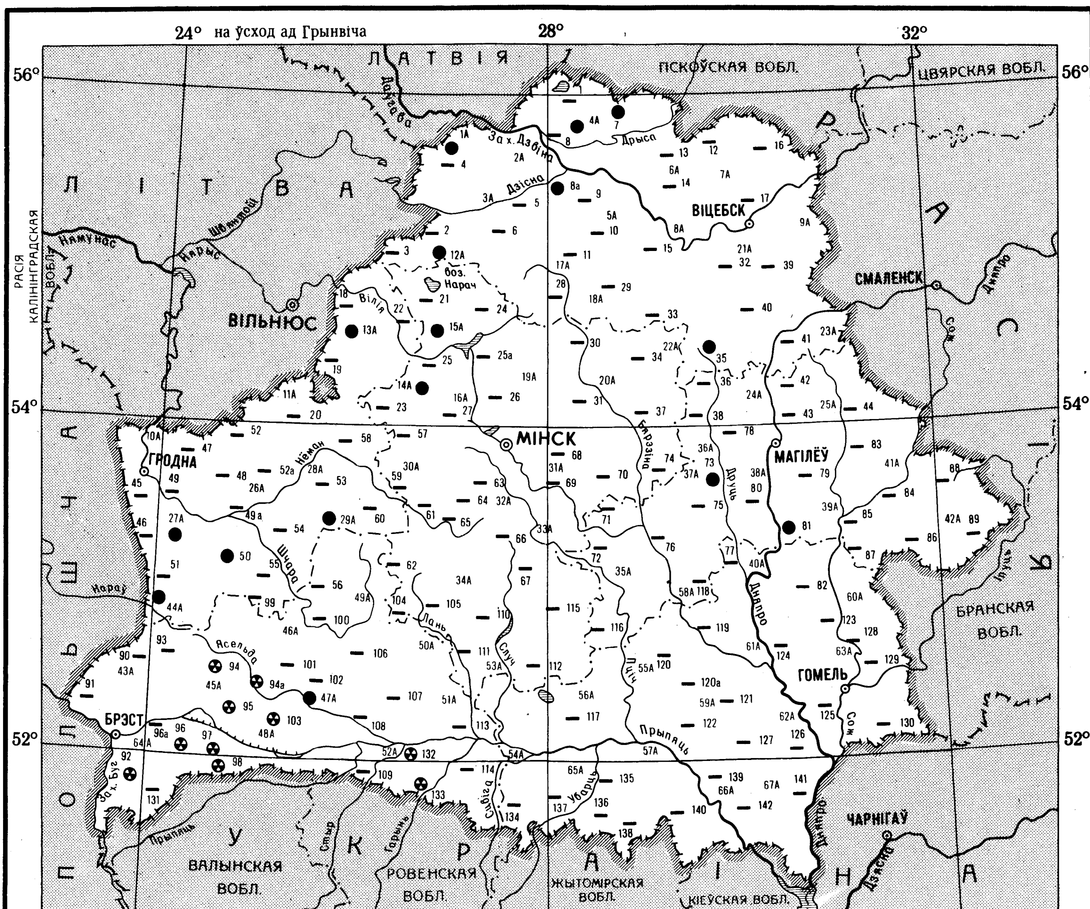

● 'ХВОЯ'

☢ 'ХВОШЧ'

– адсутнасць слова

1:5 000 000

ЗНАЧЭННЕ СЛОЎ *СЛІЖ, СЛІ́ЖЫК* І ІХ ВАРЫЯНТАЎ

Карта №57

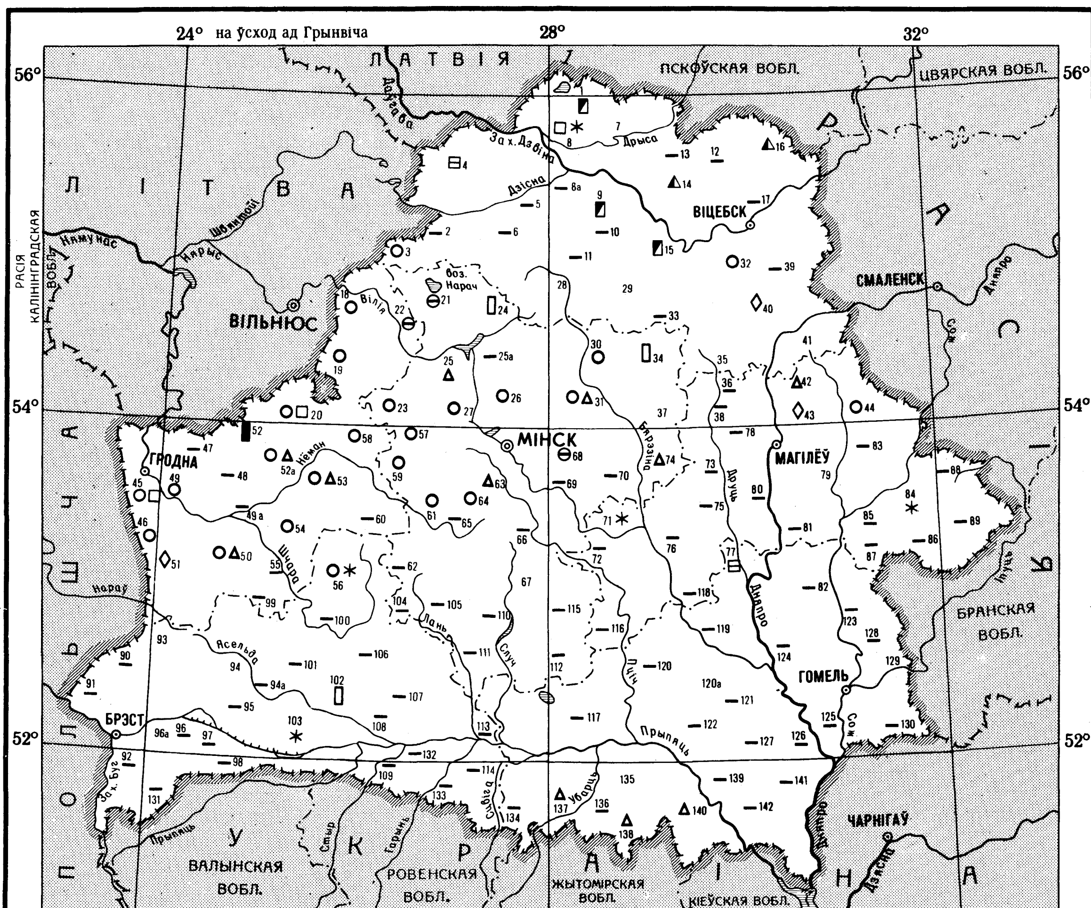

'ДРОБНАЯ РЫБКА'

○ СЛІЖ(Ш)

⊖ СЛІ́ЖЫК

'СМОЎЖ'

◇ СЛІЖ

'ПЕЧЫВА З МУКІ'

□ СЛІЖ

⊟ СЛІ́ЗІК

'БЕРВЯНО, ЯКОЕ КЛАДУЦЬ ПА БАКАХ МАСТА ДЛЯ ЎМАЦАВАННЯ НАСЦІЛУ'

△ СЛІЖ

◭ СЛЮГА́, СЛІГА́

'БЕРВЯНО, ПА ЯКІМ УСЦЯГВАЮЦЬ НАВЕРХ ЦЯЖКІЯ КАЛОДЫ, ЗРУБ І ІНШ.'

▯ СЛІЖ

▮ СЛІЖА́К

◩ СЛІГА́, СЛЮГА́

✱ іншыя значэнні

— адсутнасць слова

1:5 000 000

ПАШЫРЭННЕ І ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *СПАРЫННЯ*

Карта №58

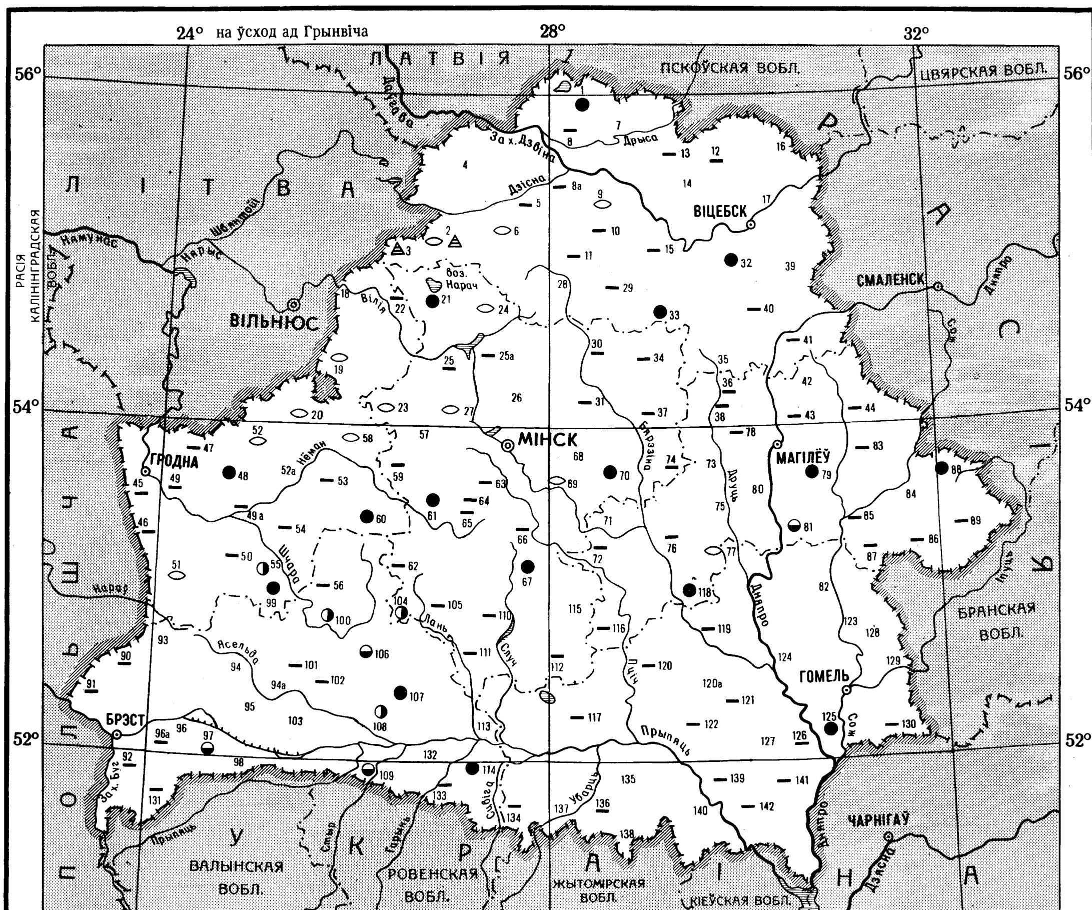

'СПОРЫ, ЧОРНЫЯ ЗЯРНЯТЫ Ў КОЛАСЕ'

● СПАРЫ́ННЯ

◑ СПОР

◒ СПАРЫ́Ш, СПАРЭ́Х, СПАРЭ́ХІ

'АБРАДАВЫ ХЛЕБ'

△ СПАРЫНЯ́, СПАРНЯ́

⬭ СПАРЫНЯ́, СПАРНЯ́, СПОР у пажаданнях

— адсутнасць слова

1:5 000 000

ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *СТАЎПЕ́Ц (СТОЎБ)*

Карта № 59

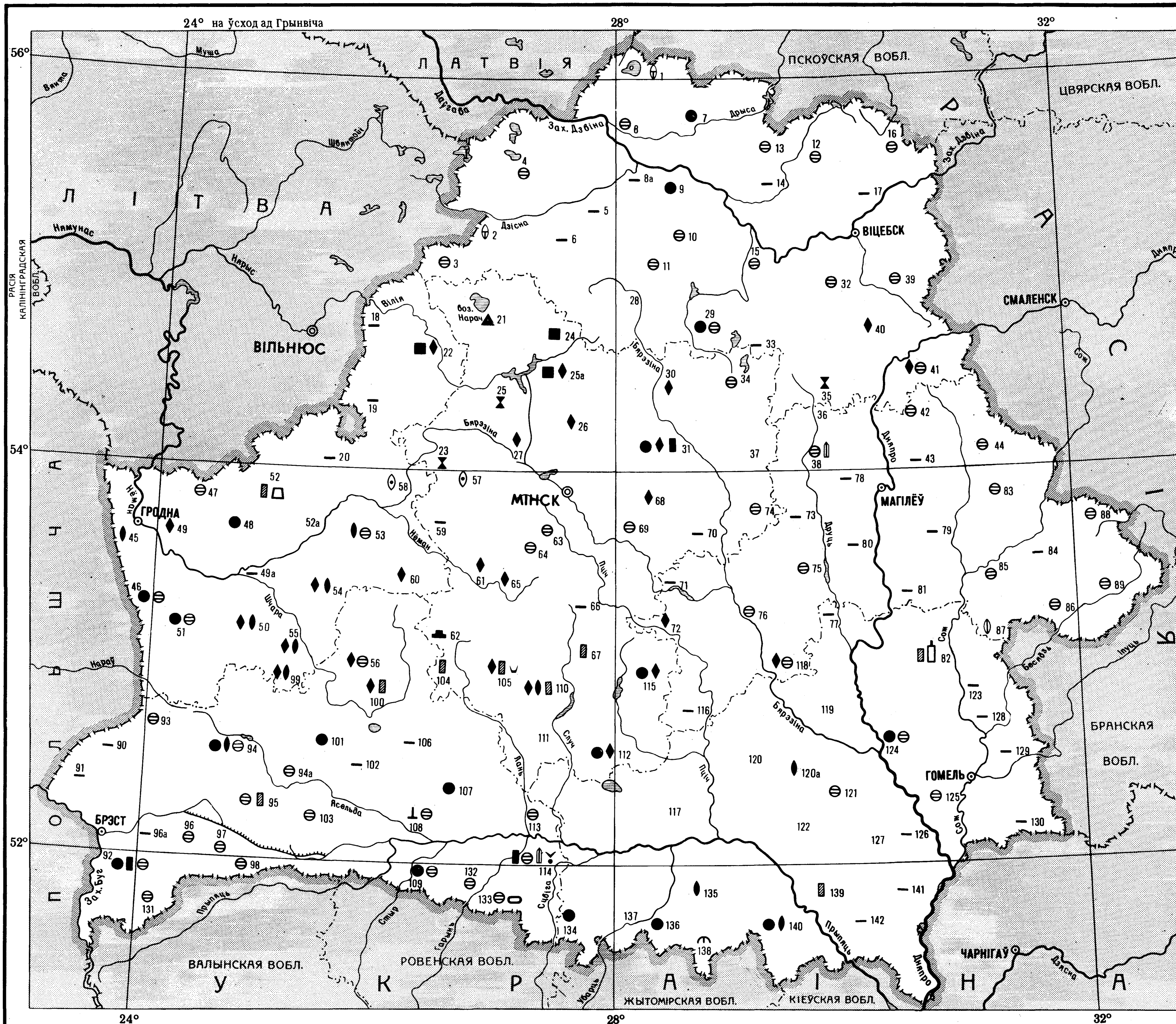

СТАЎПЕ́Ц
- ● 'СЛУП НАОГУЛ У БУДЫНКУ, ХАЦЕ'
- ▲ 'СТУПА'
- ■ 'РАМА, СТАНОК'
- ♦ 'БРУСОК У ГРАБЛЯХ ДЛЯ ЗУБОЎ'
- 'МАТАВІЛА ДЛЯ ЗМАТВАННЯ НІТАК У МАТКІ, ПАДСТАЎКА ПАД МАТАВІЛА'
- 'ЧАСТКА Ў ГУМНЕ, ЯКАЯ ЗАЛОЖАНА АДНЫМ ВІДАМ ЗБОЖЖА'
- 'КАЛОДАЧКА, ПАДСТАЎКА, СЛУПОК, ПРЫСТАСАВАННЕ ТРАПАЦЬ ЛЁН'
- 'БАКАВІЦА Ў ЛЕСВІЦЫ'
- 'АСНОВА Ў ПРЫСТАСАВАННІ ГРА́БЕЛЬКІ НА КАСЕ, ПРЫ СКОШВАННІ ГРЭЧКІ'
- ⊥ МІКРАТАПОНІМЫ

СТОЎБ
- ⊖ 'СЛУП НАОГУЛ, У БУДЫНКУ, ХАЦЕ'
- 'ЧАСТКА Ў ГУМНЕ, ЯКАЯ ЗАЛОЖАНА АДНЫМ ВІДАМ ЗБОЖЖА'
- 'КАЛОДАЧКА, ПАДСТАЎКА, СЛУПОК, ПРЫСТАСАВАННЕ ТРАПАЦЬ ЛЁН'
- 'МЕЖАВЫ, ВЕРСТАВЫ СЛУП'

ІНШЫЯ ЗНАЧЭННІ СЛОВА *СТО́ЎБ*
- 'СТОС (ГРОШАЙ І ІНШ.)'
- 'НЕЗАВЕРШАНЫ СТАЖОК'
- 'СЛУП СВЯТЛА, ПЫЛУ'
- ПРЫСТАСАВАННЕ ДЛЯ АСВЯТЛЕННЯ ХАТЫ ЛУЧЫНАЮ'

СТАЎПЯЧО́К
- 'ГРУБКА'

СТАЯК
- 'КАЛОДАЧКА, ПАДСТАЎКА, СЛУПОК, ПРЫСТАСАВАННЕ ТРАПАЦЬ ЛЁН'

СТА́ЎКА
- 'КАЛОДАЧКА, ПАДСТАЎКА, СЛУПОК, ПРЫСТАСАВАННЕ ТРАПАЦЬ ЛЁН'
- — адсутнасць фіксацыі слоў *СТАЎПЕ́Ц (СТОЎБ)*

1:3 000 000

ПАШЫРЭННЕ І ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *СТРУ́ГА*

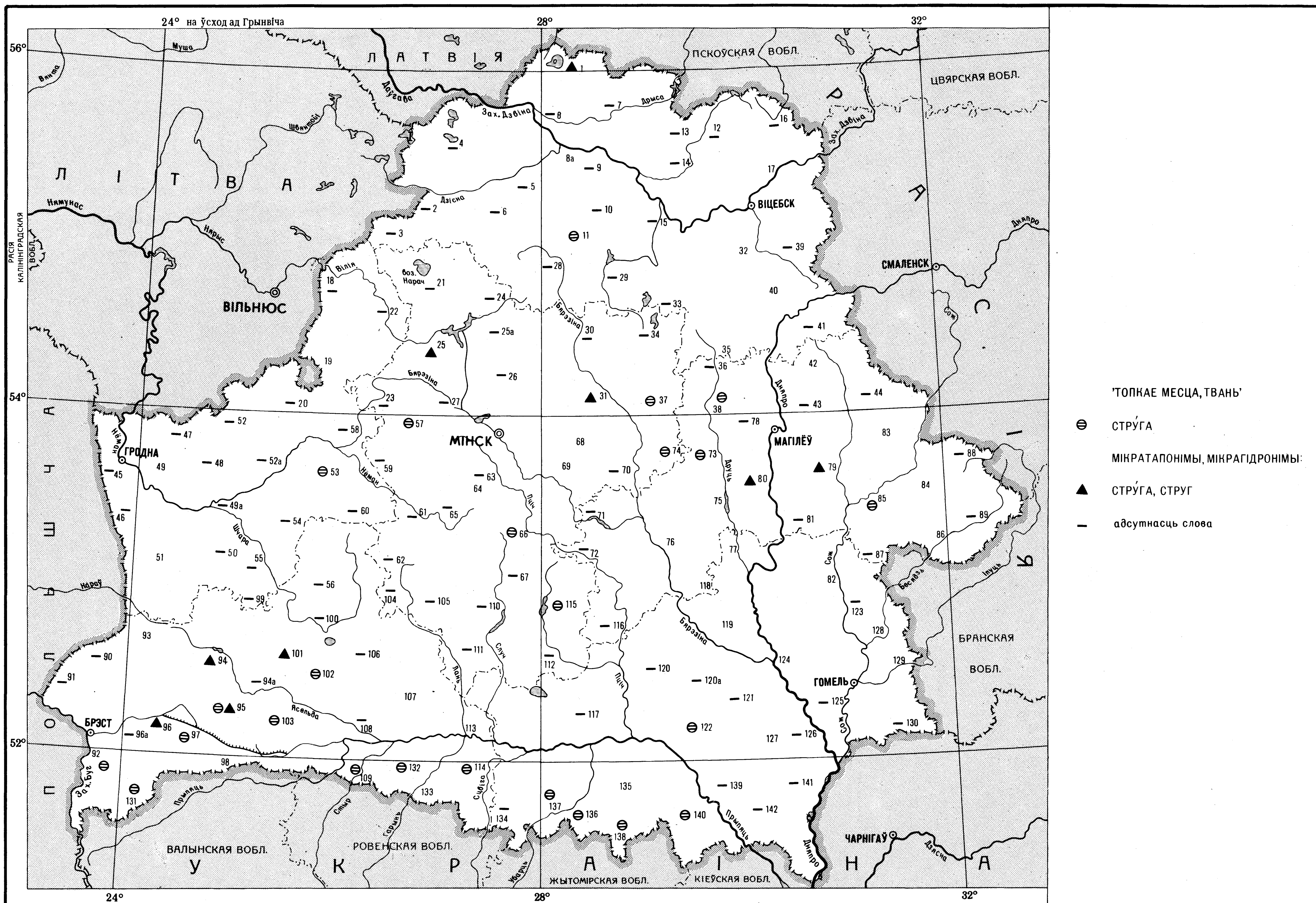

1:3 000 000

ПАШЫРЭННЕ І ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *СУ́КАРАТКА* І ЯГО ВАРЫЯНТАЎ

Карта № 61

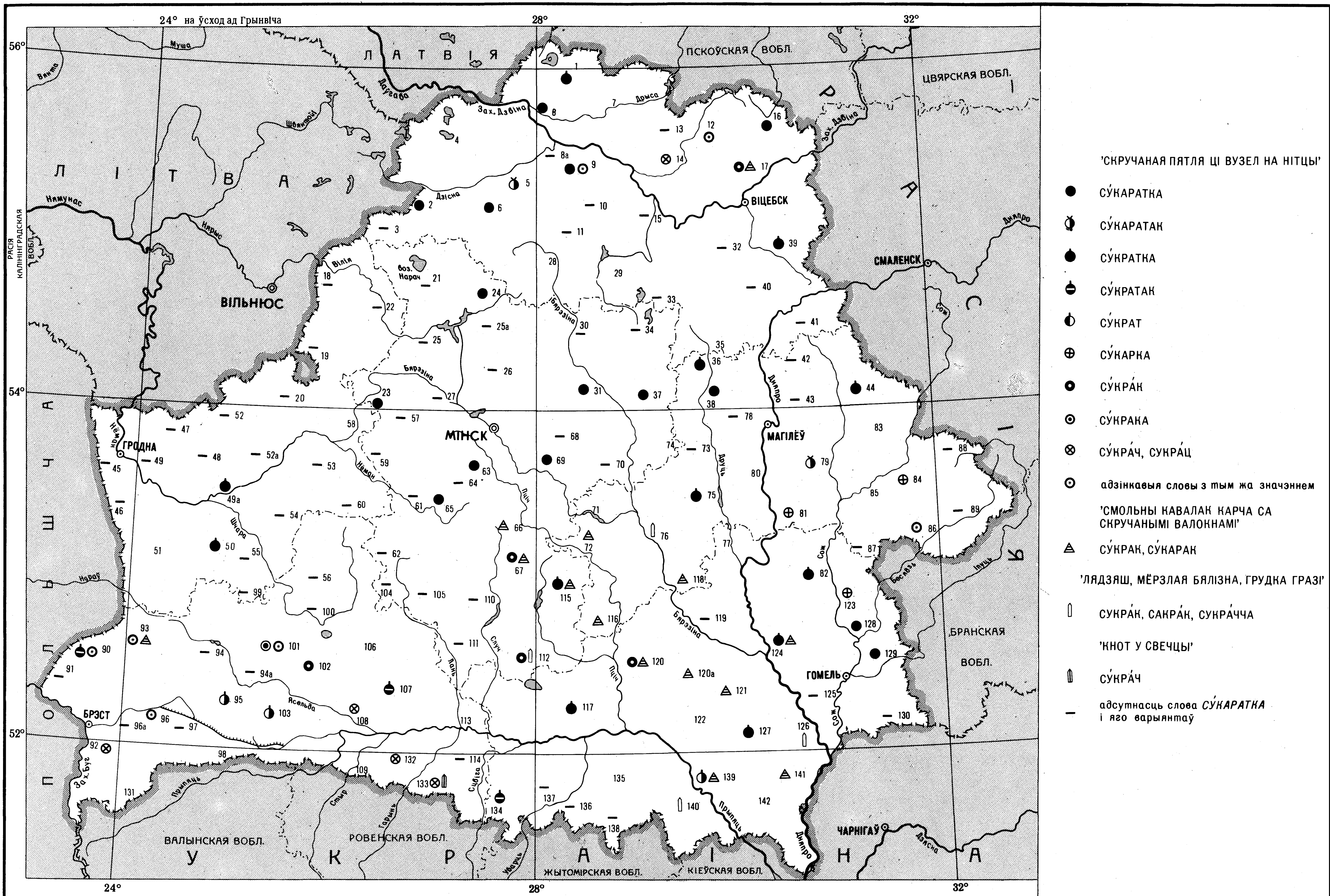

1:3 000 000

ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *СУ́ТАЧКІ (СУТКІ)*

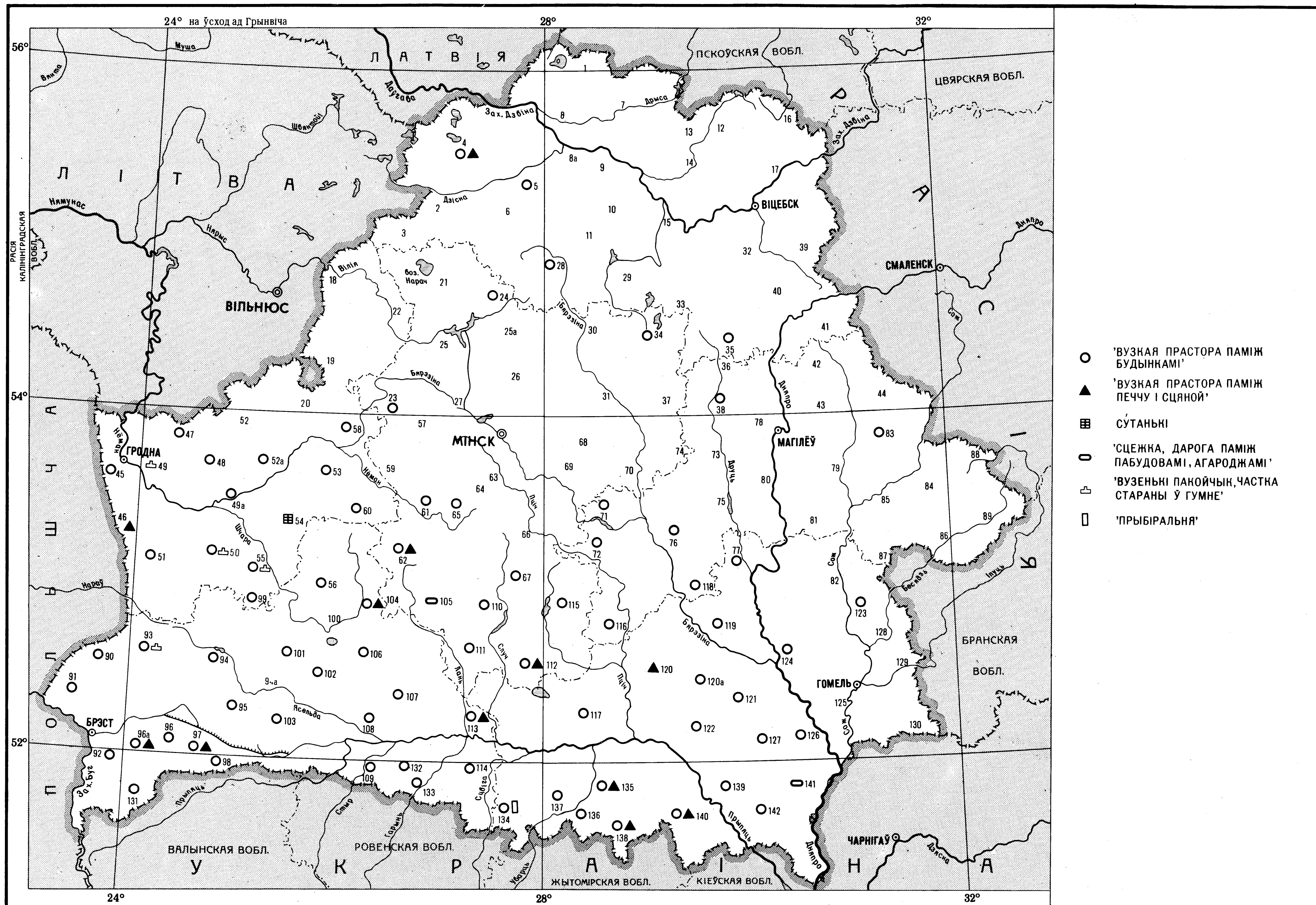

1:3 000 000

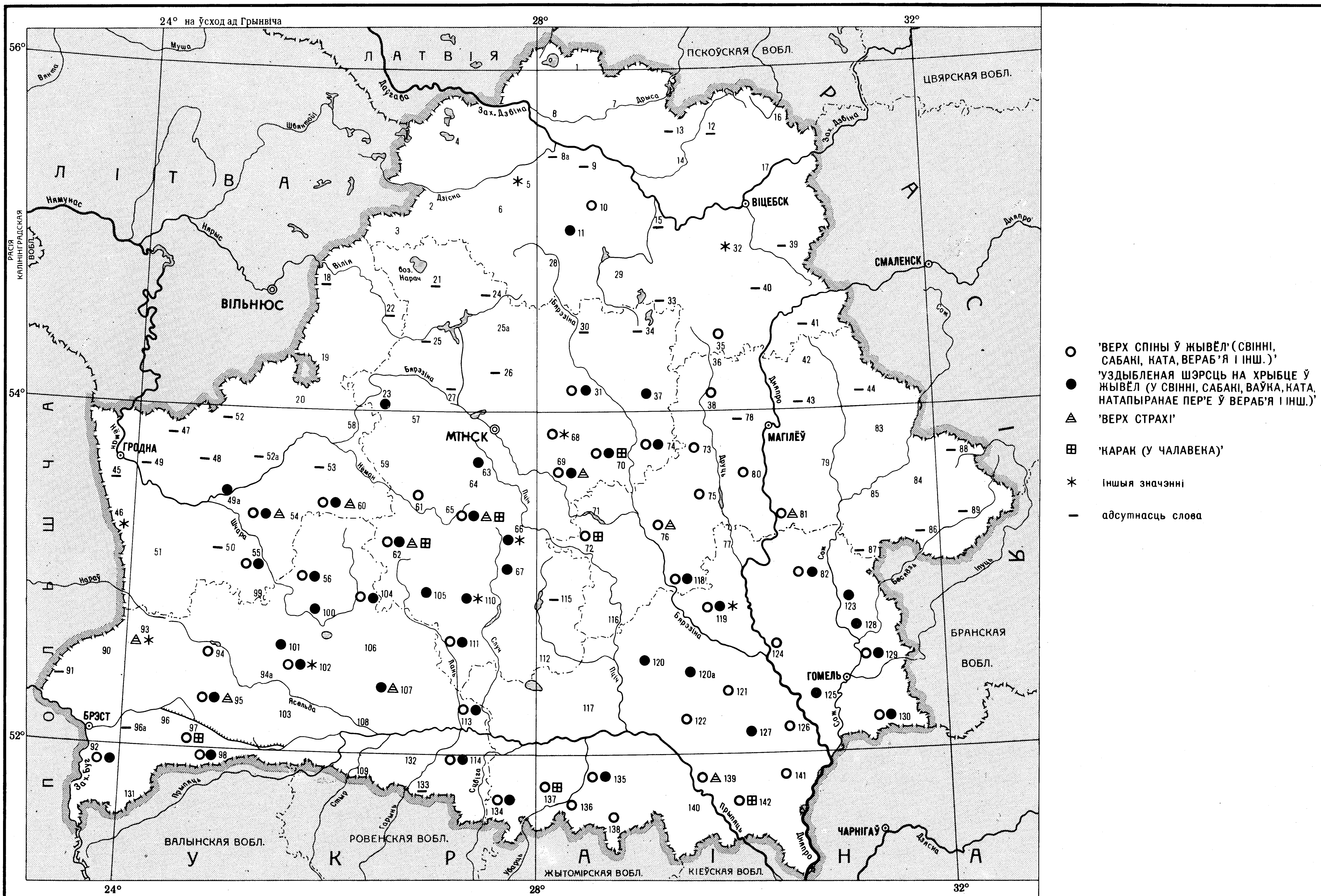
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
МАГІЛЁЎ
ГРОДНА
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ПОЛЬШЧА
УКРАІНА
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
'ВЕРХ СПІНЫ Ў ЖЫВЁЛ' (СВІННІ, САБАКІ, КАТА, ВЕРАБ'Я І ІНШ.)'
'УЗДЫБЛЕНАЯ ШЭРСЦЬ НА ХРЫБЦЕ Ў ЖЫВЁЛ (У СВІННІ, САБАКІ, ВАЎКА, КАТА, НАТАПЫРАНАЕ ПЕР'Е Ў ВЕРАБ'Я І ІНШ.)'
'ВЕРХ СТРАХІ'
'КАРАК (У ЧАЛАВЕКА)'
Іншыя значэнні
адсутнасць слова

1:3 000 000

ПАШЫРЭННЕ І ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *ЦАЛІ́К* І ЯГО ВАРЫЯНТАЎ

Карта №64

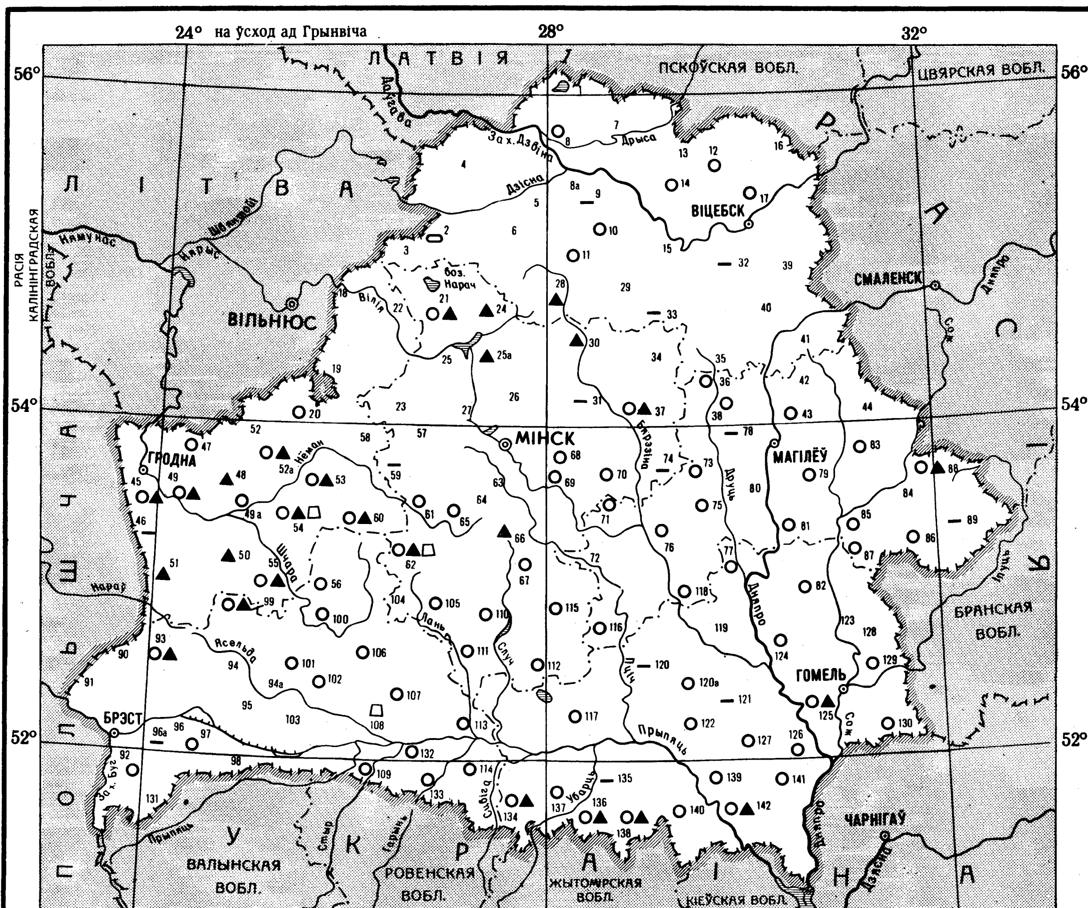

'НЕРАЗ'ЕЗДЖАНАЯ ЗІМОВАЯ ДАРОГА'

'АБЛОЖНАЯ ЗЯМЛЯ'

'АГРЭХ'

'НЕДАЛЯЖАЛЫ НА СЦЕЛІШЧЫ ЛЁН ЦІ НЕДАСУШАНАЯ ЛЬНОТРАСТА'

адсутнасць слова *ЦАЛІ́К* і аднакарэнных з ім

1:5 000 000

ПАШЫРЭННЕ І ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *ЦЬМА*

Карта №65

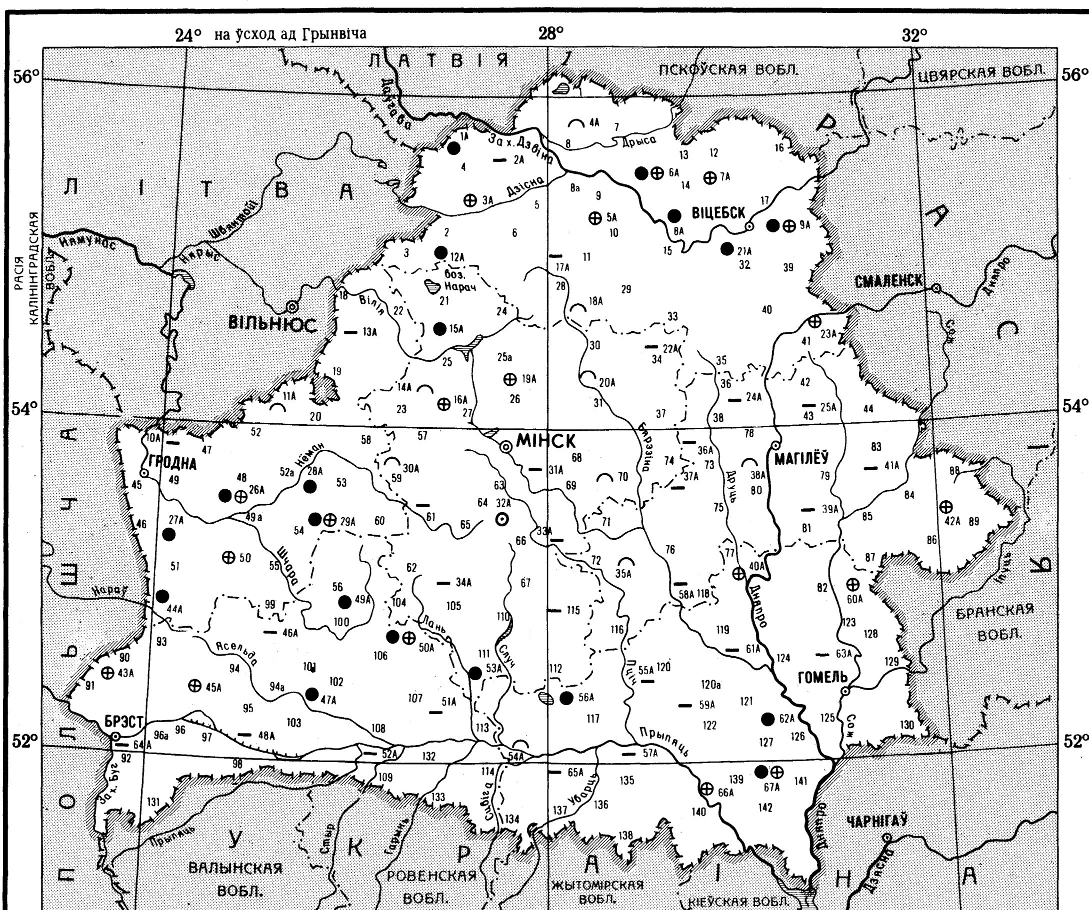

● 'ВЯЛІКАЯ КОЛЬКАСЦЬ ЧАГО-Н., КАГО-Н.'

⊕ 'ЦЕМНАТА, ЦЕМЕНЬ'

⊙ іншыя значэнні

◠ значэнне не адзначана

– адсутнасць слова

1:5 000 000

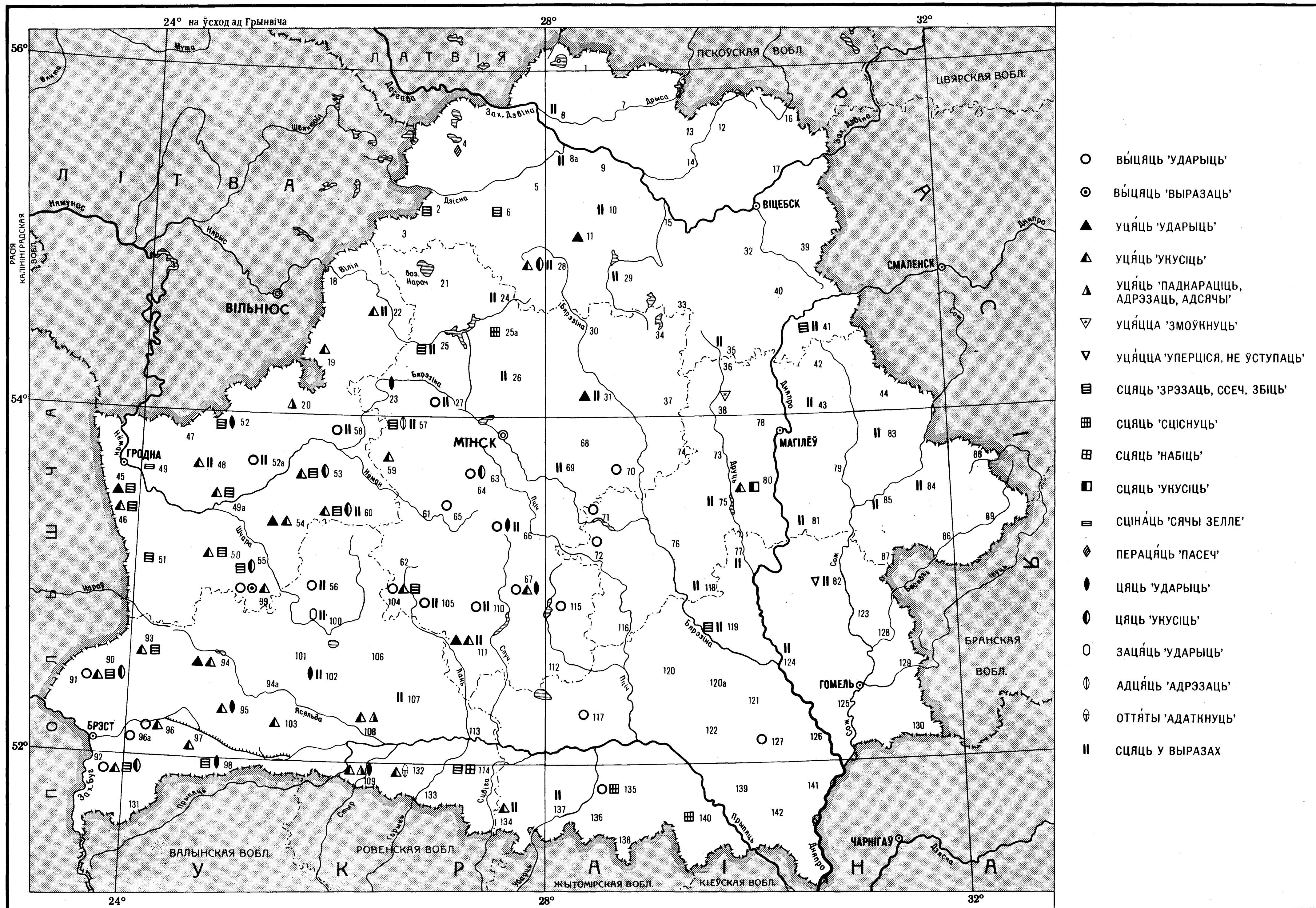

ВЫЦЯЦЬ 'УДАРЫЦЬ'
ВЫЦЯЦЬ 'ВЫРАЗАЦЬ'
УЦЯЦЬ 'УДАРЫЦЬ'
УЦЯЦЬ 'УКУСІЦЬ'
УЦЯЦЬ 'ПАДКАРАЦІЦЬ, АДРЭЗАЦЬ, АДСЯЧЫ'
УЦЯЦЦА 'ЗМОЎКНУЦЬ'
УЦЯЦЦА 'УПЕРЦІСЯ, НЕ ЎСТУПАЦЬ'
СЦЯЦЬ 'ЗРЭЗАЦЬ, ССЕЧ, ЗБІЦЬ'
СЦЯЦЬ 'СЦІСНУЦЬ'
СЦЯЦЬ 'НАБІЦЬ'
СЦЯЦЬ 'УКУСІЦЬ'
СЦІНАЦЬ 'СЯЧЫ ЗЕЛЛЕ'
ПЕРАЦЯЦЬ 'ПАСЕЧ'
ЦЯЦЬ 'УДАРЫЦЬ'
ЦЯЦЬ 'УКУСІЦЬ'
ЗАЦЯЦЬ 'УДАРЫЦЬ'
АДЦЯЦЬ 'АДРЭЗАЦЬ'
ОТТЯТЫ 'АДАТКНУЦЬ'
СЦЯЦЬ У ВЫРАЗАХ
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ПОЛЬШЧА
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
МАГІЛЁЎ
ГРОДНА
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
УКРАІНА
Зах. Дзвіна
Даўгава
Дзісна
Дрыса
Нямунас
Нярыс
Вілія
Бярэзіна
Нёман
Шчара
Ясельда
Прыпяць
Зах. Буг
Дняпро
Сож
Друць
Пціч
Случ
Лань
Іпуць
Бесядзь
Дзясна
Нараў
Стыр
Горынь
Убарць
Случ
Муша
Вента
Швянтоі
Воз. Нарач

1:3 000 000

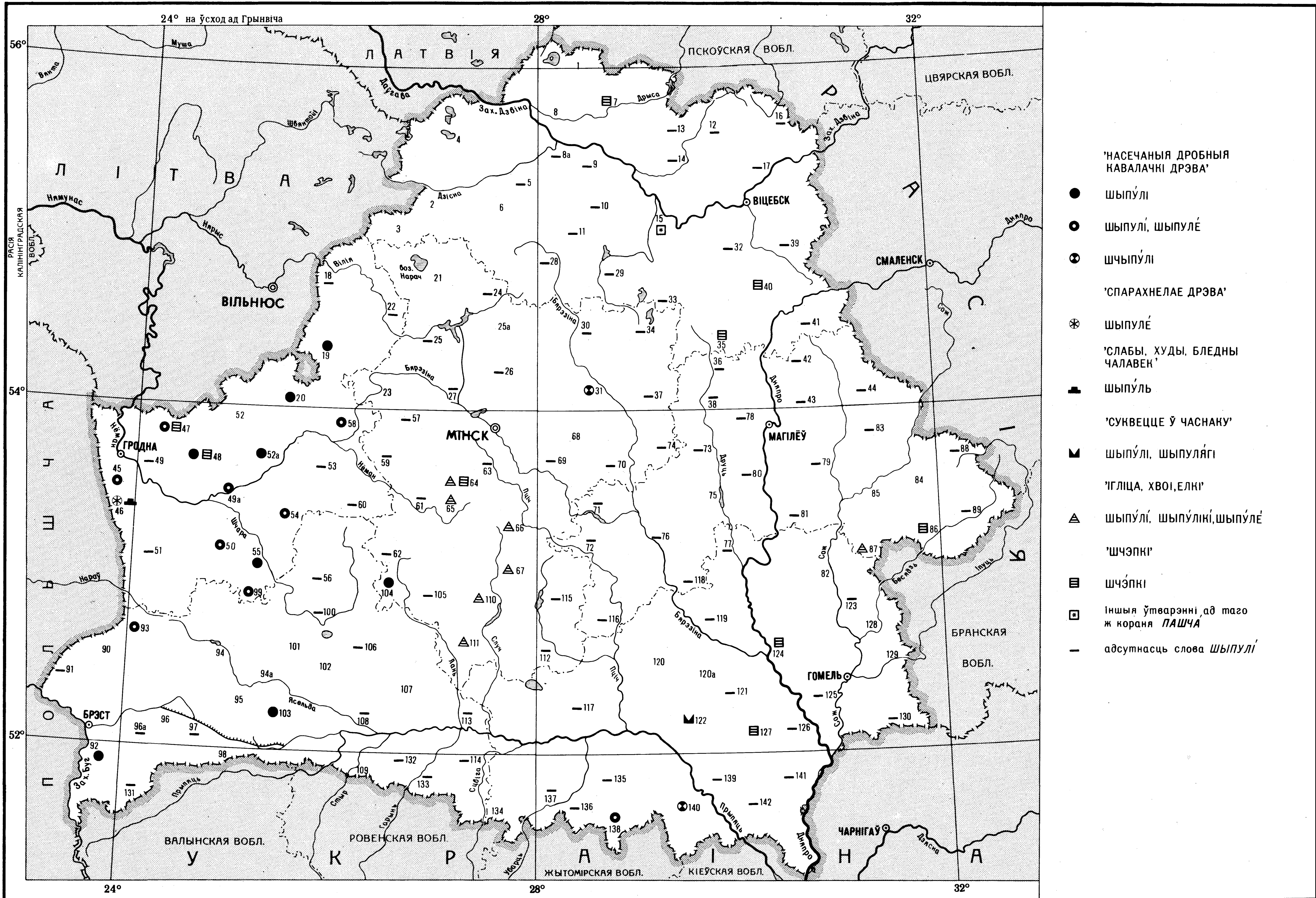

24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
ЛІТВА
РАСІЯ
КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
ПОЛЬШЧА
УКРАІНА
Зах. Дзвіна
Дняпро
Нёман
Віліе
Бярэзіна
Прыпяць
Сож
Дзясна
Ясельда
Зах. Буг
'НАСЕЧАНЫЯ ДРОБНЫЯ КАВАЛАЧКІ ДРЭВА'
ШЫПУ́ЛІ
ШЫПУЛІ́, ШЫПУЛЕ́
ШЧЫПУ́ЛІ
'СПАРАХНЕЛАЕ ДРЭВА'
ШЫПУЛЕ́
'СЛАБЫ, ХУДЫ, БЛЕДНЫ ЧАЛАВЕК'
ШЫПУ́ЛЬ
'СУКВЕЦЦЕ Ў ЧАСНАКУ'
ШЫПУ́ЛІ, ШЫПУЛЯ́ГІ
'ІГЛІЦА, ХВОІ, ЕЛКІ'
ШЫПУ́ЛІ́, ШЫПУ́ЛІКІ, ШЫПУ́ЛЕ́
'ШЧЭПКІ'
ШЧЭ́ПКІ
іншыя ўтварэнні ад таго ж кораня *ПАШЧА*
адсутнасць слова *ШЫПУЛІ́*

1:3 000 000

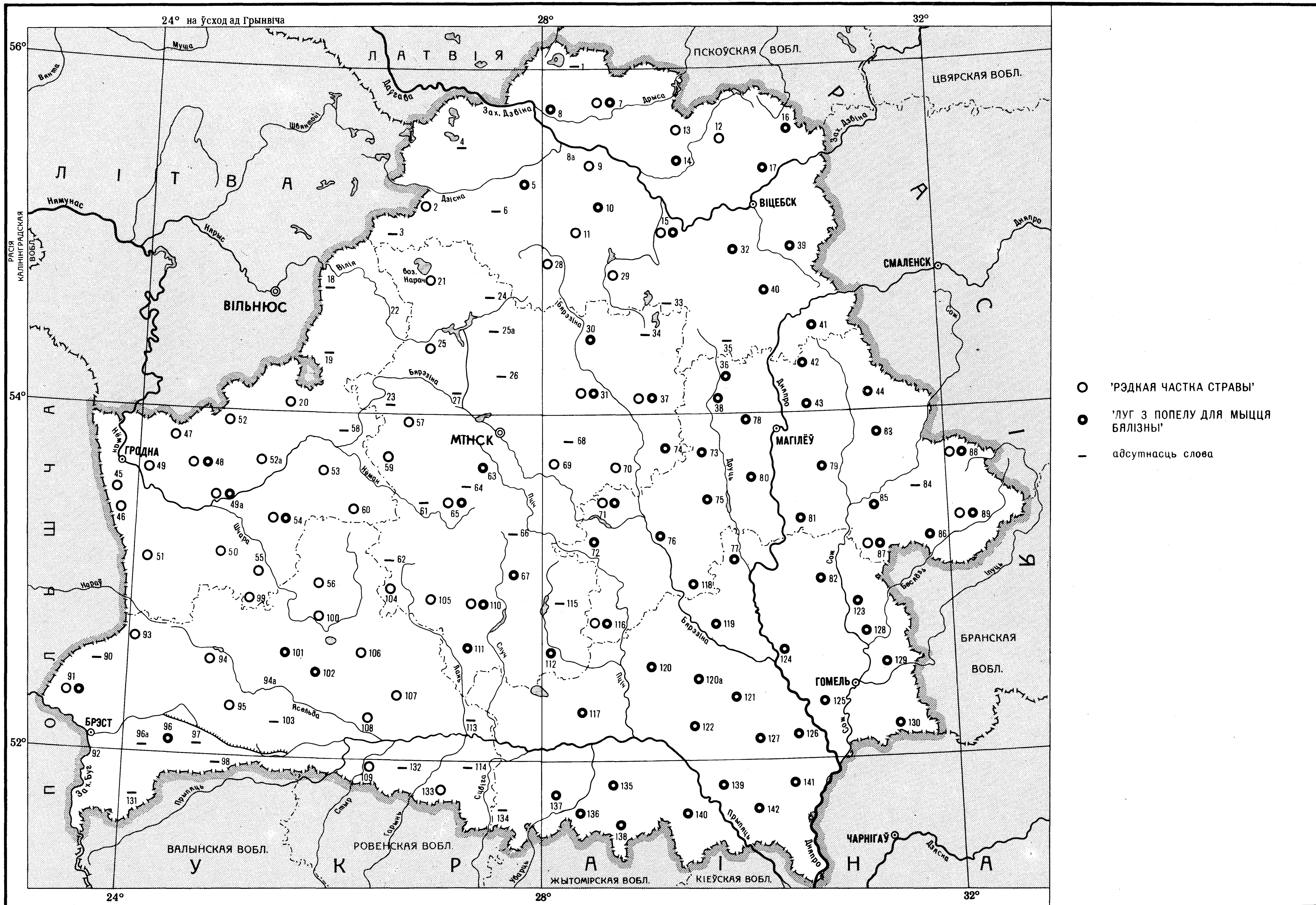
'РЭДКАЯ ЧАСТКА СТРАВЫ'
'ЛУГ З ПОПЕЛУ ДЛЯ МЫЦЦЯ БЯЛІЗНЫ'
адсутнасць слова
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ПОЛЬШЧА
УКРАІНА
РАСІЯ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
МІНСК
ГРОДНА
ВІЦЕБСК
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
СМАЛЕНСК
ЧАРНІГАЎ
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°

1:3 000 000

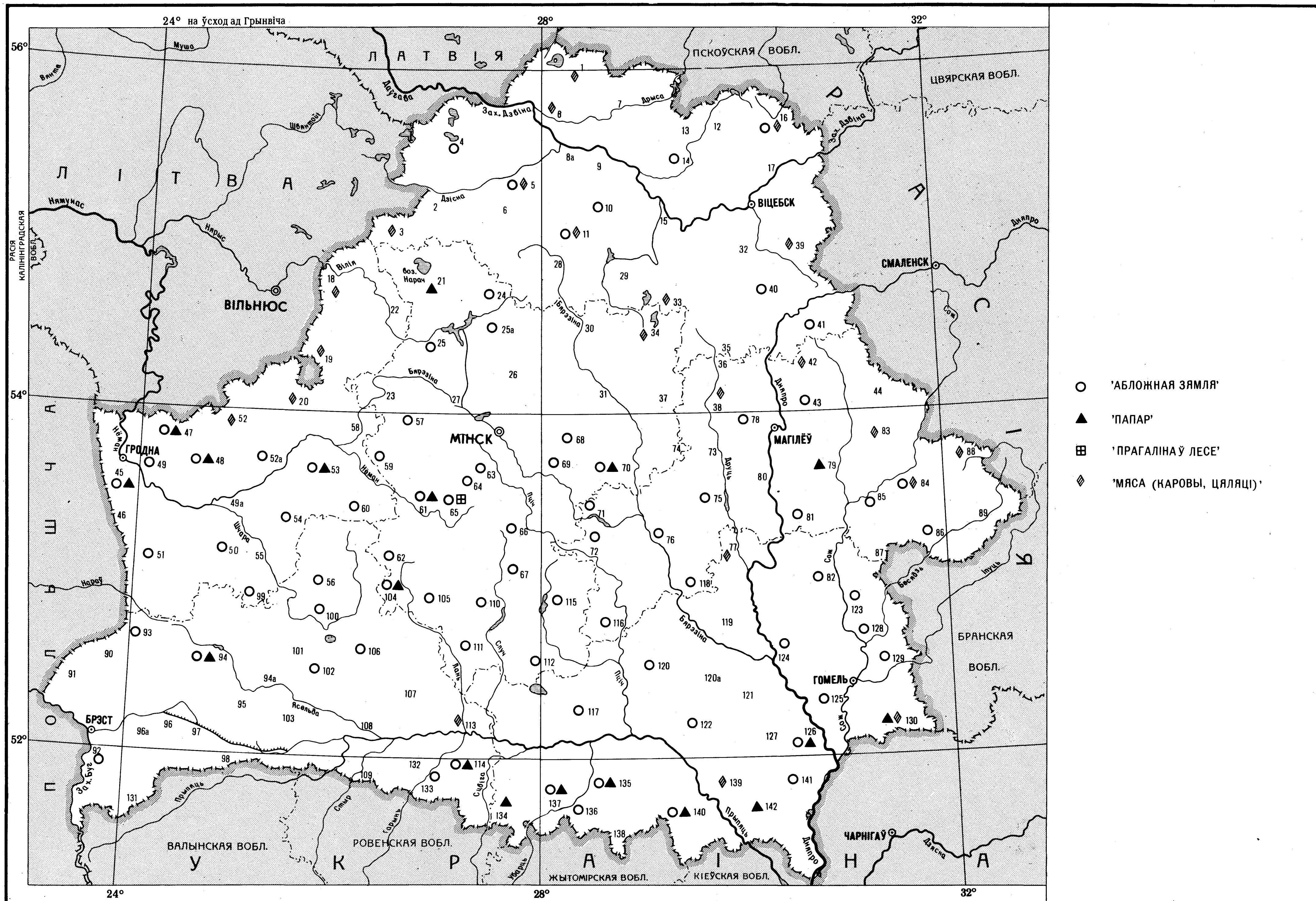
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
МАГІЛЁЎ
ГРОДНА
БРЭСТ
ГОМЕЛЬ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
УКРАІНА
ПОЛЬШЧА
24° на ўсход ад Грынвіча
'АБЛОЖНАЯ ЗЯМЛЯ'
'ПАПАР'
'ПРАГАЛІНА Ў ЛЕСЕ'
'МЯСА (КАРОВЫ, ЦЯЛЯЦІ)'

1:3 000 000

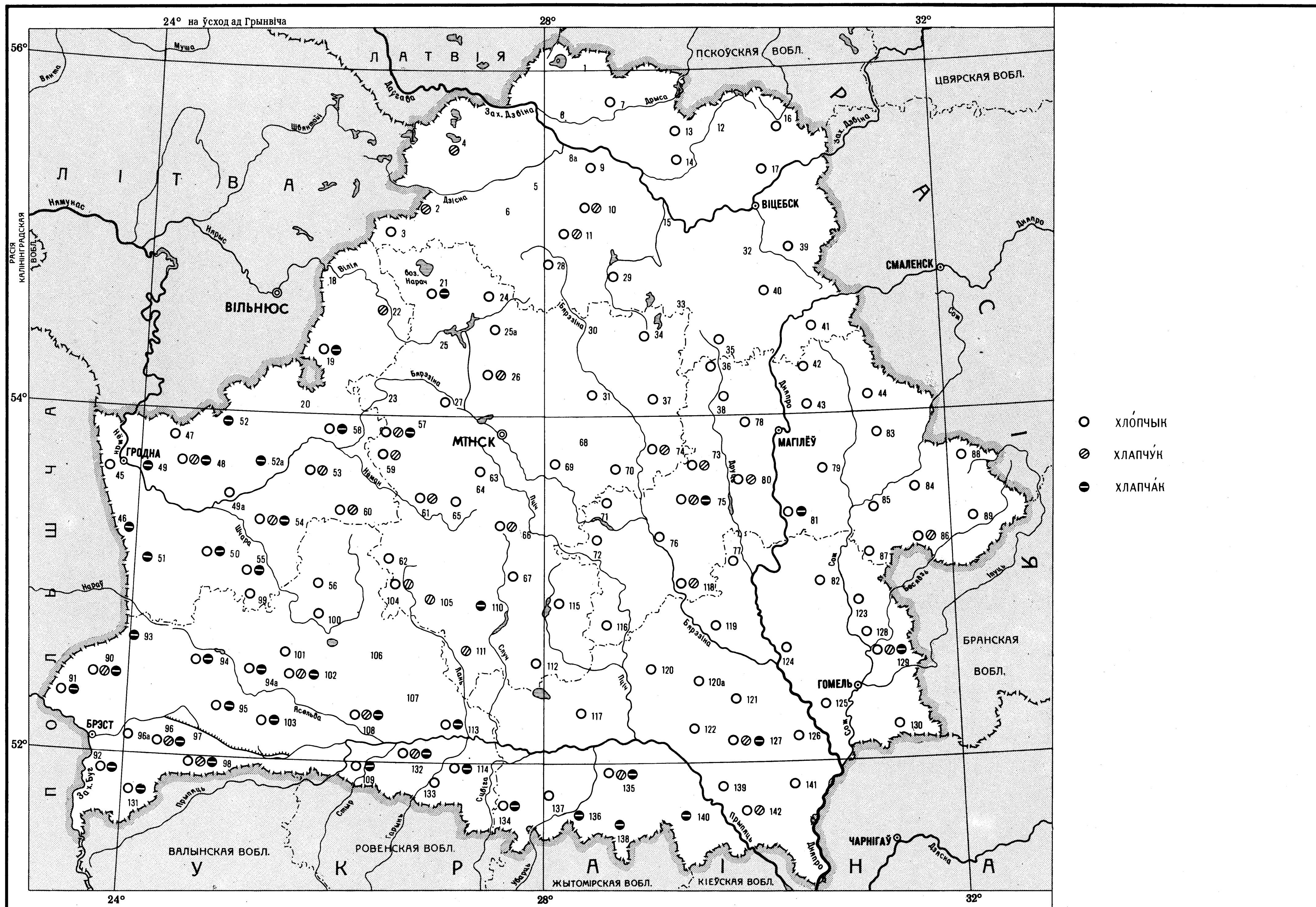

ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ
ПОЛЬШЧА
УКРАІНА
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ХЛО́ПЧЫК
ХЛАПЧУ́К
ХЛАПЧА́К

1:3 000 000

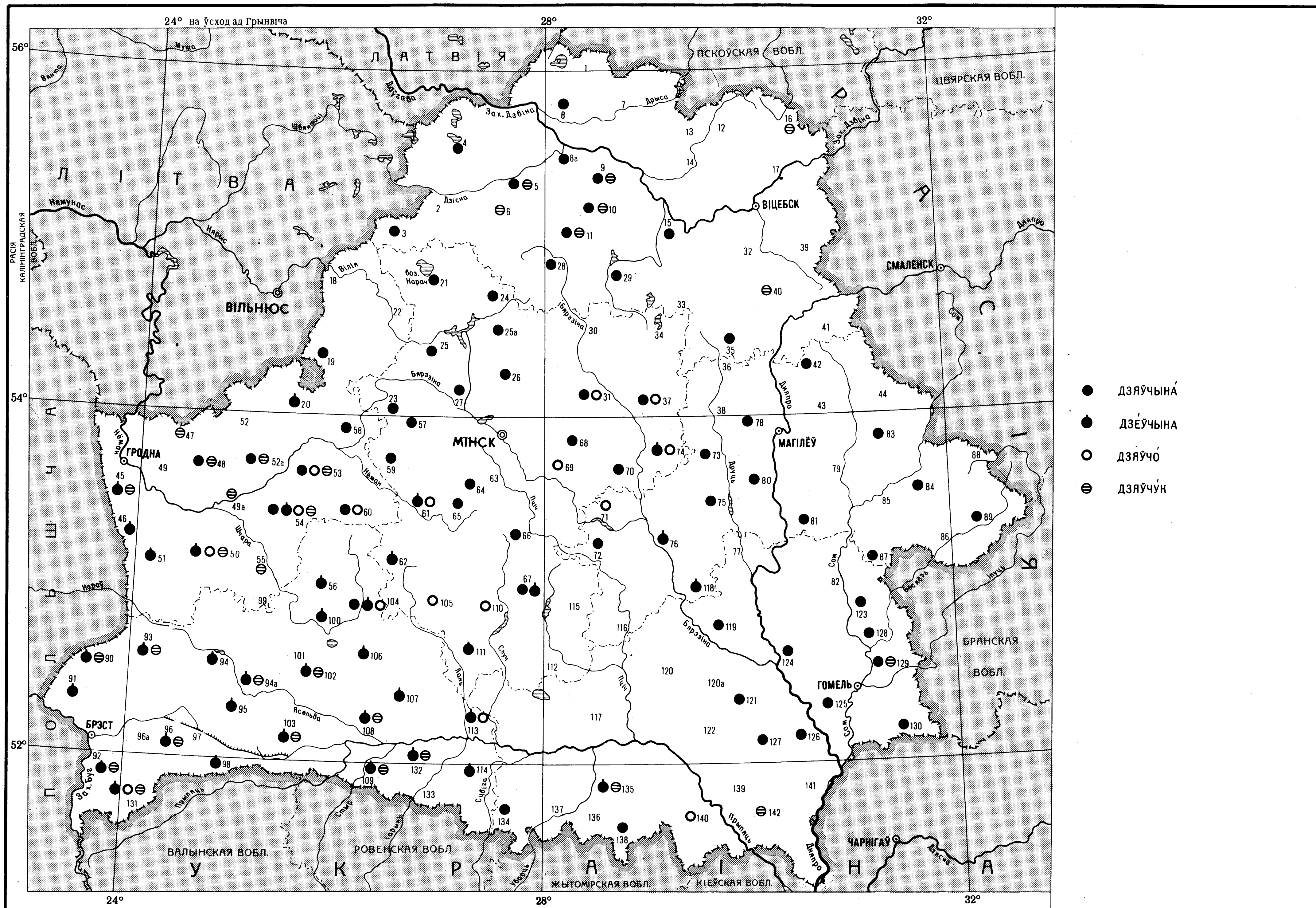
ДЗЯЎЧЫНА́
ДЗЕ́ЎЧЫНА
ДЗЯЎЧО́
ДЗЯЎЧУ́К
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ПОЛЬШЧА
РАСІЯ
УКРАІНА
ВІЛЬНЮС
ГРОДНА
МІНСК
ВІЦЕБСК
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
СМАЛЕНСК
ЧАРНІГАЎ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°

1:3 000 000

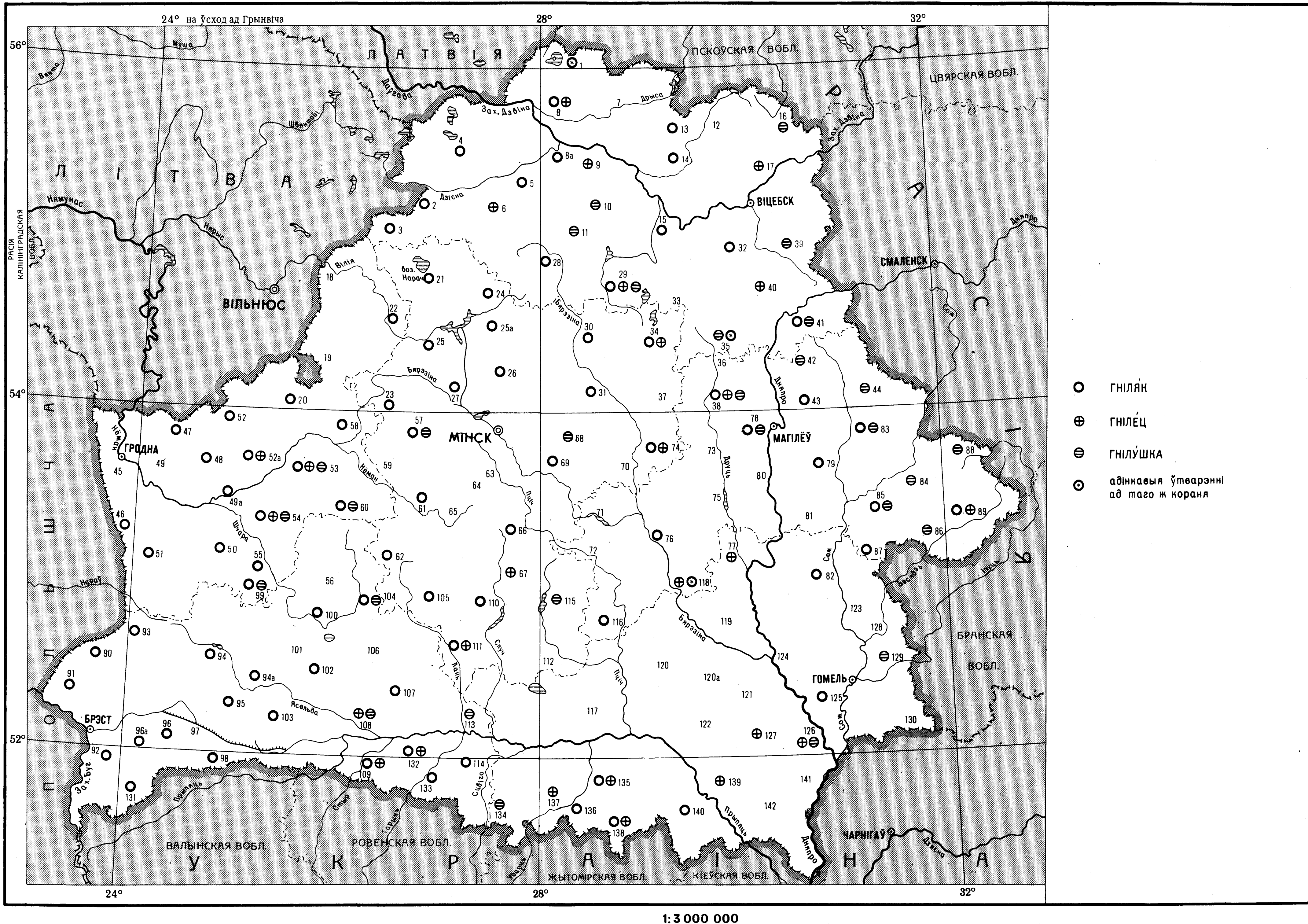
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
ЛАТВІЯ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
ЛІТВА
РАСІЯ
КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
ПОЛЬШЧА
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
УКРАІНА
гніля́к
гніле́ц
гнілу́шка
адінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня

1:3 000 000

ПАШЫРЭННЕ СЛОВА *БЛЯШАНКА* І АДНАКАРЭННЫХ З ІМ

Карта № 73

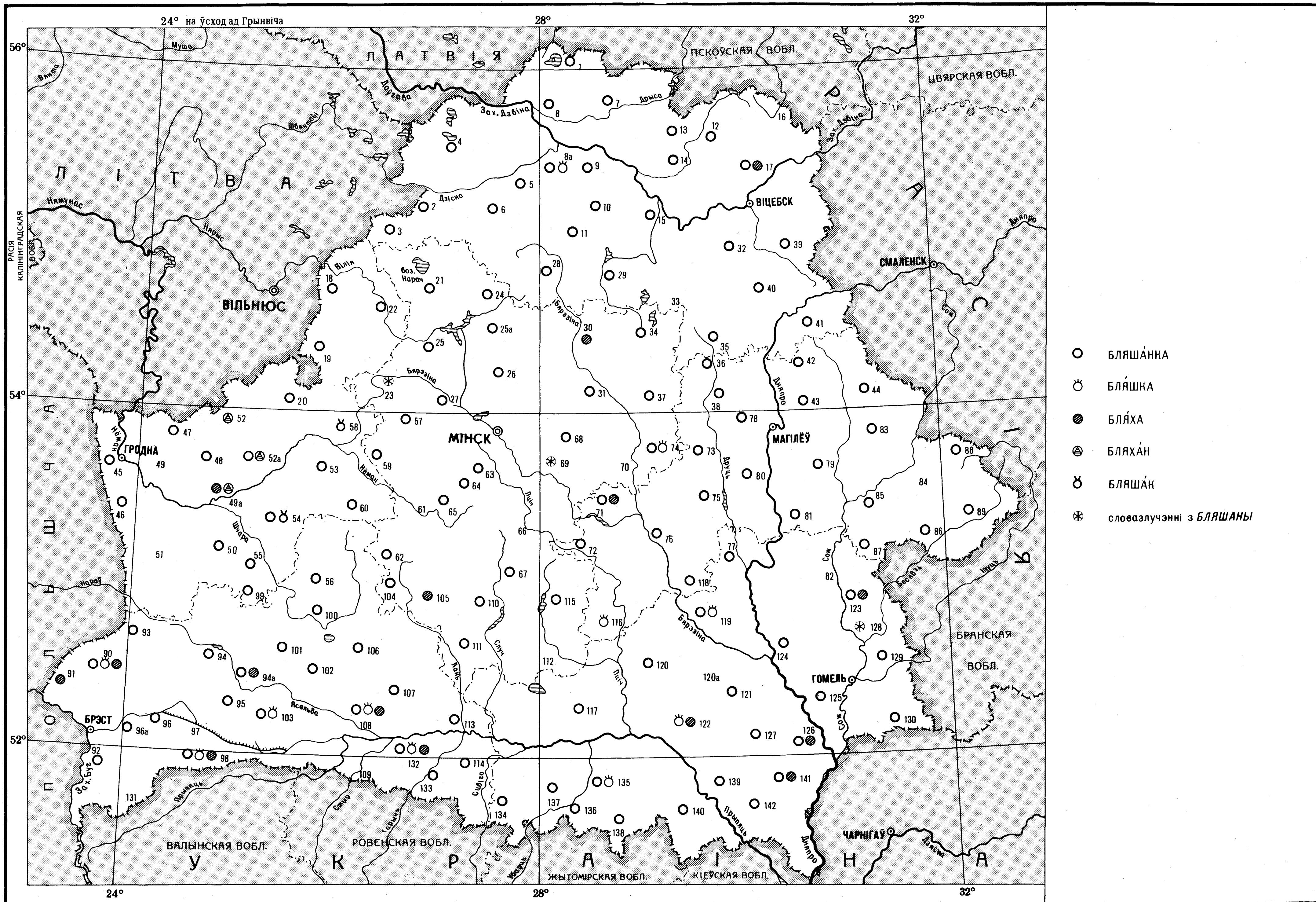

1:3 000 000

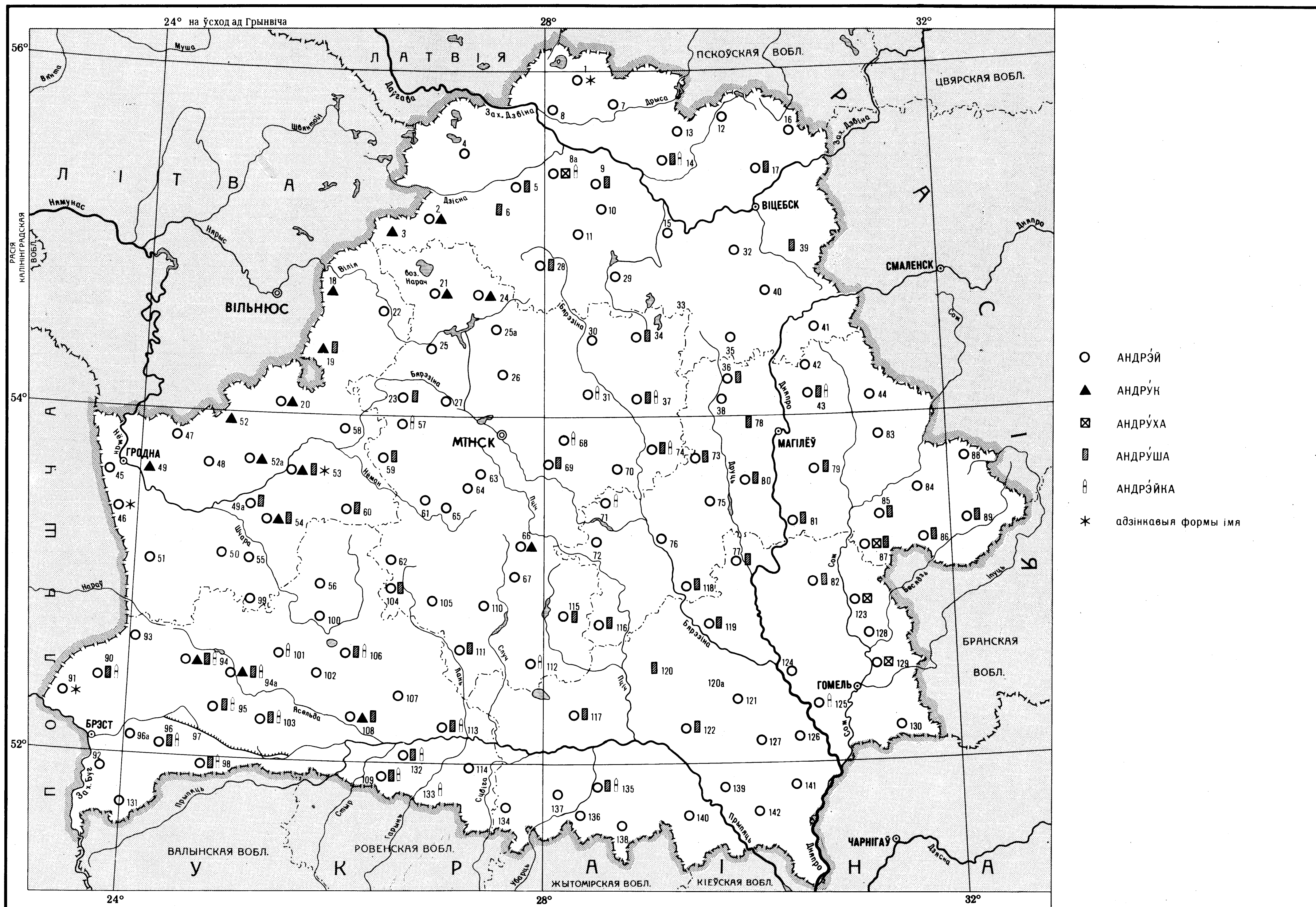
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
РАСІЯ
УКРАІНА
ПОЛЬШЧА
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
МАГІЛЁЎ
ГРОДНА
БРЭСТ
ГОМЕЛЬ
ЧАРНІГАЎ
Зах. Дзвіна
Нёман
Вілія
Бярэзіна
Дняпро
Прыпяць
Сож
Птіч
Случ
Ясельда
Шчара
Зах. Буг
АНДРЭ́Й
АНДРУ́К
АНДРУ́ХА
АНДРУ́ША
АНДРЭ́ЙКА
адзінкавыя формы імя

1: 3 000 000

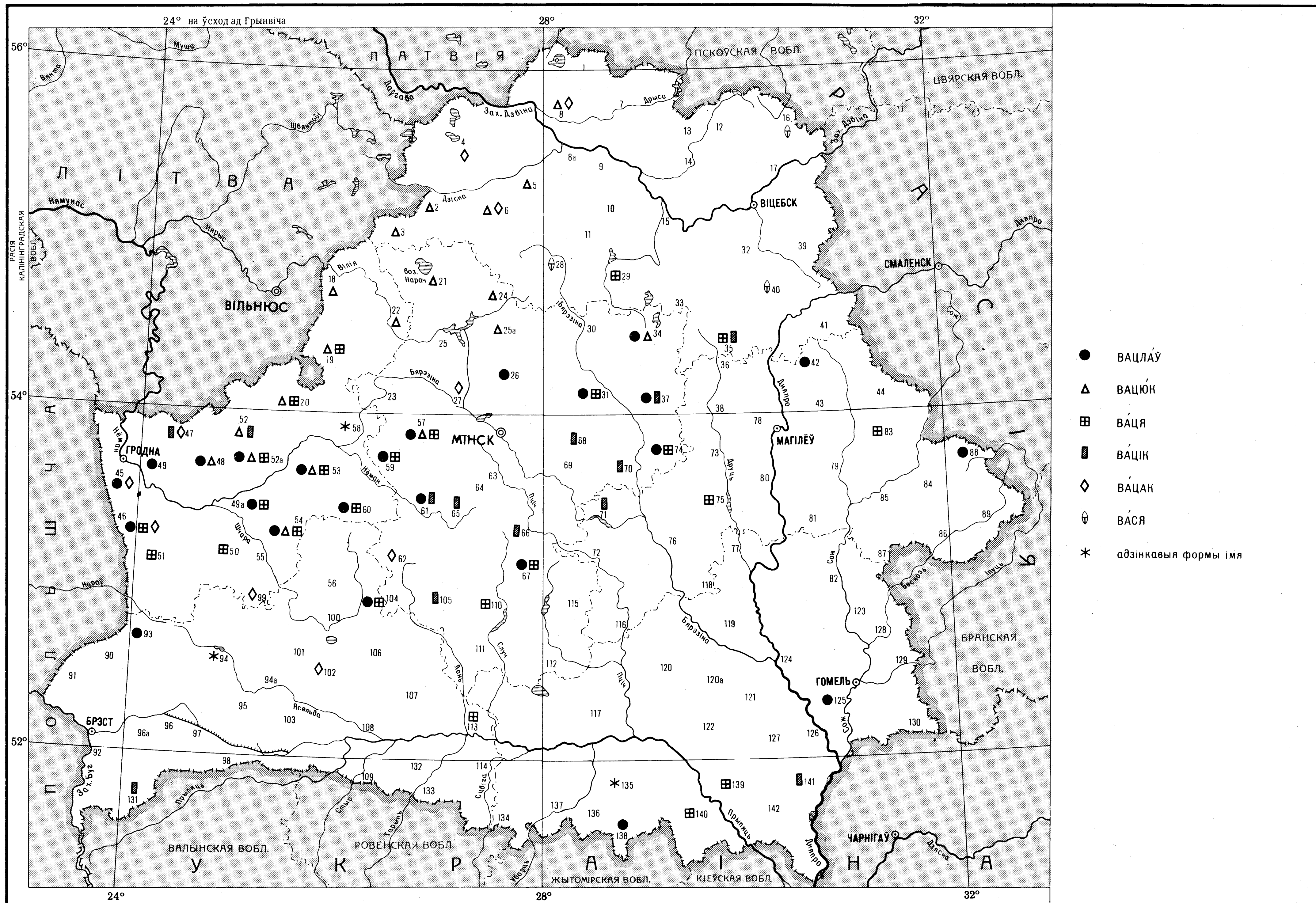
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
РАСІЯ
УКРАІНА
ПОЛЬШЧА
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
24° на ўсход ад Грынвіча
ВАЦЛАЎ
ВАЦЮК
ВАЦЯ
ВАЦІК
ВАЦАК
ВАСЯ
адзінкавыя формы імя

1:3 000 000

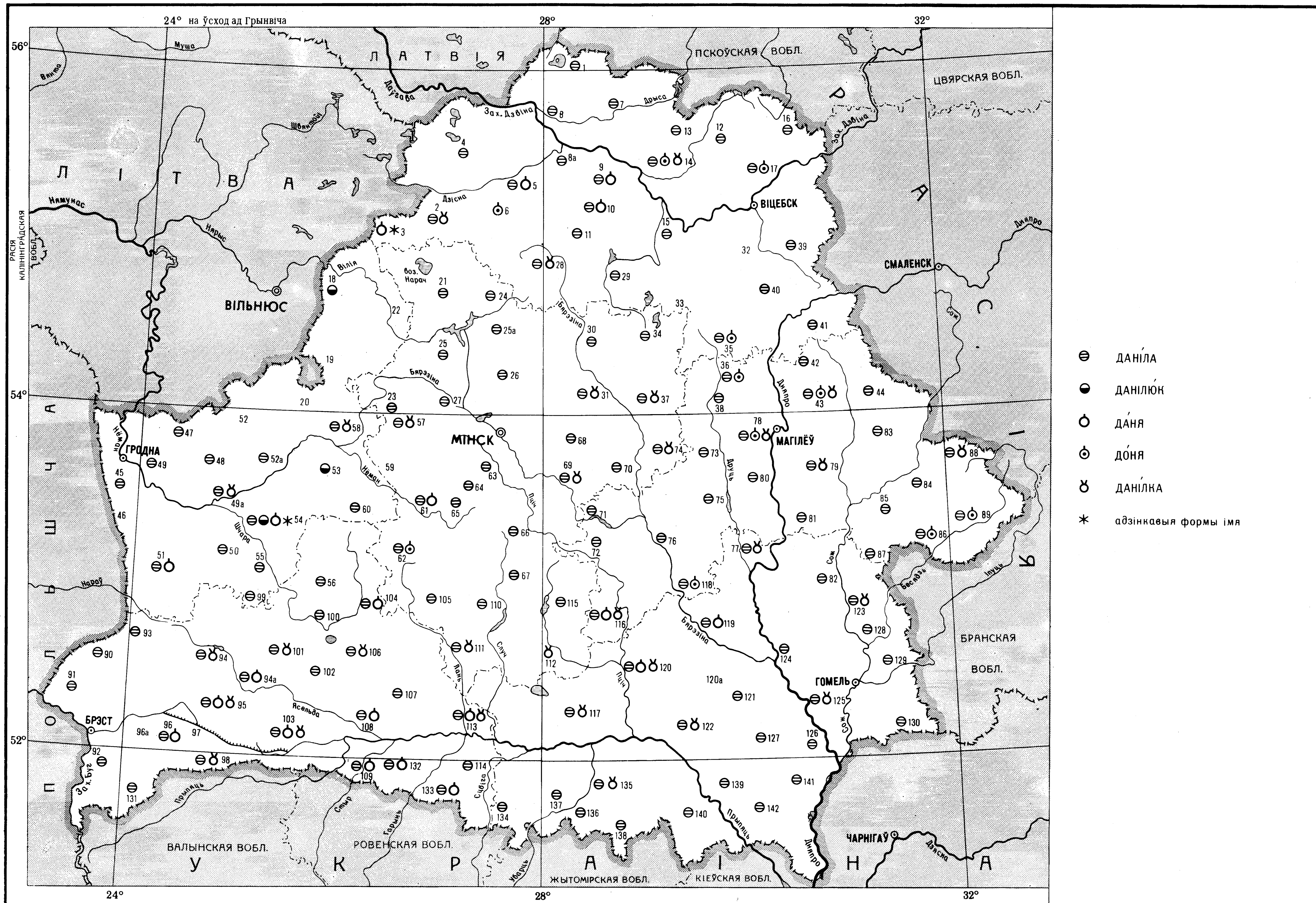
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
МАГІЛЁЎ
ГРОДНА
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
ПОЛЬШЧА
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
УКРАІНА
Даўгава
Зах. Дзвіна
Дрыса
Дзісна
Вілія
Нёман
Нямунас
Нярыс
Бярэзіна
Дняпро
Сож
Друць
Шчара
Ясельда
Прыпяць
Зах. Буг
Пціч
Случ
Лань
Гарынь
Стыр
Убарць
Іпуць
Бесядзь
Дзясна
Муша
Швянтоі
Віята
воз. Нарач
ДАНІЛА
ДАНІЛЮК
ДАНЯ
ДОНЯ
ДАНІЛКА
адзінкавыя формы імя

1: 3 000 000

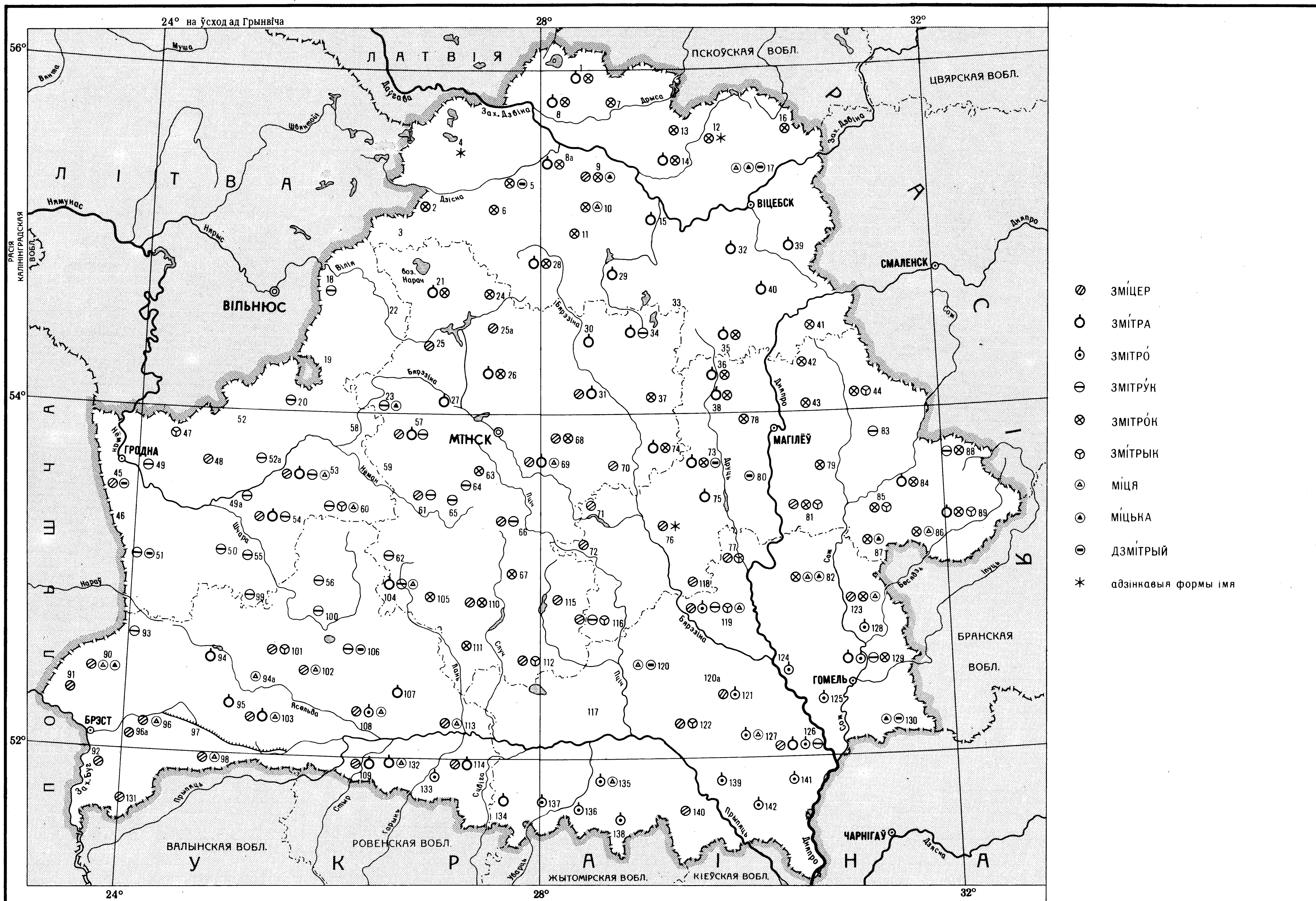
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ПОЛЬШЧА
РАСІЯ
УКРАІНА
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
боз. Нарач
Дзвіна
Зах. Дзвіна
Нёман
Вілія
Дняпро
Бярэзіна
Прыпяць
Сож
Пціч
Случ
Гарынь
Стыр
Ясельда
Шчара
Буг
ЗМІЦЕР
ЗМІТРА
ЗМІТРО
ЗМІТРУК
ЗМІТРОК
ЗМІТРЫК
МІЦЯ
МІЦЬКА
ДЗМІТРЫЙ
адзінкавыя формы імя

1:3 000 000

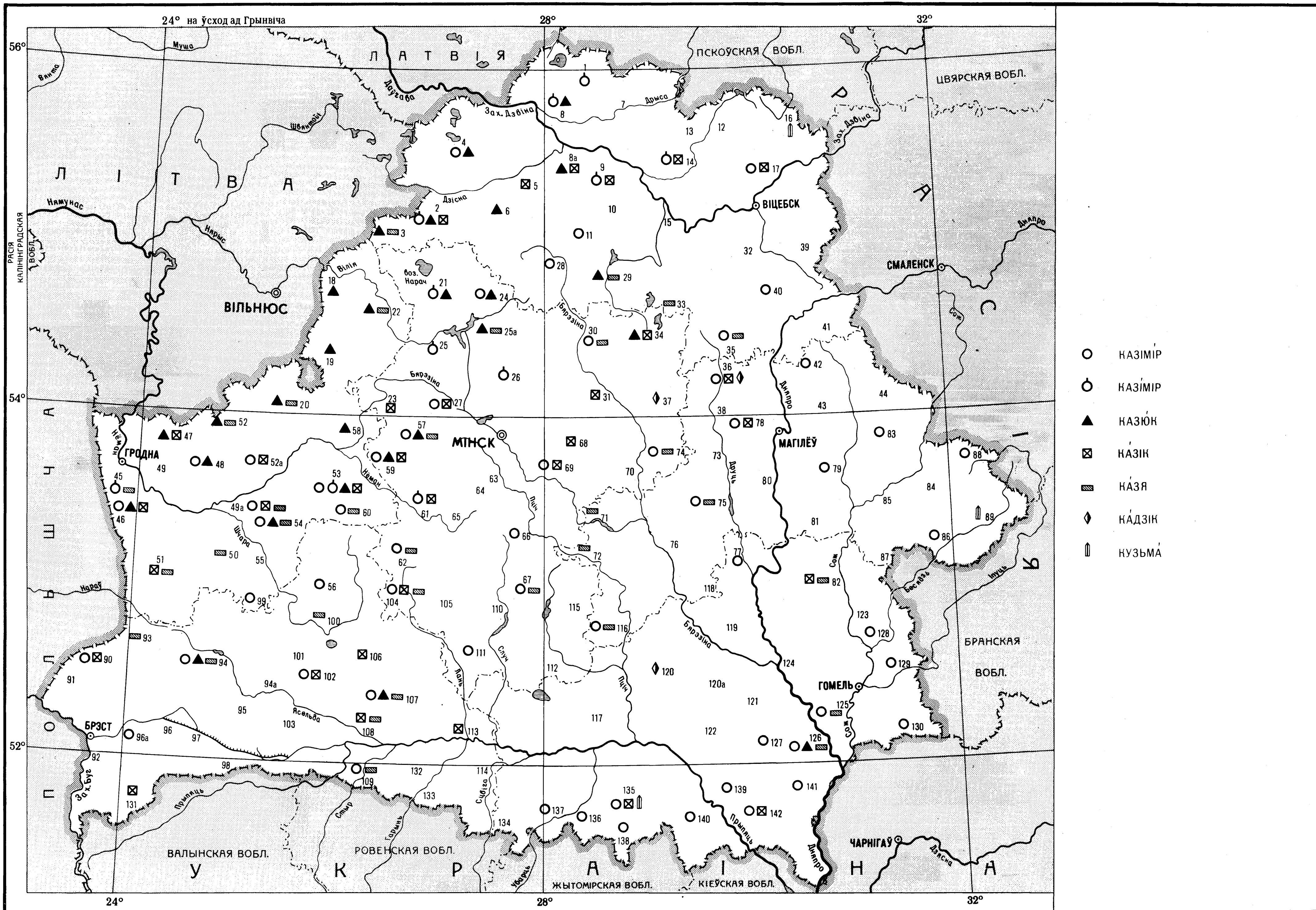

24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
ЛАТВІЯ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
ЛІТВА
РАСІЯ
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
УКРАІНА
ПОЛЬШЧА
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
КАЗІМІР
КАЗІМІР
КАЗЮК
КАЗІК
КАЗЯ
КАДЗІК
КУЗЬМА
1:3 000 000

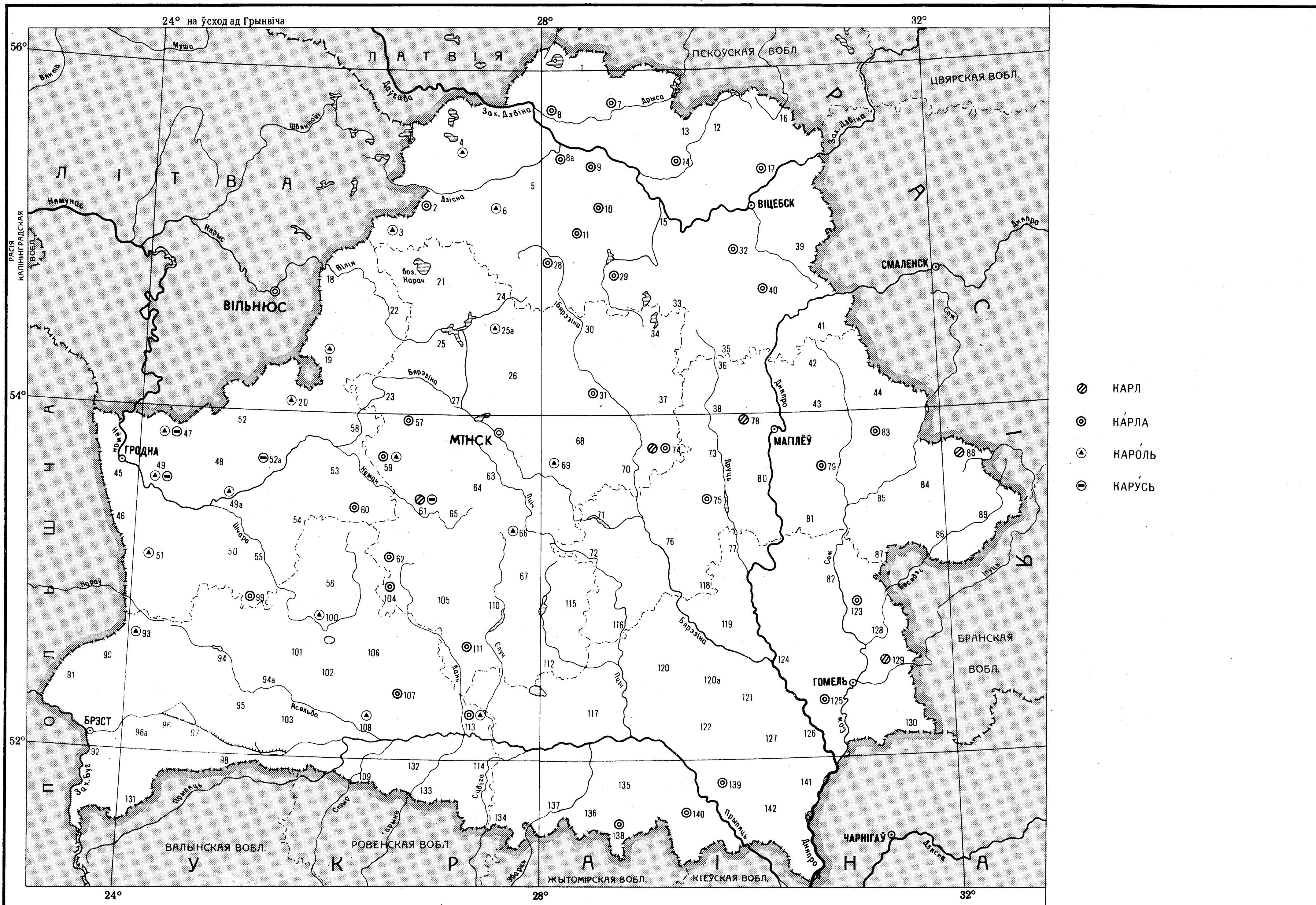
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ПОЛЬШЧА
УКРАІНА
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
КАРЛ
КА́РЛА
КАРО́ЛЬ
КАРУ́СЬ

1:3 000 000

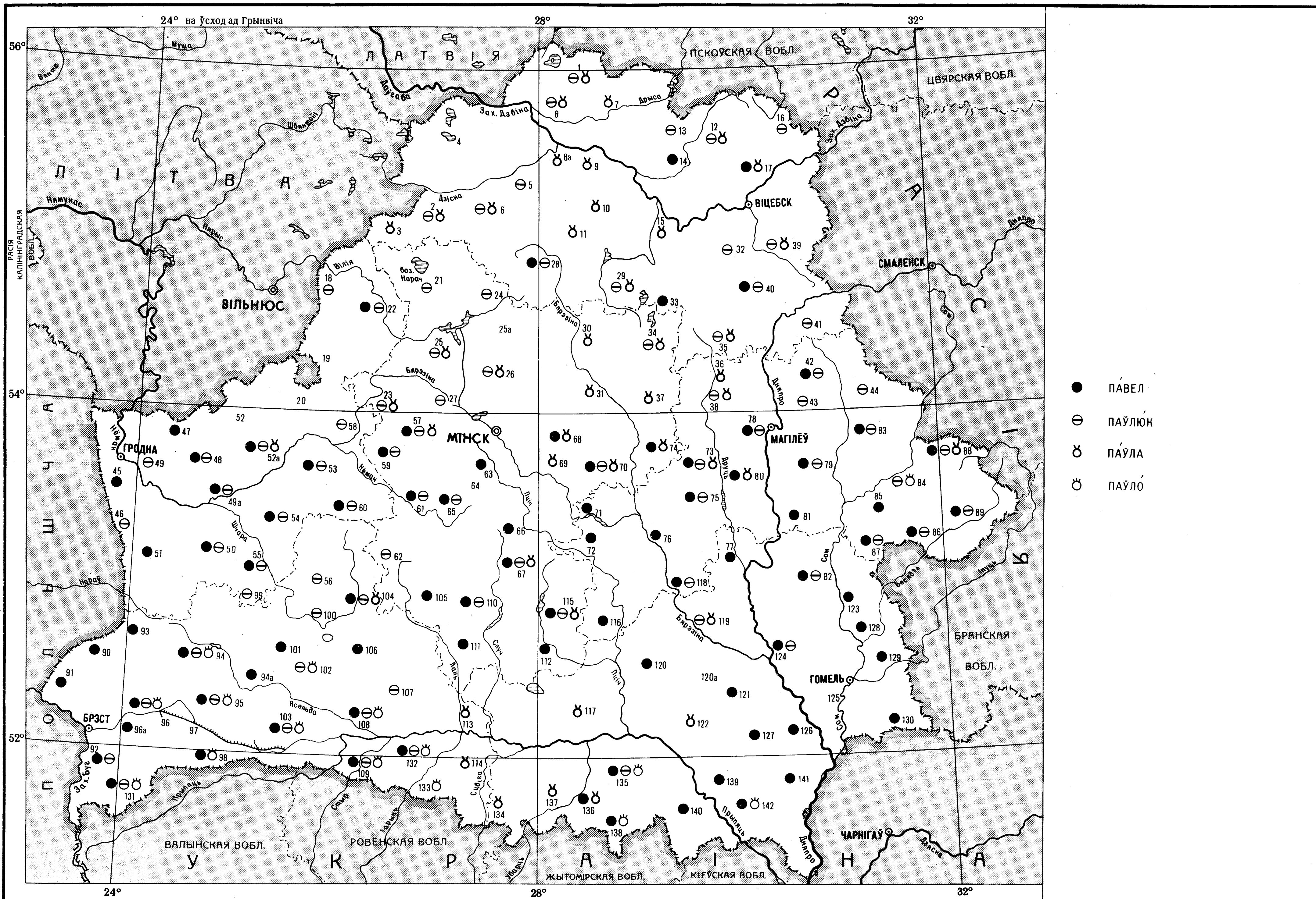
ЛАТВІЯ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
ЛІТВА
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ПОЛЬШЧА
УКРАІНА
РАСІЯ
24° на ўсход ад Грынвіча
ПАВЕЛ
ПАЎЛЮК
ПАЎЛА
ПАЎЛО
1:3 000 000

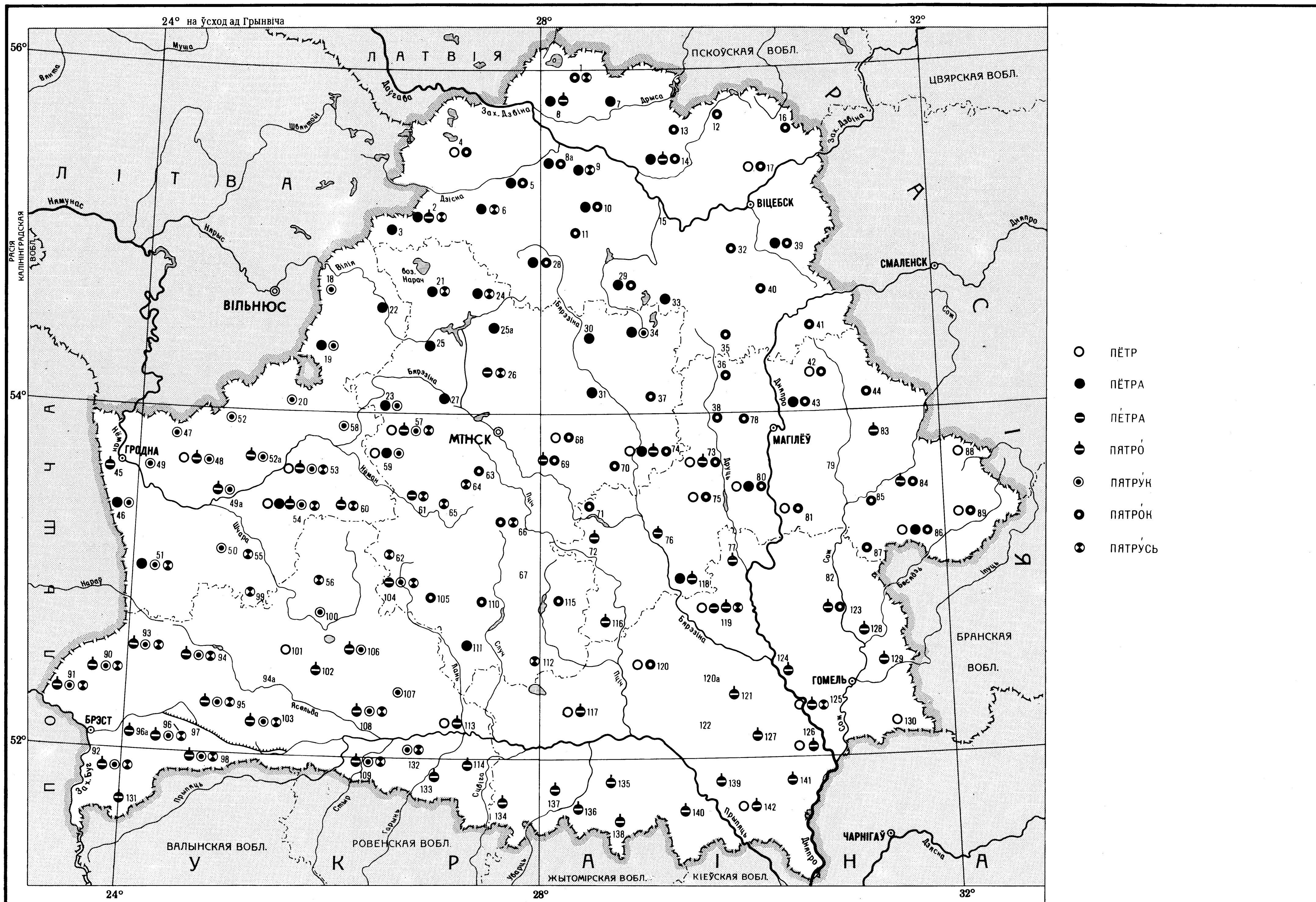
ПЁТР
ПЁТРА
ПЕ́ТРА
ПЯТРО́
ПЯТРУ́К
ПЯТРО́К
ПЯТРУ́СЬ
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ВІЛЬНЮС
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
МАГІЛЁЎ
ГРОДНА
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°

1:3 000 000

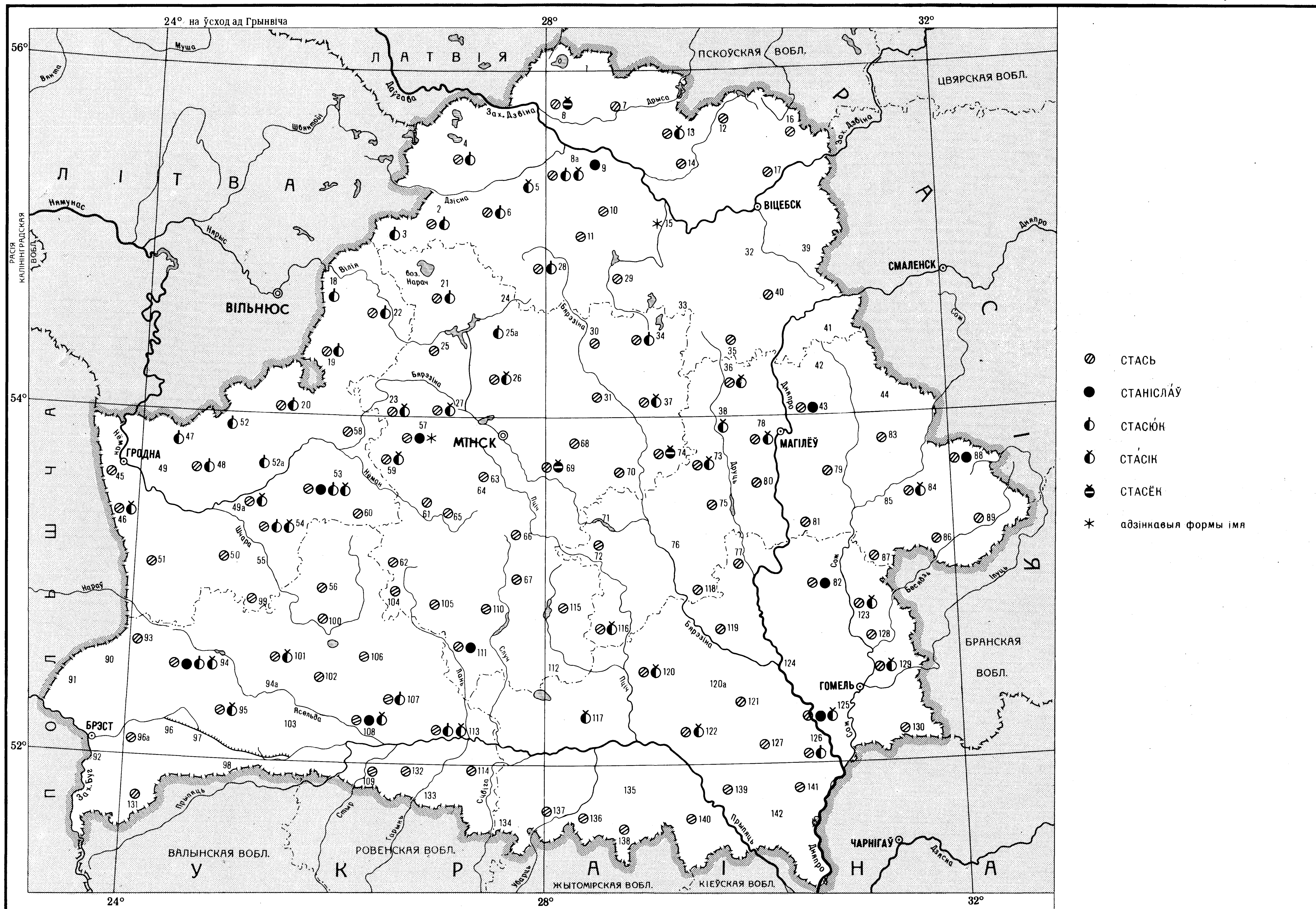

СТАСЬ
СТАНІСЛАЎ
СТАСЮК
СТАСІК
СТАСЁК
адзінкавыя формы імя
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
УКРАІНА
ПОЛЬШЧА
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
24° на ўсход ад Грынвіча

1:3 000 000

ФОРМЫ ІМЯ *ЮЗІК*, ЯГО АДПАВЕДНІКІ І ВАРЫЯНТЫ

Карта № 83

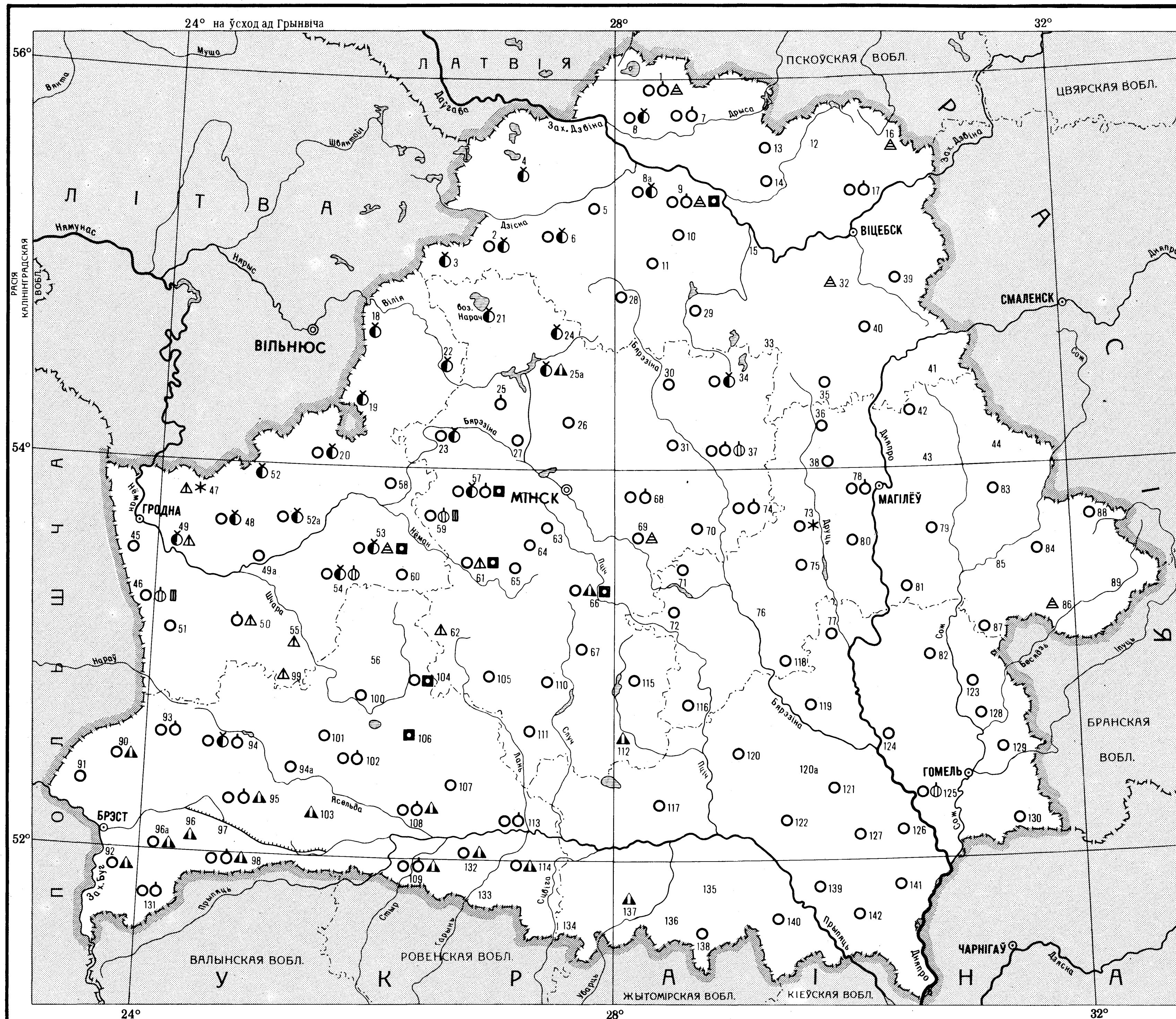

1:3 000 000

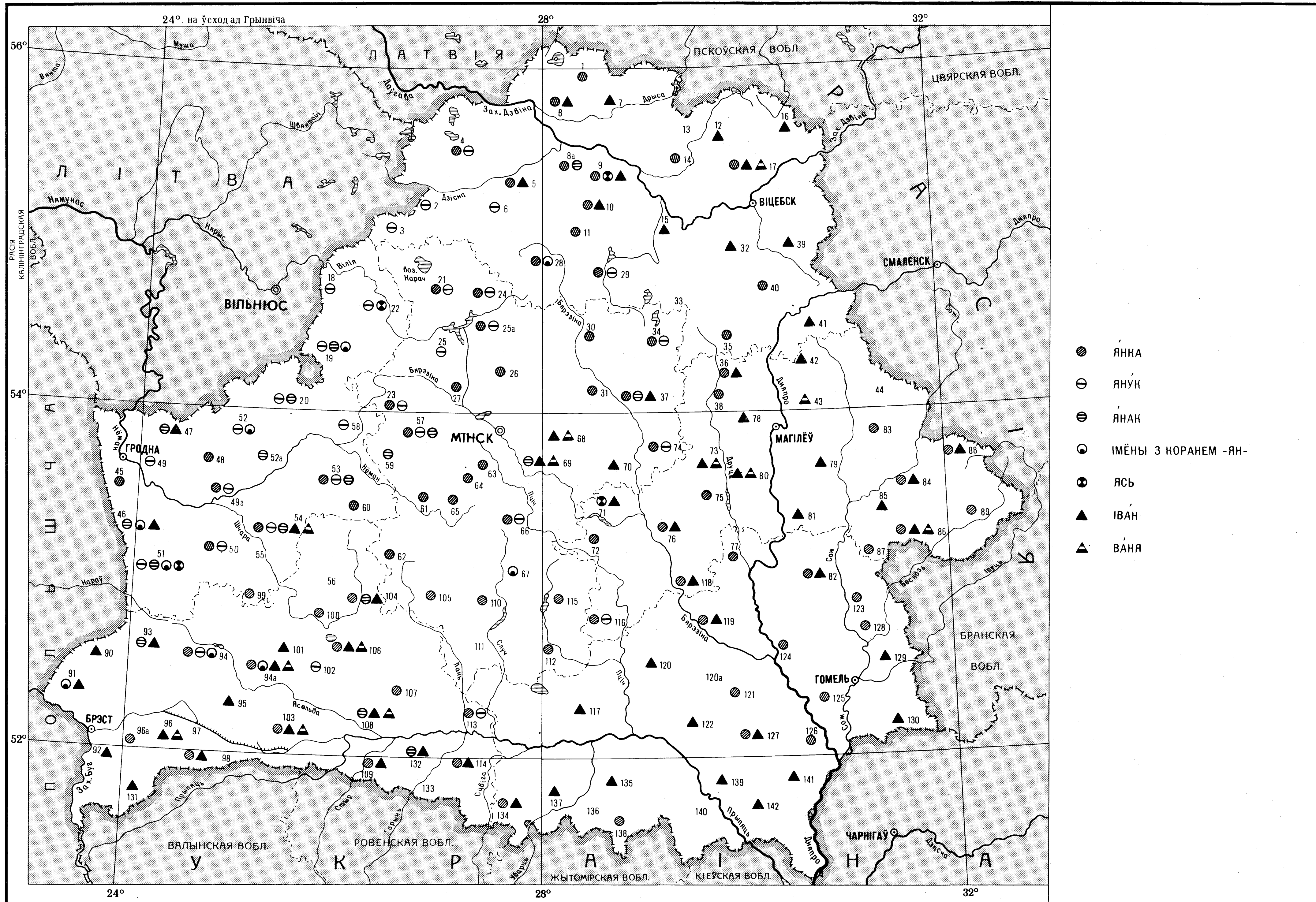
ЯНКА
ЯНУК
ЯНАК
ІМЁНЫ З КОРАНЕМ -ЯН-
ЯСЬ
ІВАН
ВАНЯ
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ПОЛЬШЧА
РАСІЯ
УКРАІНА
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
24°. на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°

1:3 000 000

ВАРЫЯНТЫ СЛОВА *ДАЁНКА*

Карта № 85

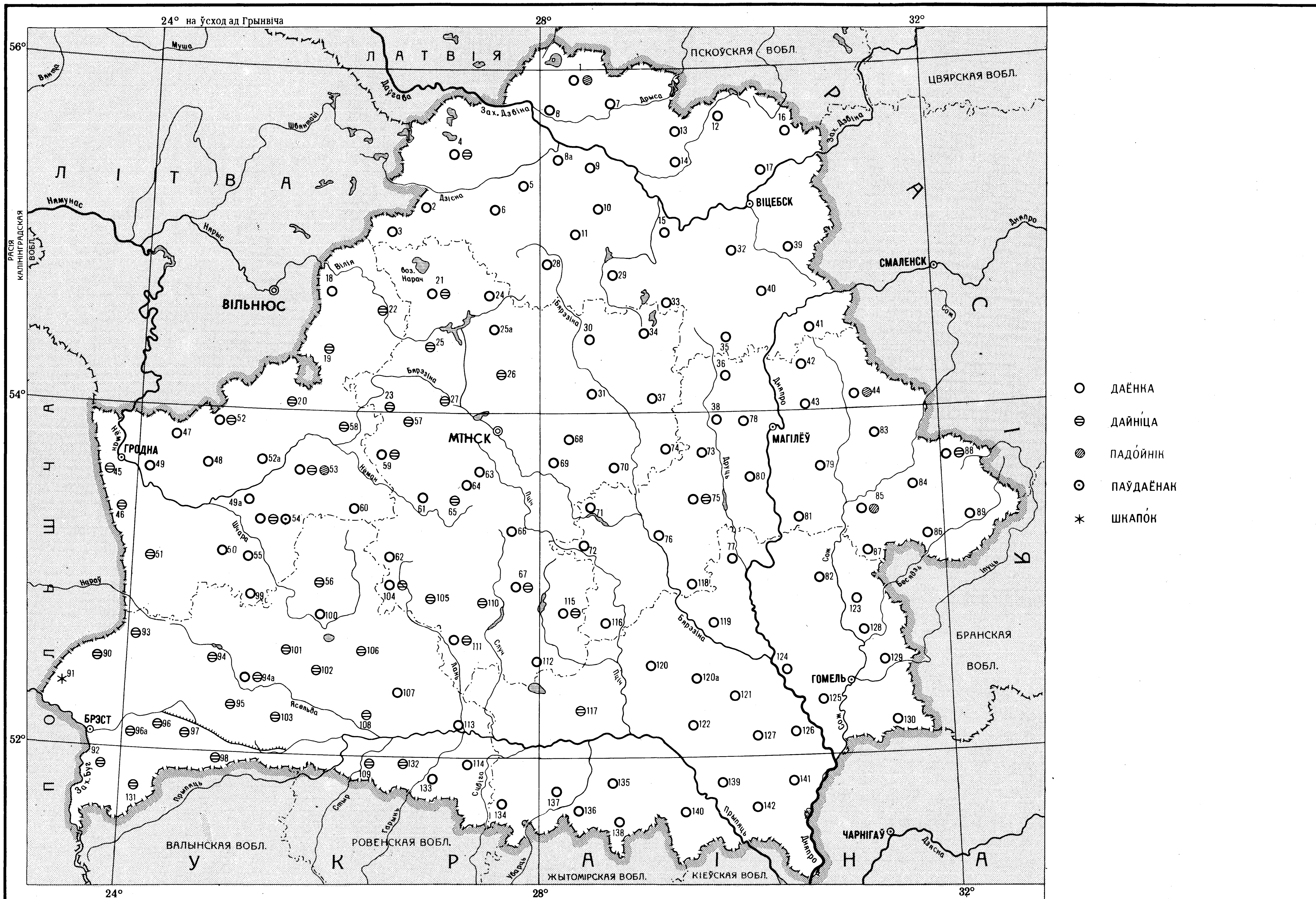

1:3 000 000

ВАРЫЯНТЫ СЛОВА *ДРАНКА*

Карта № 86

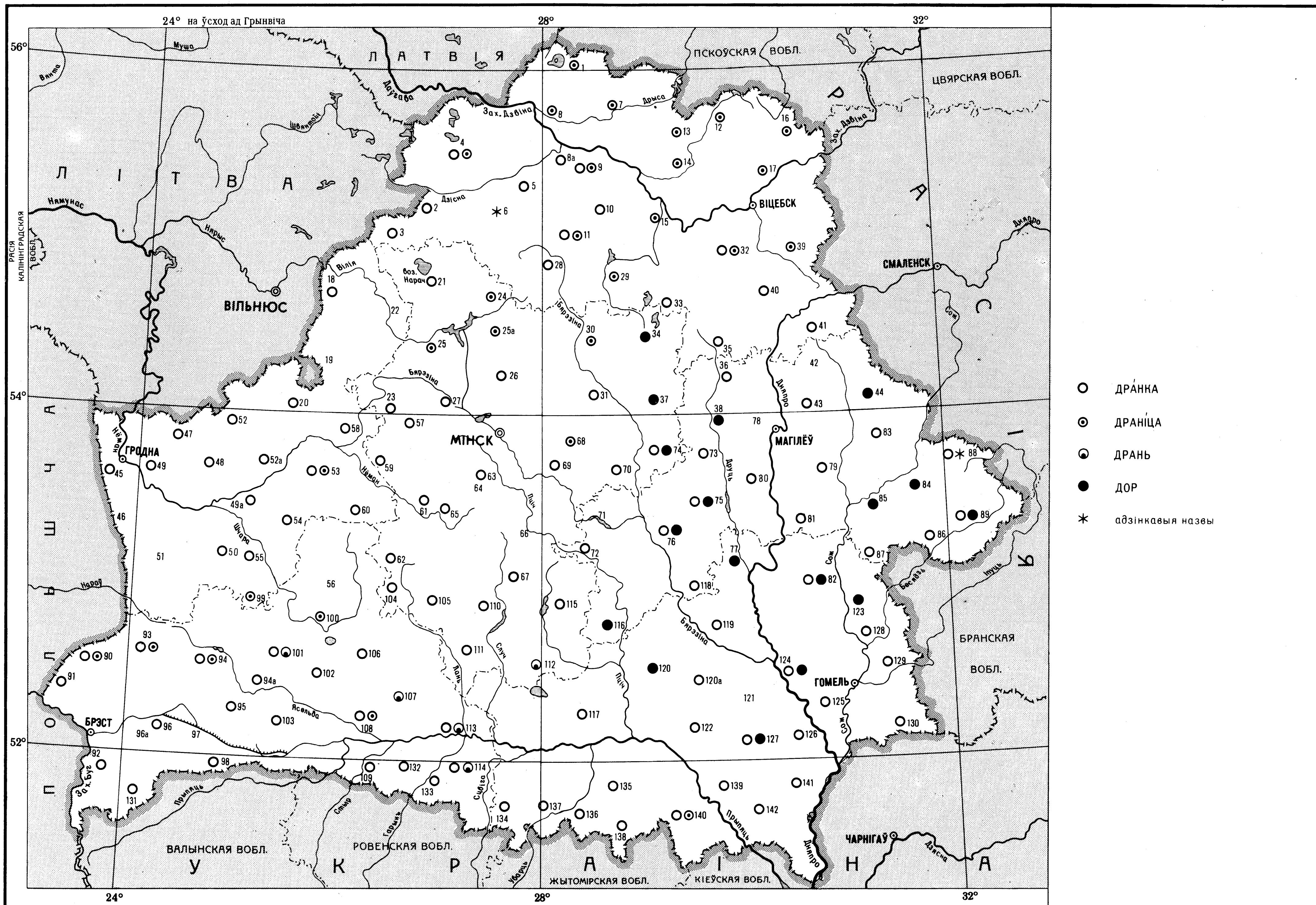

1:3 000 000

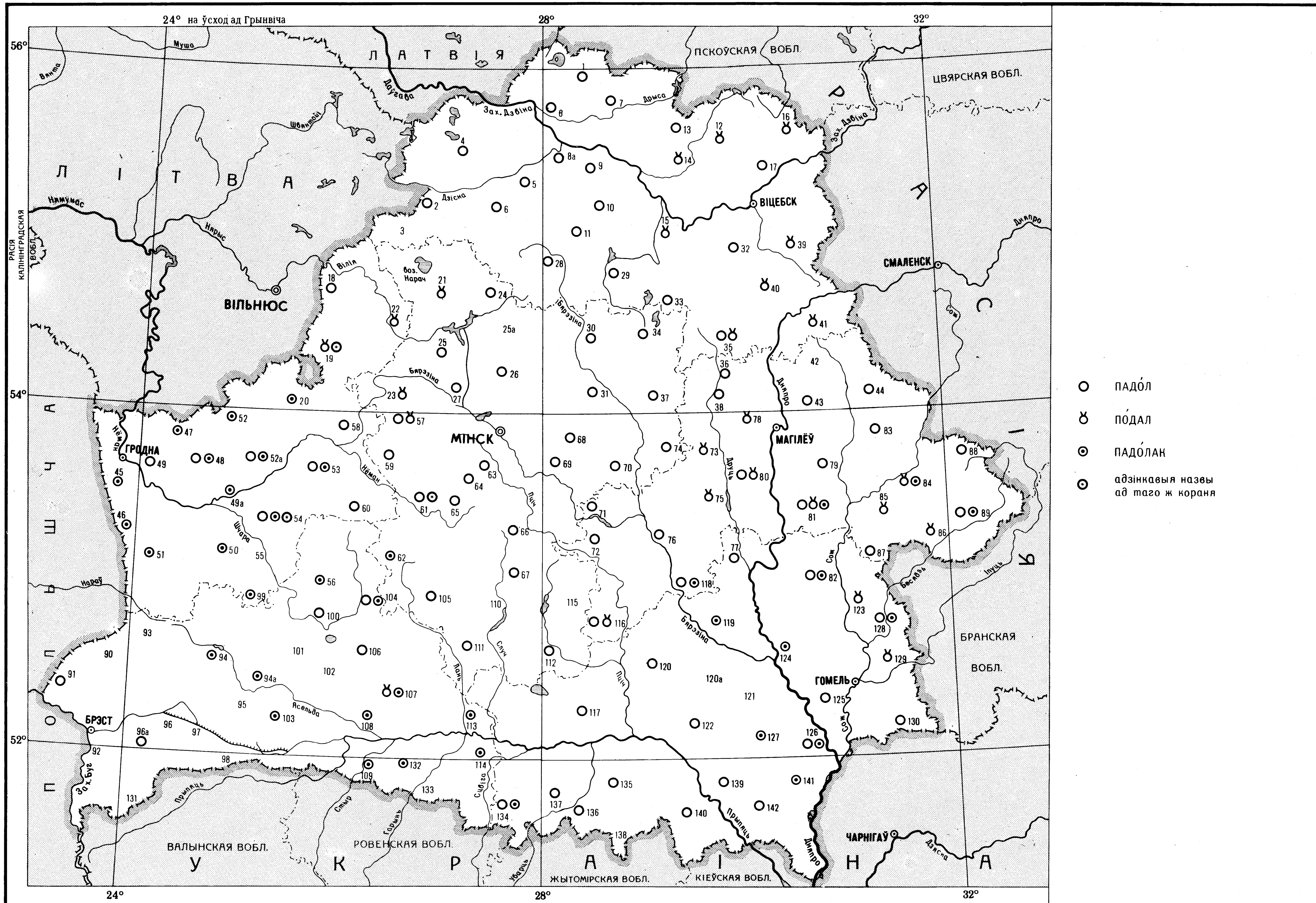
ПАДО́Л
ПО́ДАЛ
ПАДО́ЛАК
адзінкавыя назвы ад таго ж кораня
24° на ўсход ад Грынвіча
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ
ПОЛЬШЧА
УКРАІНА
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
МАГІЛЁЎ
ГРОДНА
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.

1:3 000 000

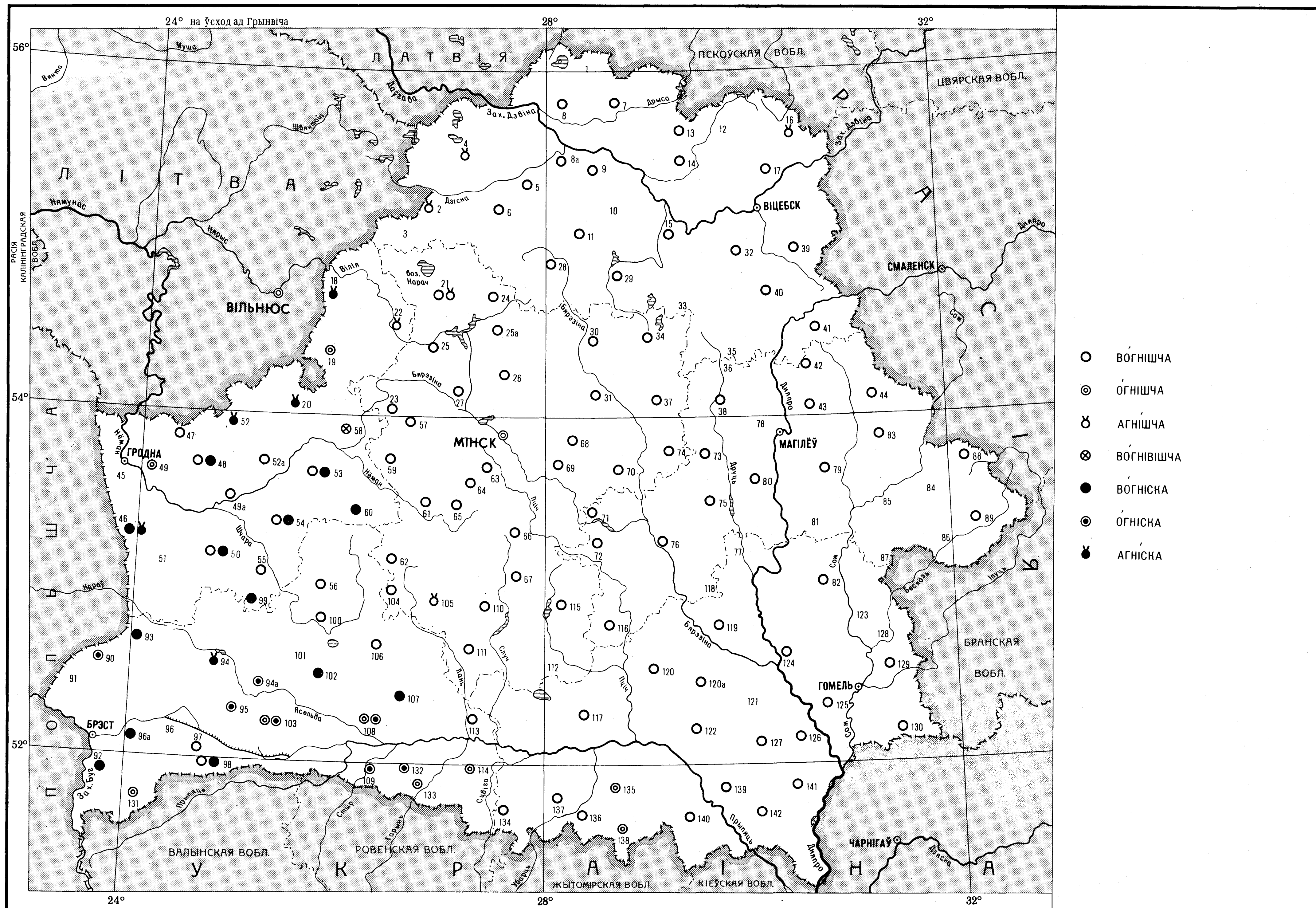
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
ЛІТВА
РАСІЯ
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ПОЛЬШЧА
УКРАІНА
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
Зах. Дзвіна
Дзвіна
Віліп
Нёман
Бярэзіна
Дняпро
Сож
Прыпяць
Ясельда
Шчара
Друць
Іпуць
Дзясна
Случ
Піціч
Гарынь
Стыр
Зах. Буг
Нарач
ВОГНІШЧА
ОГНІШЧА
АГНІШЧА
ВОГНІВІШЧА
ВОГНІСКА
ОГНІСКА
АГНІСКА

1:3 000 000

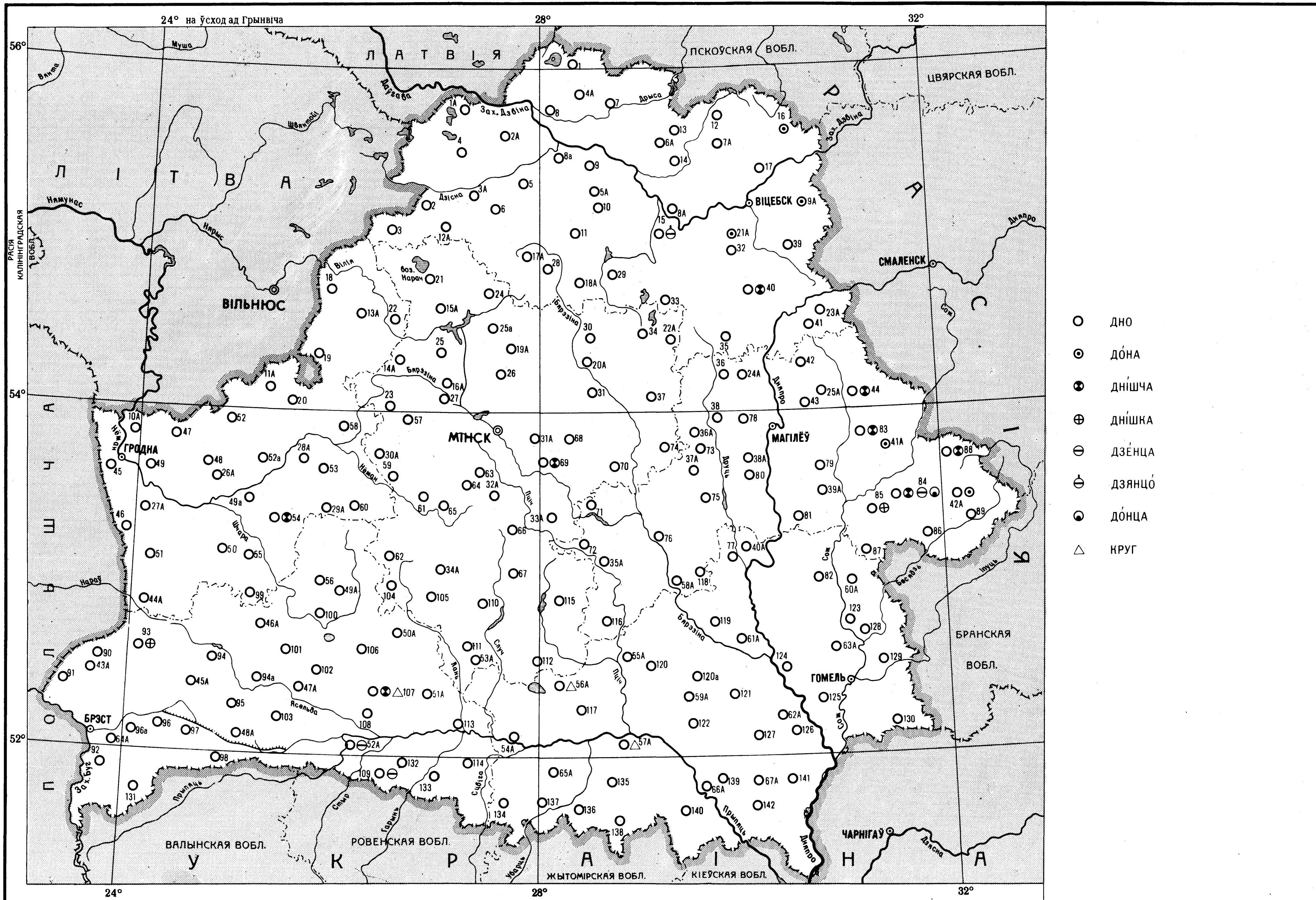
ДНО
ДО́НА
ДНІ́ШЧА
ДНІ́ШКА
ДЗЕ́НЦА
ДЗЯНЦО́
ДО́НЦА
КРУГ
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
РАСІЯ
БЕЛАРУСЬ
ПОЛЬШЧА
УКРАІНА
ВІЛЬНЮС
МІНСК
ВІЦЕБСК
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
ГРОДНА
БРЭСТ
СМАЛЕНСК
ЧАРНІГАЎ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
24° на ўсход ад Грынвіча

1:3 000 000

ВАРЫЯНТЫ СЛОВА *ДАМІШЧА*

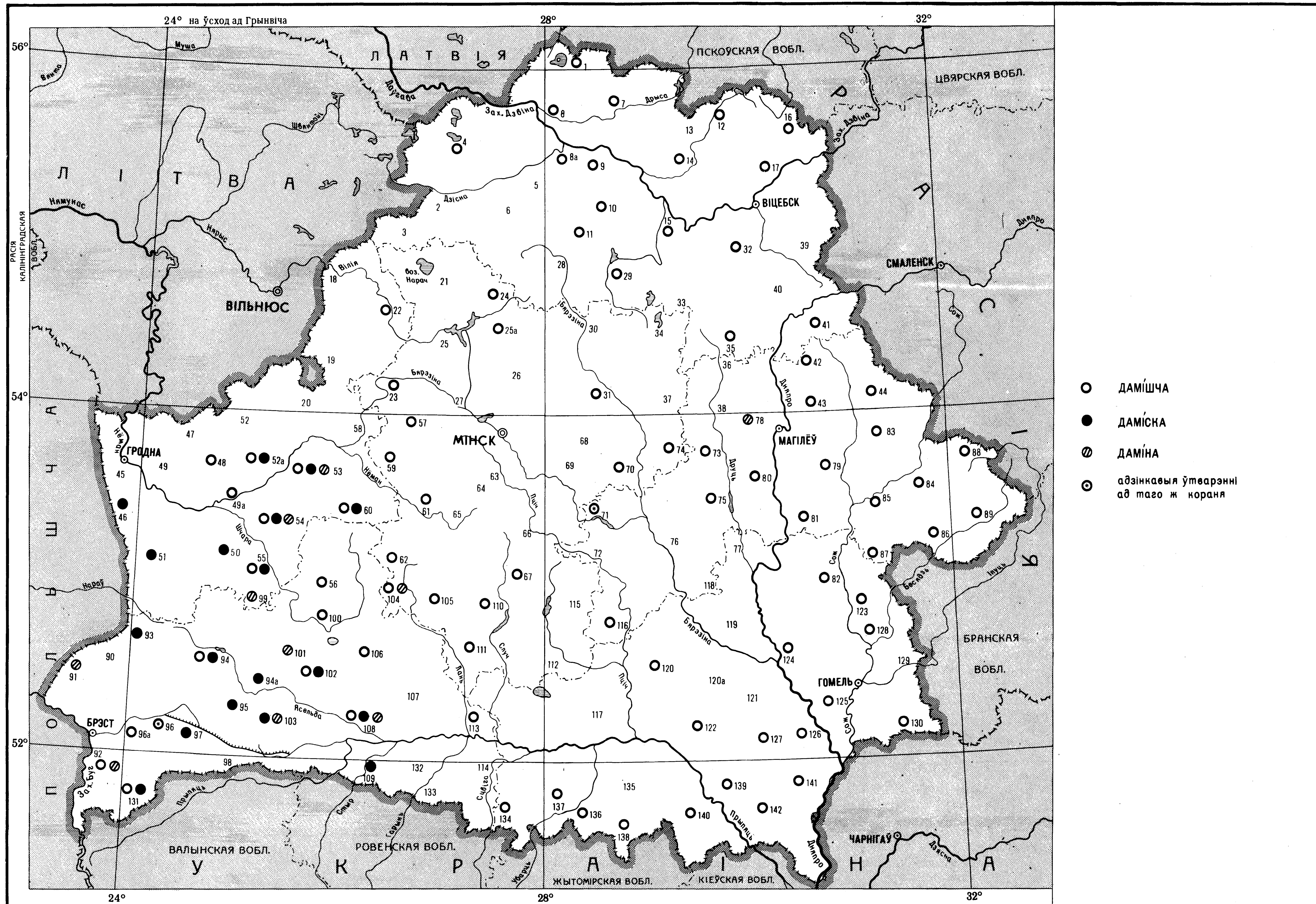

1:3 000 000

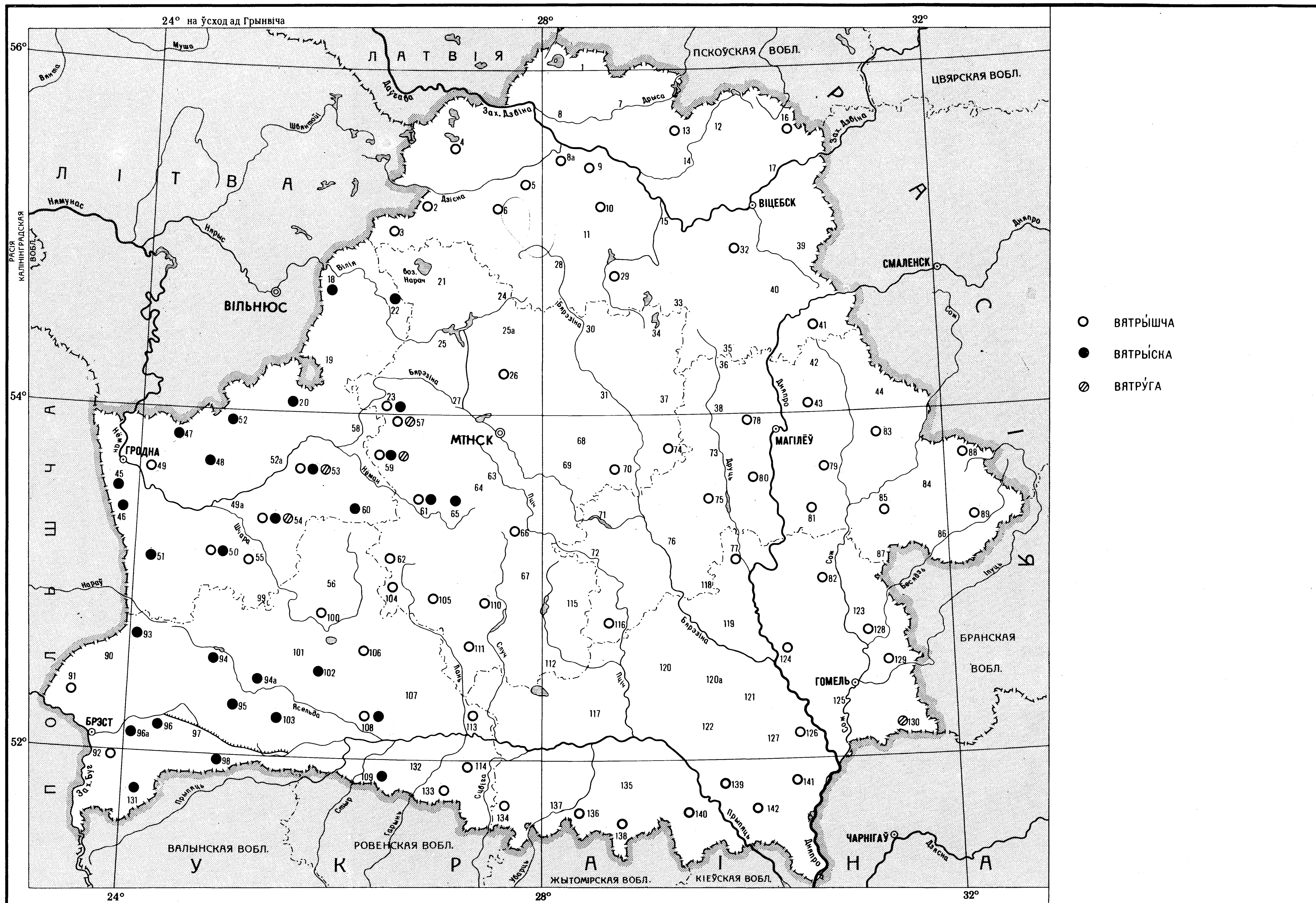
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ
СМАЛЕНСК
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
УКРАІНА
ПОЛЬШЧА
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
Зах. Дзвіна
Дзвіна
Дзісна
Дрыса
Вілія
Нёман
Нямунас
Нарач
Бярэзіна
Дняпро
Сож
Прыпяць
Пціч
Случ
Ясельда
Шчара
Друць
Іпуць
Бесядзь
Зах. Буг
Нараў
Дзясна
Гарынь
Стыр
Убарць
ВЯТРЫ́ШЧА
ВЯТРЫ́СКА
ВЯТРУ́ГА

1:3 000 000

ВАРЫЯНТЫ СЛОВА *МАРО́ЗІШЧА*

Карта №92

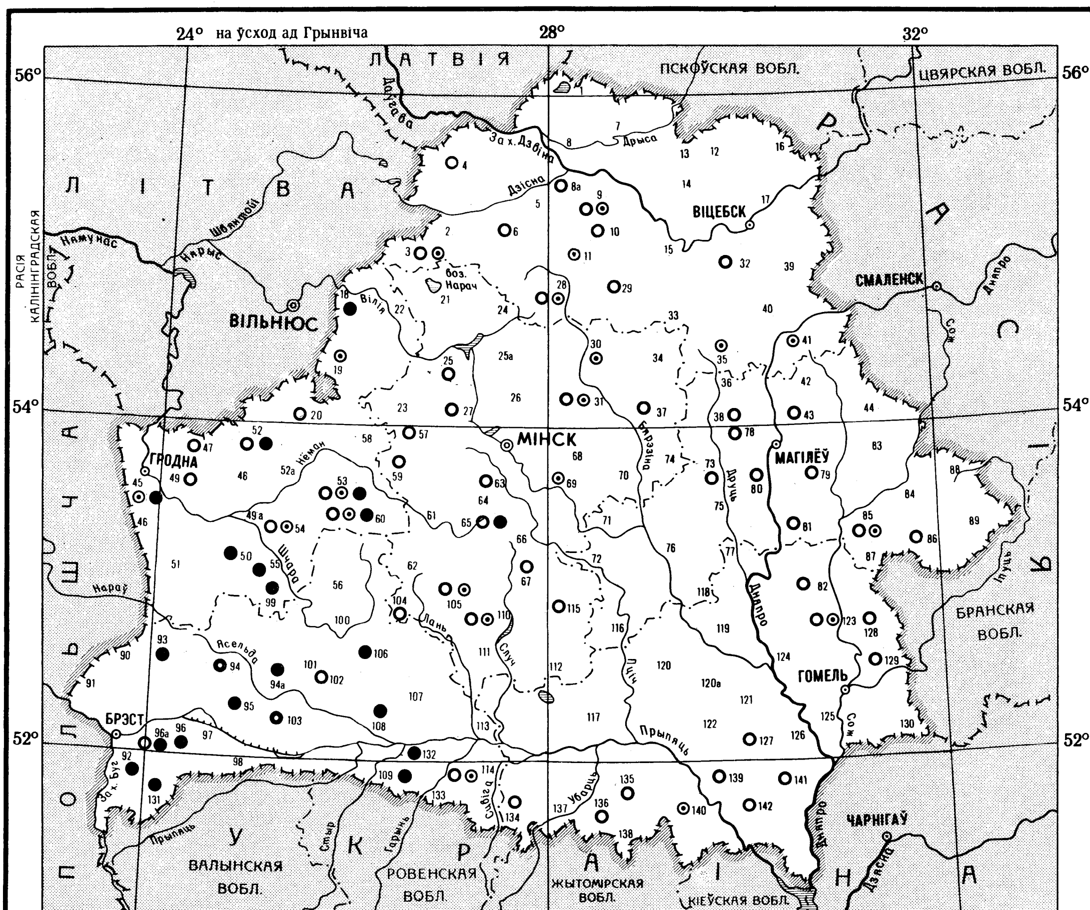

МАРАЗІ́ШЧА

МАРО́ЗІШЧА

МАРАЗІ́СКА

МАРО́ЗІСКА

1:5 000 000

ВАРЫЯНТЫ СЛОВА *ГУЛЬТАІ́ШЧА*

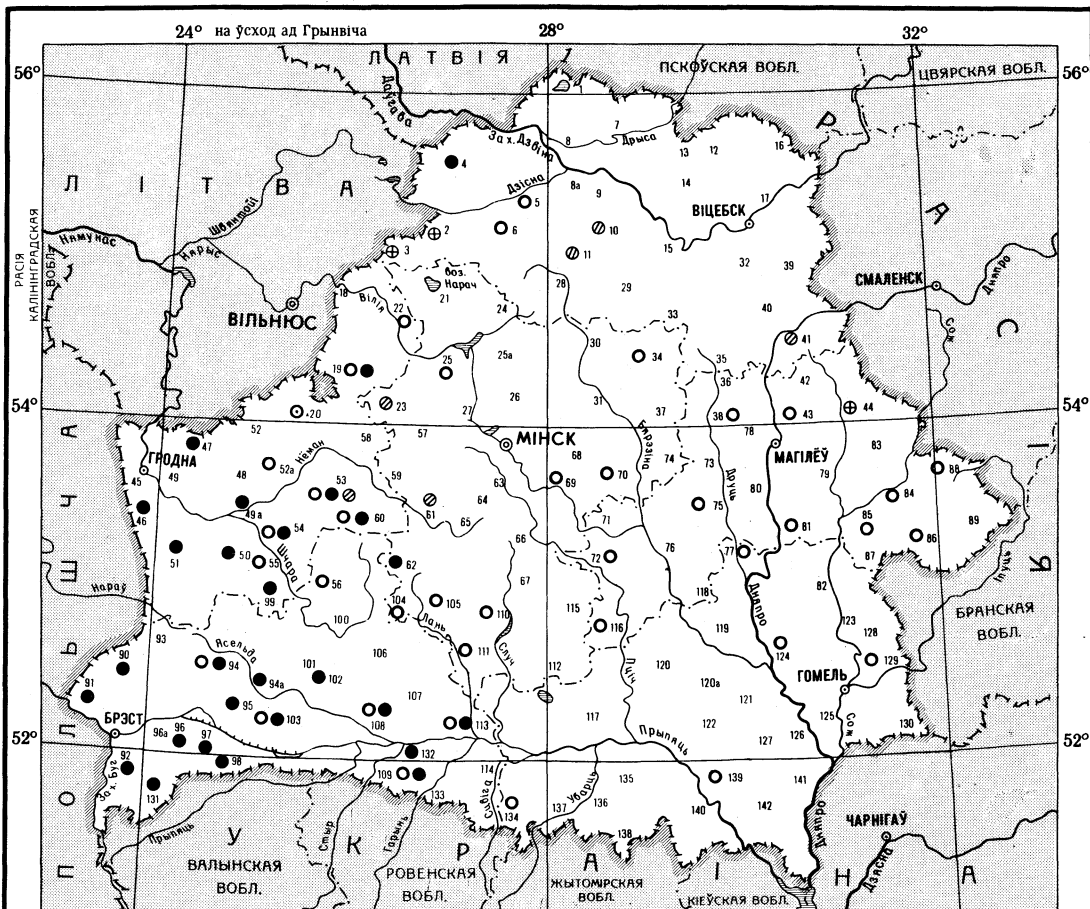

○ ГУЛЬТАІ́ШЧА

● ГУЛЬТАІ́СКА

⊘ ГУЛЬТАІ́НА

⊕ ГУЛЬТАЮ́ГА

⊙ ГУЛЬТАЁВІНА

1:5 000 000

ВАРЫЯНТЫ СЛОВА *СМЯРДЗЮ́ЧКА*

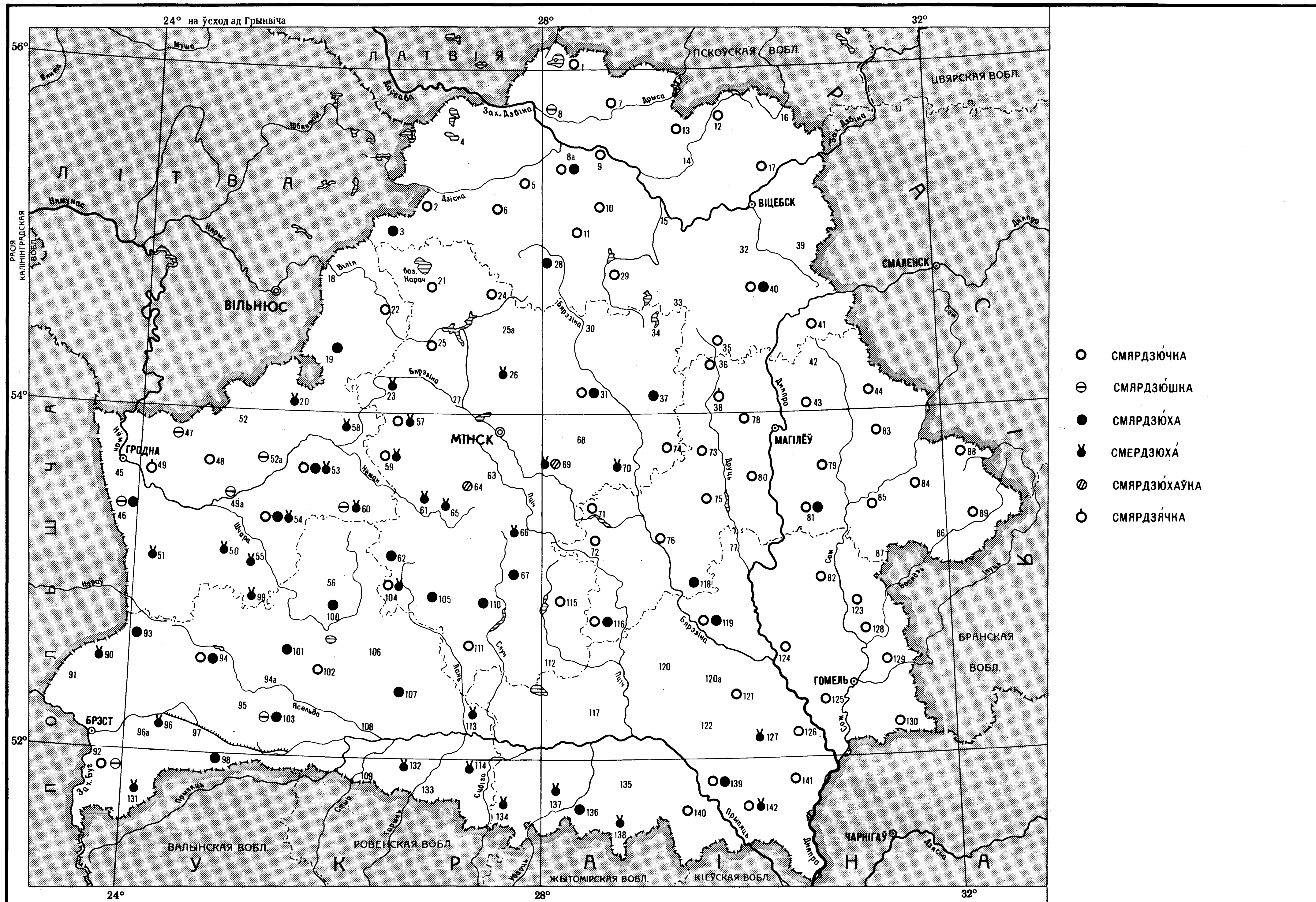

1:3 000 000

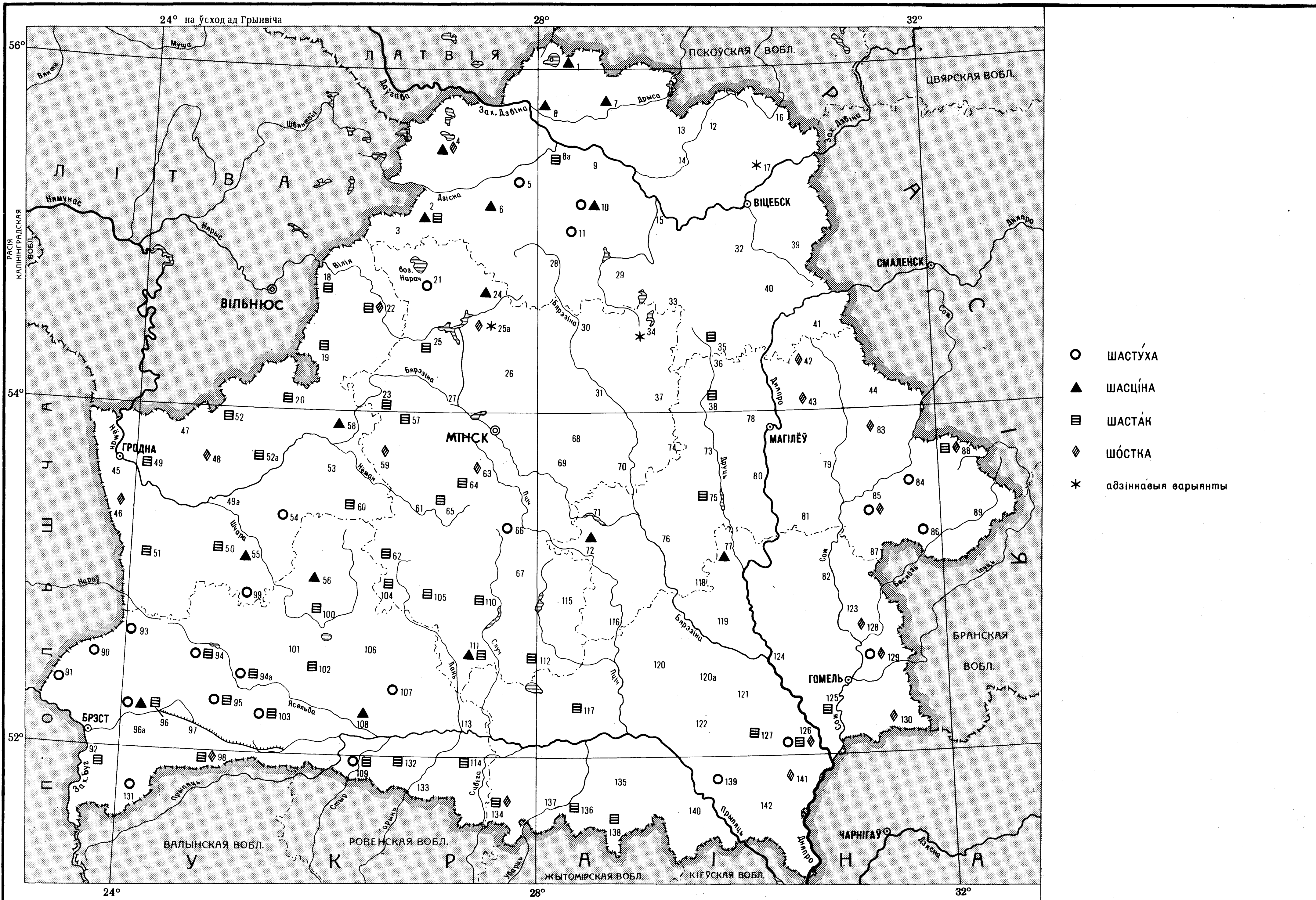
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ПОЛЬШЧА
УКРАІНА
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
МАГІЛЁЎ
ГРОДНА
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
шастуха
шасціна
шастак
шостка
адзінкавыя варыянты

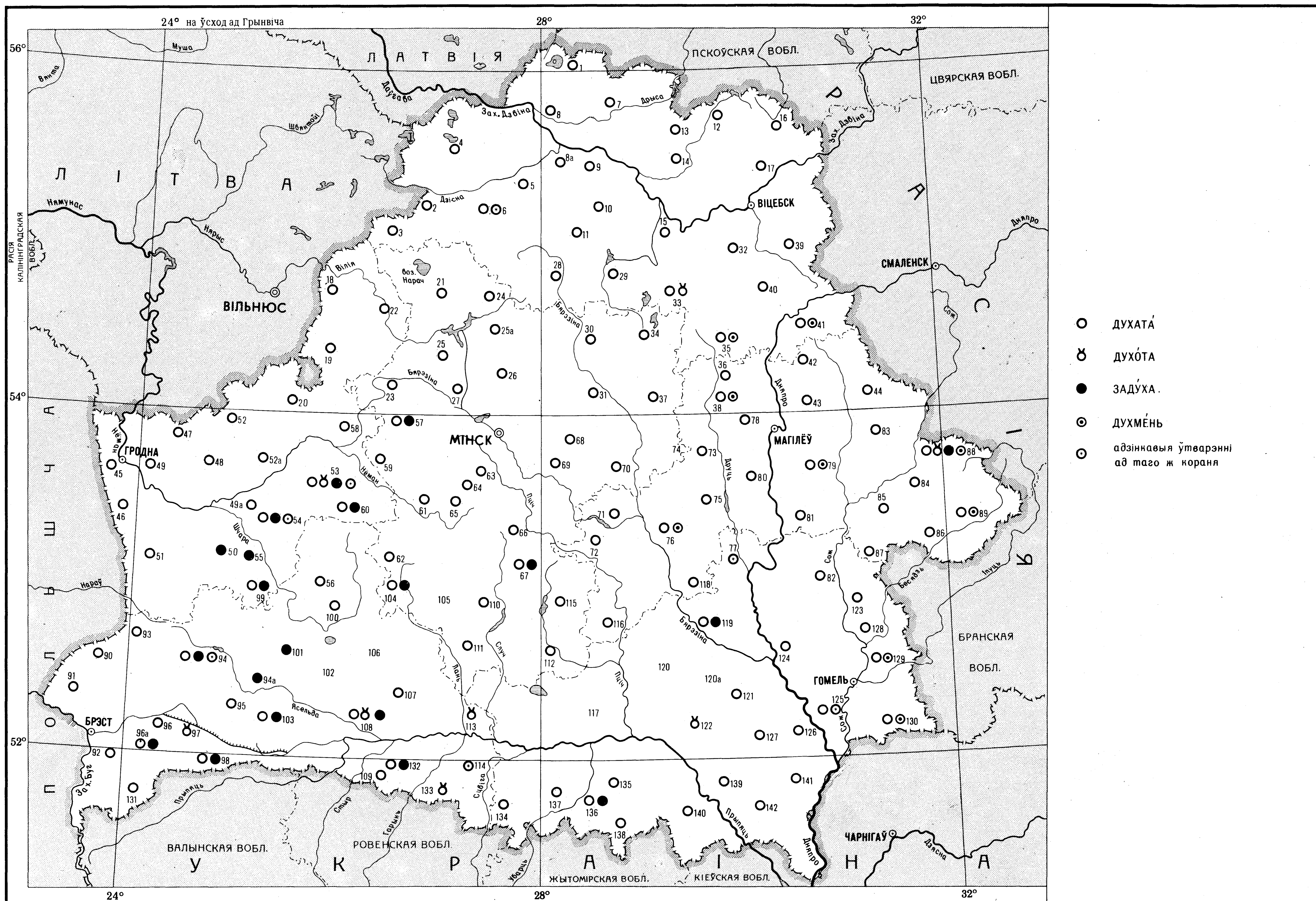
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
ЛАТВІЯ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
ЛІТВА
РАСІЯ
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ЧАРНІГАЎ
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
УКРАІНА
ПОЛЬШЧА
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ДУХАТА́
ДУХО́ТА
ЗАДУ́ХА.
ДУХМЕ́НЬ
адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня

1:3 000 000

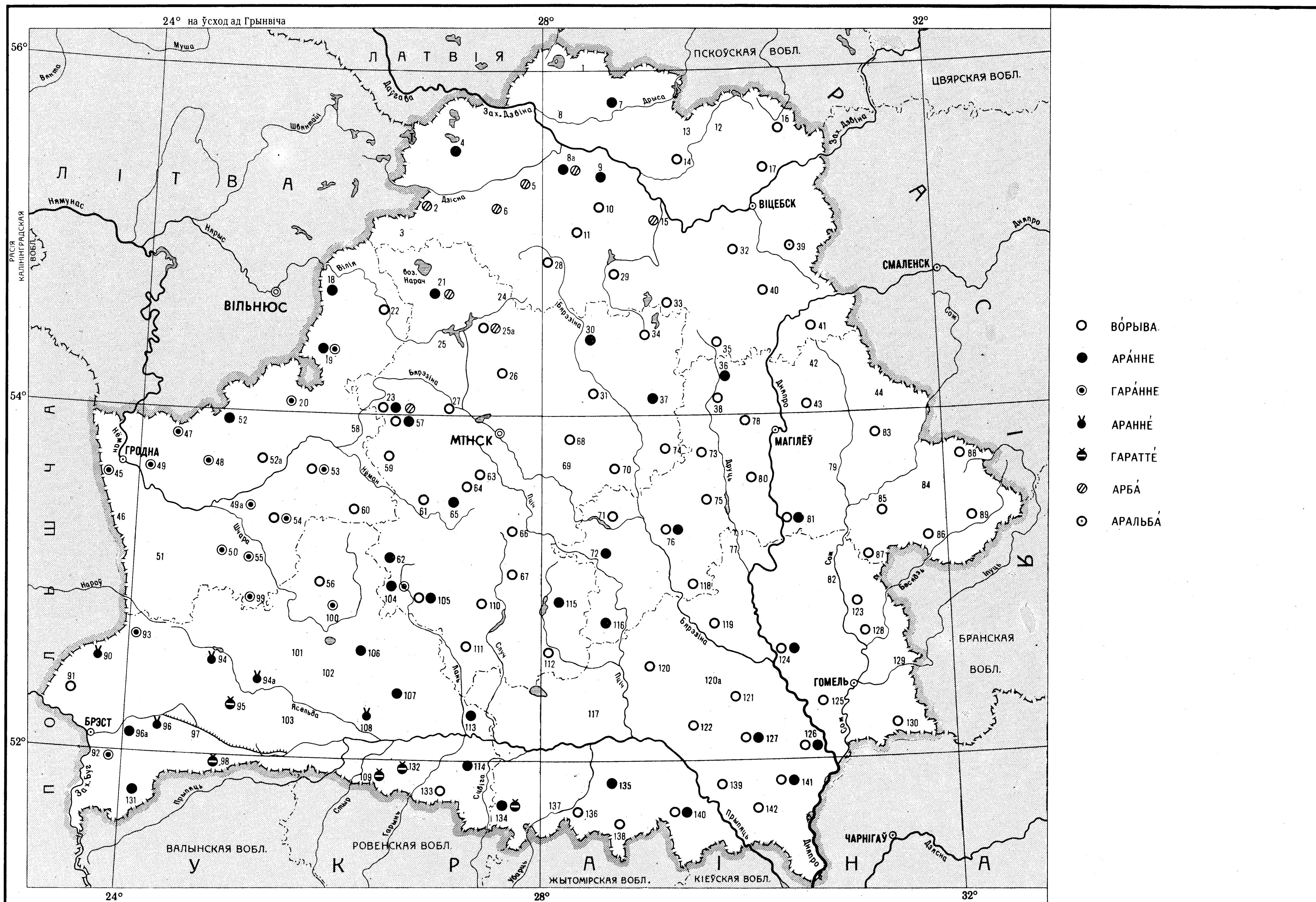
ВО́РЫВА
АРА́ННЕ
ГАРА́ННЕ
АРАННЕ́
ГАРАТТЕ́
АРБА́
АРАЛЬБА́
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
УКРАІНА
ПОЛЬШЧА
РАСІЯ
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°

1:3 000 000

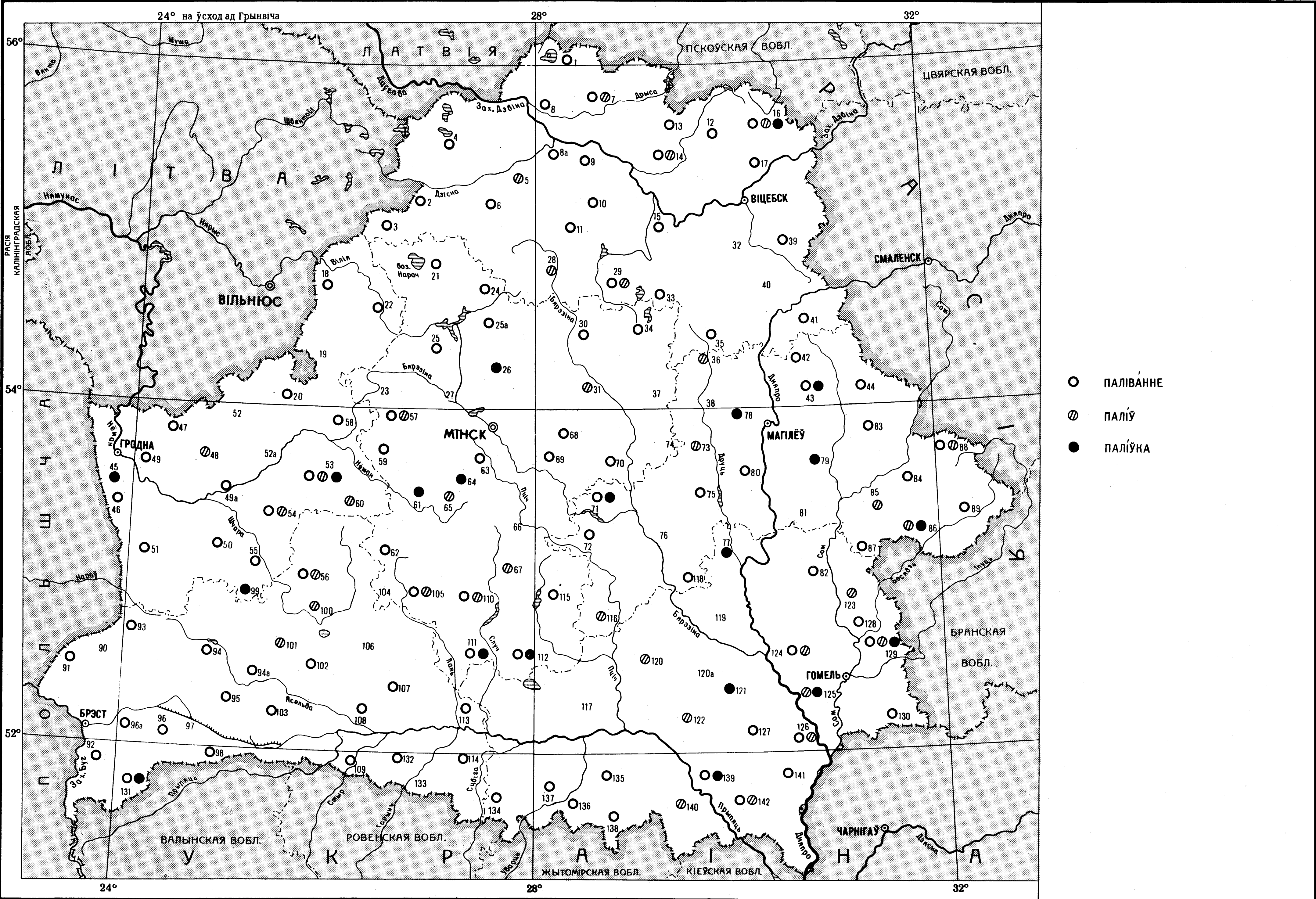
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
ЛІТВА
РАСІЯ
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ПОЛЬШЧА
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
МАГІЛЁЎ
ГРОДНА
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
УКРАІНА
Зах. Дзвіна
Даўгава
Дзісна
Нямунас
Нёман
Вілія
Бярэзіна
Дняпро
Сож
Прыпяць
Зах. Буг
Шчара
Ясельда
Случ
Пціч
Друць
Бесядзь
Іпуць
Нарач
воз. Нарач
ПАЛІВАННЕ
ПАЛІЎ
ПАЛІЎКА

1:3 000 000

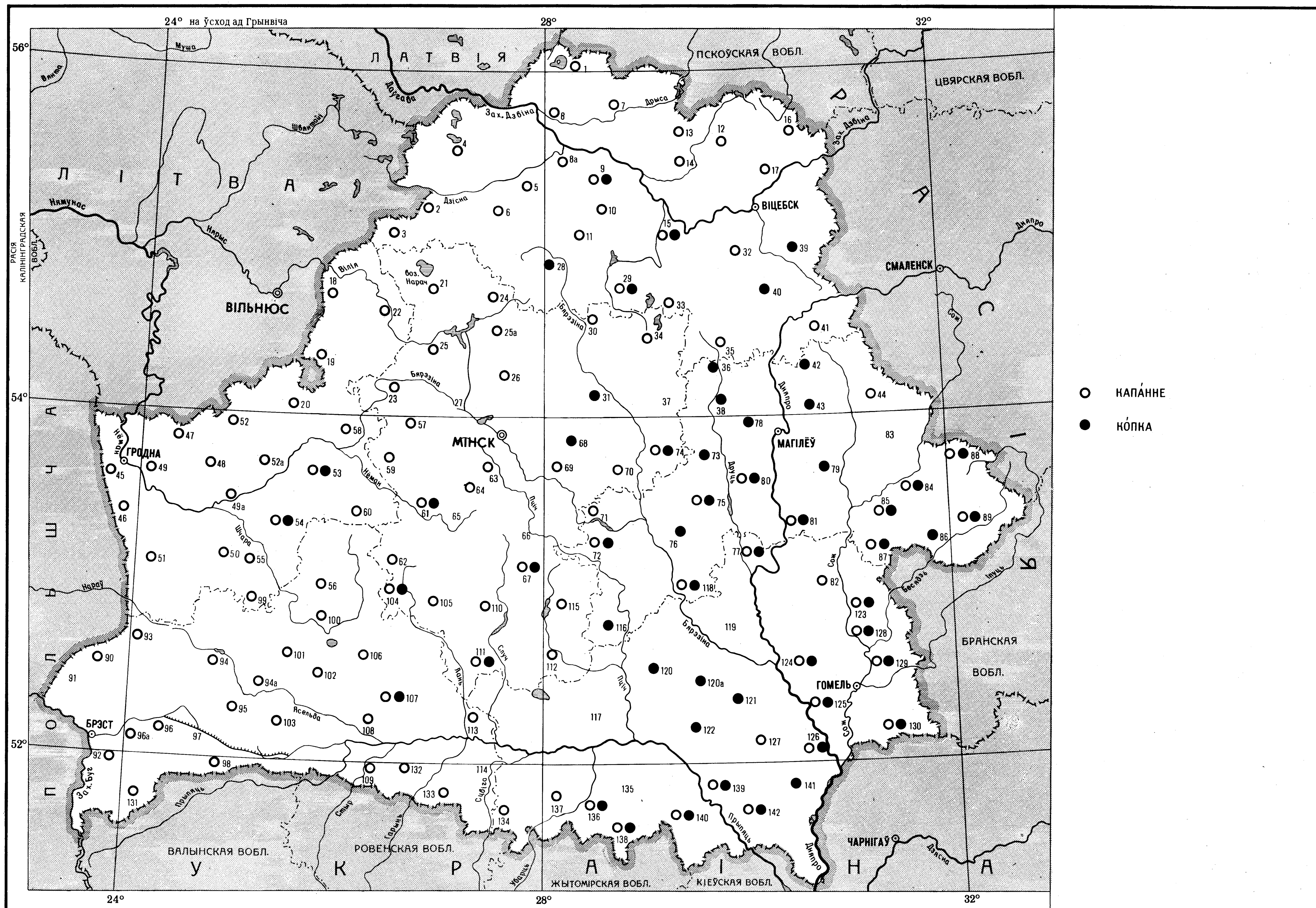
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
ЛІТВА
РАСІЯ
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
ГРОДНА
МІНСК
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ПОЛЬШЧА
УКРАІНА
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
Зах. Дзвіна
Дняпро
Сож
Бярэзіна
Прыпяць
Нёман
Вілія
Дзісна
Друць
Піна
Случ
Птыч
Іпуць
Бесядзь
Ясельда
Шчара
Зах. Буг
Нараў
Нярыс
Нямунас
Мушa
Дысна
Дзясна
Горынь
Стыр
Убараць
Воз. Нарач
КАПА́ННЕ
КО́ПКА
1:3 000 000

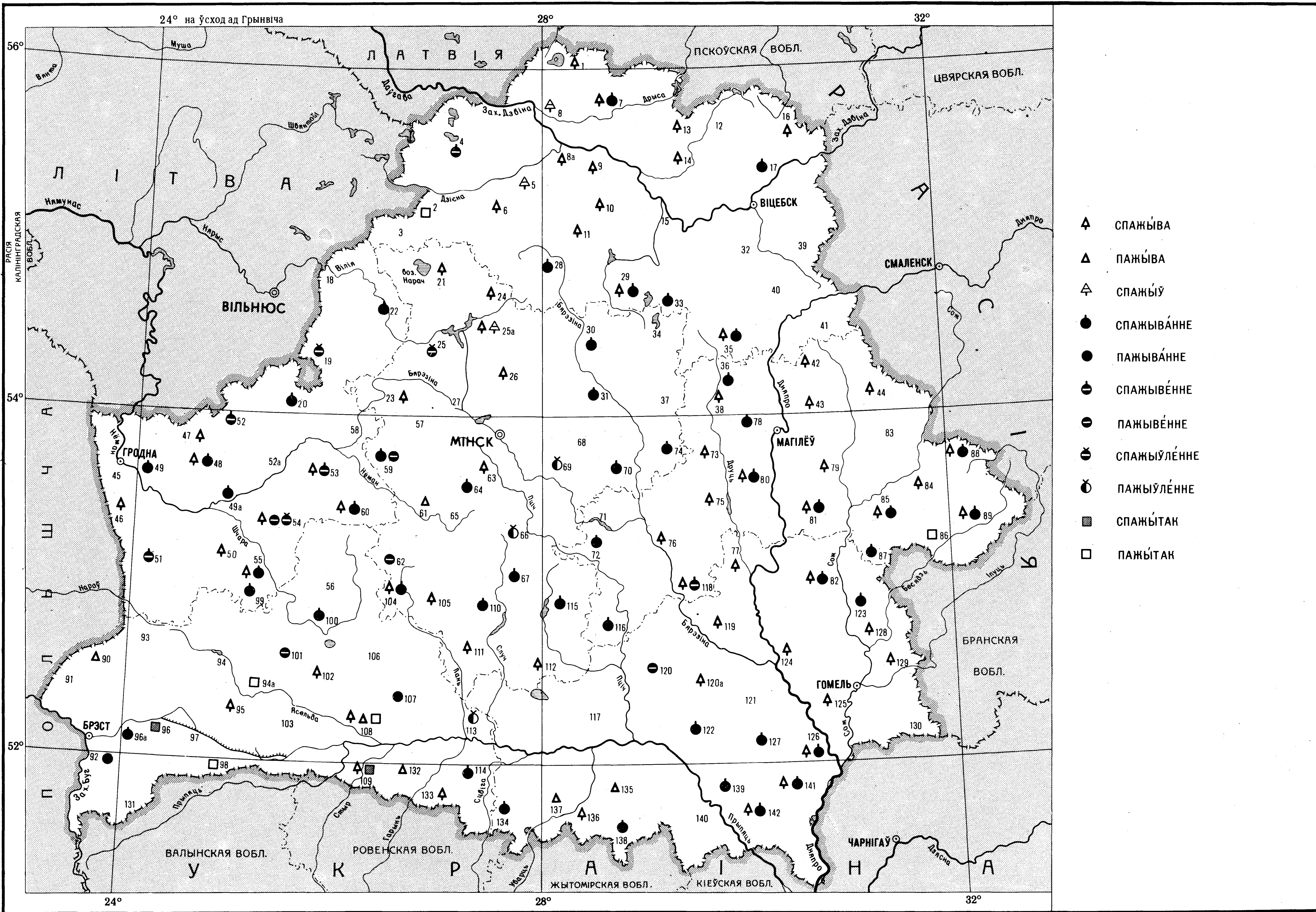

24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
24°
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ
ПОЛЬШЧА
УКРАІНА
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
ГРОДНА
МІНСК
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
Зах. Дзвіна
Дзвіна
Даўгава
Дрыса
Дзісна
Вілія
Нёман
Нямунас
Бярэзіна
Друць
Дняпро
Сож
Прыпяць
Піч
Случ
Ясельда
Шчара
Зах. Буг
Гарынь
Убарць
Бесядзь
Іпуць
Дзясна
Муша
Вянта
Швянтоі
Нярыс
Нараў
Стыр
Лань
Сцвіга
воз. Нарач
СПАЖЫВА
ПАЖЫВА
СПАЖЫЎ
СПАЖЫВАННЕ
ПАЖЫВАННЕ
СПАЖЫВЕННЕ
ПАЖЫВЕННЕ
СПАЖЫЎЛЕННЕ
ПАЖЫЎЛЕННЕ
СПАЖЫТАК
ПАЖЫТАК
1:3 000 000

ВАРЫЯНТЫ СЛОВА *ДАРАГОЎЛЯ*

Карта № 101

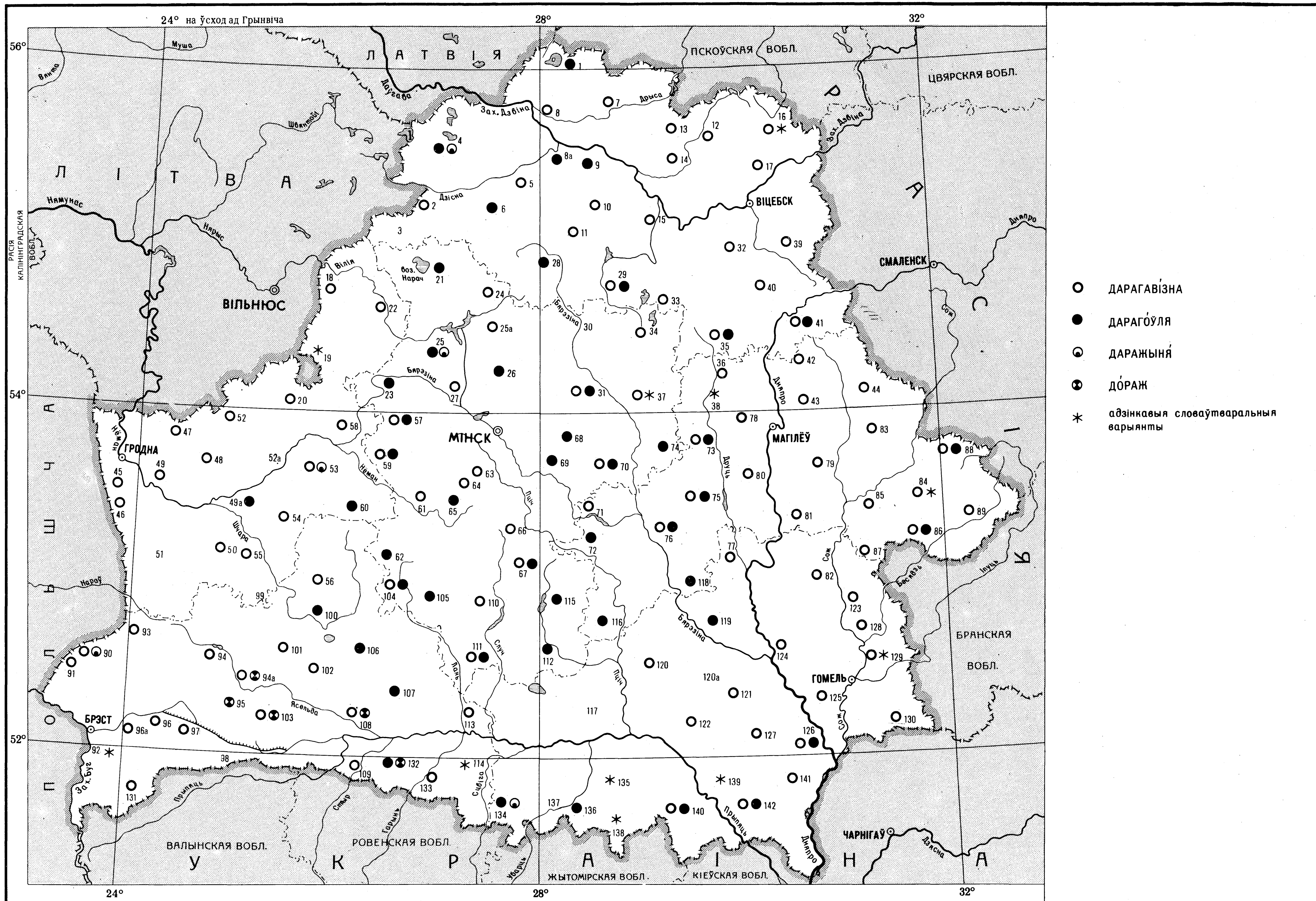

1:3 000 000

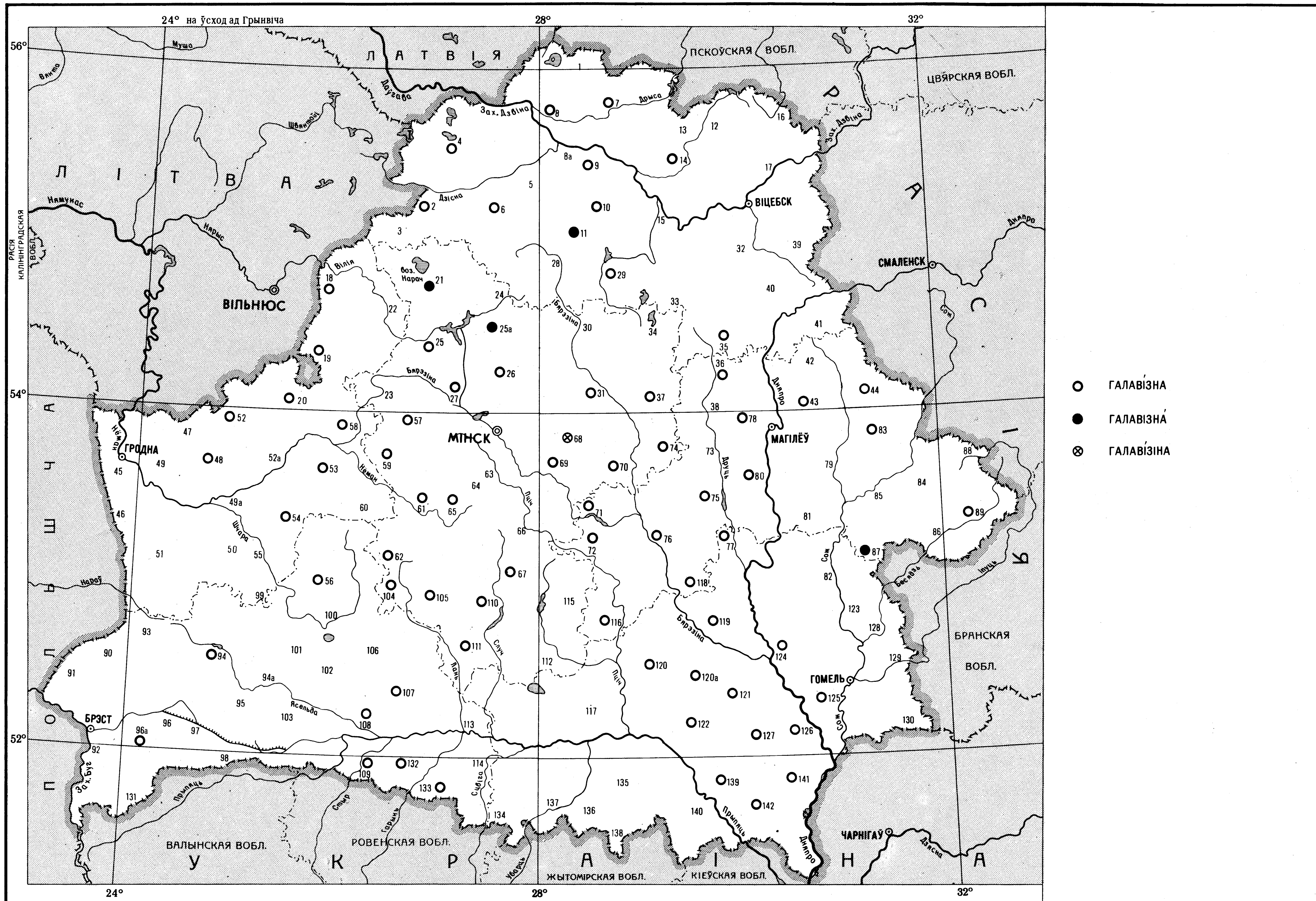

24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
СМАЛЕНСК
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ЧАРНІГАЎ
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
МІНСК
МАГІЛЁЎ
ГРОДНА
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
УКРАІНА
ПОЛЬШЧА
РАСІЯ
Зах. Дзвіна
Дзісна
Вілія
Нёман
Бярэзіна
Дняпро
Сож
Прыпяць
Птіч
Случ
Шчара
Ясельда
Зах. Буг
Воз. Нарач
ГАЛАВІ́ЗНА
ГАЛАВІЗНА́
ГАЛАВІ́ЗІНА

1:3 000 000

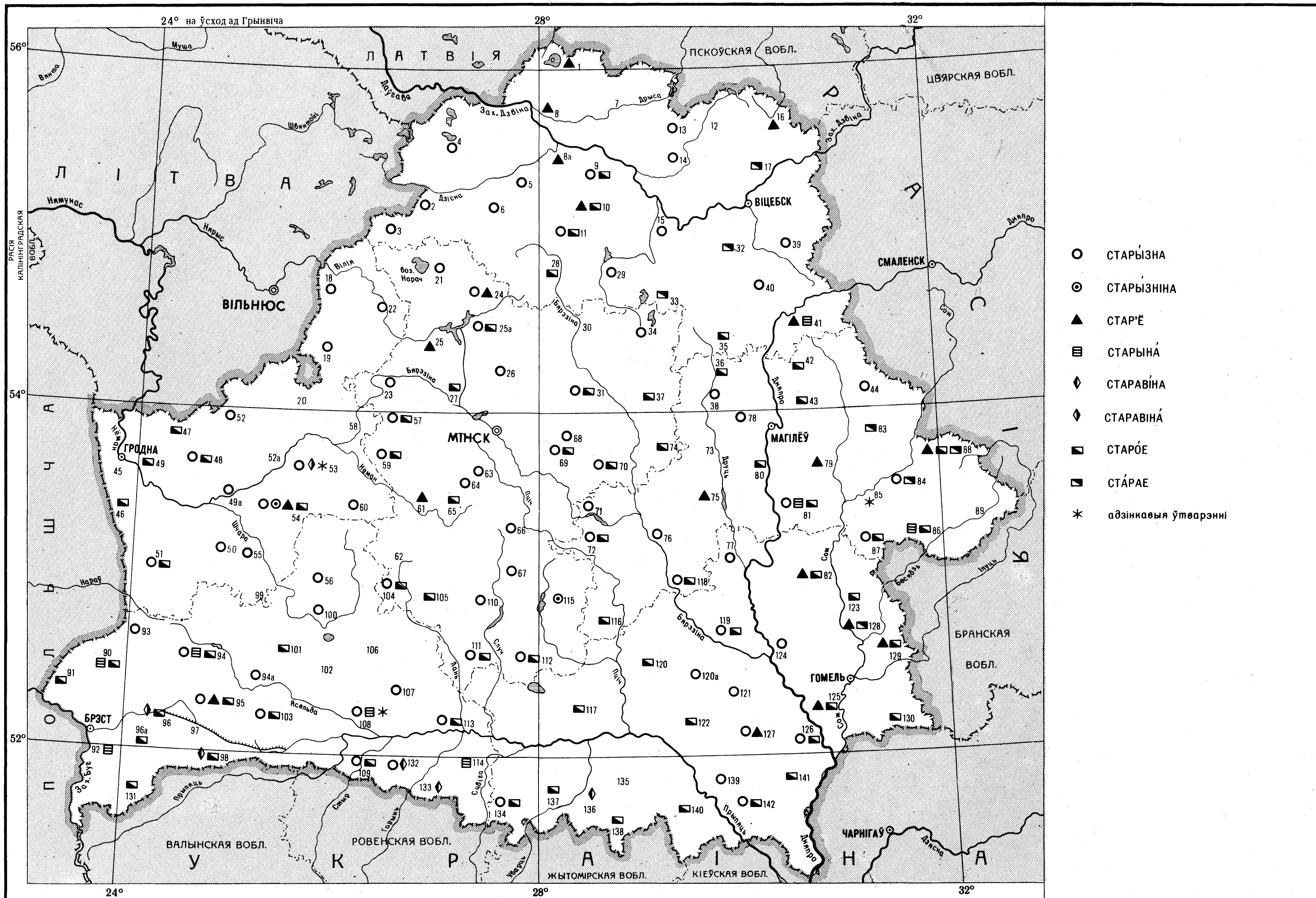
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ПОЛЬШЧА
РАСІЯ
УКРАІНА
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
СМАЛЕНСК
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ЧАРНІГАЎ
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
МІНСК
МАГІЛЁЎ
ГРОДНА
БРЭСТ
ГОМЕЛЬ
СТАРЫЗНА
СТАРЫЗНІНА
СТАР'Ё
СТАРЫНА
СТАРАВІНА
СТАРАВІНА
СТАРОЕ
СТАРАЕ
адзінкавыя ўтварэнні

1:3 000 000

ВАРЫЯНТЫ СЛОВА *ПРАСЦІНА́*

Карта № 104

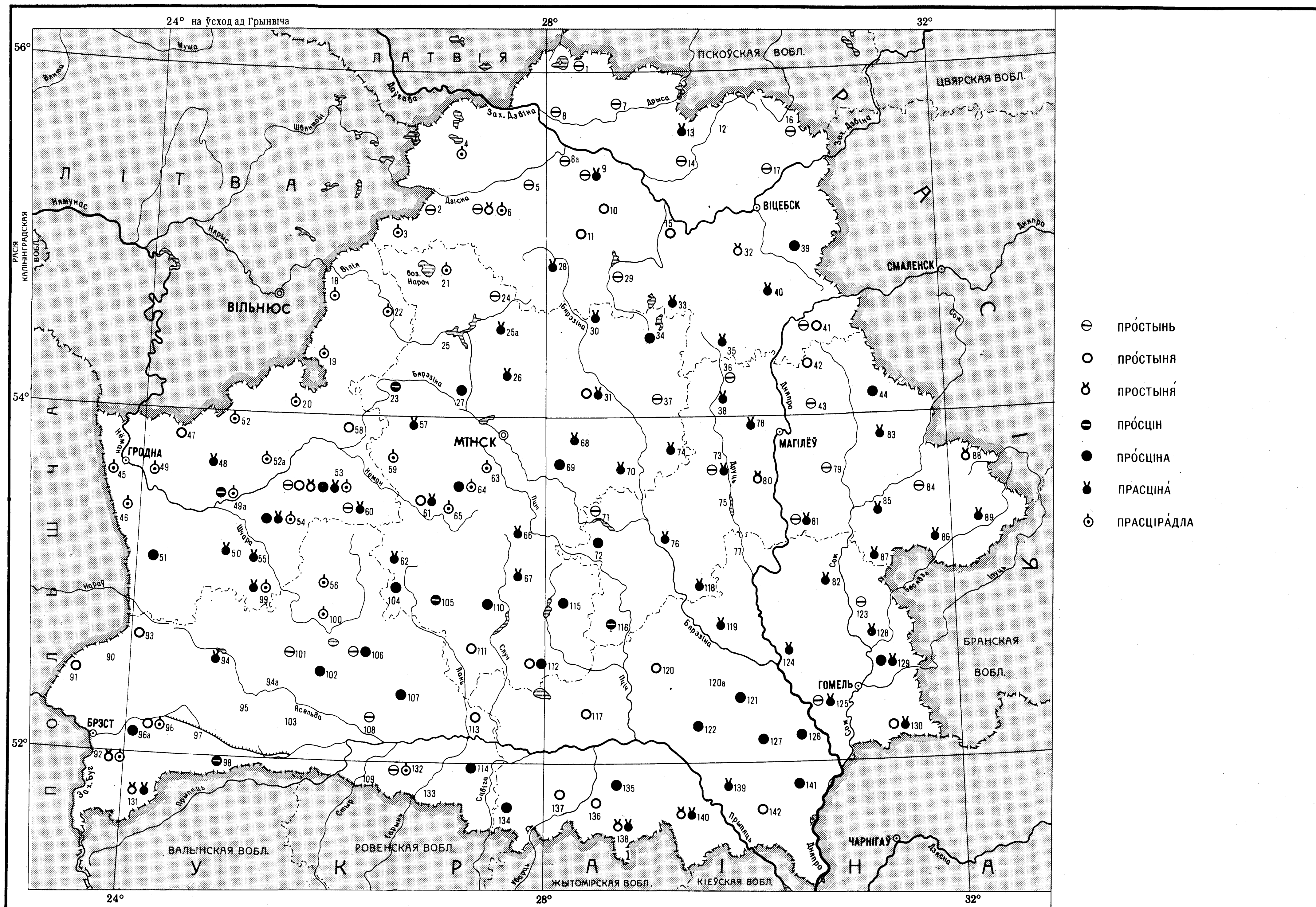

ПАШЫРЭННЕ СЛОВА *ГЛЫБІНЯ* І ЯГО ВАРЫЯНТАЎ

Карта №105

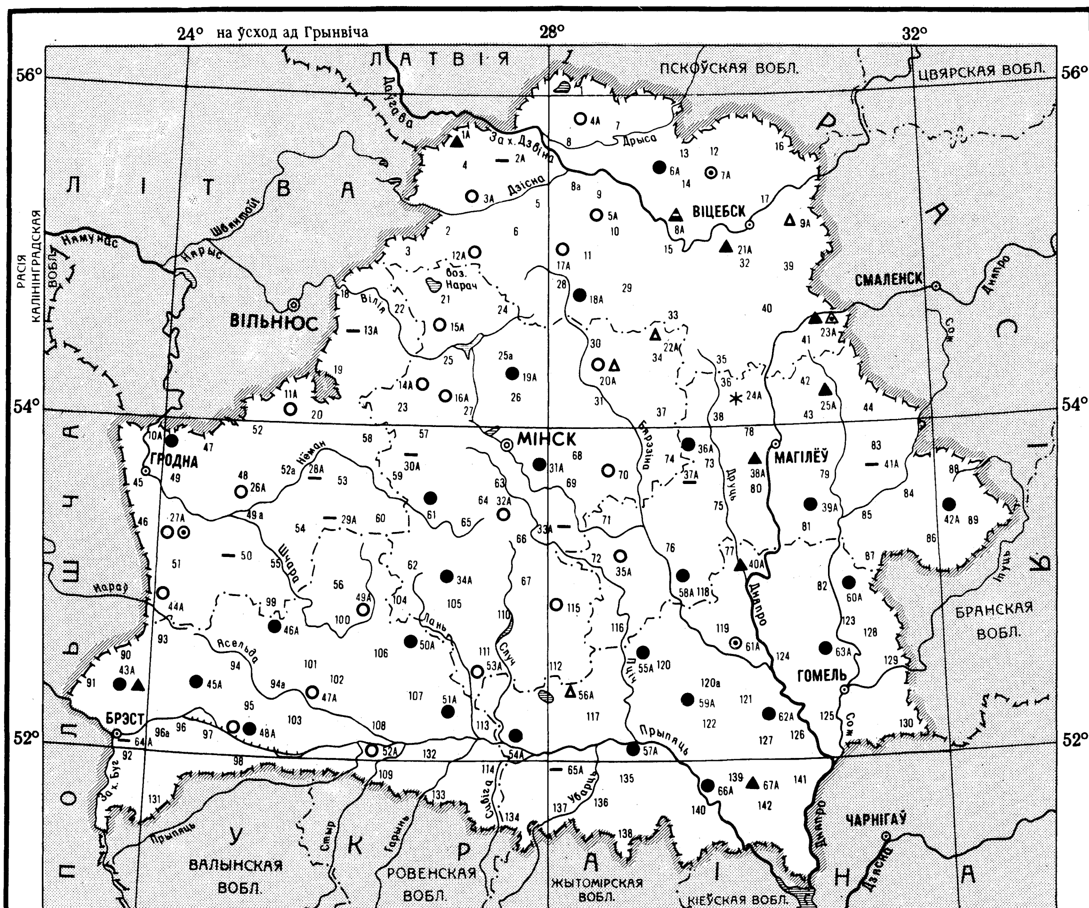

○ ГЛЫБІНЯ́

● ГЛЫБІНА́

◉ ГЛЫБ

△ ГЛУБІНЯ́

▲ ГЛУБІНА́

▲ ГЛУБАЧЫНА́

△ ГЛУБ

✱ ГЛЫ^У^БІНА́

— адсутнасць варыянтаў

1:5 000 000

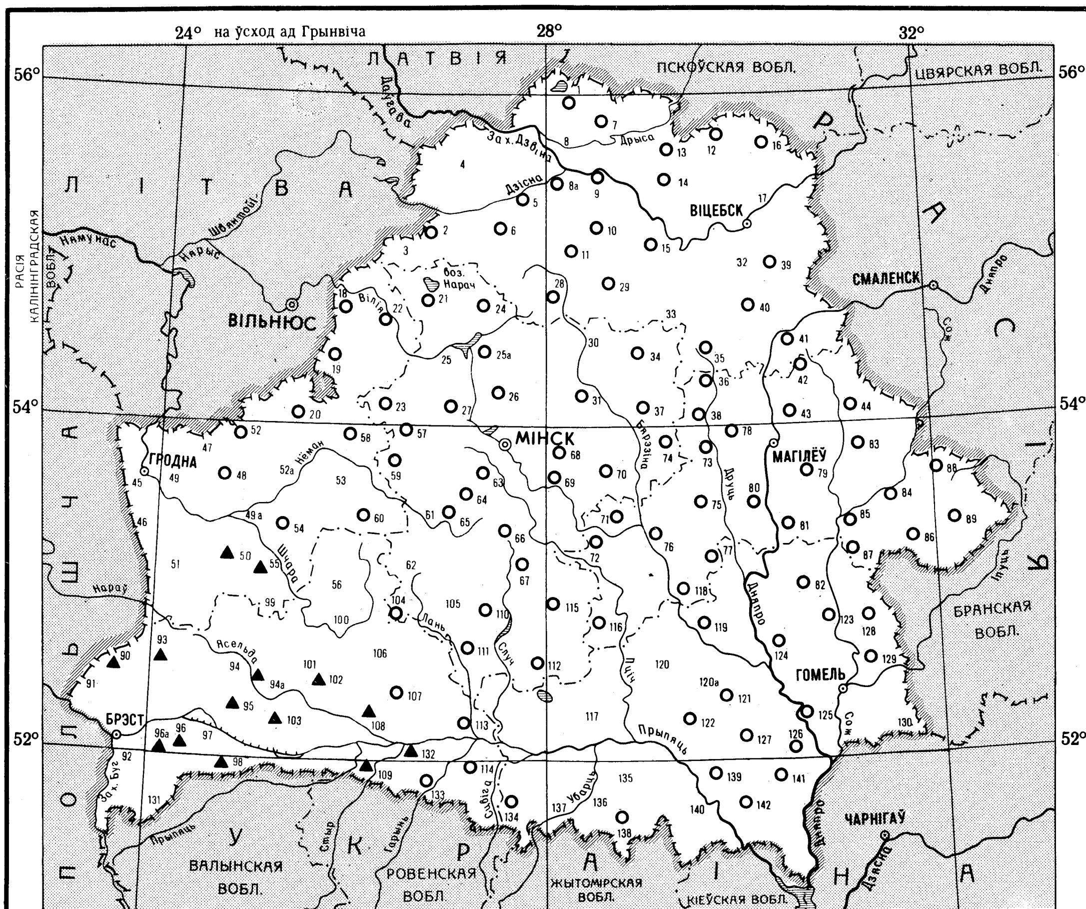

○ БЯРВЕ́ННЕ

▲ ДЗЕ́РАВА

ВАРЫЯНТЫ НАЗОЎНІКА *КОРЧ* СА ЗНАЧЭННЕМ ЗБОРНАСЦІ

Карта № 107

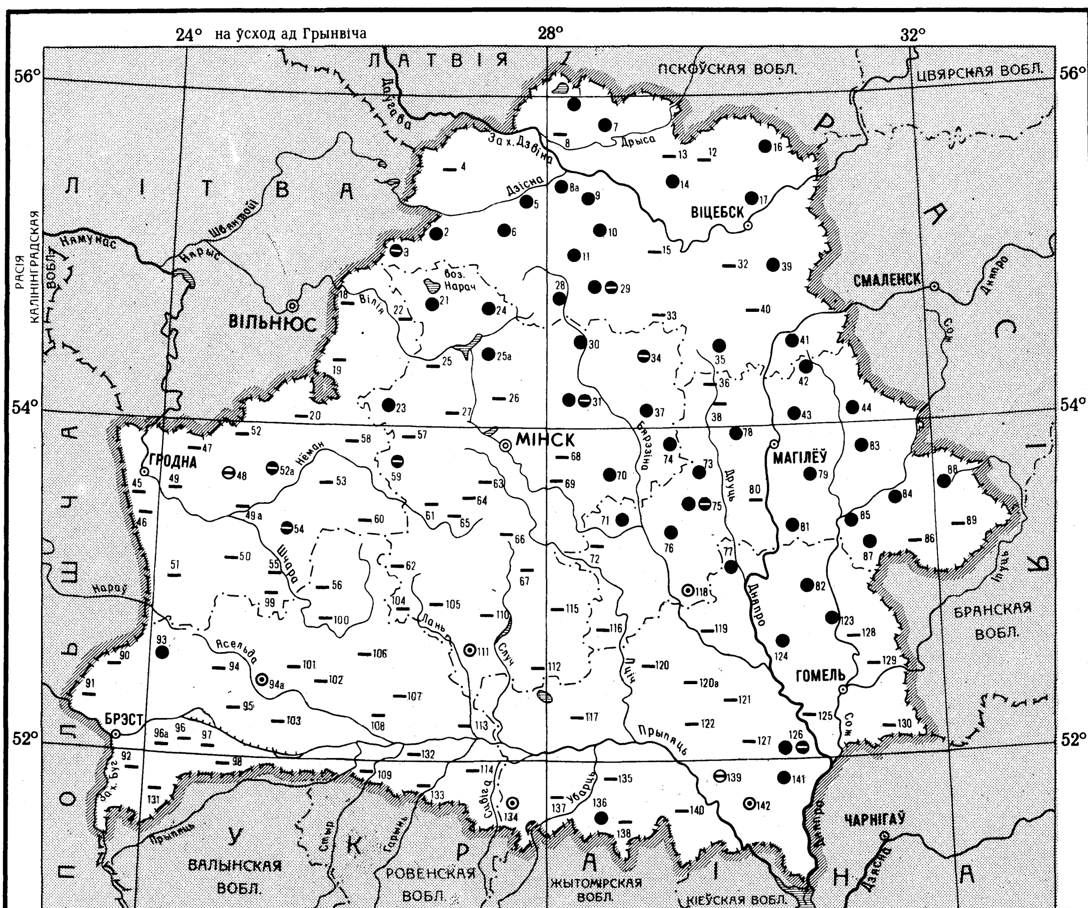

КАРЧЭЎЕ

КАРЧОЎЕ

КАРЧАЎЕ

КАРЧАЎЕ

адсутнасць варыянтаў

1:5 000 000

ВАРЫЯНТЫ НАЗОЎНІКА *КУСТ* СА ЗНАЧЭННЕМ ЗБОРНАСЦІ

Карта №108

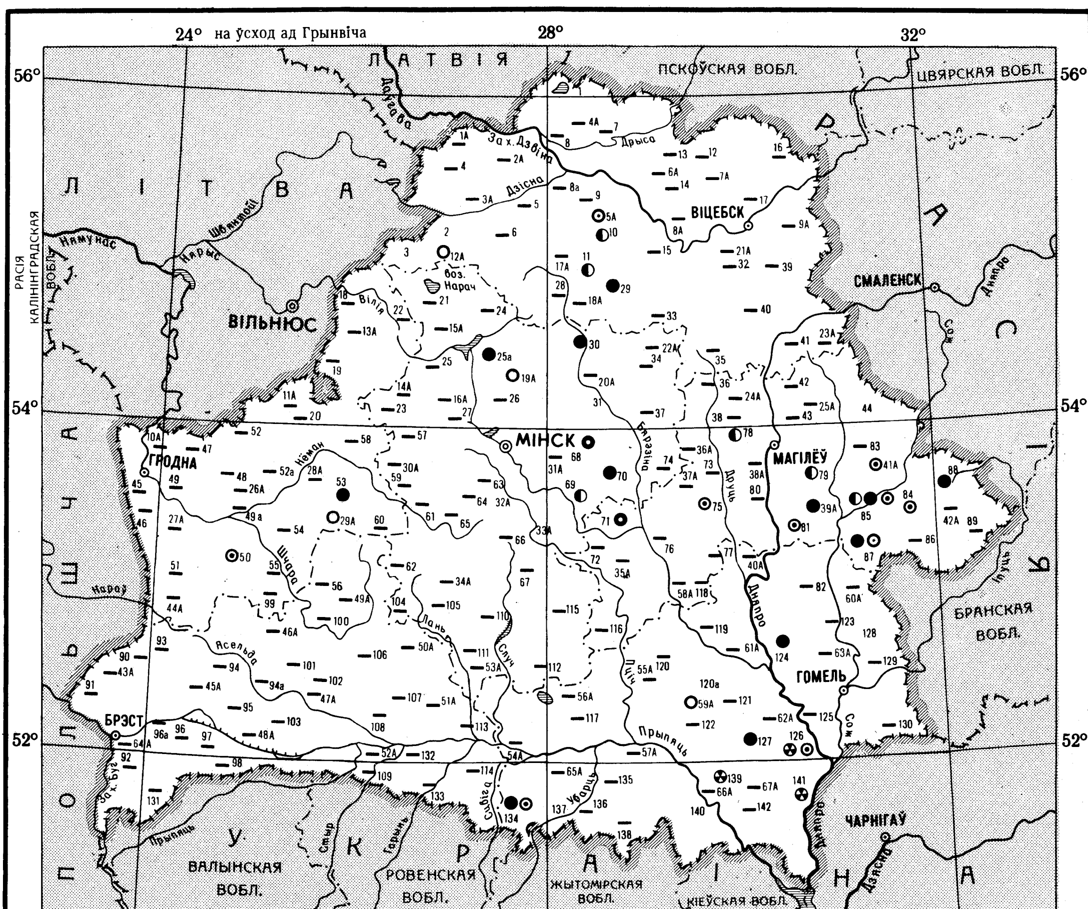

КУСТО́ЎЕ

КУ́СТАЎЕ

КУСТАЎЕ́

КУСТАЎЁ

КУ́СЦЕ

КУСЦЁ

адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня

адсутнасць варыянтаў

1:5 000 000

ПАШЫРЭННЕ СЛОВА *КУ́П'Е* І ЯГО ВАРЫЯНТАЎ

Карта №109

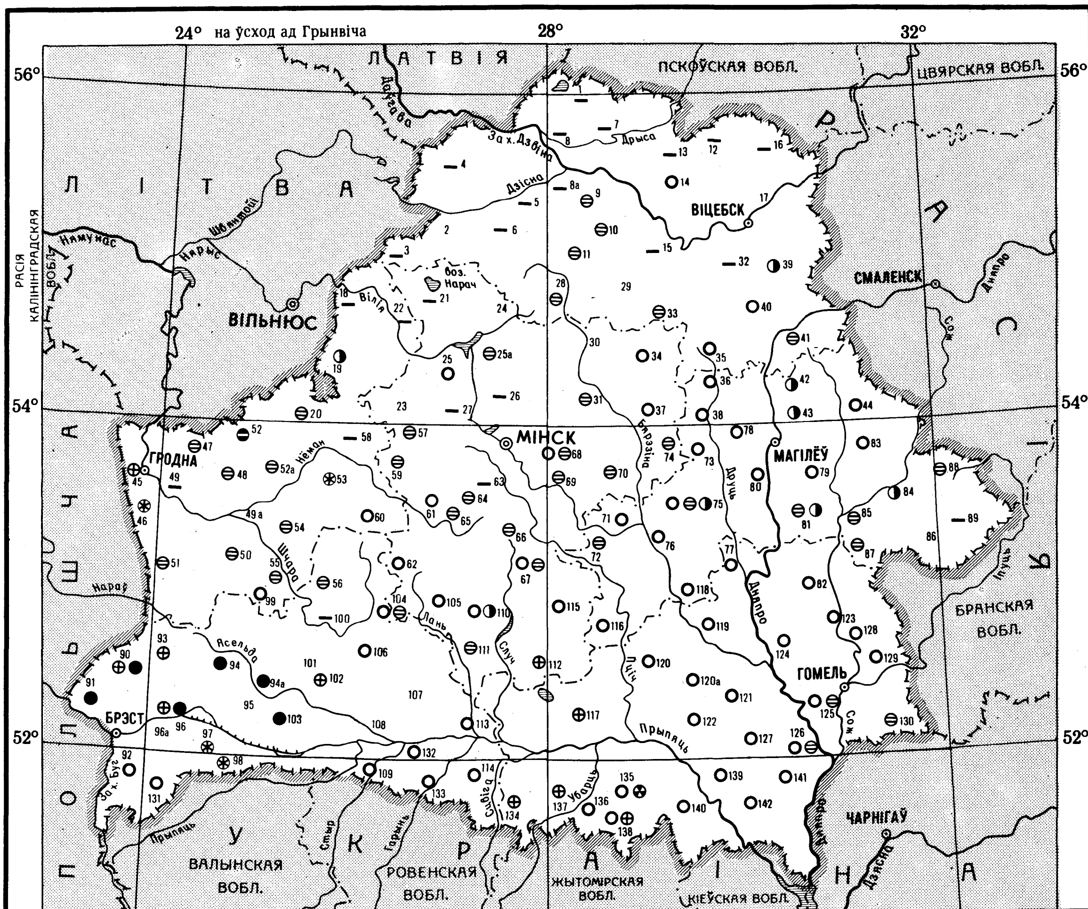

○ КУ́П'Е

⊕ КУП'Е́

⊖ КУП'Е́

● КУПІНА́

◑ КУ́ПНІК

☢ КУПНІ́К

⊖ КУПНЯ́К

⊛ адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня

— адсутнасць слова

1:5 000 000

ПАШЫРЭННЕ СЛОЎ *РЫЗЗЁ́, РА́ССЕ* Карта №110

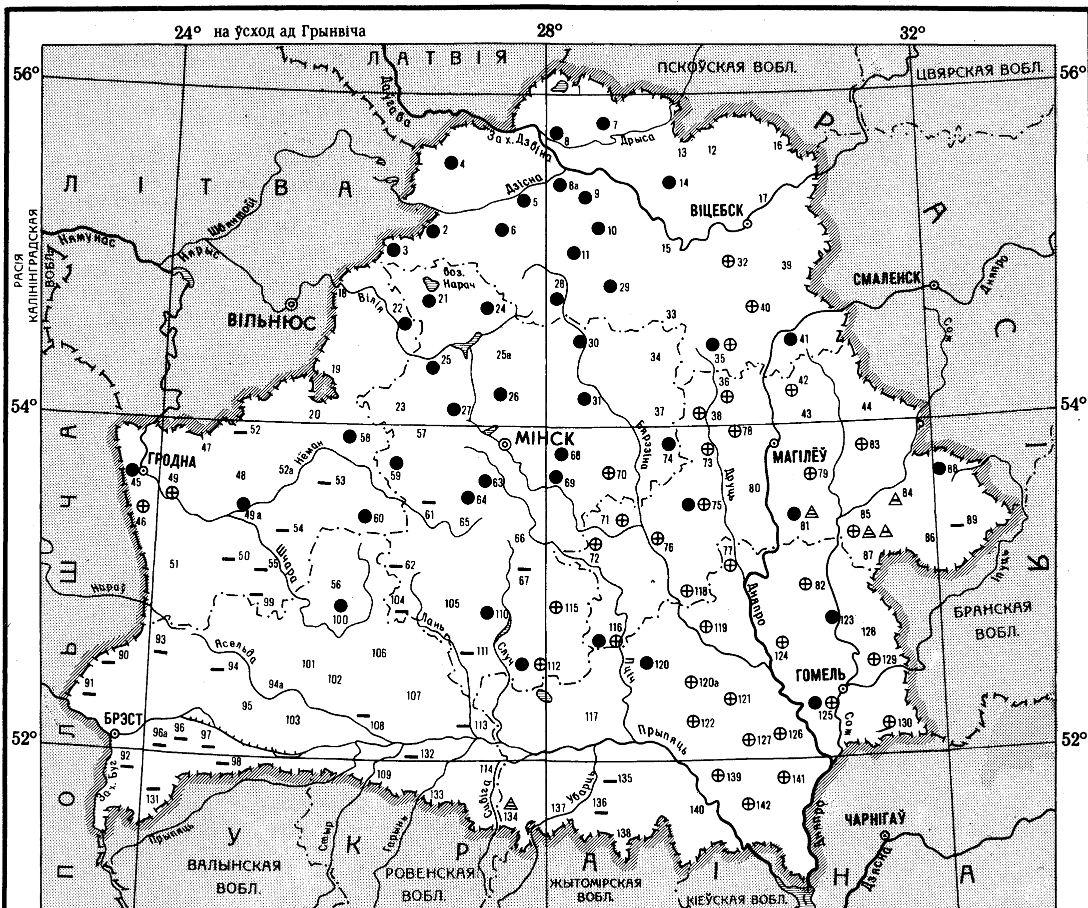

● РЫЗЗЁ́

⊕ РЫ́ЗЗЕ

▲ РА́ССЁ́

△ РА́ССЕ

— адсутнасць слова

1:5 000 000

ВАРЫЯНТЫ НАЗОЎНІКА *ЛІСТ* СА ЗНАЧЭННЕМ ЗБОРНАСЦІ Карта № 111

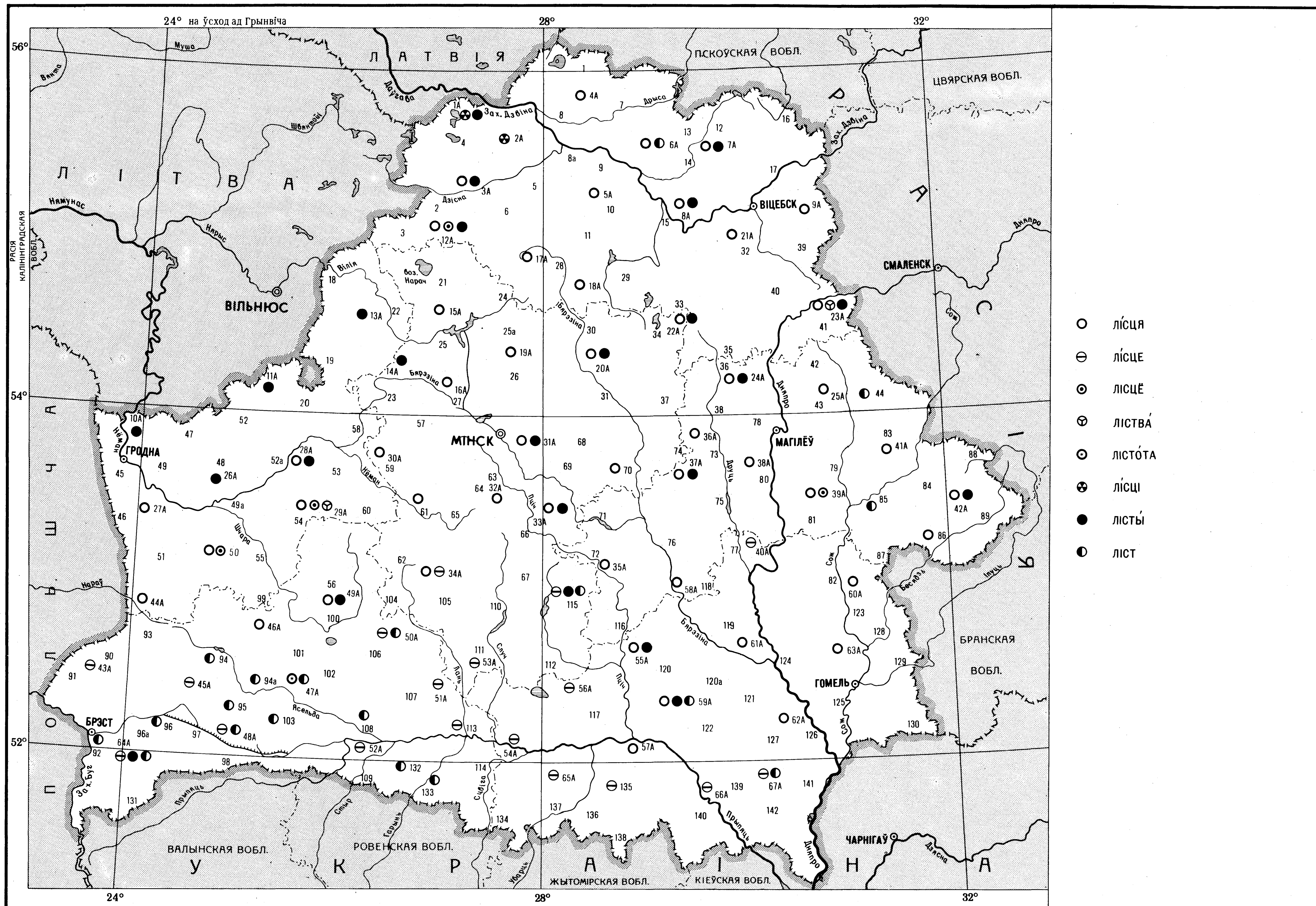

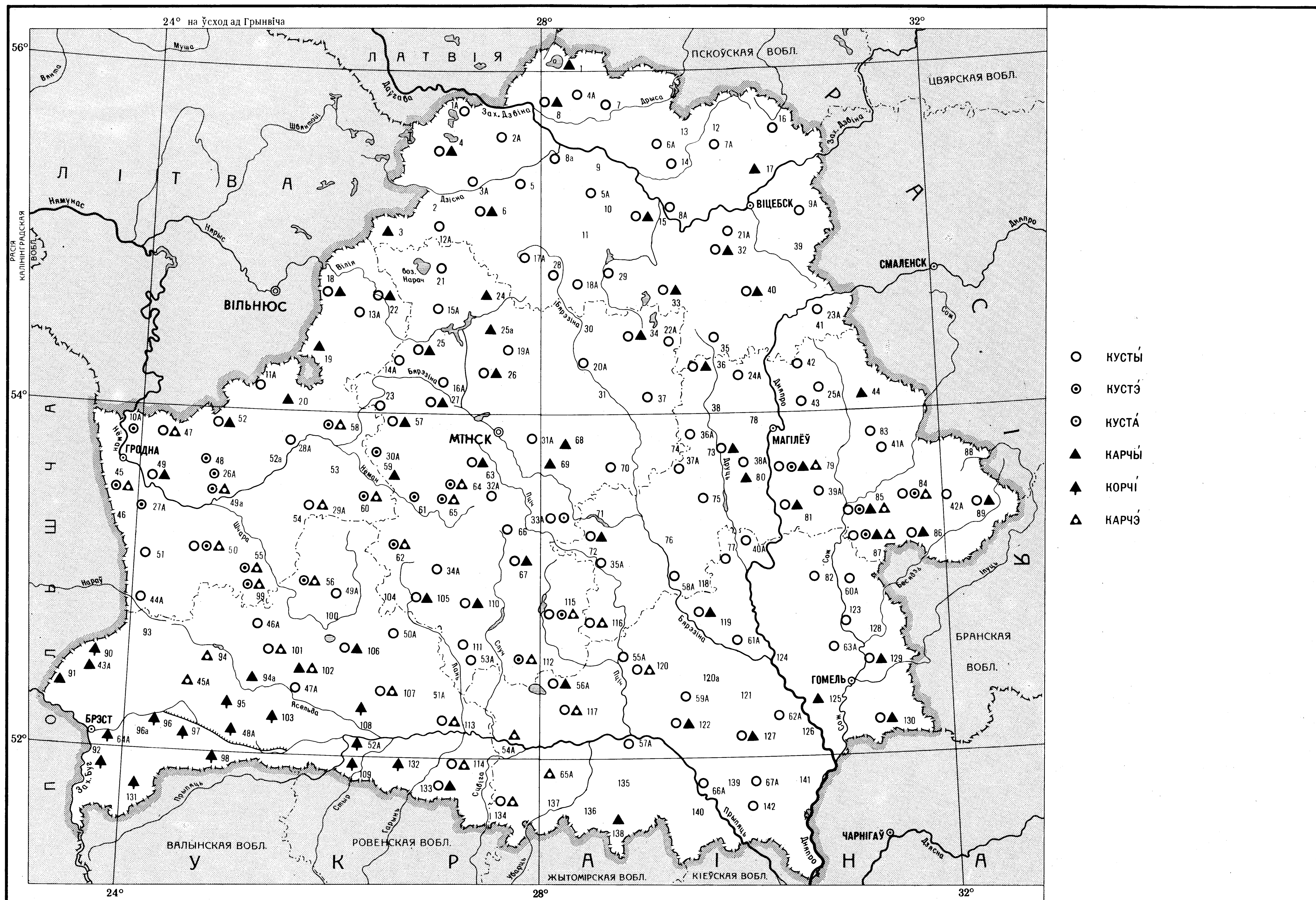

ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
МАГІЛЁЎ
ГРОДНА
БРЭСТ
ГОМЕЛЬ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
УКРАІНА
РАСІЯ
ПОЛЬШЧА
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
КУСТЫ́
КУСТЭ́
КУСТА́
КАРЧЫ́
КОРЧІ́
КАРЧЭ́

1:3 000 000

НАЦІСК У НАЗОЎНЫМ СКЛОНЕ АДЗІНОЧНАГА ЛІКУ НАЗОЎНІКА *ЗА́ГАРАДА*

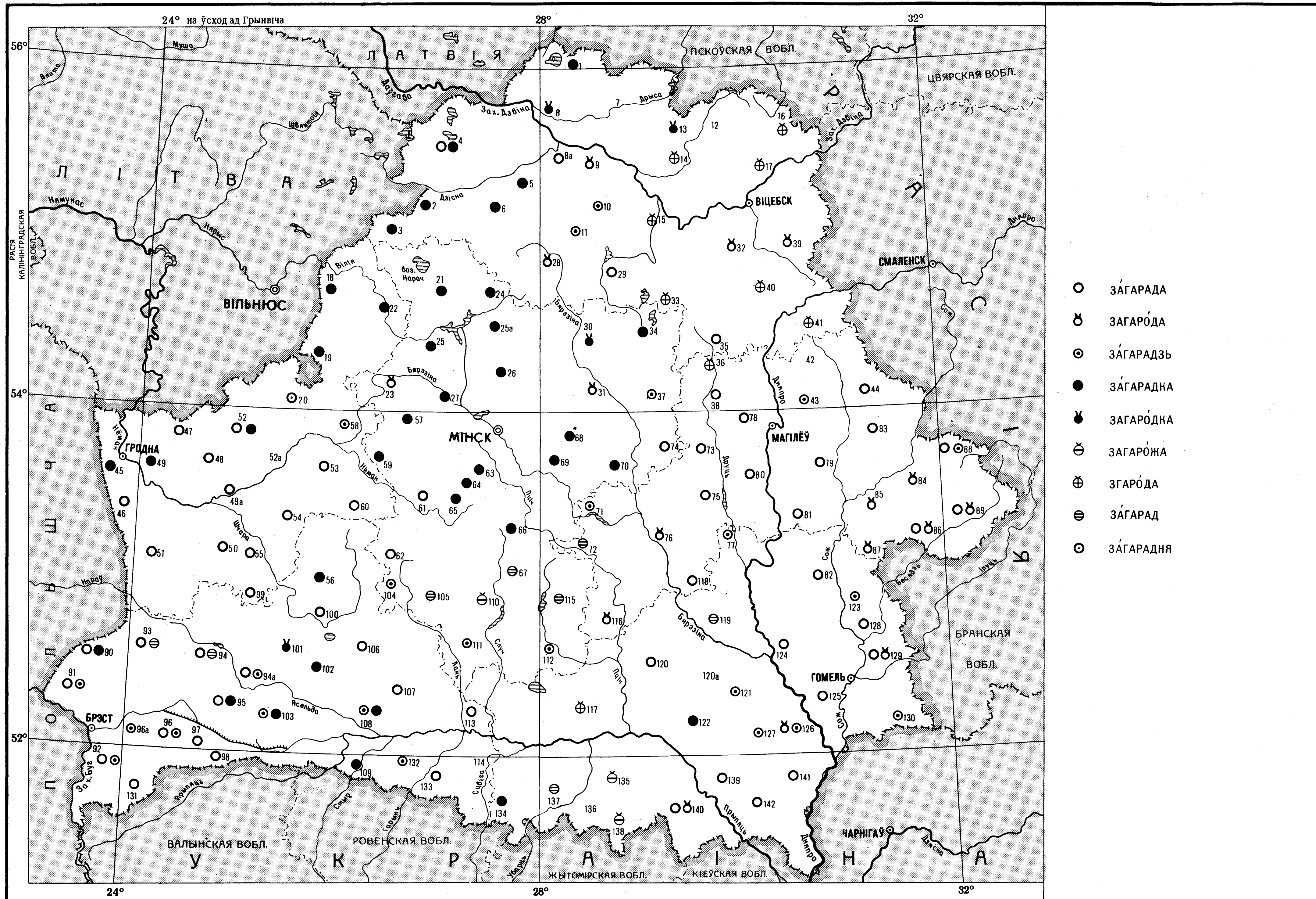

1:3 000 000

НАЦІСК У РОДНЫМ СКЛОНЕ АДЗІНОЧНАГА ЛІКУ НАЗОЎНІКА *ЗАЦІ́РКА*

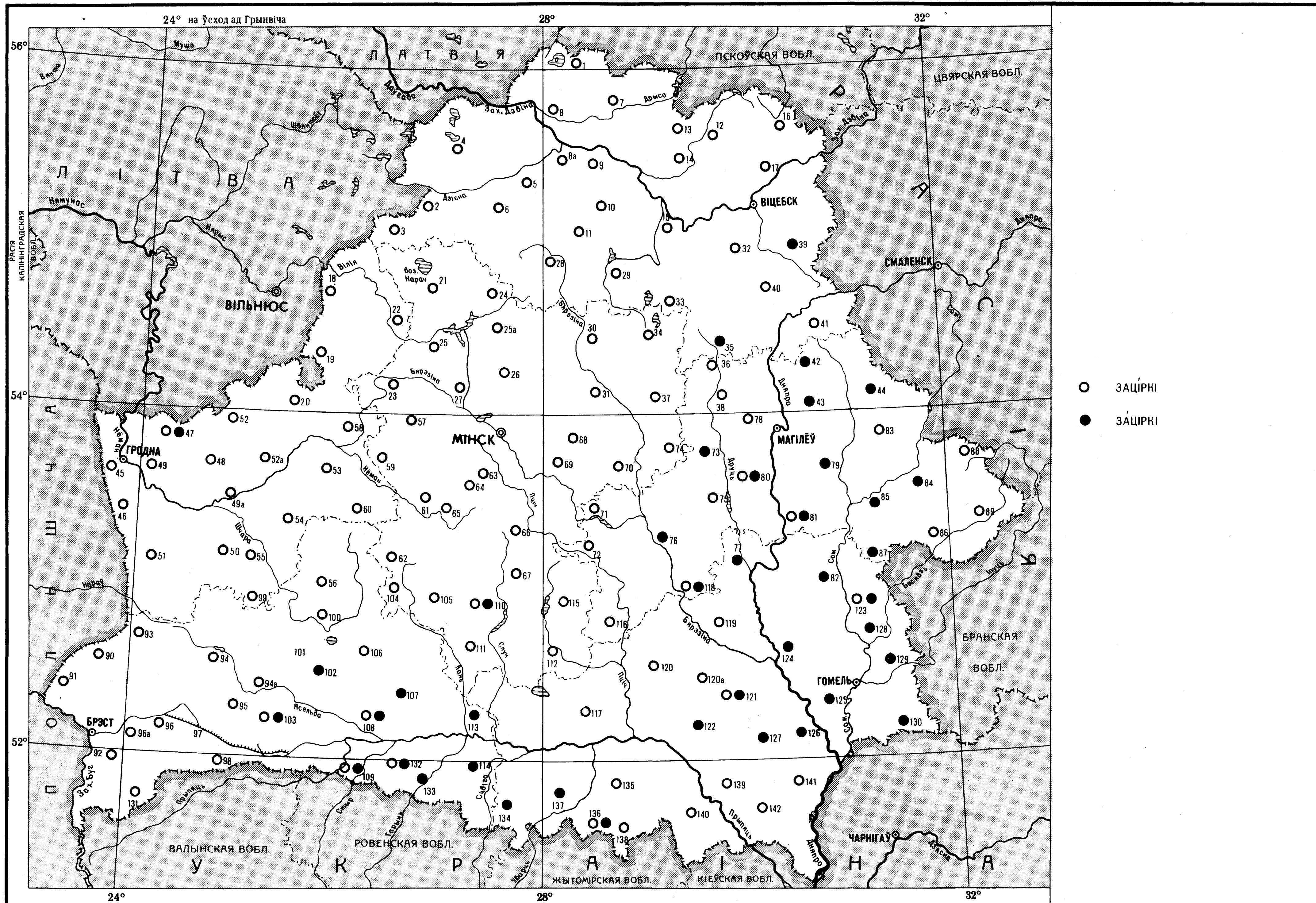

1:3 000 000

НАЦІСК У РОДНЫМ СКЛОНЕ МНОЖНАГА ЛІКУ НАЗОЎНІКА *ПАЦЕРКІ*

Карта №115

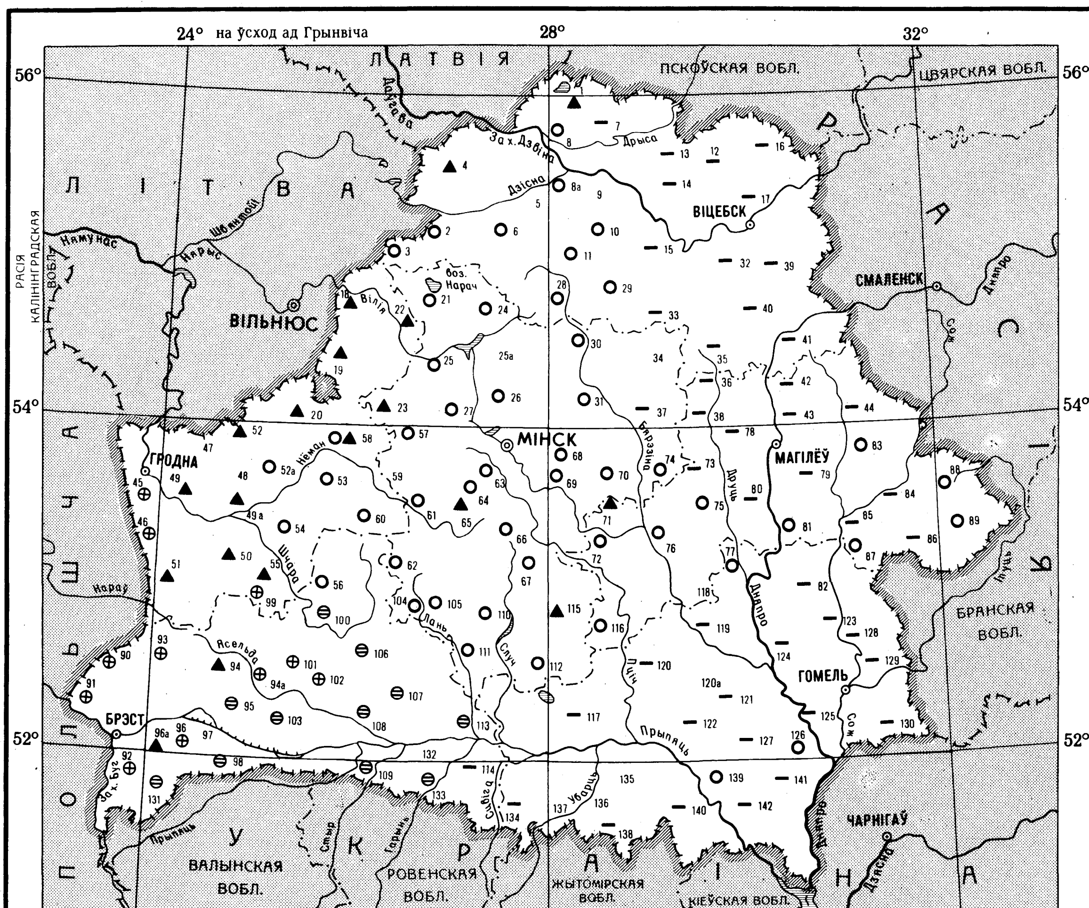

○ ПА́ЦЕРАК

⊕ ПАЦЕ́РАК

⊖ ПАЦЯРО́К

▲ ПА́ЦЕРКАЎ

— адсутнасць слова

1:5 000 000

НАЦІСК У НАЗОЎНЫМ СКЛОНЕ АДЗІНОЧНАГА ЛІКУ НАЗОЎНІКА *ПАДВЯЗКА*

Карта №116

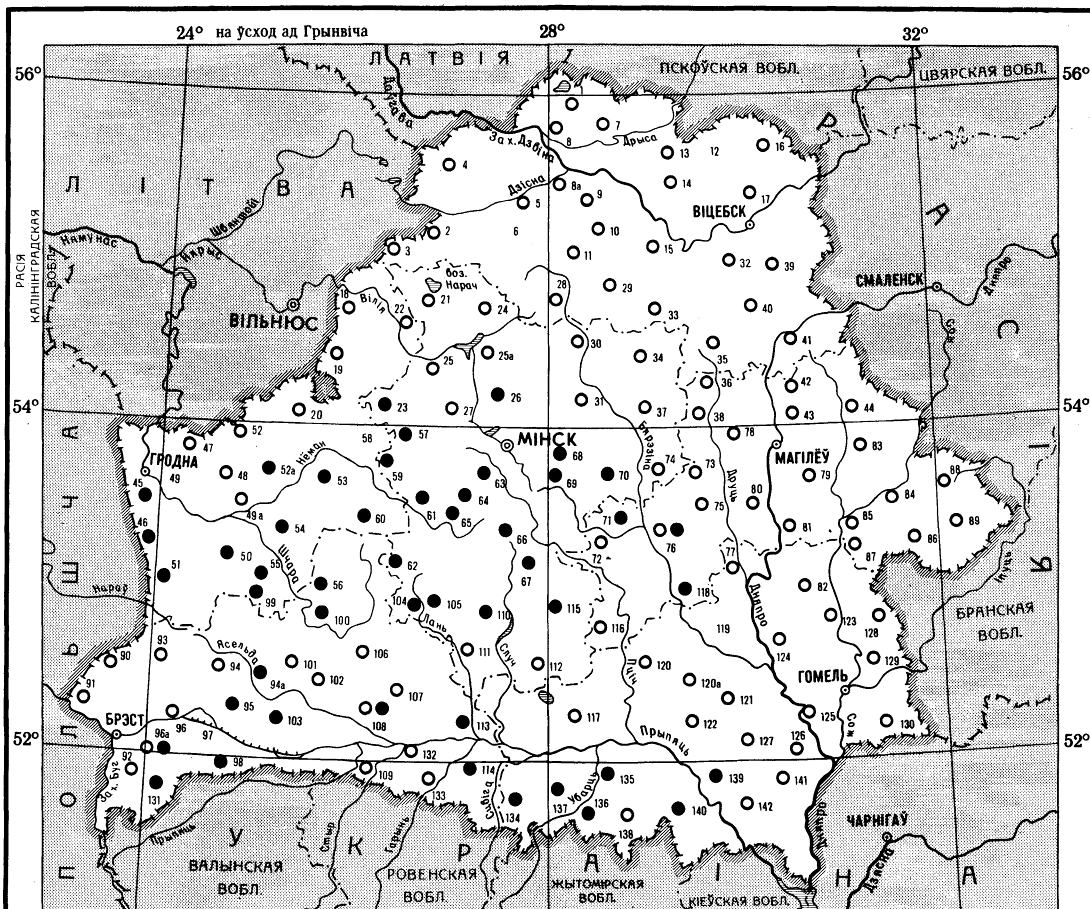

○ ПАДВЯ́ЗКА

● ПО́ДВЯЗКА

1:5 000 000

НАЦІСК У НАЗОЎНЫМ СКЛОНЕ АДЗІНОЧНАГА ЛІКУ НАЗОЎНІКА *ПОЧАПКА*

Карта №117

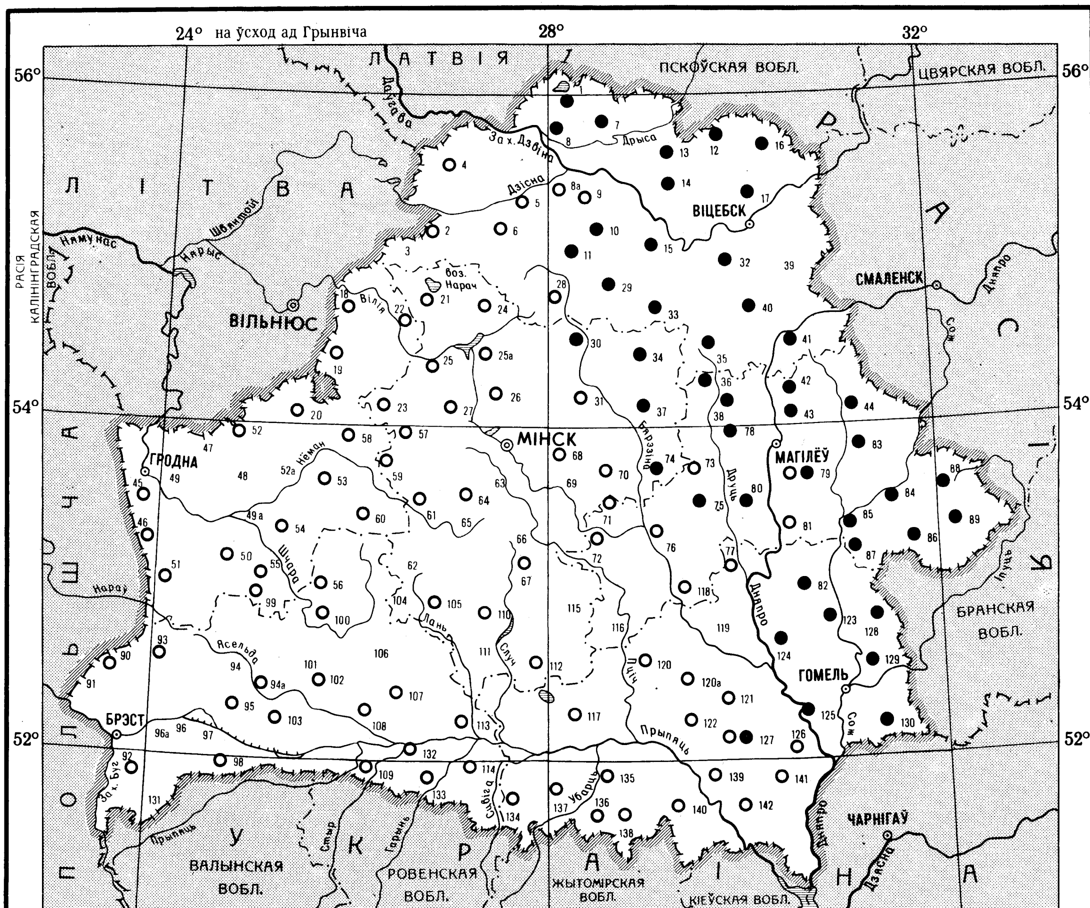

1:5 000 000

НАЦІСК ВА ЎСКОСНЫХ СКЛОНАХ МНОЖНАГА ЛІКУ НАЗОЎНІКА *ХМАРА*

Карта №118

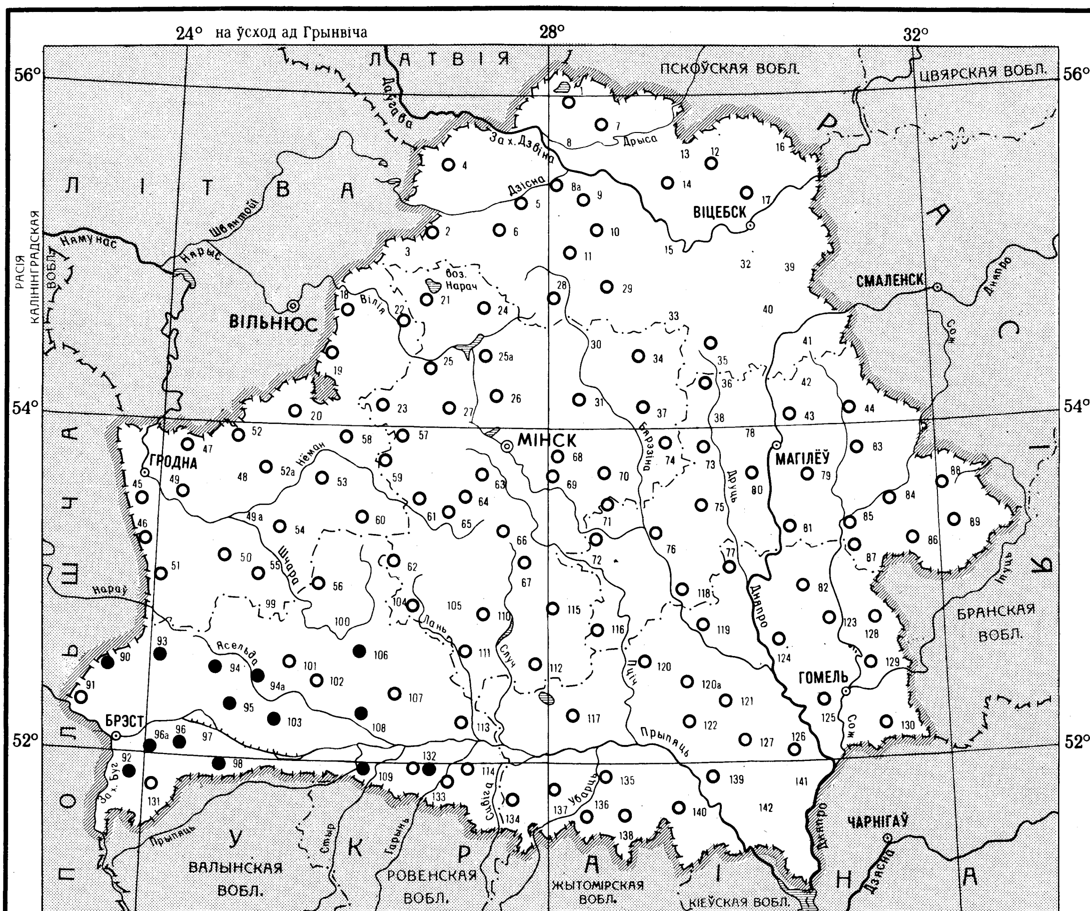

○ НАЦІСК НА АСНОВЕ

● НАЦІСК НА КАНЧАТКУ

1:5 000 000

НАЦІСК У НАЗОЎНЫМ СКЛОНЕ АДЗІНОЧНАГА ЛІКУ НАЗОЎНІКАЎ *А*-АСНОЎ

Карта № 119

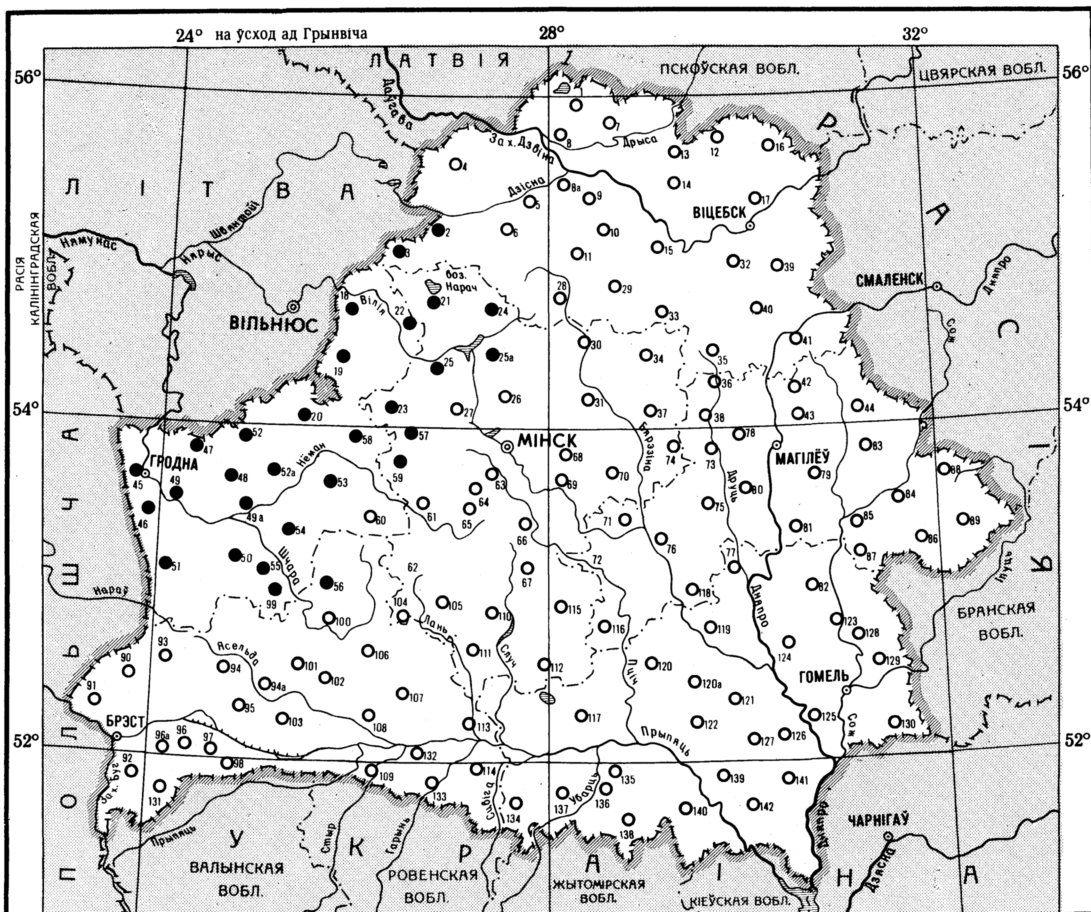

○ НАЦІСК НА АСНОВЕ

● НАЦІСК НА КАНЧАТКУ

1:5 000 000

НАЦІСК У РОДНЫМ СКЛОНЕ АДЗІНОЧНАГА ЛІКУ НАЗОЎНІКА *СЕРП* Карта №120

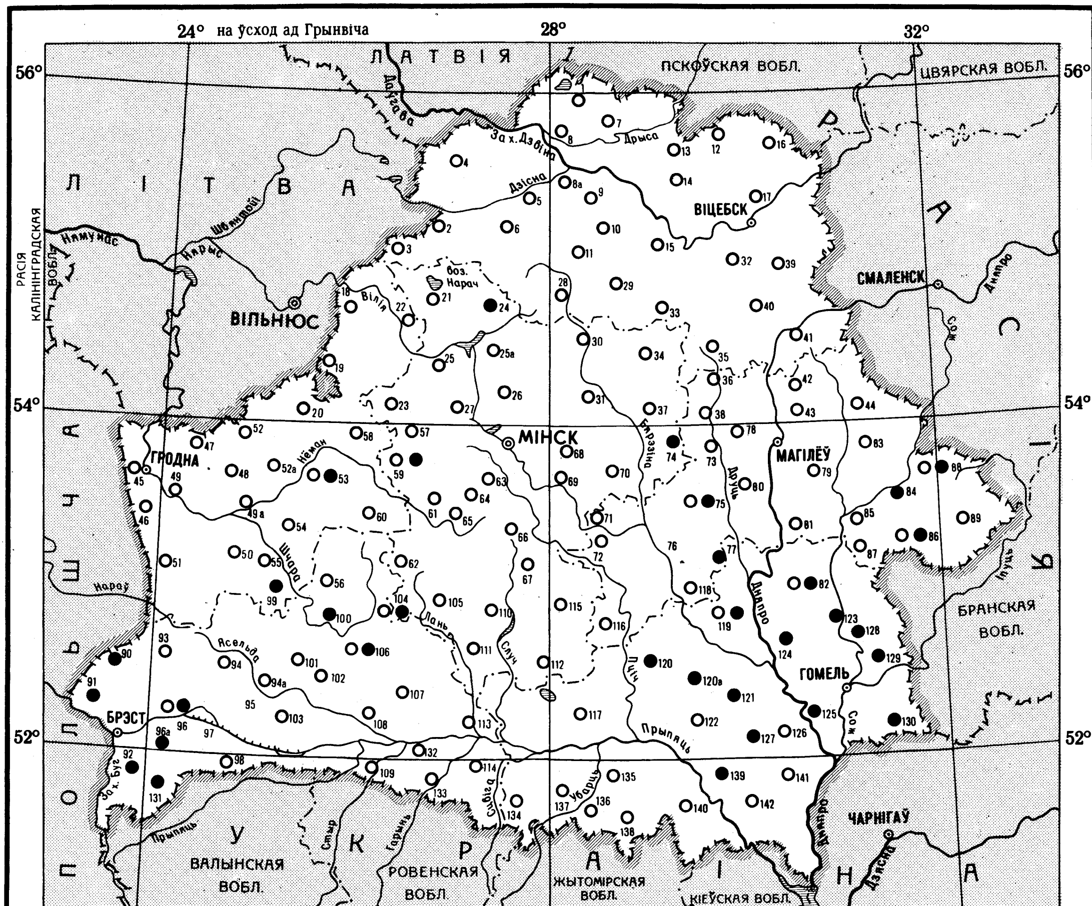

○ СЯРПА́

● СЕ́РПА

1:5 000 000

НАЦІСК У ТВОРНЫМ СКЛОНЕ АДЗІНОЧНАГА ЛІКУ НАЗОЎНІКА *СЕРП* Карта №121

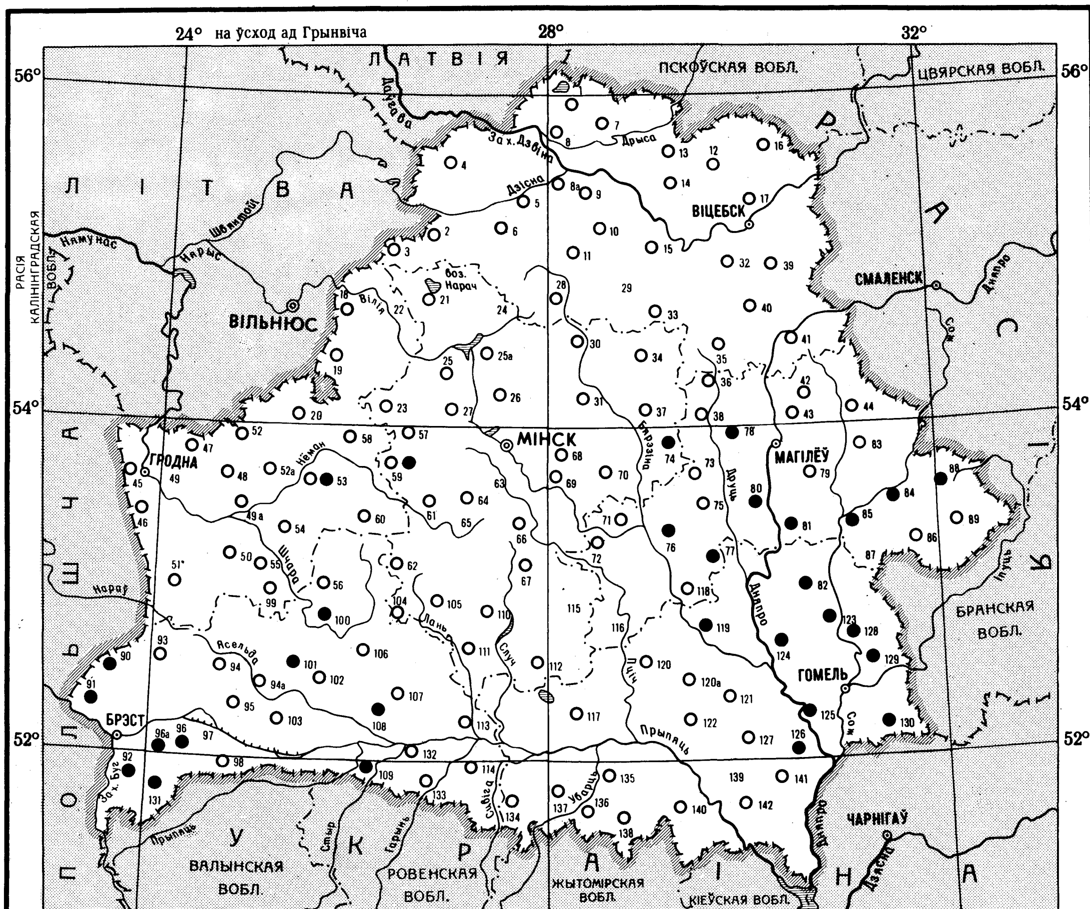

1:5 000 000

НАЦІСК У МЕСНЫМ СКЛОНЕ АДЗІНОЧНАГА ЛІКУ НАЗОЎНІКА *СЕРП* Карта №122

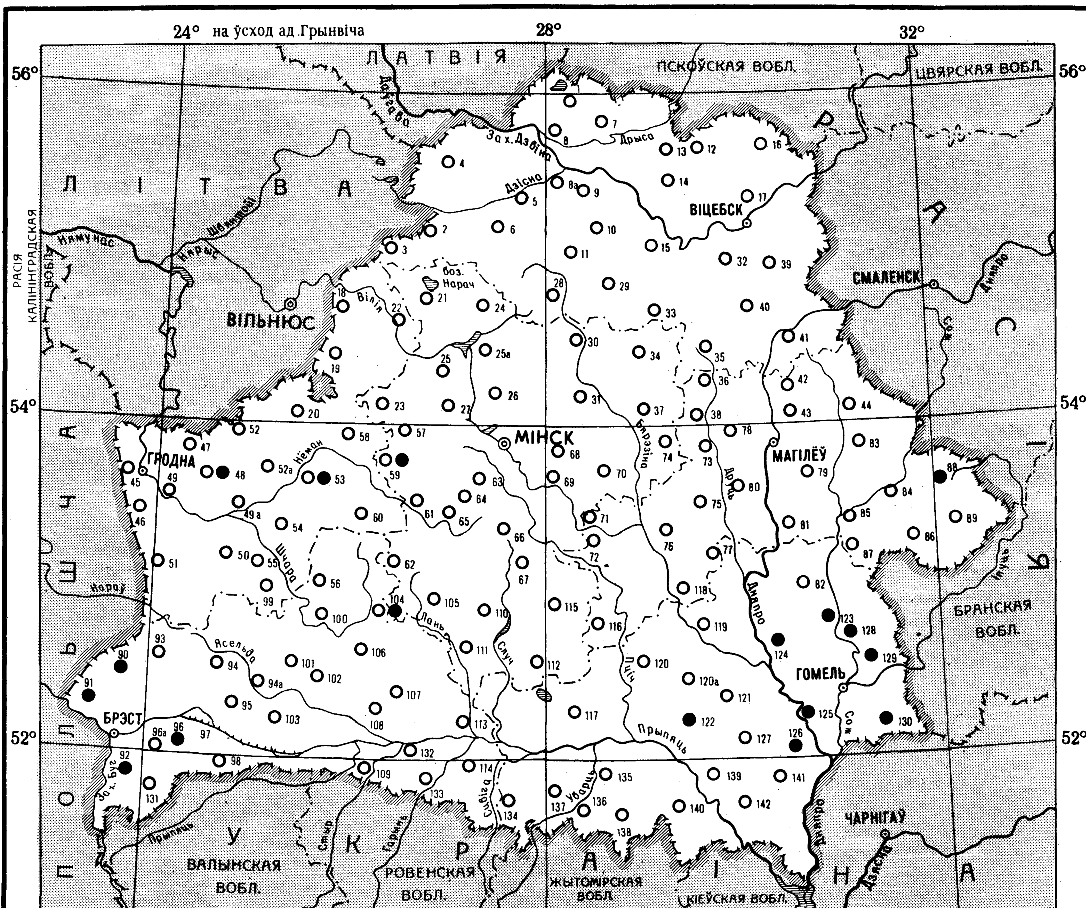

○ НА СЯРПЕ́

● НА СЕ́РПЕ

1:5 000 000

НАЦІСК У РОДНЫМ СКЛОНЕ АДЗІНОЧНАГА ЛІКУ НАЗОЎНІКА *ВЕРХ* Карта №123

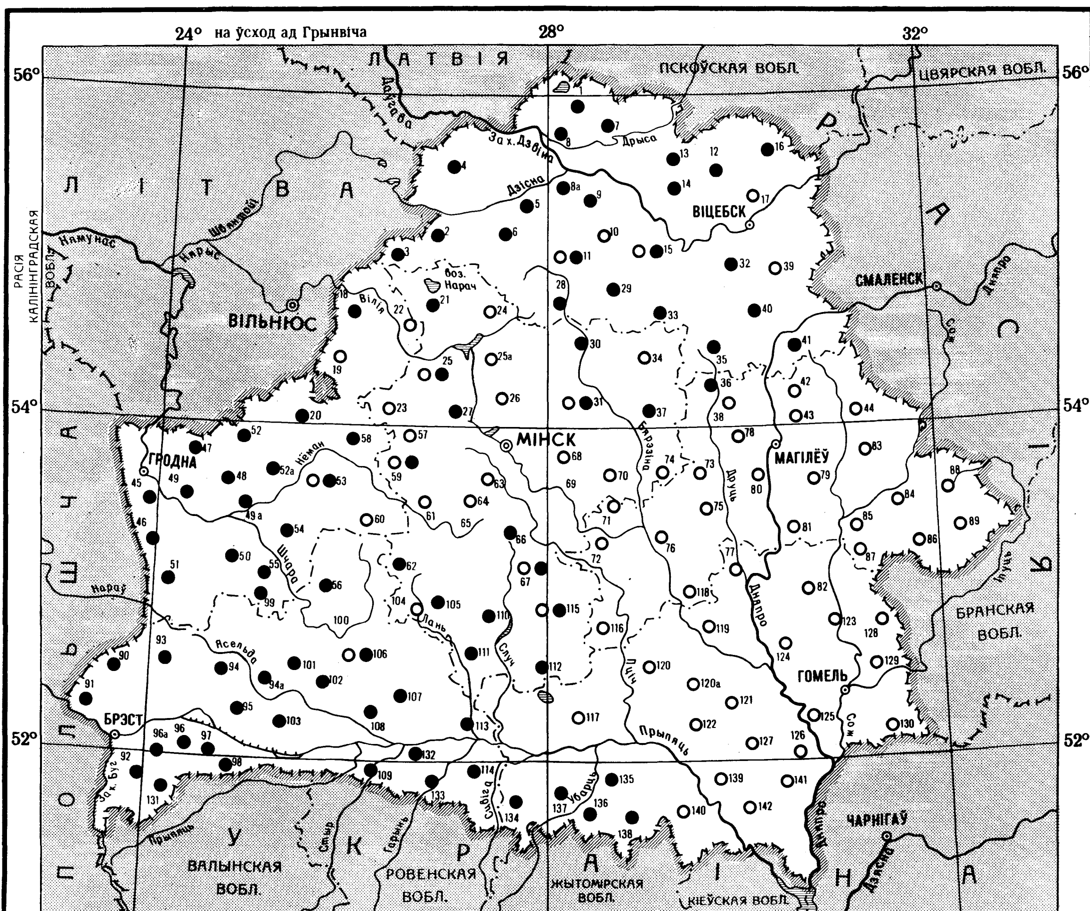

1:5 000 000

НАЦІСК У РОДНЫМ СКЛОНЕ АДЗІНОЧНАГА ЛІКУ НАЗОЎНІКА *ВОЗ*

Карта №124

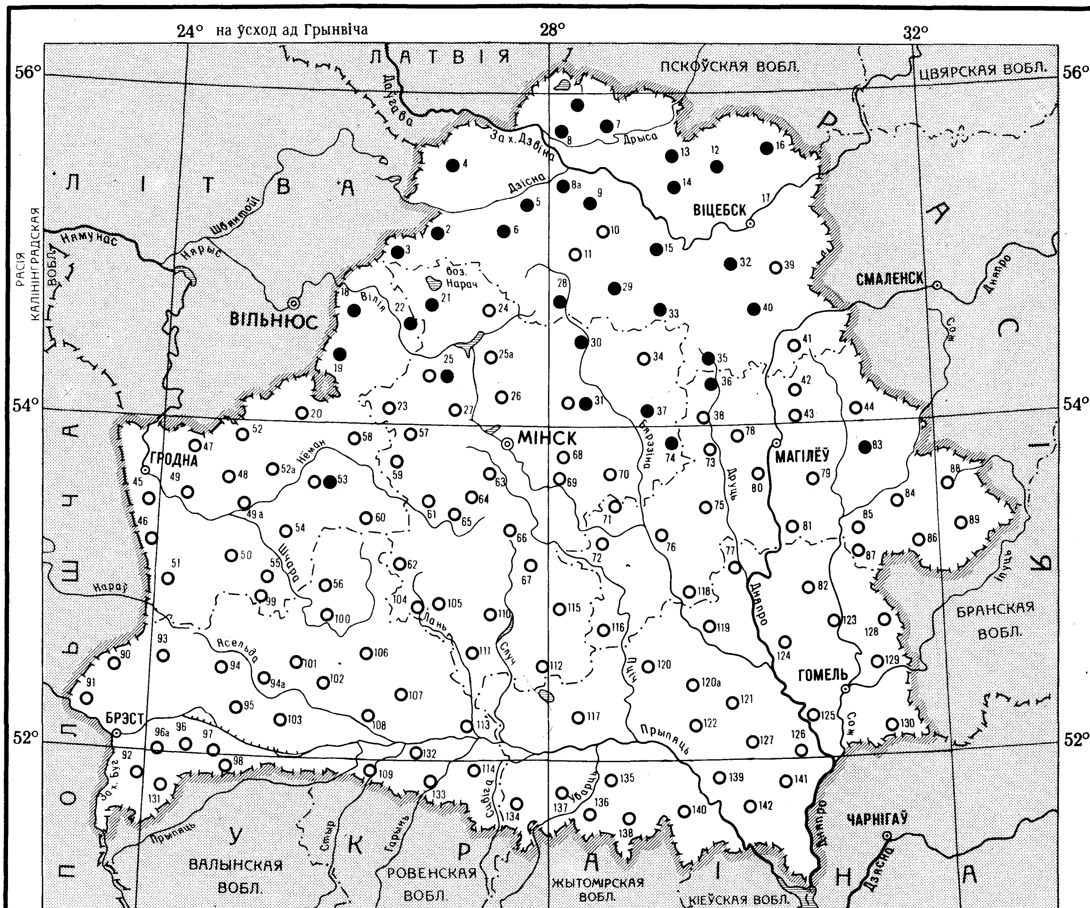

ВО́ЗА

ВАЗА́

1:5 000 000

НАЦІСК У РОДНЫМ СКЛОНЕ АДЗІНОЧНАГА ЛІКУ НАЗОЎНІКА *ЛЫЧ* Карта №125

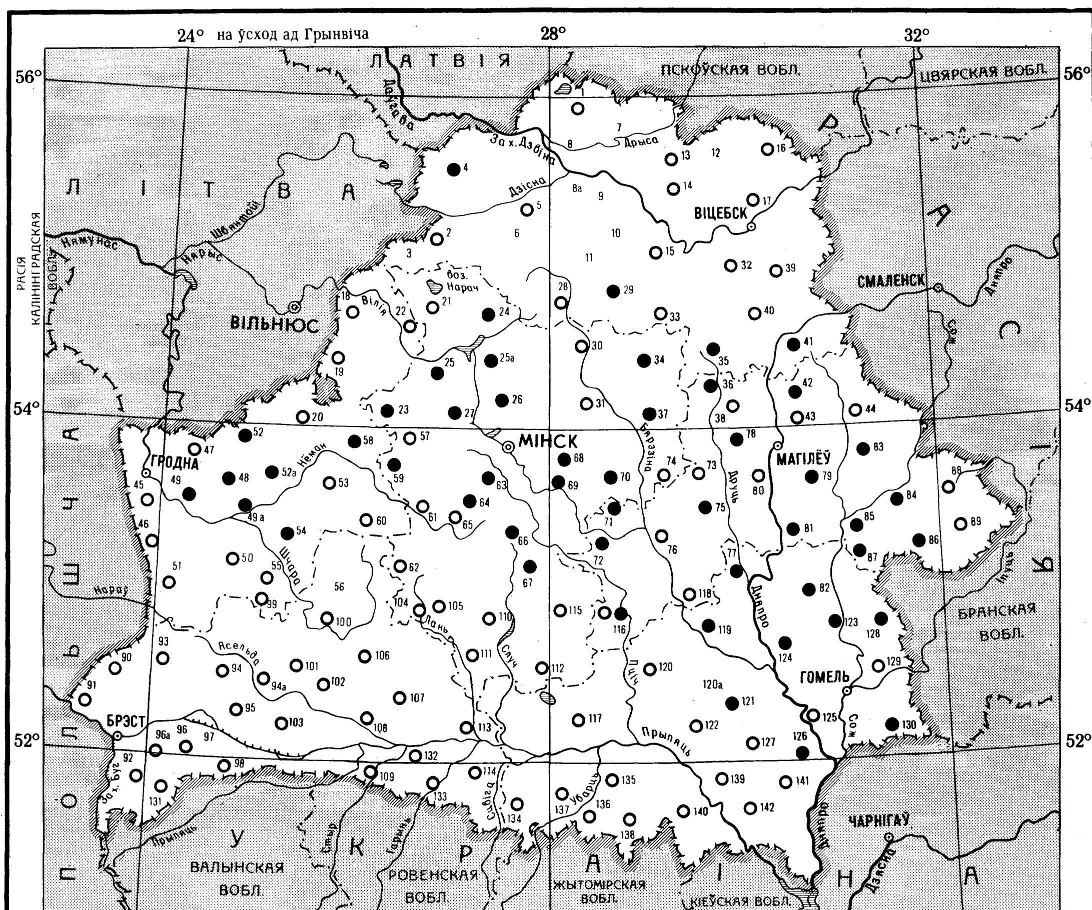

○ ЛЫЧА́

● ЛЫ́ЧА

1:5 000 000

НАЦІСК У РОДНЫМ СКЛОНЕ АДЗІНОЧНАГА ЛІКУ НАЗОЎНІКА *МОСТ* Карта №126

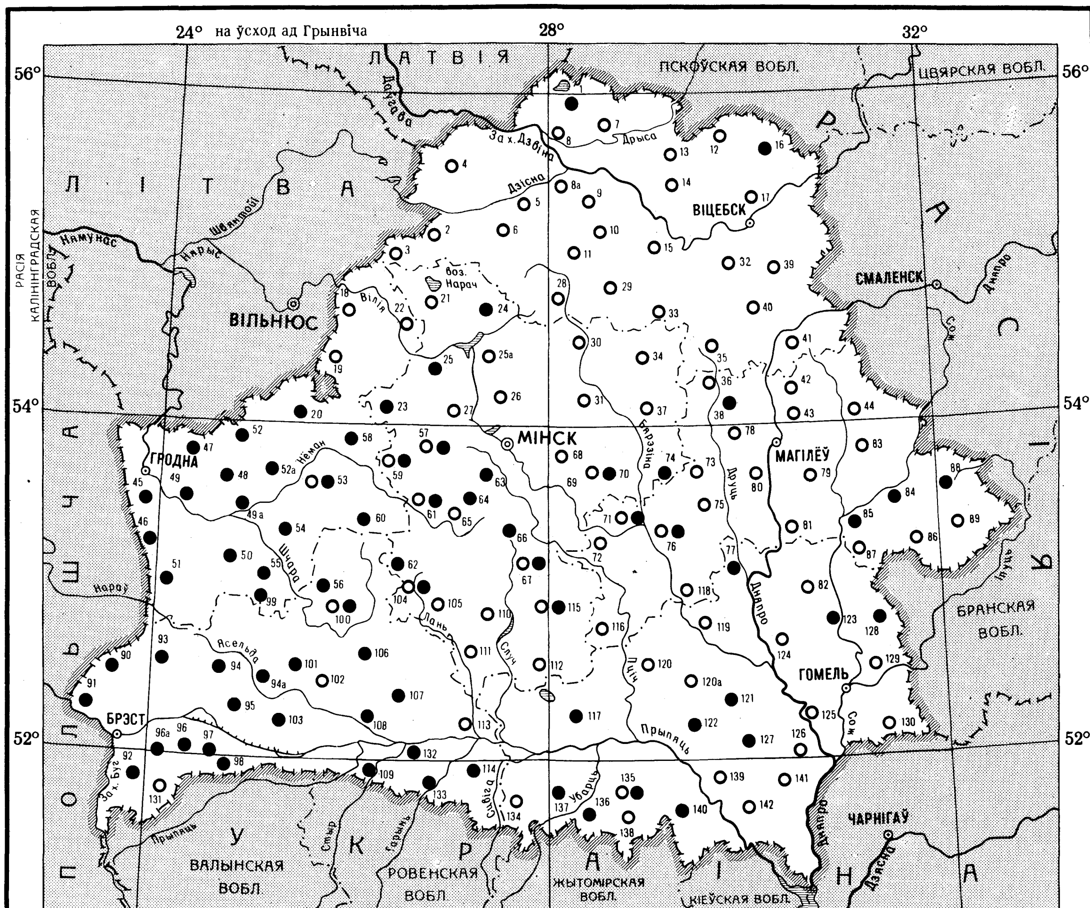

○ МАСТА́

● МО́СТА

1:5 000 000

НАЦІСК У РОДНЫМ СКЛОНЕ АДЗІНОЧНАГА ЛІКУ НАЗОЎНІКА *ЗВЕР* Карта №127

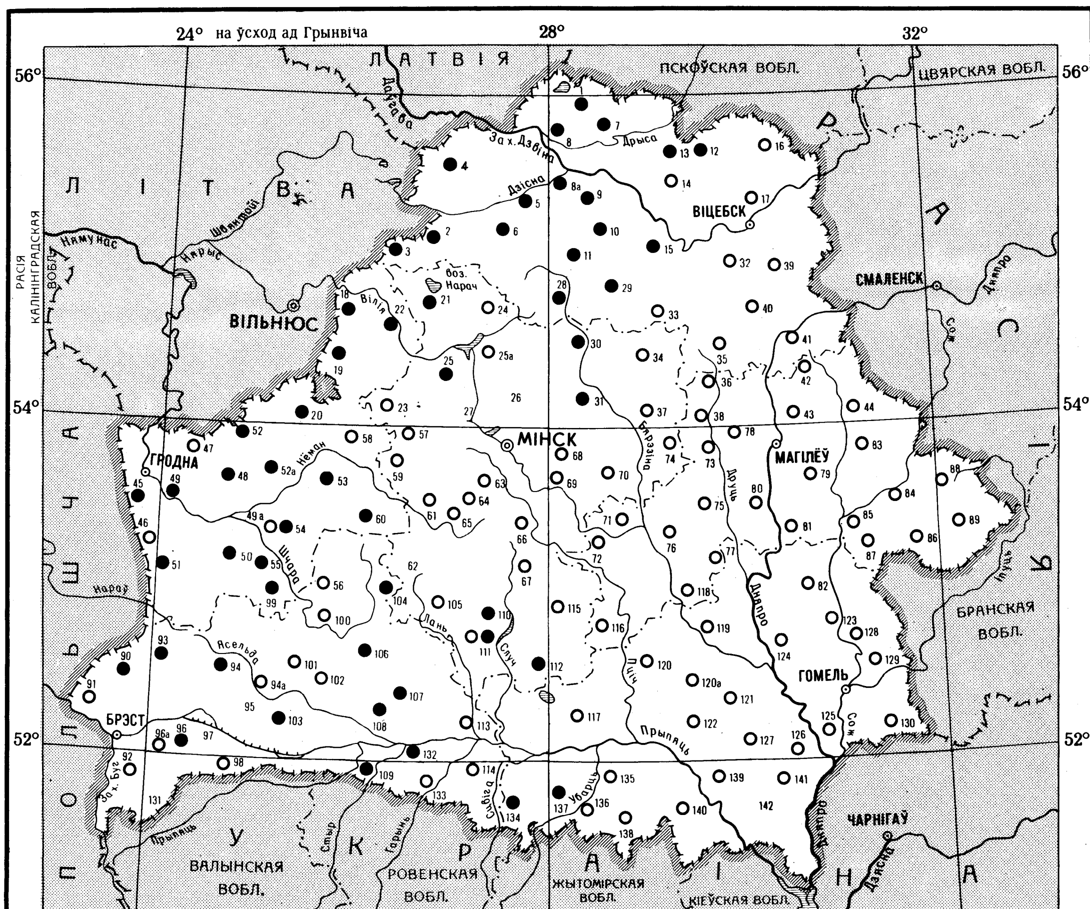

ЗВЕ́РА

ЗВЯРА́

1:5 000 000

НАЦІСК У РОДНЫМ СКЛОНЕ АДЗІНОЧНАГА ЛІКУ НАЗОЎНІКА *ПЛУГ* Карта №128

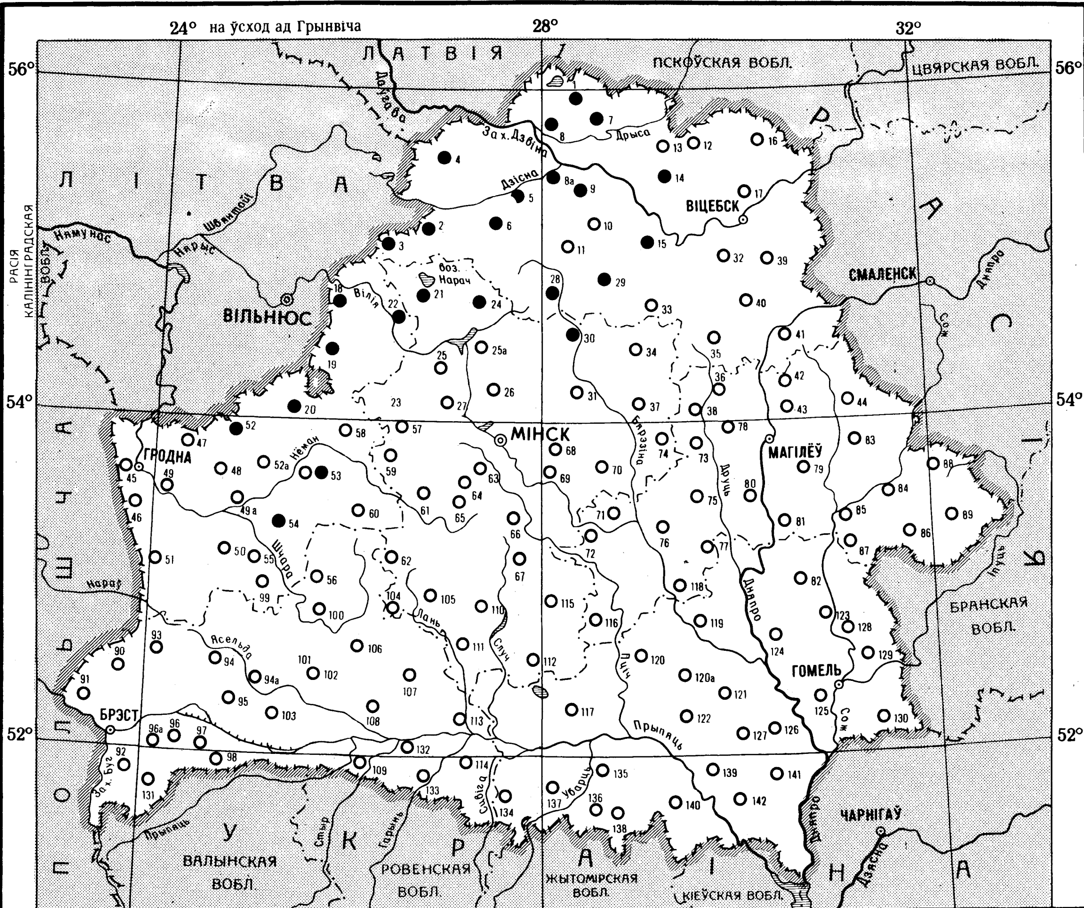

ПЛУ́ГА — ○

ПЛУГА́ — ●

1:5 000 000

НАЦІСК У РОДНЫМ СКЛОНЕ АДЗІНОЧНАГА ЛІКУ НАЗОЎНІКА *СТОГ* Карта № 129

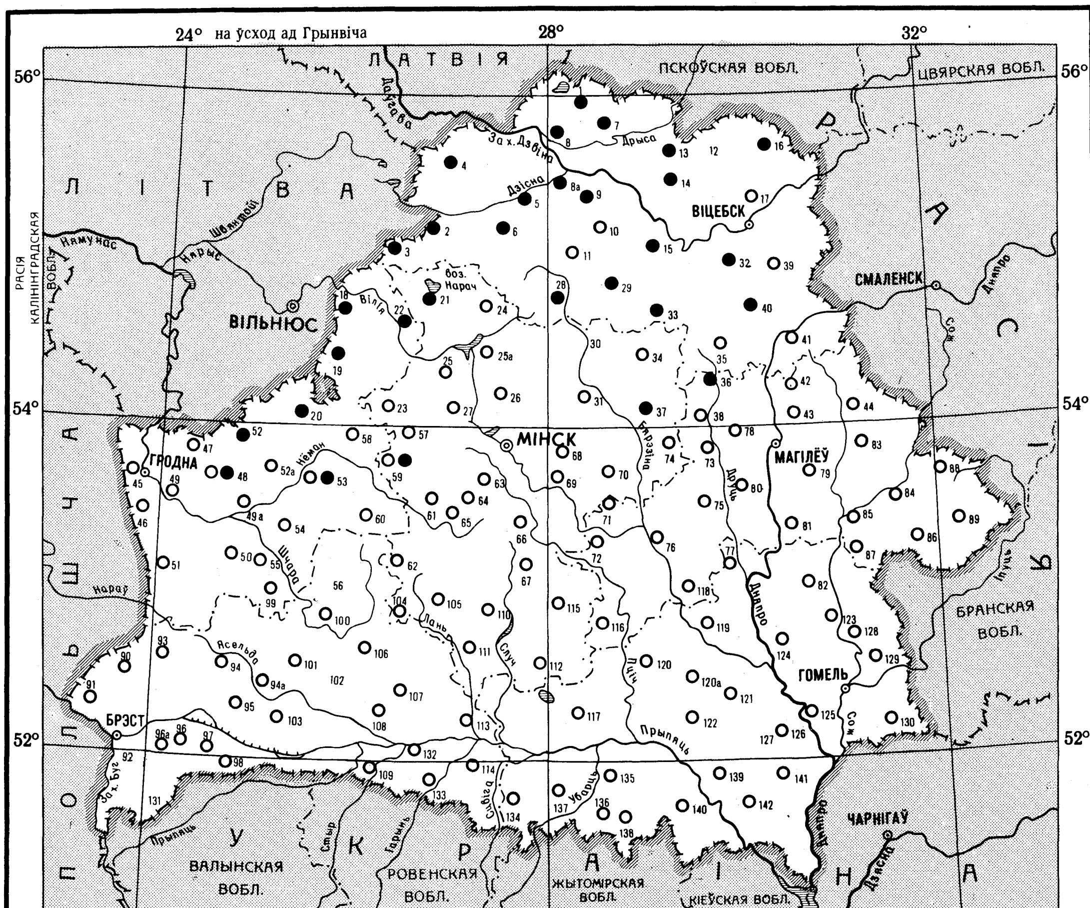

○ СТО́ГА

● СТАГА́

1:5 000 000

НАЦІСК У НАЗОЎНІКУ *КОРАНЬ*

Карта №130

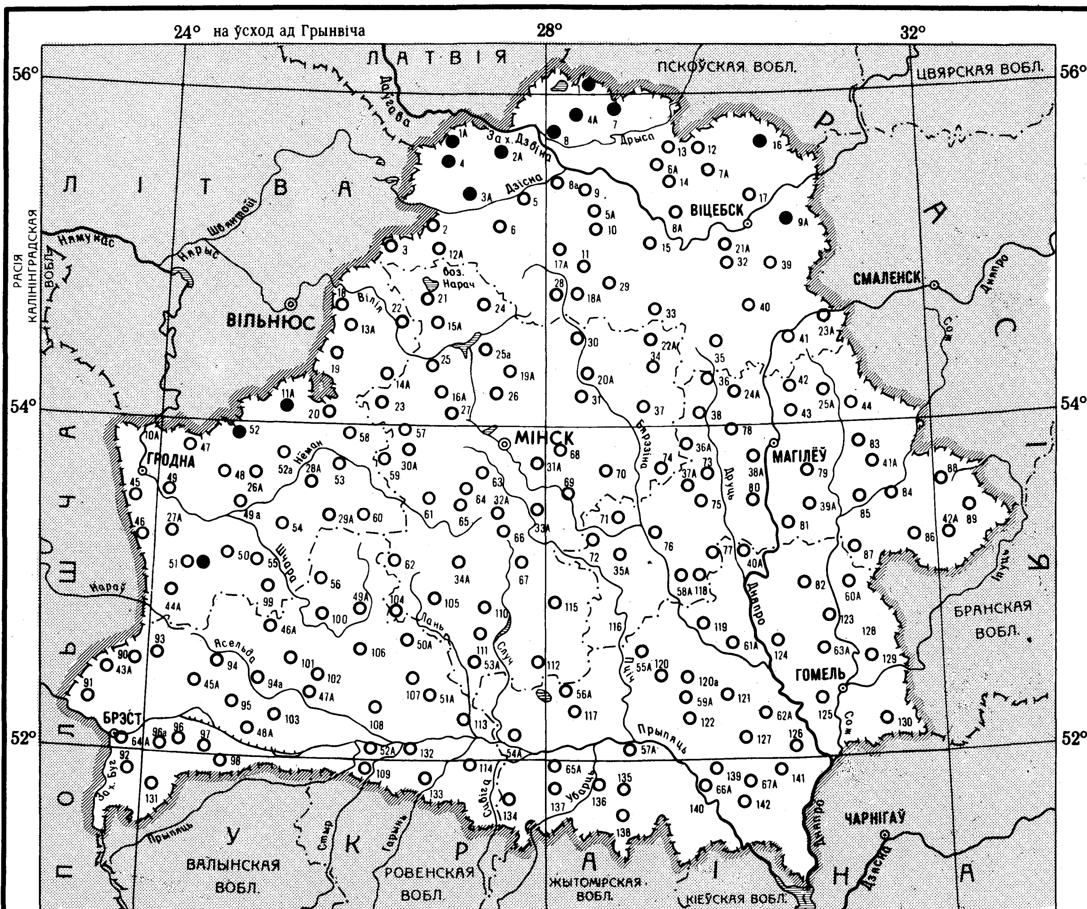

○ КО́РАНЬ

● КАРЭ́НЬ

1:5 000 000

ФОРМЫ РОДНАГА СКЛОНУ АДЗІНОЧНАГА ЛІКУ НАЗОЎНІКА *КОРАНЬ*

Карта №131

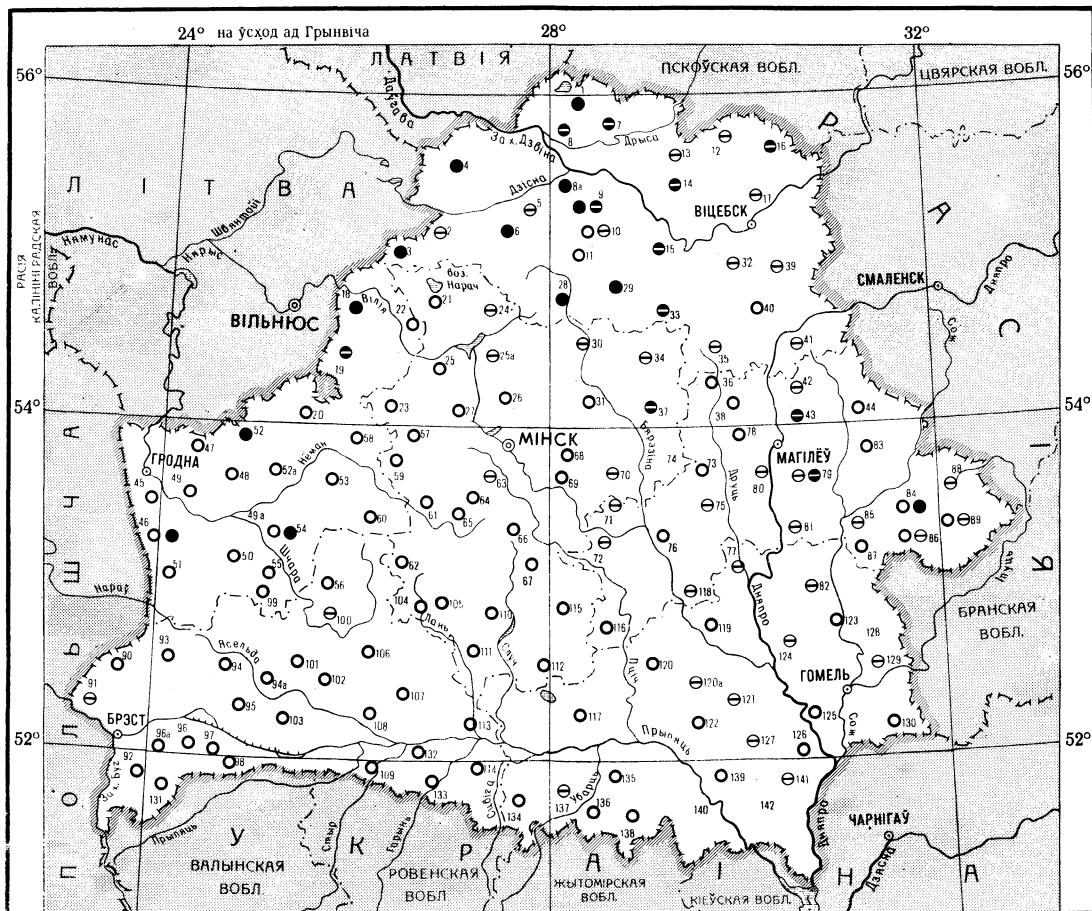

КО́РАНЯ
КО́РНЯ
КАРАНЯ́
КАРНЯ́

1:5 000 000

НАЦІСК У РОДНЫМ СКЛОНЕ АДЗІНОЧНАГА ЛІКУ НАЗОЎНІКА *СЕЛЯЗЕ́НЬ*

Карта №132

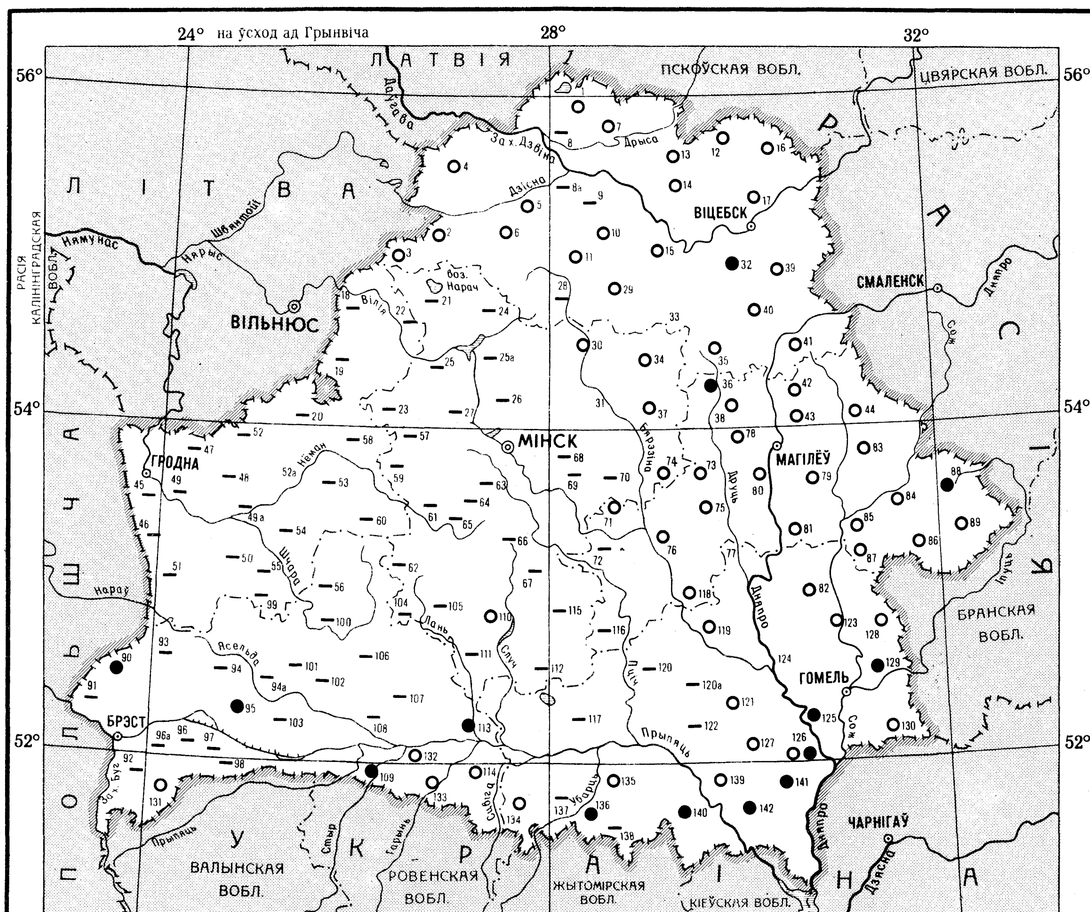

○ СЕЛЯЗНЯ́

● СЕ́ЛЕЗНЯ

— адсутнасць назвы

1:5 000 000

ФОРМЫ РОДНАГА СКЛОНУ АДЗІНОЧНАГА ЛІКУ НАЗОЎНІКА *ЦЕНЬ(СЦЕНЬ)*

Карта №133

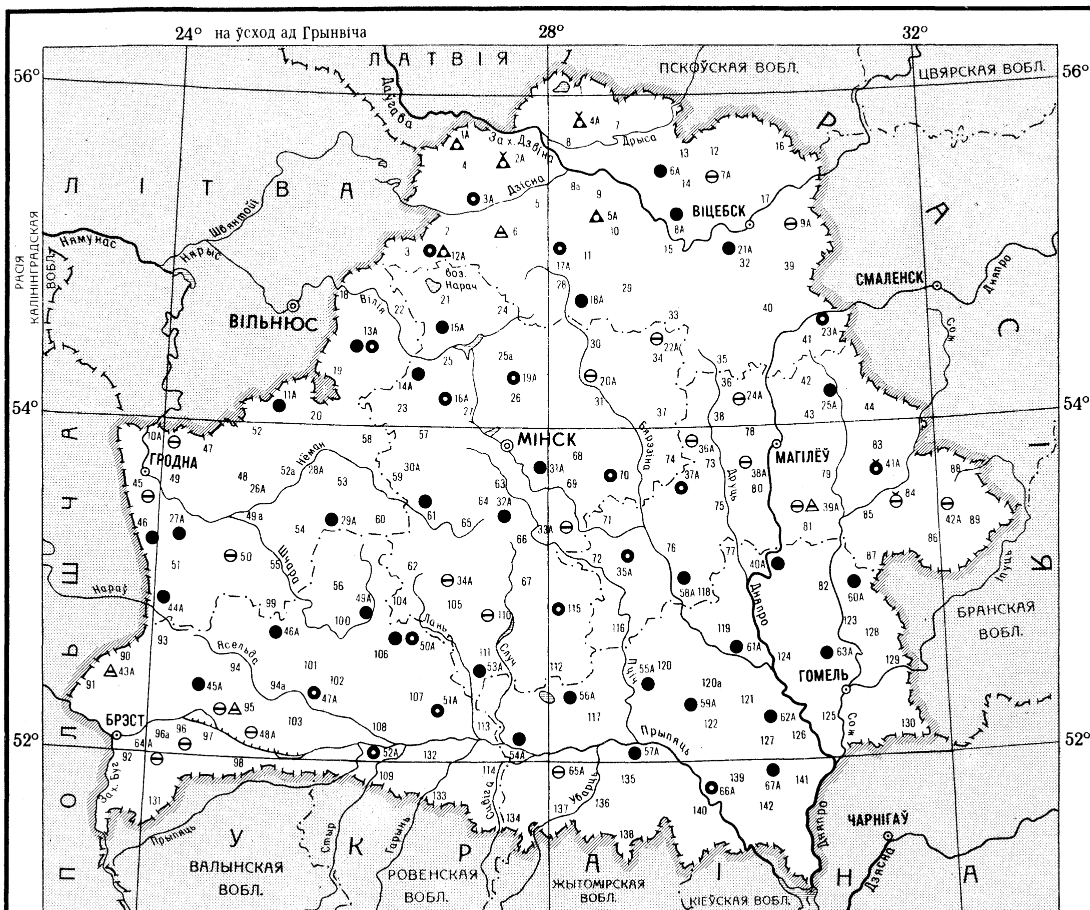

● ЦЕ́НЮ (М. Р.)

ЦЕ́НЯ (М. Р.)

СЦЕ́НЯ (М. Р.)

ЦЯНЯ́ (М. Р.)

СЦЯНЯ́ (М. Р.)

ЦЕ́НІ (Ж. Р.)

СЦЕ́НІ (Ж. Р.)

ЦЯНІ́ (Ж. Р.)

1:5 000 000

НАЦІСК У РОДНЫМ СКЛОНЕ МНОЖНАГА ЛІКУ НАЗОЎНІКАЎ *ПЕСНЯ, ВІШНЯ*

Карта №134

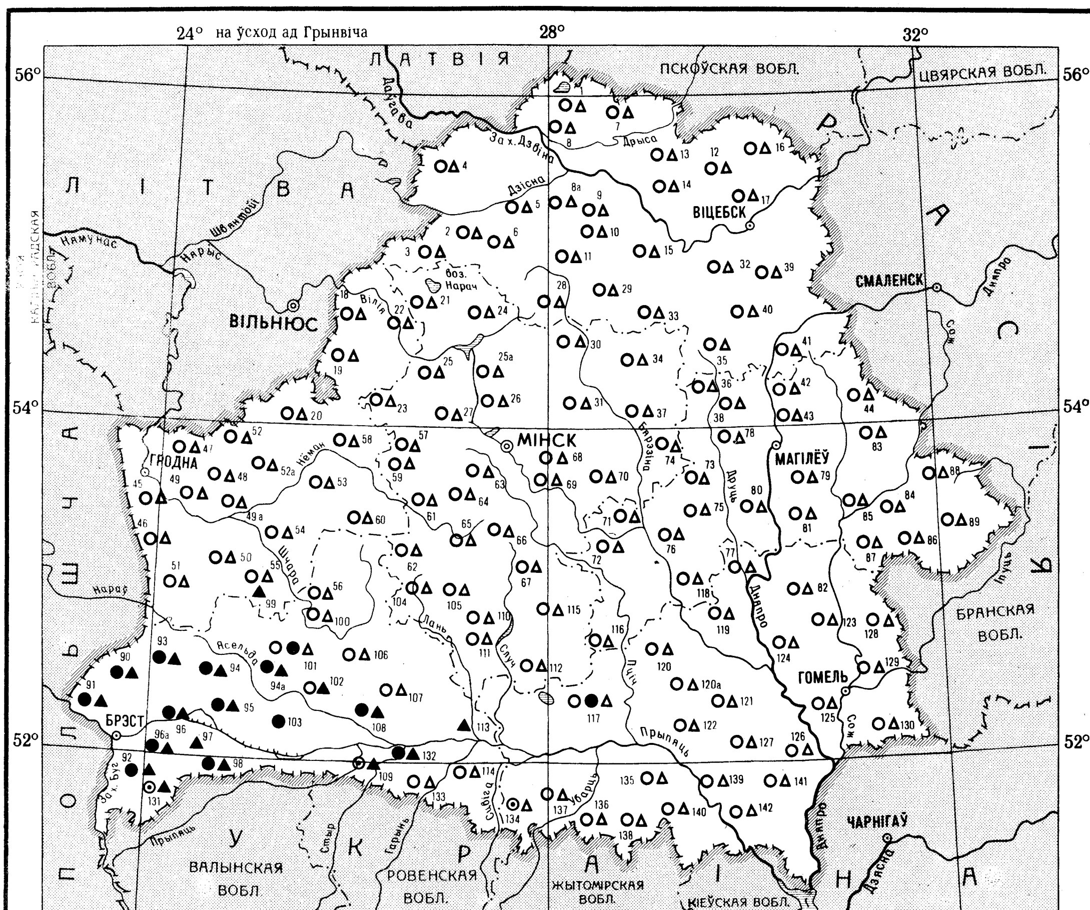

○ ПЕ́СЕНЬ

● ПІСЕ́НЬ

⊙ ПЕСНЕ́Й

△ ВІ́ШАНЬ

▲ ВІШЭ́НЬ

1:5 000 000

ФОРМЫ МЕСНАГА СКЛОНУ АДЗІНОЧНАГА ЛІКУ НАЗОЎНІКА *ЛЕС*

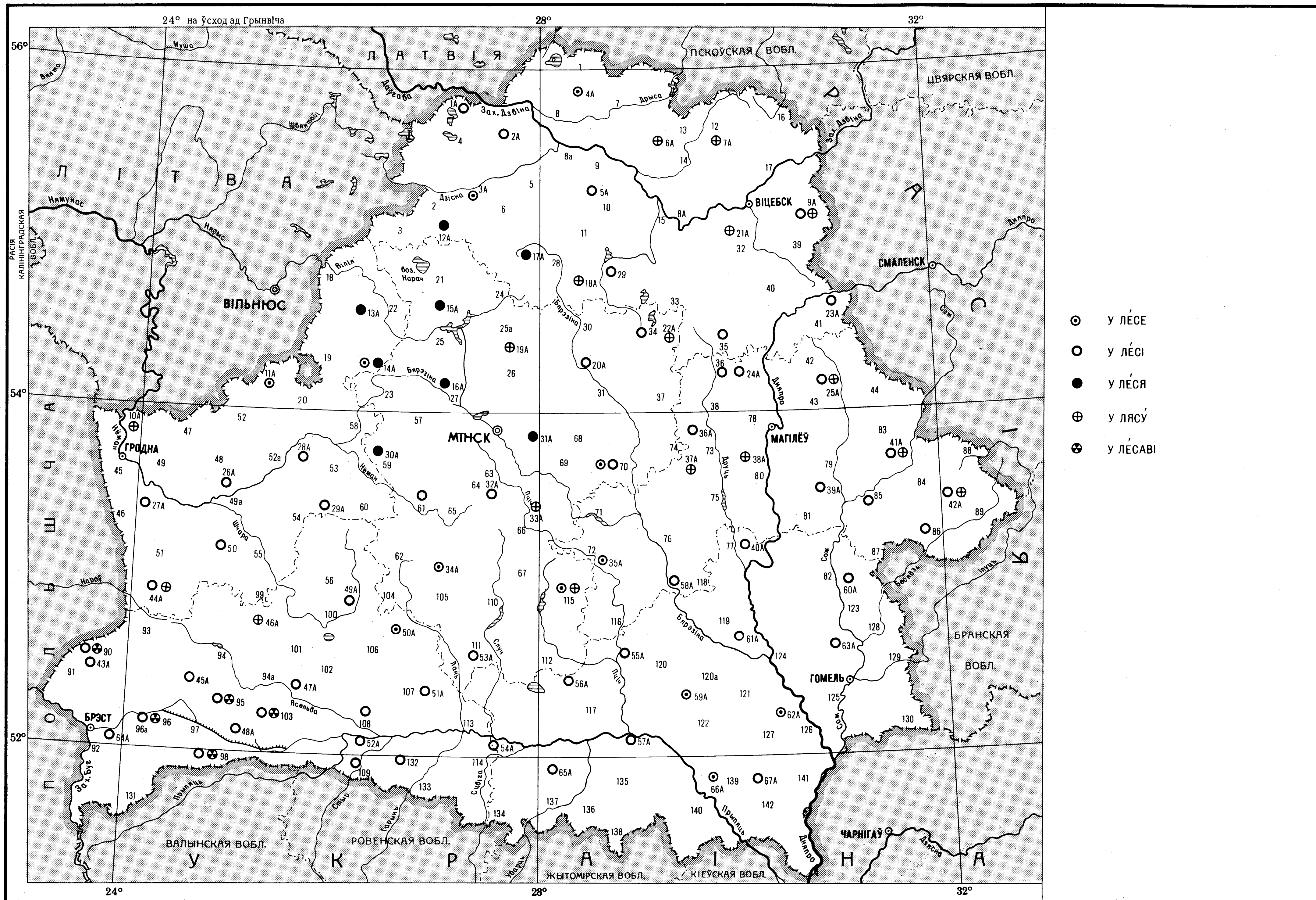

1:3 000 000

ФОРМЫ МЕСНАГА СКЛОНУ АДЗІНОЧНАГА ЛІКУ НАЗОЎНІКА *БЕРАГ*

Карта № 136

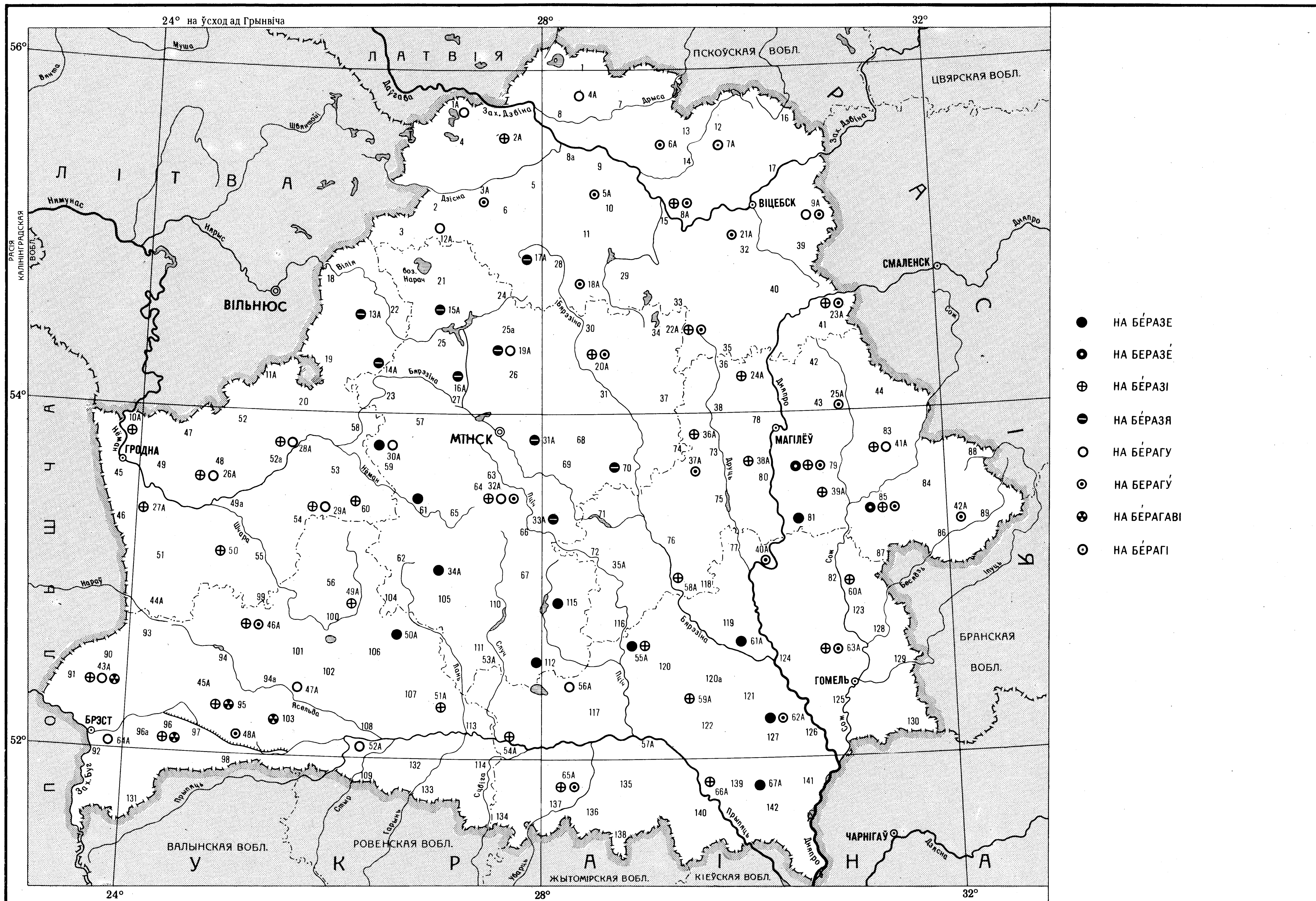

1:3 000 000

ФОРМЫ ДАВАЛЬНАГА І МЕСНАГА СКЛОНУ АДЗІНОЧНАГА ЛІКУ НАЗОЎНІКА *ВЫШЫНЯ (ВЫШЫНА́)*

Карта №137

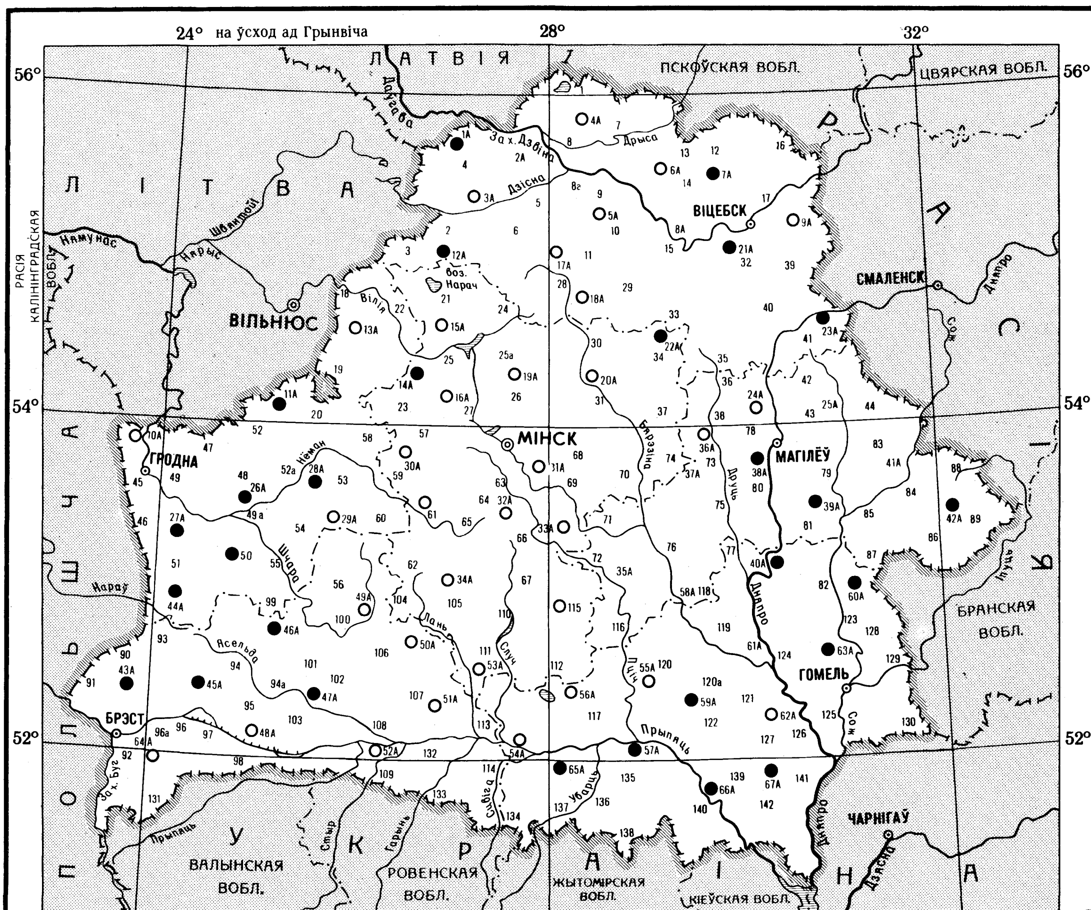

○ вышыні́

● вышыне́

1:5 000 000

НАЦІСК У РОДНЫМ СКЛОНЕ МНОЖНАГА ЛІКУ НАЗОЎНІКА *НОЧ*

Карта №138

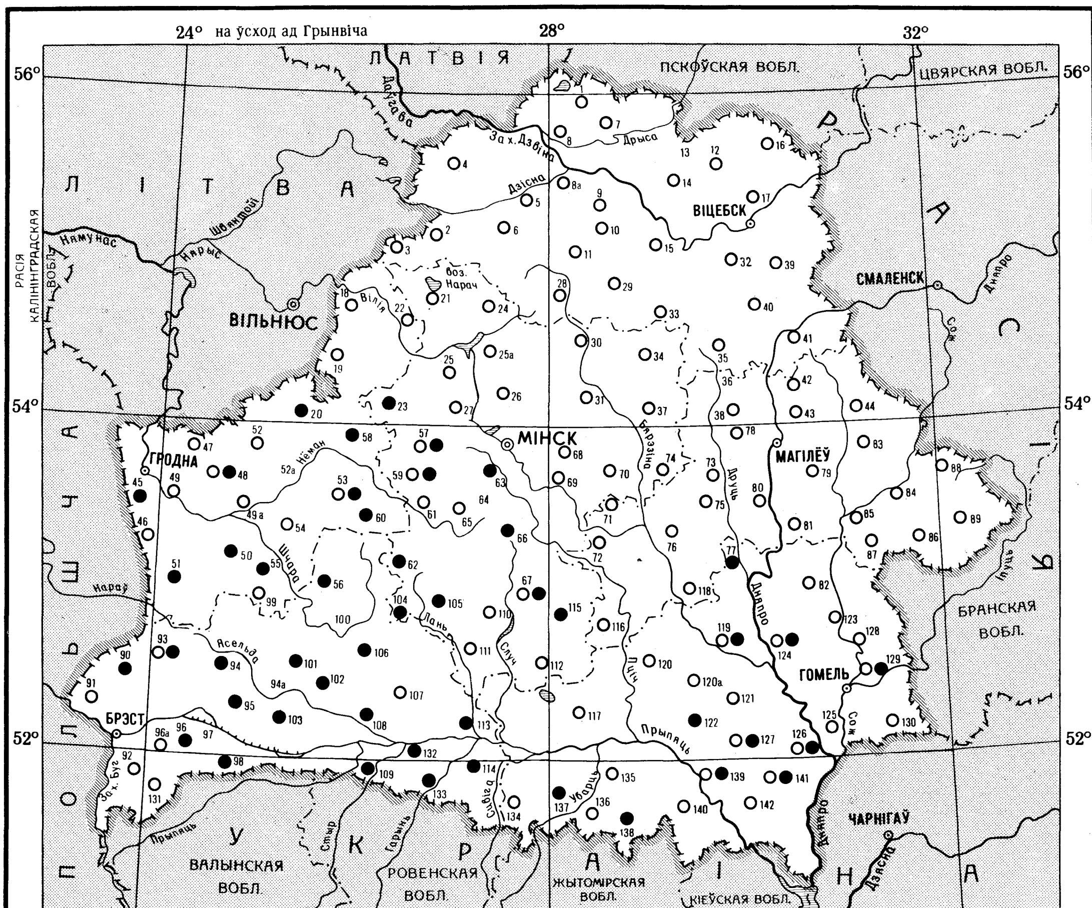

○ НАЧЭ́Й

● НО́ЧАЙ

1:5 000 000

НАЦІСК У ТВОРНЫМ СКЛОНЕ МНОЖНАГА ЛІКУ НАЗОЎНІКА *ПЧАЛА*

Карта №139

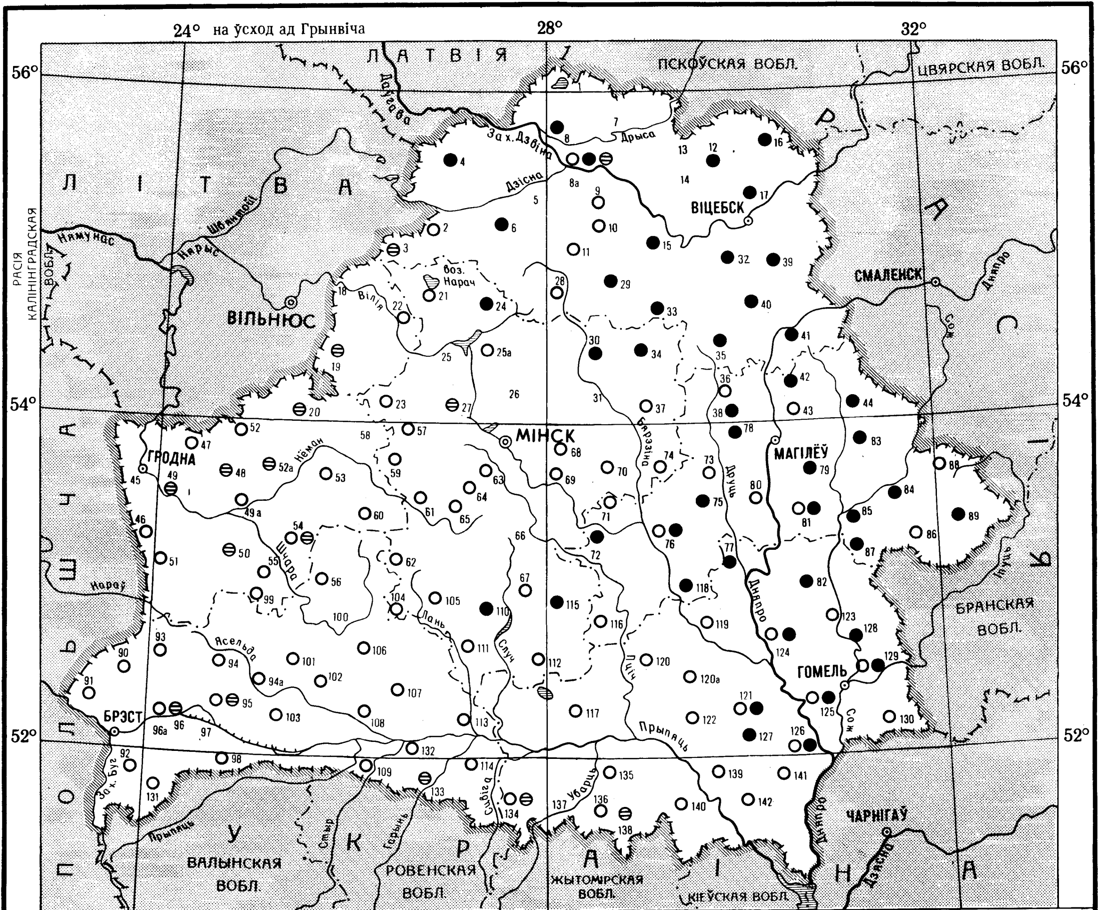

○ ПЧО́ЛАМІ

● ПЧАЛА́МІ

⊖ ПЧАЛМІ́

1:5 000 000

НАЦІСК У РОДНЫМ СКЛОНЕ МНОЖНАГА ЛІКУ НАЗОЎНІКА *ГАЛАВА* Карта №140

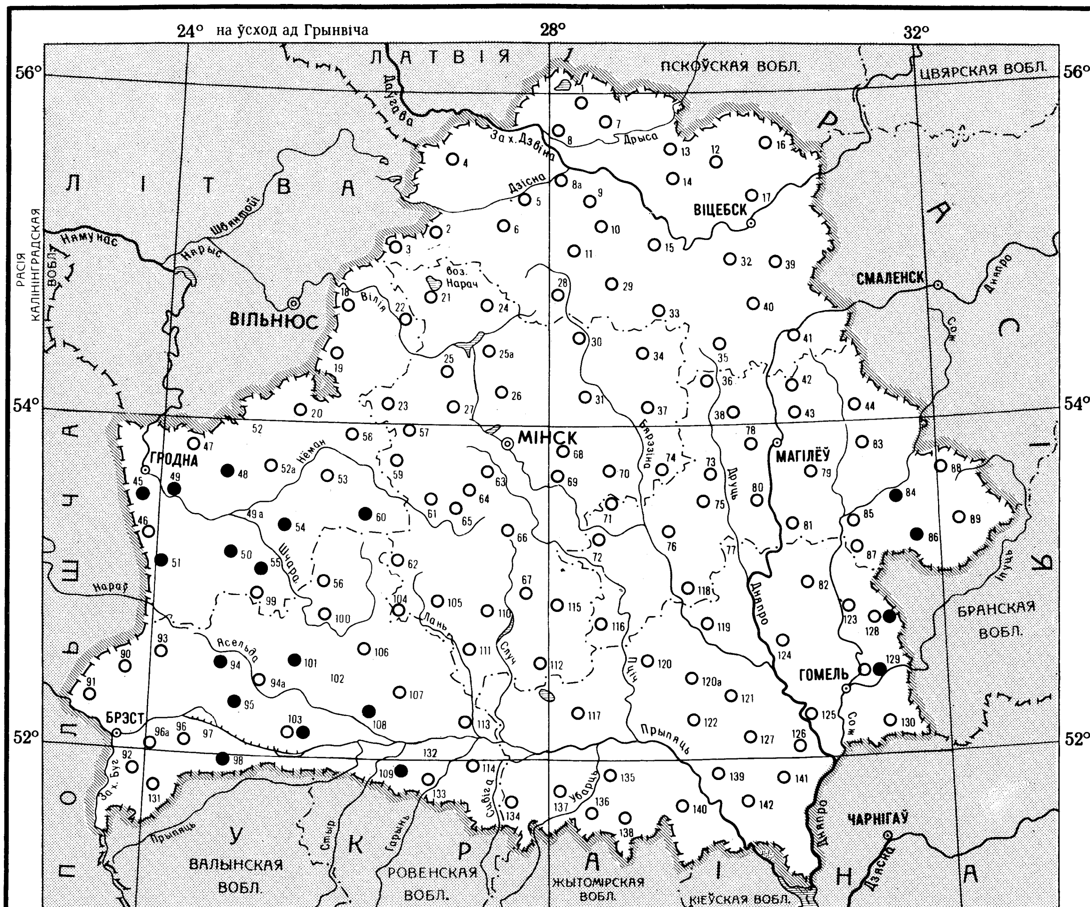

○ ГАЛО́Ў

● ГО́ЛАЎ

1:5 000 000

НАЦІСК У ВІНАВАЛЬНЫМ СКЛОНЕ АДЗІНОЧНАГА ЛІКУ НАЗОЎНІКА *ГАЛАВА*

Карта №141

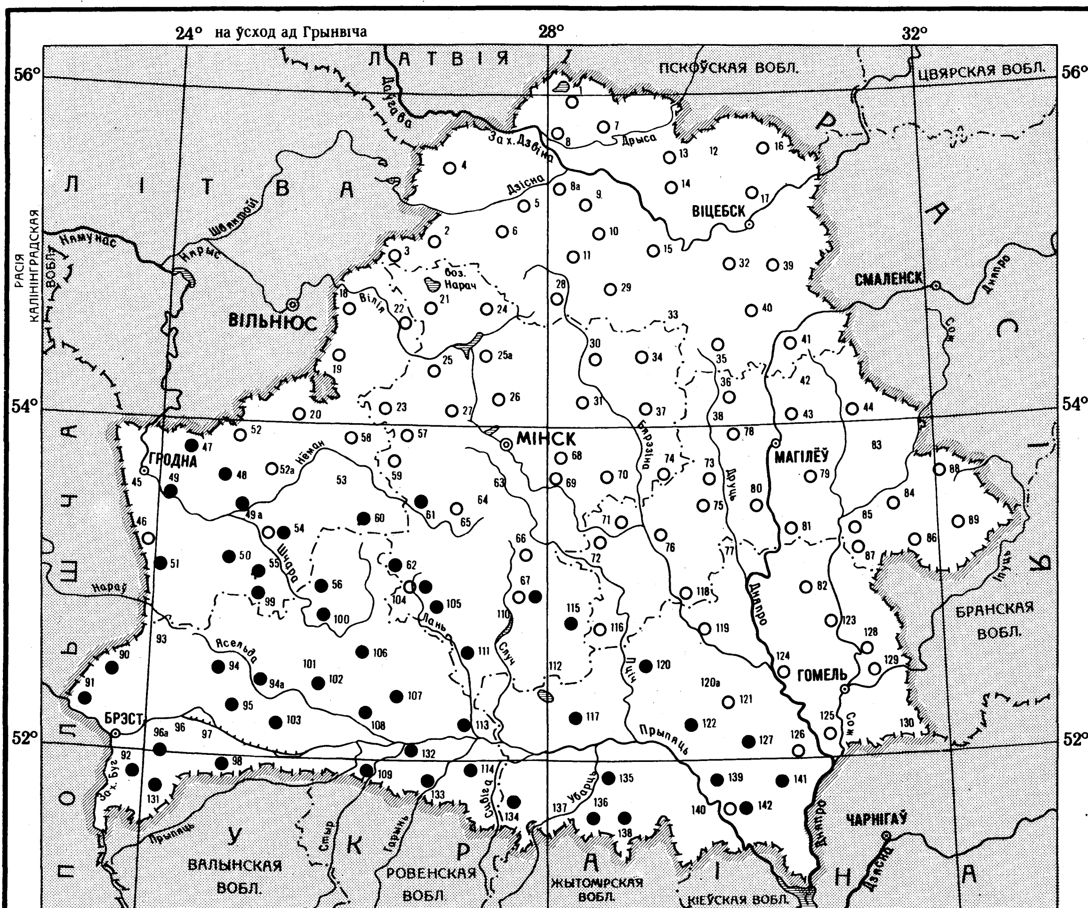

○ У ГАЛАВУ́

● У ГО́ЛАВУ

1:5 000 000

НАЦІСК У ТВОРНЫМ СКЛОНЕ МНОЖНАГА ЛІКУ НАЗОЎНІКА *ГАЛАВА*

Карта №142

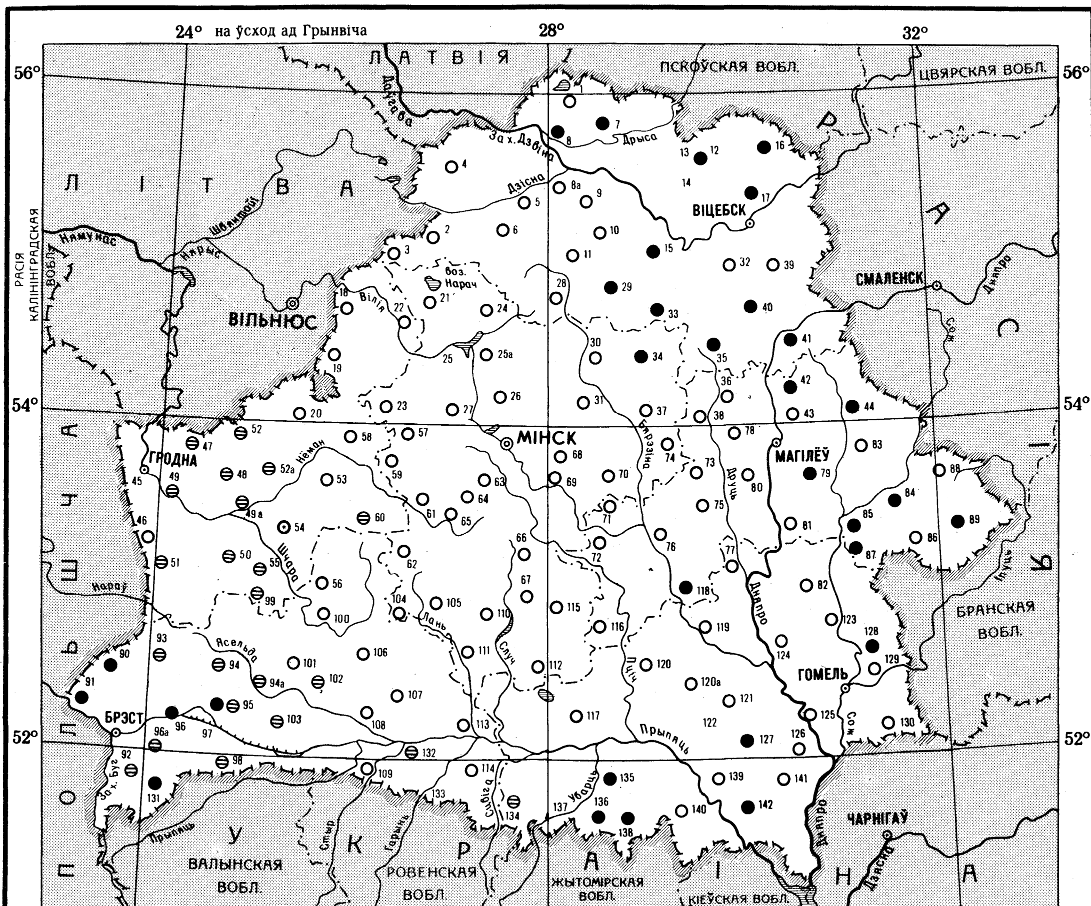

○ ГАЛО́ВАМІ

● ГАЛАВА́МІ

⊖ ГО́ЛАВАМІ

⊙ ГАЛАЎМІ́

1:5 000 000

ВАРЫЯНТЫ НАЗОЎНІКА *ЖОЛУД* У НАЗОЎНЫМ СКЛОНЕ МНОЖНАГА ЛІКУ

Карта №143

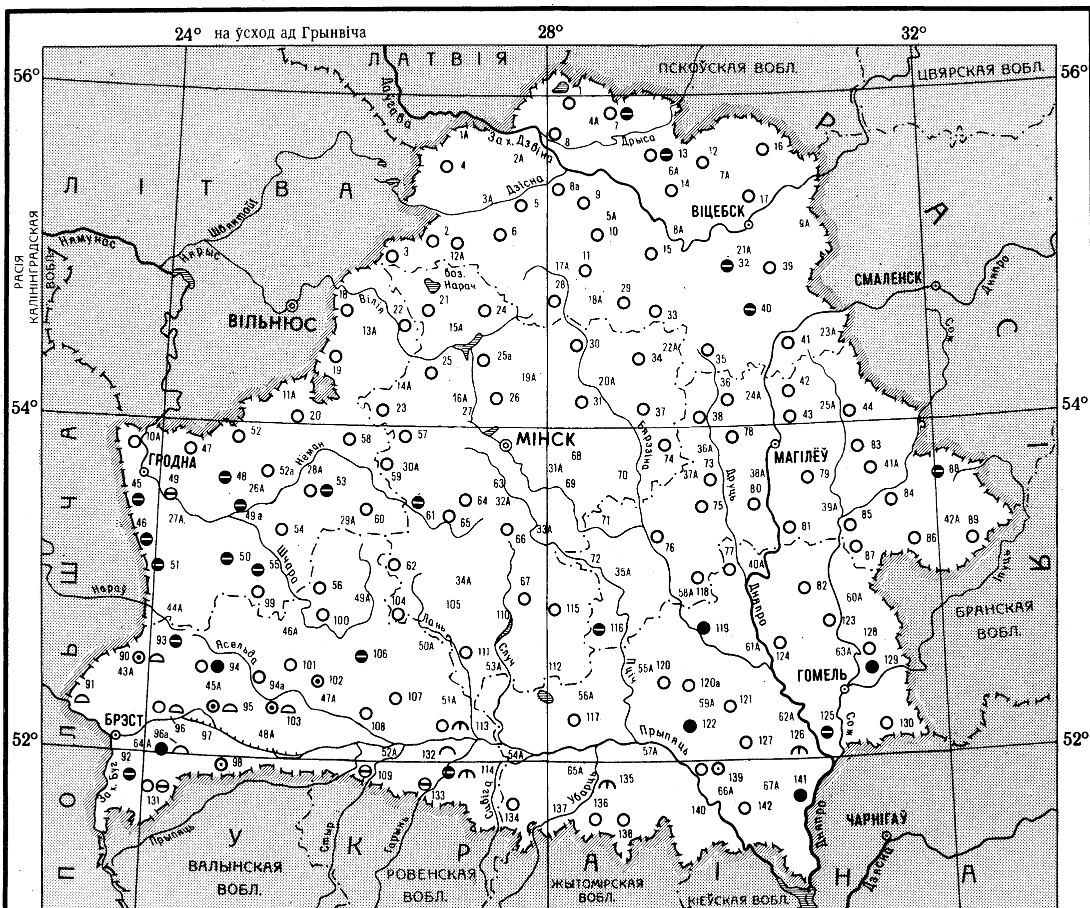

ЖАЛУДЫ́

ЖАЛАДЫ́

ЖАЛУ́ДЗІ́

ЖО́ЛУДЫ

ЖО́ЛУДЗІ

ЖО́ЛУД

ЖО́ЛУДЗЬ

ЖАЛО́ДДЗЕ

адзінкавыя варыянты ад таго ж кораня

1:5 000 000

ВАРЫЯНТЫ НАЗОЎНІКА *ГРАБ* У НАЗОЎНЫМ СКЛОНЕ МНОЖНАГА ЛІКУ

Карта №144

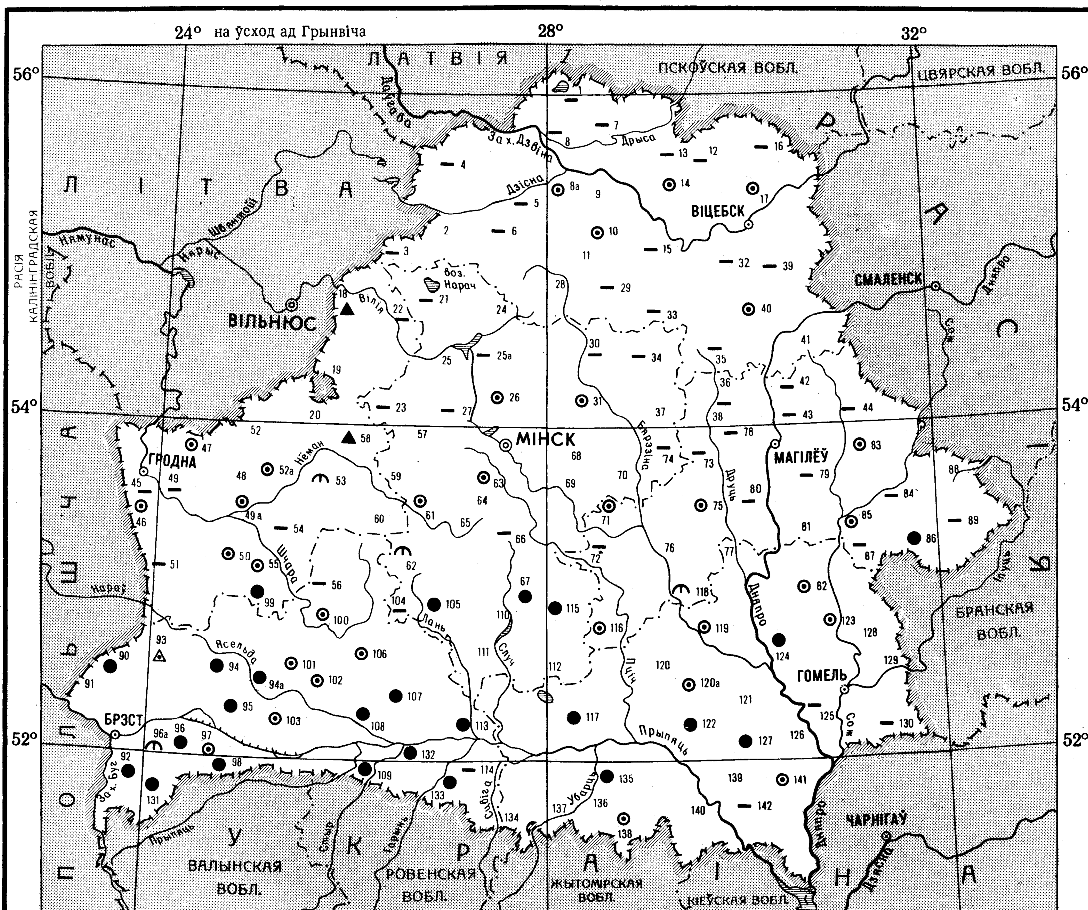

ГРА́БЫ

ГРАБЫ́

ГРАБІ́НЫ

ҐА́БЫ

ҐАБЫ́

адсутнасць формы

1:5 000 000

ФОРМЫ НАЗОЎНАГА СКЛОНУ МНОЖНАГА ЛІКУ НАЗОЎНІКА *ЯБЛЫК* Карта №145

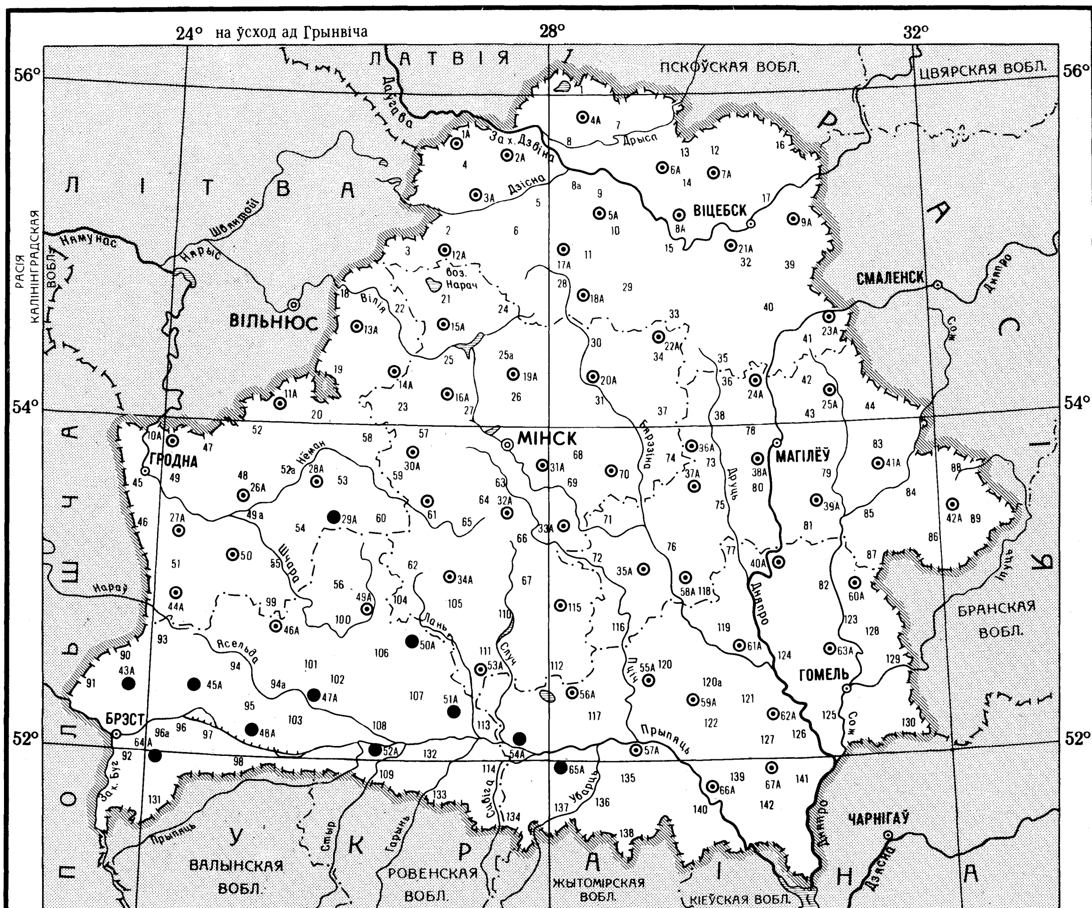

ЯБЛЫКІ

ЯБЛЫКА

1:5 000 000

ФОРМЫ РОДНАГА СКЛОНУ МНОЖНАГА ЛІКУ НАЗОЎНІКА *ЯБЛЫК* Карта №146

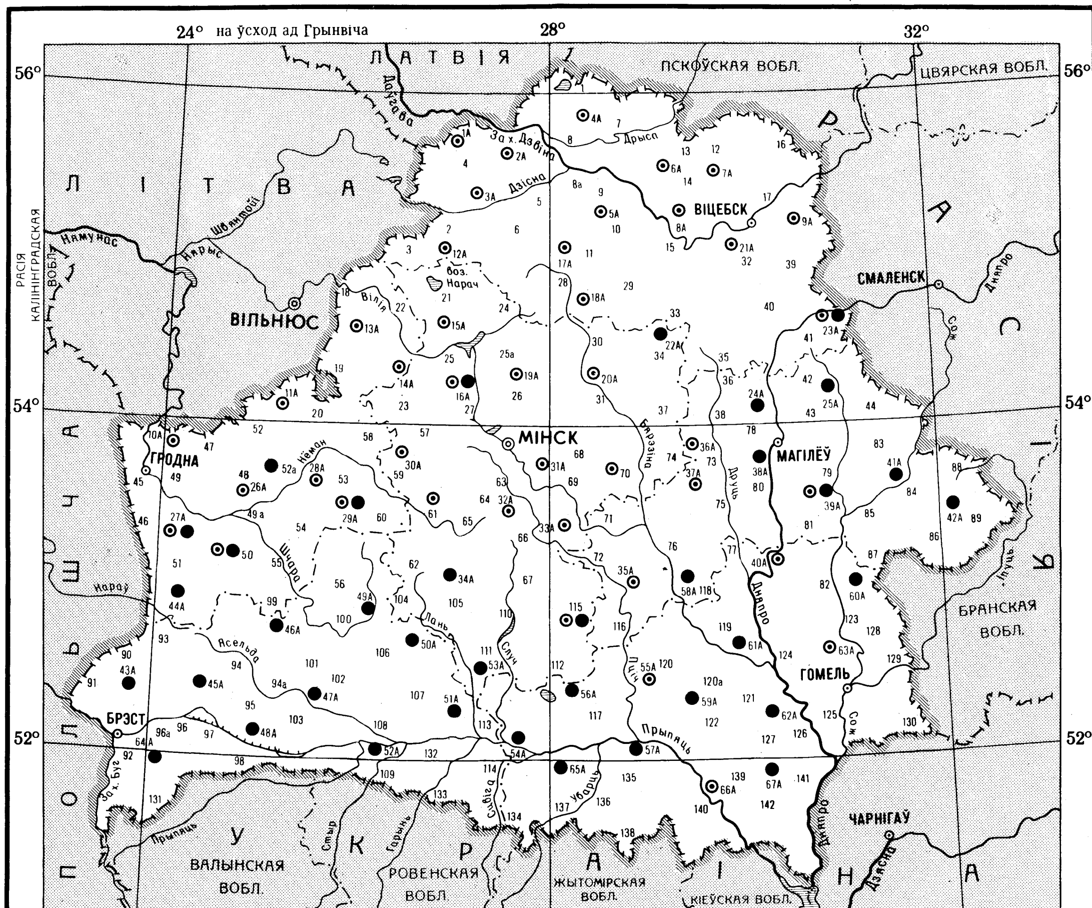

⊙ я́блыкаў

● я́блык

1:5 000 000

24° на ўсход ад Грынвіча

28°

32°

56°

54°

52°

ЛАТВІЯ

ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.

ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.

ЛІТВА

РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.

ВІЛЬНЮС

ГРОДНА

МІНСК

ВІЦЕБСК

СМАЛЕНСК

МАГІЛЁЎ

ГОМЕЛЬ

БРЭСТ

ЧАРНІГАЎ

БРАНСКАЯ ВОБЛ.

ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.

РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.

ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.

КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.

ПОЛЬШЧА

РАСІЯ

УКРАІНА

Зах. Дзвіна, Дрыса, Дзісна, Вілія, Нёман, Бярэзіна, Друць, Дняпро, Сож, Іпуць, Беседзь, Шчара, Ясельда, Прыпяць, Гарынь, Случ, Птыч, Лань, Нарач, Свіслач, Зах. Буг, Нараў, Нямунас, Мяркіс, Вента, Муша, Швянтойі, Стыр, Ствіга, Убарць, Дзясна

- ● ДРЭВЫ
- ДРЭВА
- ○ ДЗЕРАВЫ
- ДЗЕРАВЫ
- ДЗЕРАВА (МН.)
- ДЗЕРАВА
- ⊕ ДЗЕРВА
- ДЗЕРАВІНЫ
- ⊖ ДЗЯРЭЎІ
- ДЗЯРЭЎЯ
- ДЗЯРЭЎЕ
- ◎ ДЗЕРАВА (ЗБ.)

ФОРМЫ РОДНАГА СКЛОНУ МНОЖНАГА ЛІКУ НАЗОЎНІКА *ДРЭВА*

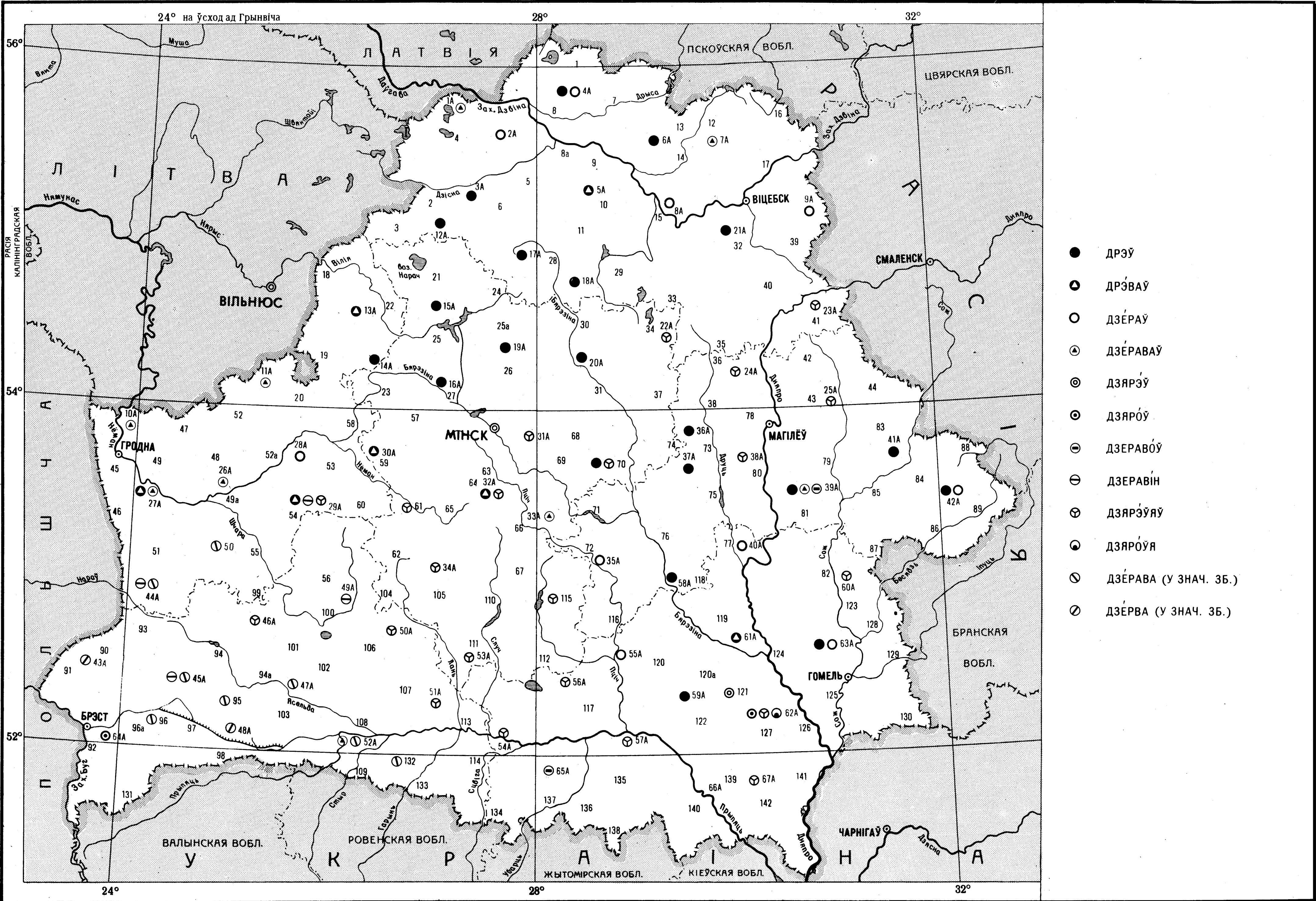

ФОРМЫ РОДНАГА СКЛОНУ МНОЖНАГА ЛІКУ НАЗОЎНІКА *ЛІПА*

Карта № 149

- ○ ліп
- ● ліпаў
- ⊖ ліпо́ў
- ⊙ лі́пэў
- ⊕ лі́пэй

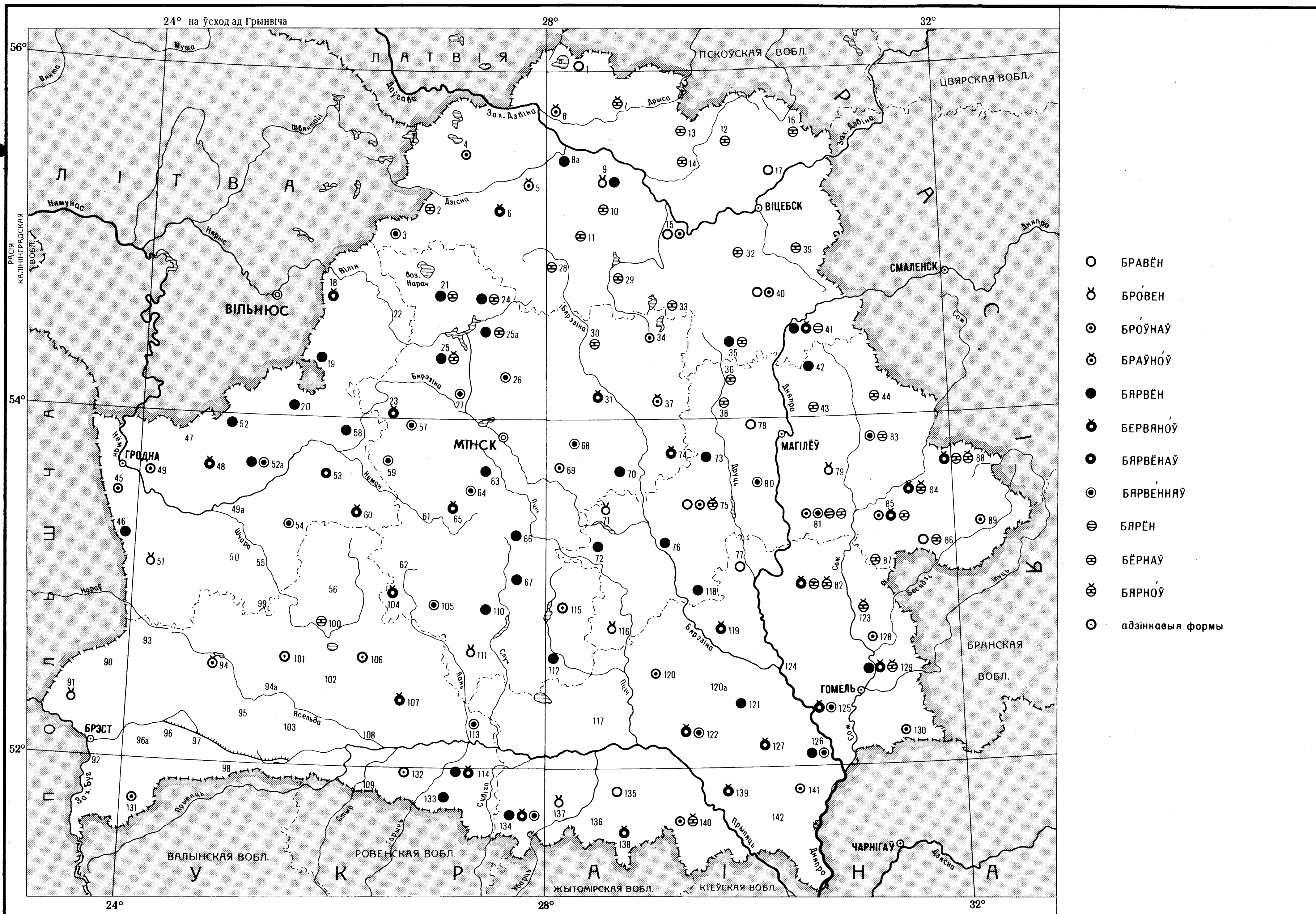

БРАВЁН
БРОВЕН
БРОЎНАЎ
БРАЎНОЎ
БЯРВЁН
БЕРВЯНОЎ
БЯРВЁНАЎ
БЯРВЕННЯЎ
БЯРЁН
БЁРНАЎ
БЯРНОЎ
адзінкавыя формы
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ПОЛЬШЧА
РАСІЯ
УКРАІНА
ВІЛЬНЮС
ГРОДНА
МІНСК
ВІЦЕБСК
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
СМАЛЕНСК
ЧАРНІГАЎ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
24° на ўсход ад Грынвіча

1:3 000 000

ПАШЫРЭННЕ ПРЫМЕТНІКА *ВАЛКАВА́ТЫ* І АДНАКАРЭННЫХ З ІМ

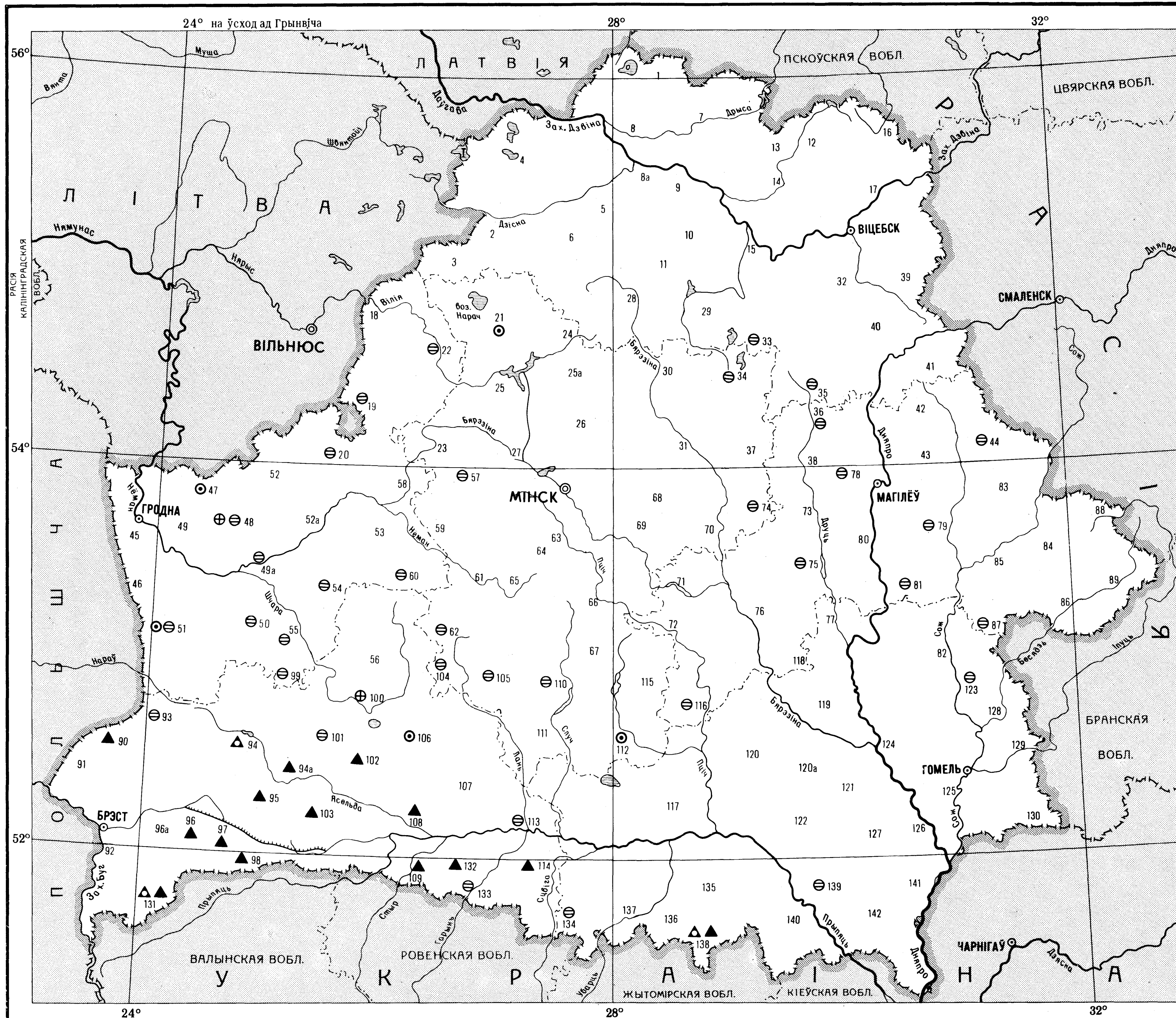

1:3 000 000

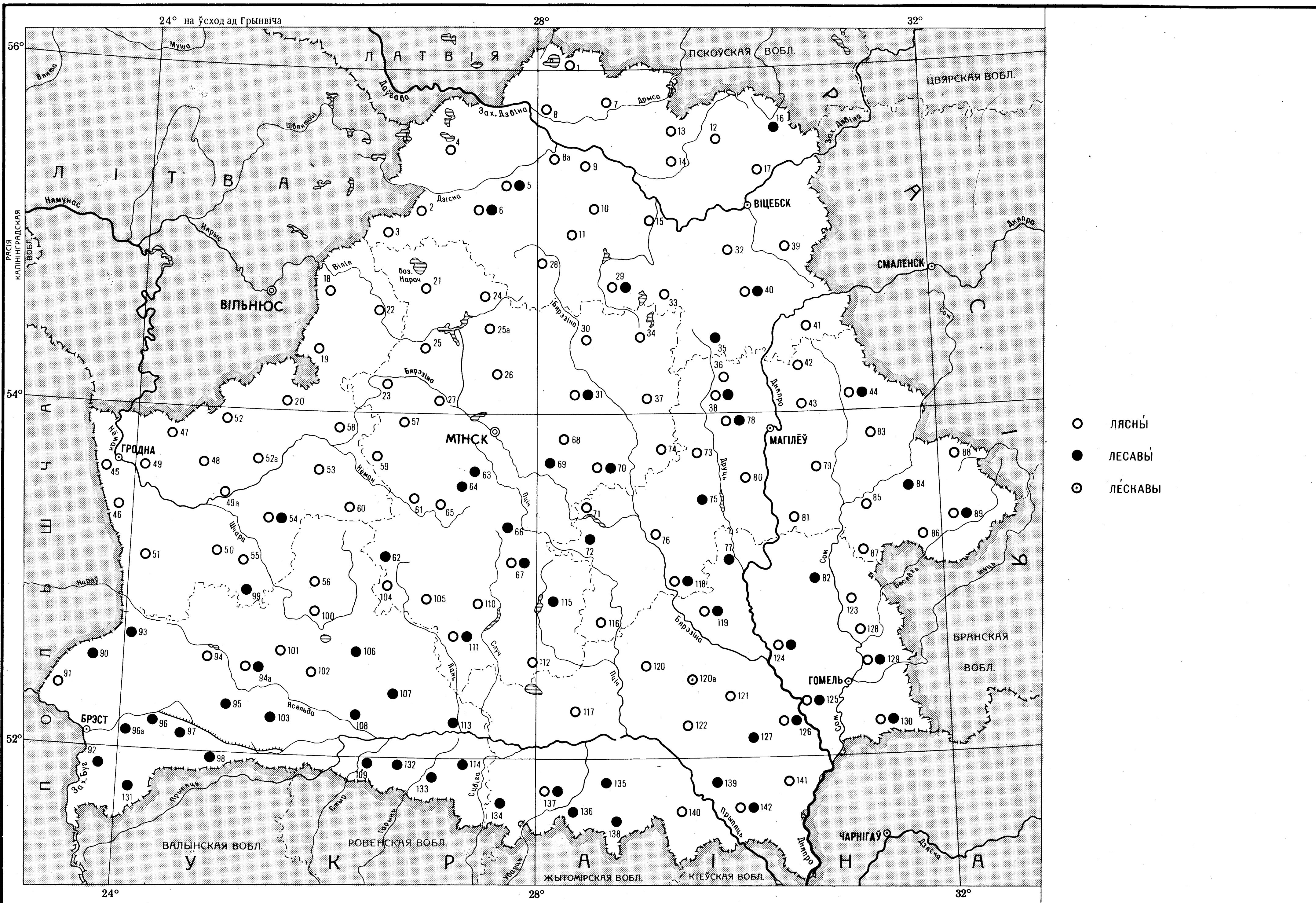
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ
ПОЛЬШЧА
УКРАІНА
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
Нямунас
Нарыс
Вілія
Бярэзіна
Дзвіна
Зах. Дзвіна
Дзісна
Дрыса
Дняпро
Сож
Прыпяць
Зах. Буг
Нёман
Шчара
Ясельда
Случ
Птич
Лань
Друць
Іпуць
Бесядзь
Дзясна
Убарць
Гарынь
Стыр
Сцвіга
Нарач
Воз. Нарач
Муша
Вянта
Швянтоі
ЛЯСНЫ
ЛЕСАВЫ
ЛЕСКАВЫ
1:3 000 000

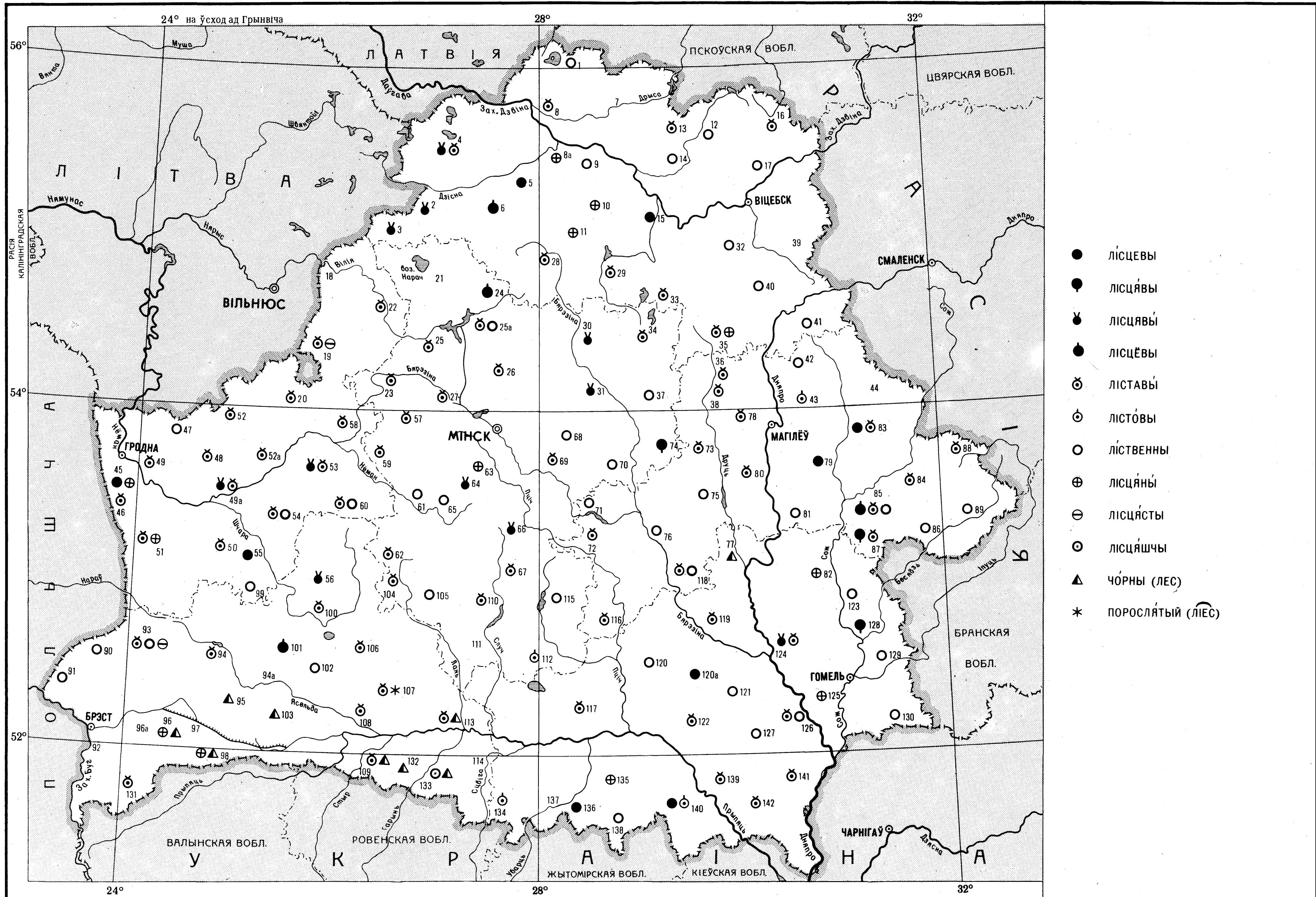
ЛІСЦЕВЫ
ЛІСЦЯВЫ
ЛІСЦЯВЫ
ЛІСЦЁВЫ
ЛІСТАВЫ
ЛІСТОВЫ
ЛІСТВЕННЫ
ЛІСЦЯНЫ
ЛІСЦЯСТЫ
ЛІСЦЯШЧЫ
ЧОРНЫ (ЛЕС)
ПОРОСЛЯТЫЙ (ЛІЕС)
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ПОЛЬШЧА
РАСІЯ
УКРАІНА
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°

1: 3 000 000

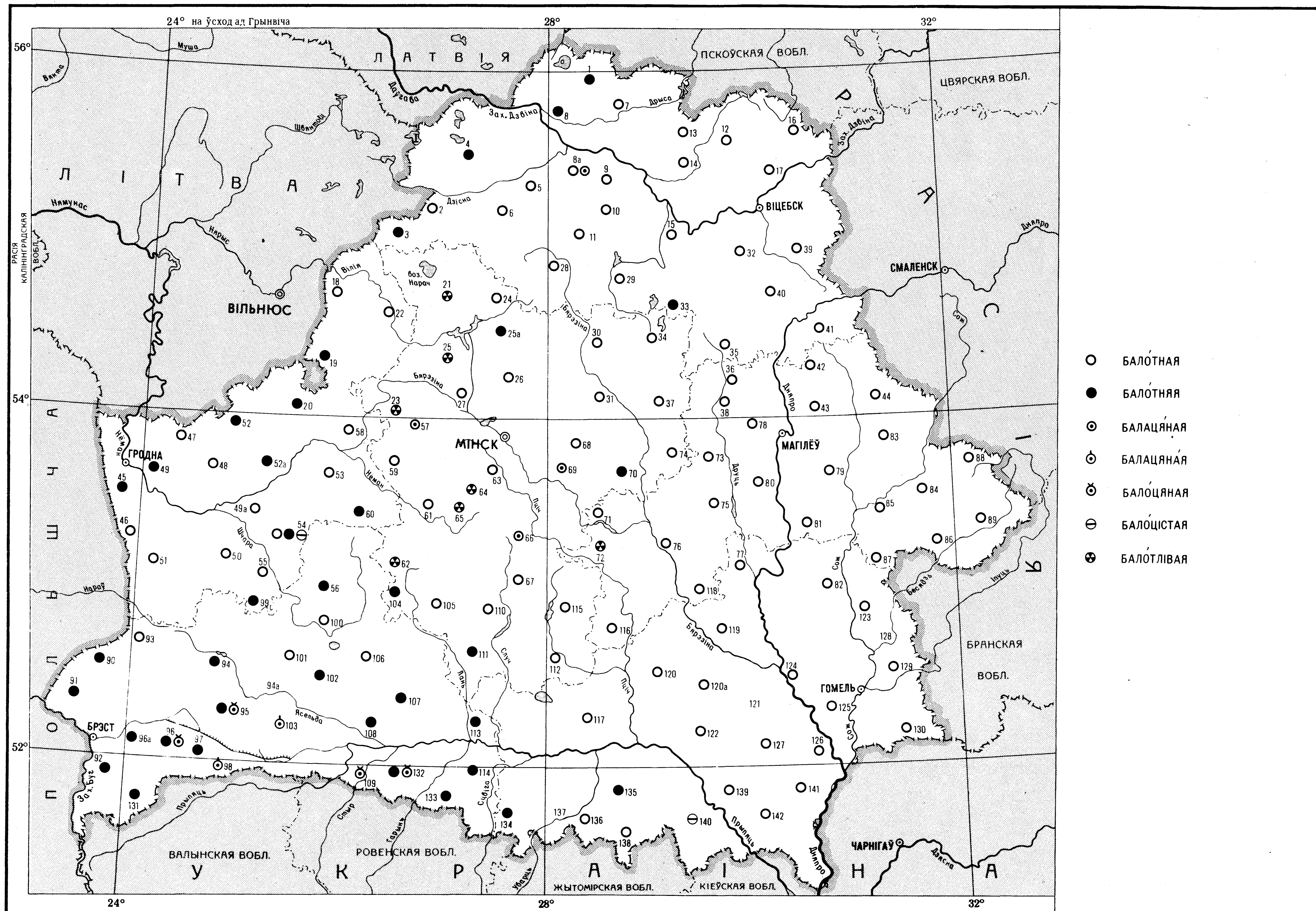
БАЛОТНАЯ
БАЛОТНЯЯ
БАЛАЦЯНАЯ
БАЛАЦЯНАЯ
БАЛОЦЯНАЯ
БАЛОЦІСТАЯ
БАЛОТЛІВАЯ
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
УКРАІНА
ПОЛЬШЧА
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°

1:3 000 000

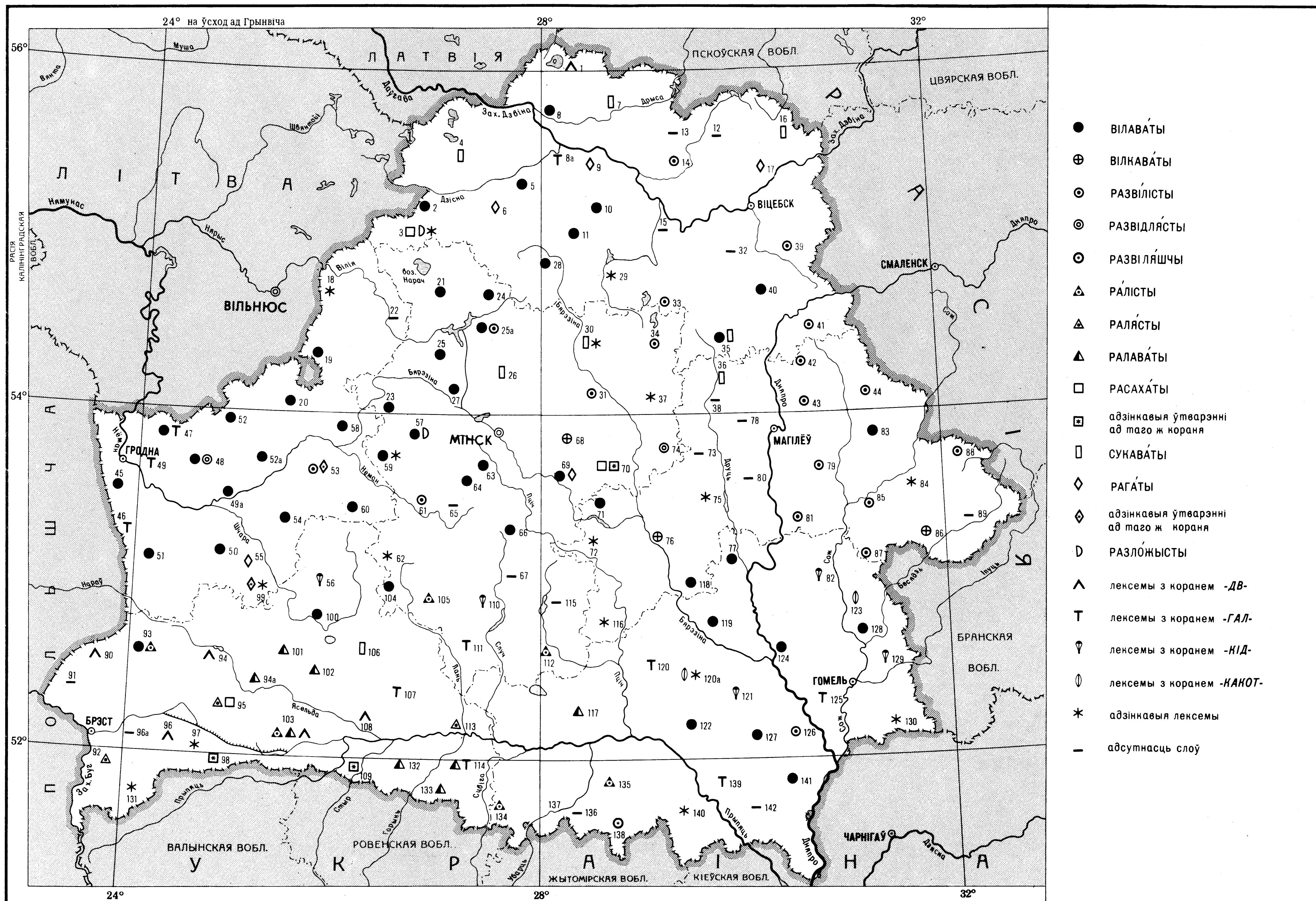
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ПОЛЬШЧА
РАСІЯ
УКРАІНА
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
Зах. Дзвіна
Дзвіна
Дзісна
Вілія
Нёман
Бярэзіна
Дняпро
Сож
Прыпяць
Зах. Буг
Ясельда
Шчара
Случ
Пціч
Друць
Нарач
Мушa
Нямунас
Нярыс
Даўгава
Дрыса
Іпуць
Бесядзь
Гарынь
Стыр
Убарць
Дзясна

ВІЛАВА́ТЫ
ВІЛКАВА́ТЫ
РАЗВІ́ЛІСТЫ
РАЗВІДЛЯ́СТЫ
РАЗВІЛЯ́ШЧЫ
РА́ЛІСТЫ
РАЛЯ́СТЫ
РАЛАВА́ТЫ
РАСАХА́ТЫ
адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня
СУКАВА́ТЫ
РАГА́ТЫ
адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня
РАЗЛО́ЖЫСТЫ
лексемы з коранем -ДВ-
лексемы з коранем -ГАЛ-
лексемы з коранем -КІД-
лексемы з коранем -КАКОТ-
адзінкавыя лексемы
адсутнасць слоў

1:3 000 000

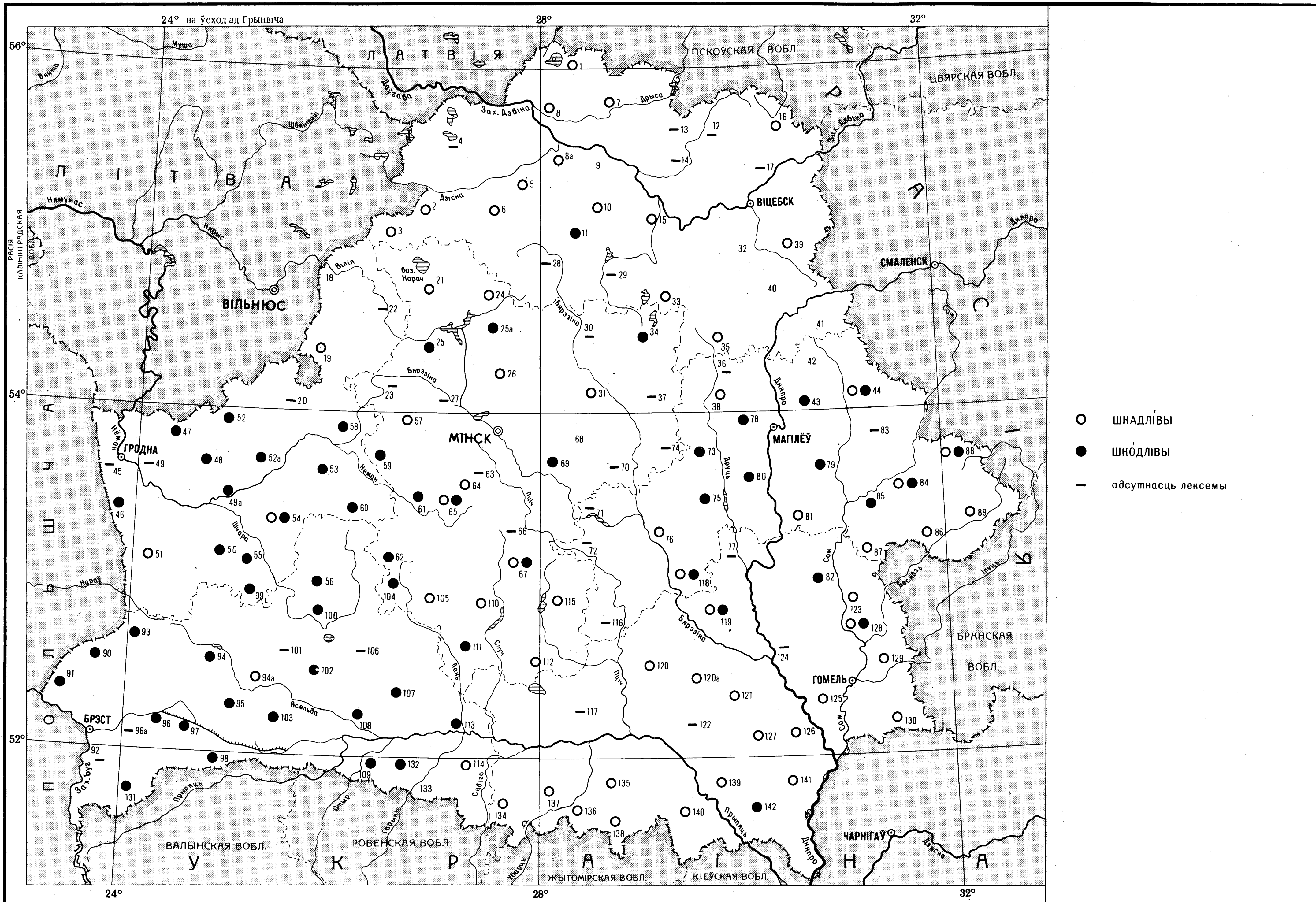
ШКАДЛІ́ВЫ
ШКО́ДЛІВЫ
адсутнасць лексемы
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
УКРАІНА
ПОЛЬШЧА
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°

1:3 000 000

ПАШЫРЭННЕ СЛОВА *ВЕСНАВЫ* І ЯГО ВАРЫЯНТАЎ

Карта № 157

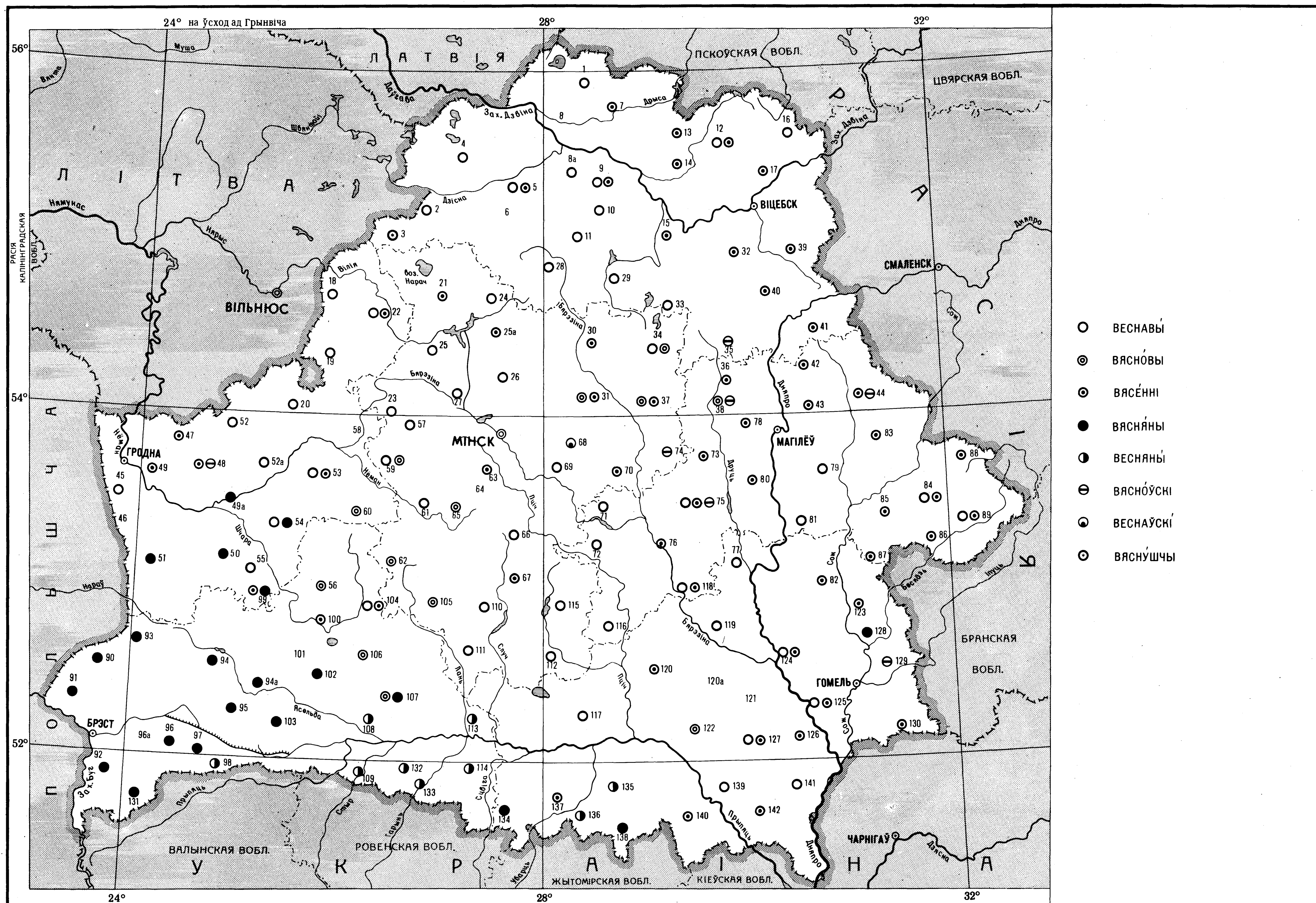

1:3 000 000

ПАШЫРЭННЕ СЛОЎ *АСЕННІ, ВОСЕНЬСКІ, ВО́СЕННЫ*

- ○ АСЕ́ННІ
- ● ВО́СЕНЬСКІ
- ◐ ВО́СЕННЫ
- ⊙ АСЕ́НСКІ

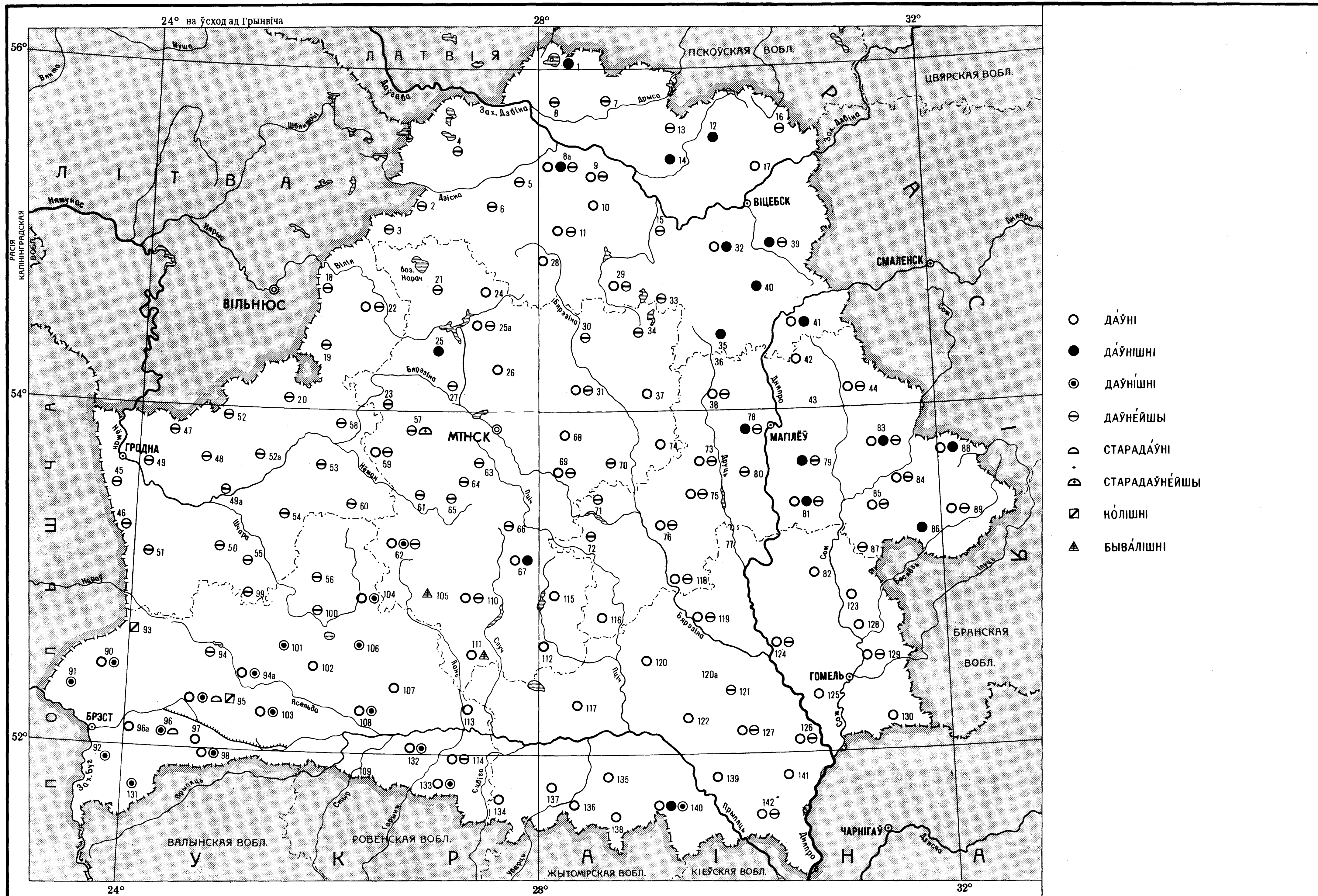
ЛАТВІЯ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
ЛІТВА
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
УКРАІНА
РАСІЯ
ПОЛЬШЧА
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
24° на ўсход ад Грынвіча
ДАЎНІ
ДАЎНІШНІ
ДАЎНІШНІ
ДАЎНЕЙШЫ
СТАРАДАЎНІ
СТАРАДАЎНЕЙШЫ
КОЛІШНІ
БЫВАЛІШНІ

1:3 000 000

НАЦІСК У СЛОВЕ *БЛІ́ЗКІ*

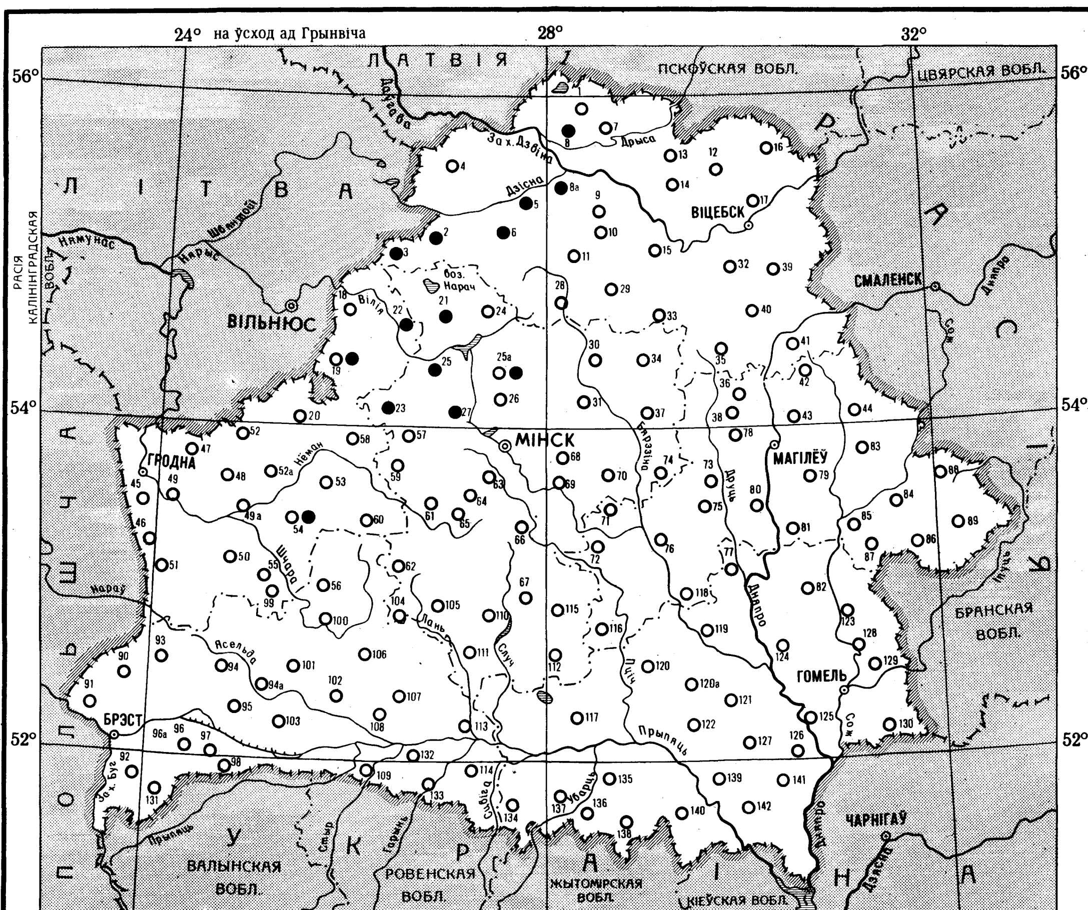

○ БЛІ́ЗКІ

● БЛІЗКІ́

1:5 000 000

НАЦІСК У СЛОВЕ *БРЫ́ДКІ*

Карта №161

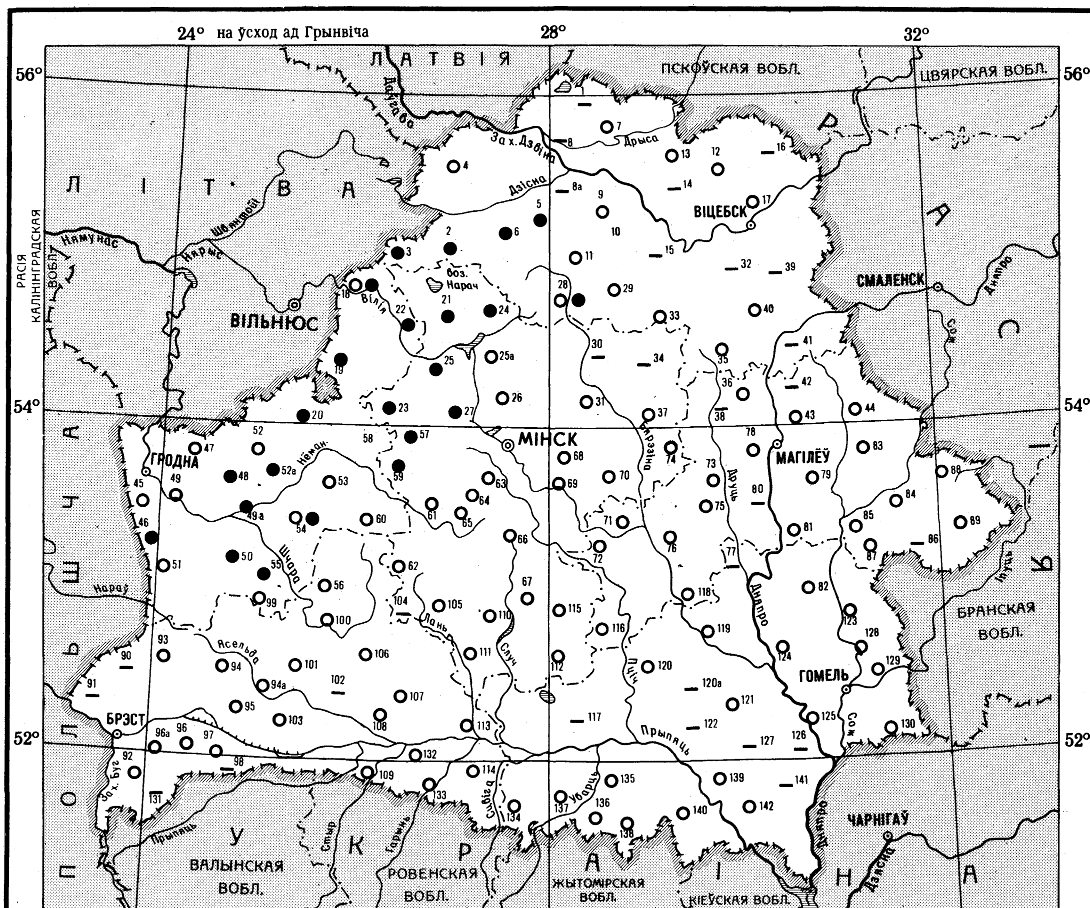

○ БРЫ́ДКІ

● БРЫДКІ́

— адсутнасць слова

1:5 000 000

НАЦІСК У СЛОВЕ *БУЙНЫ́*

Карта №162

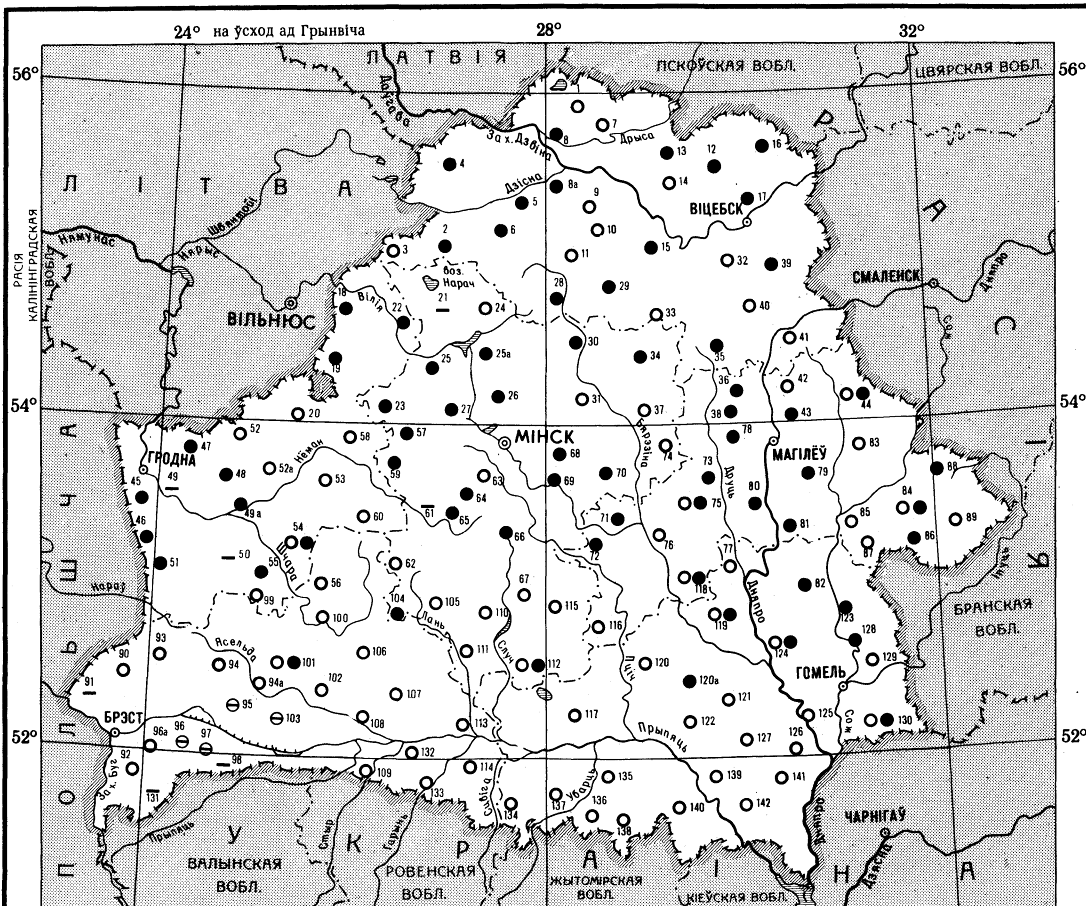

○ БУ́ЙНЫ

⊖ БІ́ЙНЫЙ

● БУЙНЫ́

— адсутнасць слова

1:5 000 000

НАЦІСК У СЛОВЕ *ГОРКІ*

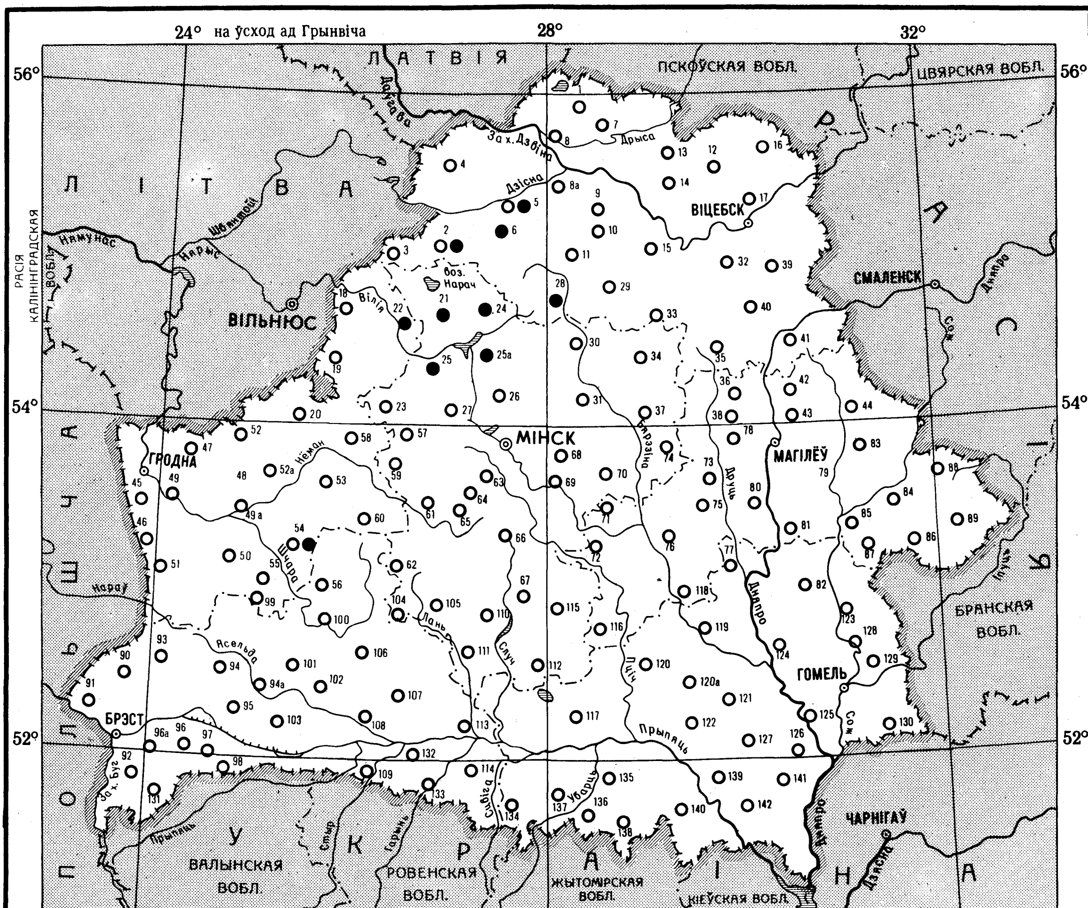

○ ГО́РКІ

● ГАРКІ́

1:5 000 000

НАЦІСК У СЛОВЕ *ГРУ́БЫ* Карта № 164

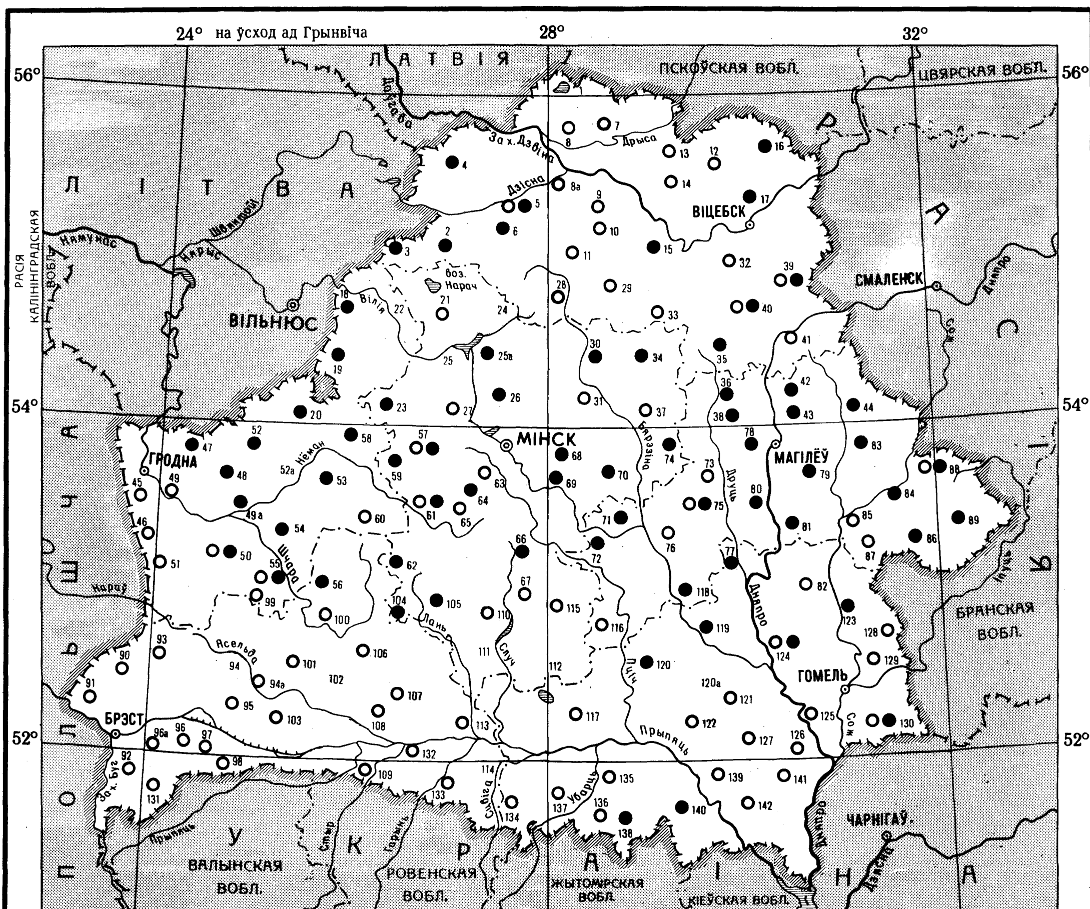

○ ГРУ́БЫ

● ГРУБЫ́

1:5 000 000

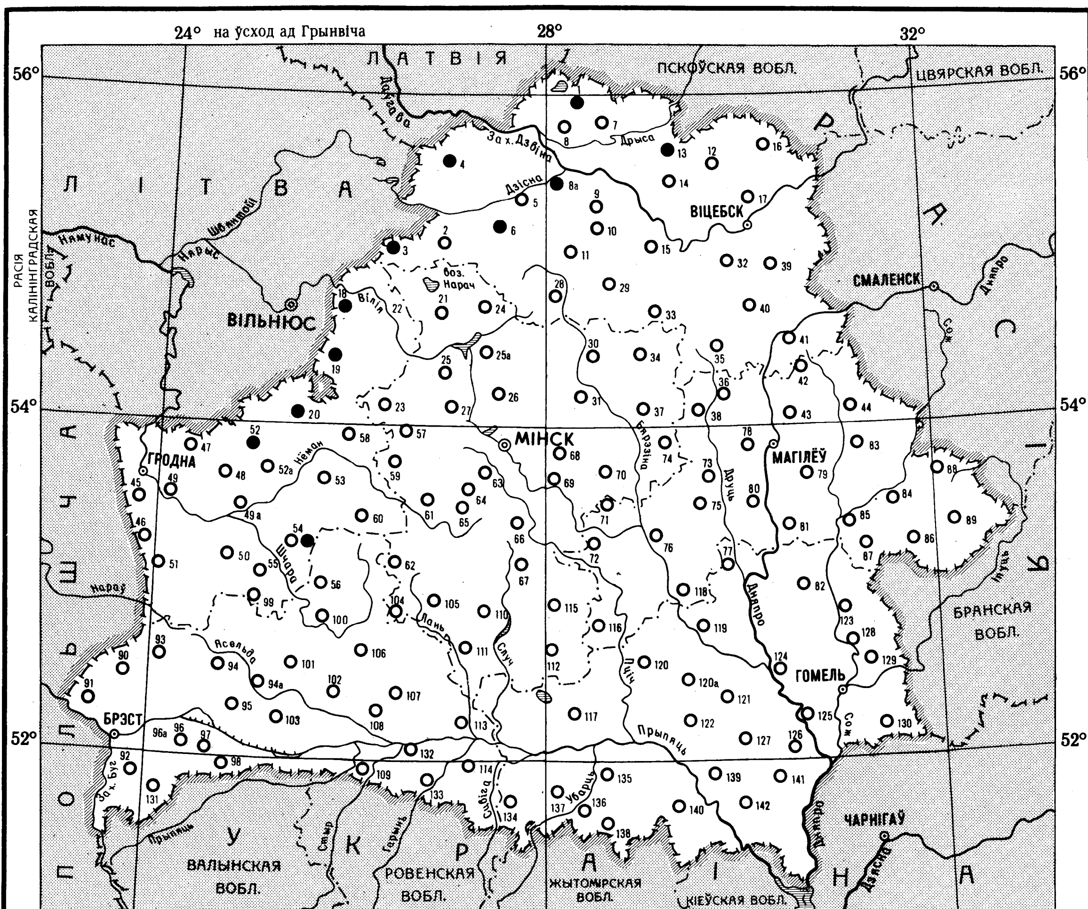

○ ДЗІКІ

● ДЗІКІ́

1:5 000 000

НАЦІСК У СЛОВЕ *ДОЎГІ*

Карта №166

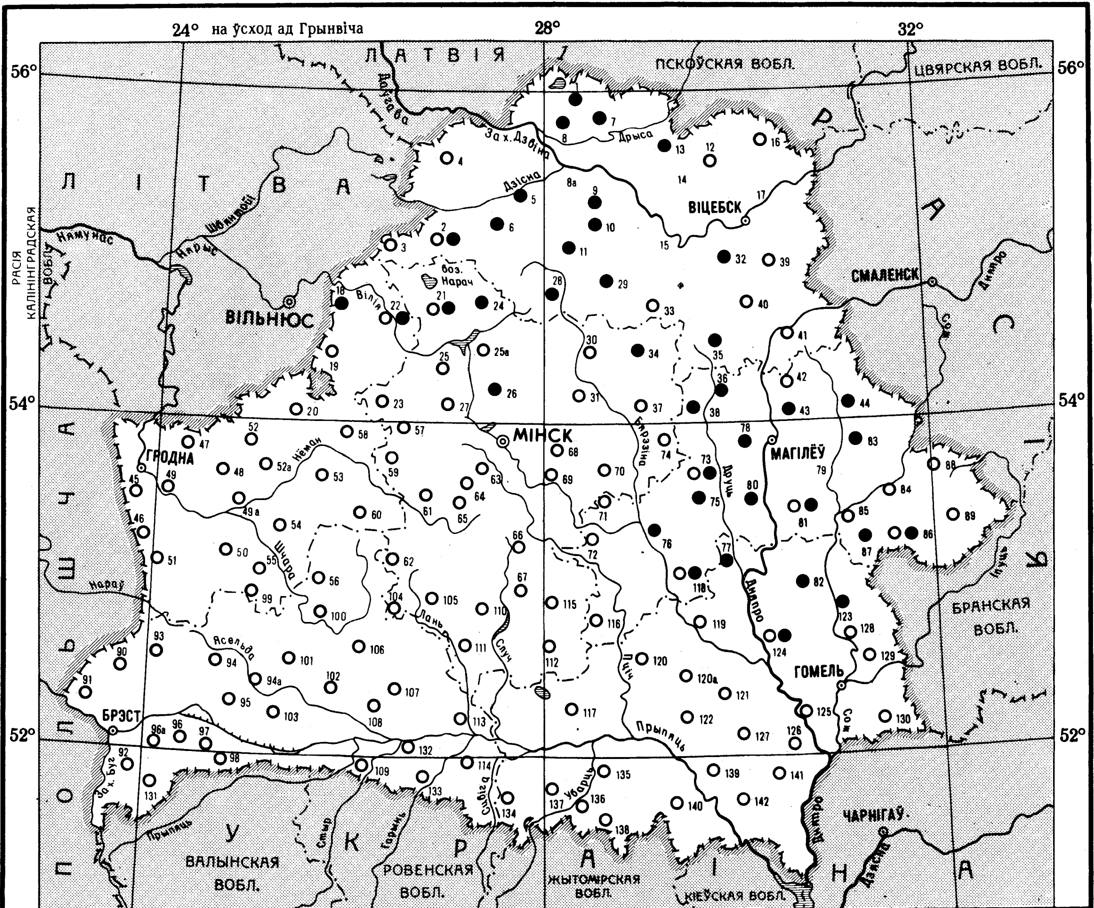

○ ДО́ЎГІ

● ДАЎГІ́

1:5 000 000

НАЦІСК У СЛОВЕ *МЎТНЫ*

Карта №167

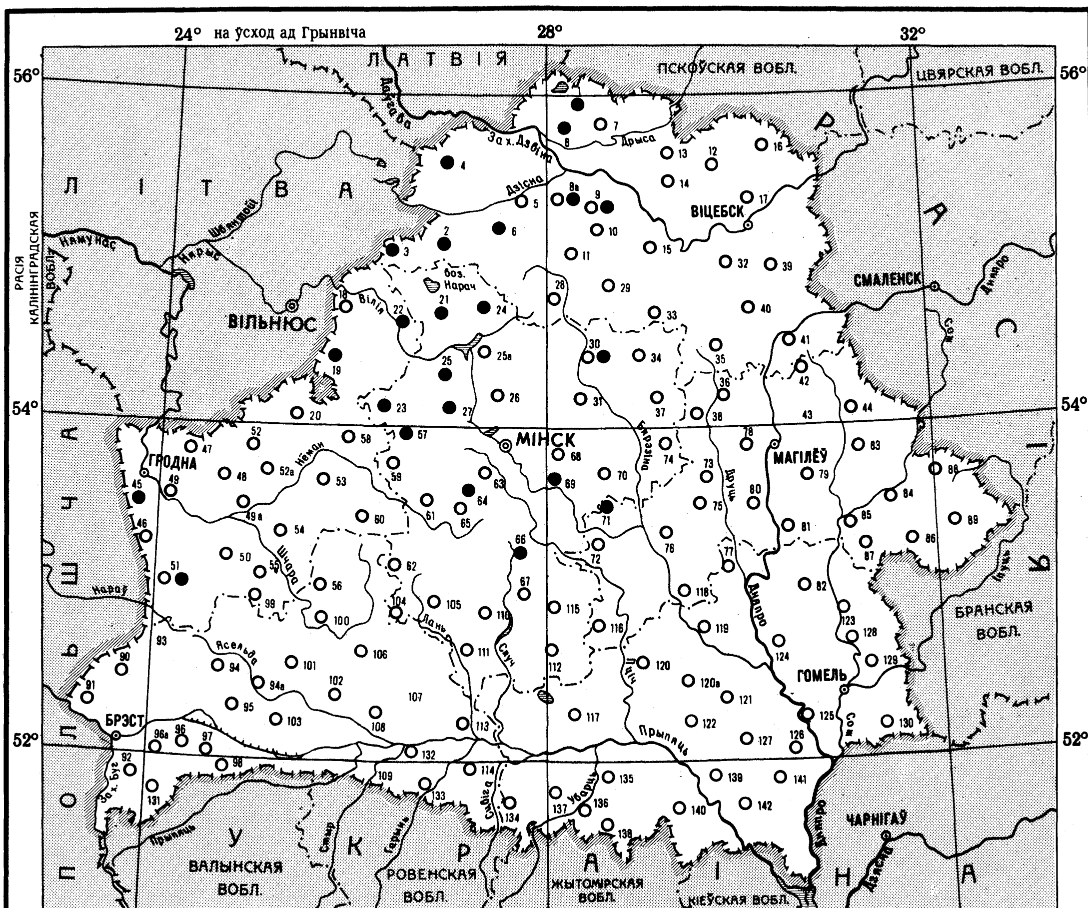

○ МЎТНЫ

● МУТНЫ́

1:5 000 000

НАЦІСК У СЛОВЕ *СЛА́БЫ*

Карта №168

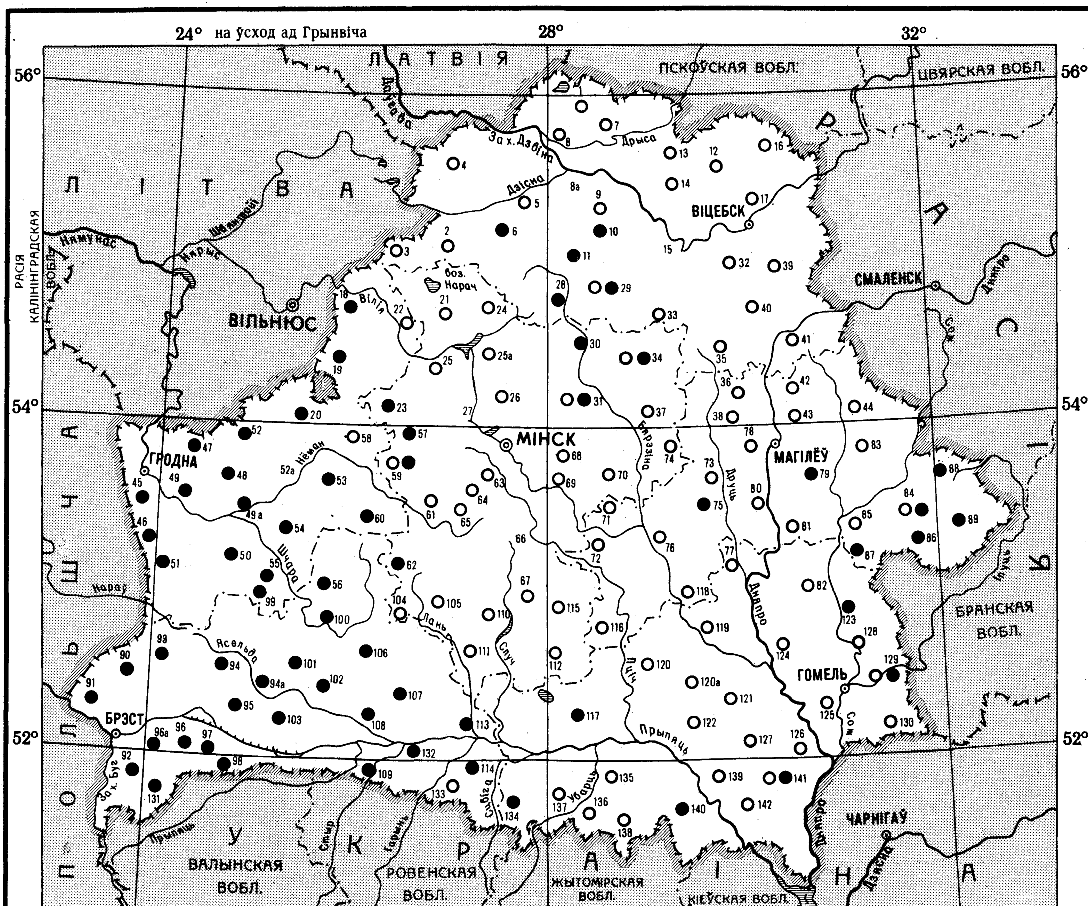

о СЛА́БЫ

● СЛАБЫ́

1:5 000 000

НАЦІСК У СЛОВЕ *ЦВЁРДЫ*

Карта №169

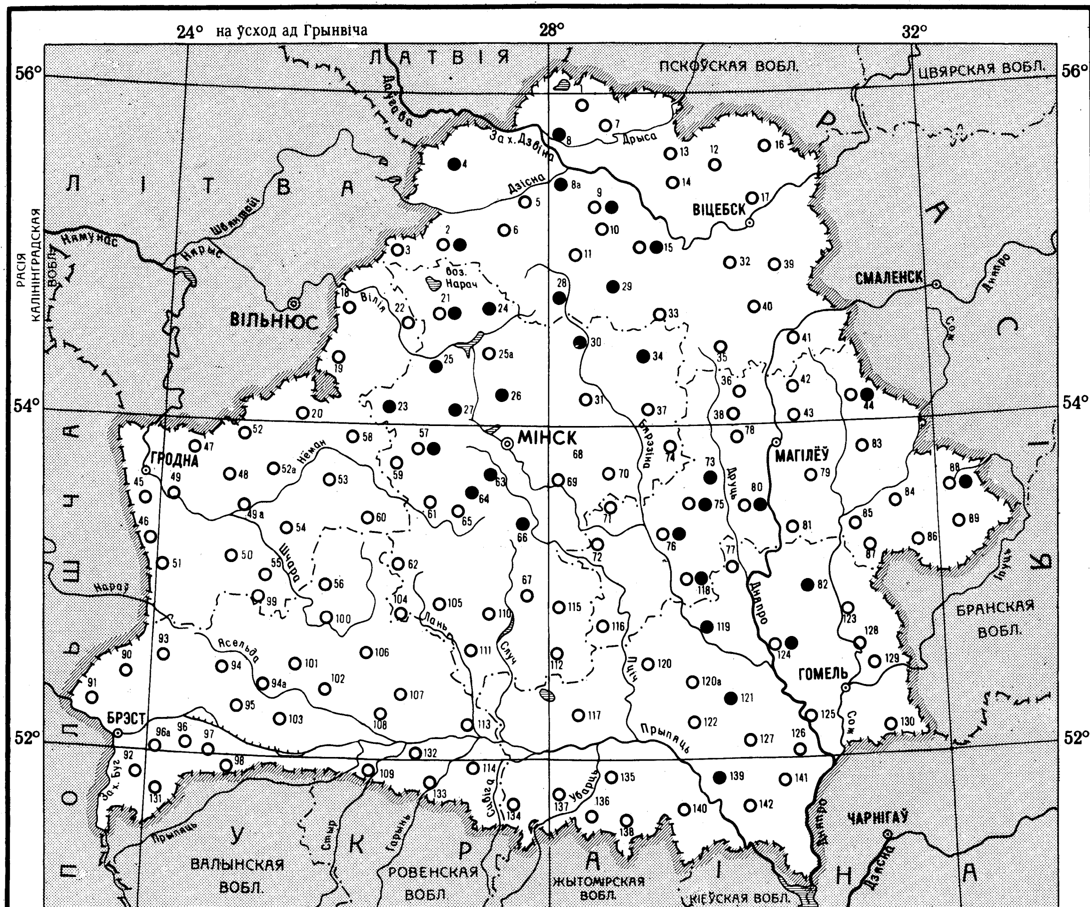

○ ЦВЁРДЫ

● ЦВЯРДЫ́

1:5 000 000

НАЦІСК У СЛОВАХ *ЦЯ́ЖКІ, ВА́ЖКІ*

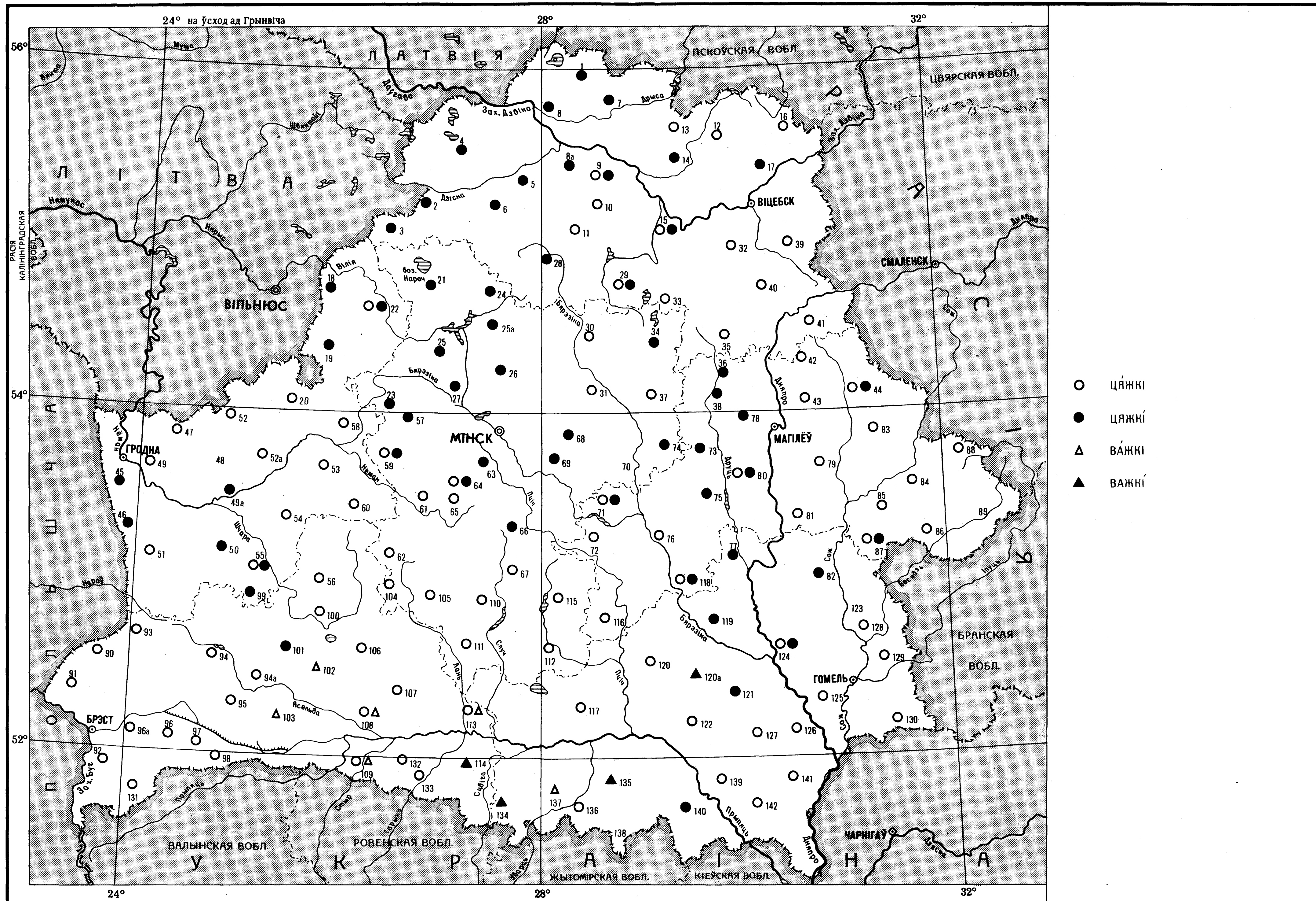

1:3 000 000

ФОРМА ВЫШЭЙШАЙ СТУПЕНІ ПРЫМЕТНІКА *ШЫРОКІ*

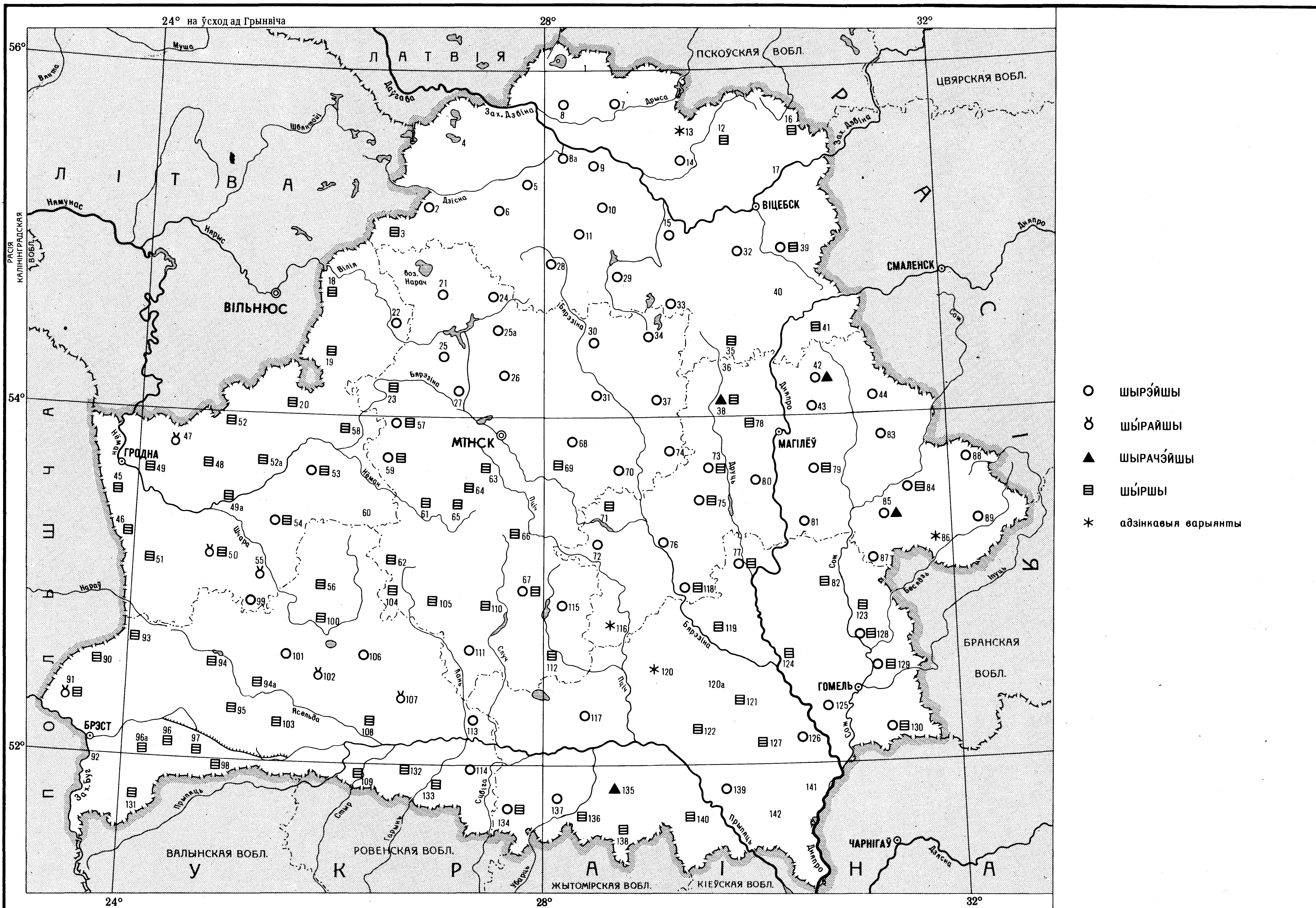

1:3 000 000

ФОРМА ВЫШЭЙШАЙ СТУПЕНІ ПРЫМЕТНІКА *КАРОТКІ*

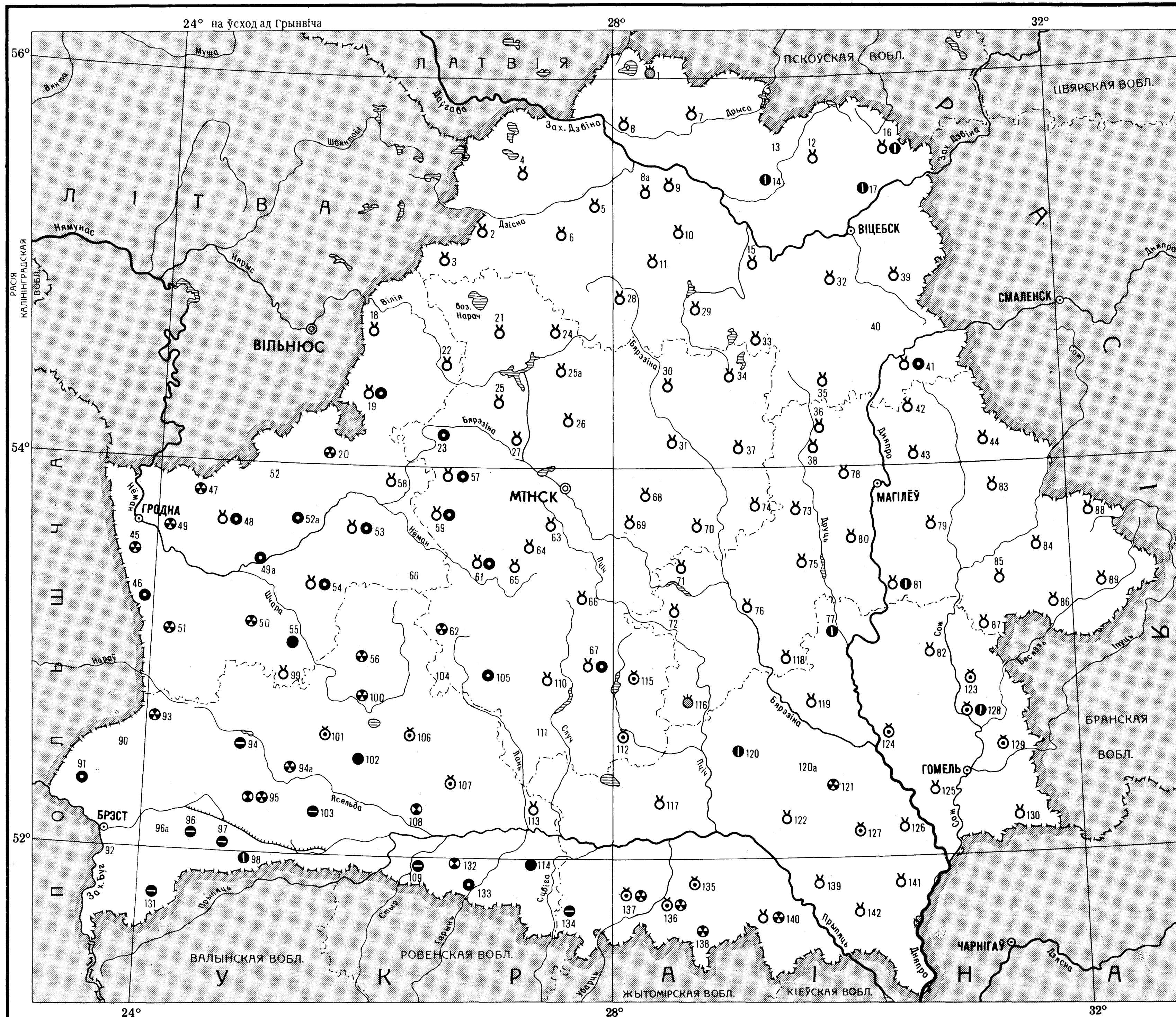

ཏ КАРАЦЕ́ЙШЫ

КАРАЧЭ́ЙШЫ

КАРО́ЧАЙШЫ

КАРО́ТШЫ

КАРО́ТЧЫ

КАРО́ЧШЫ

КАРО́ЧЧЫ

КАРО́ЧЫ

КАРАЦЕ́Й

1:3 000 000

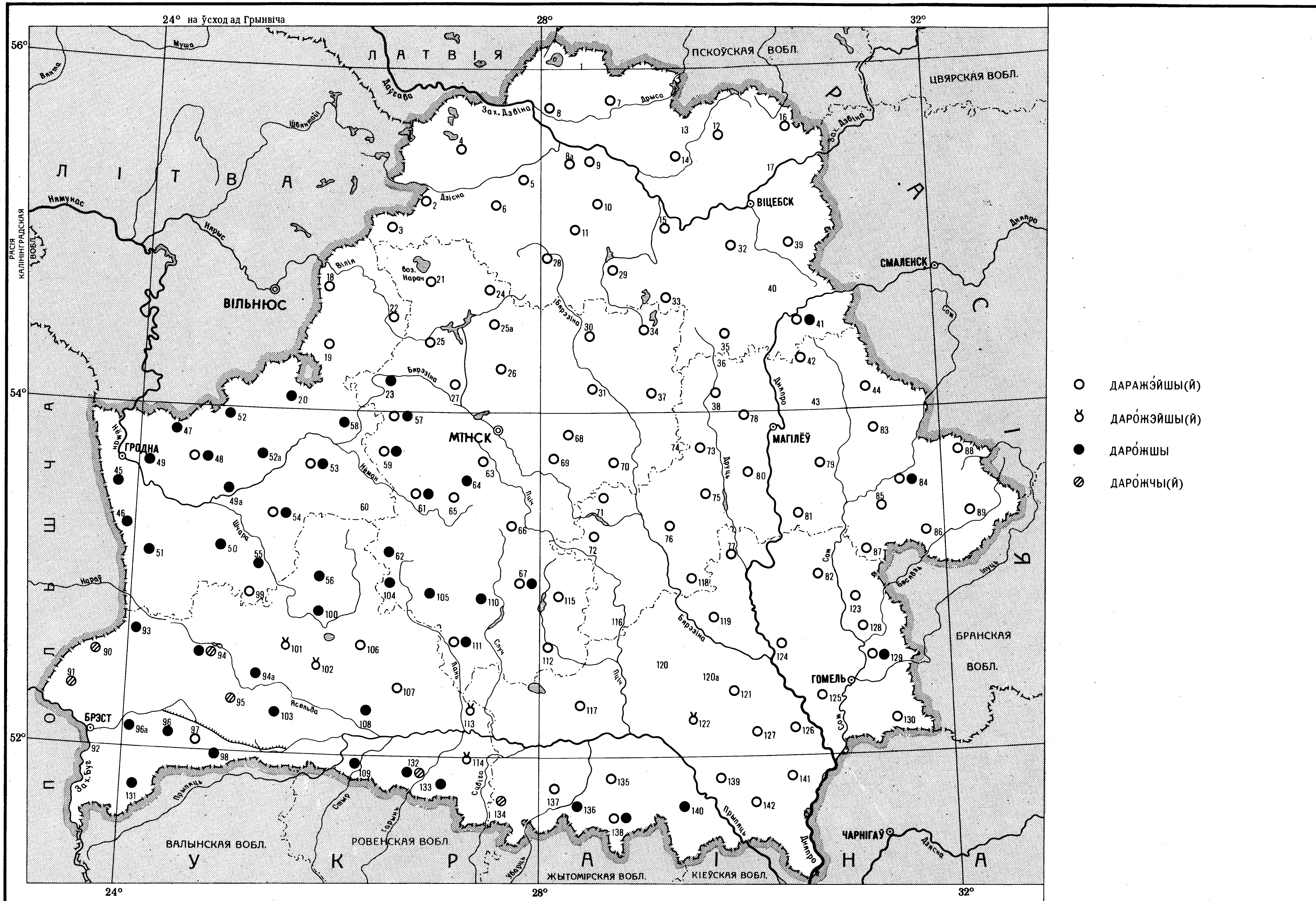
ДАРАЖЭ́ЙШЫ(Й)
ДАРО́ЖЭЙШЫ(Й)
ДАРО́ЖШЫ
ДАРО́ЖЧЫ(Й)
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
РАСІЯ
ПОЛЬШЧА
УКРАІНА
ВІЛЬНЮС
ГРОДНА
МІНСК
ВІЦЕБСК
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
СМАЛЕНСК
ЧАРНІГАЎ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°

1:3 000 000

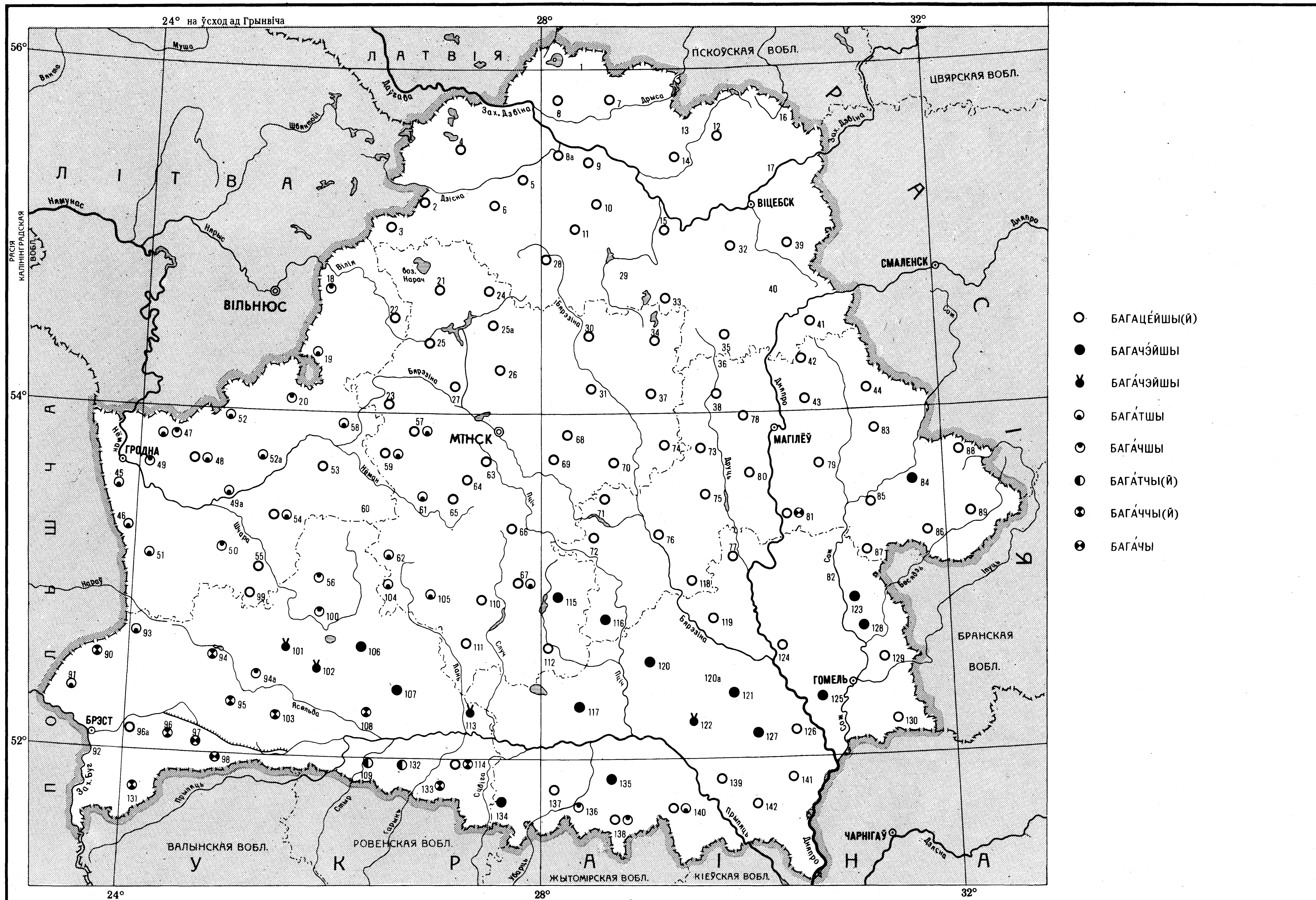

БАГАЦЕ́ЙШЫ(Й)
БАГАЧЭ́ЙШЫ
БАГА́ЧЭЙШЫ
БАГА́ТШЫ
БАГА́ЧШЫ
БАГА́ТЧЫ(Й)
БАГА́ЧЧЫ(Й)
БАГА́ЧЫ
ЛАТВІЯ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
ЛІТВА
РАСІЯ
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
МАГІЛЁЎ
ГРОДНА
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
УКРАІНА
ПОЛЬШЧА
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
24° на ўсход ад Грынвіча

1: 3 000 000

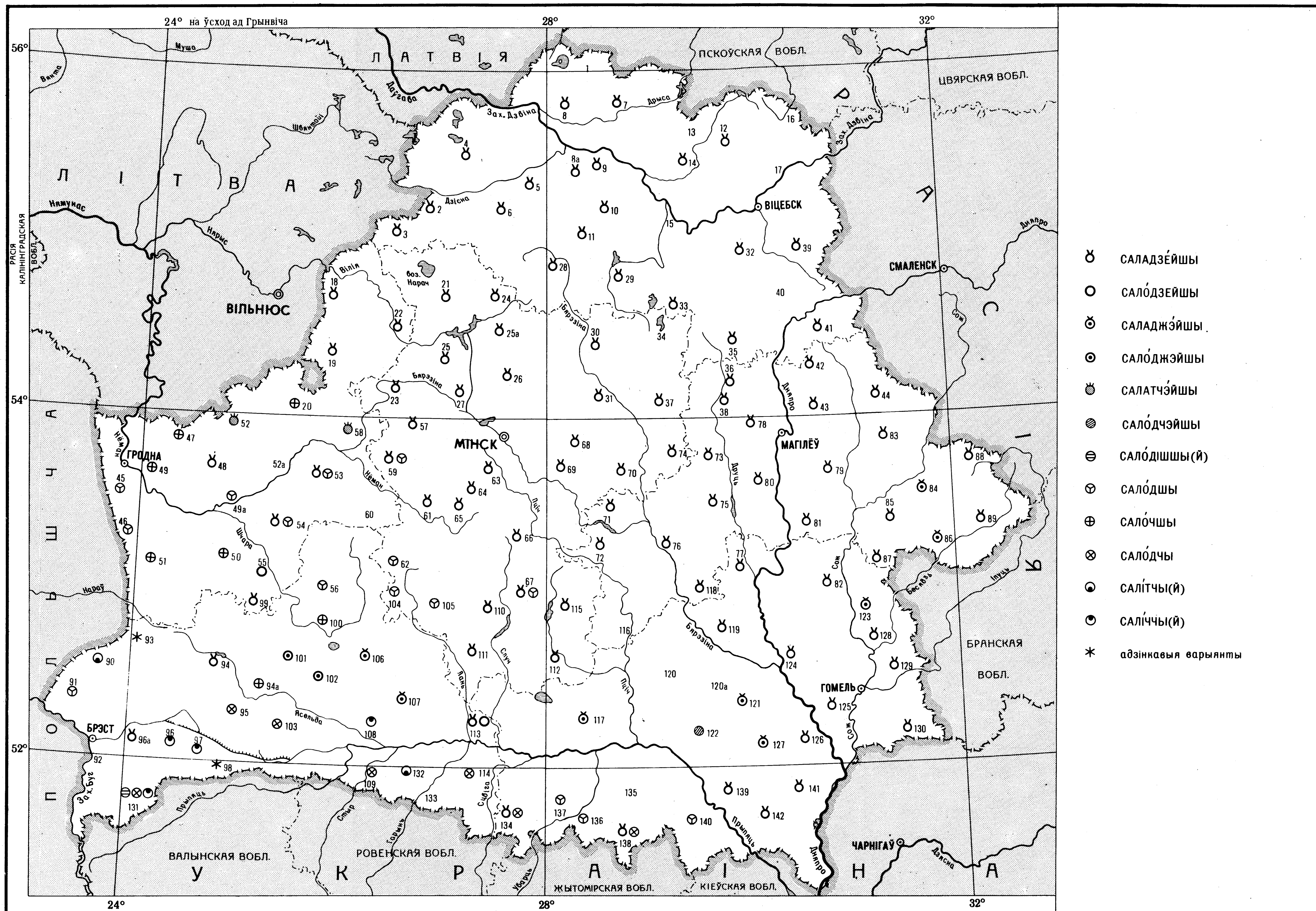
САЛАДЗЕ́ЙШЫ
САЛО́ДЗЕЙШЫ
САЛАДЖЭ́ЙШЫ
САЛО́ДЖЭЙШЫ
САЛАТЧЭ́ЙШЫ
САЛО́ДЧЭЙШЫ
САЛО́ДІШШЫ(Й)
САЛО́ДШЫ
САЛО́ЧШЫ
САЛО́ДЧЫ
САЛІ́ТЧЫ(Й)
САЛІ́ЧЧЫ(Й)
адзінкавыя варыянты
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
РАСІЯ
УКРАІНА
ПОЛЬШЧА
ВІЛЬНЮС
ГРОДНА
МІНСК
ВІЦЕБСК
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
СМАЛЕНСК
ЧАРНІГАЎ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
Зах. Дзвіна
Даўгава
Дняпро
Бярэзіна
Прыпяць
Сож
Нёман
Вілія
Шчара
Ясельда
Зах. Буг
Піч
Случ
Друць
Дзісна
Дрыса
Іпуць
Бесядзь
Нарач
Нарыс
Нямунас
Шушва
Муша
Вянта
Гарынь
Стыр
Убарць
Дзясна
Нараў

1: 3 000 000

ПАШЫРЭННЕ ПЫМЕТНІКАЎ *ВЯЛІ́КІ, ВЕ́ЛЬКІ, БАЛЬШЫ́*

Карта № 176

○ вялі́кі

● ве́лькі

◭ бальшы́

ПАШЫРЭННЕ ПРЫМЕТНІКАЎ *ЗАВЯЛІ́КІ, ЗАВЕ́ЛЬКІ*

Карта №177

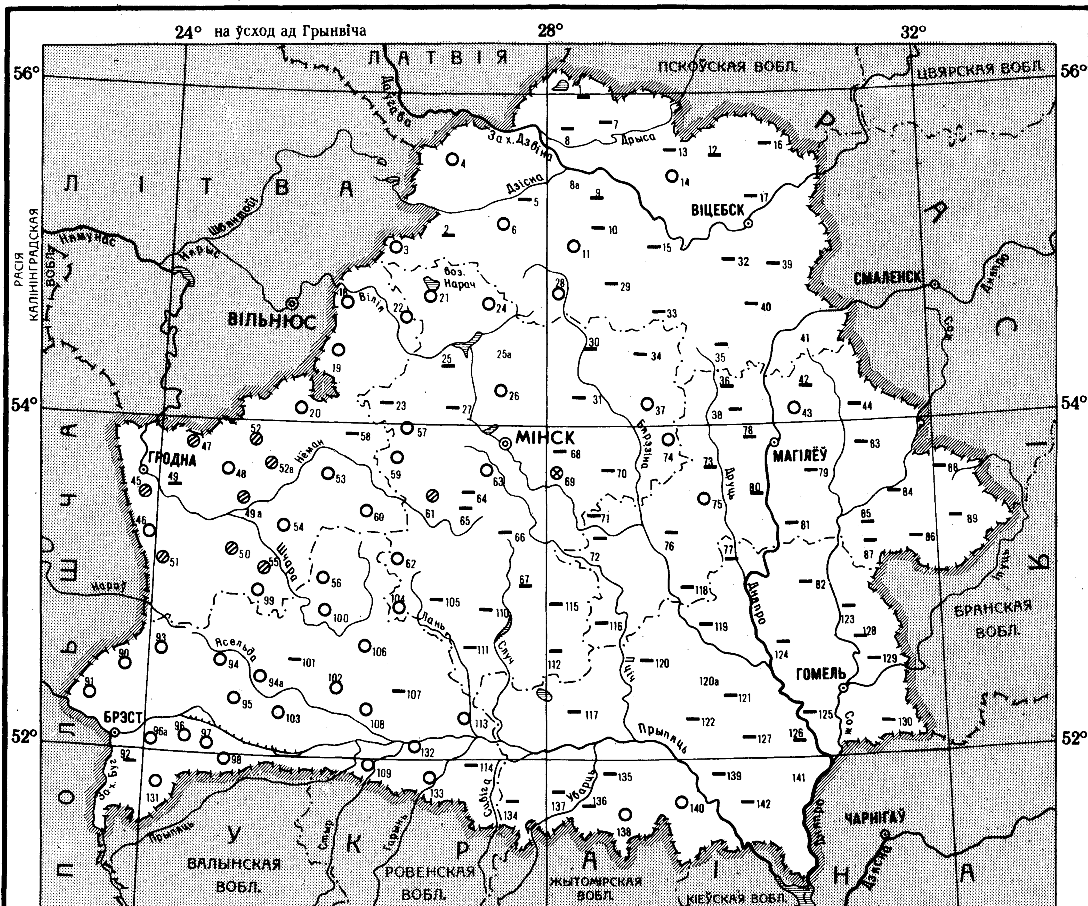

ЗАВЯЛІ́КІ

ЗАВЕ́ЛЬКІ

ЗАВЕЛІКАВА́ТЫ

прэфіксальнае ўтварэнне не адзначана

1:5 000 000

ПРЫМЕТНІКІ *ШЫРАЧЭ́ННЫ, ШЫРАЧЭ́ЗНЫ, ШЫРЭ́ЗНЫ*

Карта №178

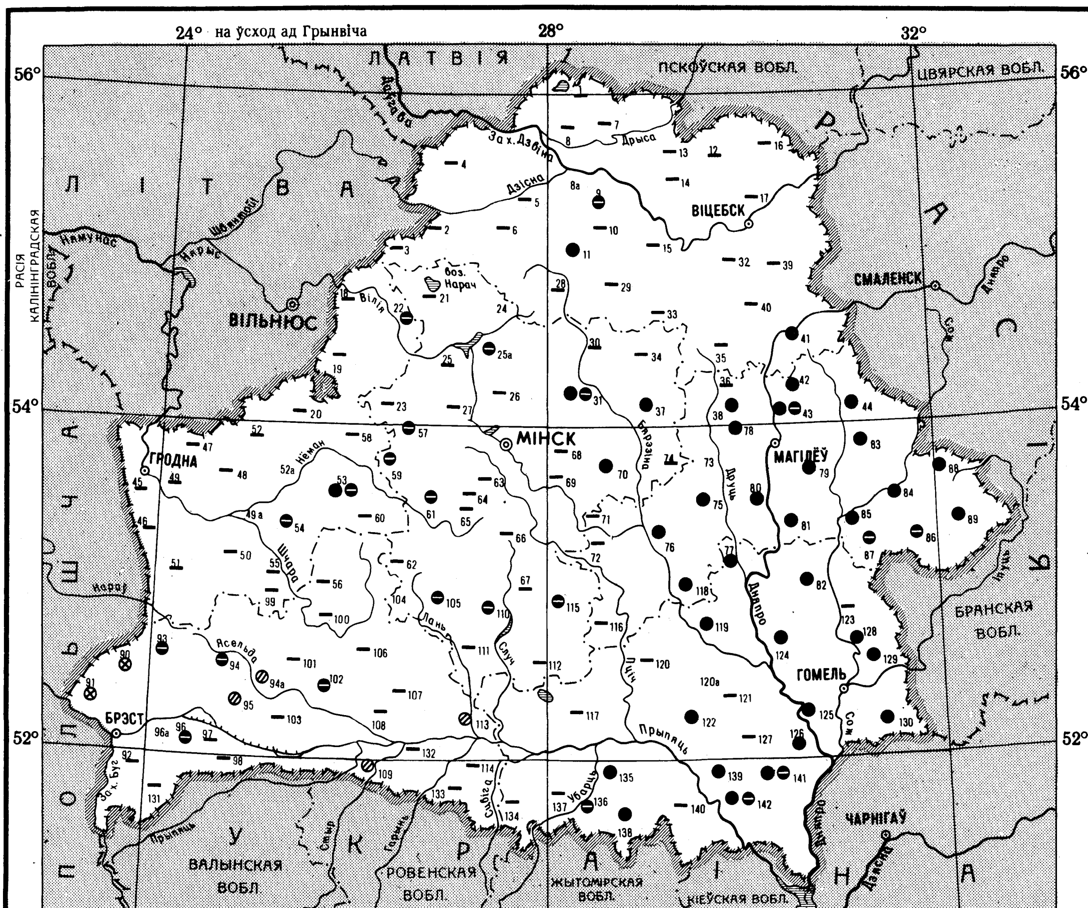

● ШЫРАЧЭ́ННЫ

⊖ ШЫРАЧЭ́ЗНЫ

⊘ ШЫРО́ЗНЫ(Й)

⊗ адзінкавыя ўтварэнні

– суфіксальныя ўтварэнні не адзначаны

1:5 000 000

ПАШЫРЭННЕ СЛОЎ *ДАЎЖЭ́ННЫ, ДАЎЖЭ́ЗНЫ, ЗАДО́ЎГІ, ЗАДАЎГІ́*

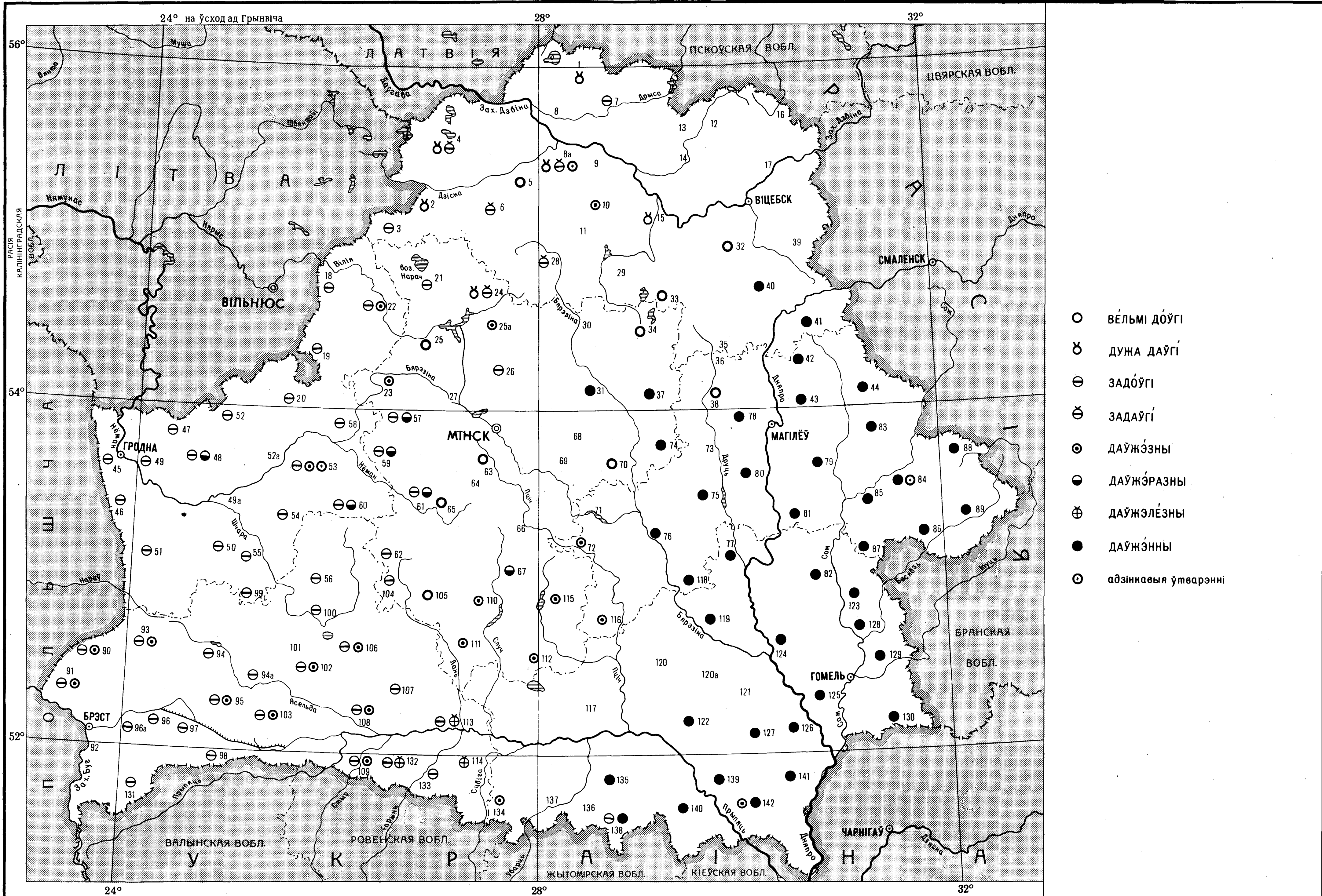

1:3 000 000

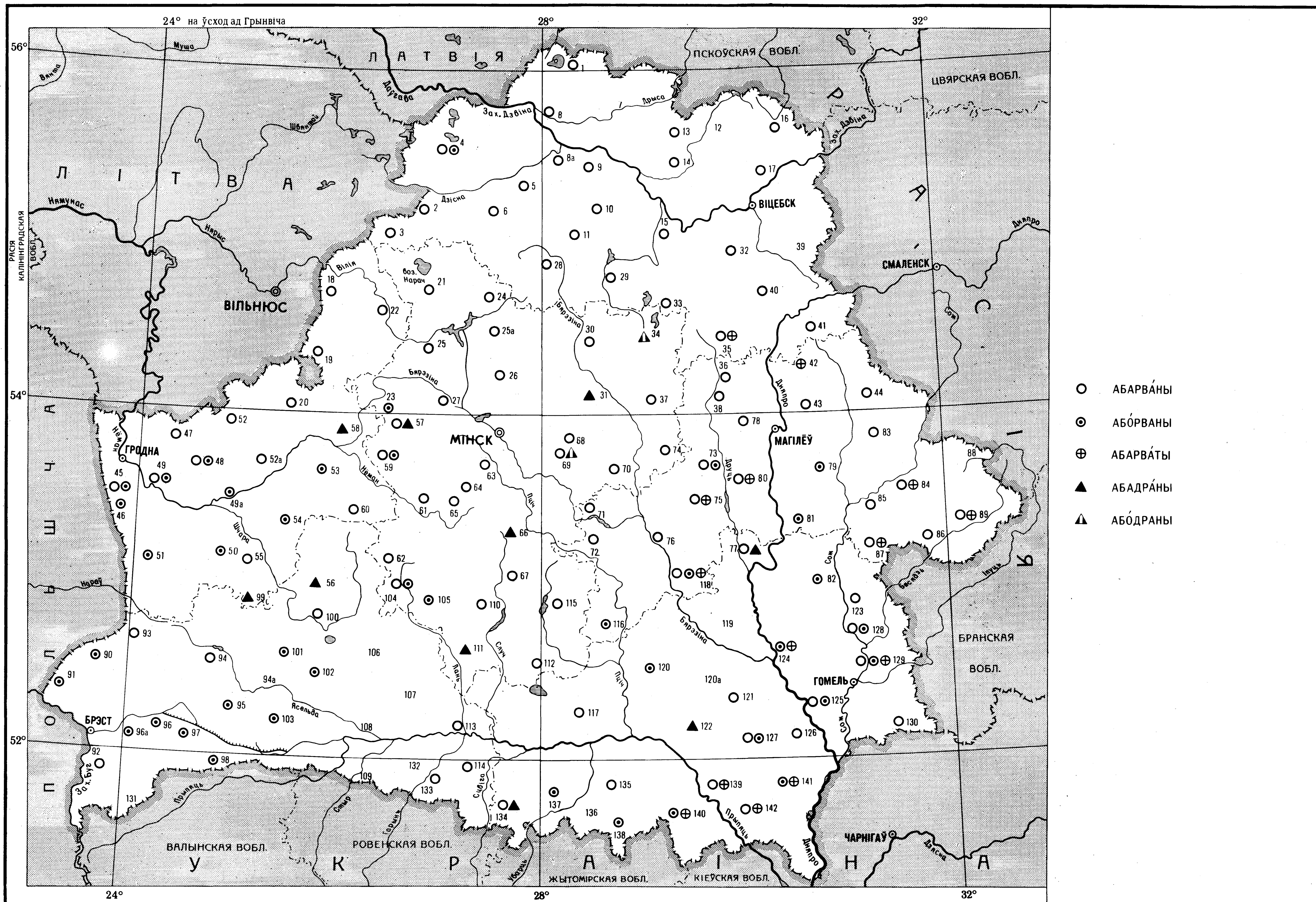
АБАРВА́НЫ
АБО́РВАНЫ
АБАРВА́ТЫ
АБАДРА́НЫ
АБО́ДРАНЫ
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ПОЛЬШЧА
РАСІЯ
УКРАІНА
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
СМАЛЕНСК
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ЧАРНІГАЎ
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°

1:3 000 000

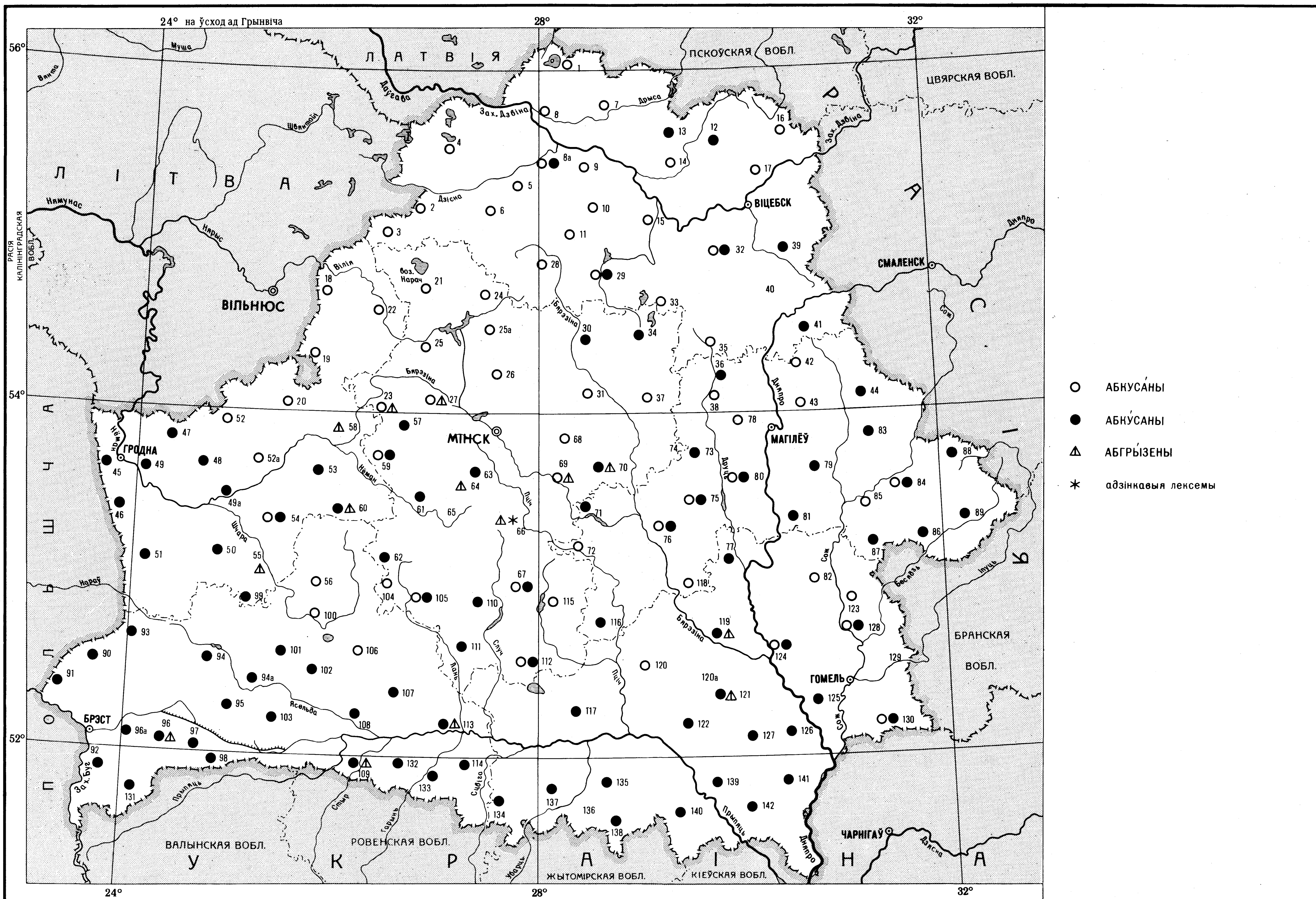
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
РАСІЯ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ПОЛЬШЧА
УКРАІНА
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
Зах. Дзвіна
Даўгава
Дзісна
Дрыса
Вілія
Нёман
Нямунас
Нярыс
Бярэзіна
Дняпро
Друць
Сож
Іпуць
Беседзь
Шчара
Ясельда
Прыпяць
Зах. Буг
Піч
Случ
Лань
Нарач
Стыр
Гарынь
Сцвіга
Уборць
Дзясна
Мууша
Вента
Швянтойі
Нараў
Воз. Нарач
АБКУСА́НЫ
АБКУ́САНЫ
АБГРЫ́ЗЕНЫ
адзінкавыя лексемы

1:3 000 000

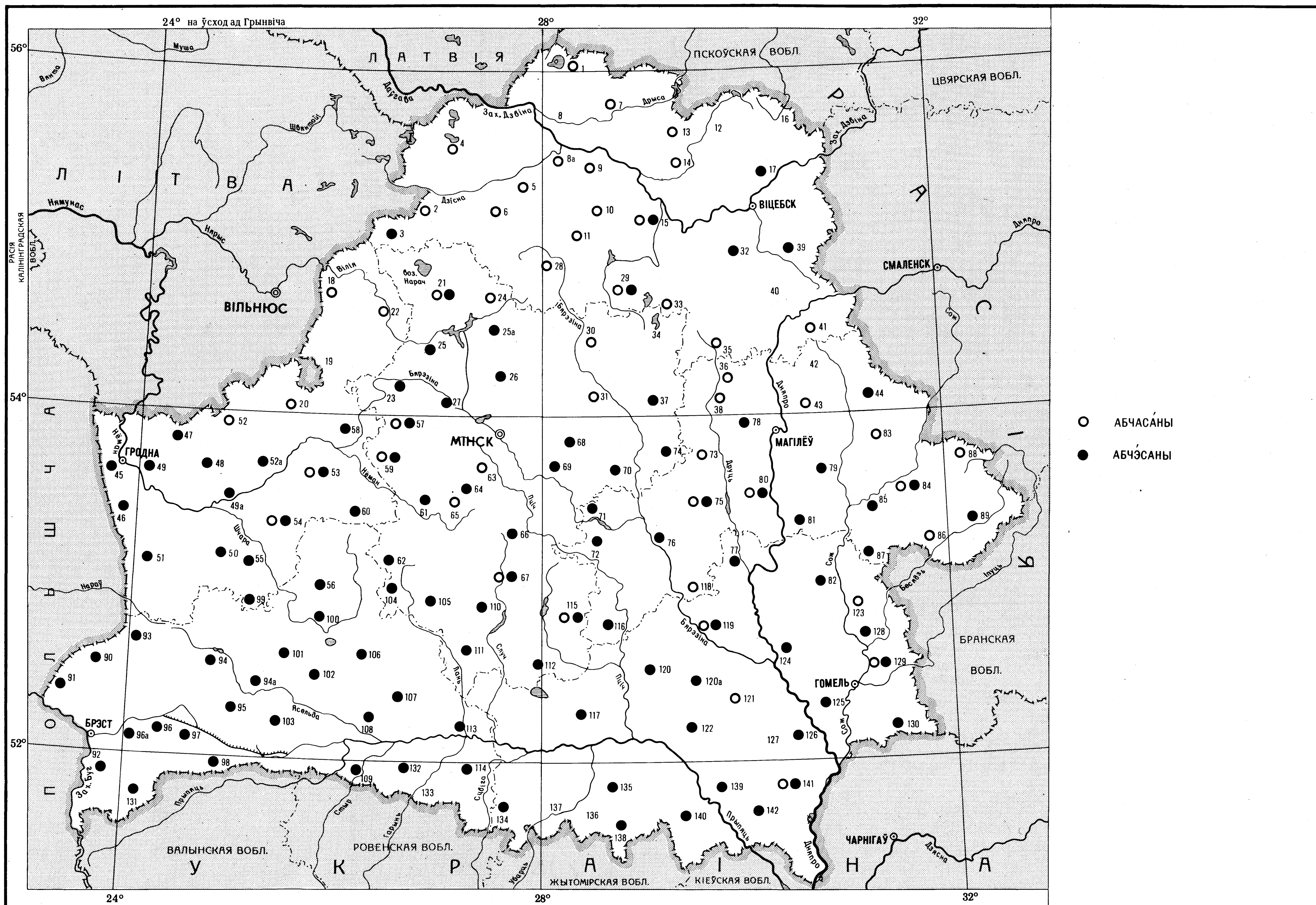
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ПОЛЬШЧА
УКРАІНА
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
боз. Нарач
АБЧАСА́НЫ
АБЧЭ́САНЫ

1:3 000 000

ПАШЫРЭННЕ СЛОЎ *АБСМО́КТАНЫ, АБСМАКТА́НЫ*

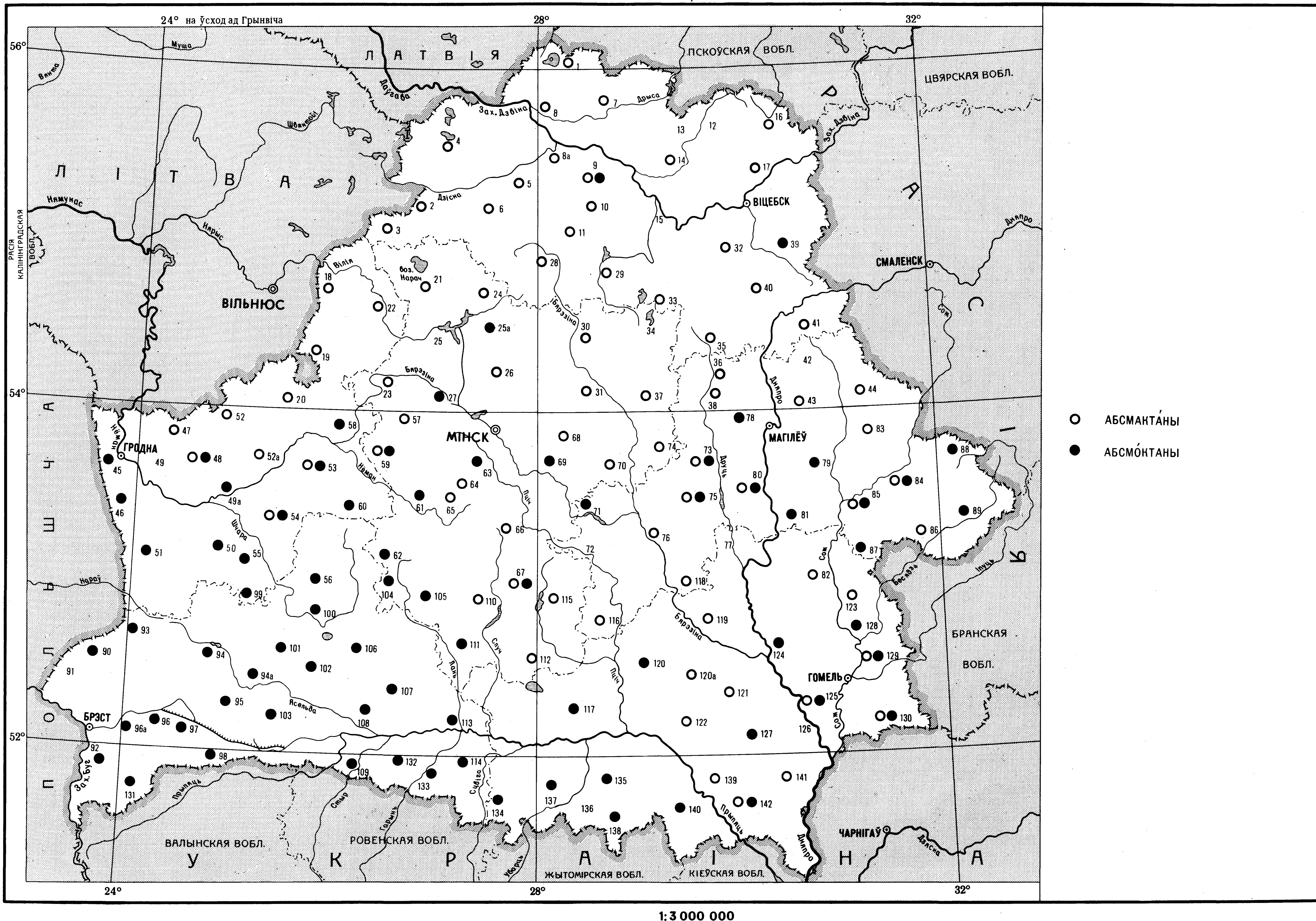

ПАШЫРЭННЕ СЛОЎ *АШУКА́НЫ, АШУ́КАНЫ* І ІХ АДПАВЕДНІКАЎ

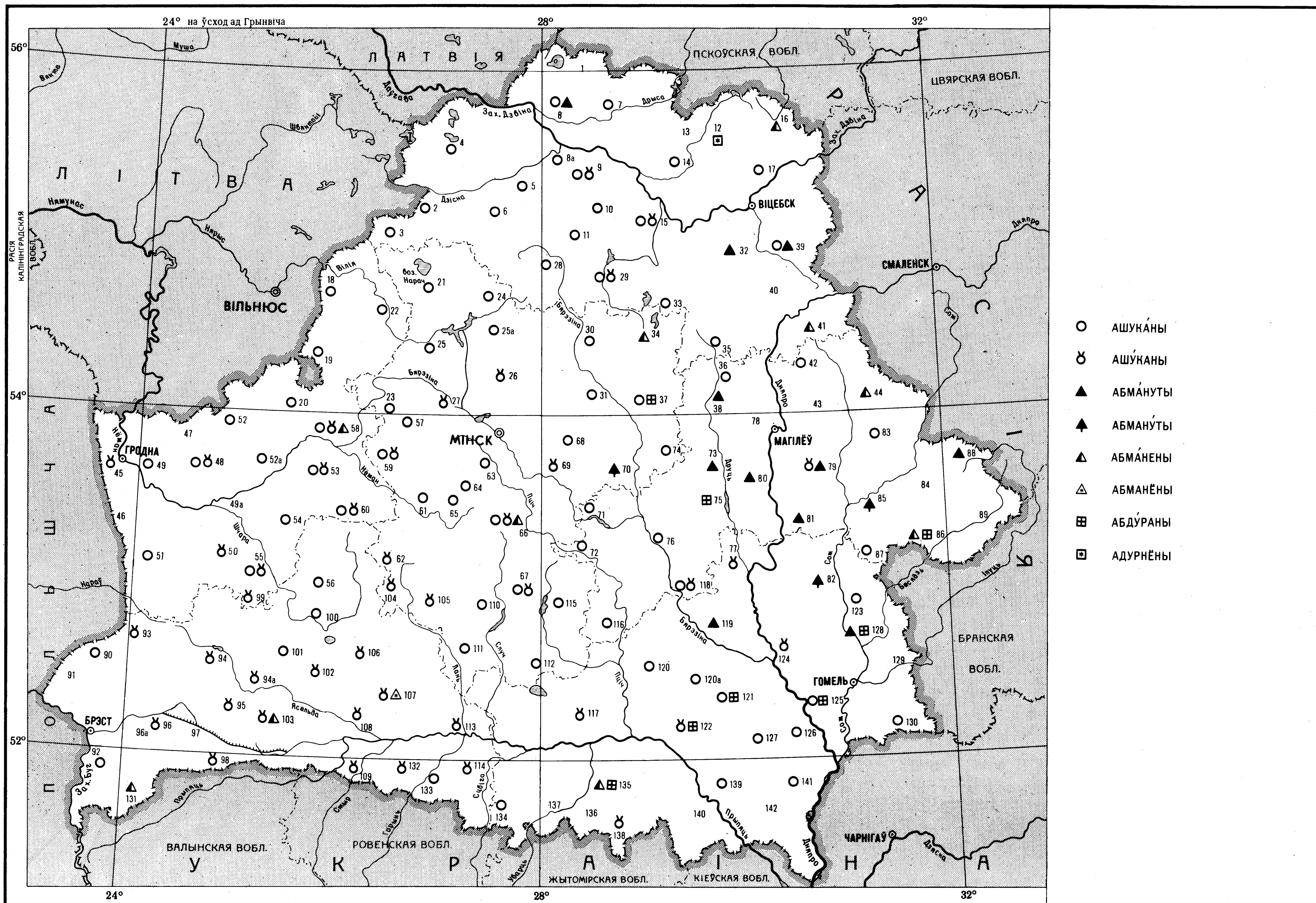

1:3 000 000

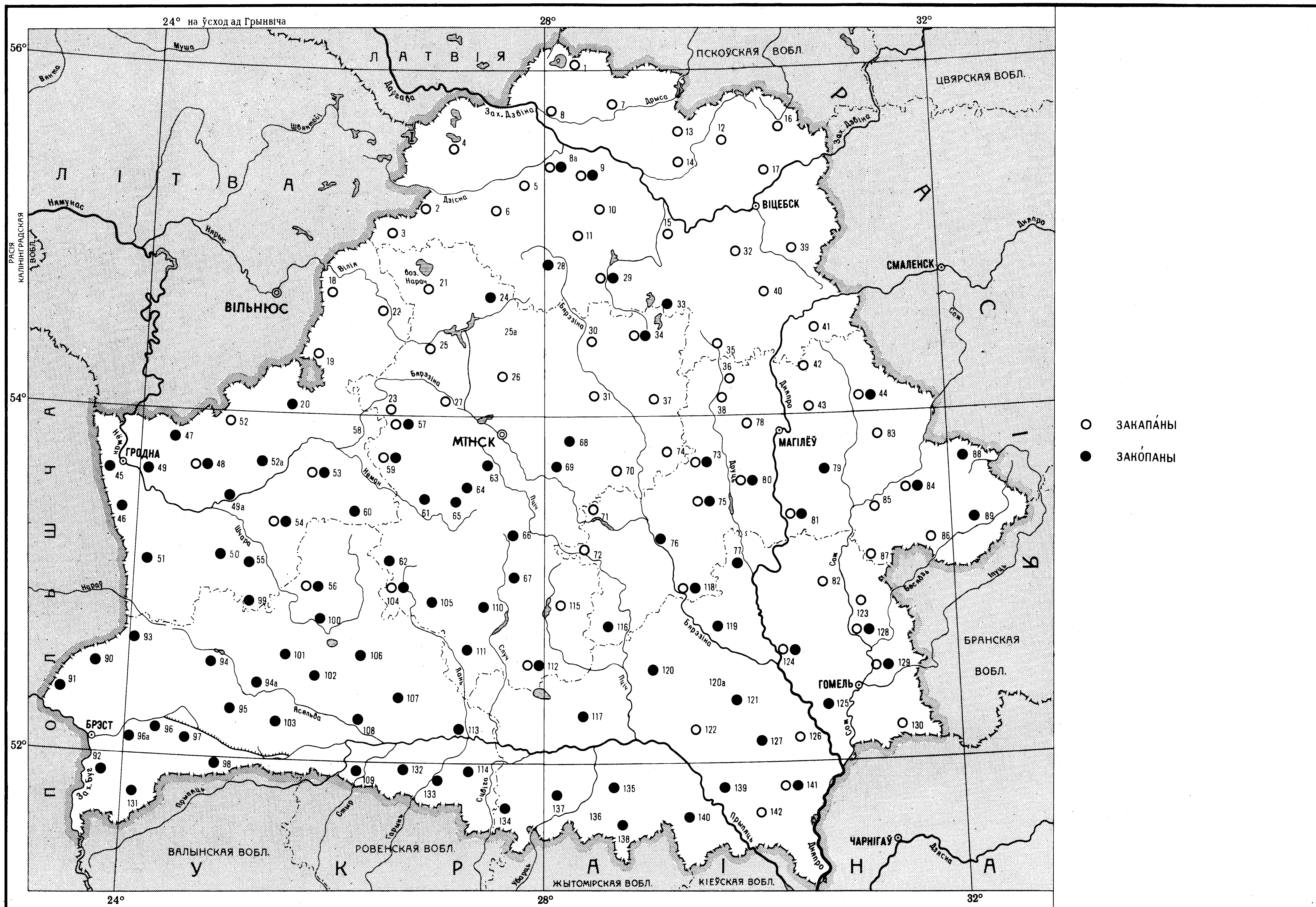
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
24°
28°
32°
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ
ПОЛЬШЧА
УКРАІНА
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
МІНСК
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МАГІЛЁЎ
ГРОДНА
БРЭСТ
ГОМЕЛЬ
ЧАРНІГАЎ
Зах. Дзвіна
Дзісна
Вілія
Бярэзіна
Нёман
Шчара
Ясельда
Прыпяць
Пціч
Случ
Лань
Дняпро
Сож
Друць
Беседзь
Іпуць
Дзясна
Нараў
Зах. Буг
Стыр
Гарынь
Убарць
Сцвіга
Муша
Вента
Даўгава
Нямунас
Нярыс
Швянтоjі
Дрыса
воз. Нарач
ЗАКАПА́НЫ
ЗАКО́ПАНЫ

1:3 000 000

ВАРЫЯНТЫ ДЗЕЕПРЫМЕТНІКА *ЗЛАМА́НЫ*

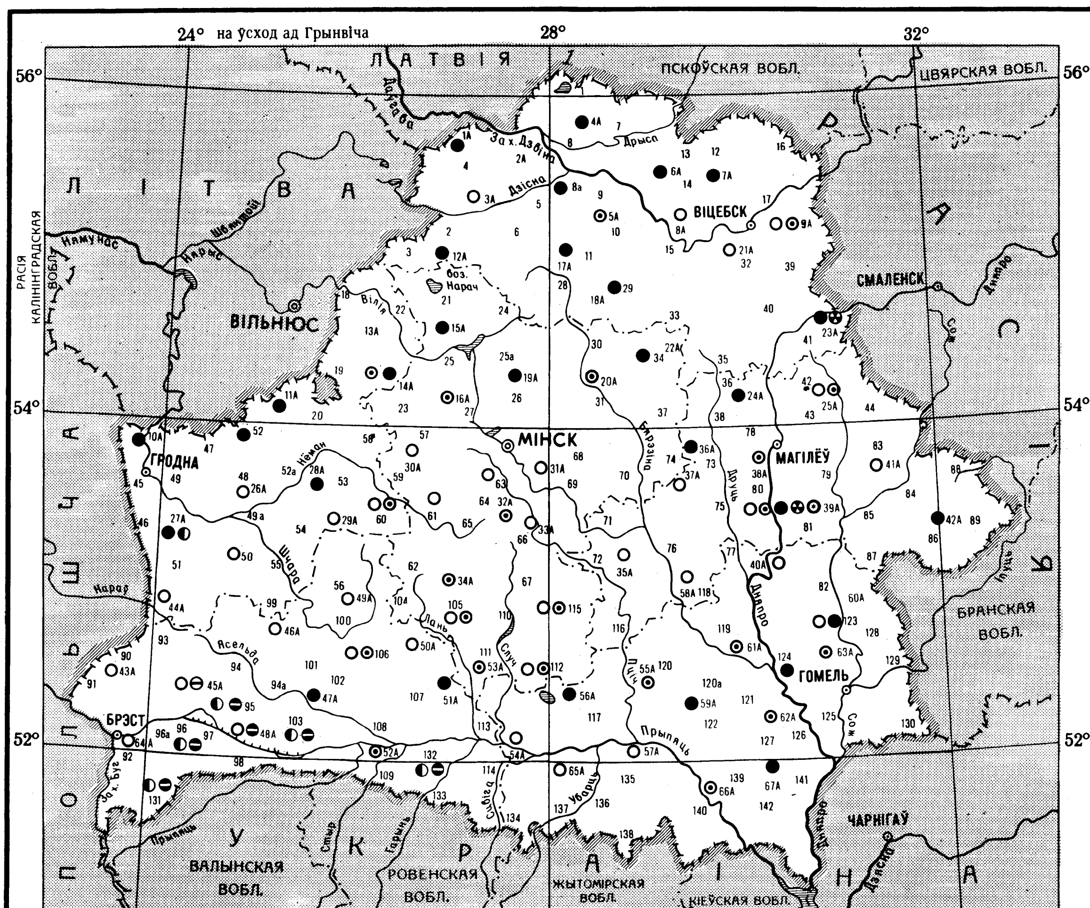

1:5 000 000

- ○ ЗЛО́МАНЫ
- ⊙ ЗЛО́МЛЕНЫ
- ⊖ ЗЛО́МНЕНЫ
- ● ЗЛАМА́НЫ
- ◐ ЗЛА́МАНЫ
- ⊖ ЗЛА́МНЯНЫ
- ☢ ЗЛАМА́ТЫ
- ⊙ адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня

ПАШЫРЭННЕ СЛОВА *ЗГОРНУТЫ* І ЯГО ВАРЫЯНТАЎ

Карта №187

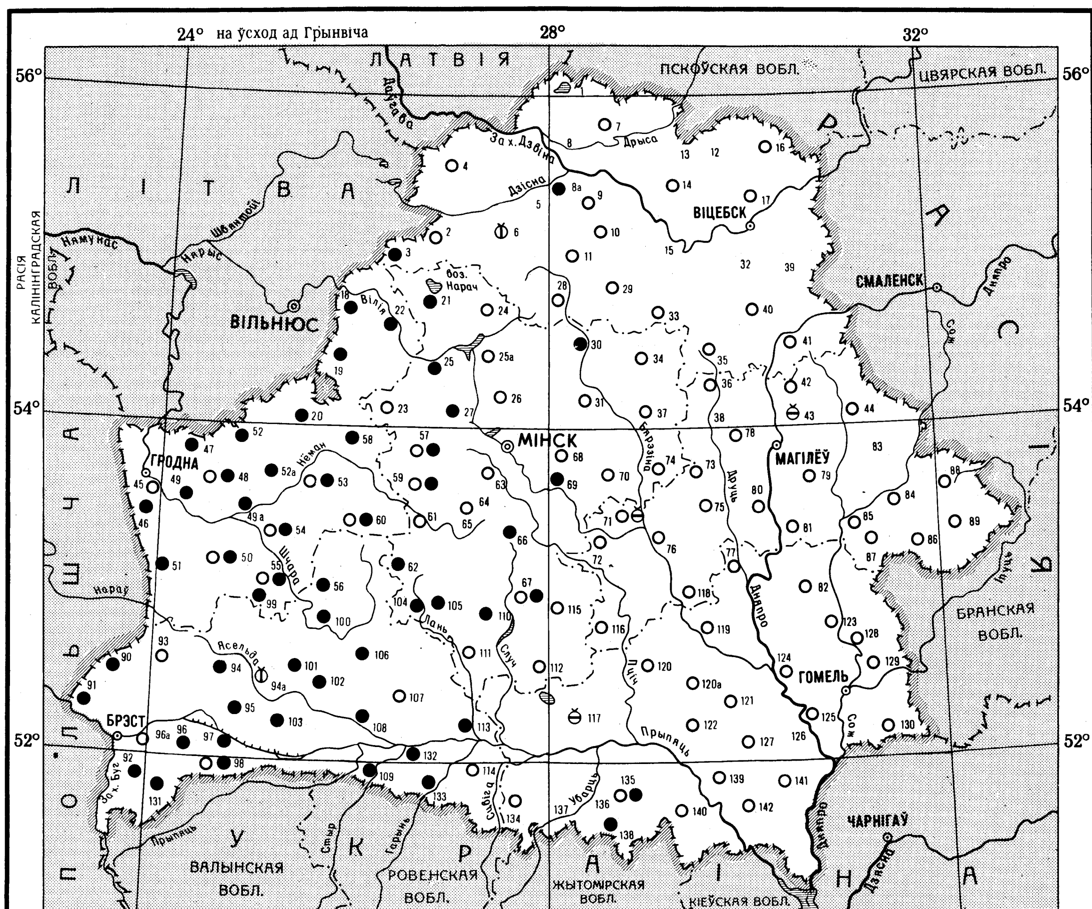

- ○ ЗГО́РНУТЫ
- ● ЗГО́РНЕНЫ
- ЗГАРНУ́ТЫ
- ЗГАРНЁНЫ

1:5 000 000

ПАШЫРЭННЕ СЛОЎ *НАМАТА́НЫ, НАМО́ТАНЫ, НАМА́ТАНЫ*

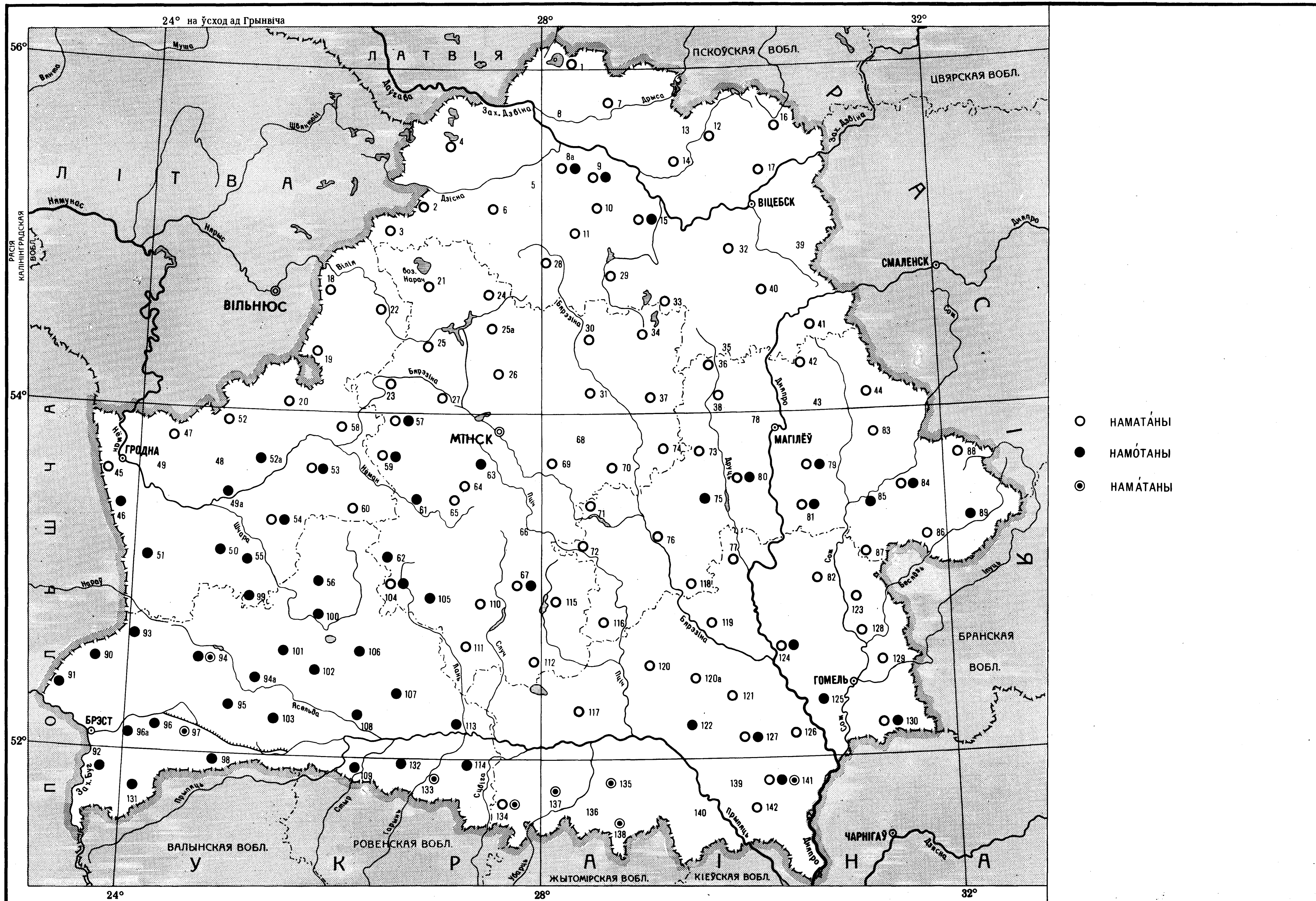

1:3 000 000

ПАШЫРЭННЕ СЛОВА *ПАБЛЫ́ТАНЫ*, ЯГО ВАРЫЯНТАЎ І АДПАВЕДНІКАЎ

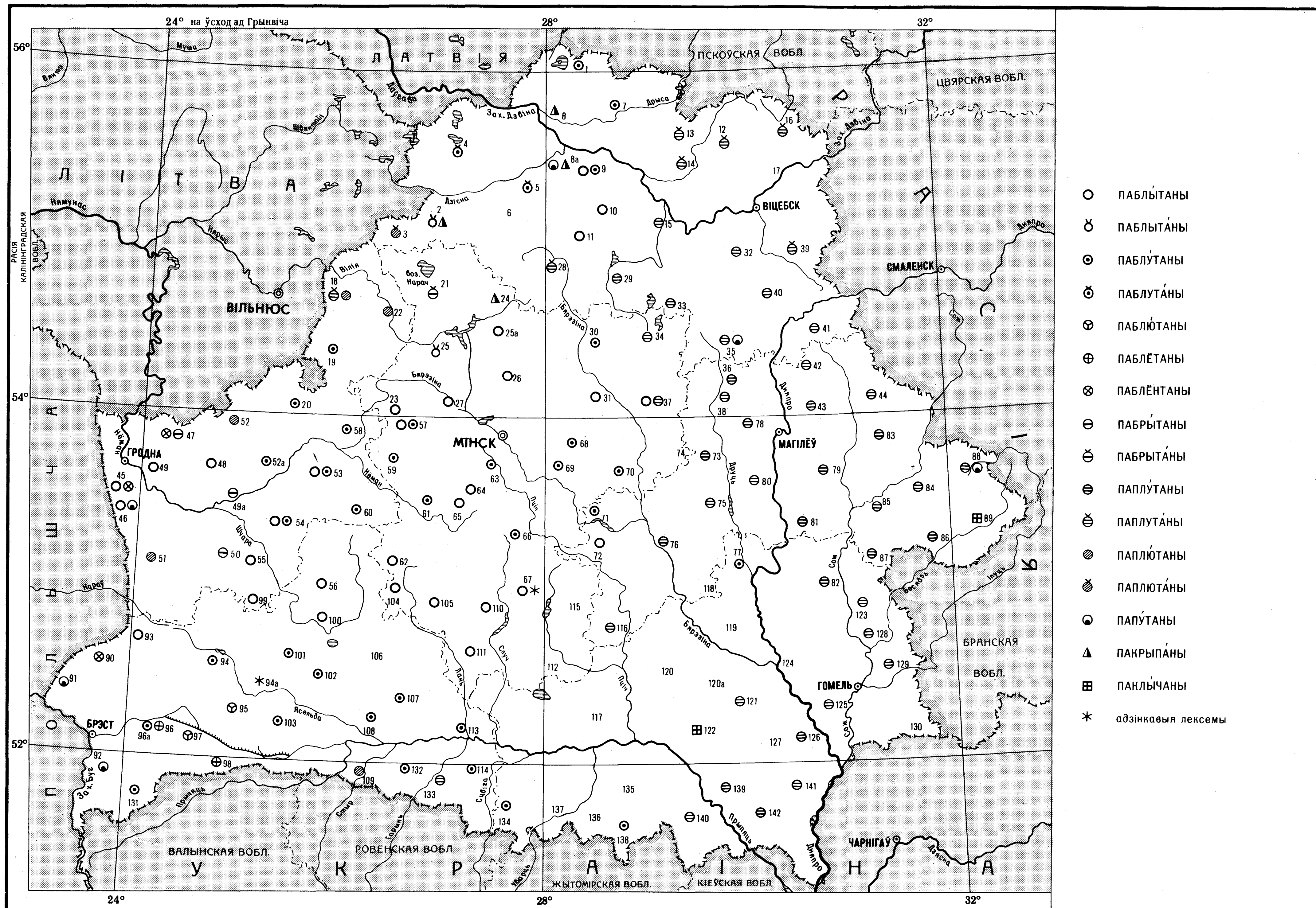

1:3 000 000

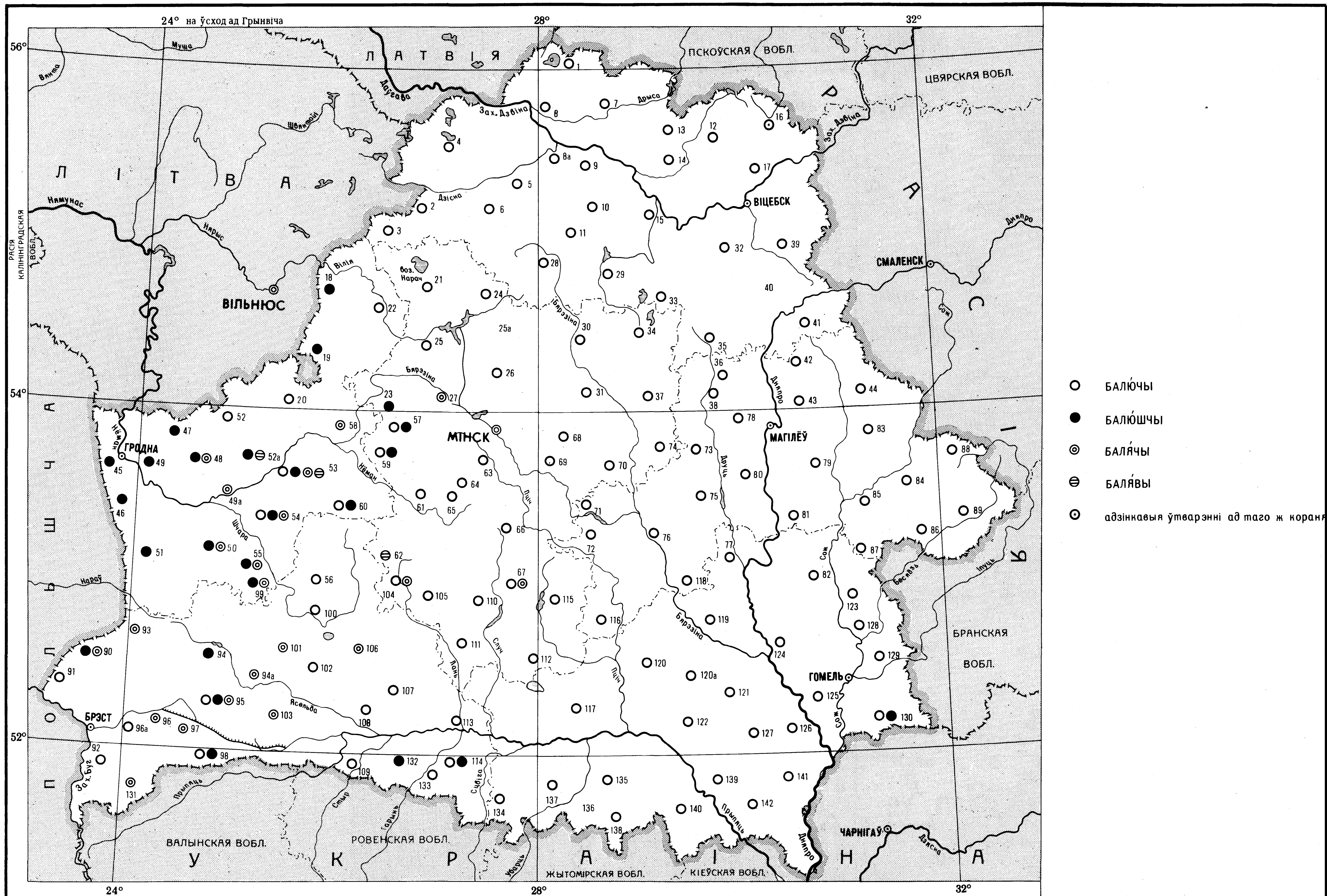
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
24°
28°
32°
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ
ПОЛЬШЧА
УКРАІНА
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
МАГІЛЁЎ
ГРОДНА
БРЭСТ
ГОМЕЛЬ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
Нямунас
Нарыс
Вілія
Дзісна
Зах. Дзвіна
Даўгава
Дрыса
Бярэзіна
Нёман
Шчара
Нараў
Ясельда
Зах. Буг
Прыпяць
Случ
Птыч
Друць
Дняпро
Сож
Іпуць
Беседзь
Дзясна
Стыр
Гарынь
Убарць
Лань
Сьвіга
боз. Нарач
БАЛЮ́ЧЫ
БАЛЮ́ШЧЫ
БАЛЯ́ЧЫ
БАЛЯ́ВЫ
адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня

1:3 000 000

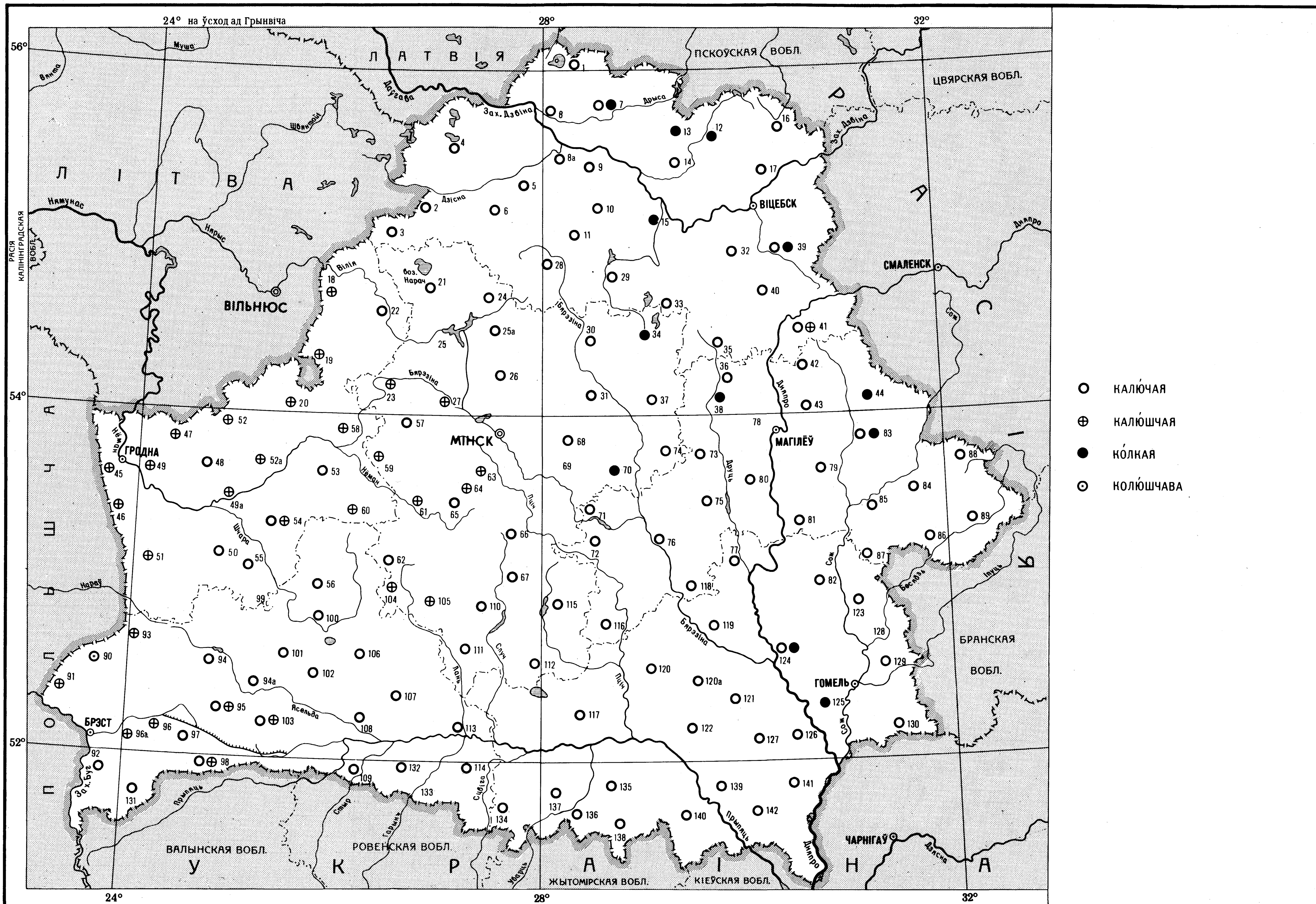
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
ЛІТВА
РАСІЯ
КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
ПОЛЬШЧА
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
УКРАІНА
КАЛЮ́ЧАЯ
КАЛЮ́ШЧАЯ
КО́ЛКАЯ
КОЛЮ́ШЧАВА

1:3 000 000

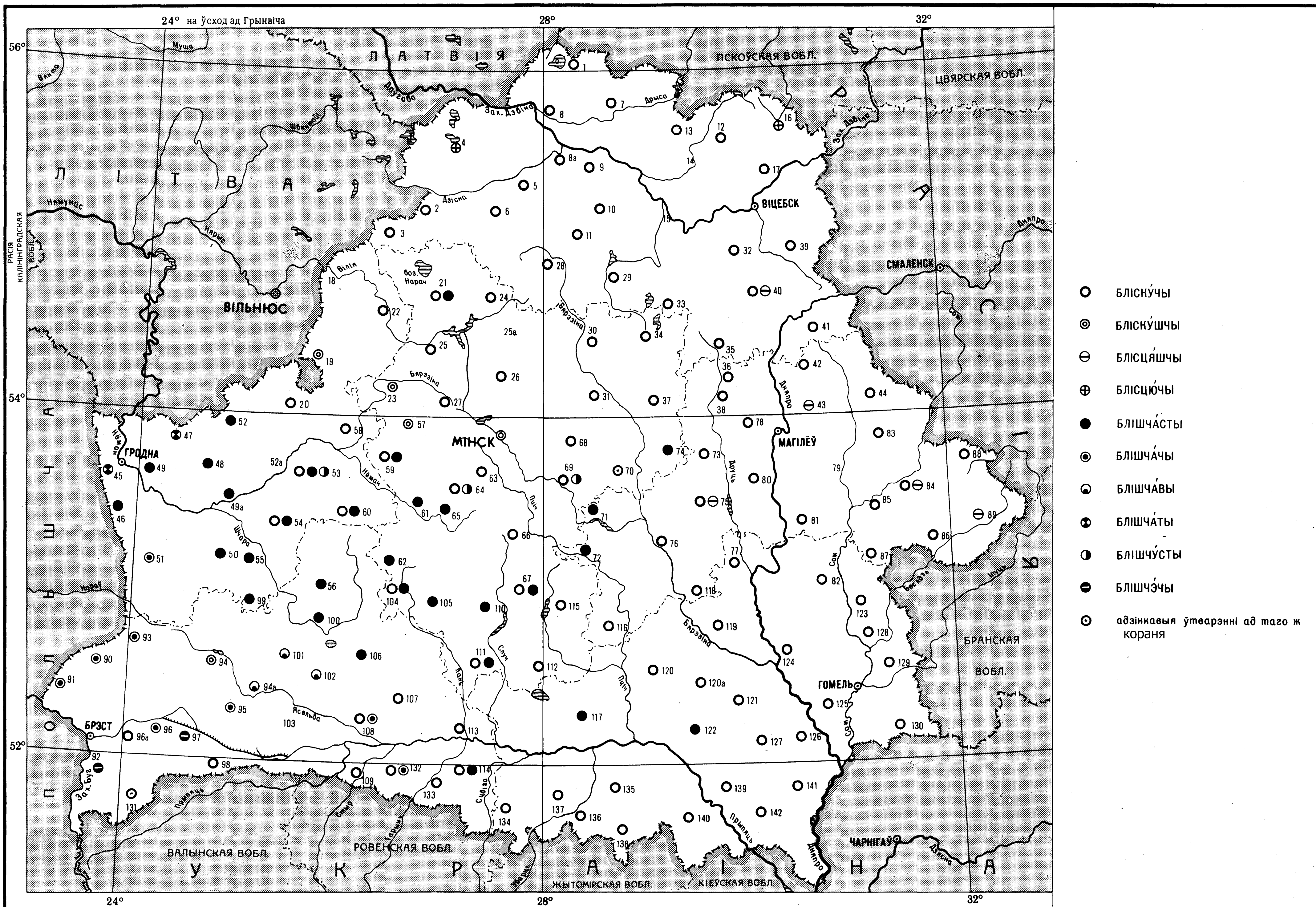
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
ЛІТВА
РАСІЯ
ПОЛЬШЧА
УКРАІНА
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
МАГІЛЁЎ
ГРОДНА
БРЭСТ
ГОМЕЛЬ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
бліску́чы
бліску́шчы
бліся́шчы
блісцю́чы
блішча́сты
блішча́чы
блішча́вы
блішча́ты
блішчу́сты
блішчэ́чы
адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня

1:3 000 000

ПАШЫРЭННЕ СЛОВА *КУСЛІВЫ* І ЯГО ВАРЫЯНТАЎ

Карта № 193

- ○ кусл́івы
- ⊙ кусу́чы
- ● кусу́шчы
- кусю́шчы
- ⊕ куса́чы
- ⊖ куса́шчы
- адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня

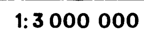

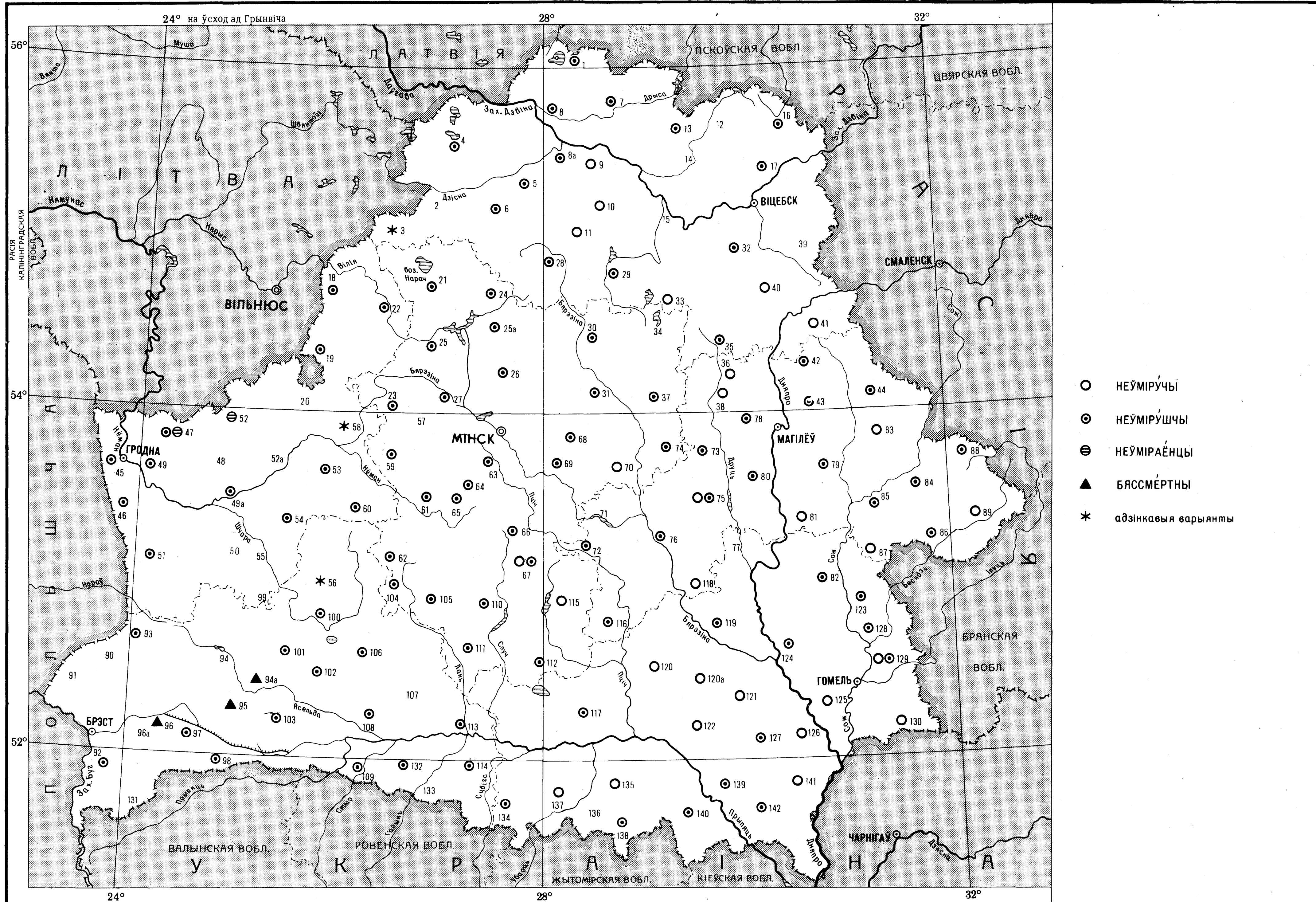
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ПОЛЬШЧА
УКРАІНА
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
Зах. Дзвіна
Дзвіна
Нёман
Бярэзіна
Дняпро
Сож
Прыпяць
Дзясна
Вілія
Нарач
Шчара
Ясельда
Случ
Пціч
Друць
Зах. Буг
НЕЎМІРУЧЫ
НЕЎМІРУШЧЫ
НЕЎМІРАЕНЦЫ
БЯССМЕРТНЫ
адзінкавыя варыянты
1:3 000 000

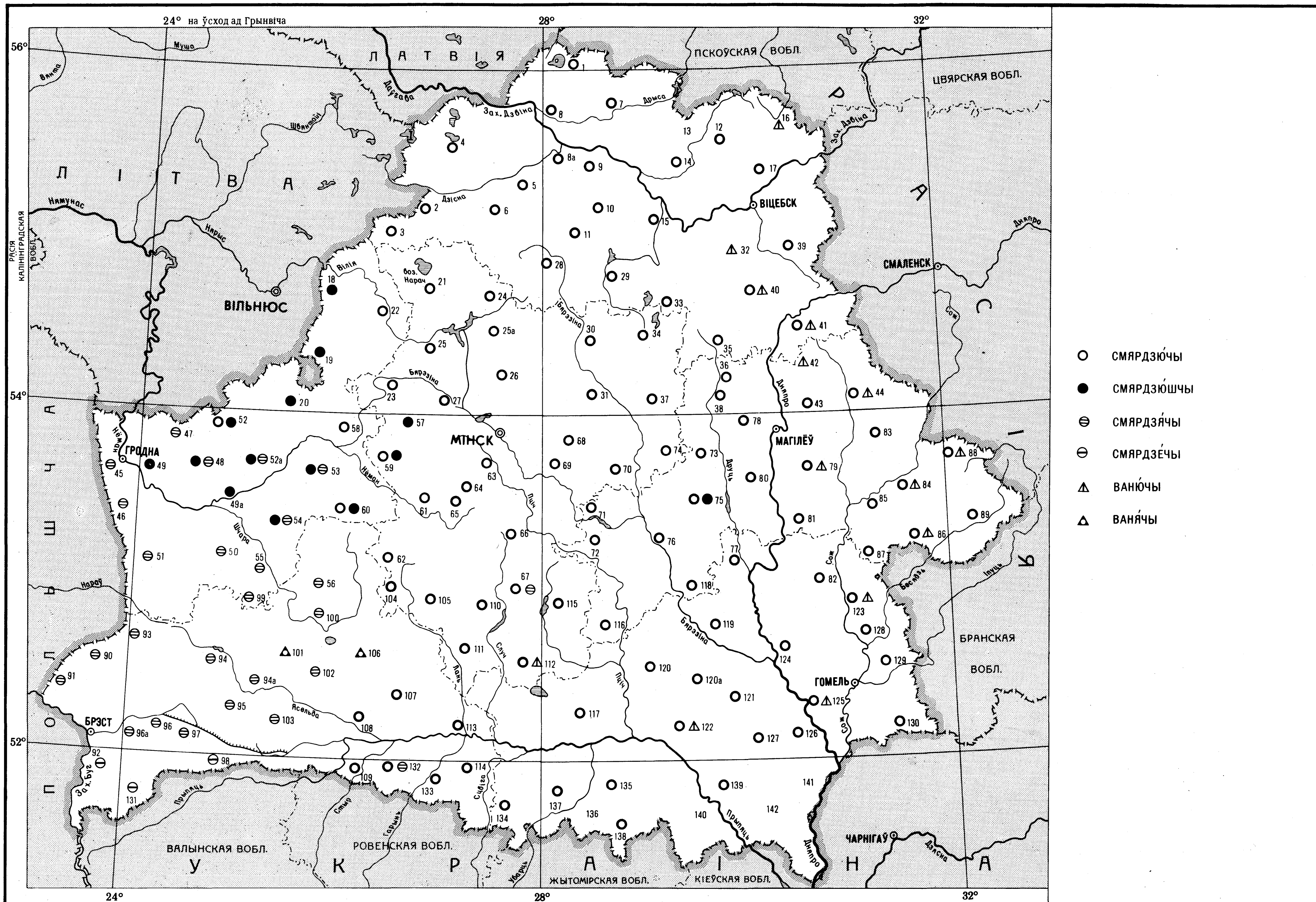
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
ЛІТВА
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
МАГІЛЁЎ
ГРОДНА
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
ПОЛЬШЧА
РАСІЯ
УКРАІНА
Зах. Дзвіна
Дзвіна
Дрыса
Віlія
Нёман
Нарач
Бярэзіна
Дняпро
Сож
Прыпяць
Піціч
Случ
Шчара
Ясельда
Лань
Нарач
Зах. Буг
Горынь
Стыр
Убараць
Іпуць
Беседзь
Дзясна
Нарэў
Мушэ
Дзвіна
Друць
Навязы
Нямунас
Нярыс
Швянтойі
Даўгава
воз. Нарач
СМЯРДЗЮ́ЧЫ
СМЯРДЗЮ́ШЧЫ
СМЯРДЗЯ́ЧЫ
СМЯРДЗЕ́ЧЫ
ВАНЮ́ЧЫ
ВАНЯ́ЧЫ

1: 3 000 000

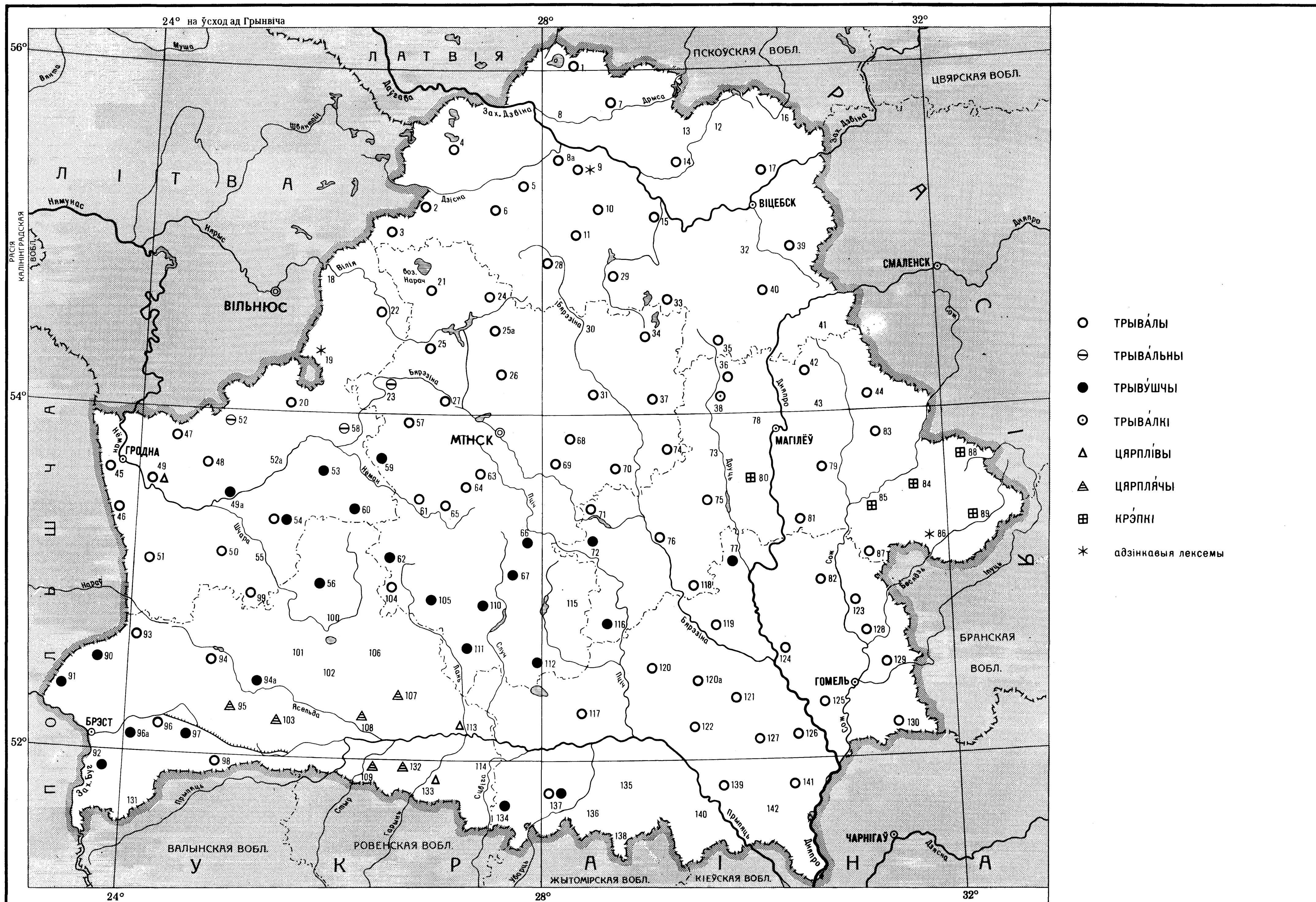

ТРЫВА́ЛЫ
ТРЫВА́ЛЬНЫ
ТРЫВУ́ШЧЫ
ТРЫВА́ЛКІ
ЦЯРПЛІ́ВЫ
ЦЯРПЛЯ́ЧЫ
КРЭ́ПКІ
адзінкавыя лексемы
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ПОЛЬШЧА
РАСІЯ
УКРАІНА
ВІЛЬНЮС
ГРОДНА
МІНСК
ВІЦЕБСК
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
СМАЛЕНСК
ЧАРНІГАЎ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
24° на ўсход ад Грынвіча

1:3 000 000

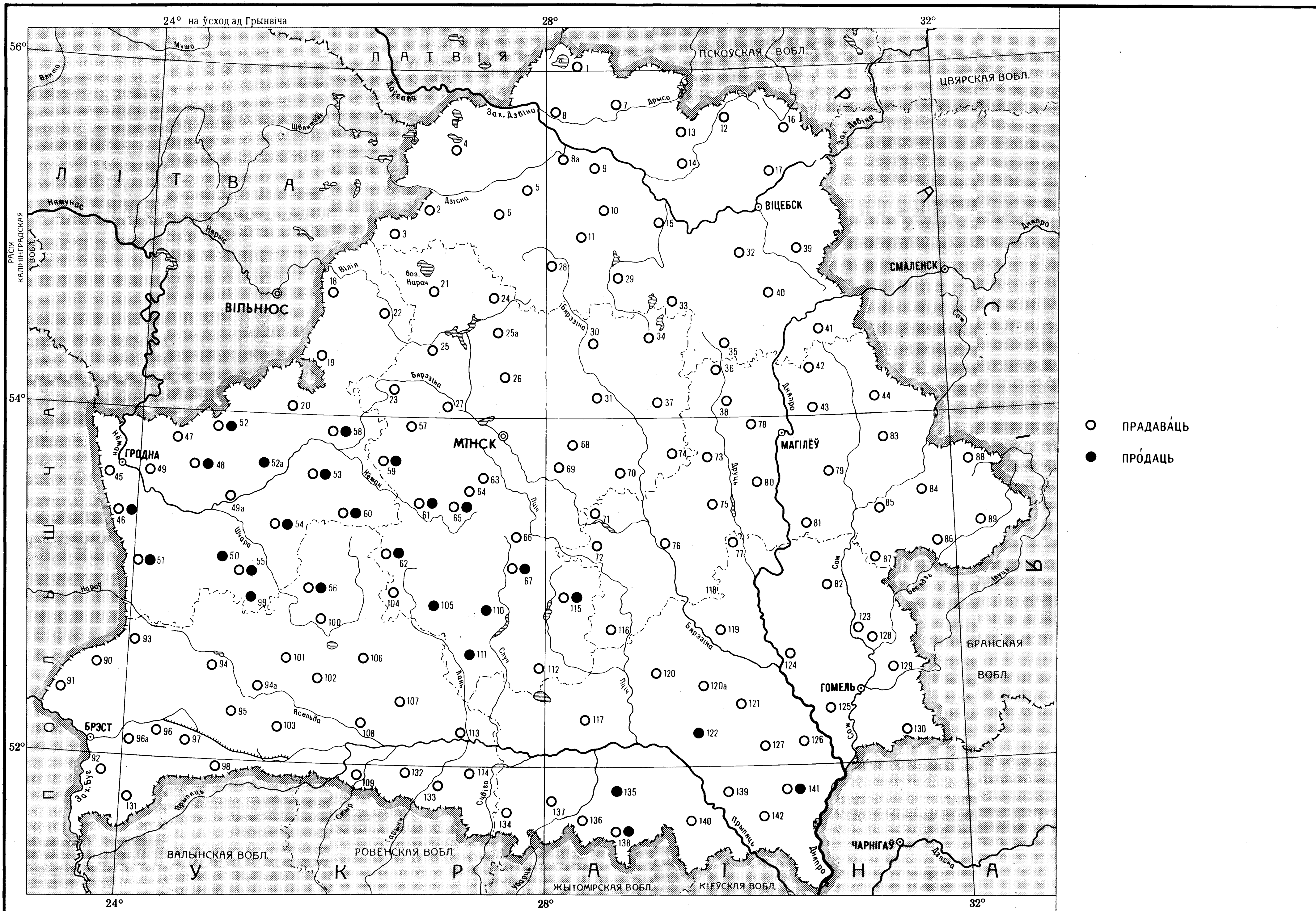
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
ЛІТВА
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
МАГІЛЁЎ
ГРОДНА
БРЭСТ
ГОМЕЛЬ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
УКРАІНА
РАСІЯ
ПОЛЬШЧА
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ПРАДАВА́ЦЬ
ПРО́ДАЦЬ

1:3 000 000

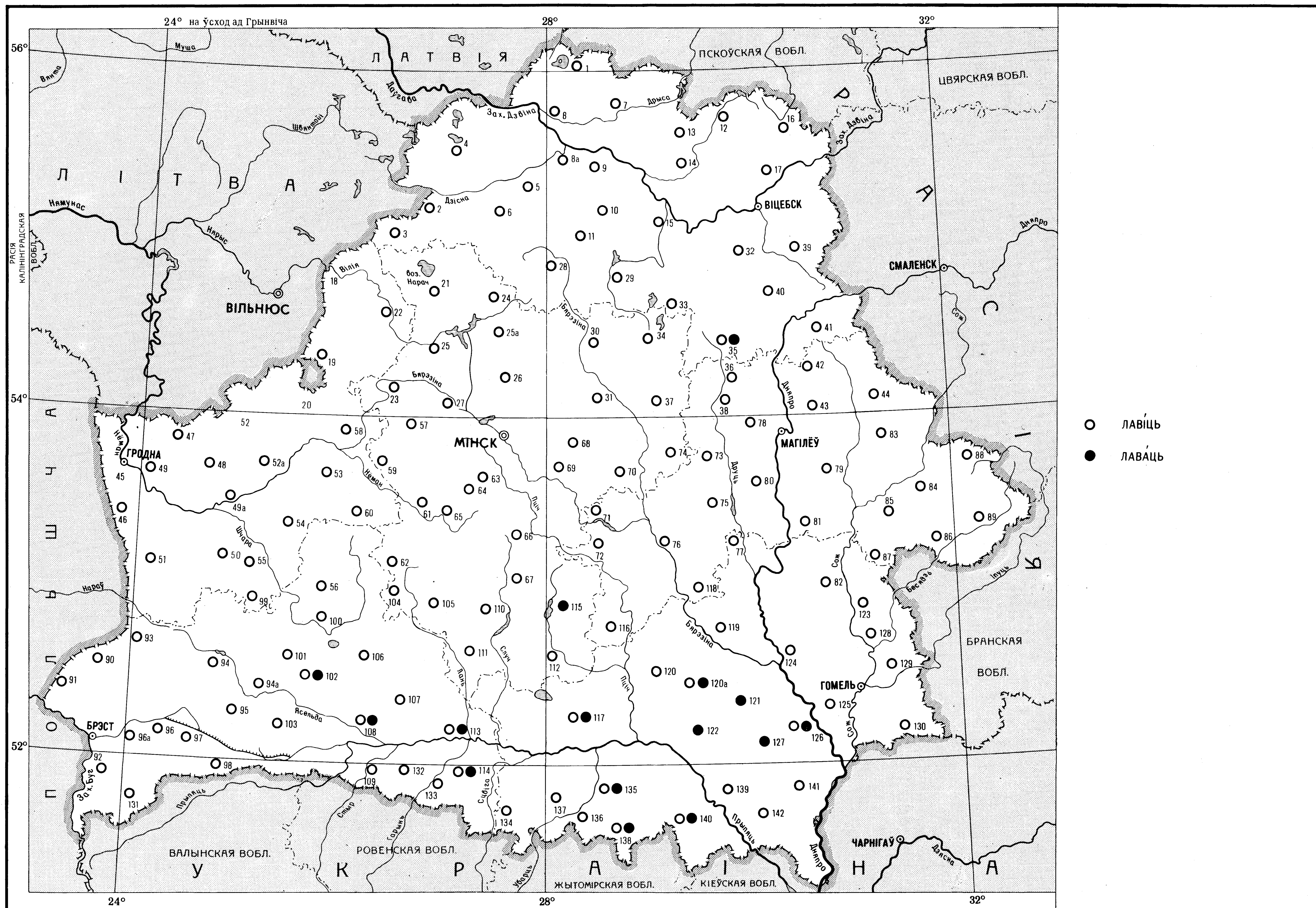
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ
ПОЛЬШЧА
УКРАІНА
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
Зах. Дзвіна
Дзвіна
Дняпро
Бярэзіна
Прыпяць
Сож
Нёман
Вілія
Шчара
Ясельда
Піч
Случ
Друць
Іпуць
Беседзь
Дзясна
Нарач
Зах. Буг
Стыр
Гарынь
Убарць
Сцвіга
Лань
Дрыса
Нямунас
Нярыс
Муша
Вянта
Швянтоі
Дзісна
Нараў
○ ЛАВІ́ЦЬ
● ЛАВА́ЦЬ

1:3 000 000

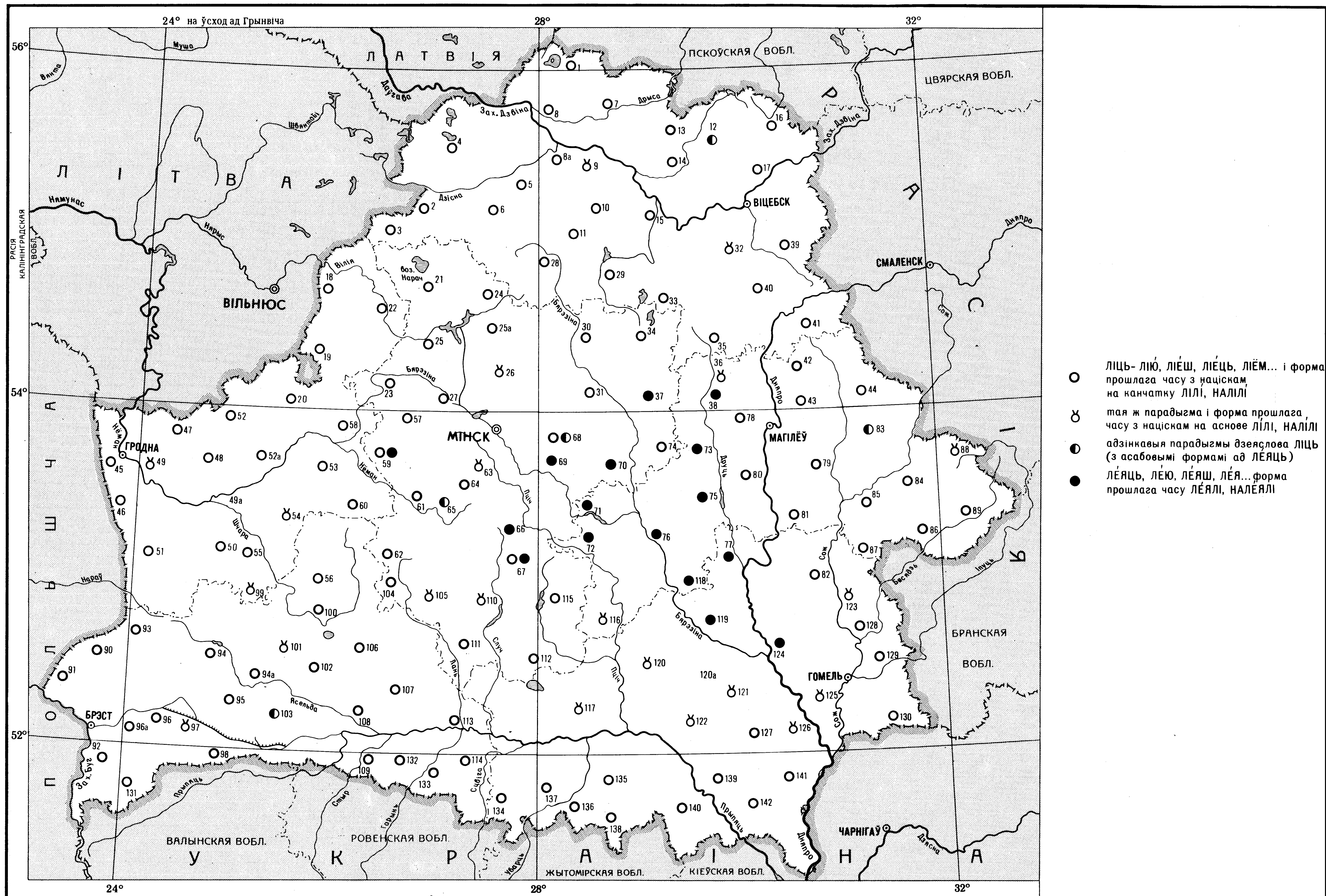
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
ЛІТВА
РАСІЯ
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ПОЛЬШЧА
УКРАІНА
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
Зах. Дзвіна
Дзвіна
Дзісна
Нёман
Нярыс
Вілія
Бярэзіна
Дняпро
Сож
Прыпяць
Птыч
Случ
Шчара
Ясельда
Нараў
Зах. Буг
Дрыса
Друць
Іпуць
Бесядзь
Гарынь
Стыр
Убарць
Сцвіга
Лань
Муша
Дзісна
Дзвіна
Шаўша
Нямунас
Дзвіна
Даўгава
воз. Нарач
○ ЛІЦЬ- ЛІЮ́, ЛІЕ́Ш, ЛІЕ́ЦЬ, ЛІЁМ... і форма прошлага часу з націскам на канчатку ЛІЛІ́, НАЛІЛІ́
ȣ тая ж парадыгма і форма прошлага часу з націскам на аснове ЛІ́ЛІ, НАЛІ́ЛІ
◐ адзінкавыя парадыгмы дзеяслова ЛІЦЬ (з асабовымі формамі ад ЛЕ́ЯЦЬ)
● ЛЕ́ЯЦЬ, ЛЕ́Ю, ЛЕ́ЯШ, ЛЕ́Я... форма прошлага часу ЛЕ́ЯЛІ, НАЛЕ́ЯЛІ

1:3 000 000

ПАШЫРЭННЕ ДЗЕЯСЛОВАЎ *РУБІЦЬ, (РУБА́ЦЬ), СЕКЧЫ*

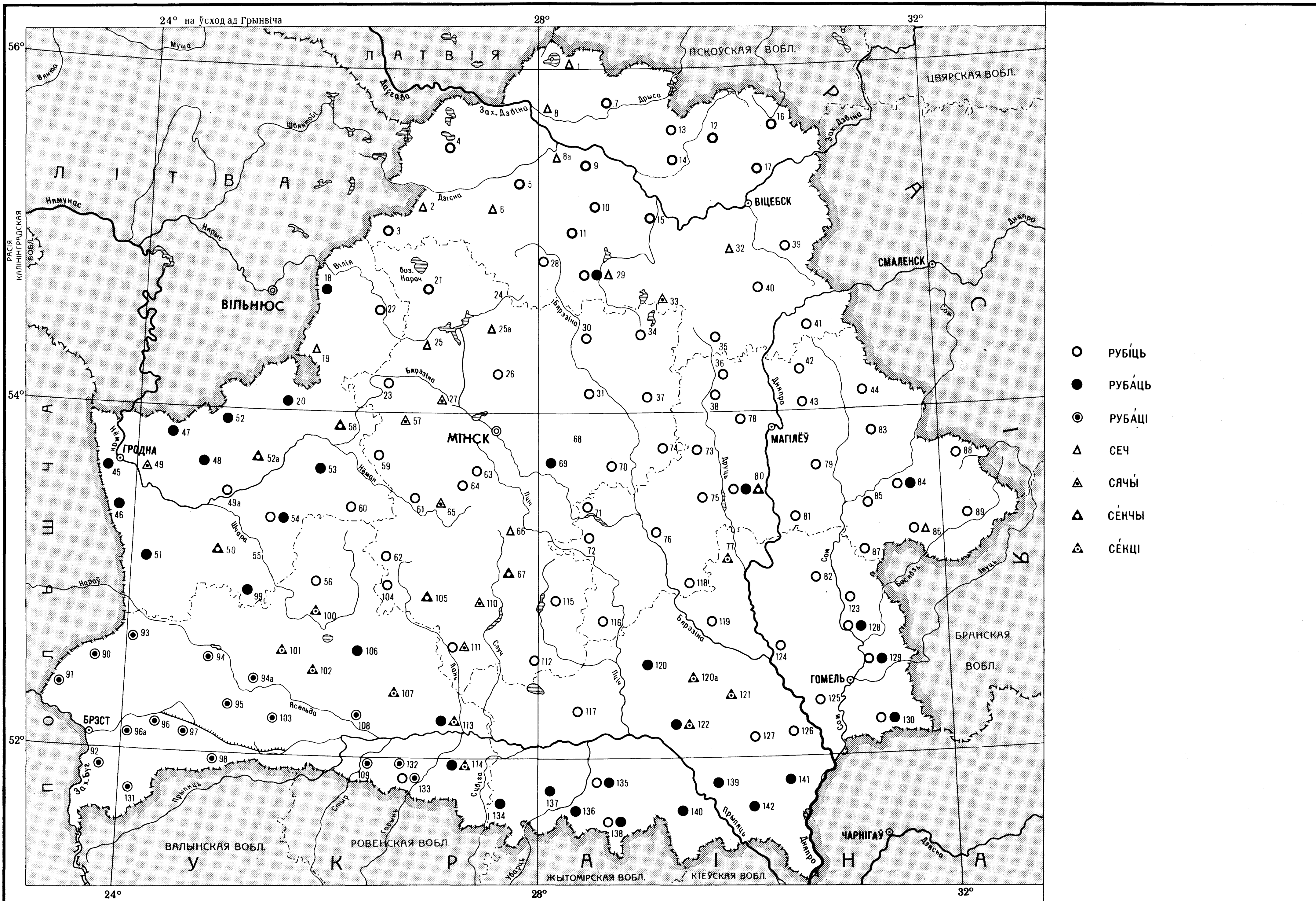

1:3 000 000

24° на ўсход ад Грынвіча

28°

32°

56°

54°

52°

ЛАТВІЯ

ЛІТВА

РАСІЯ

ПОЛЬШЧА

УКРАІНА

ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.

ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.

РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.

БРАНСКАЯ ВОБЛ.

ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.

РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.

ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.

КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.

ВІЛЬНЮС

ВІЦЕБСК

СМАЛЕНСК

МІНСК

МАГІЛЁЎ

ГРОДНА

ГОМЕЛЬ

БРЭСТ

ЧАРНІГАЎ

Даўгава

Зах. Дзвіна

Дрыса

Дзісна

Вілія

Нарыс

Намунас

Нёман

Шчара

Бярэзіна

Дняпро

Сож

Друць

Іпуць

Бесядзь

Пціч

Случ

Лань

Ясельда

Прыпяць

Зах. Буг

Стыр

Гарынь

Сцвіга

Убарць

Дзясна

воз. Нарач

○ СО́ХНУЦЬ, СО́ХЦІ

● СХНУЦЬ, СХНУ́ТЫ, СХЛІ

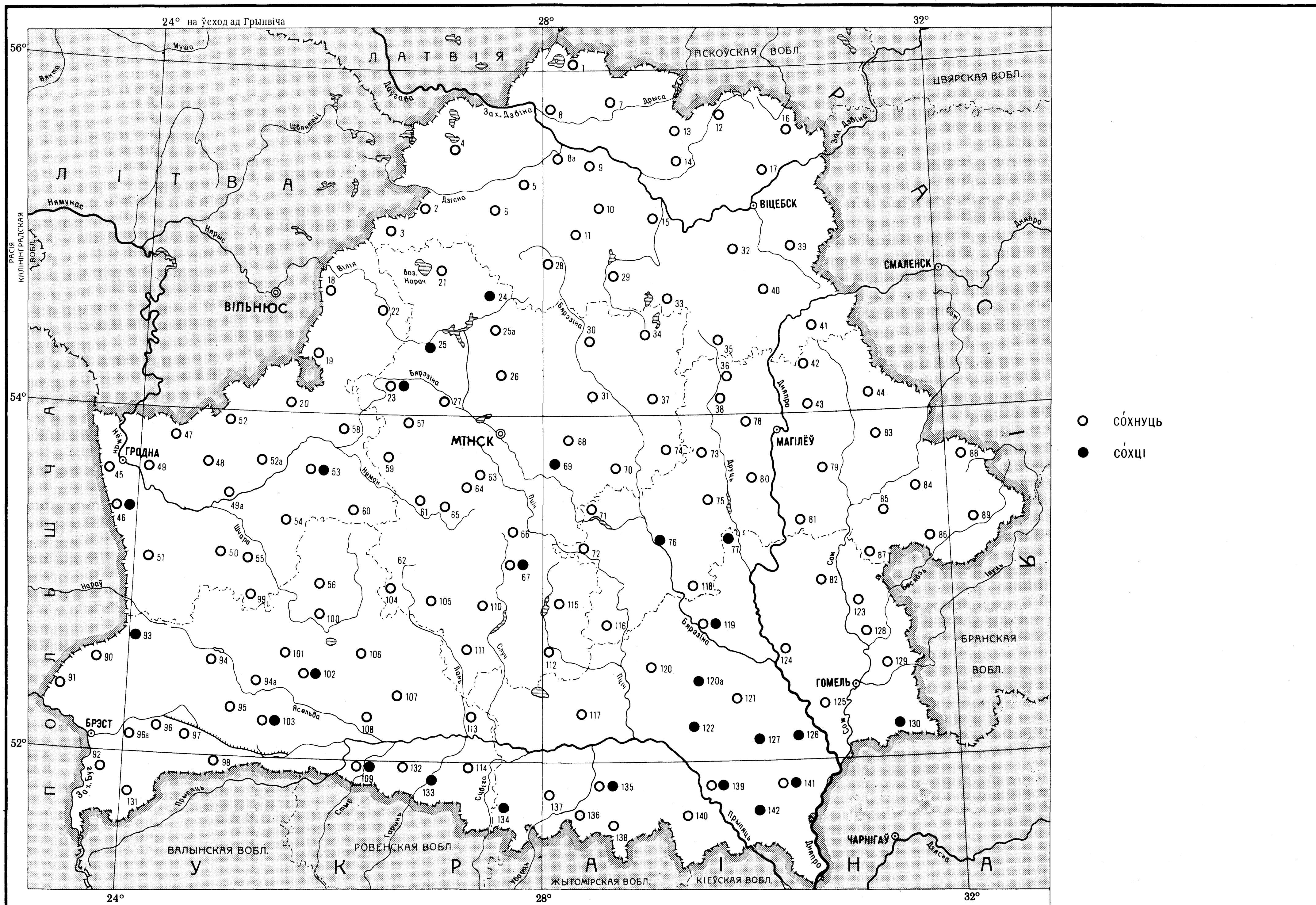
о со́хнуць
● со́хці
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ
ПОЛЬШЧА
УКРАІНА
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
МАГІЛЁЎ
ГРОДНА
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°

1:3 000 000

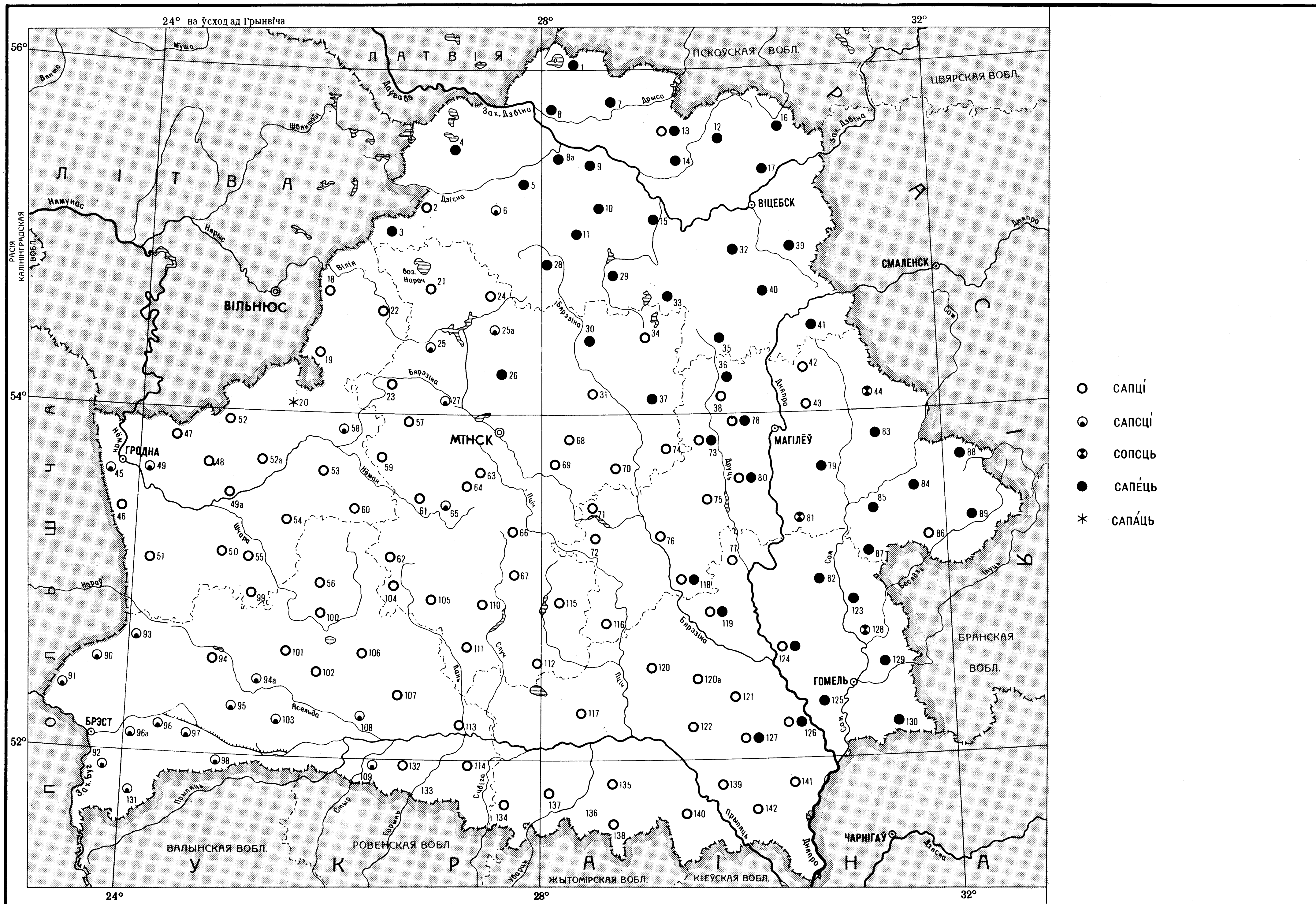
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
ЛІТВА
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
ПОЛЬШЧА
РАСІЯ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
УКРАІНА
САПЦІ́
САПСЦІ́
СОПСЦЬ
САПЕ́ЦЬ
САПА́ЦЬ

1:3 000 000

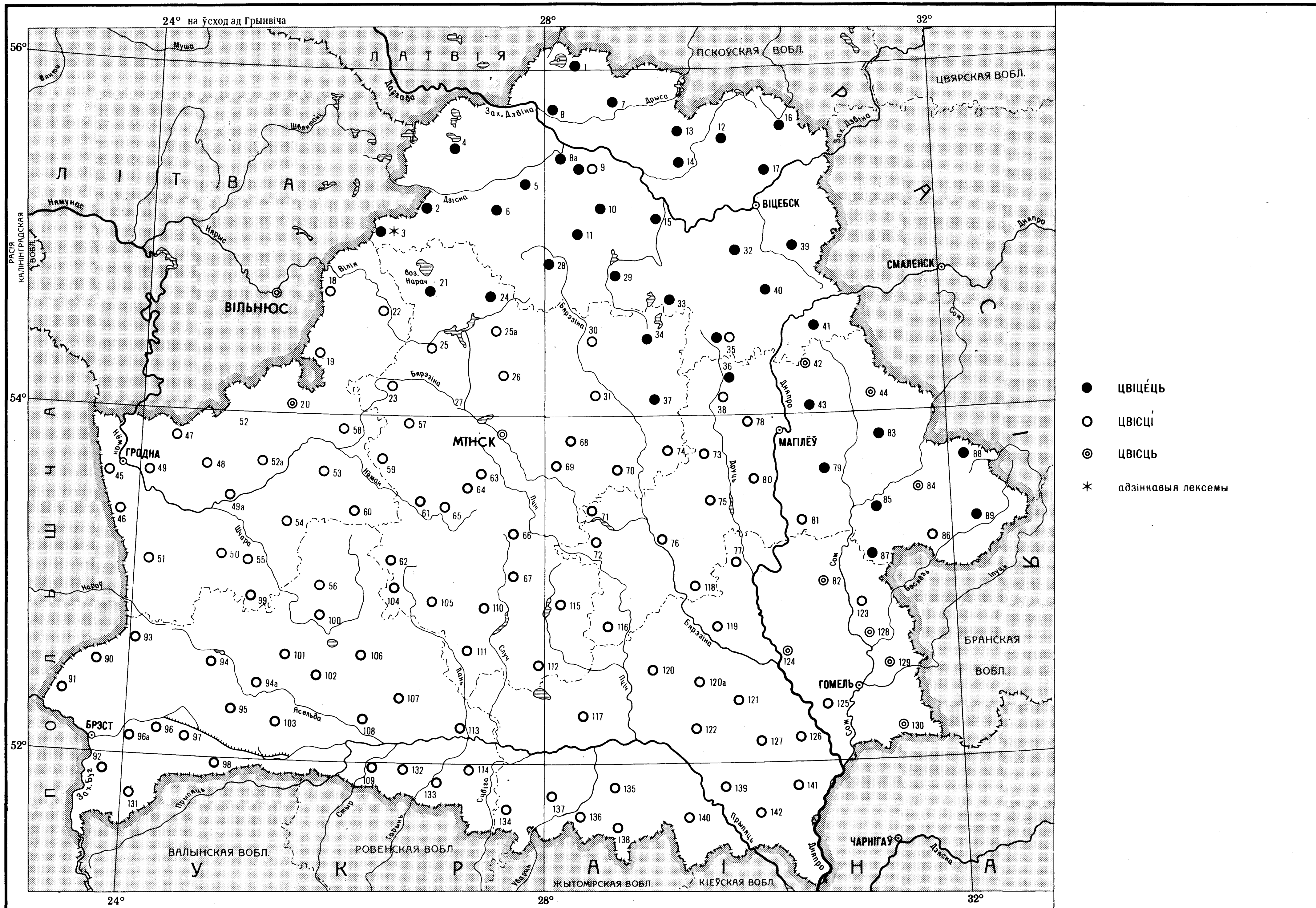

цвіце́ць
цвісці́
цвісць
адзінкавыя лексемы
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
РАСІЯ
ПОЛЬШЧА
УКРАІНА
ВІЛЬНЮС
ГРОДНА
МІНСК
ВІЦЕБСК
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
СМАЛЕНСК
ЧАРНІГАЎ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
24° на ўсход ад Грынвіча

1:3 000 000

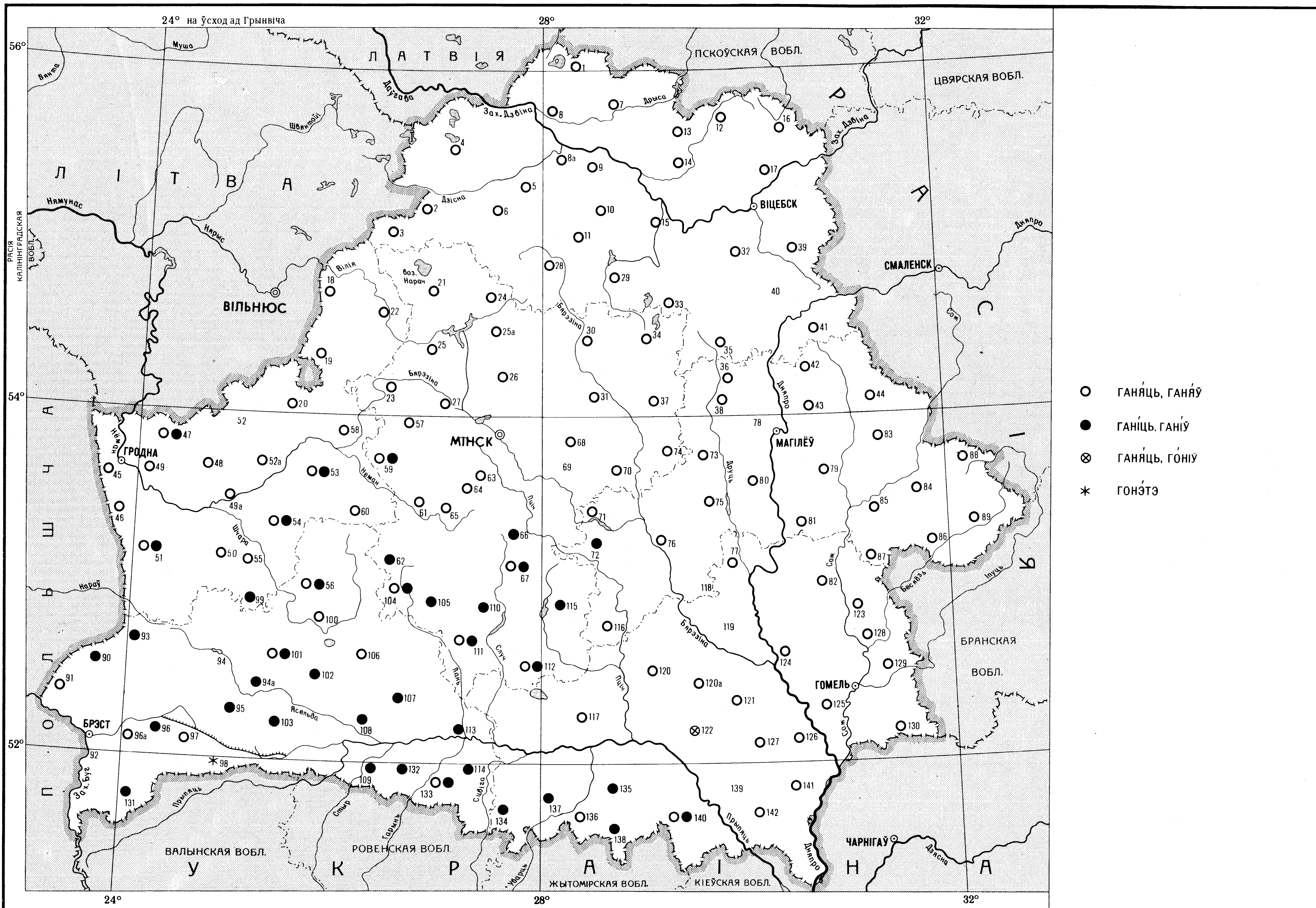
ГАНЯ́ЦЬ, ГАНЯ́Ў
ГАНІ́ЦЬ, ГАНІ́Ў
ГАНЯ́ЦЬ, ГО́НІЎ
ГОНЭ́ТЭ
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
РАСІЯ
УКРАІНА
ПОЛЬШЧА
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°

1:3 000 000

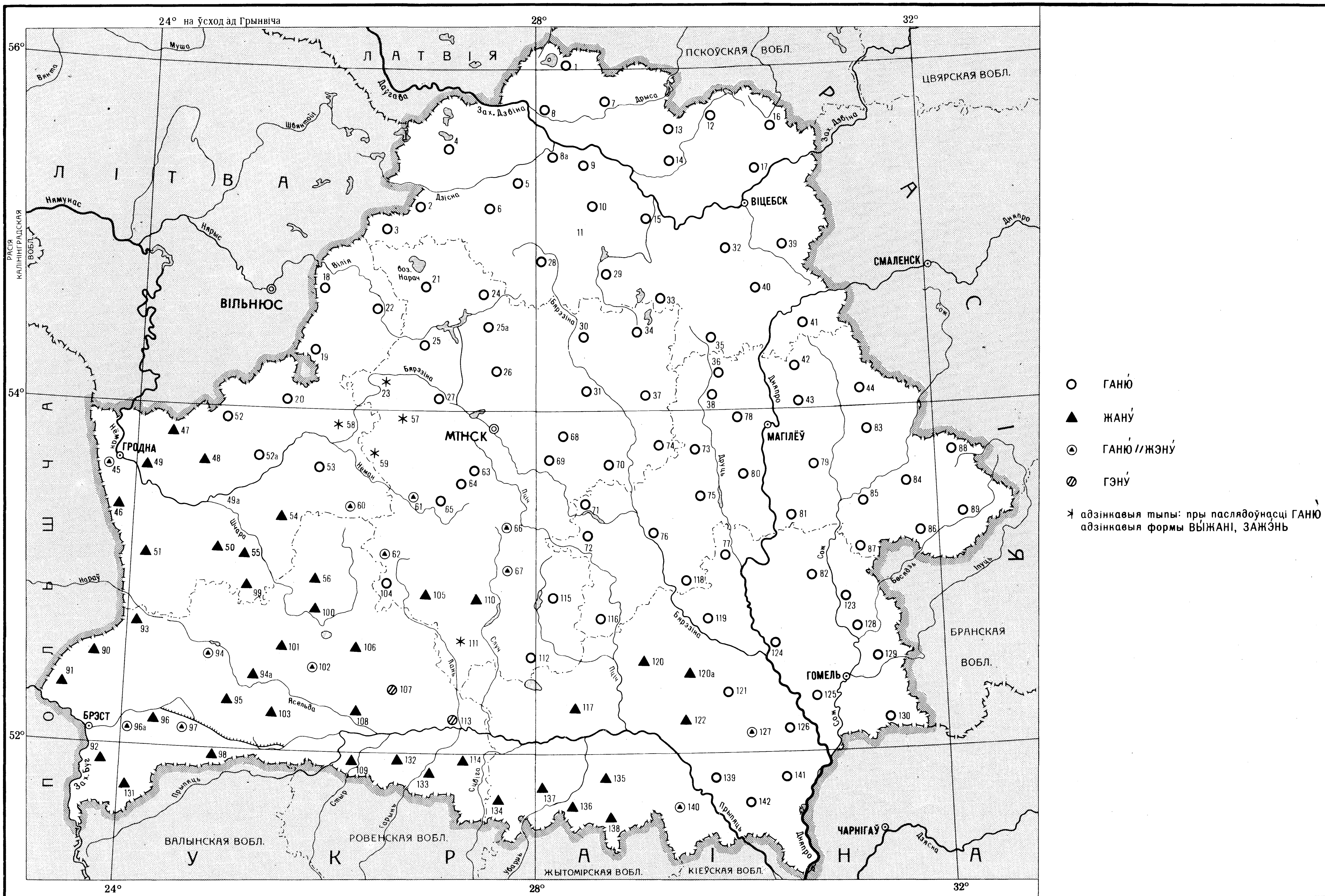

24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ПОЛЬШЧА
РАСІЯ
УКРАІНА
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
СМАЛЕНСК
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
ЧАРНІГАЎ
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
Заx. Дзвіна
Дзвіна
Драса
Дзісна
Вілія
Нёман
Нямунас
Бярэзіна
Дняпро
Сож
Друць
Прыпяць
Пціч
Случ
Шчара
Ясельда
Зах. Буг
Іпуць
Беседзь
Бярэзіна
Ланъ
Воз. Нарач
ГАНЮ
ЖАНУ
ГАНЮ // ЖЭНУ
ГЭНУ
адзінкавыя тыпы: пры паслядоўнасці ГАНЮ адзінкавыя формы ВЫЖАНІ, ЗАЖЭНЬ

1:3 000 000

ПАШЫРЭННЕ ДЗЕЯСЛОВАЎ З КОРАНЕМ *-НІК-*

Карта №207

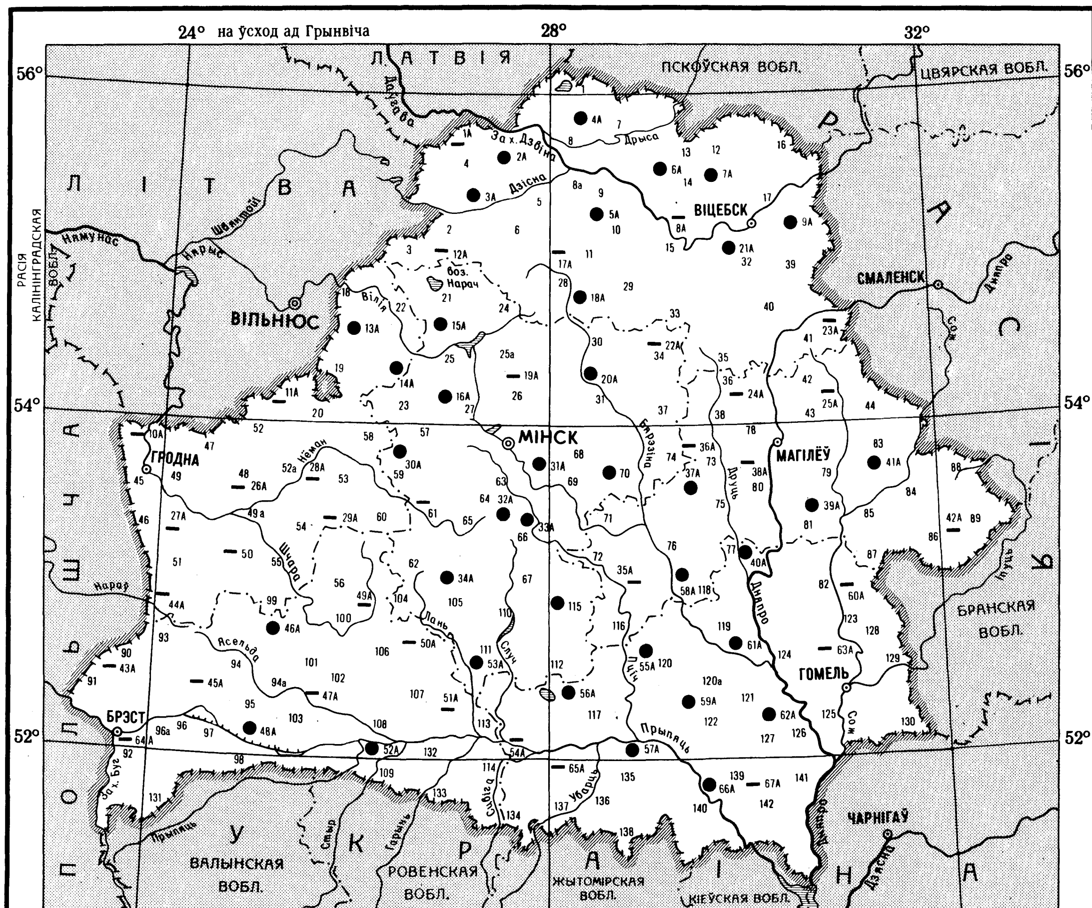

● -НІК-

— адсутнасць запісу

1:5 000 000

НАЦІСК У ФОРМАХ ДЗЕЯСЛОВА *КІДАЦЬ*

Карта №208

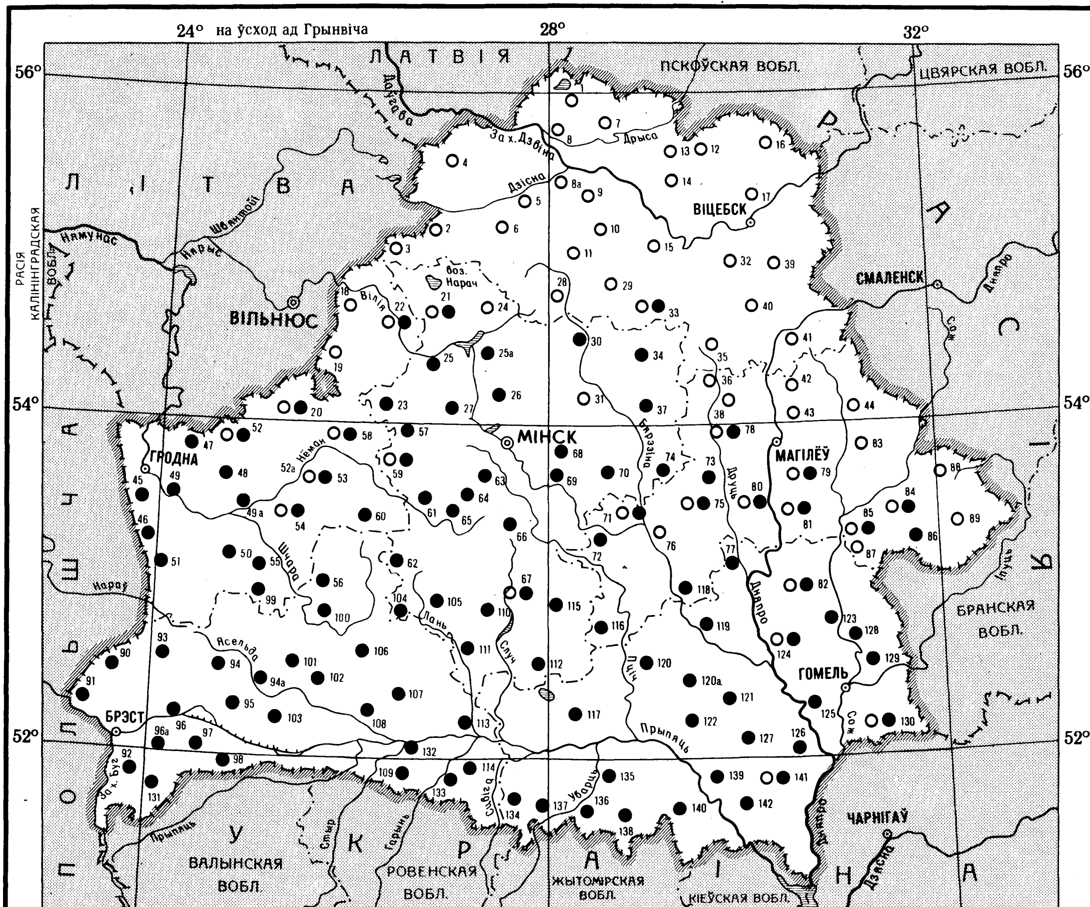

○ КІДА́ЦЬ

● КІ́ДАЦЬ

1:5 000 000

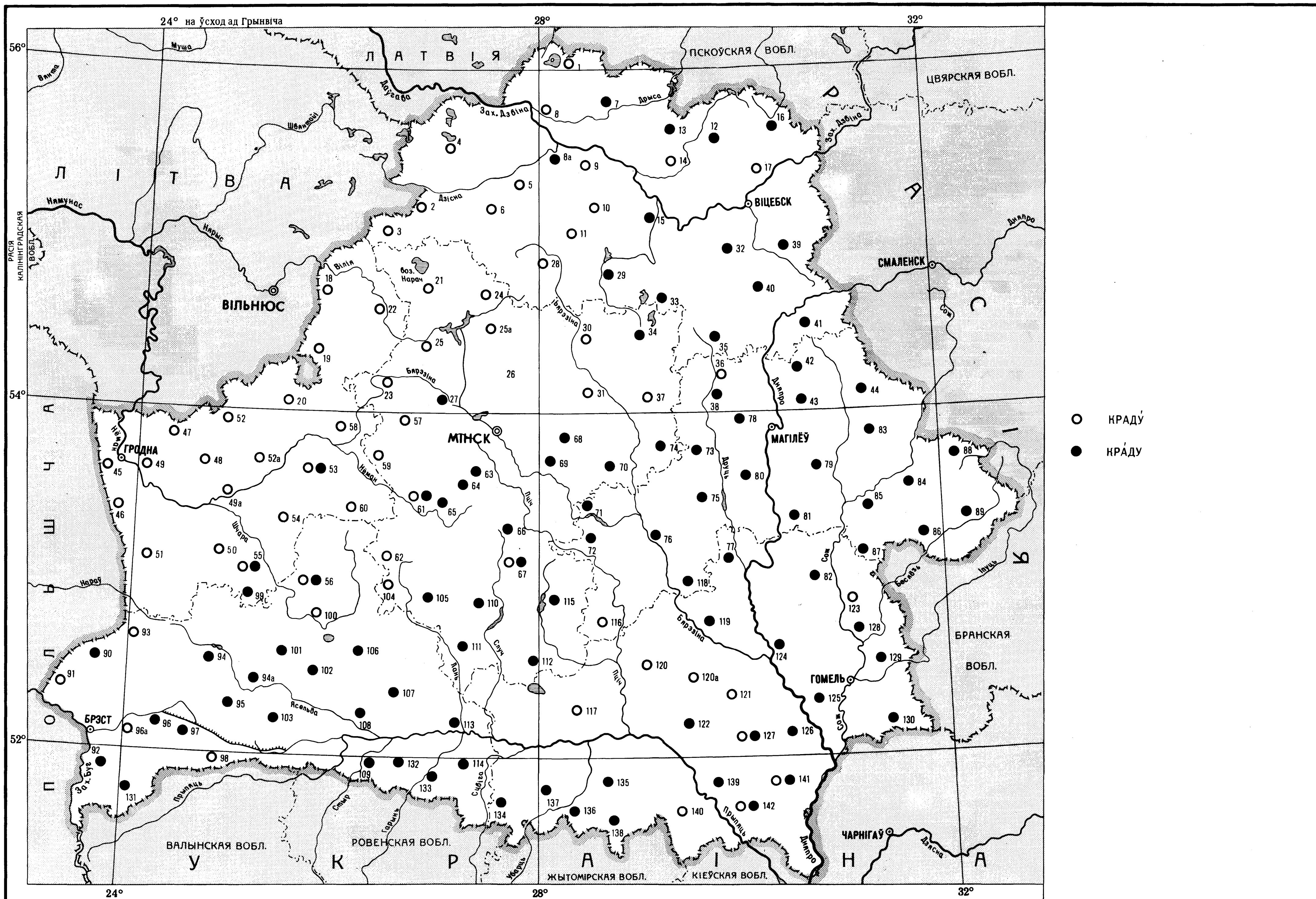
КРАДУ́
КРА́ДУ
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
РАСІЯ
УКРАІНА
ПОЛЬШЧА
ВІЛЬНЮС
МІНСК
ВІЦЕБСК
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
ГРОДНА
БРЭСТ
СМАЛЕНСК
ЧАРНІГАЎ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
24°

1:3 000 000

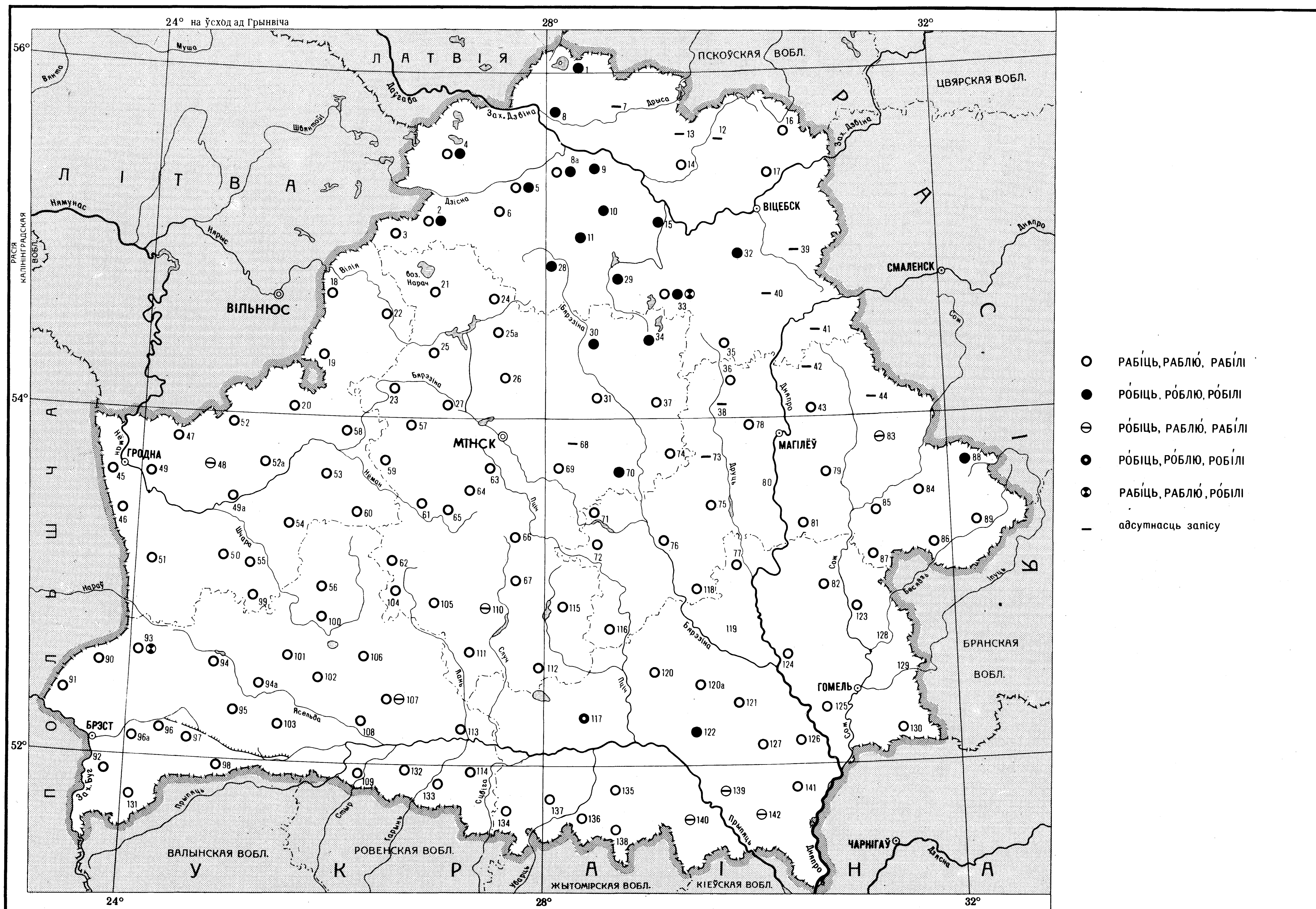

24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
ЛІТВА
РАСІЯ
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ПОЛЬШЧА
УКРАІНА
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
Зах. Дзвіна
Дзісна
Дрыса
Вілія
Бярэзіна
Нёман
Шчара
Ясельда
Прыпяць
Днепр
Сож
Друць
Пціч
Случ
Лань
Іпуць
Бесядзь
Нарач
Нямунас
Нярыс
Мушa
Вента
Даўгава
Швянтоі
Нараў
Зах. Буг
Стыр
Гарынь
Убарць
Сабігга
Дзясна
РАБІЦЬ, РАБЛЮ, РАБІЛІ
РОБІЦЬ, РОБЛЮ, РОБІЛІ
РОБІЦЬ, РАБЛЮ, РАБІЛІ
РОБІЦЬ, РОБЛЮ, РОБІЛІ
РАБІЦЬ, РАБЛЮ, РОБІЛІ
адсутнасць запісу
1:3 000 000

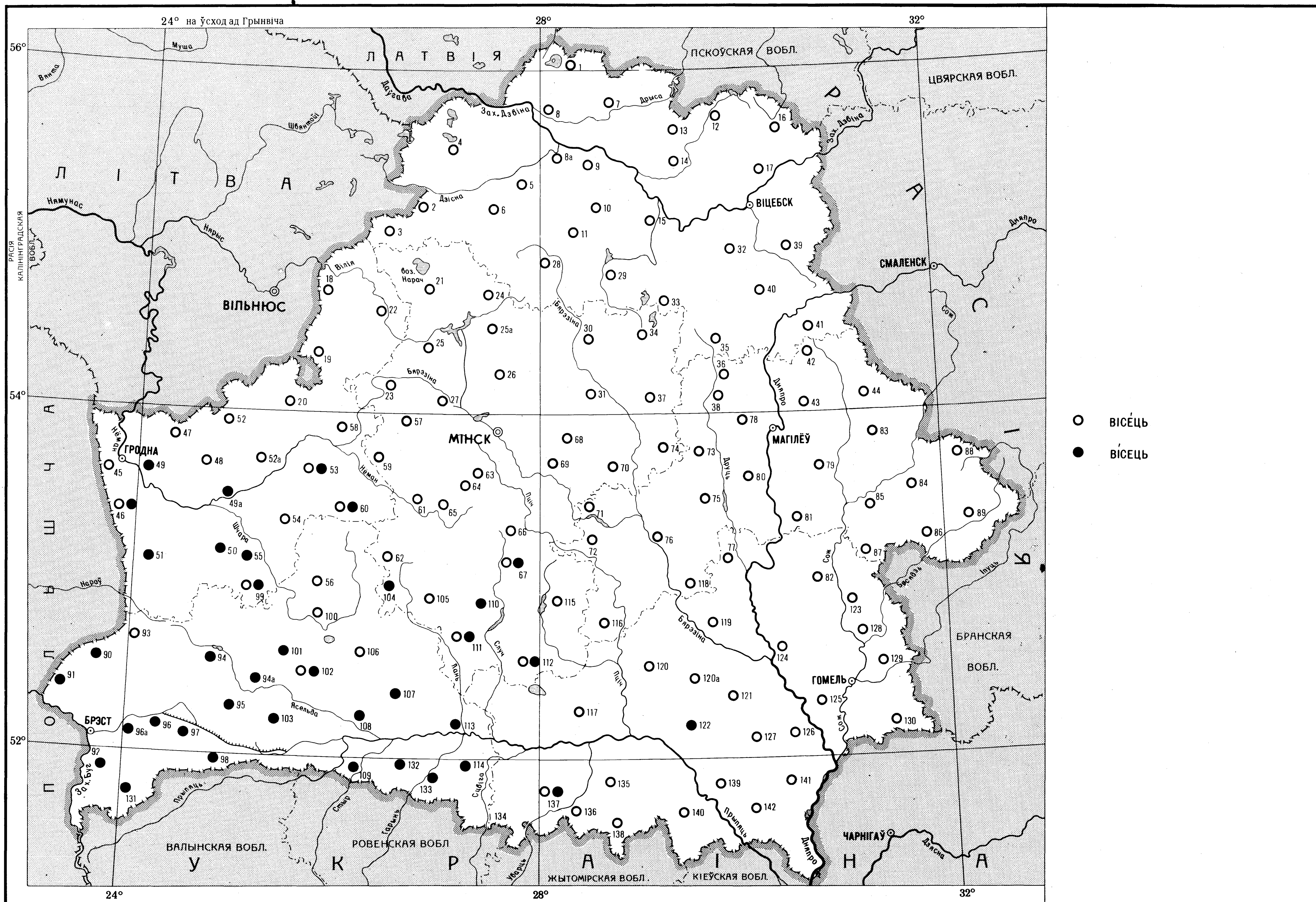
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
Л А Т В І Я
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
Л І Т В А
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
МАГІЛЁЎ
ГРОДНА
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
У К Р А І Н А
П О Л Ь Ш Ч А
Р А С І Я
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ВІСЕ́ЦЬ
ВІ́СЕЦЬ

1:3 000 000

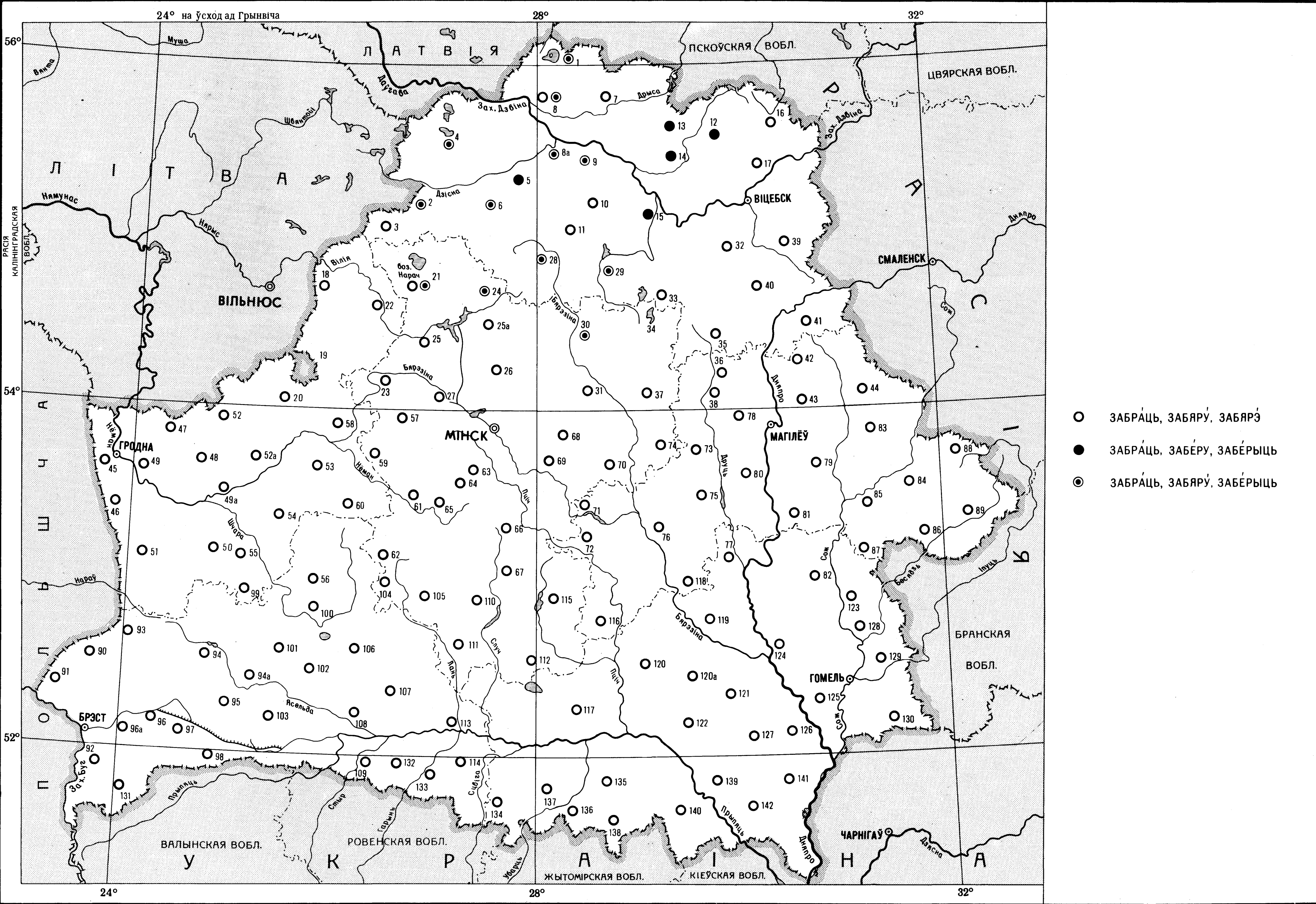

24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
24°
28°
32°
ЛАТВІЯ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
ЛІТВА
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
МАГІЛЁЎ
ГРОДНА
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
ПОЛЬШЧА
РАСІЯ
УКРАІНА
Даўгава
Зах. Дзвіна
Дрыса
Дзісна
Вілія
Нёман
Нямунас
Бярэзіна
Дняпро
Друць
Сож
Іпуць
Бесядзь
Пціч
Случ
Лань
Шчара
Ясельда
Прыпяць
Зах. Буг
Гарынь
Стыр
Убарць
Сцвіга
Нарач
Вяча
Мша
Нарыс
Нараў
Дзясна
ЗАБРА́ЦЬ, ЗАБЯРУ́, ЗАБЯРЭ́
ЗАБРА́ЦЬ, ЗАБЕ́РУ, ЗАБЕ́РЫЦЬ
ЗАБРА́ЦЬ, ЗАБЯРУ́, ЗАБЕ́РЫЦЬ

1:3 000 000

НАЦІСК У ФОРМАХ ДЗЕЯСЛОВА *САБРАЦЦА*

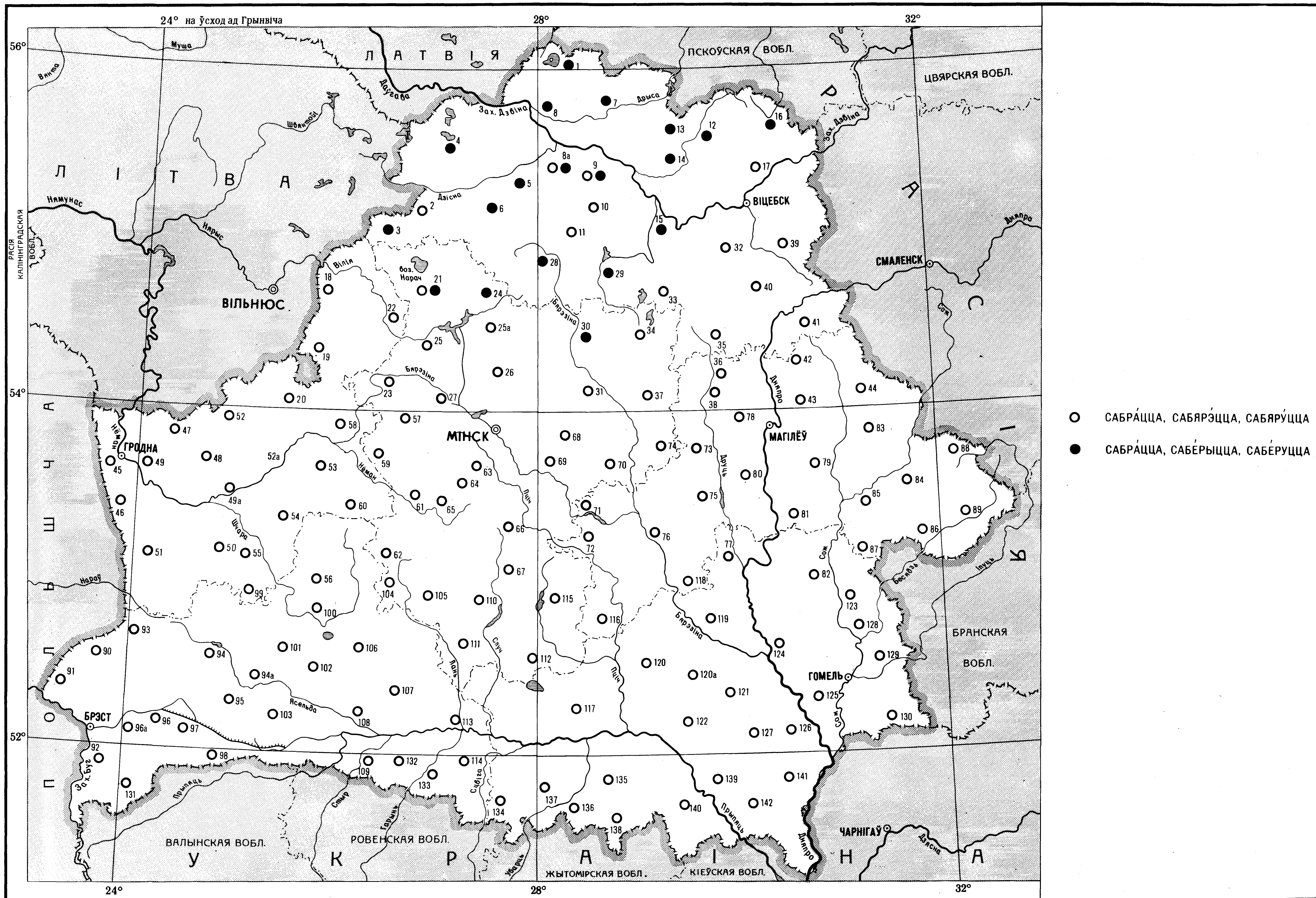

1:3 000 000

НАЦІСКНЫ ГАЛОСНЫ Ў ФОРМАХ ДЗЕЯСЛОВА *УДАРЫЦЬ*

Карта № 214

24° на ўсход ад Грынвіча   28°   32°

ЛАТВІЯ   ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.   ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.   ЛІТВА   РАСІЯ   РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.   ПОЛЬШЧА   УКРАІНА   БРАНСКАЯ ВОБЛ.   ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.   РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.   ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.   КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.

ВІЛЬНЮС   ВІЦЕБСК   СМАЛЕНСК   ГРОДНА   МІНСК   МАГІЛЁЎ   БРЭСТ   ГОМЕЛЬ   ЧАРНІГАЎ

Муша   Вента   Даўгава   Зах. Дзвіна   Дрыса   Швянтоі   Нямунас   Нярыс   Дзісна   Вілія   воз. Нарач   Бярэзіна   Нёман   Шчара   Нараў   Ясельда   Лань   Случ   Пціч   Друць   Дняпро   Сож   Беседзь   Іпуць   Прыпяць   Зах. Буг   Стыр   Гарынь   Убарць   Дзясна

Знак	Форма
○	УДА́РЫЦЬ
●	УДЫ́РЫЦЬ
⊖	УДЭ́РЫЦЬ
△	ВЫ́ЦЯЦЬ
▨	ЗДАЦЬ, ЗАДА́ЦЬ
✳	СТУ́КНУЦЬ

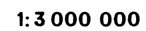
1:3 000 000

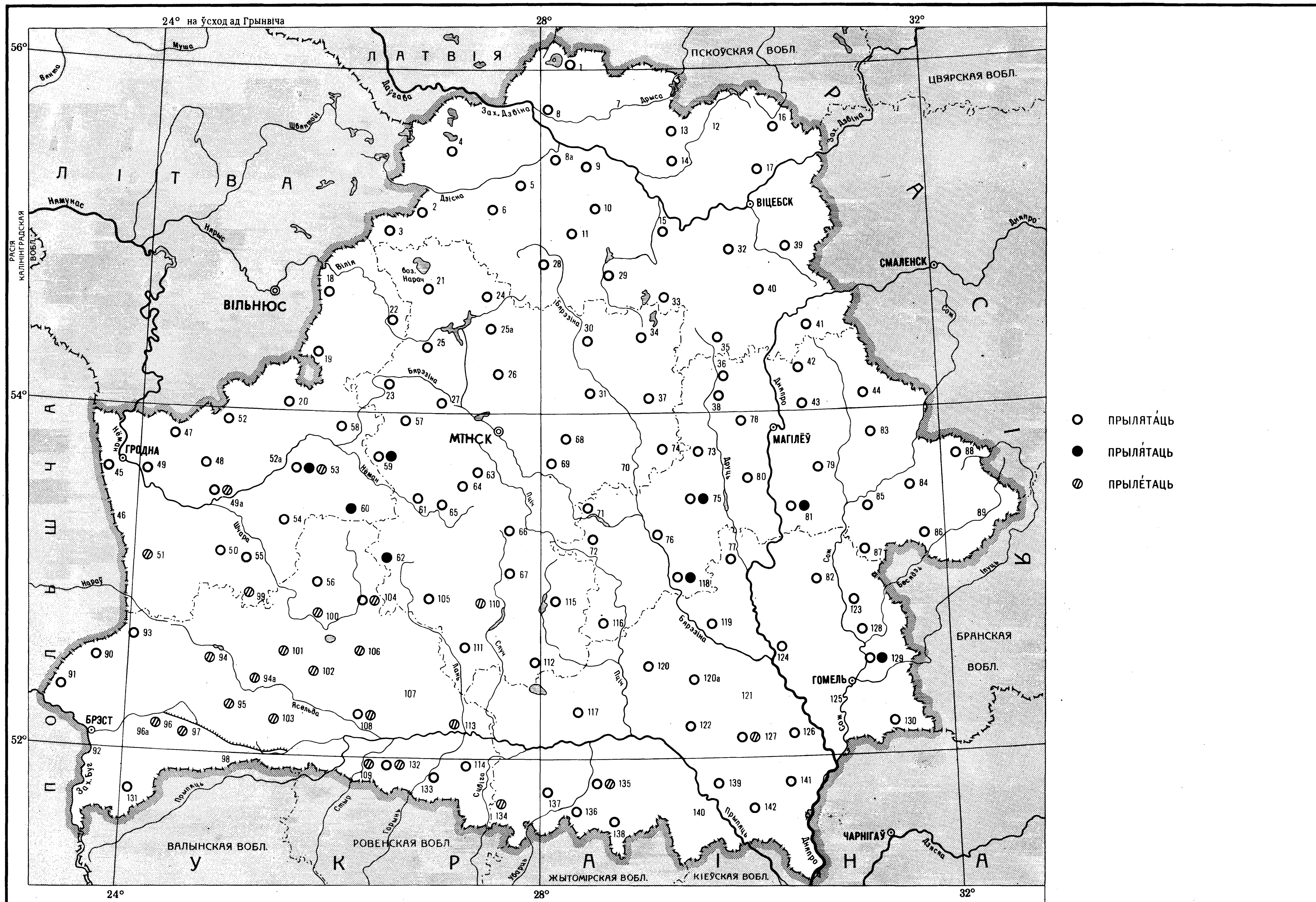
прылята́ць
прыля́таць
прыле́таць
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
СМАЛЕНСК
ВІЦЕБСК
ВІЛЬНЮС
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
24° на ўсход ад Грынвіча

1:3 000 000

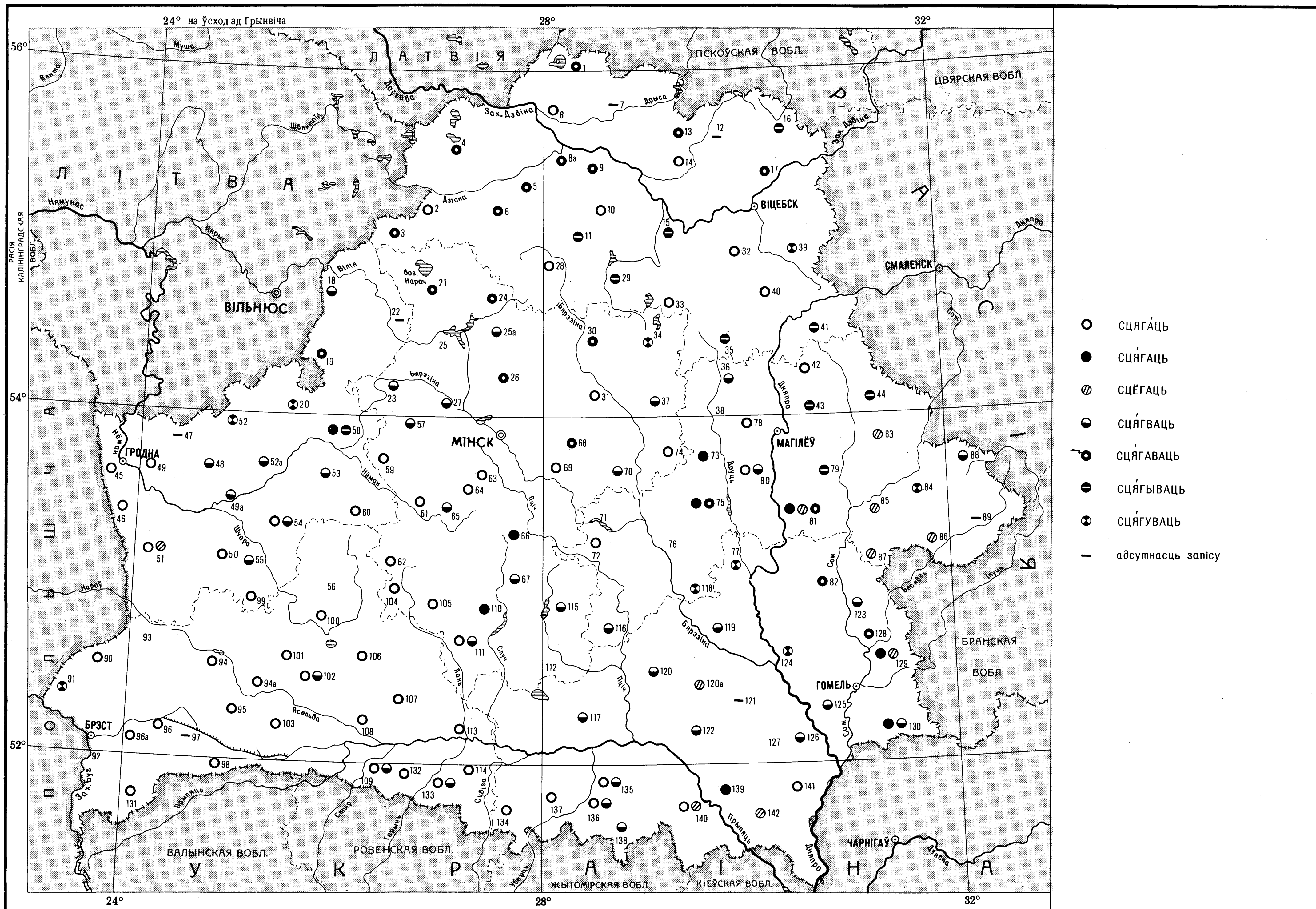
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
ЛАТВІЯ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
ЛІТВА
РАСІЯ
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
УКРАІНА
ПОЛЬШЧА
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
сцяга́ць
сця́гаць
сцёгаць
сця́гваць
сця́гаваць
сця́гываць
сця́гуваць
адсутнасць запісу

1:3 000 000

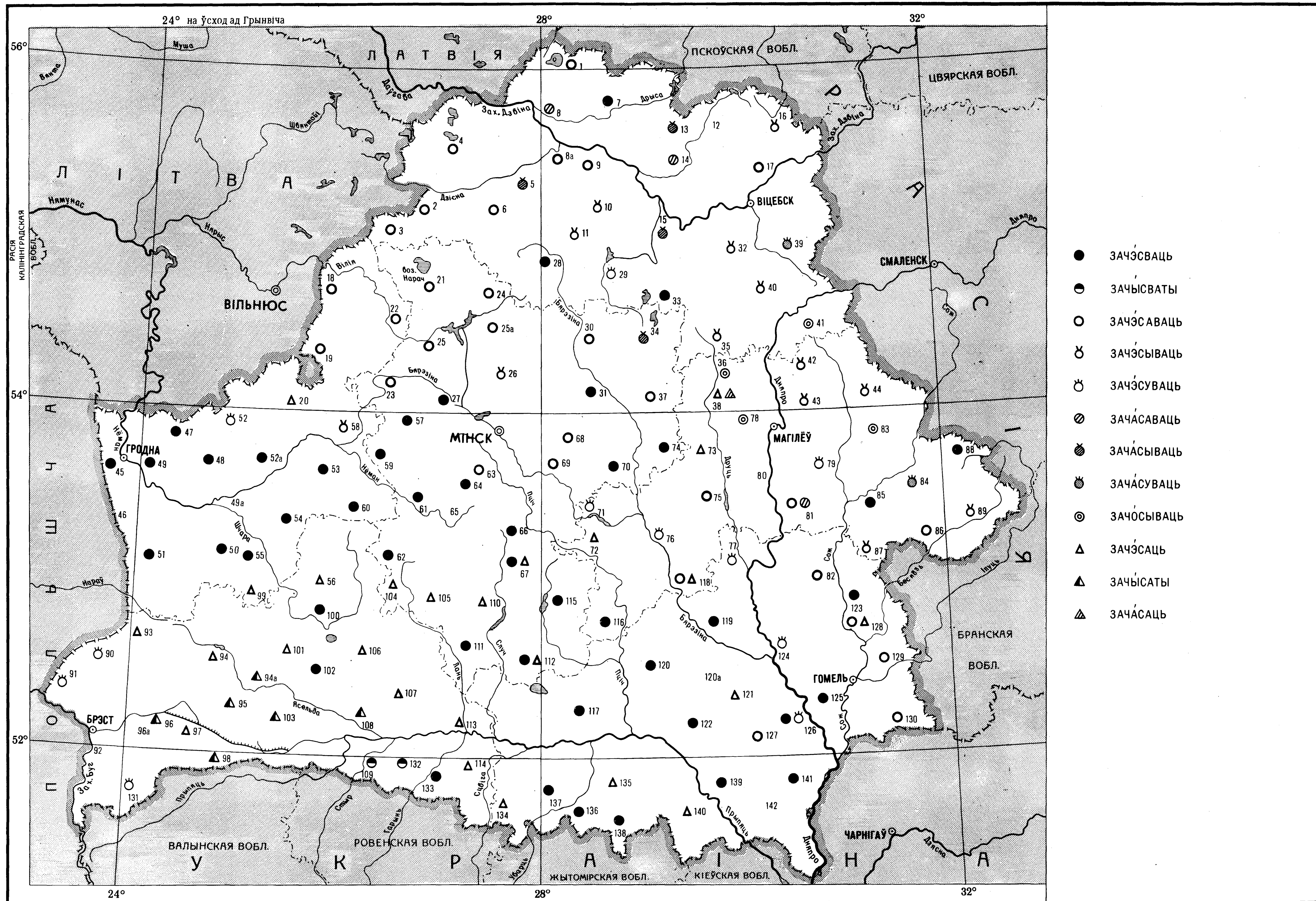
ЗАЧЭСВАЦЬ
ЗАЧЫСВАТЫ
ЗАЧЭСАВАЦЬ
ЗАЧЭСЫВАЦЬ
ЗАЧЭСУВАЦЬ
ЗАЧАСАВАЦЬ
ЗАЧАСЫВАЦЬ
ЗАЧАСУВАЦЬ
ЗАЧОСЫВАЦЬ
ЗАЧЭСАЦЬ
ЗАЧЫСАТЫ
ЗАЧАСАЦЬ
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
РАСІЯ
УКРАІНА
ПОЛЬШЧА
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°

1:3 000 000

АСНОВА ФОРМ ЦЯПЕРАШНЯГА ЧАСУ ДЗЕЯСЛОВА *ЗАЧЭСВАЦЬ*

Карта № 218

○	зачэ́саваю, зачэ́савае
◍	зача́саваю
◎	зачо́сываю
◓	зачы́сваю
△	зачэ́саю
◭	зача́саю
◮	зачы́саю

1:3 000 000

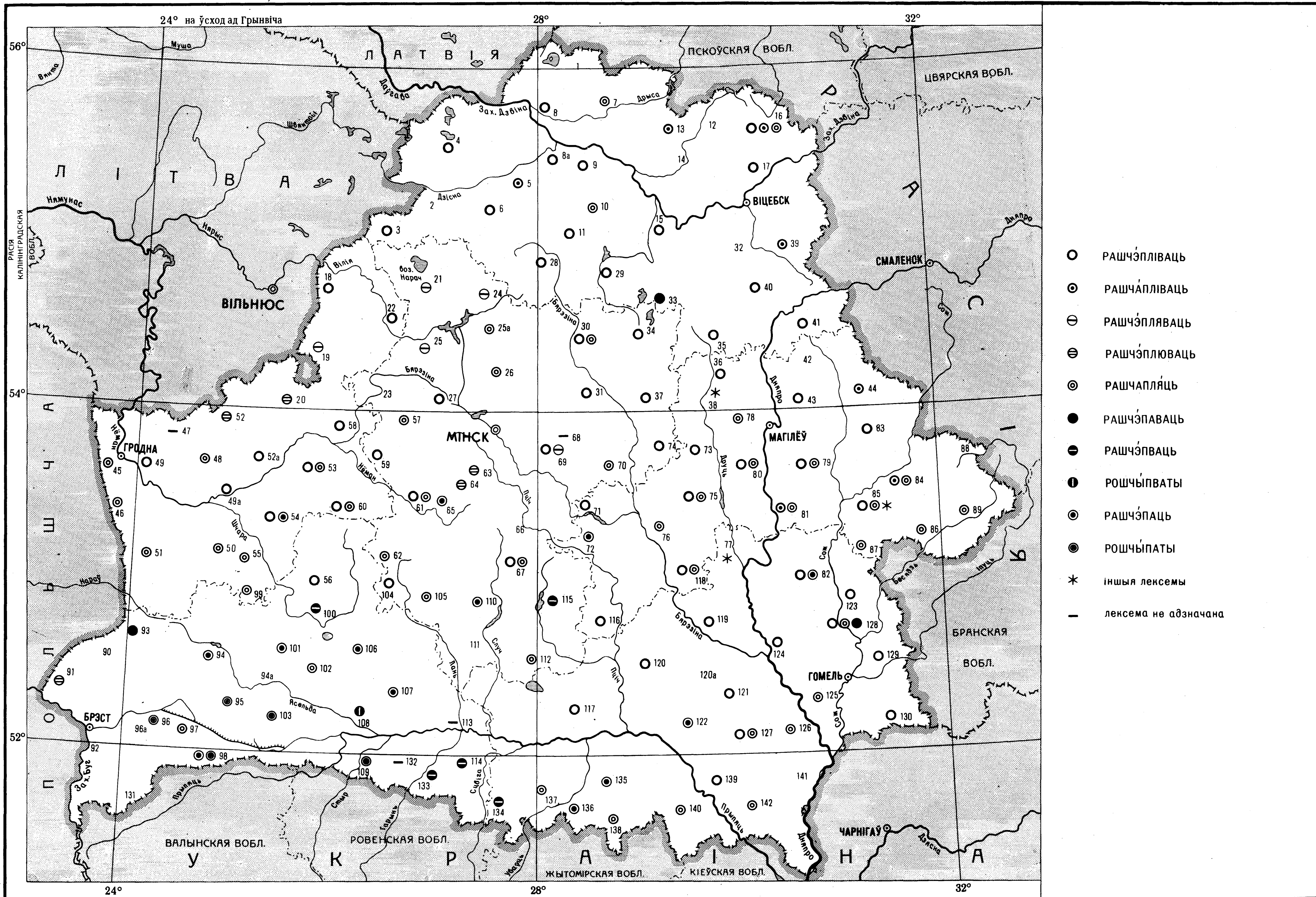
РАШЧЭ́ПЛІВАЦЬ
РАШЧА́ПЛІВАЦЬ
РАШЧЭ́ПЛЯВАЦЬ
РАШЧЭ́ПЛЮВАЦЬ
РАШЧАПЛЯ́ЦЬ
РАШЧЭ́ПАВАЦЬ
РАШЧЭ́ПВАЦЬ
РОШЧЫ́ПВАТЫ
РАШЧЭ́ПАЦЬ
РОШЧЫ́ПАТЫ
іншыя лексемы
лексема не адзначана
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ВІЛЬНЮС
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
24° на ўсход ад Грынвіча

1:3 000 000

НАЦІСК У ІНФІНІТЫВЕ ДЗЕЯСЛОВА *ВЫТРАСАЦЬ*

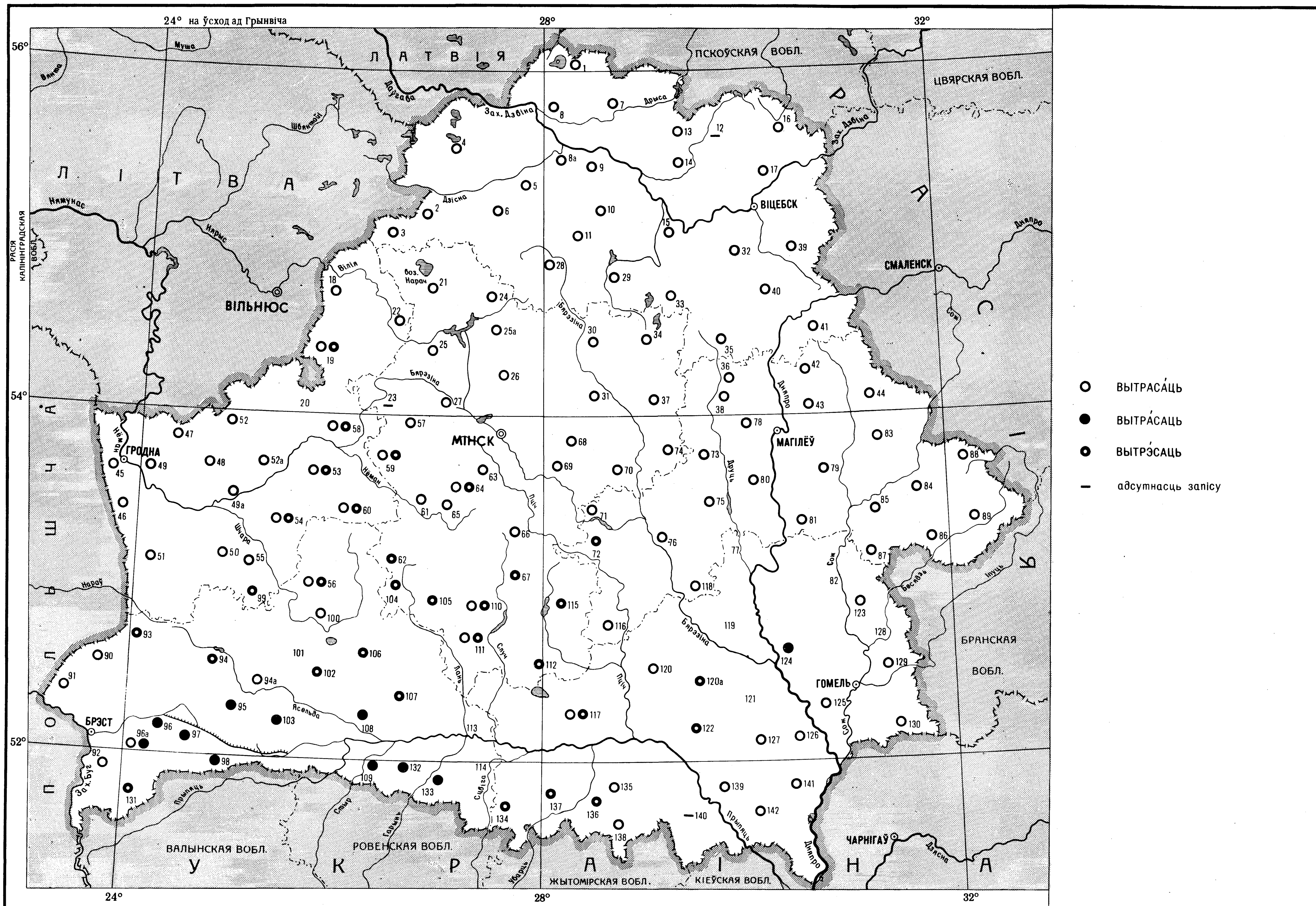

1: 3 000 000

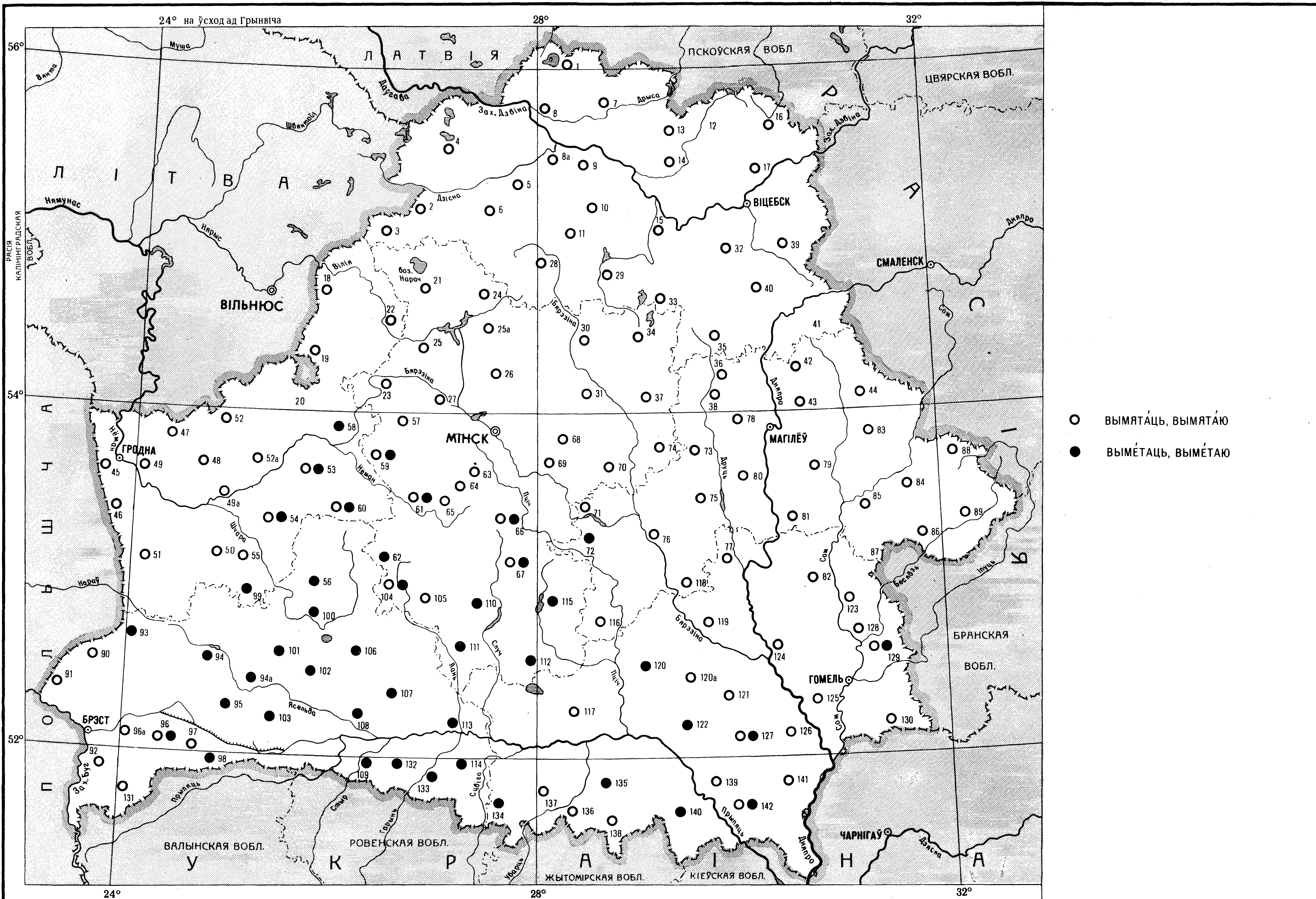

вымята́ць, вымята́ю
выме́тацць, выме́таю
1:3 000 000

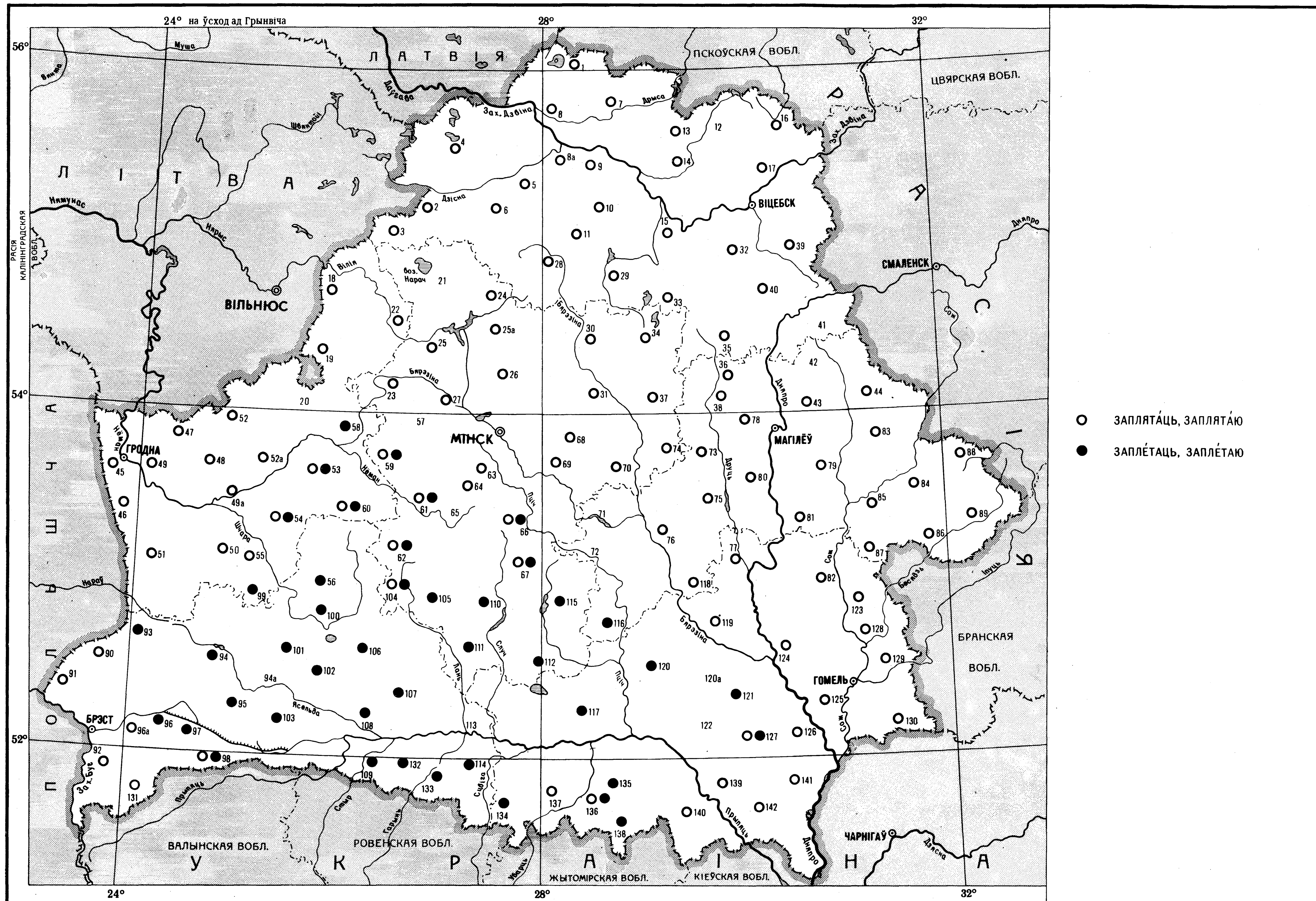

24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
ЛАТВІЯ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
ЛІТВА
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
МАГІЛЁЎ
ГРОДНА
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
ПОЛЬШЧА
РАСІЯ
УКРАІНА
ЗАПЛЯТА́ЦЬ, ЗАПЛЯТА́Ю
ЗАПЛЕ́ТАЦЬ, ЗАПЛЕ́ТАЮ

1:3 000 000

НАЦІСК У ФОРМАХ ДЗЕЯСЛОВА *НАГРАБАЦЬ*

Карта № 223

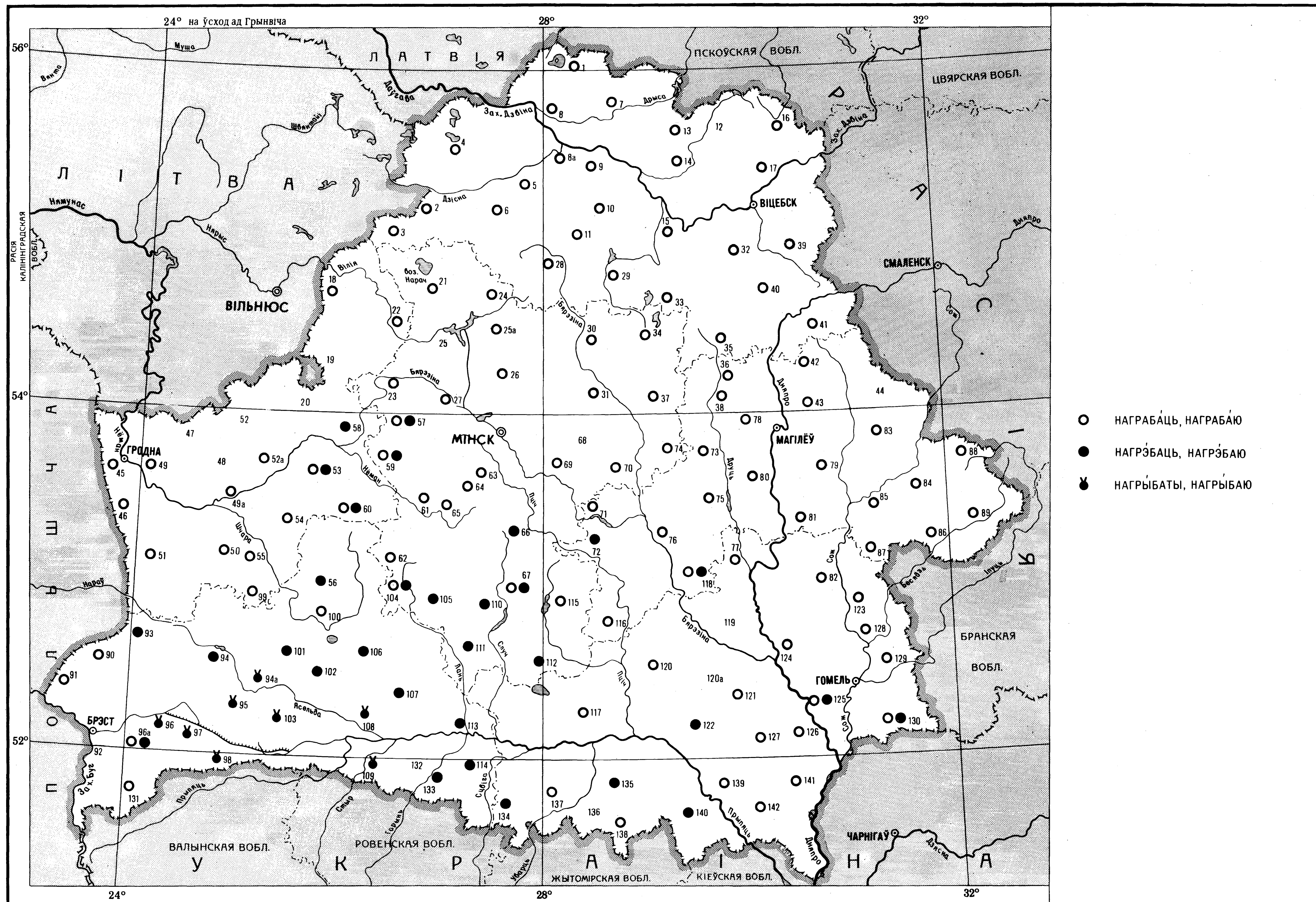

1:3 000 000

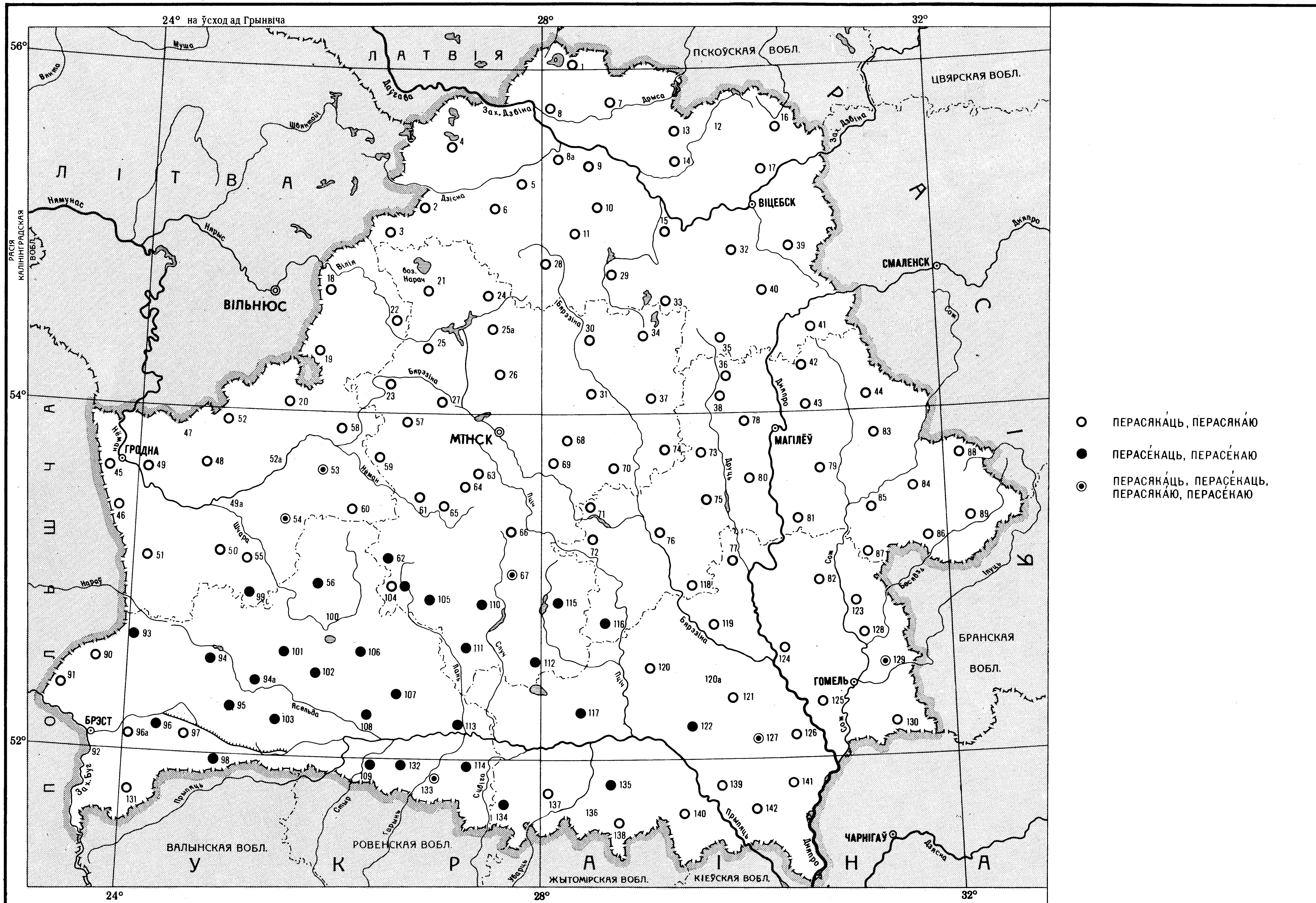
ПЕРАСЯКА́ЦЬ, ПЕРАСЯКА́Ю
ПЕРАСЕ́КАЦЬ, ПЕРАСЕ́КАЮ
ПЕРАСЯКА́ЦЬ, ПЕРАСЕ́КАЦЬ, ПЕРАСЯКА́Ю, ПЕРАСЕ́КАЮ
24° на ўсход ад Грынвіча
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ
СМАЛЕНСК
ВІЦЕБСК
ВІЛЬНЮС
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ПОЛЬШЧА
УКРАІНА
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
Зах. Дзвіна
Дняпро
Прыпяць
Бярэзіна
Сож
Нёман
Вілія
Дзісна
Друць
Пціч
Случ
Ясельда
Шчара
Зах. Буг
Нарач
воз. Нарач
56°
54°
52°
24°
28°
32°

1:3 000 000

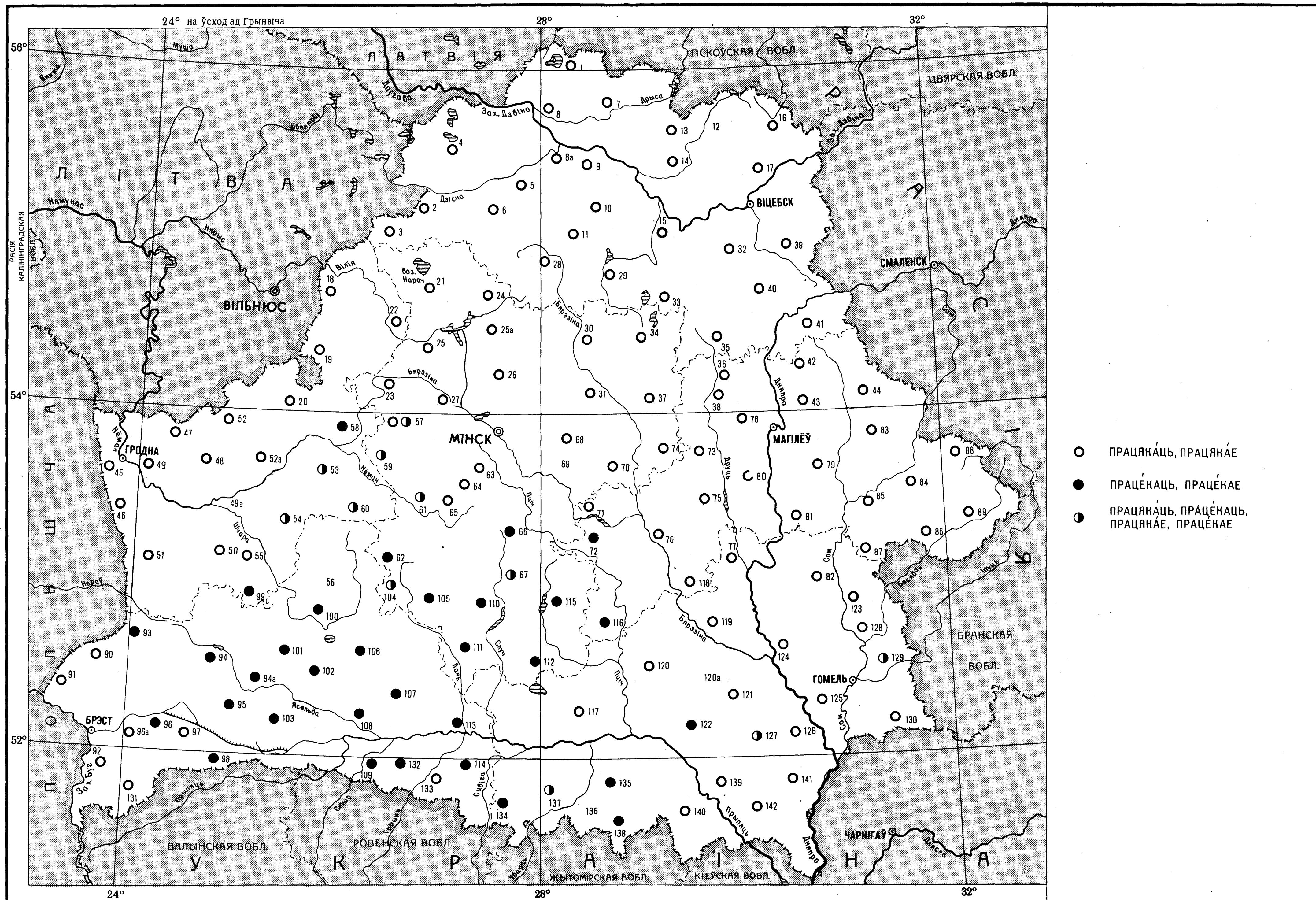
ПРАЦЯКА́ЦЬ, ПРАЦЯКА́Е
ПРАЦЕ́КАЦЬ, ПРАЦЕ́КАЕ
ПРАЦЯКА́ЦЬ, ПРАЦЕ́КАЦЬ, ПРАЦЯКА́Е, ПРАЦЕ́КАЕ
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ВІЛЬНЮС
ГРОДНА
МІНСК
ВІЦЕБСК
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
СМАЛЕНСК
ЧАРНІГАЎ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ
УКРАІНА
ПОЛЬШЧА
24° на ўсход ад Грынвіча
1:3 000 000

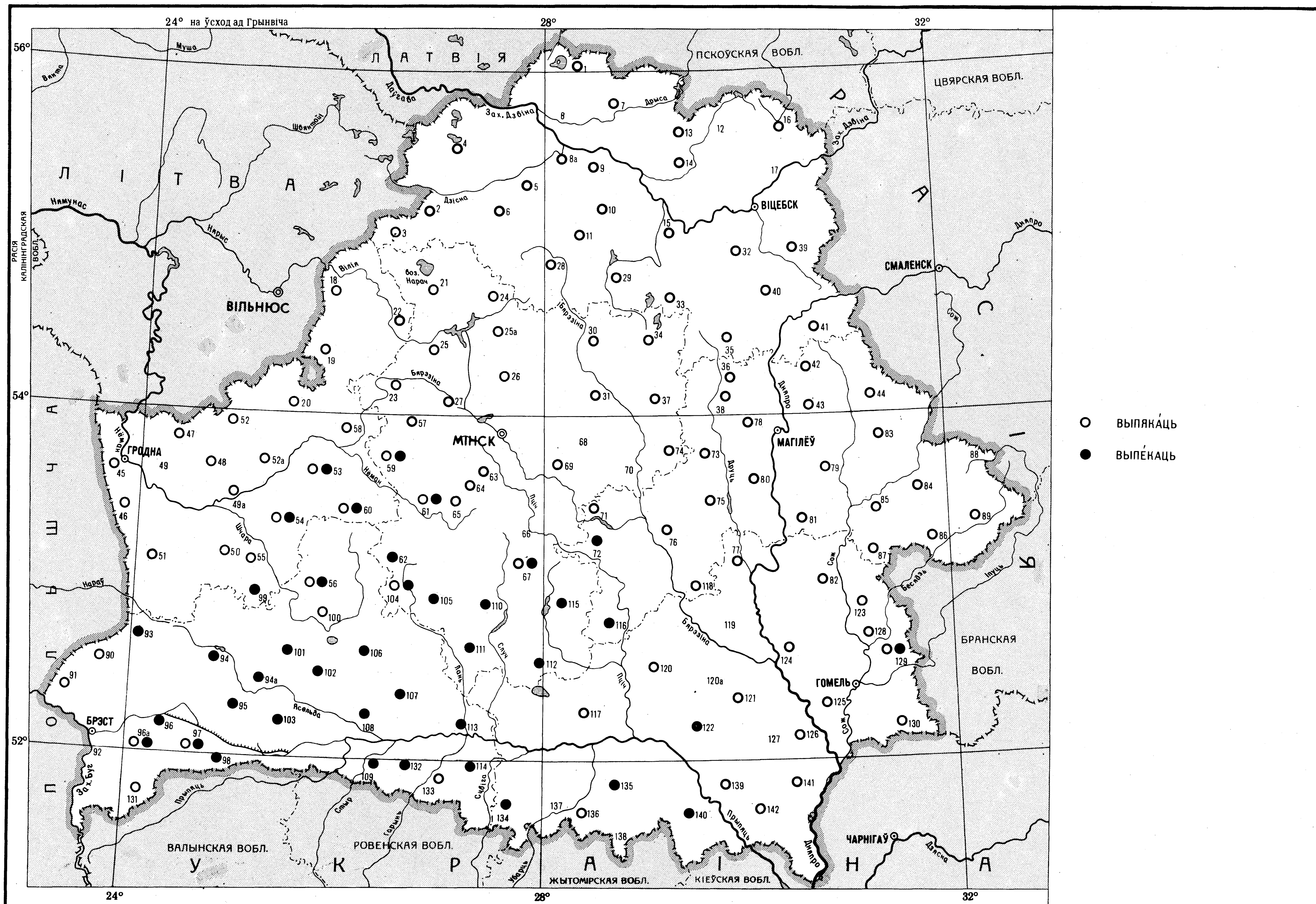
ВЫПЯКА́ЦЬ
ВЫПЕ́КАЦЬ
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ПОЛЬШЧА
РАСІЯ
УКРАІНА
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
МАГІЛЁЎ
ГРОДНА
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
24°

1:3 000 000

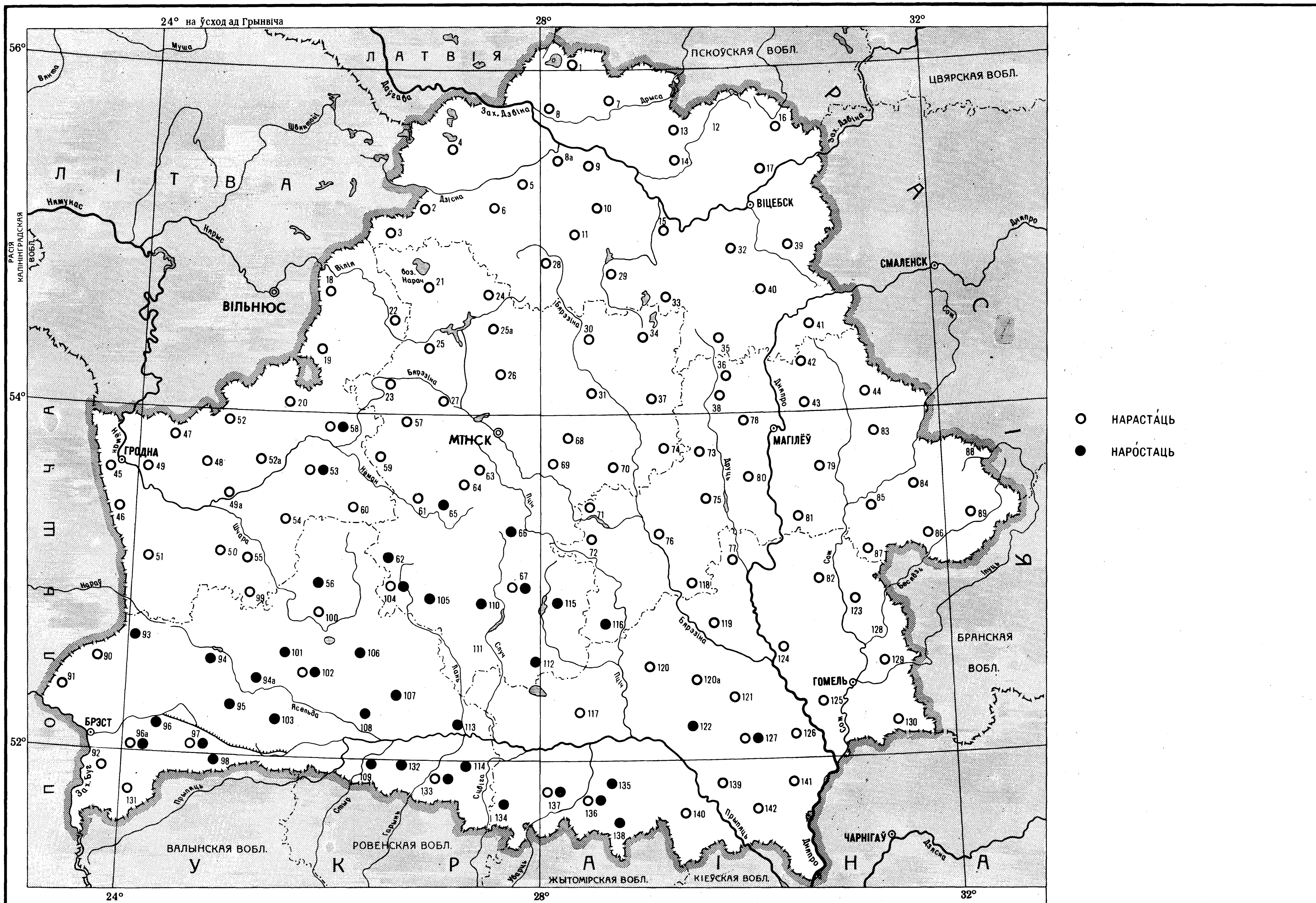
НАРАСТА́ЦЬ
НАРО́СТАЦЬ
ЛІТВА
ЛАТВІЯ
РАСІЯ
УКРАІНА
ПОЛЬШЧА
ВІЛЬНЮС
ГРОДНА
МІНСК
ВІЦЕБСК
МАГІЛЁЎ
СМАЛЕНСК
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
24° на ўсход ад Грынвіча

1:3 000 000

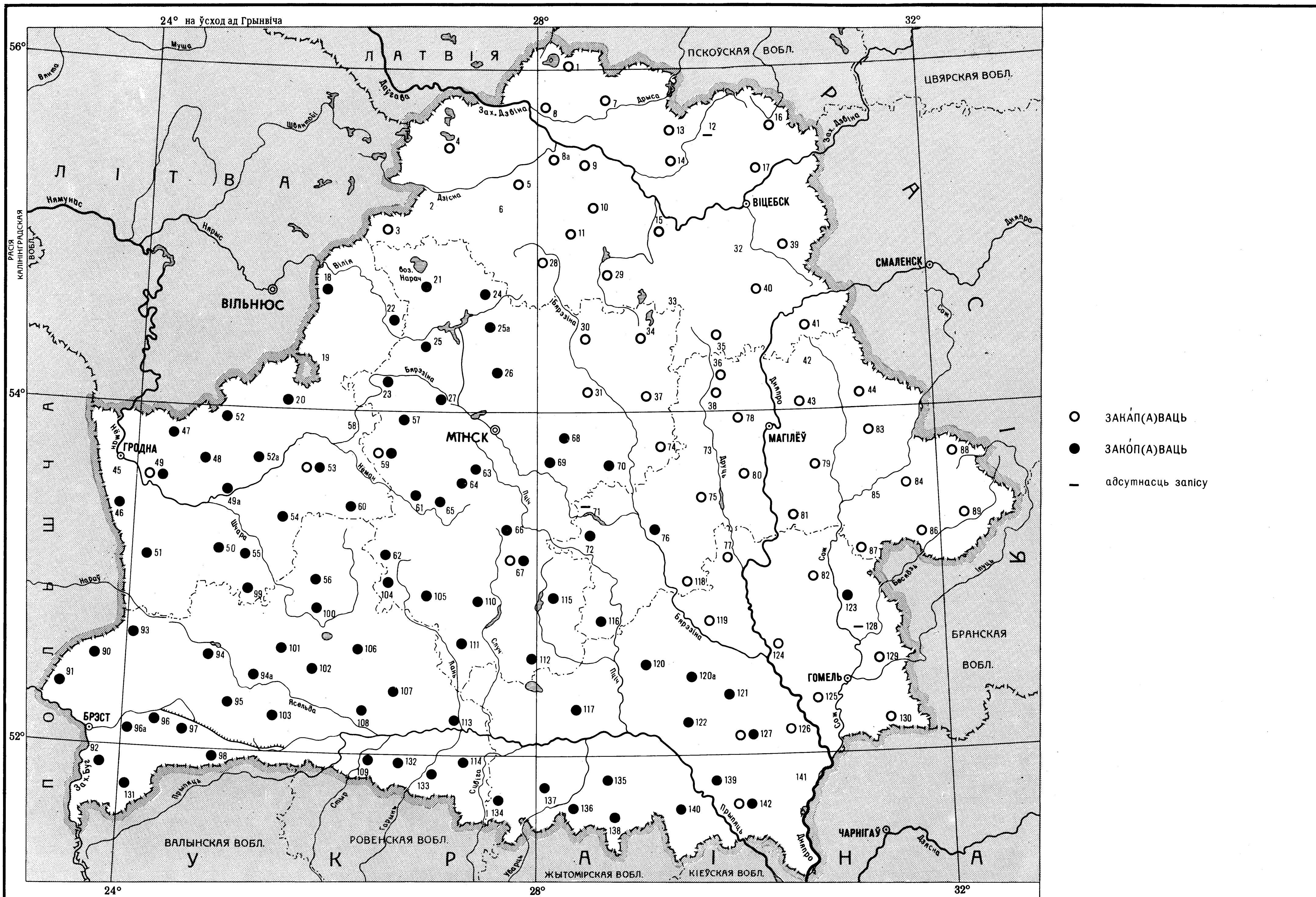
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ПОЛЬШЧА
УКРАІНА
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
Заx. Дзвіна
Дзвіна
Нямунас
Нярыс
Вілія
Бярэзіна
Нёман
Шчара
Ясельда
Прыпяць
Дняпро
Сож
Друць
Птіч
Случ
Зах. Буг
Дзісна
Дрыса
Іпуць
Беседзь
Стыр
Горынь
Случ
Убарць
Дзясна
воз. Нарач
Мядзелка
Ловаць
ЗАКА́П(А)ВАЦЬ
ЗАКО́П(А)ВАЦЬ
адсутнасць запісу

1: 3 000 000

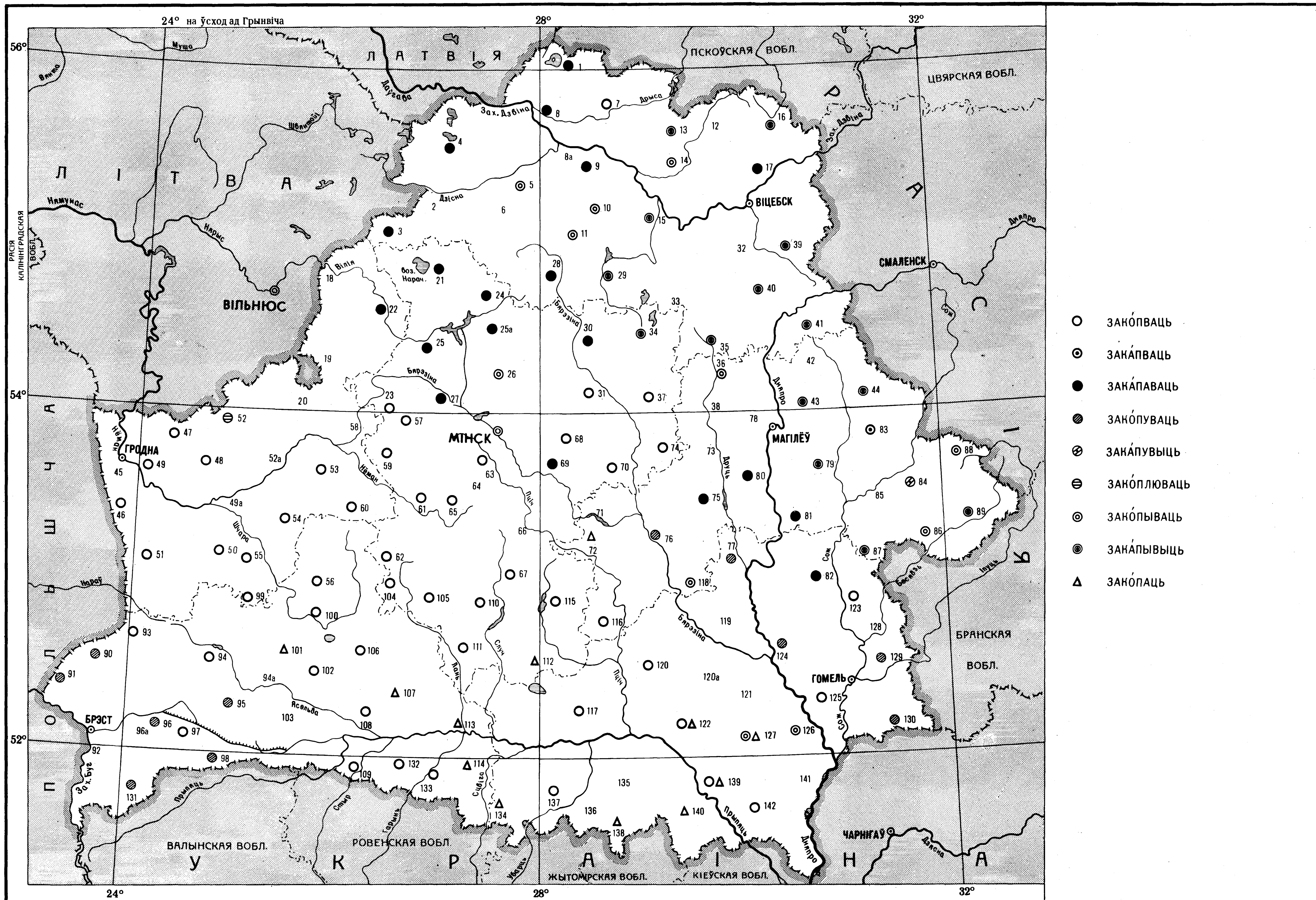
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
РАСЕЯ
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ПОЛЬШЧА
УКРАІНА
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
Зах. Дзвіна
Дзвіна
Дрыса
Дзісна
Вілія
Нарач
Бярэзіна
Нёман
Шчара
Ясельда
Прыпяць
Случ
Птыч
Друць
Дняпро
Сож
Іпуць
Беседзь
Зах. Буг
Гарынь
Стыр
Убарць
Дзясна
воз. Нарач.
Нямунас
Нярыс
Вілія
Мушa
Вента
Швянтойі
Даўгава
Нараў
Лань
Цна
Сцвіга
Зах. Буг
1:3 000 000
ЗАКОПВАЦЬ
ЗАКАПВАЦЬ
ЗАКАПАВАЦЬ
ЗАКОПУВАЦЬ
ЗАКАПУВЫЦЬ
ЗАКОПЛЮВАЦЬ
ЗАКОПЫВАЦЬ
ЗАКАПЫВЫЦЬ
ЗАКОПАЦЬ

АСНОВА ФОРМ ЦЯПЕРАШНЯГА ЧАСУ ДЗЕЯСЛОВА *ЗАКОПВАЦЬ*

○ ЗАКА́ПАВАЮ

⊖ ЗАКА́ПУВУЮ

● ЗАКА́ПАЮ

◒ ЗАКА́ПУЮ

⏀ ЗАКО́ПЛЮЮ

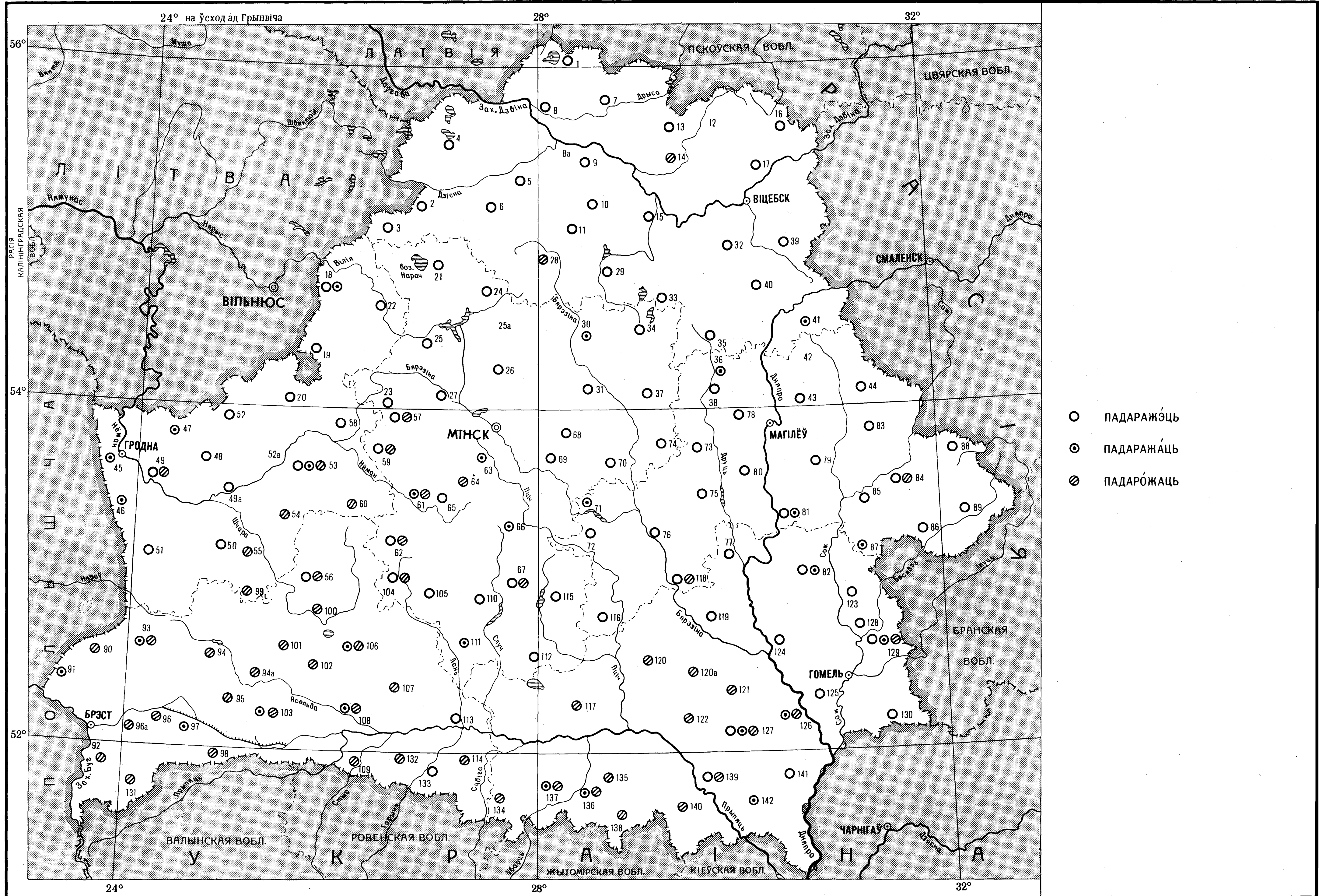
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
РАСІЯ
ПОЛЬШЧА
УКРАІНА
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
СМАЛЕНСК
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
Зах. Дзвіна
Дзісна
Дрыса
Вілія
Нямунас
Нярыс
Бярэзіна
Дняпро
Друць
Сож
Іпуць
Бесядзь
Прыпяць
Пціч
Случ
Ясельда
Шчара
Нёман
Зах. Буг
Нараў
Лань
Стыр
Гарынь
Убарць
Сцвіга
Дзясна
воз. Нарач
ПАДАРАЖЭ́ЦЬ
ПАДАРАЖА́ЦЬ
ПАДАРО́ЖАЦЬ
1:3 000 000

НАЦІСК У ФОРМАХ ДЗЕЯСЛОВА *ПАДЗЕША́ВЕ́ЦЬ*

○ ПАДЗЕШАВЕ́ЦЬ

● ПАДЗЯШЭ́ВЕЦЬ

△ ПАТАНЕ́ЦЬ

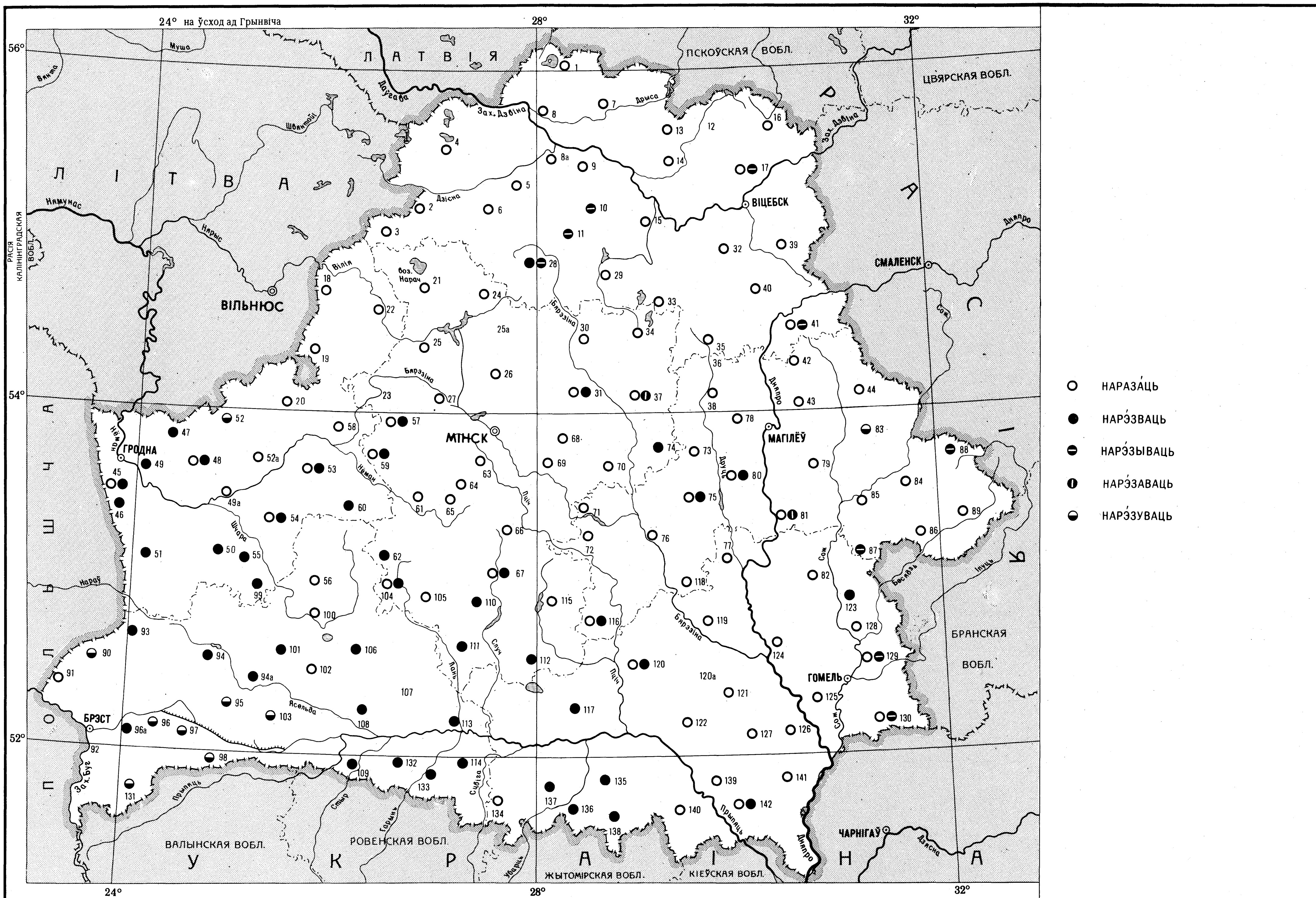
НАРАЗА́ЦЬ
НАРЭ́ЗВАЦЬ
НАРЭ́ЗЫВАЦЬ
НАРЭ́ЗАВАЦЬ
НАРЭ́ЗУВАЦЬ
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ПОЛЬШЧА
УКРАІНА
РАСІЯ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
СМАЛЕНСК
ВІЦЕБСК
ВІЛЬНЮС
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
24° на ўсход ад Грынвіча
1:3 000 000

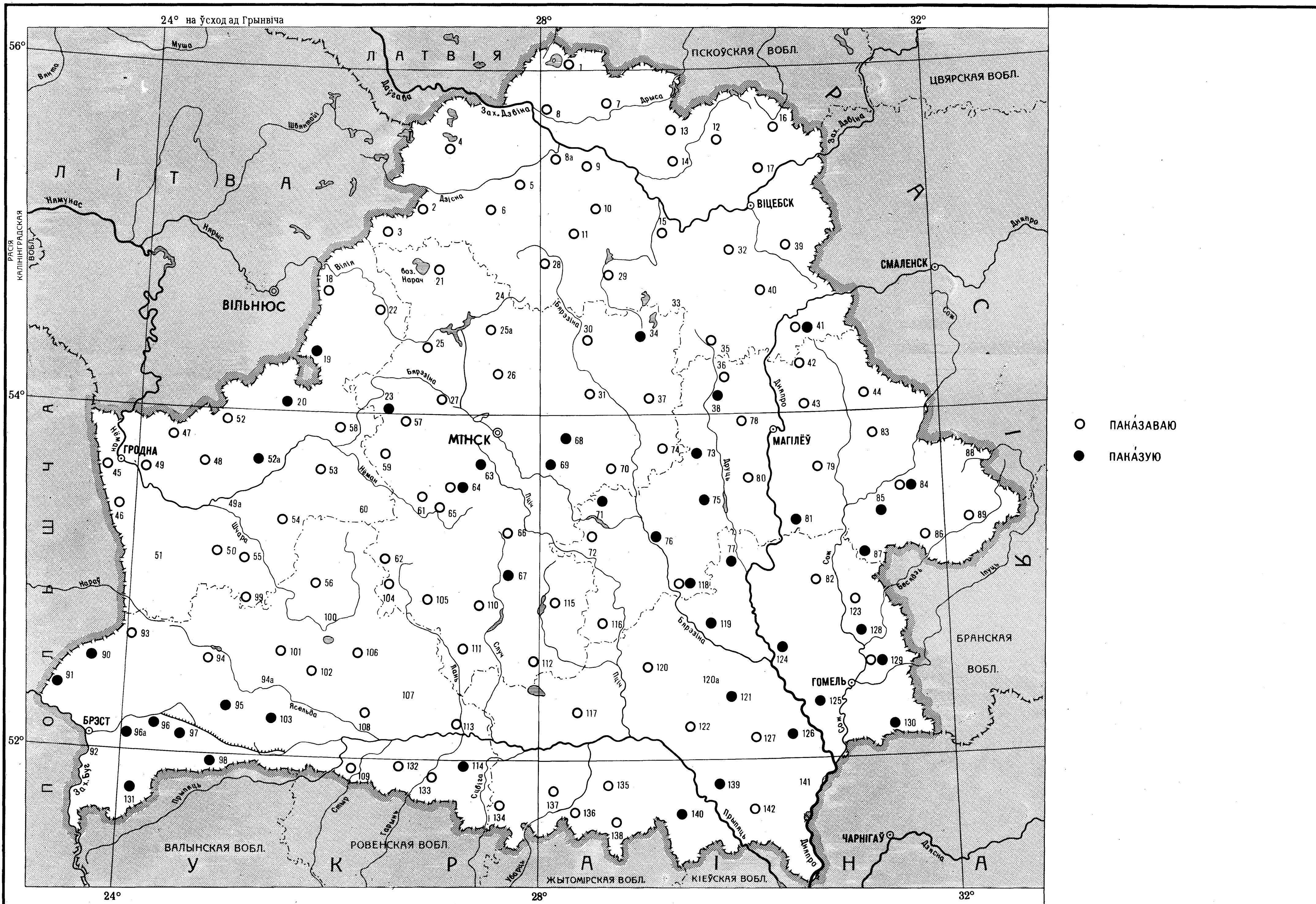
ПАКА́ЗВАЮ
ПАКАЗУ́Ю
1:3 000 000
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ПОЛЬШЧА
РАСІЯ
УКРАІНА
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°

АСНОВА ІНФІНІТЫВА ДЗЕЯСЛОВАЎ *ЗАЧЭПЛІВАЦЬ, ЗАШЧЭПЛІВАЦЬ*

- ○ ЗАЧЭ́ПЛІВАЦЬ
- ЗАЧА́ПЛІВАЦЬ
- ЗАЧЭ́ПЛЯВАЦЬ
- ЗАЧЭ́ПЛЮВАЦЬ
- ЗАЧЭ́ПВАЦЬ
- ЗАЧЭ́ПАЦЬ
- ● ЗАЧАПЛЯ́ЦЬ

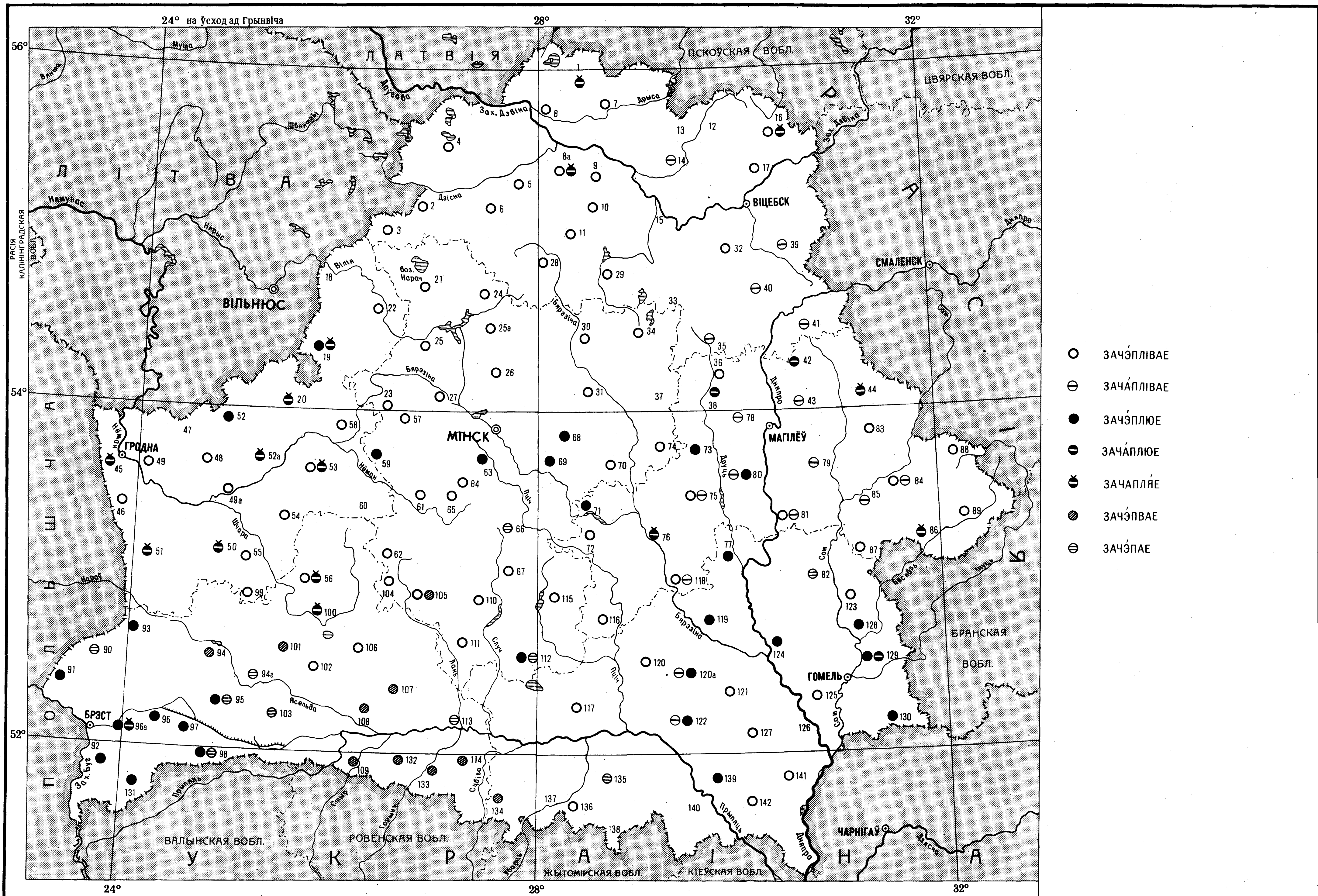

ЗАЧЭ́ПЛІВАЕ
ЗАЧА́ПЛІВАЕ
ЗАЧЭ́ПЛЮЕ
ЗАЧА́ПЛЮЕ
ЗАЧАПЛЯ́Е
ЗАЧЭ́ПВАЕ
ЗАЧЭ́ПАЕ
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
МАГІЛЁЎ
ГРОДНА
БРЭСТ
ГОМЕЛЬ
ЧАРНІГАЎ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
УКРАІНА
24° на ўсход ад Грынвіча

1:3 000 000

АСНОВА ІНФІНІТЫВА ДЗЕЯСЛОВА *ПРАЦЭДЖВАЦЬ*

24° на ўсход ад Грынвіча

- ○ ПРАЦЭ́ДЖВАЦЬ
- ⊙ ПРАЦА́ДЖВАЦЬ
- ПРАЦЫ́ЖВАЦЬ
- ● ПРАЦЭ́ДЖАВАЦЬ
- ПРАЦА́ДЖАВАЦЬ
- ПРАЦА́ДЖЫВАЦЬ
- ПРАЦЭ́ДЖЫВАЦЬ
- ◎ ПРЫЦА́ДЖУВАЦЬ
- ◎ ПРАЦІ́ДЖУВАТЫ
- ✳ ПРАЦАДЖА́ЦЬ

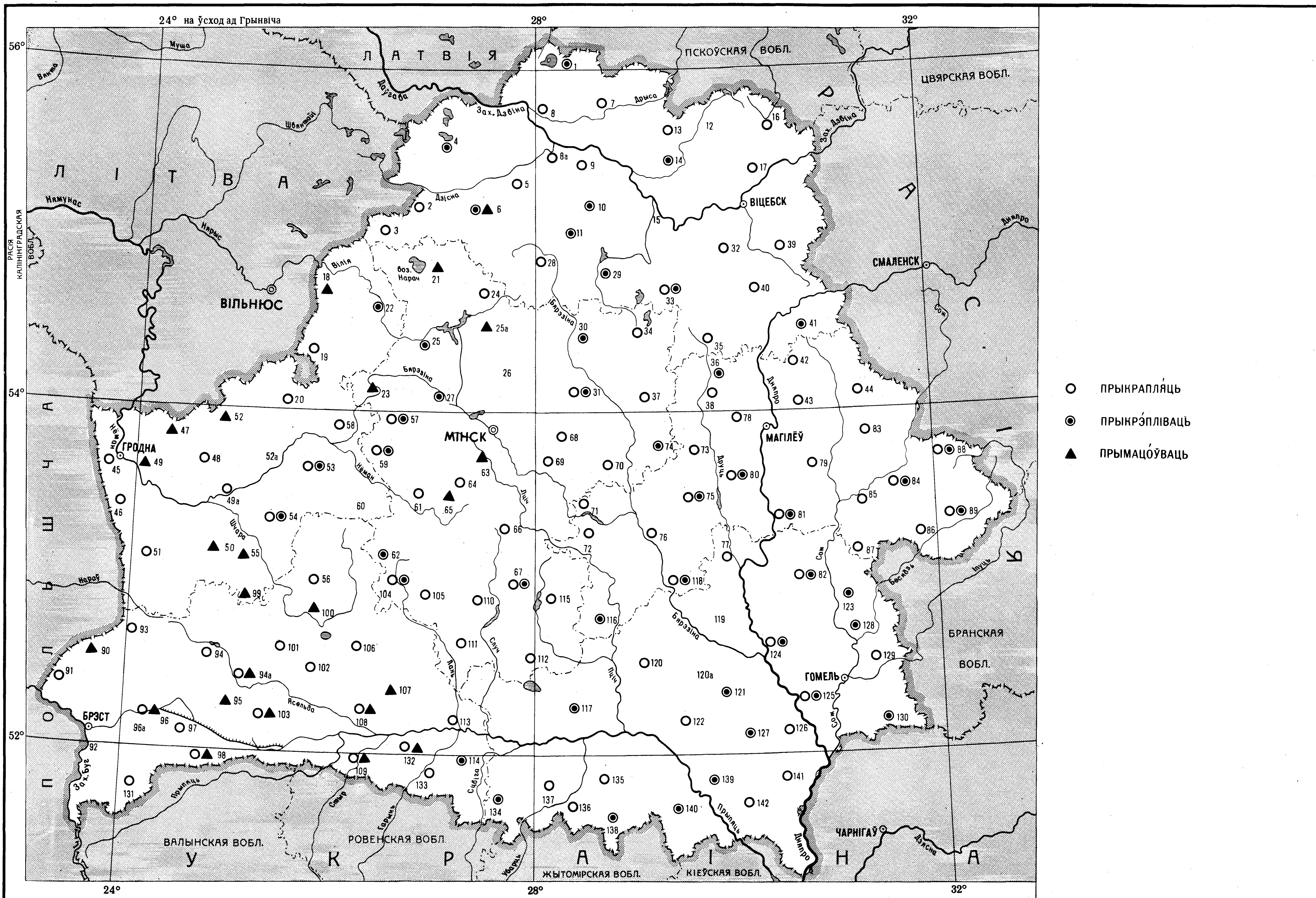

24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
ПОЛЬШЧА
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
УКРАІНА
Зах. Дзвіна
Дзісна
Дрыса
Вілія
воз. Нарач
Бярэзіна
Дняпро
Сож
Нёман
Шчара
Прыпяць
Зах. Буг
Ясельда
Случ
Пціч
Друць
Іпуць
Бесядзь
Сож
ПРЫКРАПЛЯ́ЦЬ
ПРЫКРЭ́ПЛІВАЦЬ
ПРЫМАЦО́ЎВАЦЬ

1:3 000 000

ПАШЫРЭННЕ ДЗЕЯСЛОВА *АДКРОІЦЬ* (сала)

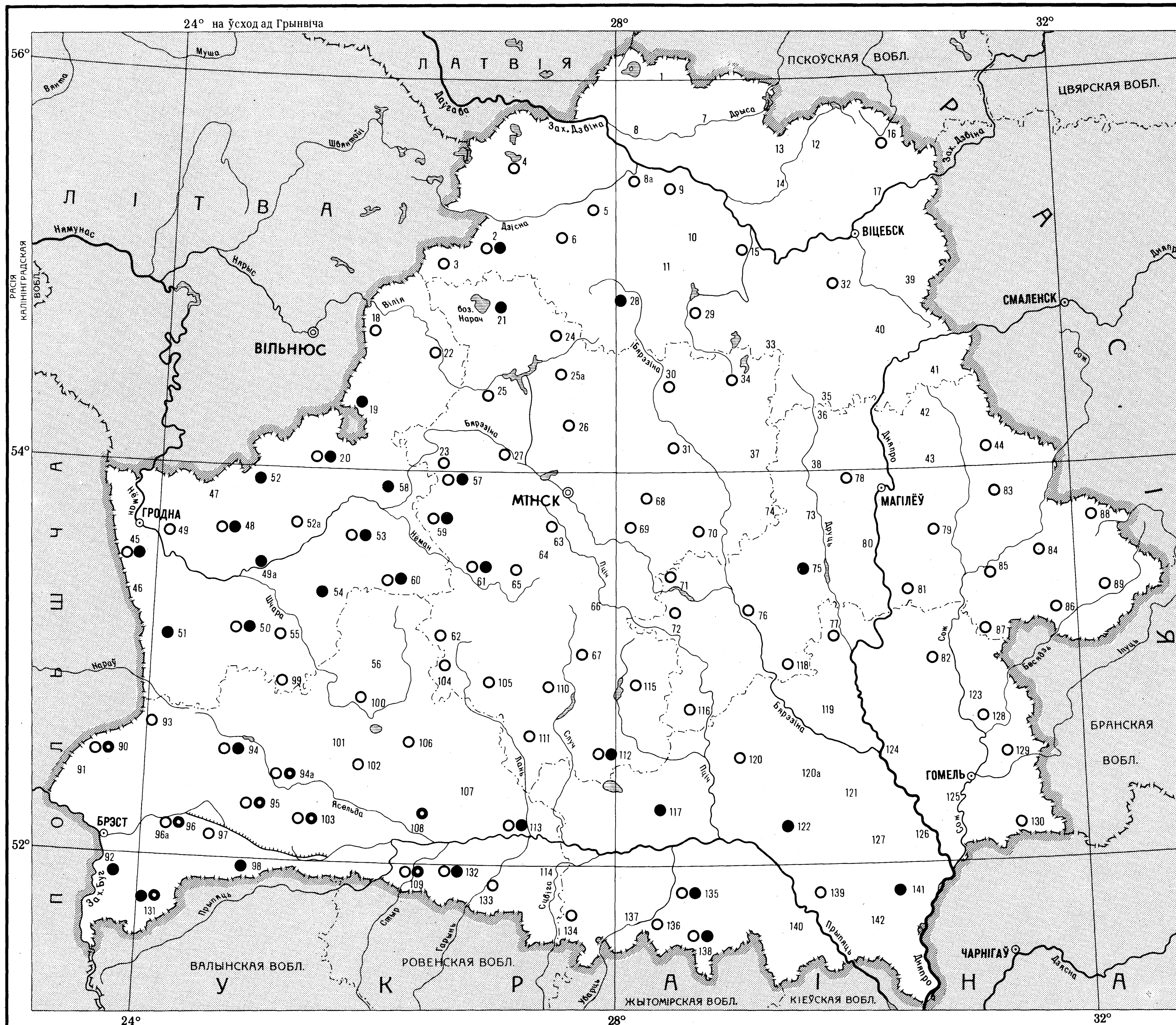

○ АДКРОІЦЬ

● УКРОІЦЬ

◉ ВКРОІТЫ

1: 3 000 000

ПАШЫРЭННЕ ДЗЕЯСЛОВАЎ *НАРЭ́ЗАЦЬ, УРЭ́ЗАЦЬ* (сечкі)

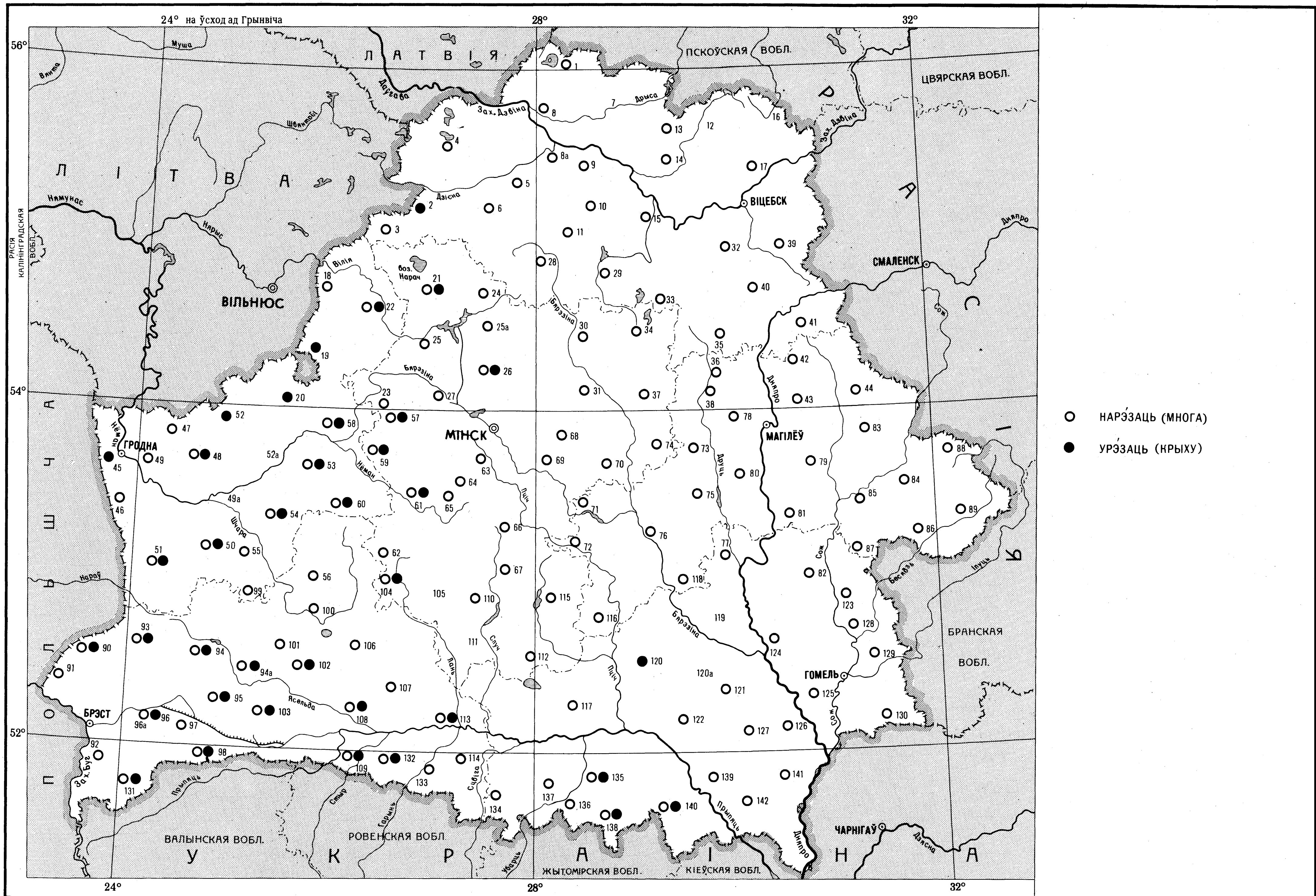

1:3 000 000

ПАШЫРЭННЕ ФОРМ *УЛАМА́ЦЦА, УЛАМІ́ЦЦА*

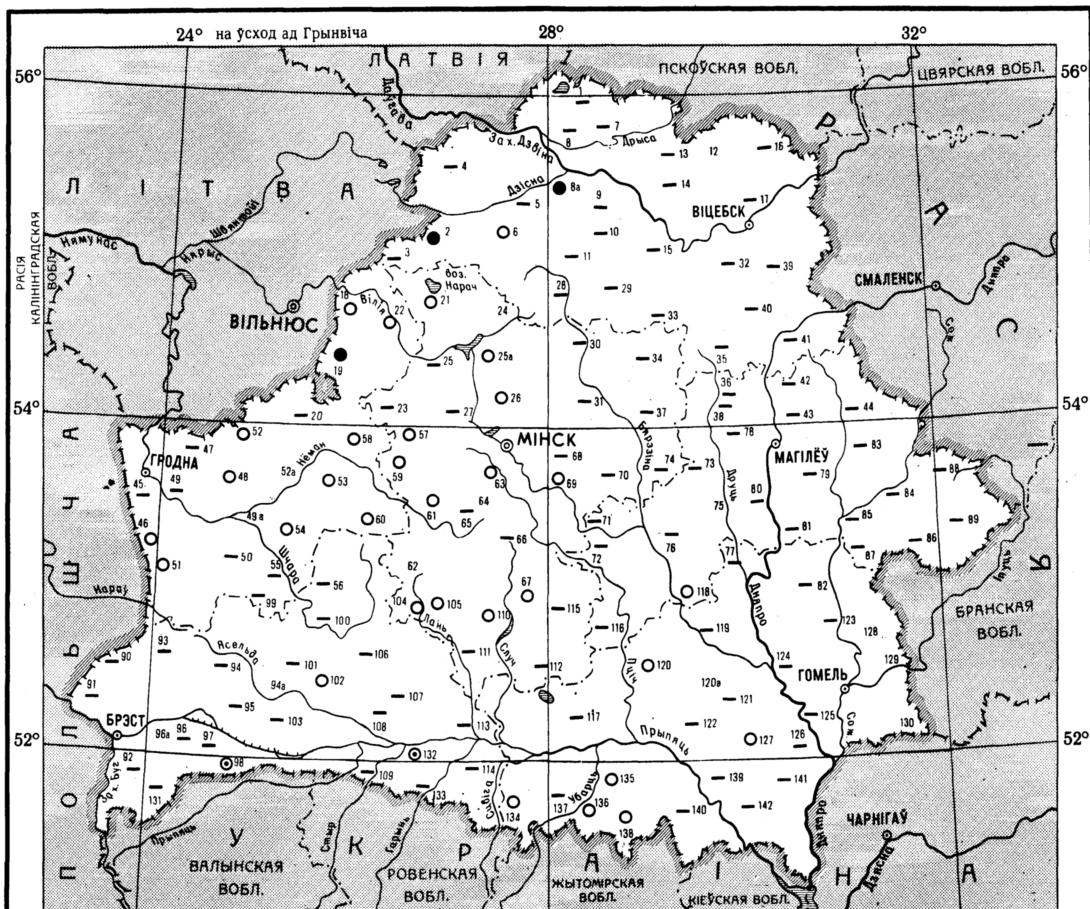

○ УЛАМА́ЎСЯ (МОСТ)

⊙ ВЛАМА́ВСЯ

● УЛАМІ́ЎСЯ

– адсутнасць у адказах утварэння з прыстаўкай У-(В-)

1:5 000 000

ПРАЛАМА́ЎСЯ, ПРАЛАМІ́ЎСЯ (пра частку пралому)

Карта №242

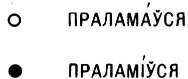

1:5 000 000

○ ПАХАДЗІЦЬ

⊖ ПАХАДЖУВАЦЬ

● ПАПАХАДЗІЦЬ

⊖ ПАПАХОДЖВАЦЬ

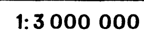

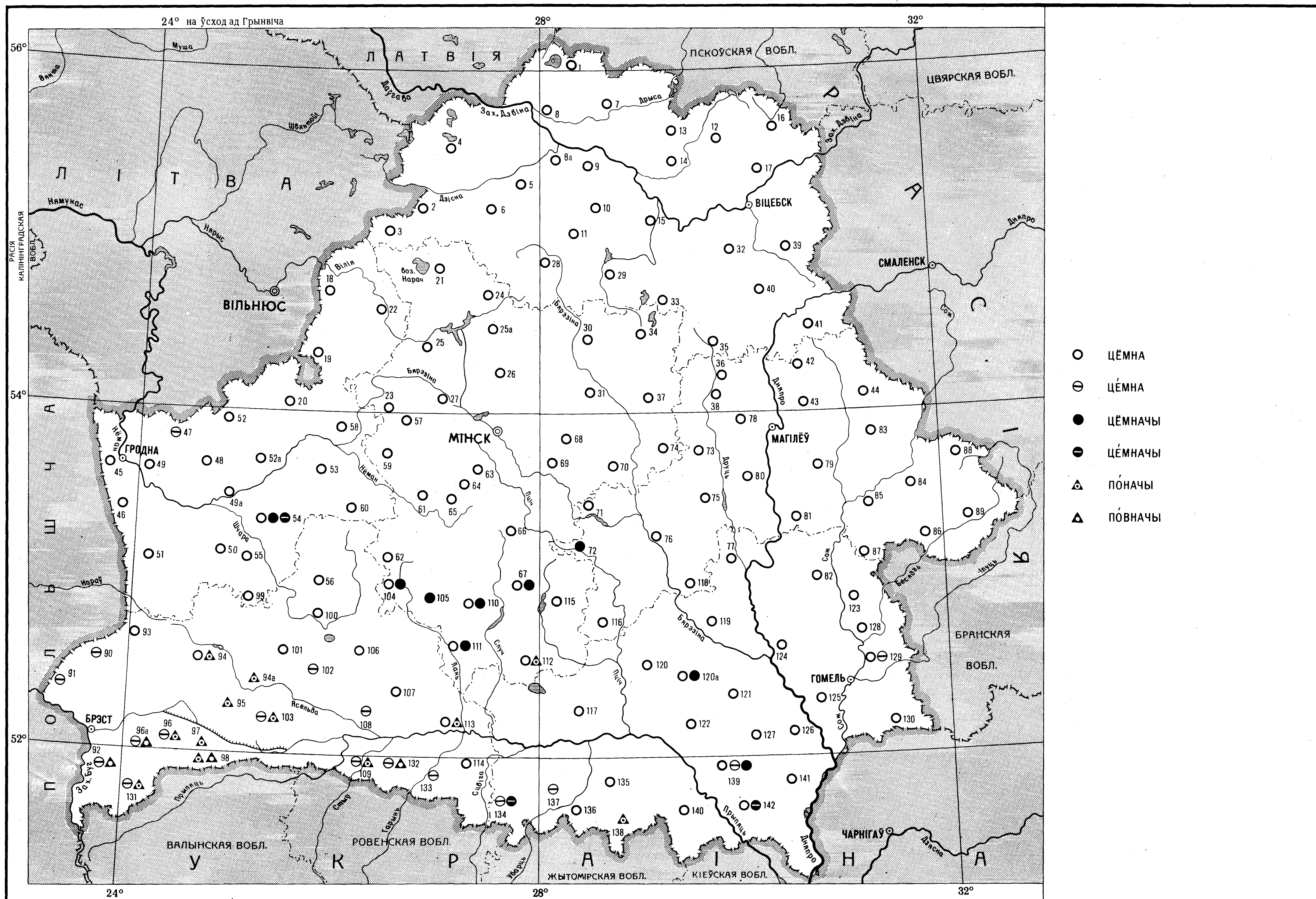
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
ЛІТВА
ВІЛЬНЮС
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ПОЛЬШЧА
РАСІЯ
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
УКРАІНА
ЦЁМНА
ЦЕ́МНА
ЦЁМНАЧЫ
ЦЕ́МНАЧЫ
ПО́НАЧЫ
ПО́ВНАЧЫ

1:3 000 000

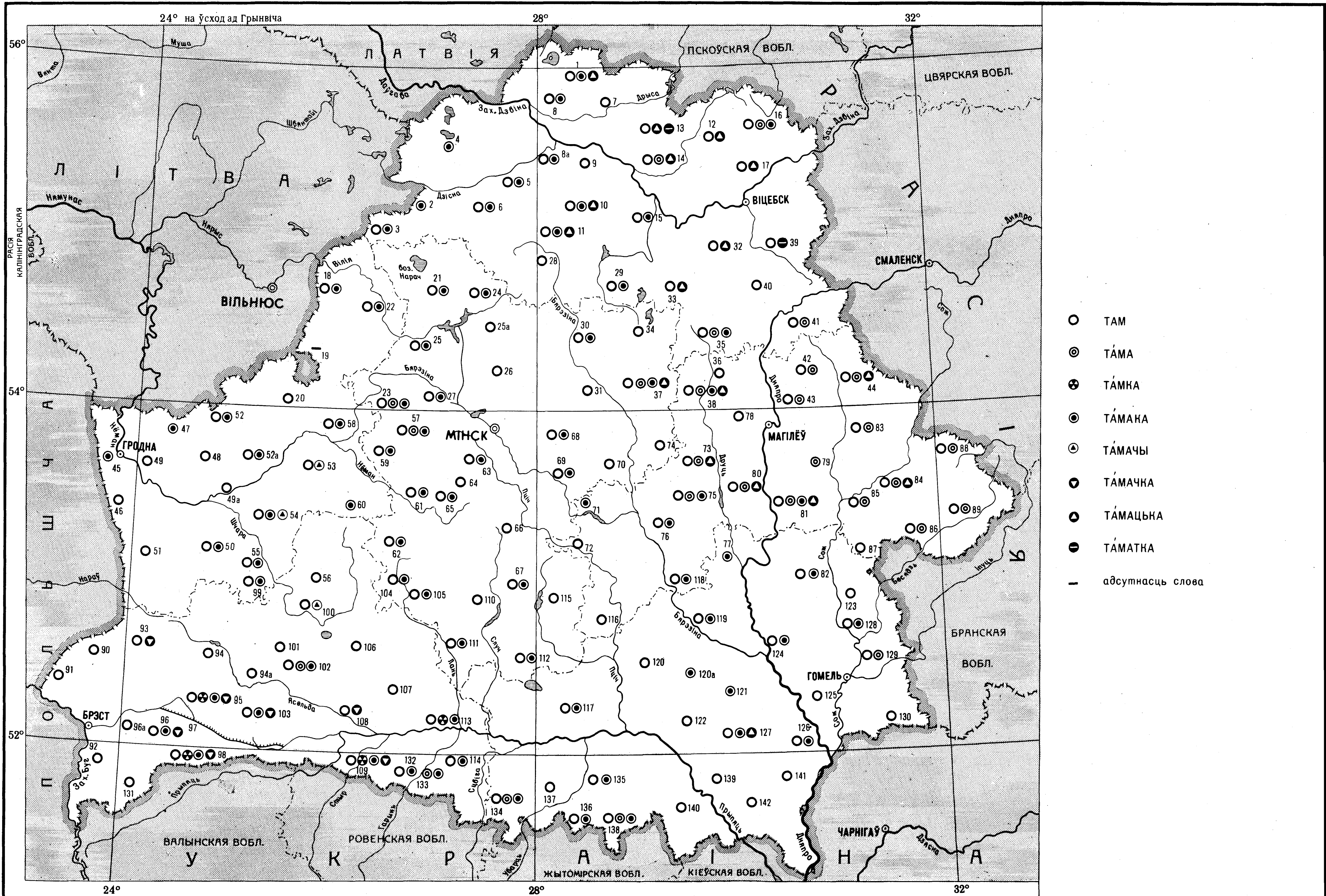
ТАМ
ТА́МА
ТА́МКА
ТА́МАКА
ТА́МАЧЫ
ТА́МАЧКА
ТА́МАЦЬКА
ТА́МАТКА
адсутнасць слова
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
РАСІЯ
УКРАІНА
ПОЛЬШЧА
ВІЛЬНЮС
ГРОДНА
МІНСК
ВІЦЕБСК
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
СМАЛЕНСК
ЧАРНІГАЎ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°

1:3 000 000

СЛОВА *ЦЯПЕР* І ЯГО ВАРЫЯНТЫ

Карта № 246

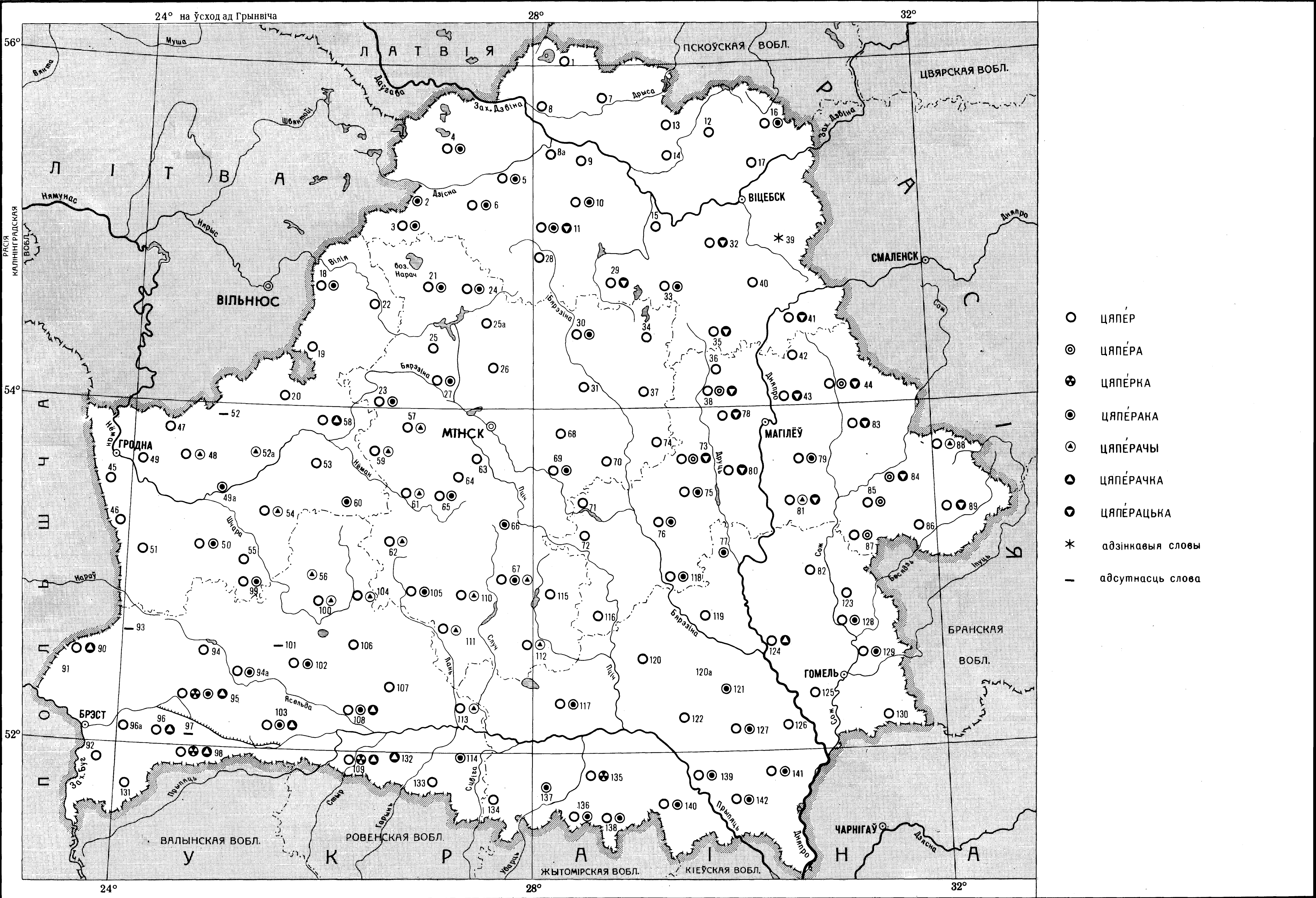

1: 3 000 000

ПАШЫРЭННЕ СЛОВА *ЦЁНГЛЕ (ЦЁНГЛЕЧЫ)*

Карта №247

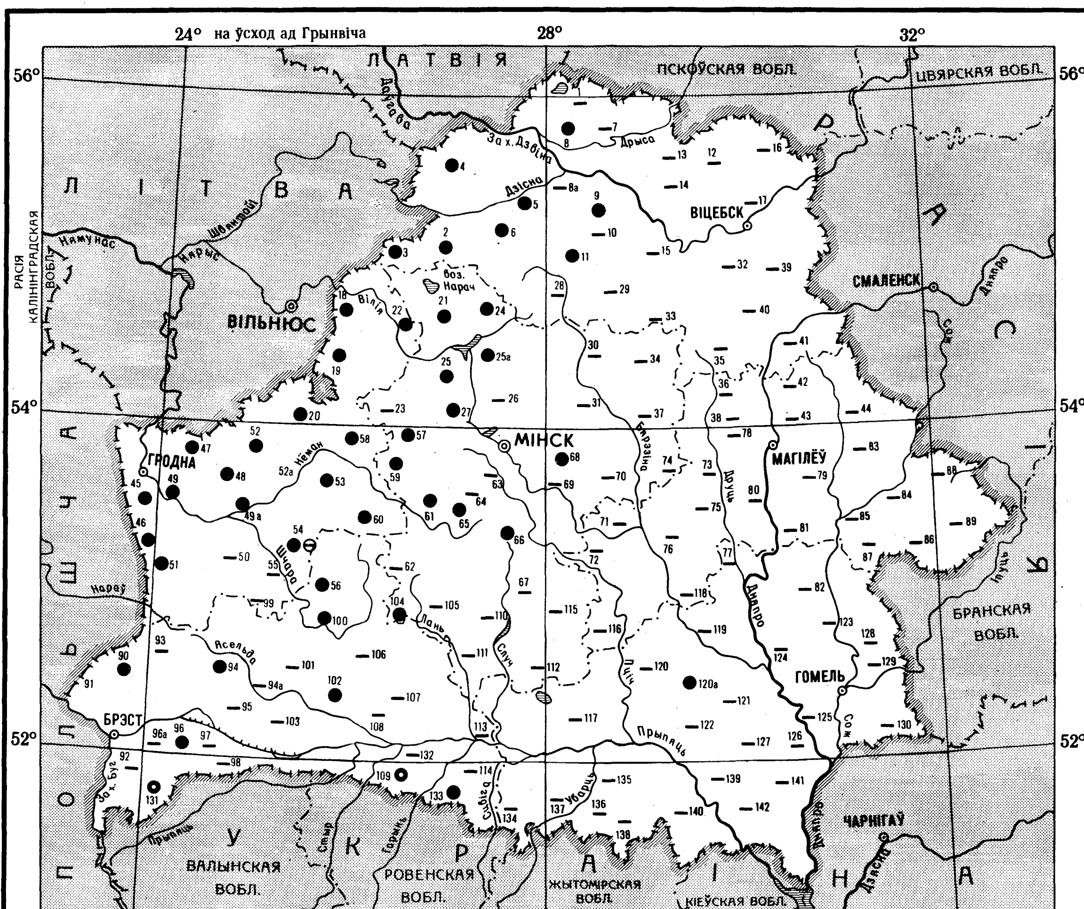

ЦЁНГЛЕ

ЦЁНГЛО

ЦЁНГЛЯЧЫ

адсутнасць слова

1:5 000 000

СЛОВА *АХВОТНА* І ЯГО ВАРЫЯНТЫ

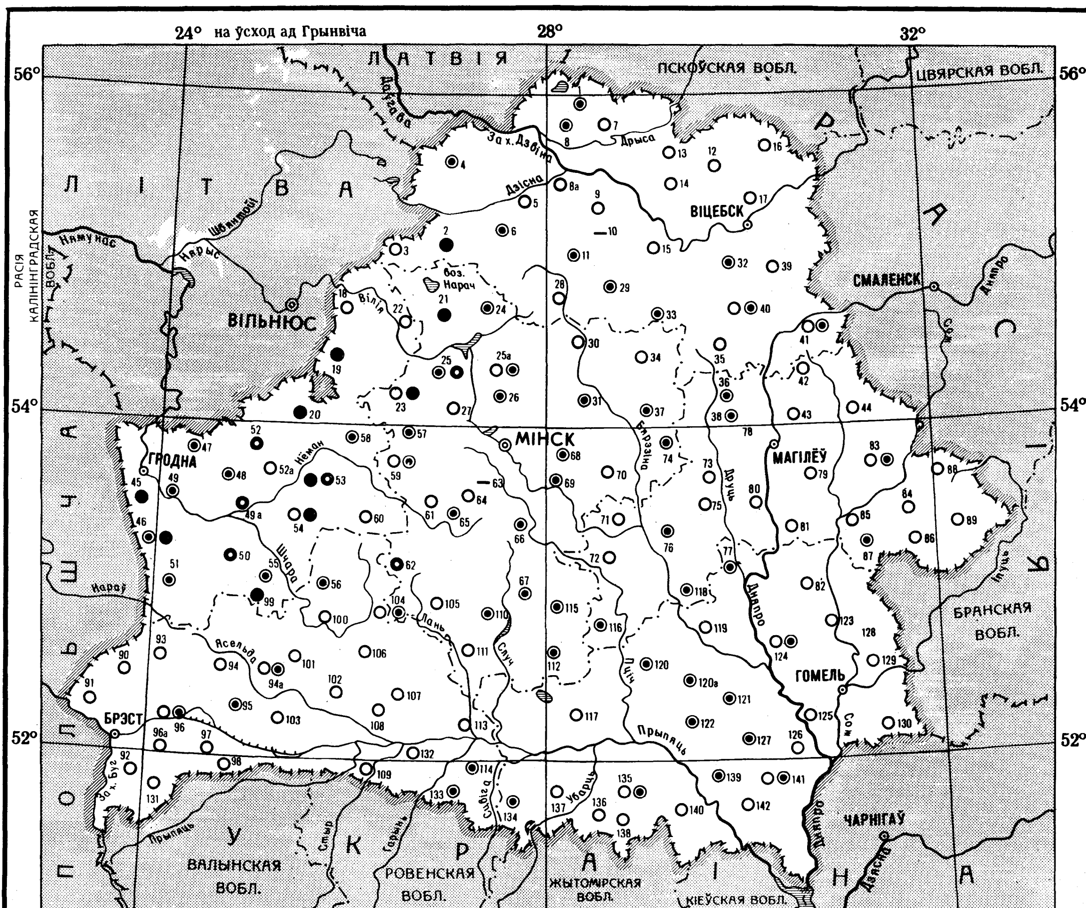

АХО́ТНА

АХВО́ТНА

АХО́ТНЕ

АХВО́ТНЕ

адсутнасць слова

1:5 000 000

СЛОВА *АСОБНА*, ЯГО ВАРЫЯНТЫ І АДПАВЕДНІКІ

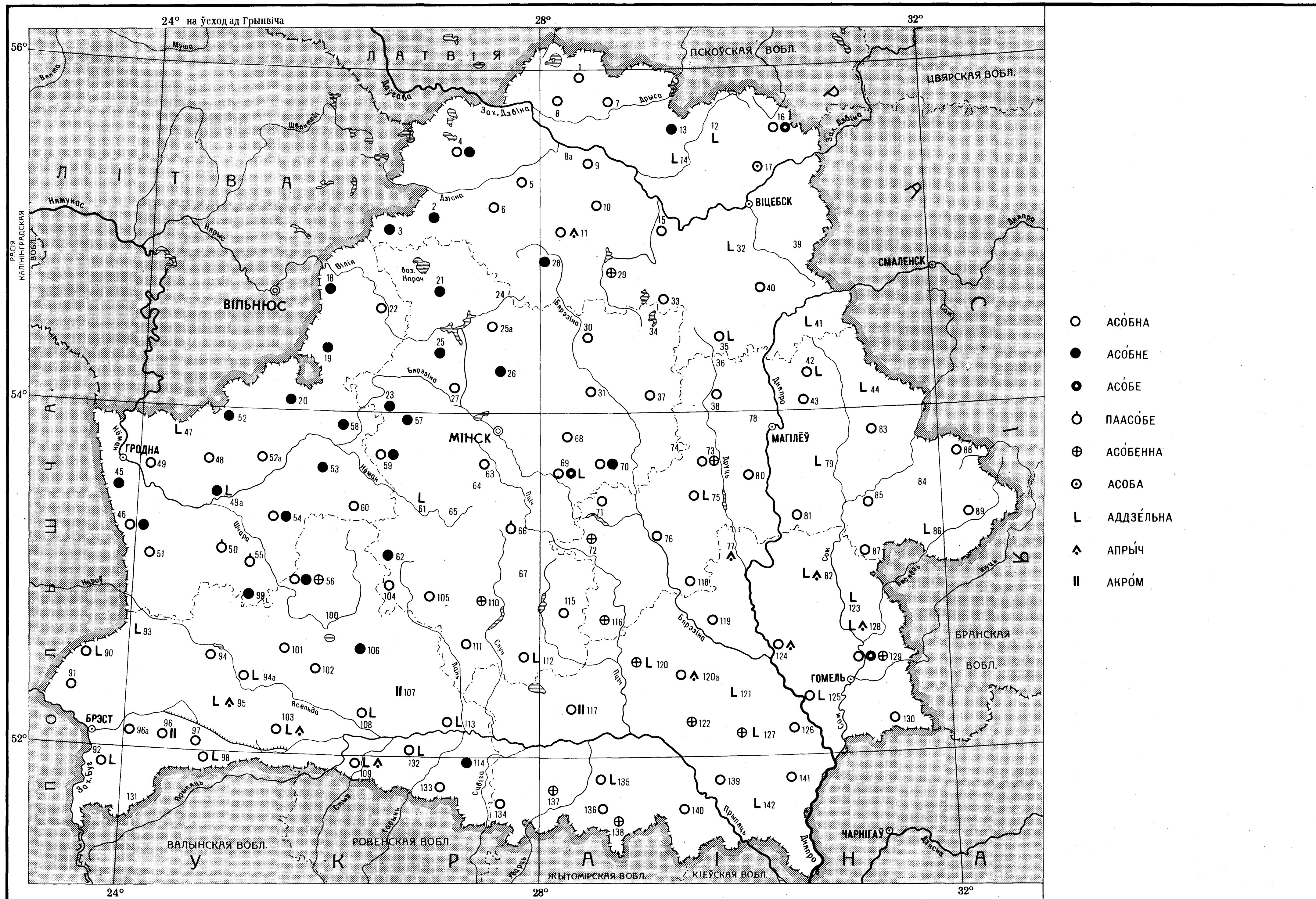

1: 3 000 000

ПАШЫРЭННЕ СЛОВА *ЛАПШЫ́ВА*

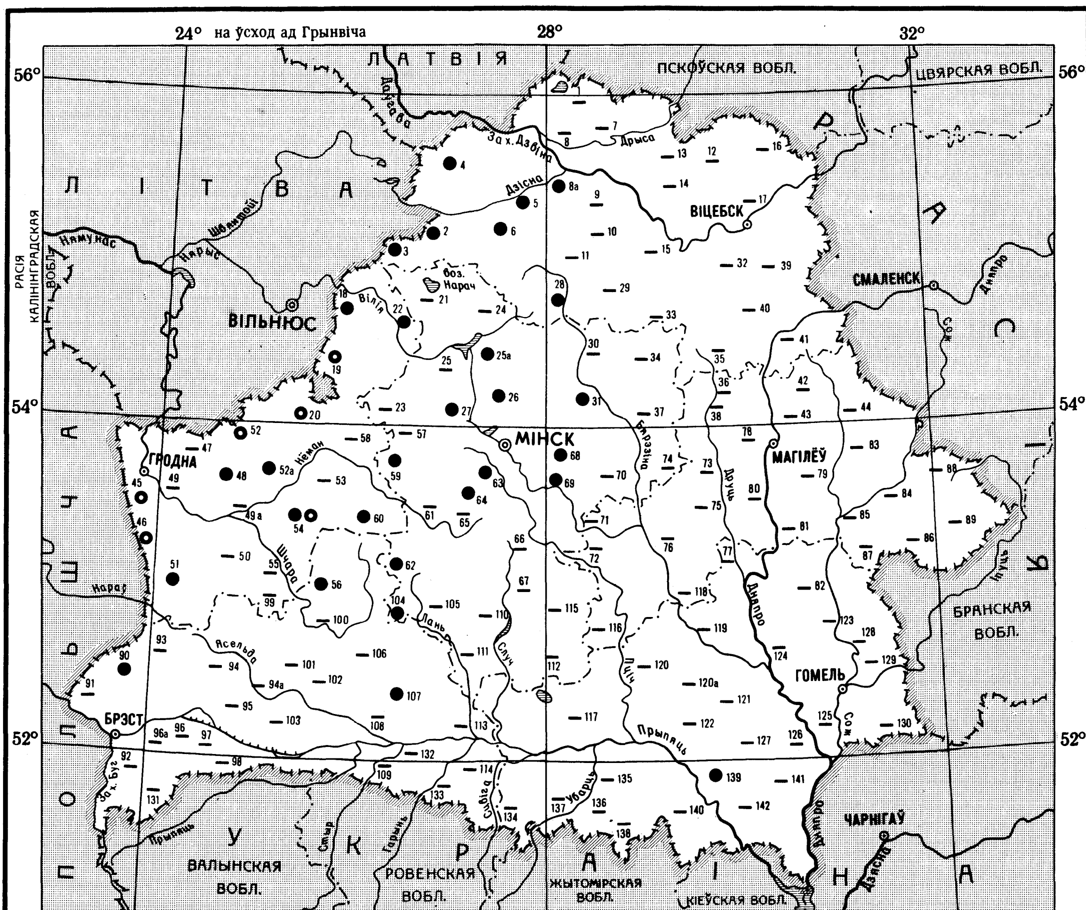

● ЛАПШЫ́ВА

⊙ ЛАПШЫ́ВЕ

– адсутнасць слова

1:5 000 000

ПАШЫРЭННЕ СЛОЎ *НЯДА́ЎНА, КАГАДЗЕ́*

Карта №251

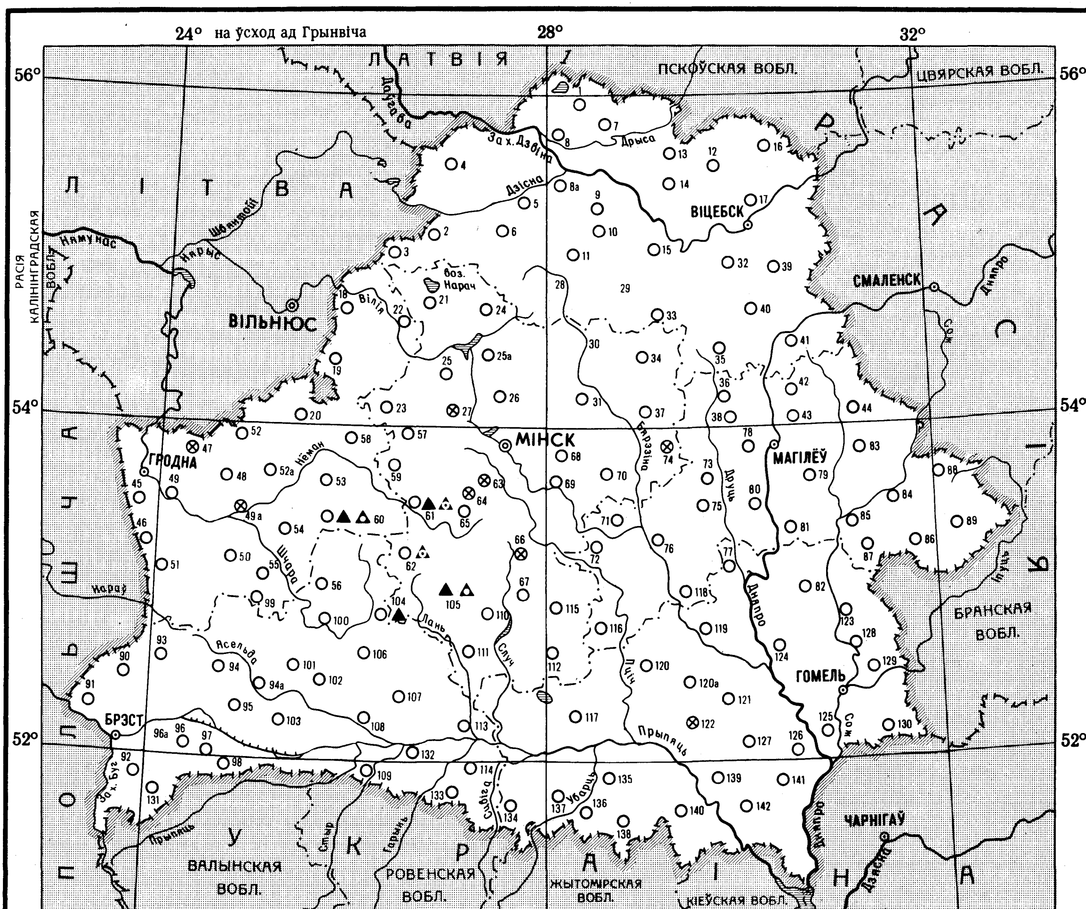

1:5 000 000

○ НЯДА́ЎНА

⊗ НЯДО́ЎНА

▲ КАДЗЕ́

△ КАГДЗЕ́

(△ with dot) КАГАДЗЕ́

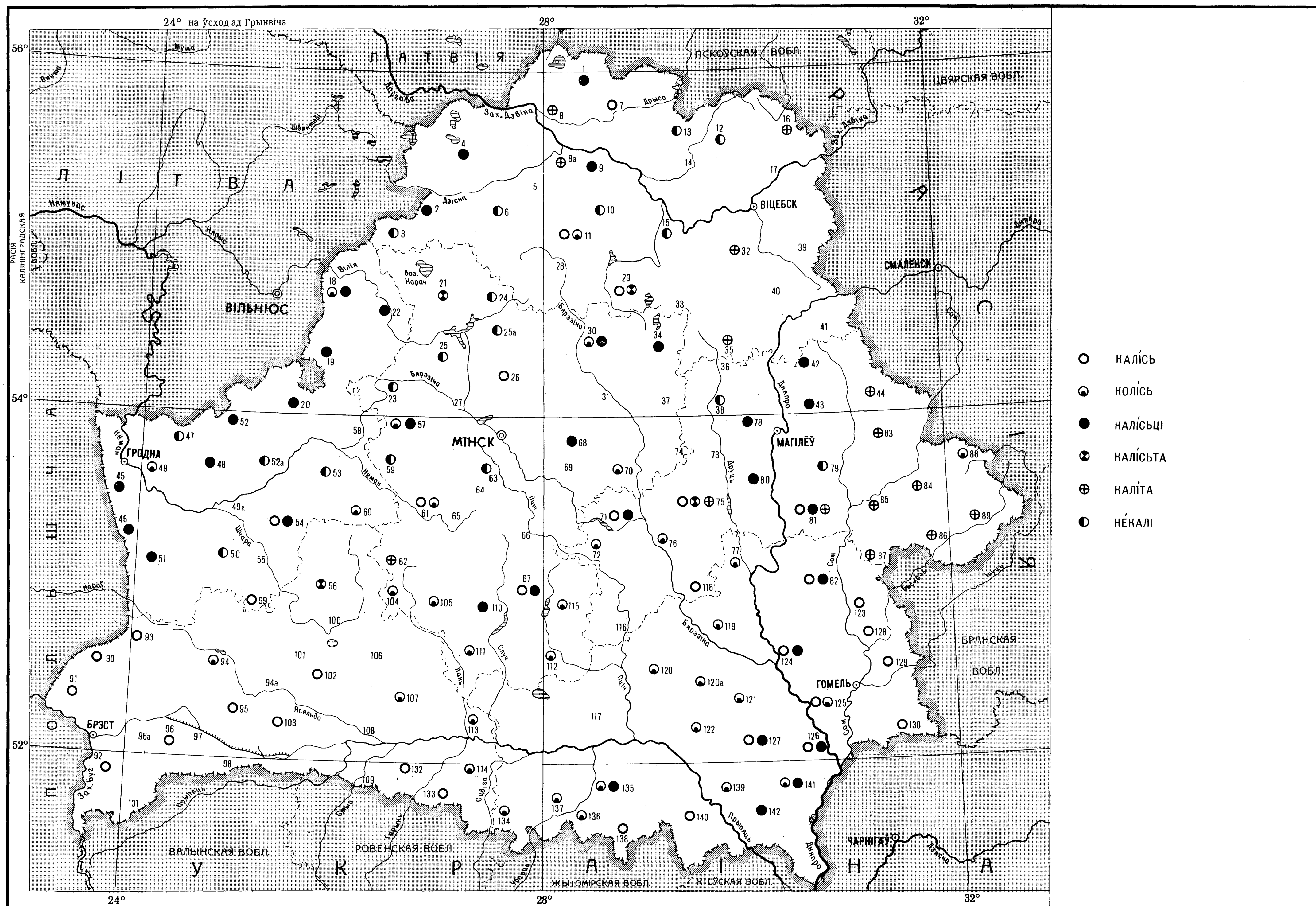
КАЛІСЬ
КОЛІСЬ
КАЛІСЬЦІ
КАЛІСЬТА
КАЛІТА
НЕКАЛІ
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ПОЛЬШЧА
РАСІЯ
УКРАІНА
ВІЛЬНЮС
ГРОДНА
МІНСК
ВІЦЕБСК
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
СМАЛЕНСК
ЧАРНІГАЎ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°

1:3 000 000

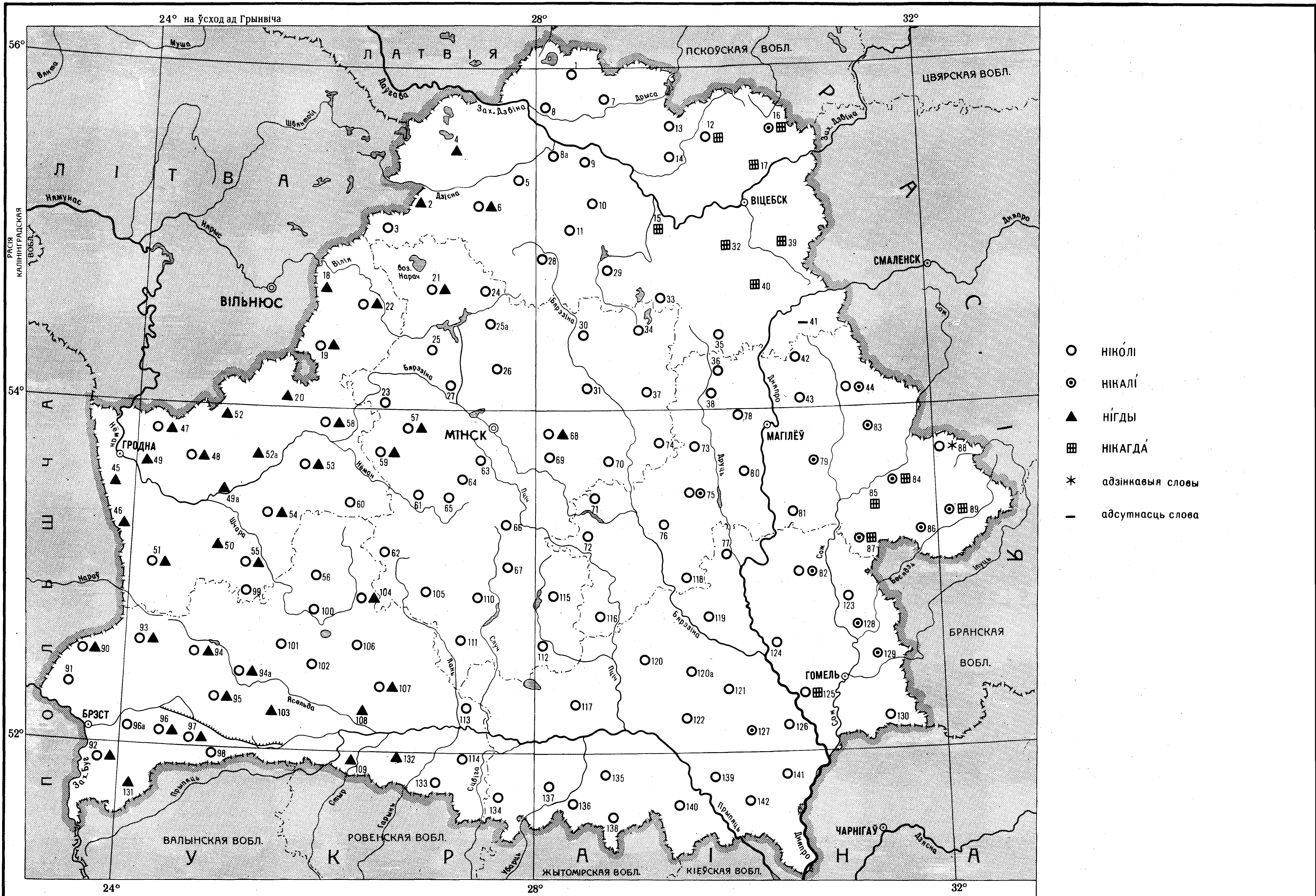
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
ПОЛЬШЧА
УКРАІНА
РАСІЯ
Зах. Дзвіна
Дзісна
Вілія
Нёман
Нямунас
Дняпро
Бярэзіна
Прыпяць
Сож
Зах. Буг
Ясельда
Случ
Пціч
Друць
воз. Нарач
ніко́лі
нікалі́
ні́гды
нікагда́
адзінкавыя словы
адсутнасць слова

1:3 000 000

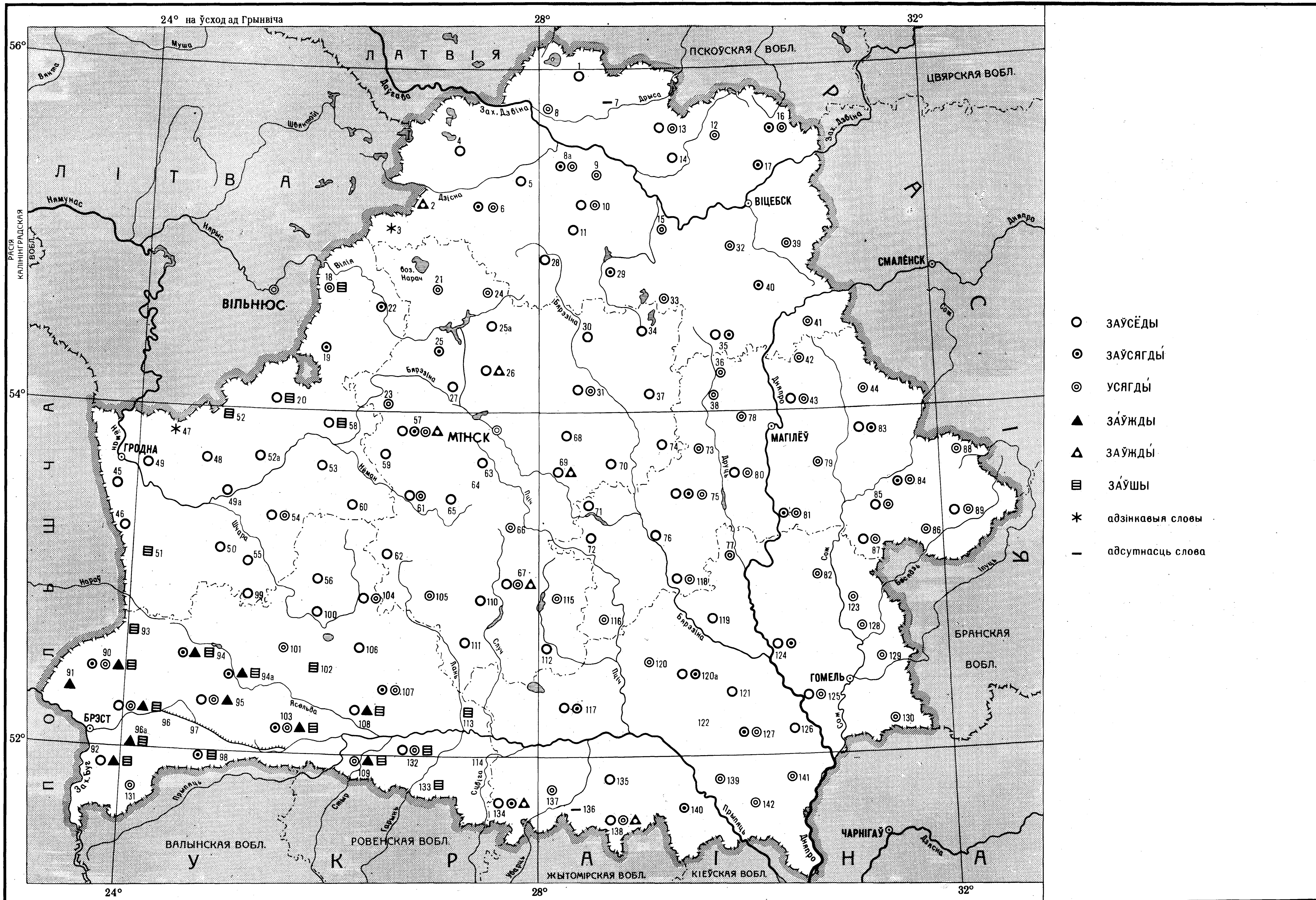

заўсёды
заўсягды
усягды
заўжды
заўжды
заўшы
адзінкавыя словы
адсутнасць слова
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ПОЛЬШЧА
УКРАІНА
РАСІЯ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
МАГІЛЁЎ
ГРОДНА
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
24° на ўсход ад Грынвіча

1:3 000 000

СЛОВА *ЗМАЛКУ* І ЯГО АДПАВЕДНІКІ

○ зма́лку
⊕ зма́лу
⊖ зма́ласці
◎ змале́нства
● змалянко́сці
з ма́лых лет
з ма́лых гадоў
(з мало́га
* адзінкавыя словы

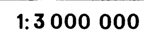

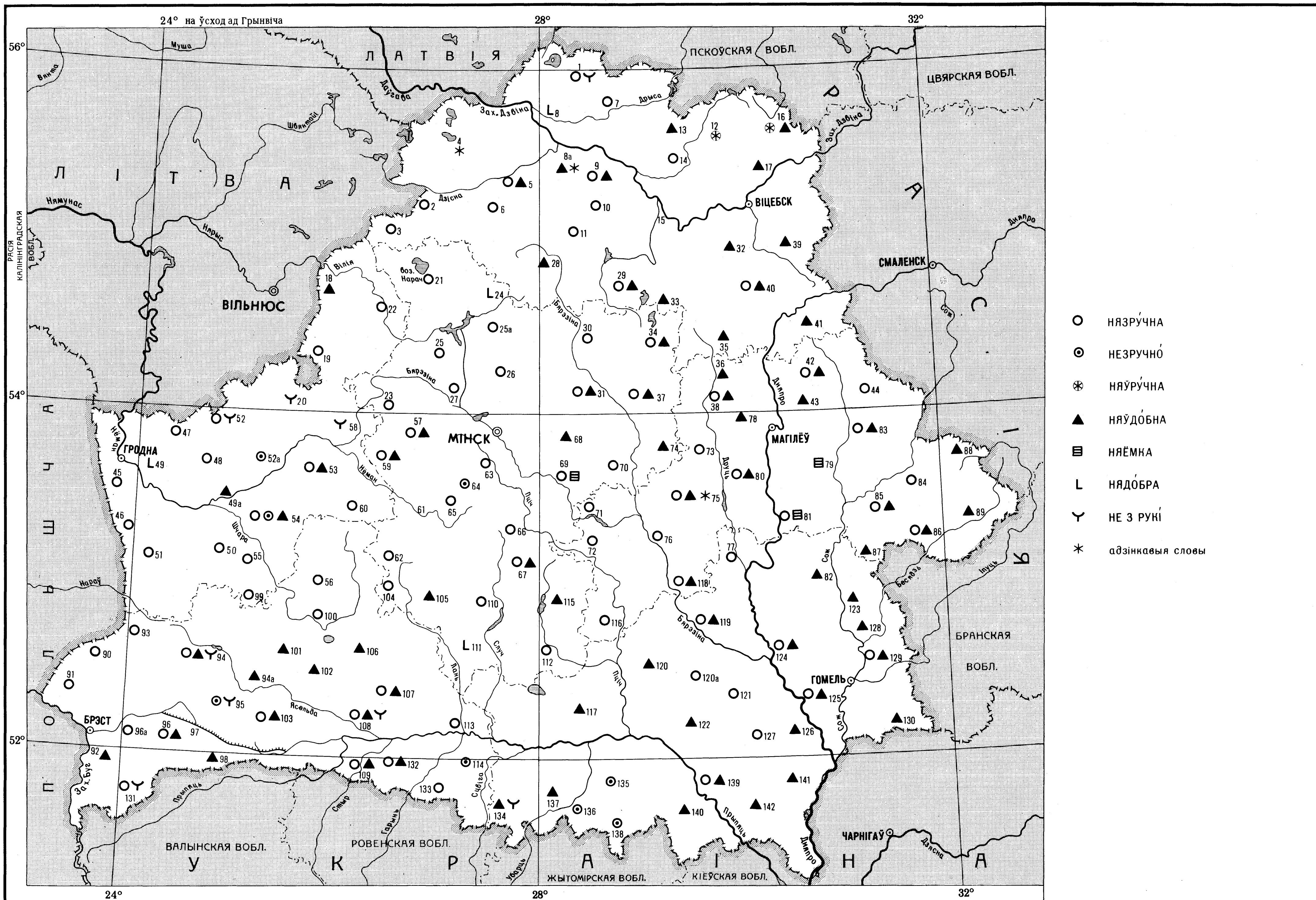
24° на ўсход ад Грынвіча
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
ВІЛЬНЮС
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
УКРАІНА
РАСІЯ
ПОЛЬШЧА
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
нязру́чна
незручно́
няўру́чна
няўдо́бна
няёмка
нядо́бра
не з рукі́
адзінкавыя словы

1:3 000 000

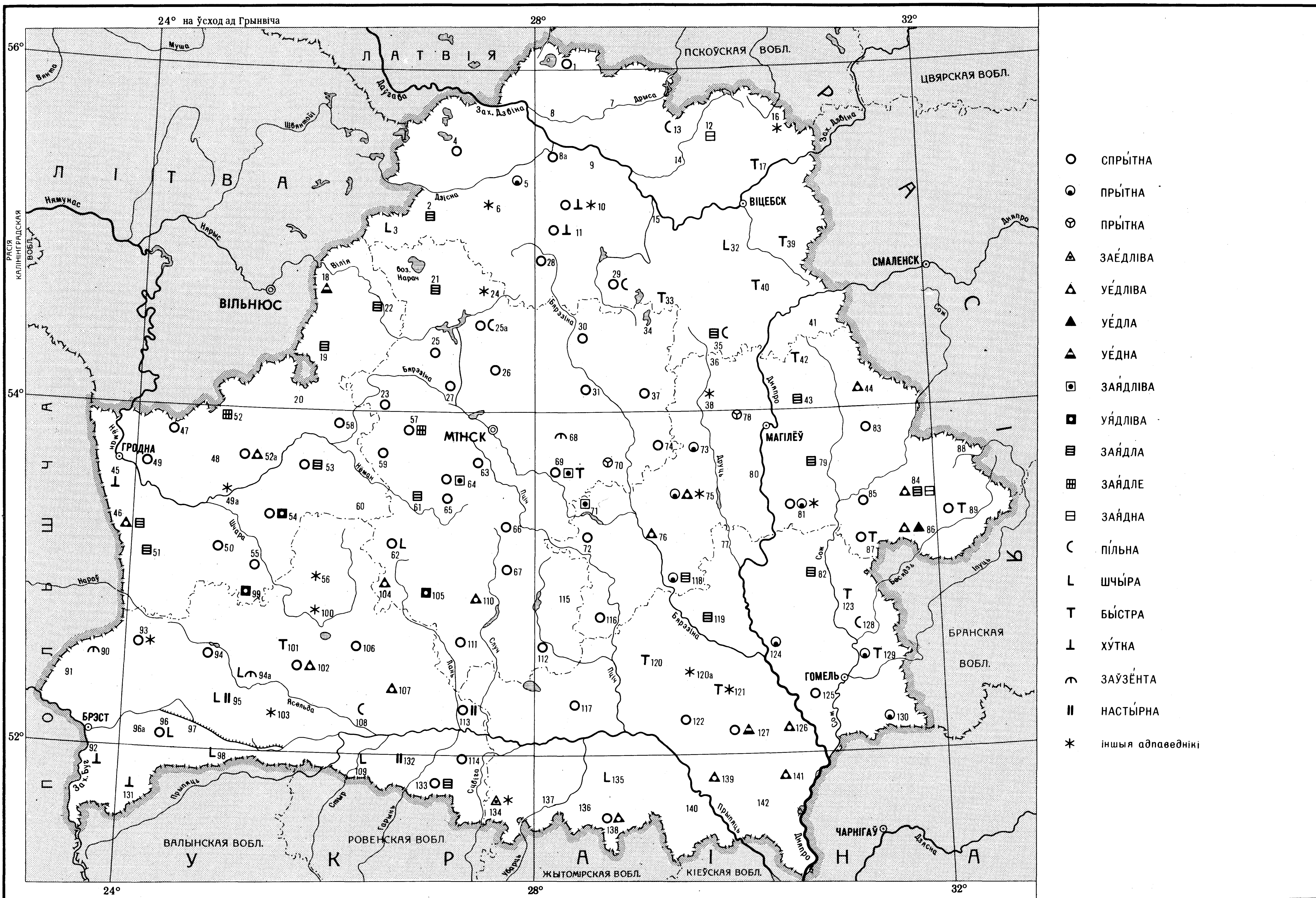

СПРЫ́ТНА
ПРЫ́ТНА
ПРЫ́ТКА
ЗАЕ́ДЛІВА
УЕ́ДЛІВА
УЕ́ДЛА
УЕ́ДНА
ЗАЯ́ДЛІВА
УЯ́ДЛІВА
ЗАЯ́ДЛА
ЗАЯ́ДЛЕ
ЗАЯ́ДНА
ПІ́ЛЬНА
ШЧЫ́РА
БЫ́СТРА
ХУ́ТКА
ЗАЎЗЕ́НТА
НАСТЫ́РНА
іншыя адпаведнікі
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
МАГІЛЁЎ
ГРОДНА
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
УКРАІНА
ПОЛЬШЧА
Нямунас
Нярыс
Вілія
Дзісна
Дрыса
Зах. Дзвіна
Даўгава
Беразіна
Дняпро
Друць
Сож
Іпуць
Бесядзь
Прыпяць
Пціч
Случ
Лань
Шчара
Ясельда
Нёман
Зах. Буг
Нараў
Гарынь
Стыр
Сцвіга
Убарць
Дзясна
Воз. Нарач
Мўша

1:3 000 000

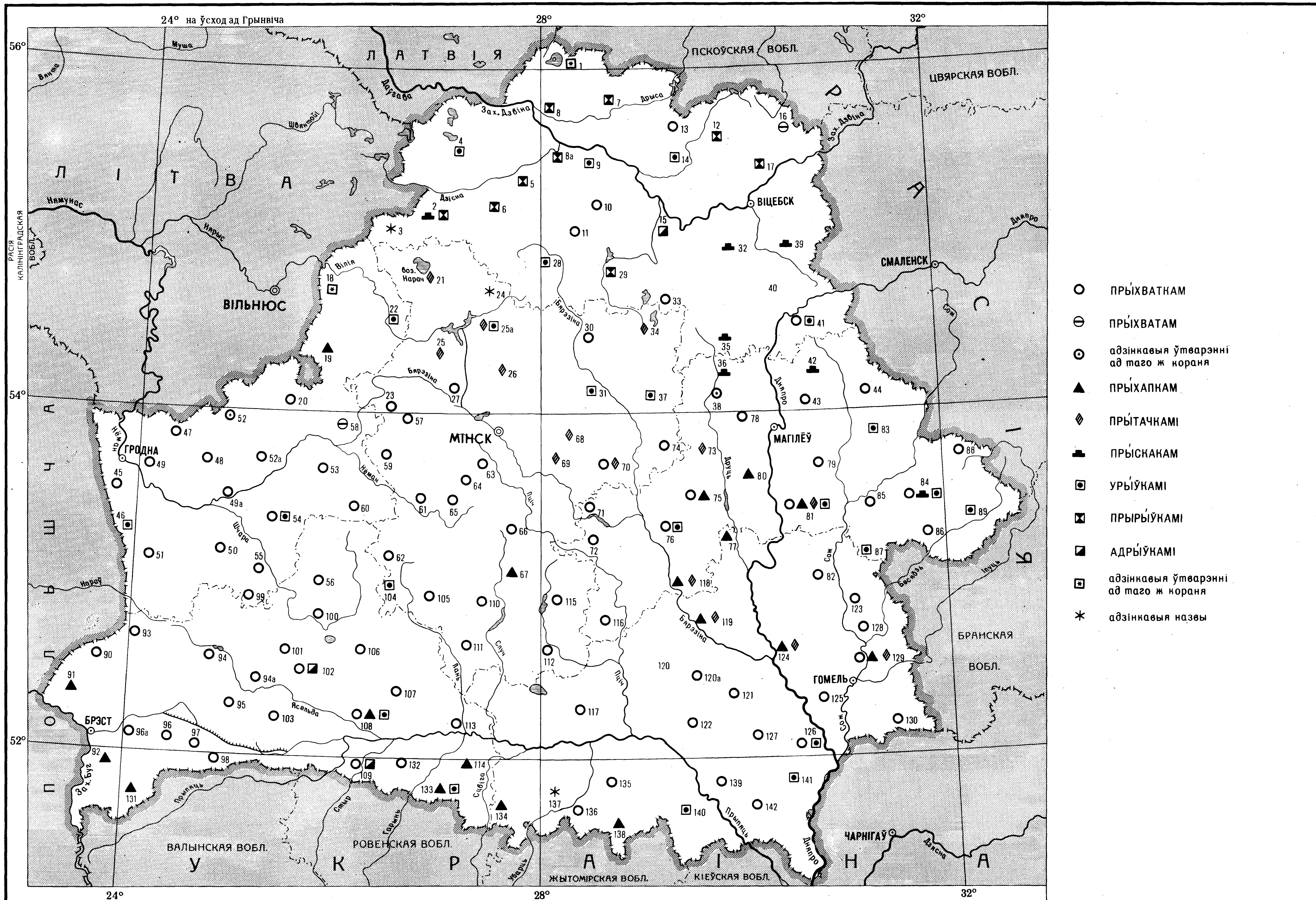
прыхваткам
прыхватам
адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня
прыхапкам
прытачкамі
прыскакам
урыўкамі
прырыўкамі
адрыўкамі
адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня
адзінкавыя назвы
1:3 000 000

СЛОВА *СУПОЛЬНА*, ЯГО ВАРЫЯНТЫ І АДПАВЕДНІКІ

Карта № 259

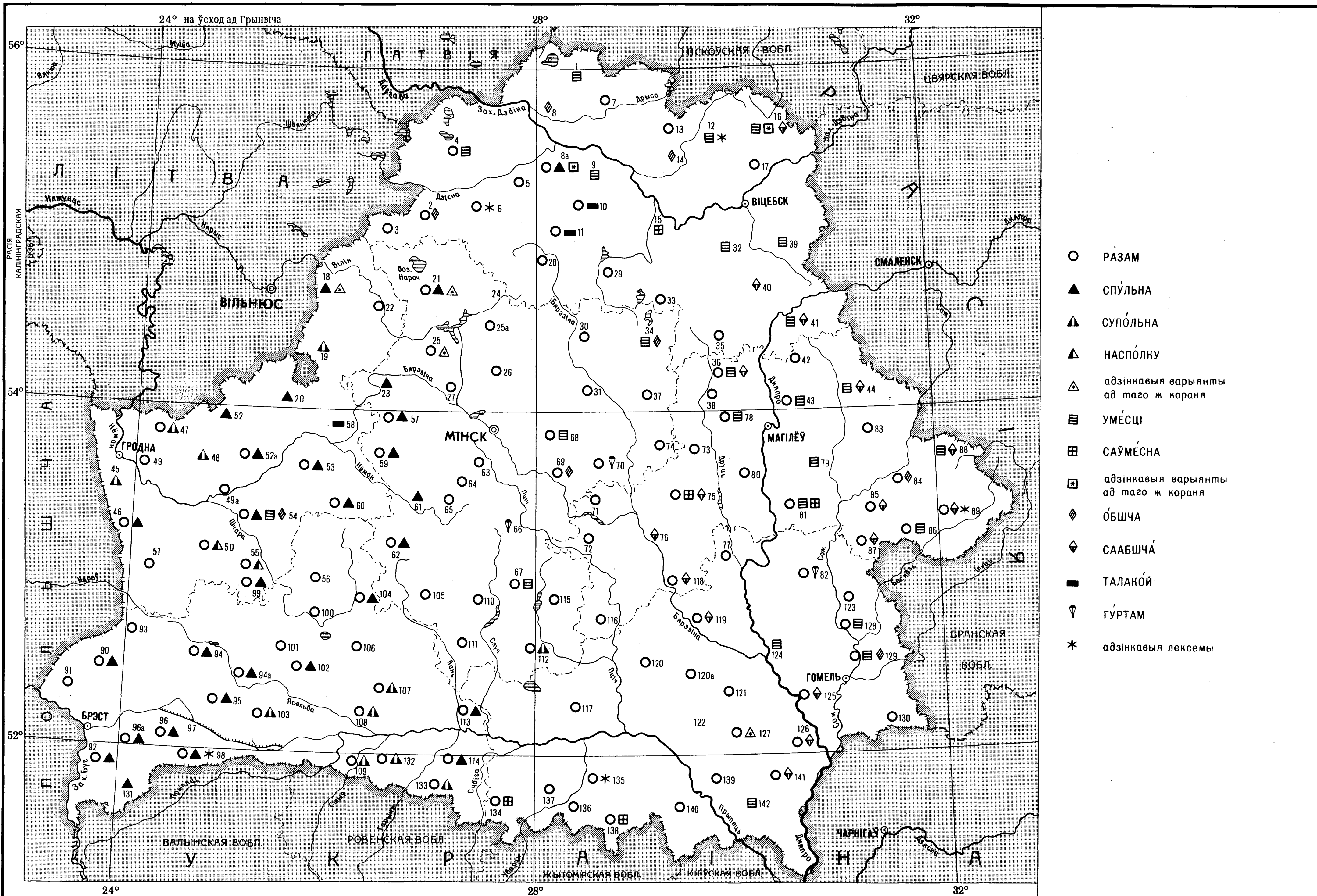

1:3 000 000

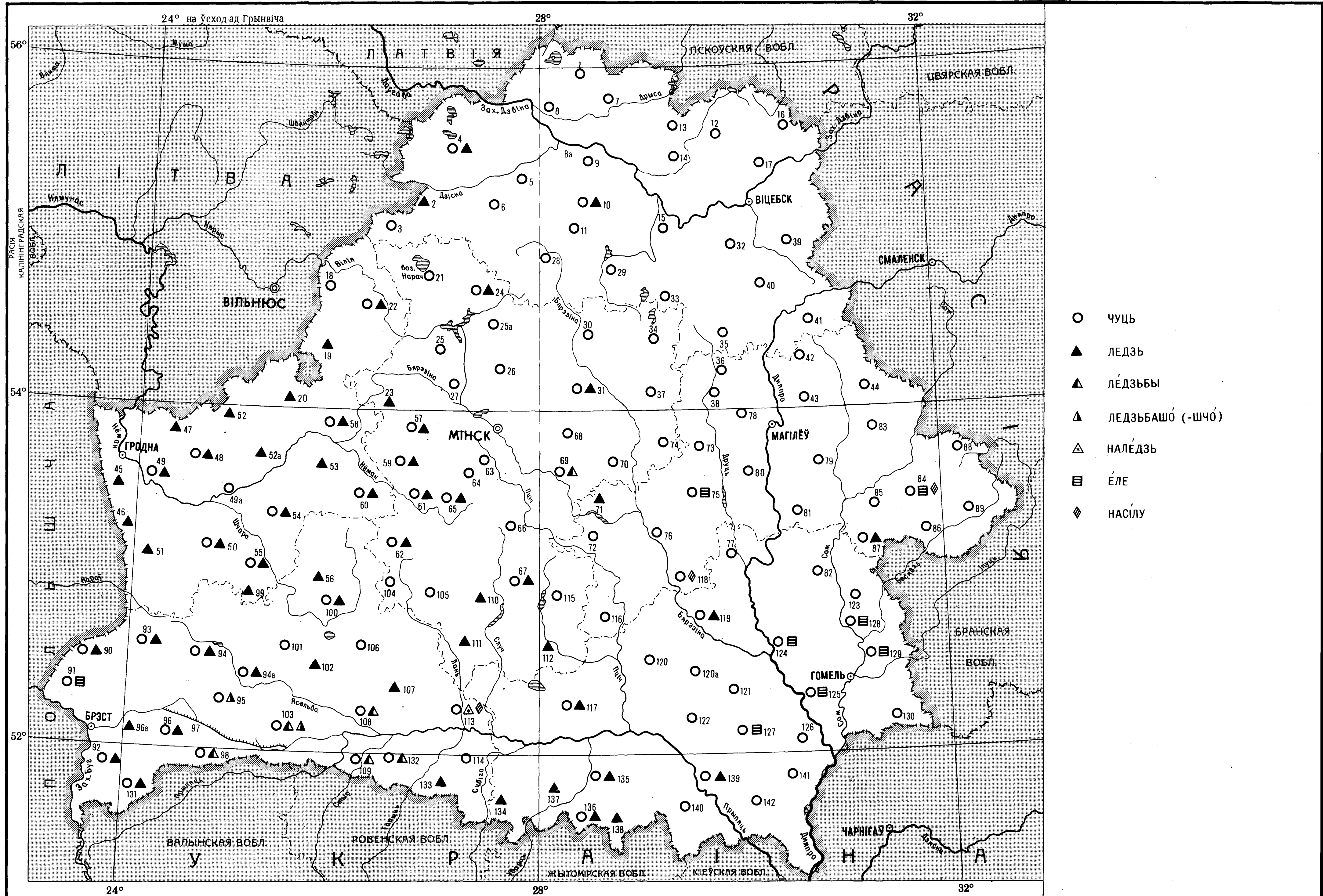
ЧУЦЬ
ЛЕДЗЬ
ЛЕ́ДЗЬБЫ
ЛЕДЗЬБАШО́ (-ШЧО́)
НАЛЕ́ДЗЬ
Е́ЛЕ
НАСІ́ЛУ
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ВІЛЬНЮС
ГРОДНА
МІНСК
ВІЦЕБСК
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
СМАЛЕНСК
ЧАРНІГАЎ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°

1:3 000 000

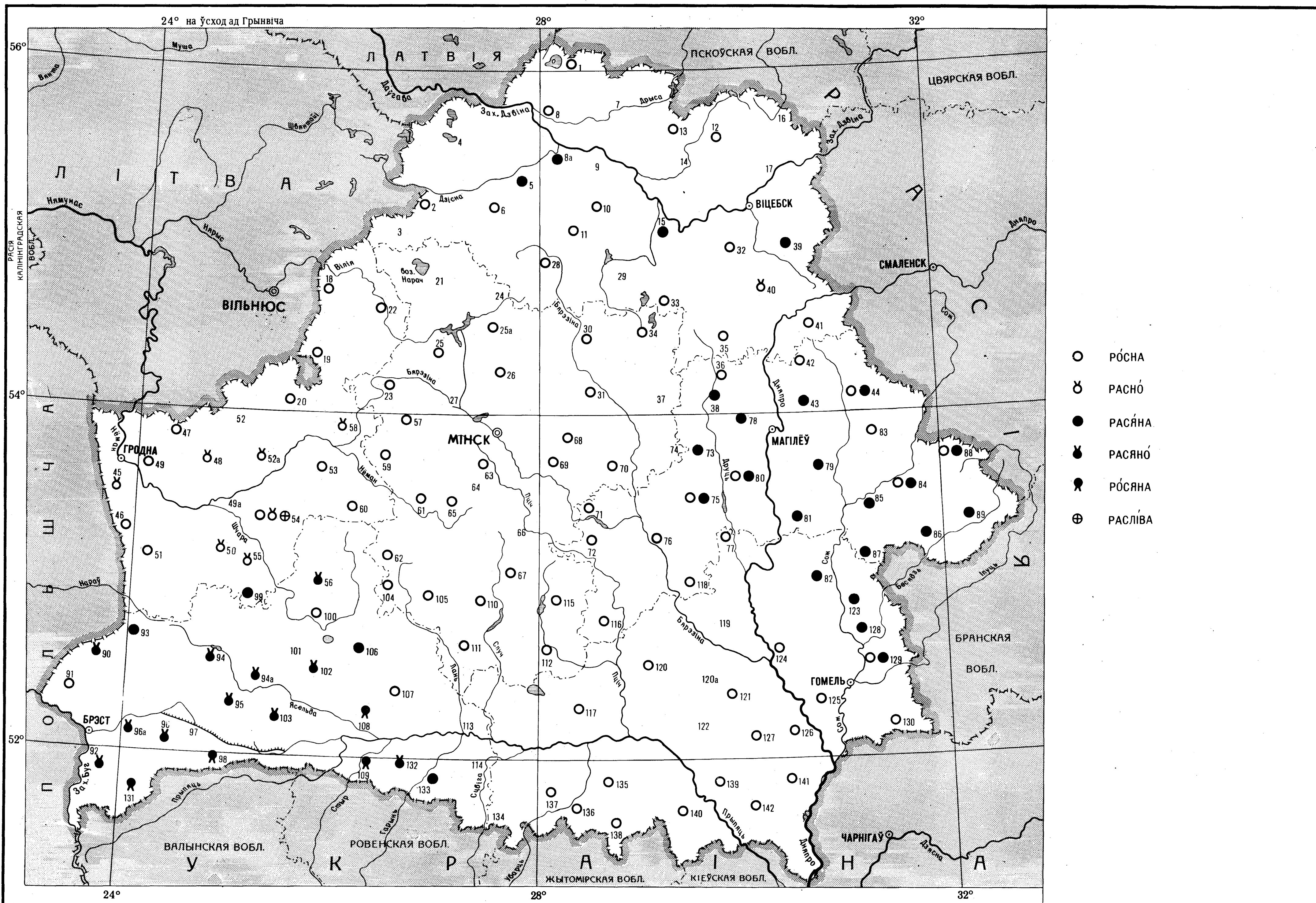
РО́СНА
РАСНО́
РАСЯ́НА
РАСЯНО́
РО́СЯНА
РАСЛІ́ВА
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
СМАЛЕНСК
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ЧАРНІГАЎ
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ПОЛЬШЧА
РАСІЯ
УКРАІНА

1:3 000 000

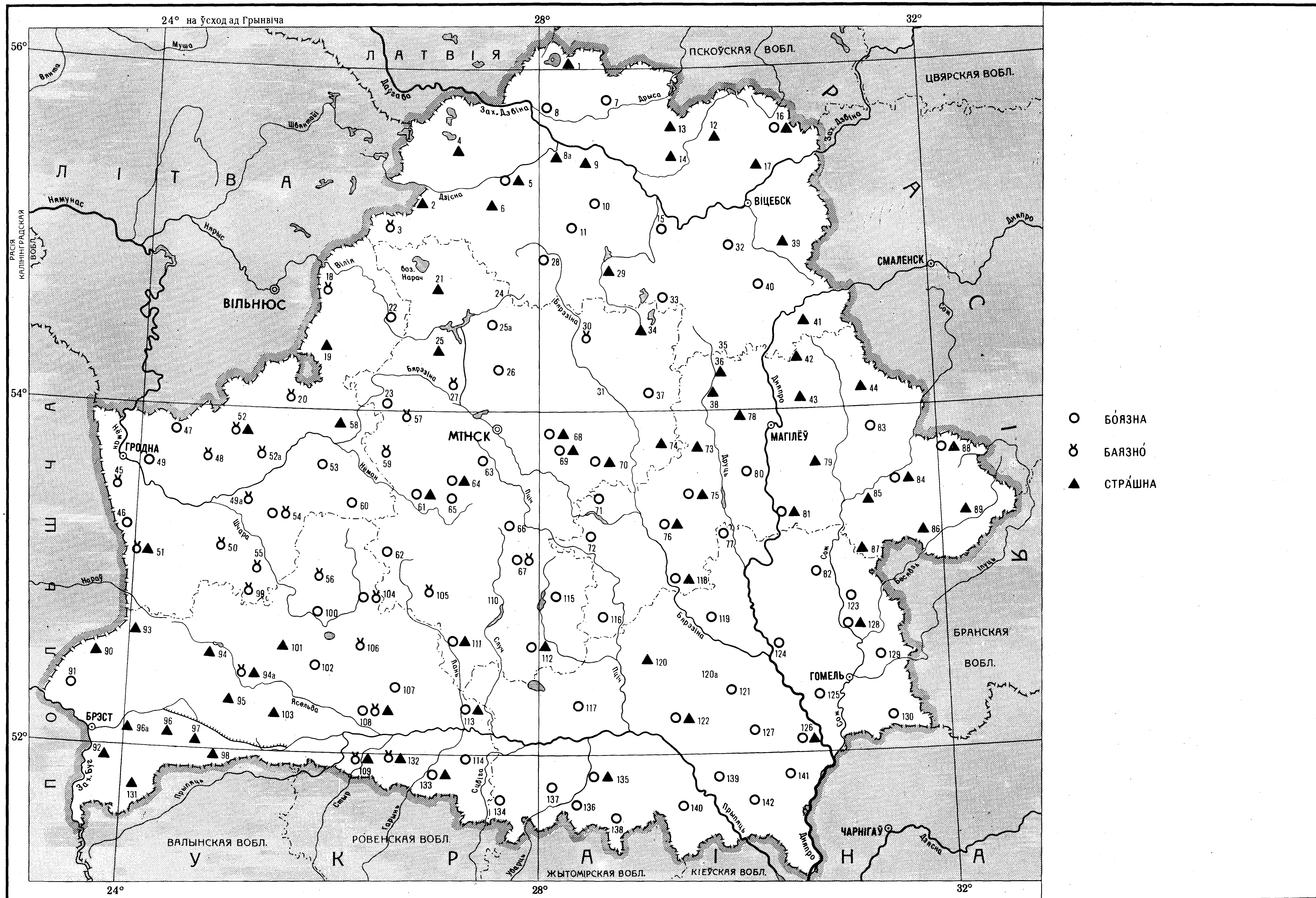
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
24°
28°
32°
ЛАТВІЯ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
ЛІТВА
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
МАГІЛЁЎ
ГРОДНА
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
УКРАІНА
ПОЛЬШЧА
РАСІЯ
боз. Нарач
БО́ЯЗНА
БАЯЗНО́
СТРА́ШНА

1:3 000 000

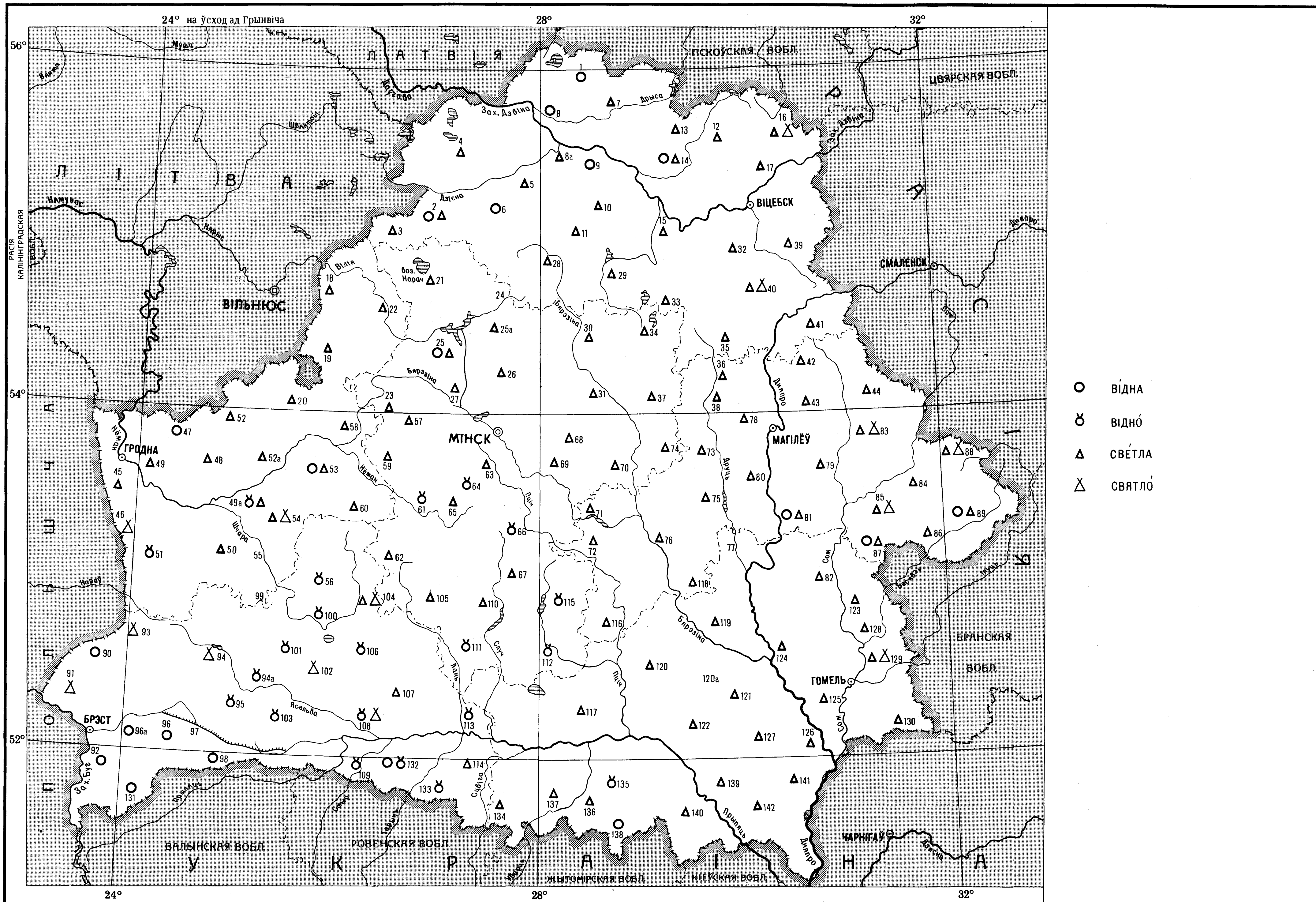
ВІ́ДНА
ВІДНО́
СВЕ́ТЛА
СВЯТЛО́
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
РАСІЯ
УКРАІНА
ПОЛЬШЧА
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
МАГІЛЁЎ
ГРОДНА
БРЭСТ
ГОМЕЛЬ
ЧАРНІГАЎ
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°

1:3 000 000

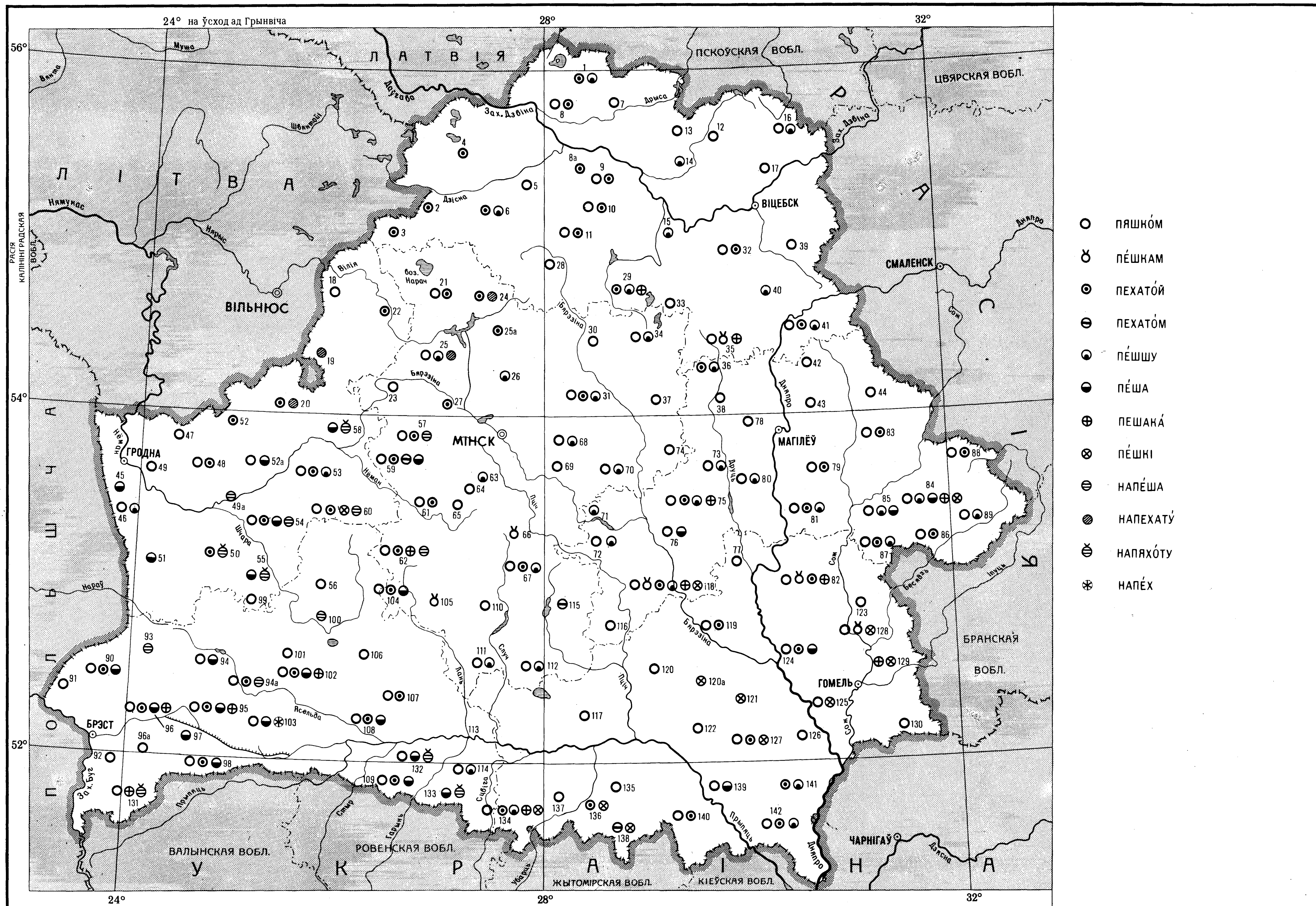
пяшко́м
пе́шкам
пехато́й
пехато́м
пе́шшу
пе́ша
пешака́
пе́шкі
напе́ша
напехату́
напяхо́ту
напе́х
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ПОЛЬШЧА
РАСІЯ
УКРАІНА
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
МАГІЛЁЎ
ГРОДНА
БРЭСТ
ГОМЕЛЬ
ЧАРНІГАЎ
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°

1:3 000 000

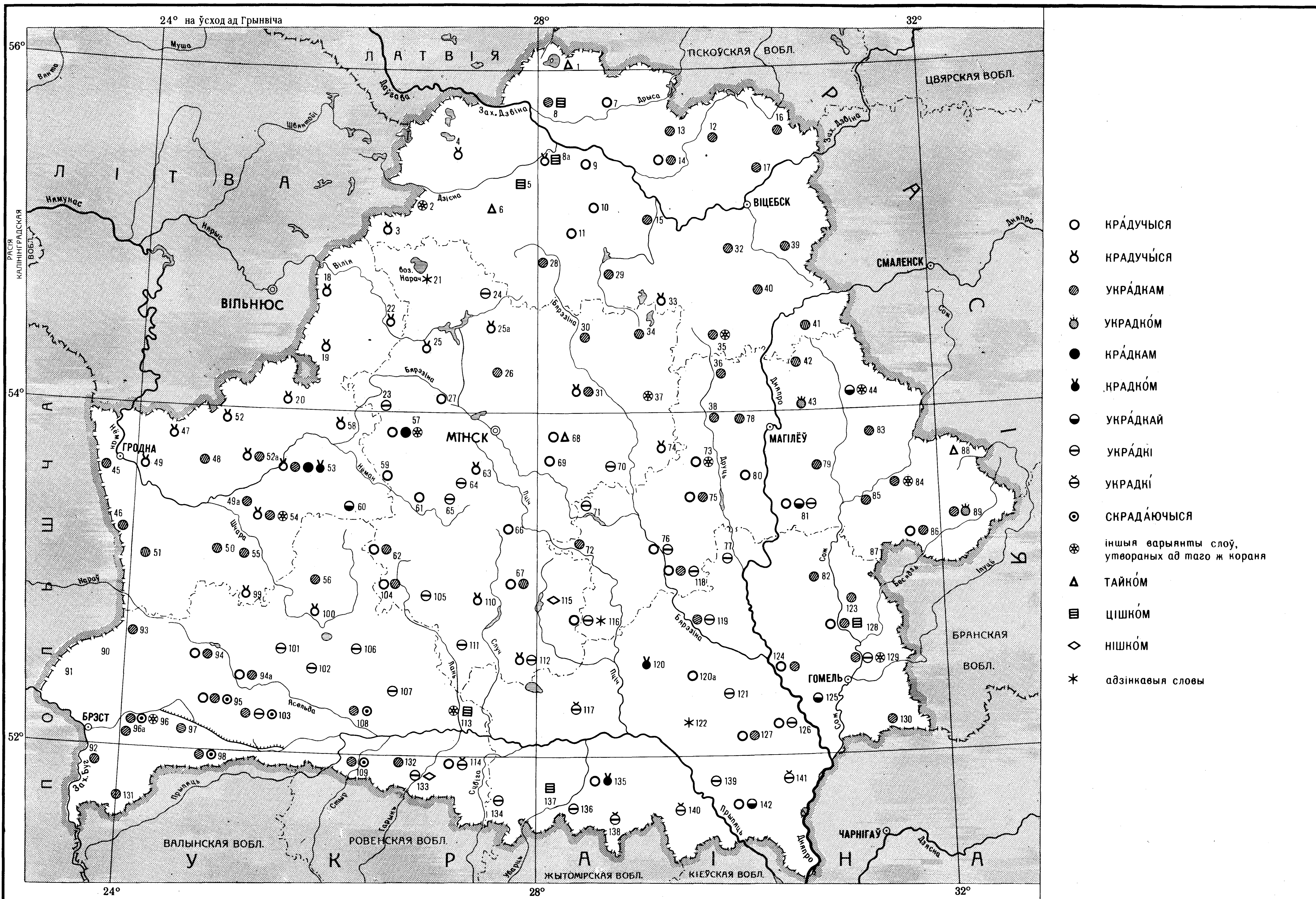
КРА́ДУЧЫСЯ
КРАДУЧЫ́СЯ
УКРА́ДКАМ
УКРАДКО́М
КРА́ДКАМ
КРАДКО́М
УКРА́ДКАЙ
УКРА́ДКІ
УКРАДКІ́
СКРАДА́ЮЧЫСЯ
іншыя варыянты слоў, утвораных ад таго ж кораня
ТАЙКО́М
ЦІШКО́М
НІШКО́М
адзінкавыя словы
24° на ўсход ад Грынвіча
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ПОЛЬШЧА
РАСІЯ
УКРАІНА
ВІЛЬНЮС
ГРОДНА
МІНСК
ВІЦЕБСК
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
СМАЛЕНСК
ЧАРНІГАЎ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.

1:3 000 000

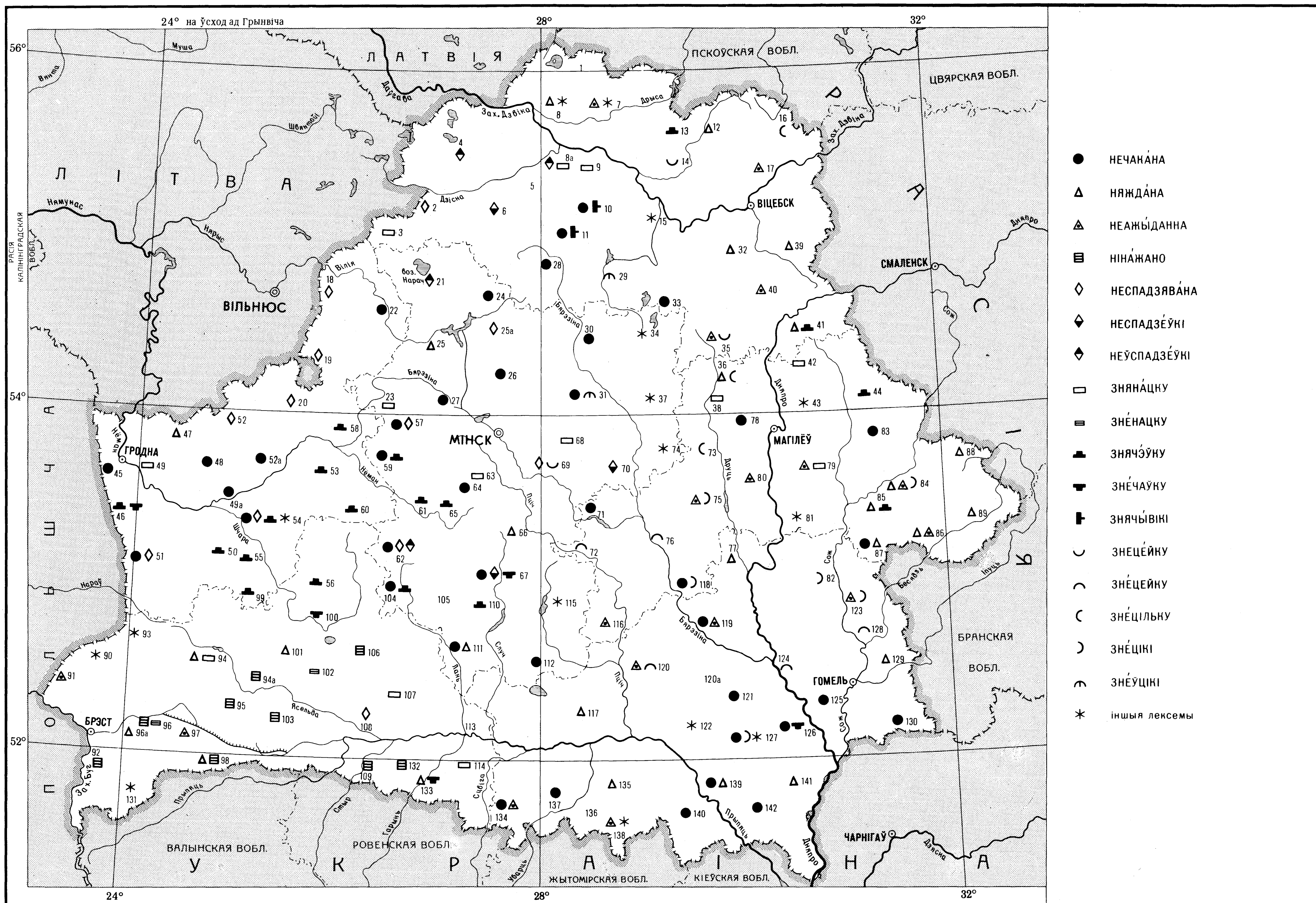
НЕЧАКА́НА
НЯЖДА́НА
НЕАЖЫ́ДАННА
НІНА́ЖАНО
НЕСПАДЗЯВА́НА
НЕСПАДЗЕ́ЎКІ
НЕЎСПАДЗЕ́ЎКІ
ЗНЯНА́ЦКУ
ЗНЕ́НАЦКУ
ЗНЯЧЭ́ЎКУ
ЗНЕ́ЧАЎКУ
ЗНЯЧЫ́ВІКІ
ЗНЕЦЕ́ЙКУ
ЗНЕ́ЦЕЙКУ
ЗНЕ́ЦІЛЬНУ
ЗНЕ́ЦІКІ
ЗНЕ́ЎЦІКІ
іншыя лексемы
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ПОЛЬШЧА
УКРАІНА
РАСІЯ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°

1:3 000 000

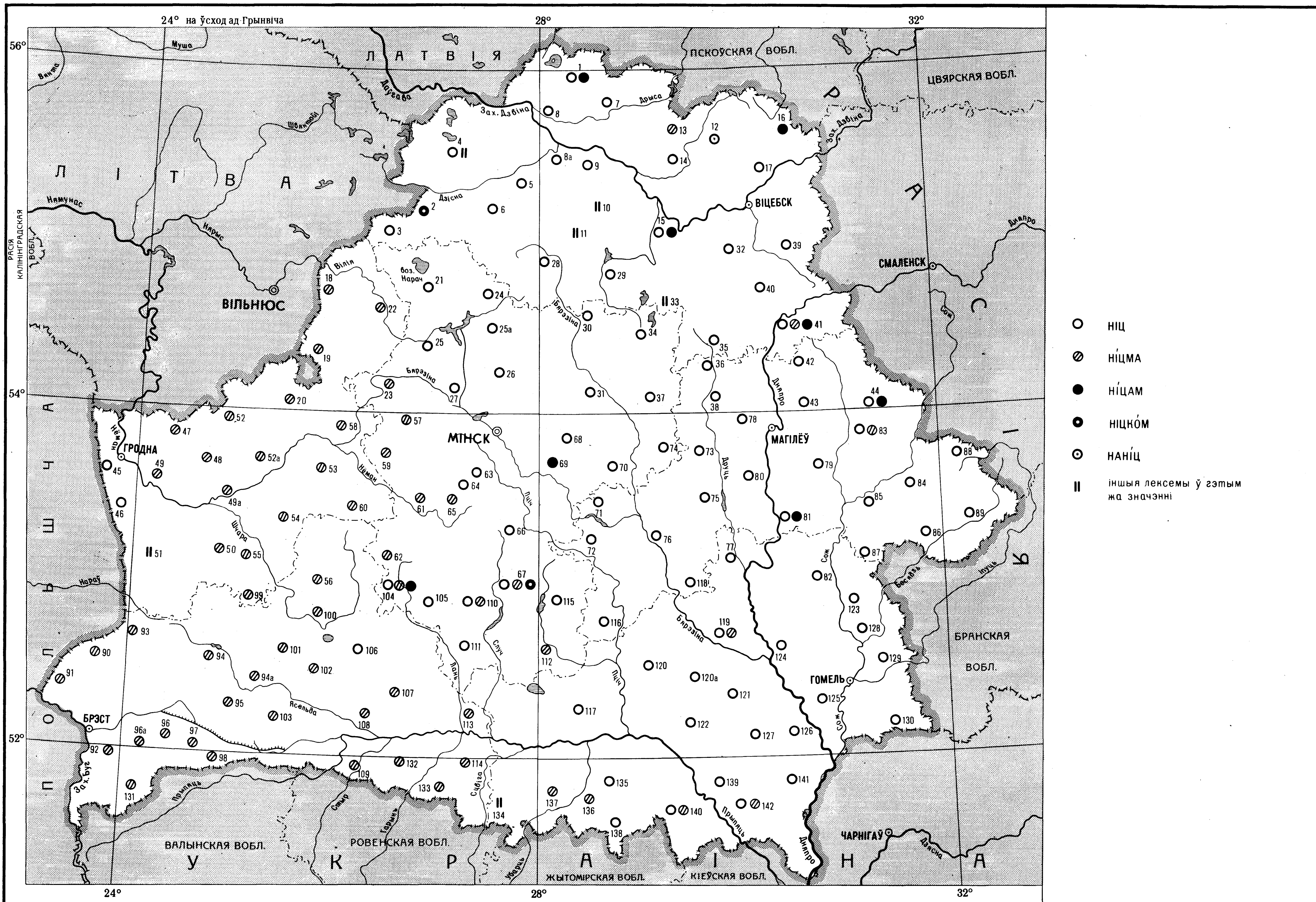
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ПОЛЬШЧА
РАСІЯ
УКРАІНА
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
НІЦ
НІЦМА
НІЦАМ
НІЦКО́М
НАНІ́Ц
іншыя лексемы ў гэтым жа значэнні

1:3 000 000

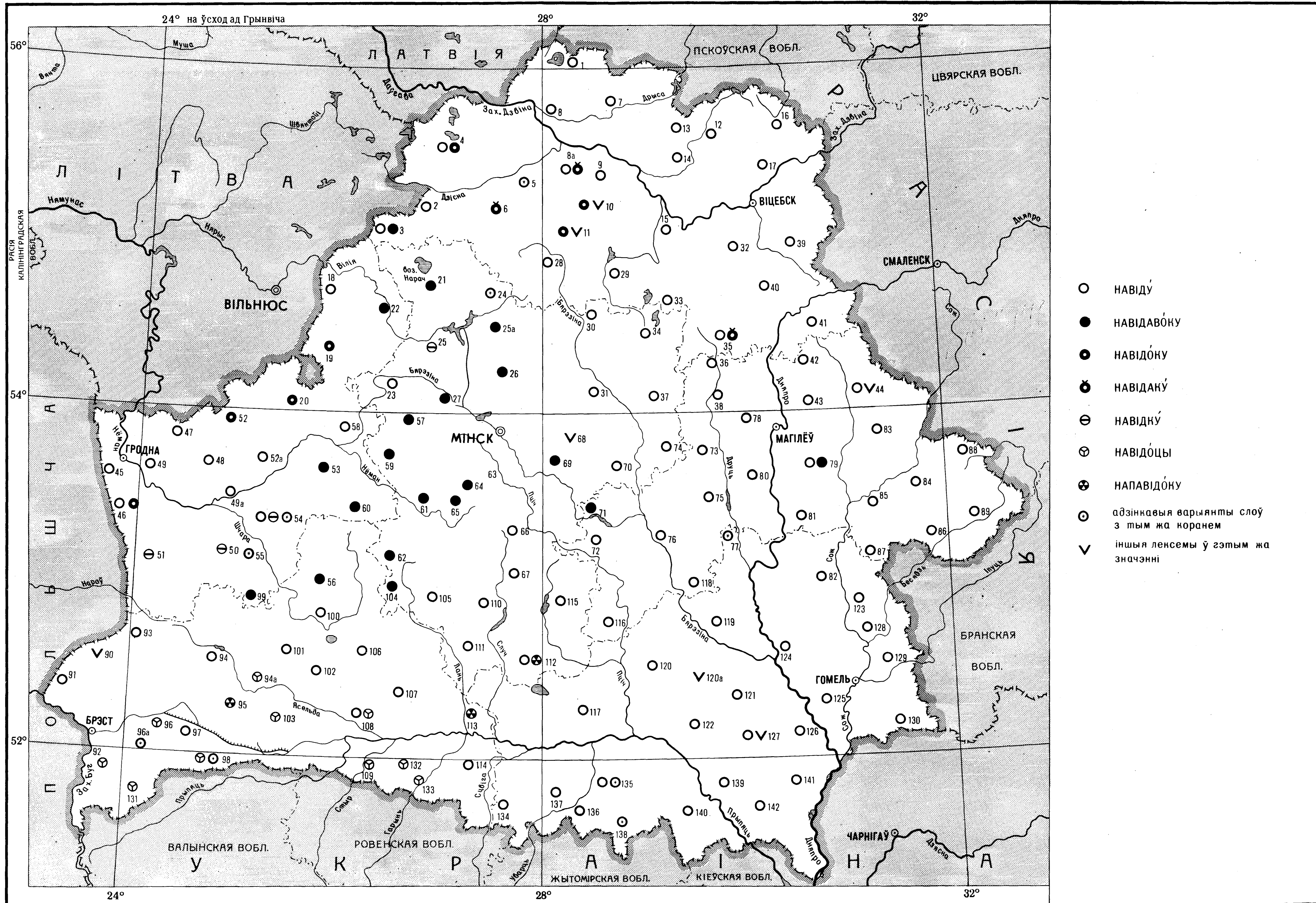
НАВІДУ́
НАВІДАВО́КУ
НАВІДО́КУ
НАВІДАКУ́
НАВІДКУ́
НАВІДО́ЦЫ
НАПАВІДО́КУ
адзінкавыя варыянты слоў з тым жа коранем
іншыя лексемы ў гэтым жа значэнні
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ВІЛЬНЮС
ГРОДНА
МІНСК
ВІЦЕБСК
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
СМАЛЕНСК
ЧАРНІГАЎ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
УКРАІНА
ПОЛЬШЧА
РАСІЯ
24° на ўсход ад Грынвіча
1:3 000 000

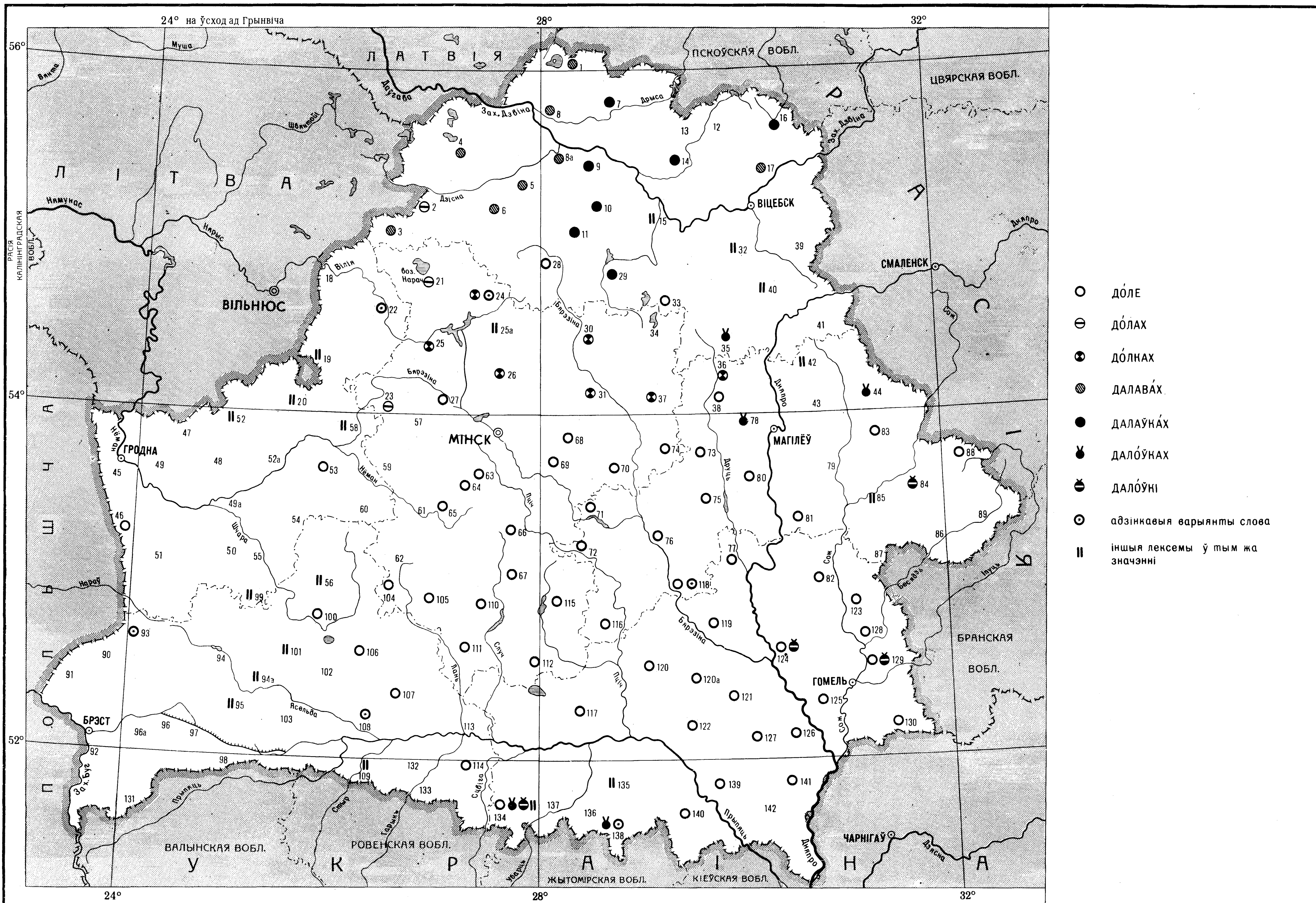
24° на ўсход ад Грынвіча
ЛАТВІЯ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
ЛІТВА
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
МАГІЛЁЎ
ГРОДНА
БРЭСТ
ГОМЕЛЬ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
УКРАІНА
ПОЛЬШЧА
РАСІЯ
до́ле
до́лах
до́лках
далава́х
далаўка́х
дало́ўках
дало́ўкі
адзінкавыя варыянты слова
іншыя лексемы ў тым жа значэнні

1:3 000 000

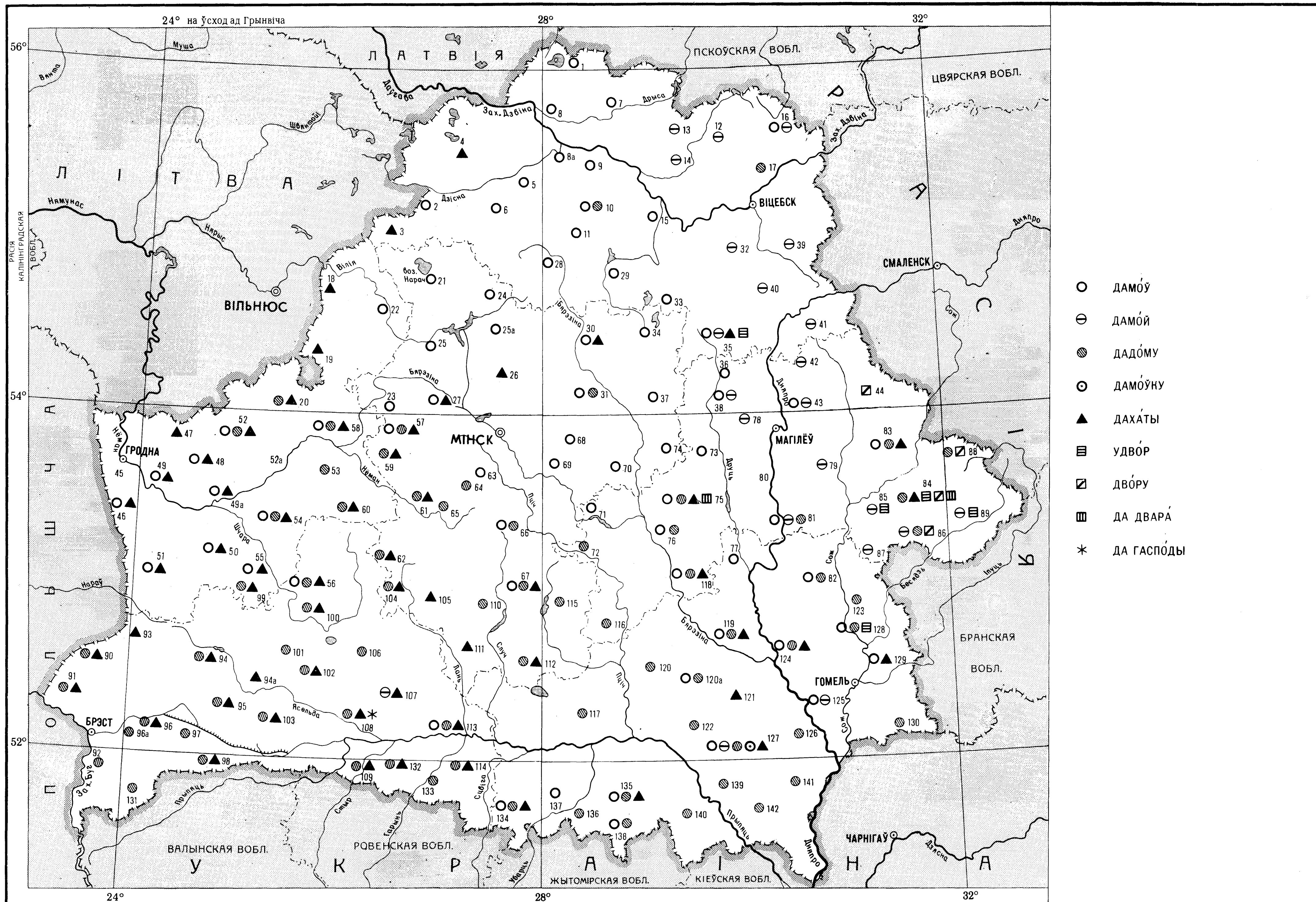
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
УКРАІНА
ПОЛЬШЧА
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ДАМОЎ
ДАМОЙ
ДАДОМУ
ДАМОЎКУ
ДАХАТЫ
УДВОР
ДВОРУ
ДА ДВАРА
ДА ГАСПОДЫ

1:3 000 000

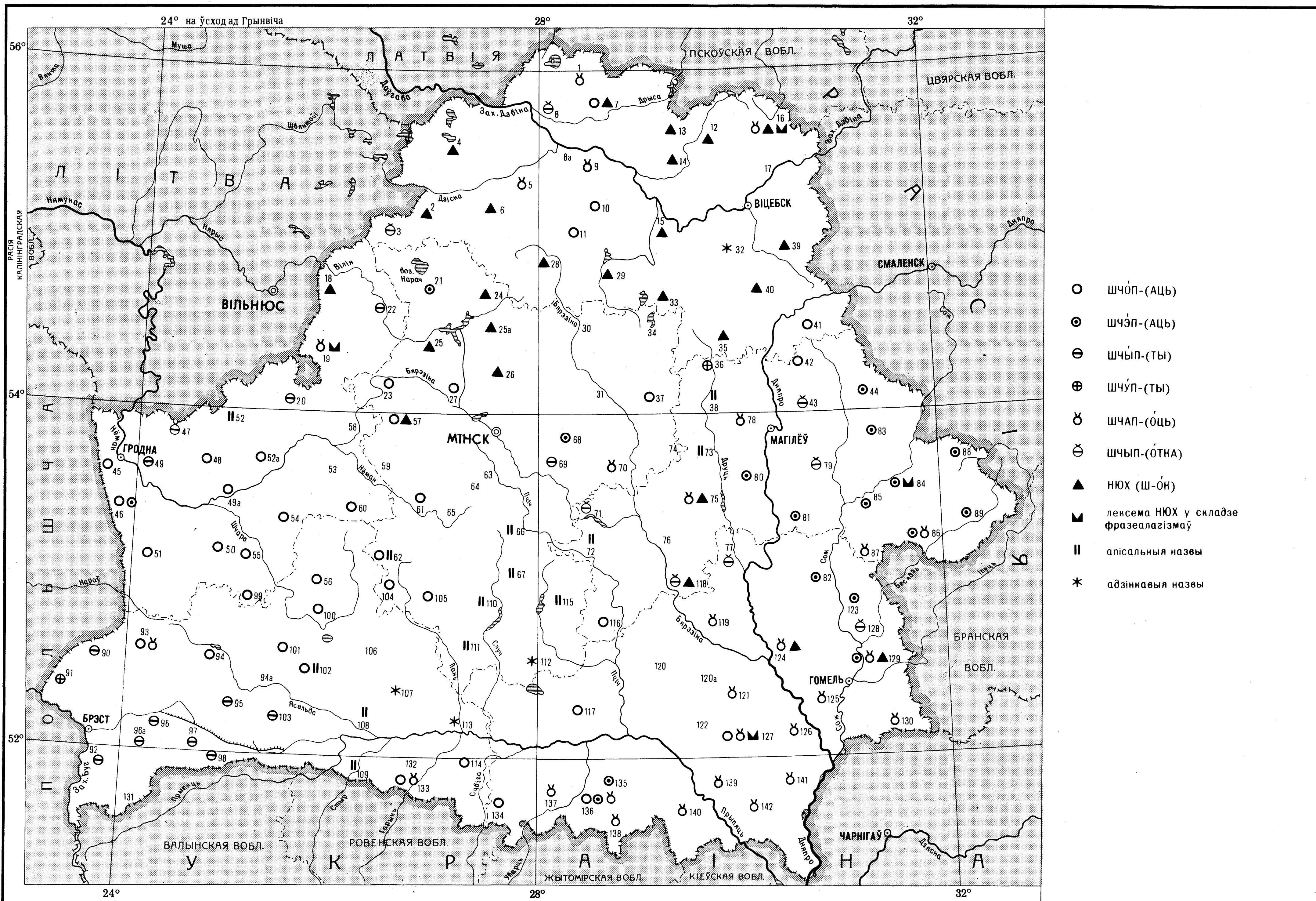
ШЧО́П-(АЦЬ)
ШЧЭ́П-(АЦЬ)
ШЧЫ́П-(ТЫ)
ШЧУ́П-(ТЫ)
ШЧАП-(О́ЦЬ)
ШЧЫП-(О́ТКА)
НЮХ (Ш-О́К)
лексема НЮХ у складзе фразеалагізмаў
апісальныя назвы
адзінкавыя назвы
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ПОЛЬШЧА
УКРАІНА
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
МАГІЛЁЎ
ГРОДНА
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
воз. Нарач
Зах. Дзвіна
Дзвіна
Дзісна
Вілія
Нёман
Нямунас
Нярыс
Шч︡ара
Ясельда
Прыпяць
Бярэзіна
Дняпро
Сож
Друць
Пціч
Случ
Лань
Іпуць
Бесядзь
Дзясна
Горынь
Стыр
Убарць
Сівіга
Зах. Буг
Нараў
Мушa
Даўгава
Дрыса
Шв︡янтоі
Вянта
1:3 000 000

СУФІКСЫ Ў СЛОВЕ *ШЧОПАЦЬ* І ЯГО АДПАВЕДНІКАХ

Карта № 272

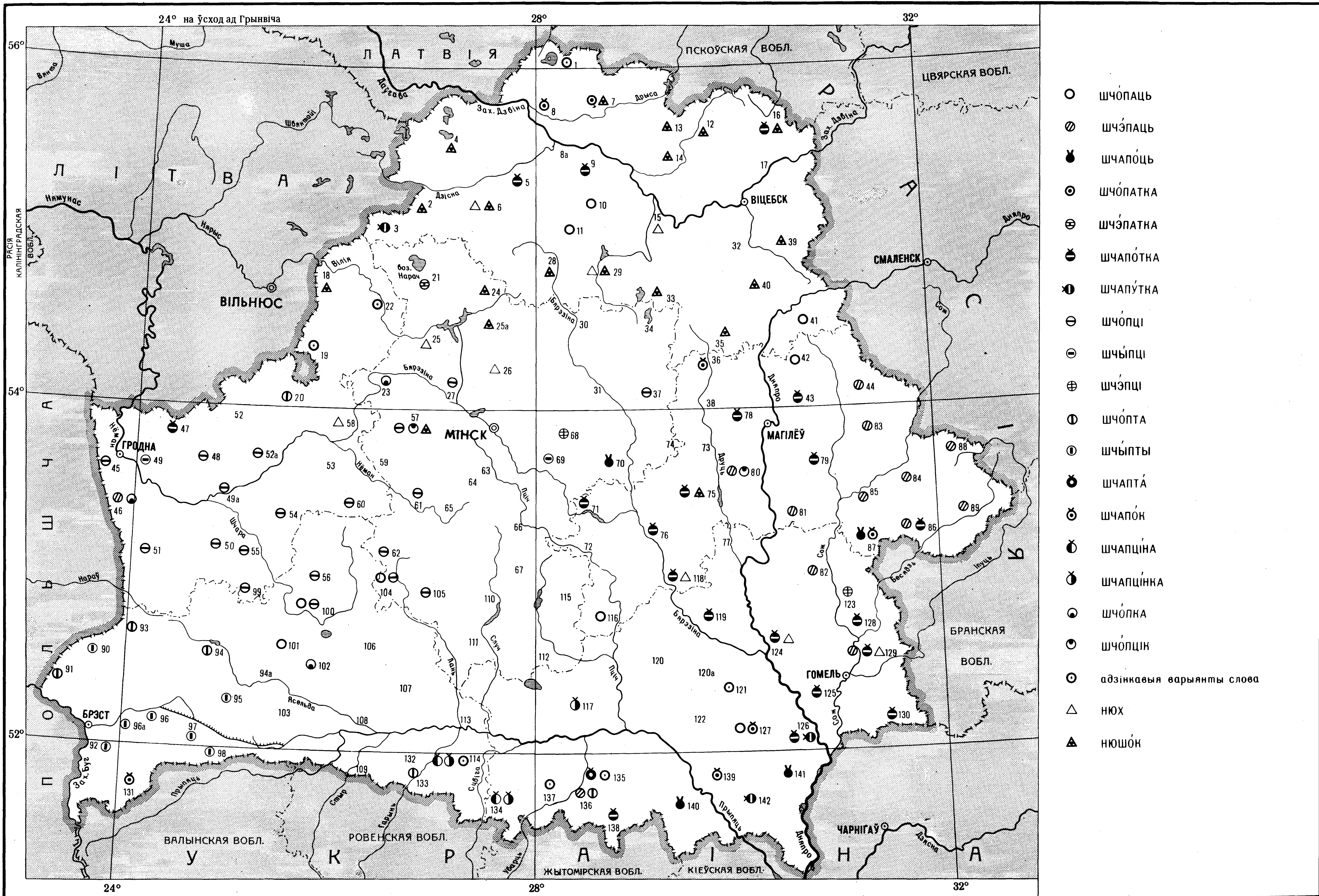

1: 3 000 000

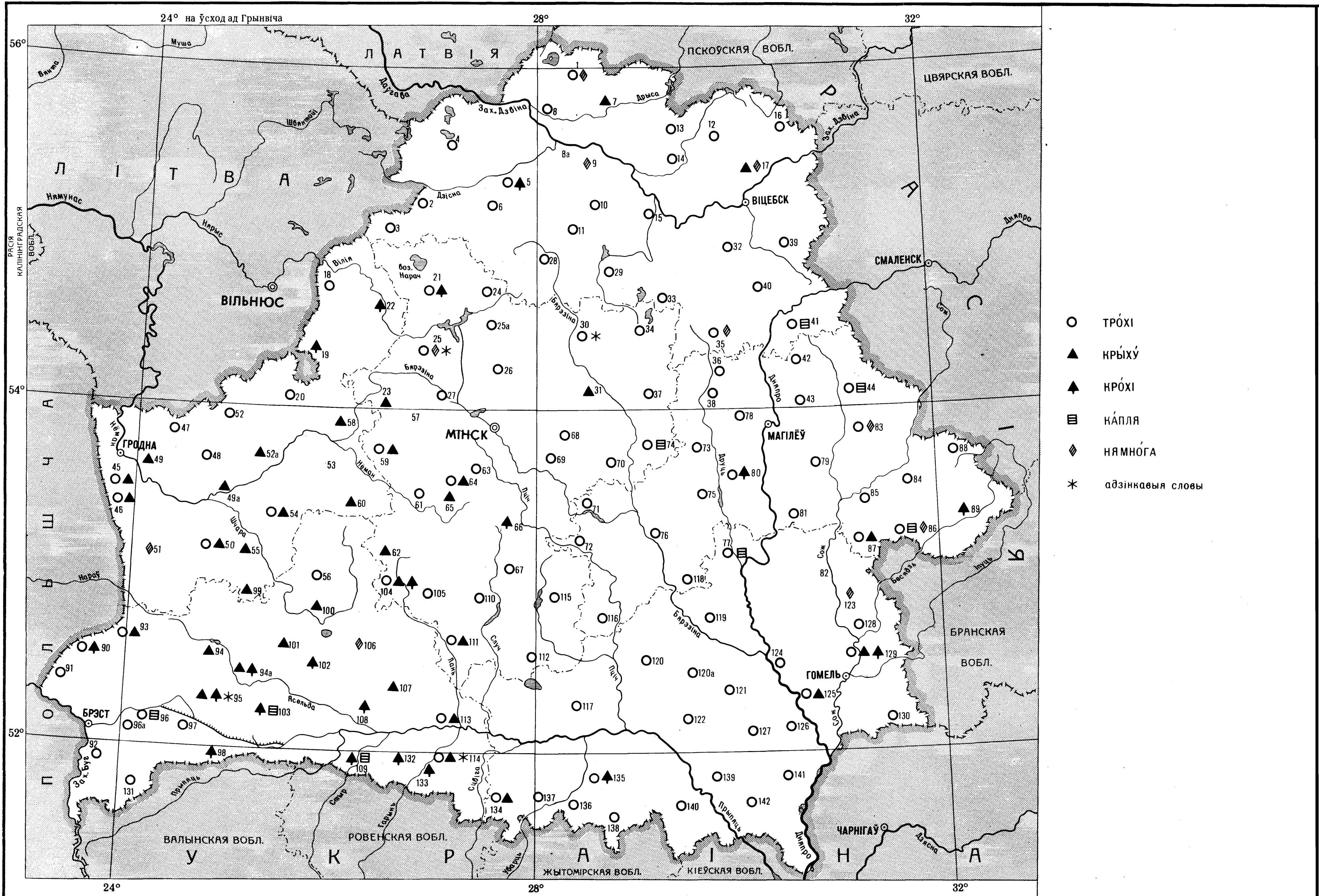

ТРО́ХІ
КРЫ́ХУ
КРО́ХІ
КА́ПЛЯ
НЯМНО́ГА
адзінкавыя словы
МІНСК
ВІЦЕБСК
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
ГРОДНА
БРЭСТ
ВІЛЬНЮС
СМАЛЕНСК
ЧАРНІГАЎ
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ПОЛЬШЧА
УКРАІНА
РАСІЯ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
24° на ўсход ад Грынвіча

1:3 000 000

СЛОВА *ДРАБО́К* І ЯГО АДПАВЕДНІКІ

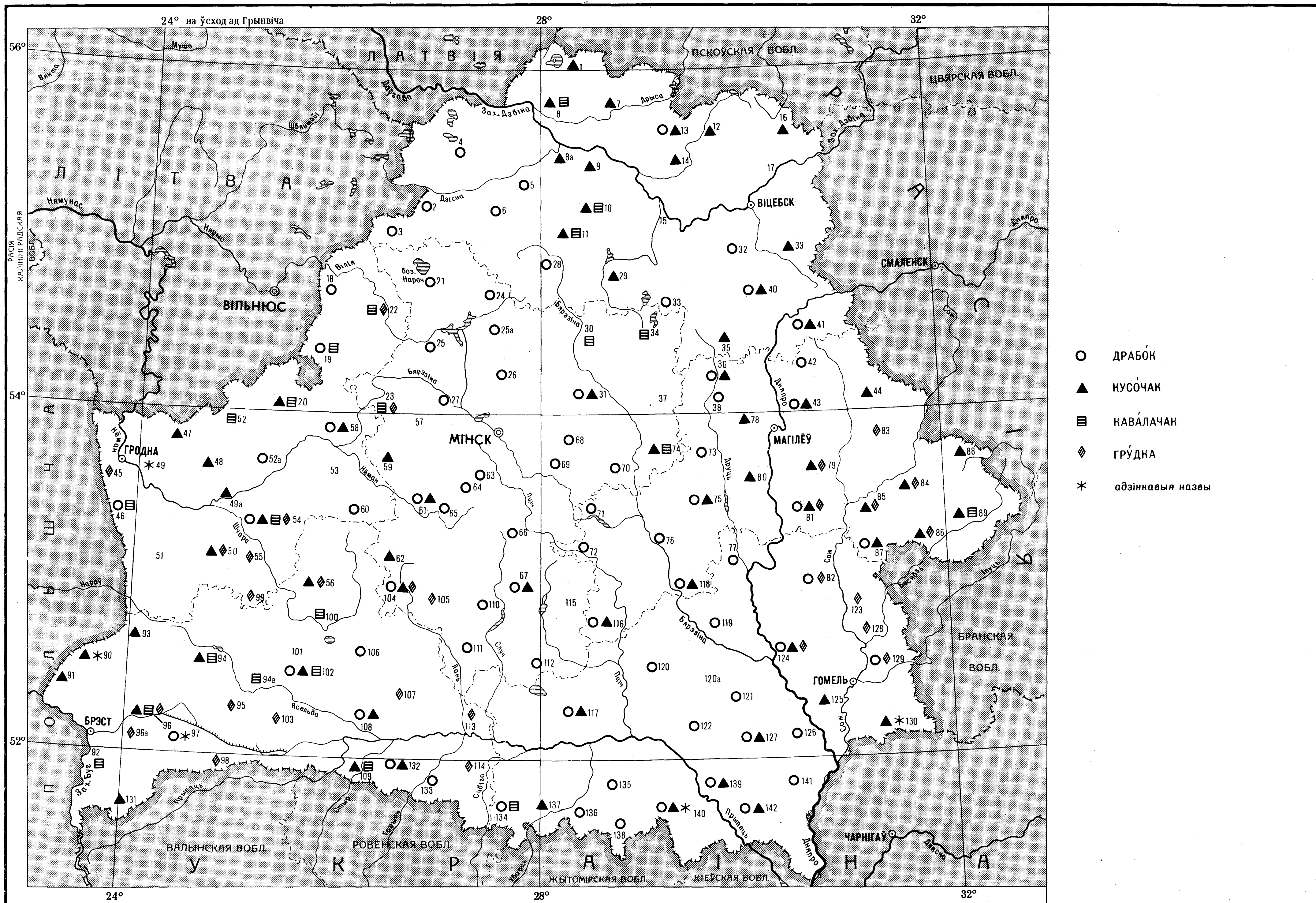

1:3 000 000

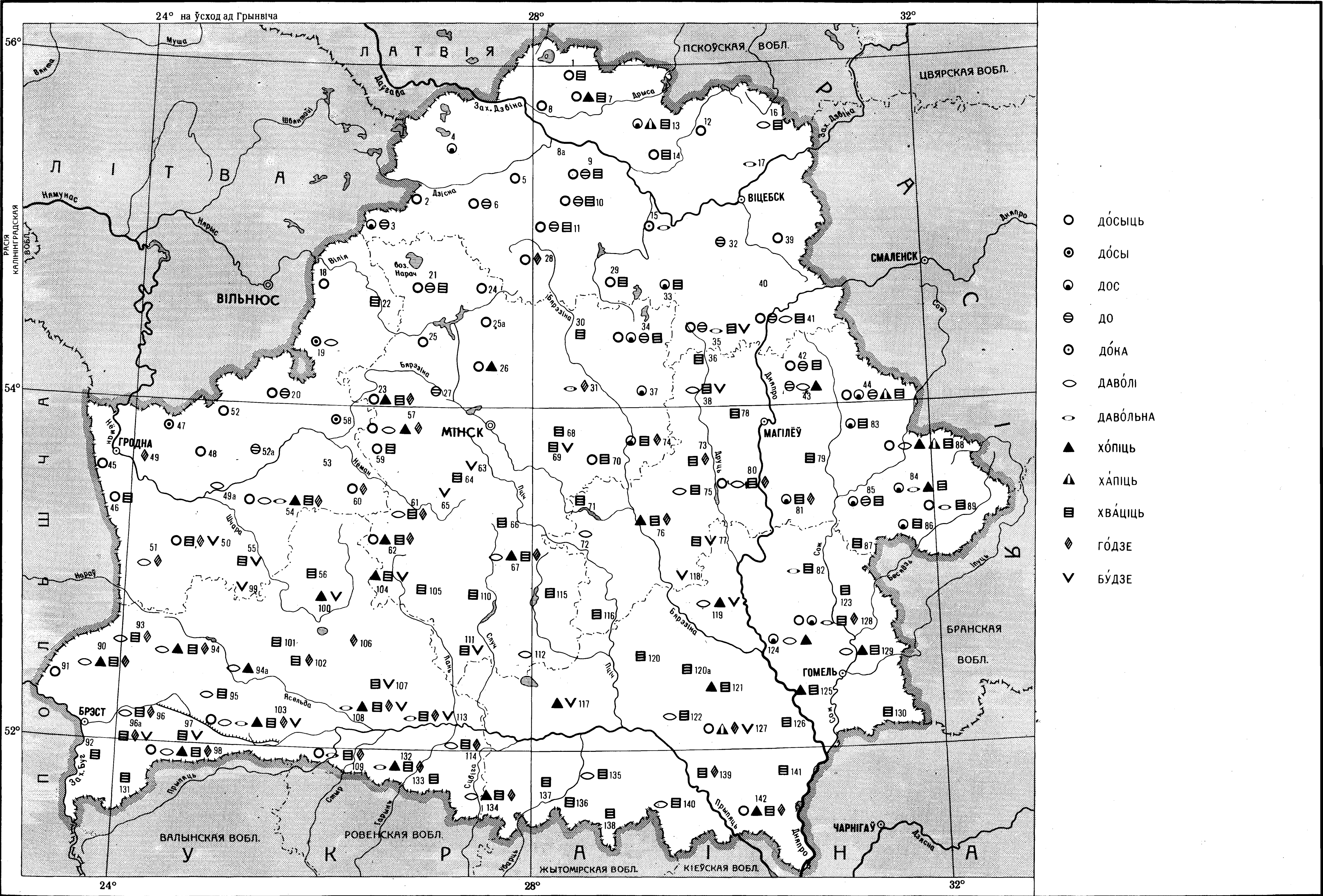
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
24°
28°
32°
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ПОЛЬШЧА
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
УКРАІНА
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
Зах. Дзвіна
Дзвіна
Дрыса
Дзісна
Вілія
Нёман
Намунас
Нярыс
Бярэзіна
Друць
Дняпро
Сож
Іпуць
Беседзь
Шчара
Ясельда
Прыпяць
Зах. Буг
Пціч
Случ
Лань
Гарынь
Стыр
Убарць
Дзясна
воз. Нарач
до́сыць
до́сы
дос
до
до́ка
даво́лі
даво́льна
хо́піць
ха́піць
хва́ціць
го́дзе
бу́дзе

1:3 000 000

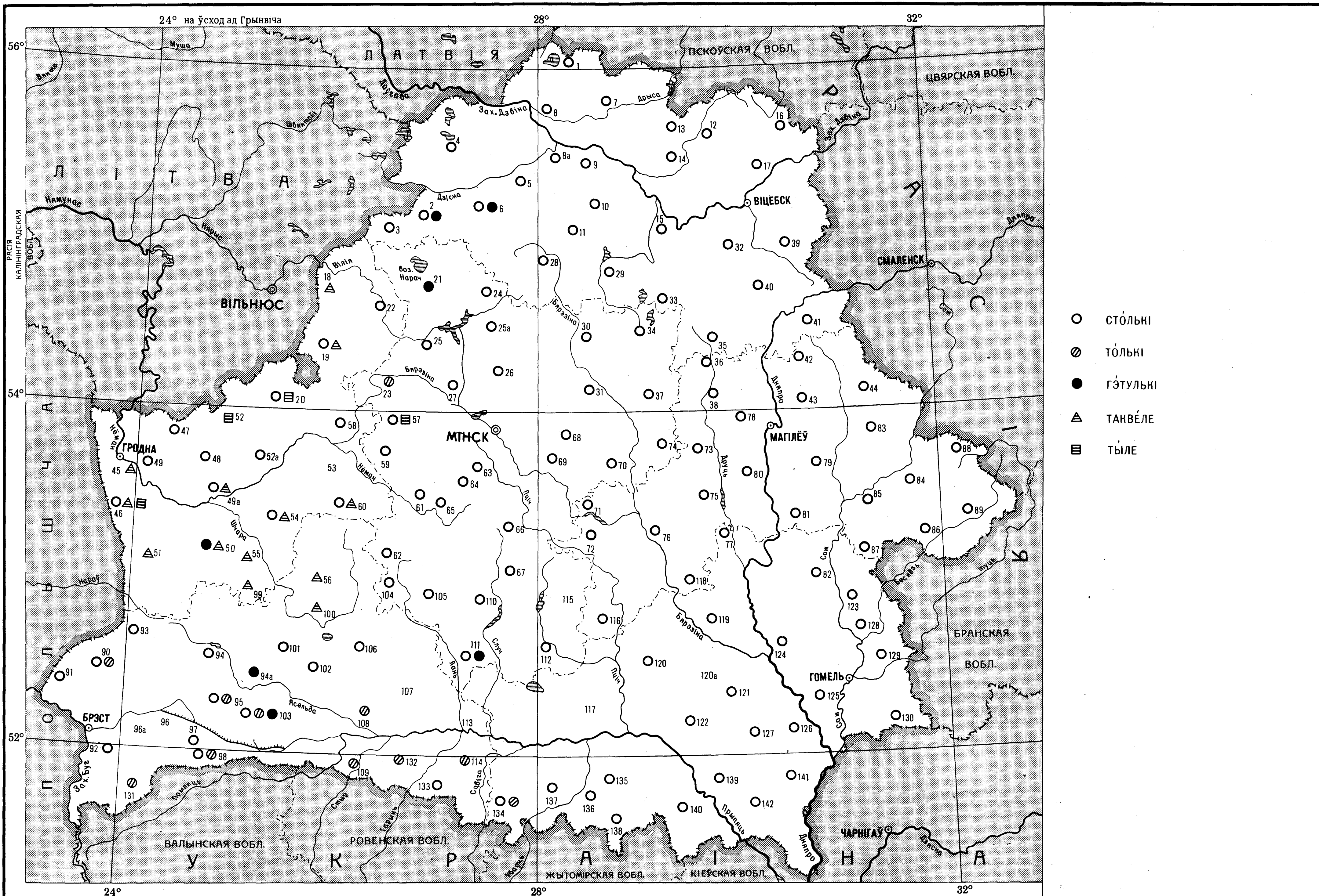
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ВІЛЬНЮС
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ
СМАЛЕНСК
ВІЦЕБСК
МІНСК
МАГІЛЁЎ
ГРОДНА
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
УКРАІНА
ПОЛЬШЧА
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
воз. Нарач
Зах. Дзвіна
Дняпро
Прыпяць
Бярэзіна
Нёман
Сож
Вілія
Шчара
Ясельда
Случ
Пціч
Зах. Буг
Гарынь
Стыр
Сцвіга
СТО́ЛЬКІ
ТО́ЛЬКІ
ГЭ́ТУЛЬКІ
ТАКВЕ́ЛЕ
ТЫ́ЛЕ

1:3 000 000

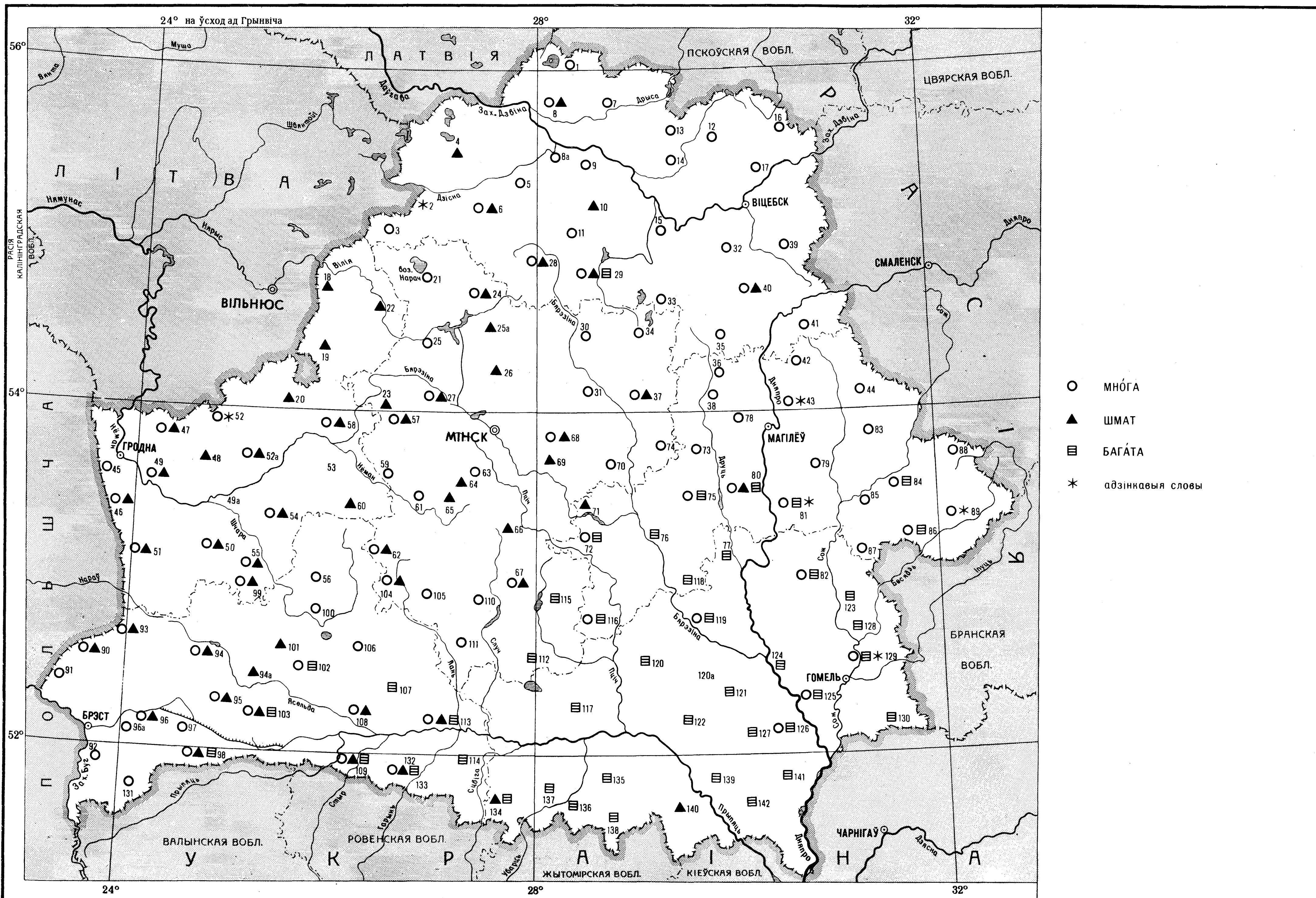
МНО́ГА
ШМАТ
БАГА́ТА
адзінкавыя словы
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
ЛІТВА
РАСІЯ
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
УКРАІНА
ПОЛЬШЧА
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.

1:3 000 000

СЛОВА *НЯМА*, ЯГО ВАРЫЯНТЫ І АДПАВЕДНІКІ

Карта № 278

ЛАТВІЯ · ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ. · ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ. · ЛІТВА · РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ. · ВІЛЬНЮС · ВІЦЕБСК · СМАЛЕНСК · МІНСК · ГРОДНА · МАГІЛЁЎ · ГОМЕЛЬ · БРЭСТ · ЧАРНІГАЎ · БРАНСКАЯ ВОБЛ. · ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ. · РОВЕНСКАЯ ВОБЛ. · ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ. · КІЕЎСКАЯ ВОБЛ. · ПОЛЬШЧА · РАСІЯ · УКРАІНА

24° на ўсход ад Грынвіча · 28° · 32° · 56° · 54° · 52°

- ○ НЯМА́
- ⊙ НЯМА́ШАКА
- ● НЯМА́Е
- ◉ НЯМА́ЕКА
- △ НЕТ
- ▲ НЕ́ТУЦІ

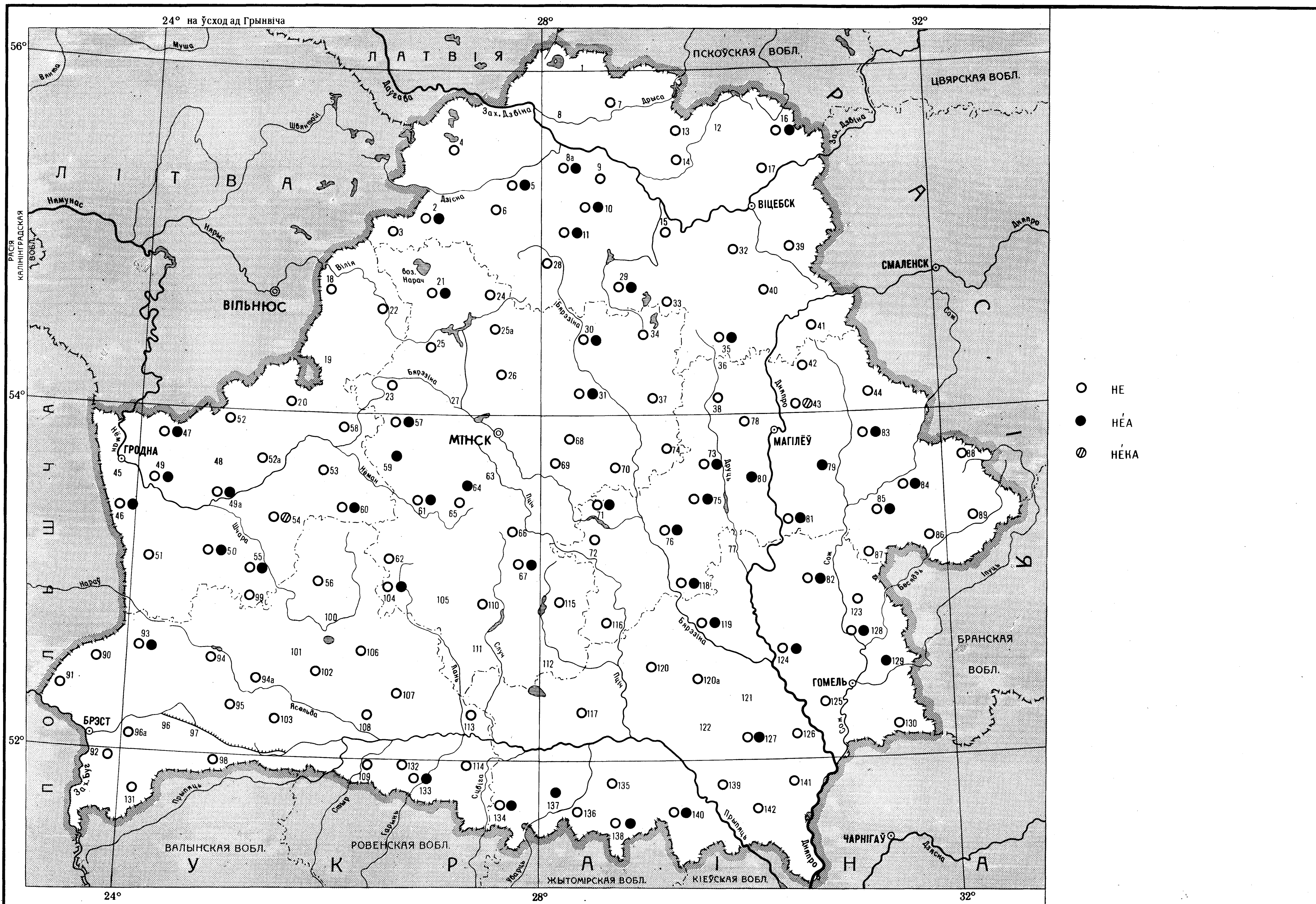
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
ПОЛЬШЧА
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
УКРАІНА
Зах. Дзвіна
Дзісна
Вілія
Нёман
Бярэзіна
Дняпро
Сож
Прыпяць
Шчара
Ясельда
Пціч
Случ
Друць
Іпуць
Беседзь
Зах. Буг
Нараў
Гарынь
Стыр
Убараць
Сцвіга
Вілія
Нярыс
Мяркіс
Швянтойі
Мушa
Вента
Дзісна
Дрыса
воз. Нарач
НЕ
НЕ́А
НЕ́КА

1:3 000 000

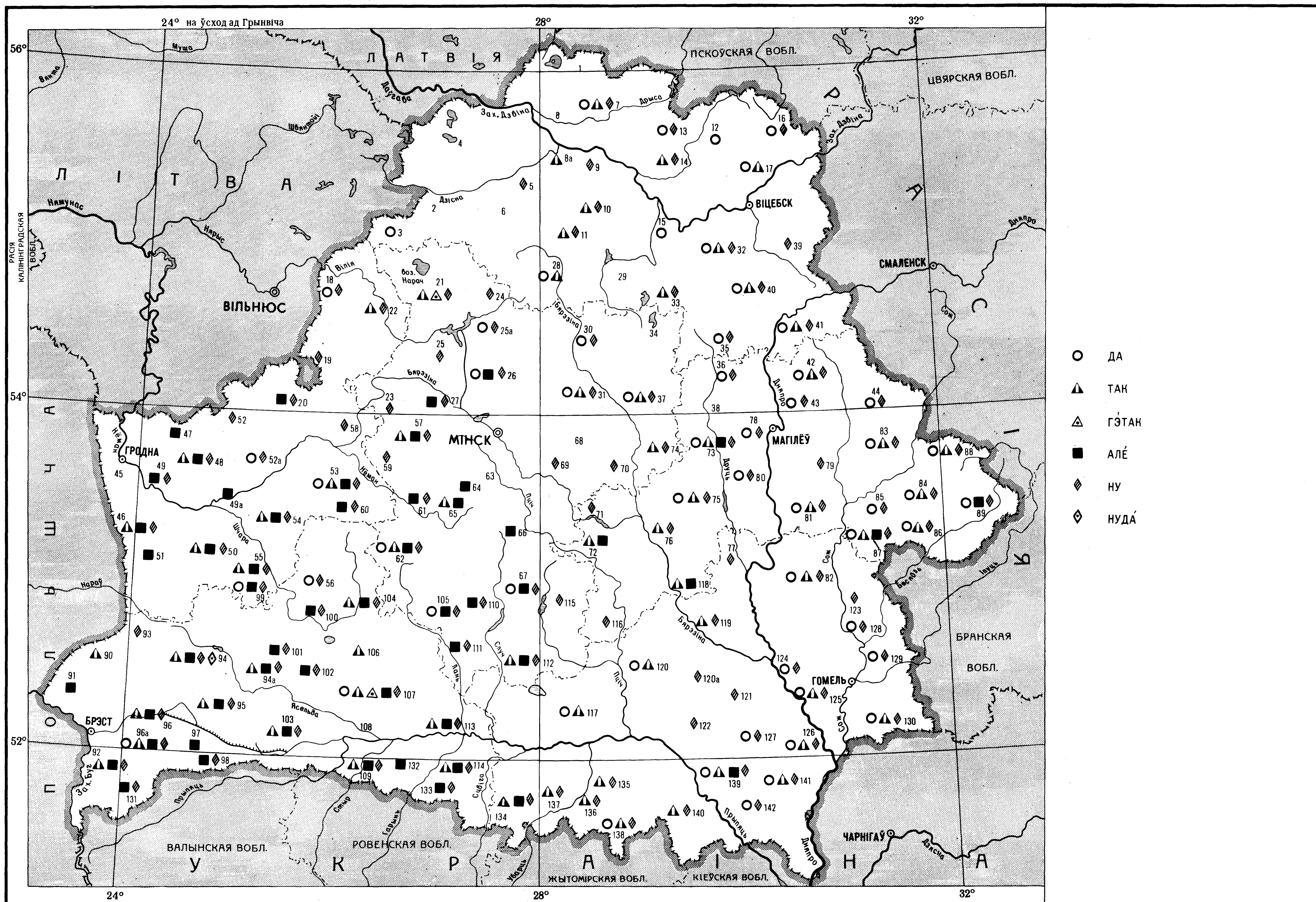
ДА
ТАК
ГЭТАК
АЛЕ́
НУ
НУДА́
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ
ВІЛЬНЮС
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ПОЛЬШЧА
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
УКРАІНА
боз. Нарач

1:3 000 000

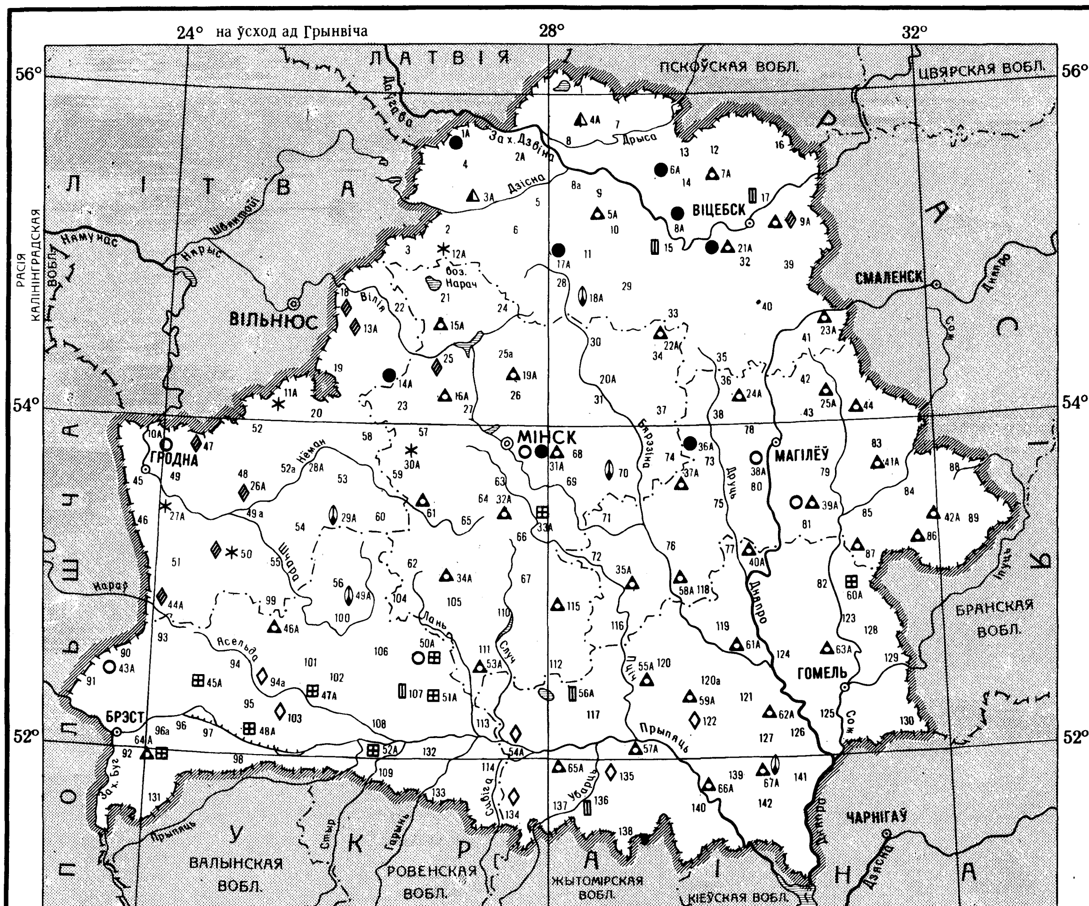

- ○ МАЛАДА́Я
- ● МАЛАДУ́ХА
- △ НЯВЕ́СТА
- ◭ НЯВЕ́СТКА
- ⊞ ДЗЕ́ЎКА
- ◈ НАРАЧО́НАЯ
- ◇ ЗАРУЧО́НАЯ
- ⬯ УХАЖО́РКА
- ▯ КНЯГІ́НЯ
- ✳ адзінкавыя назвы

1:5 000 000

МАЛАДАЯ НА ВЯСЕЛЛІ

Карта №282

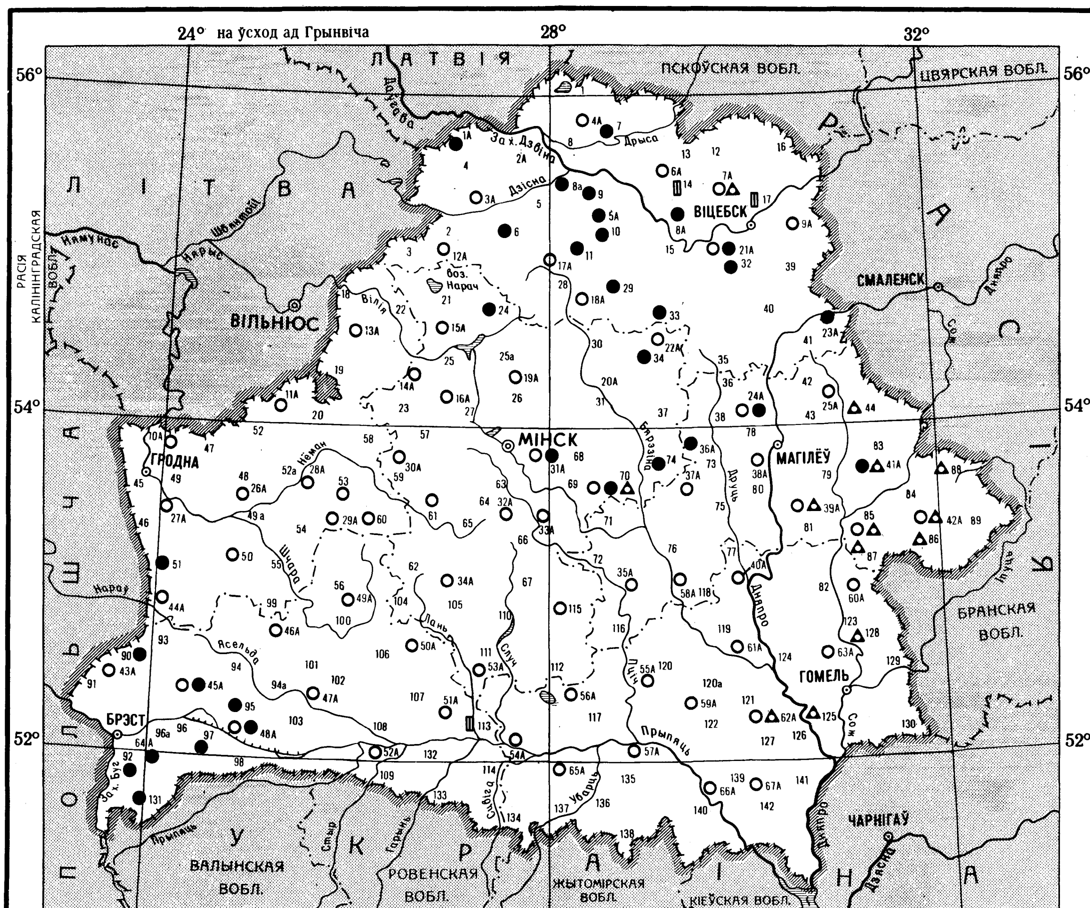

○ МАЛАДА́Я

● МАЛАДУ́ХА

△ НЯВЕ́СТА

▯ КНЯГІ́НЯ

1:5 000 000

ЖАНІХ ДА ВЯСЕЛЛЯ

Карта №283

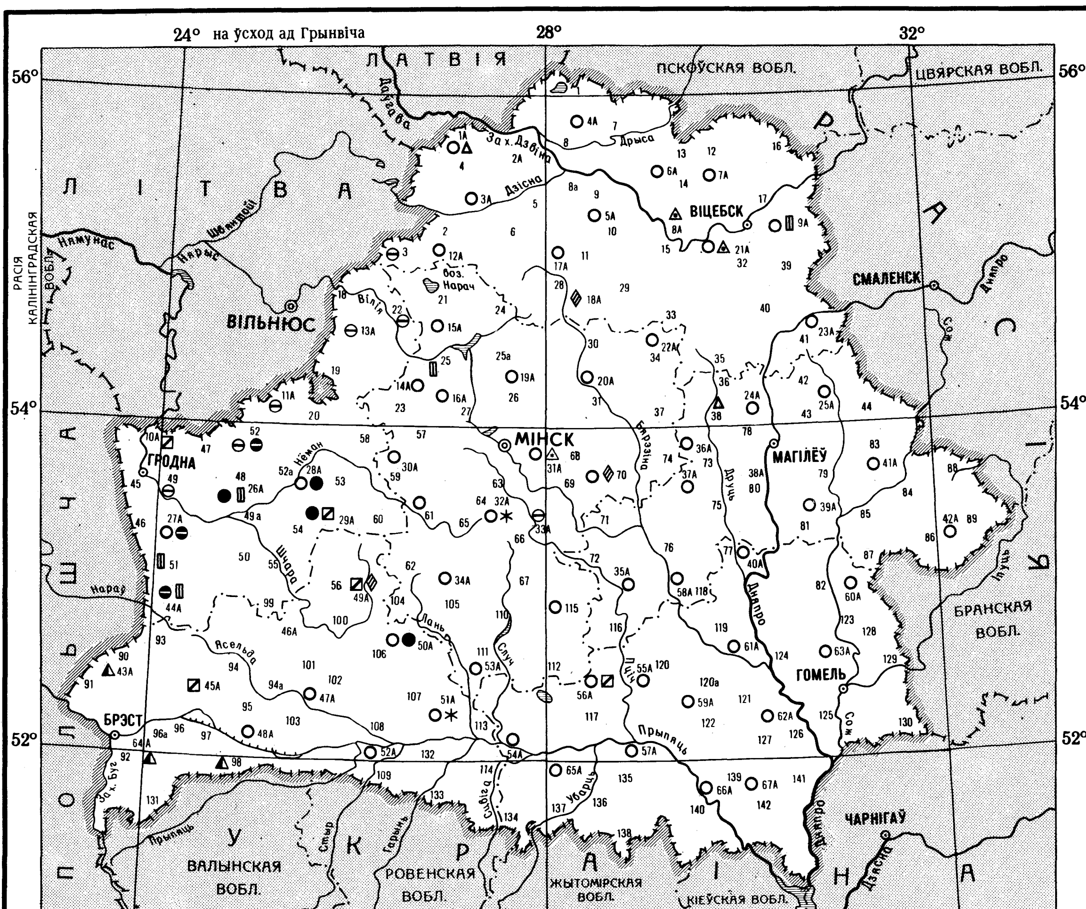

○ ЖАНІ́Х

ЖАНІ́К

● ЖАНЮ́Х

ЖАНЮ́К

△ МАЛАДЫ́

МАЛАДЗЕ́Ц

МАЛАДЗЯ́Н

МАЛАДЗЕ́НЕЦ

КАВАЛЕ́Р

УХАЖО́Р

НАРАЧО́НЫ

* адзінкавыя назвы

1:5 000 000

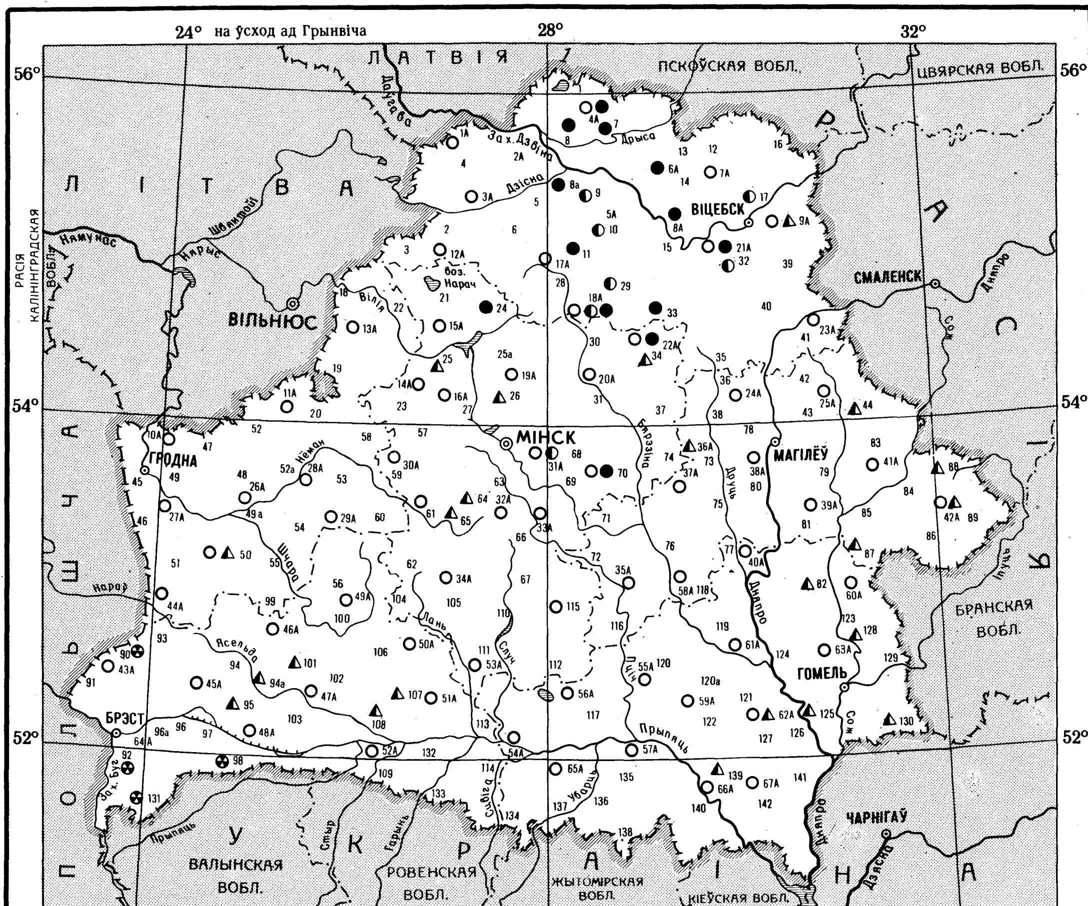

МАЛАДЫ́

МАЛАДЗЁН

МАЛАДЗЕ́НЕЦ

МАЛАДЗЕ́Ц

ЖАНІ́Х

1:5 000 000

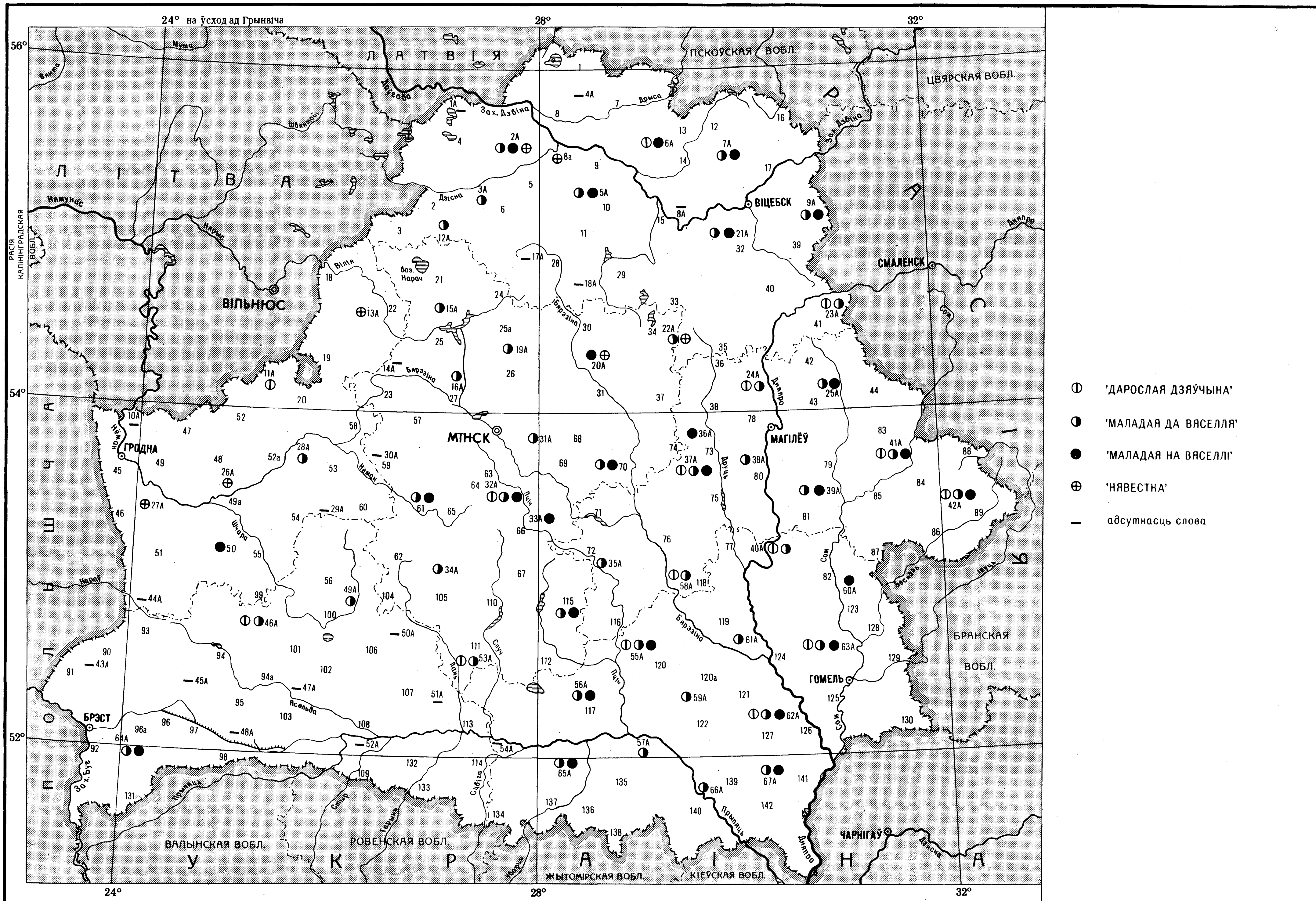
ЛАТВІЯ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
ЛІТВА
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
МАГІЛЁЎ
ГРОДНА
БРЭСТ
ГОМЕЛЬ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
УКРАІНА
РАСІЯ
ПОЛЬШЧА
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
'ДАРОСЛАЯ ДЗЯЎЧЫНА'
'МАЛАДАЯ ДА ВЯСЕЛЛЯ'
'МАЛАДАЯ НА ВЯСЕЛЛІ'
'НЯВЕСТКА'
адсутнасць слова

1:3 000 000

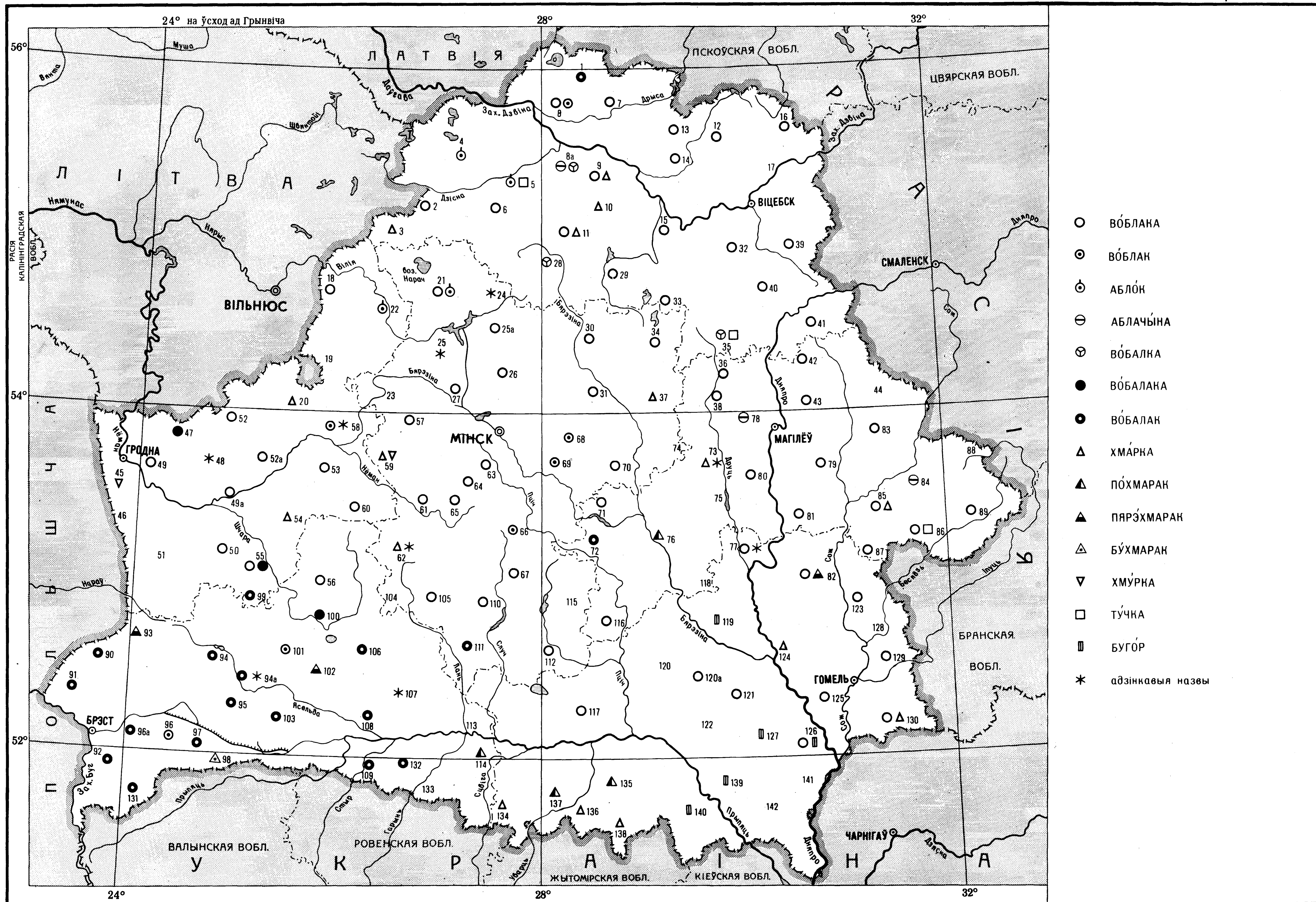
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ПОЛЬШЧА
УКРАІНА
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
Муша
Вянта
Дагава
Зах. Дзвіна
Дрыса
Нямунас
Нярыс
Вілія
Воз. Нарач
Дзісна
Бярэзіна
Нёман
Шчара
Нараў
Ясельда
Лань
Случ
Пціч
Друць
Дняпро
Сож
Іпуць
Бесядзь
Прыпяць
Стыр
Горынь
Убарць
Зах. Буг
Дзясна
Сцвіга
во́блака
во́блак
абло́к
аблачы́на
во́балка
во́балака
во́балак
хма́рка
по́хмарак
пяра́хмарак
бу́хмарак
хму́рка
ту́чка
бугор
адзінкавыя назвы

1:3 000 000

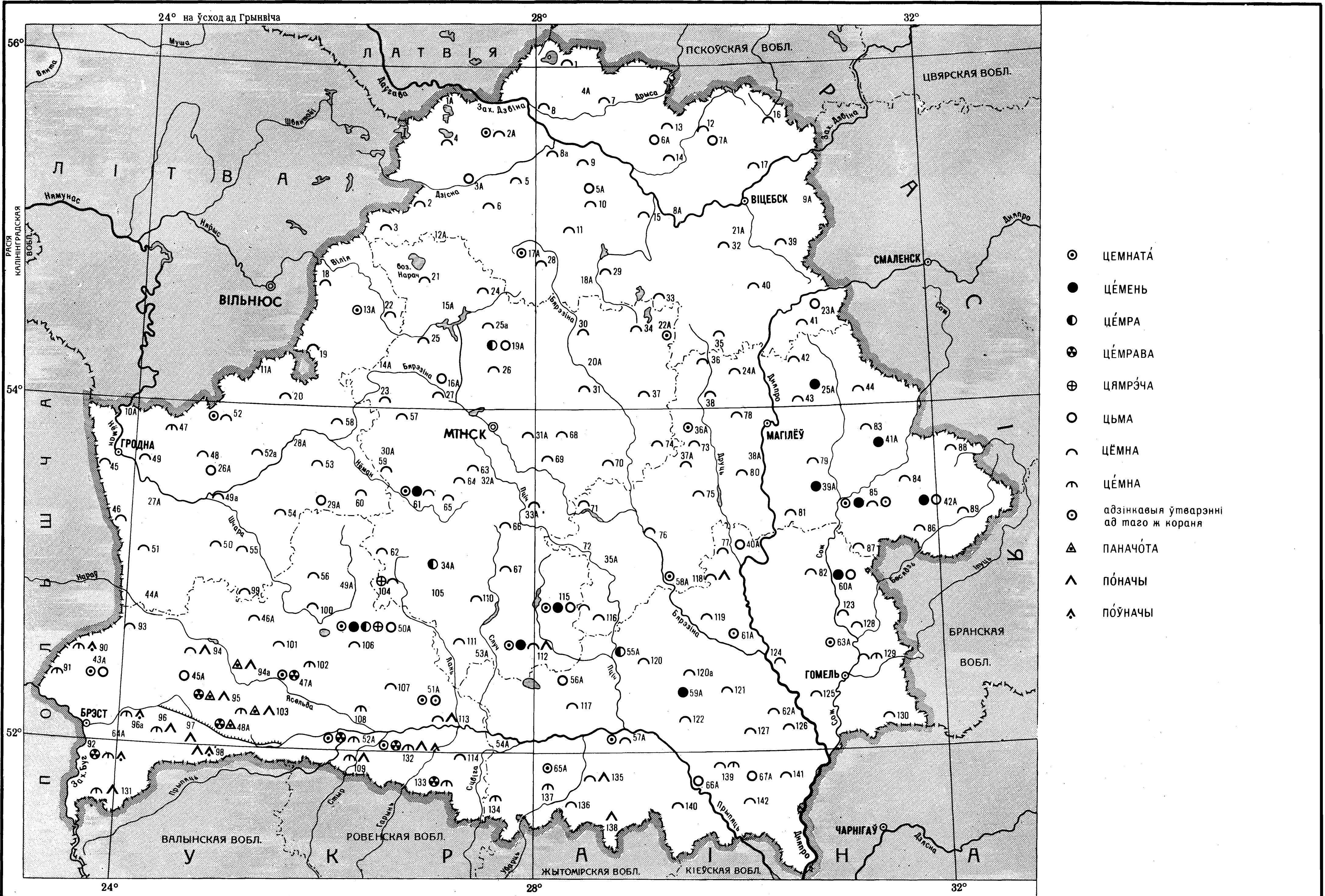
ЦЕМНАТА́
ЦЕ́МЕНЬ
ЦЕ́МРА
ЦЕ́МРАВА
ЦЯМРЭ́ЧА
ЦЬМА
ЦЁМНА
ЦЕ́МНА
адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня
ПАНАЧО́ТА
ПО́НАЧЫ
ПО́ЎНАЧЫ
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ПОЛЬШЧА
РАСІЯ
УКРАІНА
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
СМАЛЕНСК
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
ЧАРНІГАЎ
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
Дзвіна
Дзісна
Вілія
Нёман
Бярэзіна
Дняпро
Сож
Прыпяць
Шчара
Ясельда
Случ
Пціч
Друць
Іпуць
Беседзь
Гарынь
Стыр
Убарць
Зах. Буг
Дзясна

1:3 000 000

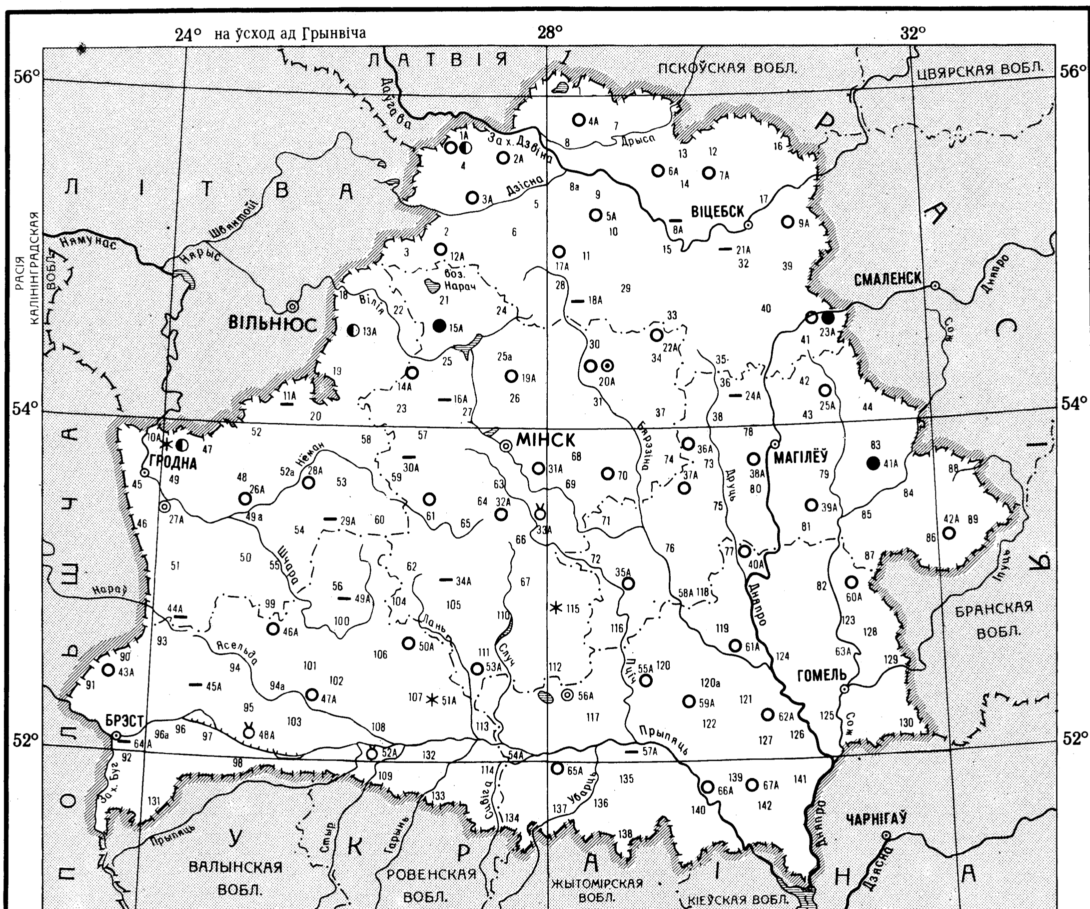

○ ЧО́ВЕН

ȣ ЧО́ВЕНЬ

● ЧАВЁН

◐ ЧО́ЛАН

⊙ ЧОЎН

◎ ЧОЛН

✳ адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня

— адсутнасць слоў

1:5 000 000

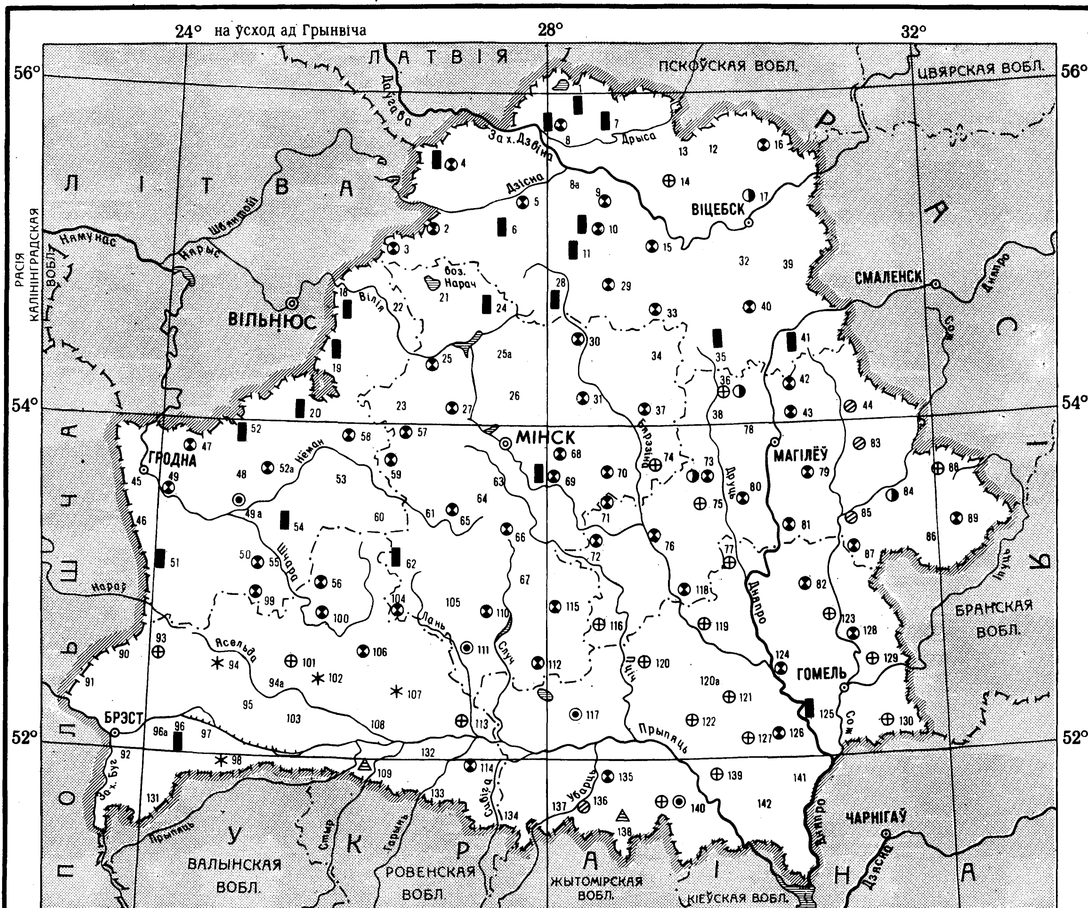

МАЛЯНЧУКІ

МАЛАНКІ

МАЛАНКАВЫЯ АРЭХІ

МАЛАДНЯ

БЛІСКАВІЦЫ

ЧОРНЫЯ АРЭХІ

МАЛАНКАЙ СПАЛЕНЫЯ АРЭХІ

адзінкавыя назвы

1:5 000 000

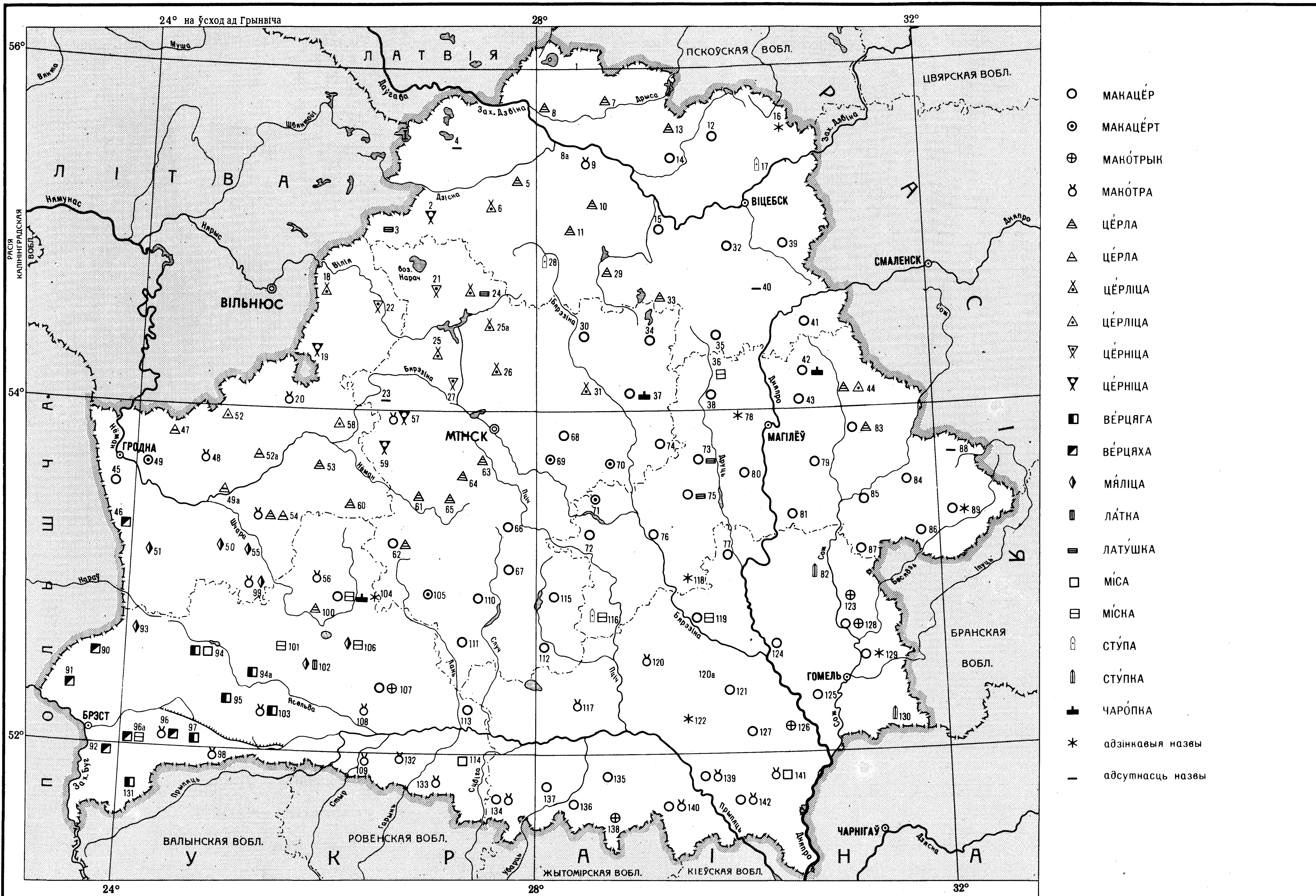
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
ЛІТВА
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ
ПОЛЬШЧА
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
УКРАІНА
Зах. Дзвіна
Даўгава
Дзісна
Дрыса
Вілія
Нарач
Нёман
Нарыс
Бярэзіна
Дняпро
Сож
Прыпяць
Ясельда
Шчара
Нарач
Зах. Буг
Стыр
Гарынь
Случ
Пціч
Друць
Іпуць
Беседзь
Убарць
Дзясна
Воз. Нарач
МАКАЦЁР
МАКАЦЁРТ
МАКОТРЫК
МАКОТРА
ЦЕРЛА
ЦЕРЛА
ЦЕРЛІЦА
ЦЕРЛІЦА
ЦЕРНІЦА
ЦЕРНІЦА
ВЕРЦЯГА
ВЕРЦЯХА
МЯЛІЦА
ЛАТКА
ЛАТУШКА
МІСА
МІСКА
СТУПА
СТУПКА
ЧАРОПКА
адзінкавыя назвы
адсутнасць назвы

1:3 000 000

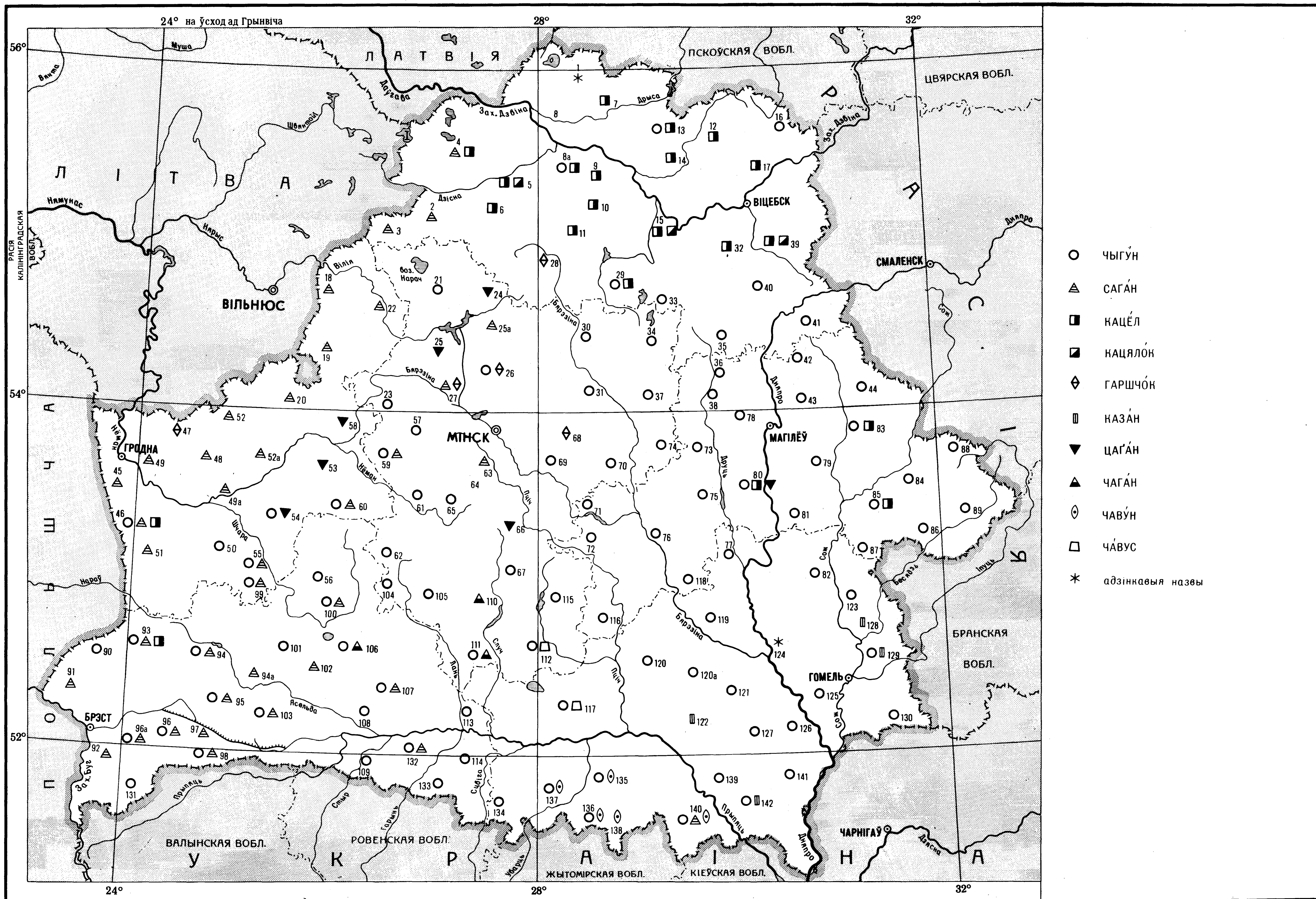
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
ВІЛЬНЮС
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
УКРАІНА
ПОЛЬШЧА
РАСІЯ Калінінградская вобл.
Зах. Дзвіна
Дняпро
Нёман
Прыпяць
Бярэзіна
Сож
Зах. Буг
ЧЫГУН
САГАН
КАЦЕЛ
КАЦЯЛОК
ГАРШЧОК
КАЗАН
ЦАГАН
ЧАГАН
ЧАВУН
ЧАВУС
адзінкавыя назвы

1:3 000 000

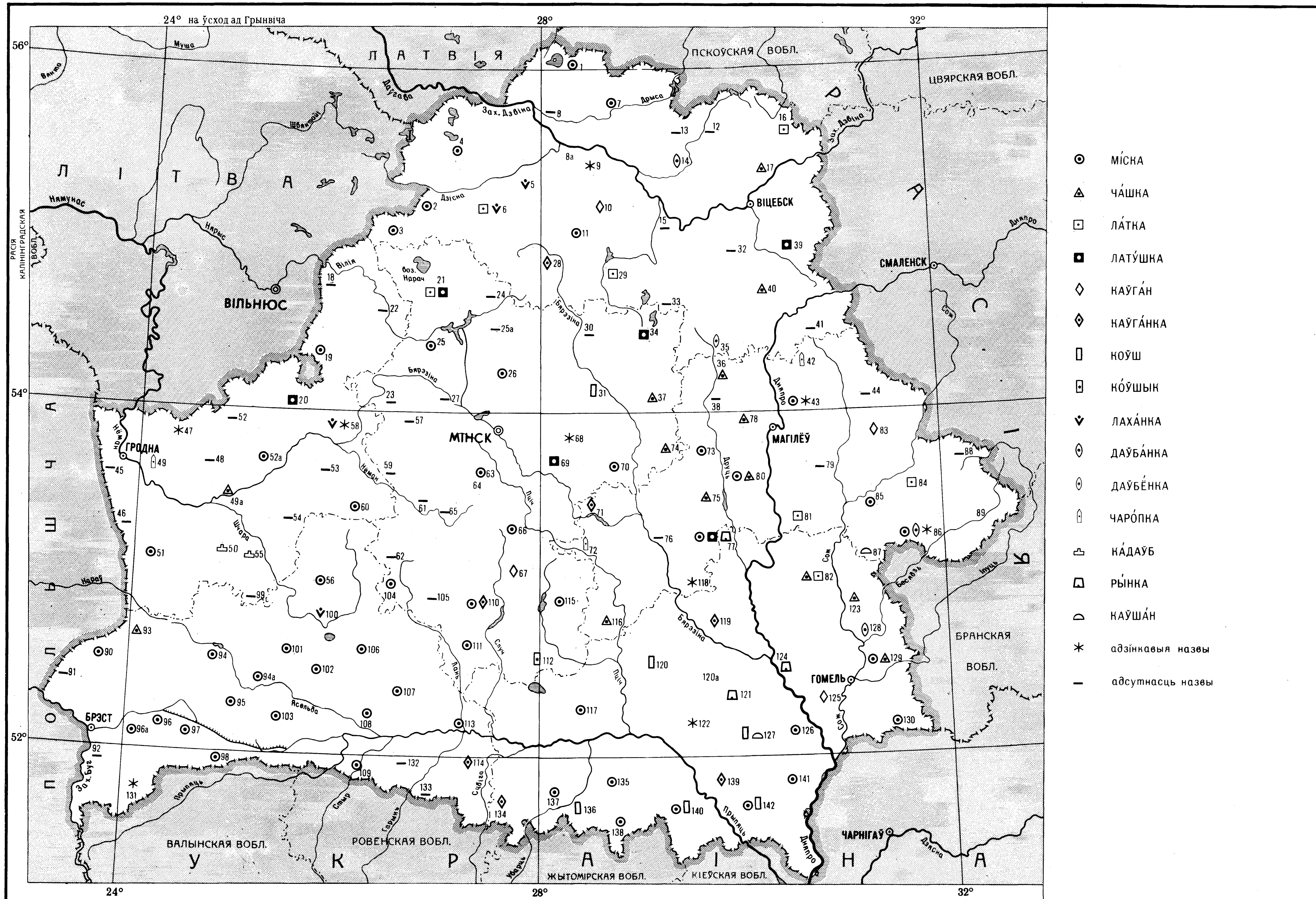
МІСКА
ЧАШКА
ЛАТКА
ЛАТУШКА
КАЎГАН
КАЎГАНКА
КОЎШ
КОЎШЫК
ЛАХАНКА
ДАЎБАНКА
ДАЎБЕНКА
ЧАРОПКА
КАДАЎБ
РЫНКА
КАЎШАН
адзінкавыя назвы
адсутнасць назвы
24° на ўсход ад Грынвіча
ЛАТВІЯ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
ЛІТВА
РАСІЯ
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ПОЛЬШЧА
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
УКРАІНА
Зах. Дзвіна
Дзвіна
Дрыса
Дзісна
Вілія
Нарач
воз. Нарач
Бярэзіна
Дняпро
Сож
Нёман
Шчара
Ясельда
Прыпяць
Зах. Буг
Случ
Лань
Пціч
Друць
Іпуць
Беседзь
Дзясна
Гарынь
Стыр
Убарць
Сцвіга
Нарач
Нарыс
Нямунас
Мушя
Вянта
Швянтоі
Даўгава
1:3 000 000

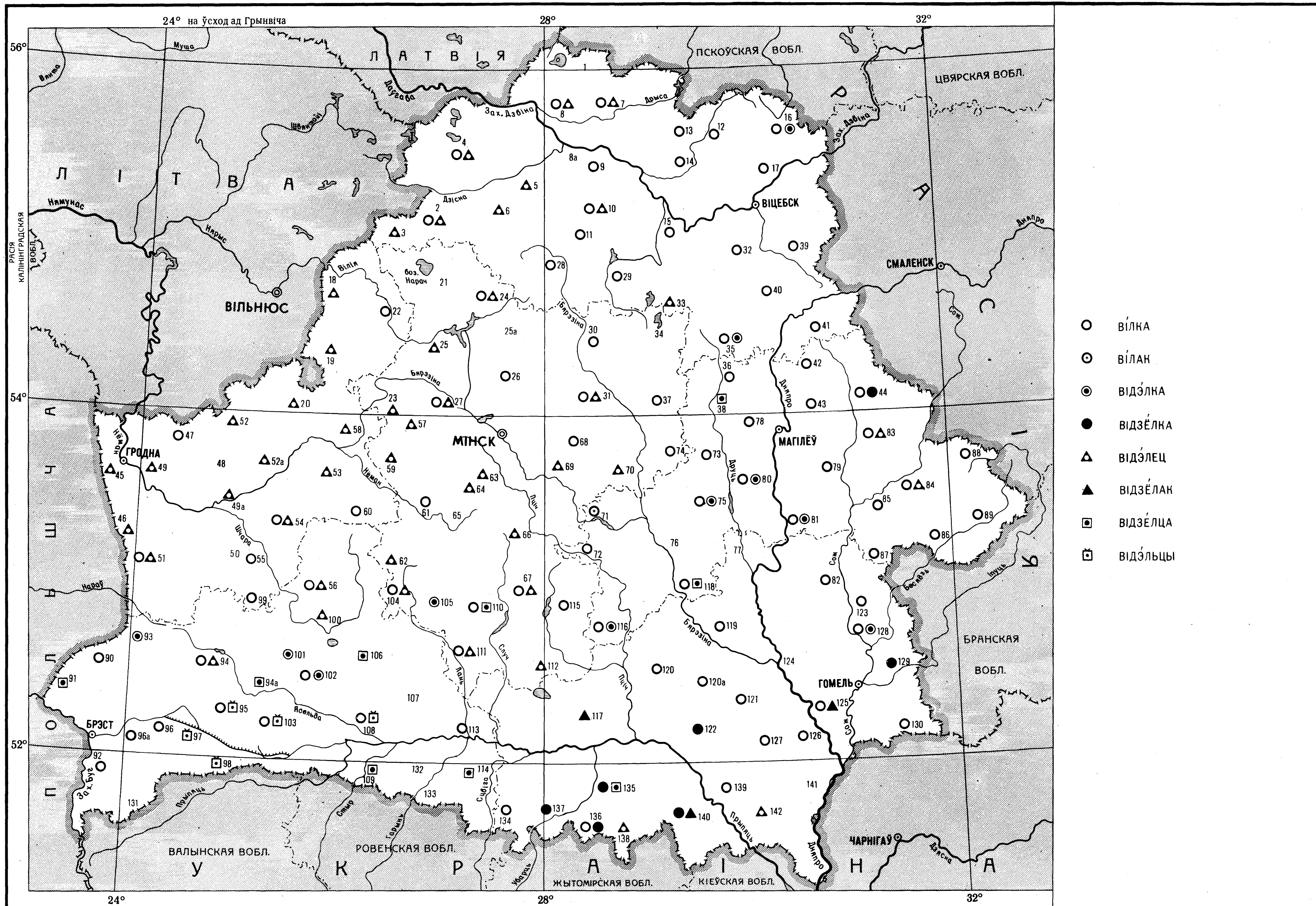

ВІЛКА
ВІЛАК
ВІДЭЛКА
ВІДЗЕЛКА
ВІДЭЛЕЦ
ВІДЗЕЛАК
ВІДЗЕЛЦА
ВІДЭЛЬЦЫ
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
ВІЛЬНЮС
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
УКРАІНА
ПОЛЬШЧА
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
24° на ўсход ад Грынвіча

1:3 000 000

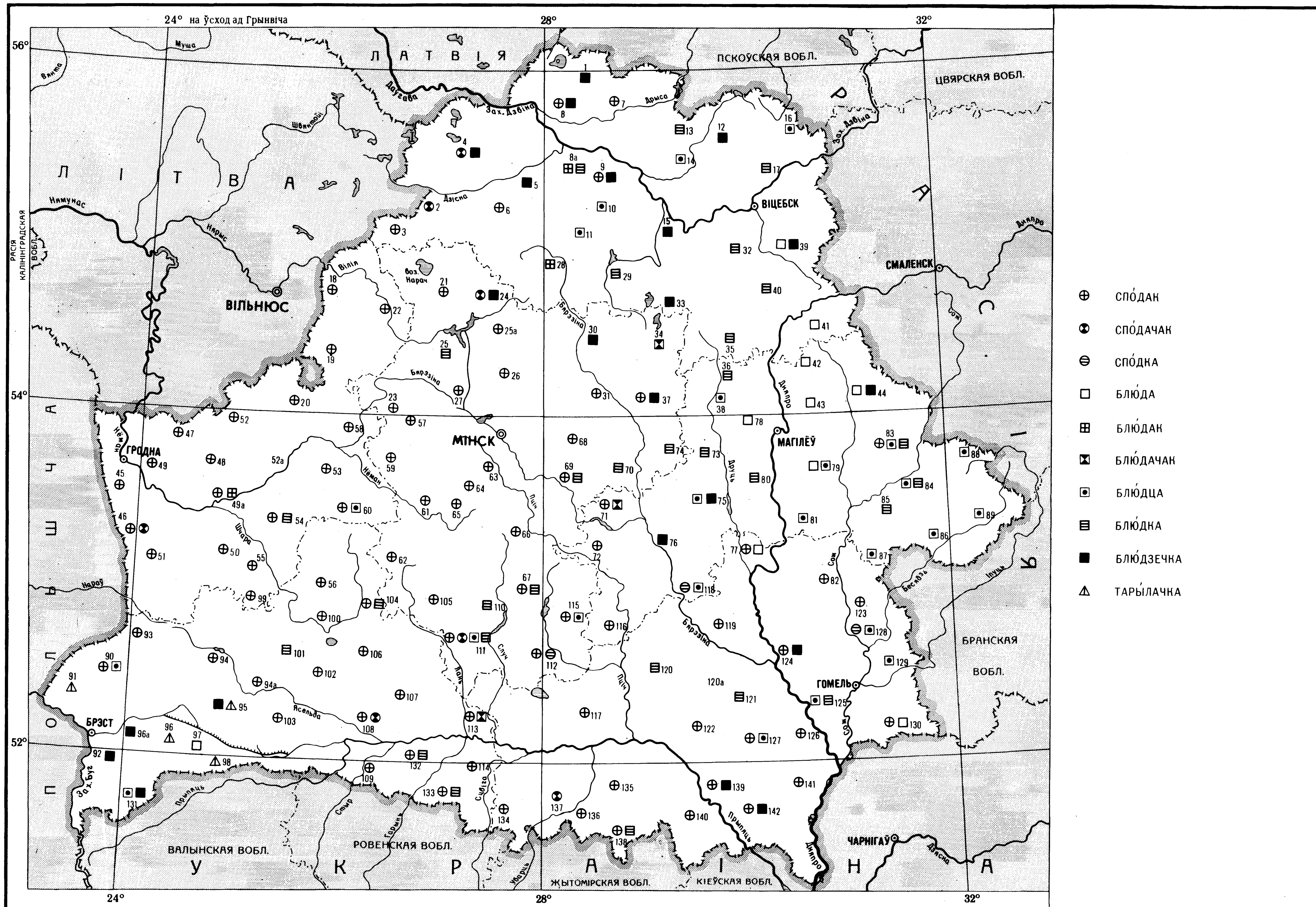
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
ЛІТВА
ВІЛЬНЮС
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
УКРАІНА
ПОЛЬШЧА
РАСІЯ
Даўгава
Зах. Дзвіна
Дрыса
Дзісна
Нёман
Вілія
Нарач
Бярэзіна
Дняпро
Сож
Іпуць
Прыпяць
Ясельда
Случ
Пціч
Шчара
Зах. Буг
Стыр
Гарынь
Сказ
Друць
Беседзь
Мушa
Вента
Нямунас
Нярыс
Швянтоі
Нараў
Убарць
Дзясна
СПО́ДАК
СПО́ДАЧАК
СПО́ДКА
БЛЮ́ДА
БЛЮ́ДАК
БЛЮ́ДАЧАК
БЛЮ́ДЦА
БЛЮ́ДКА
БЛЮ́ДЗЕЧКА
ТАРЫ́ЛАЧКА

1:3 000 000

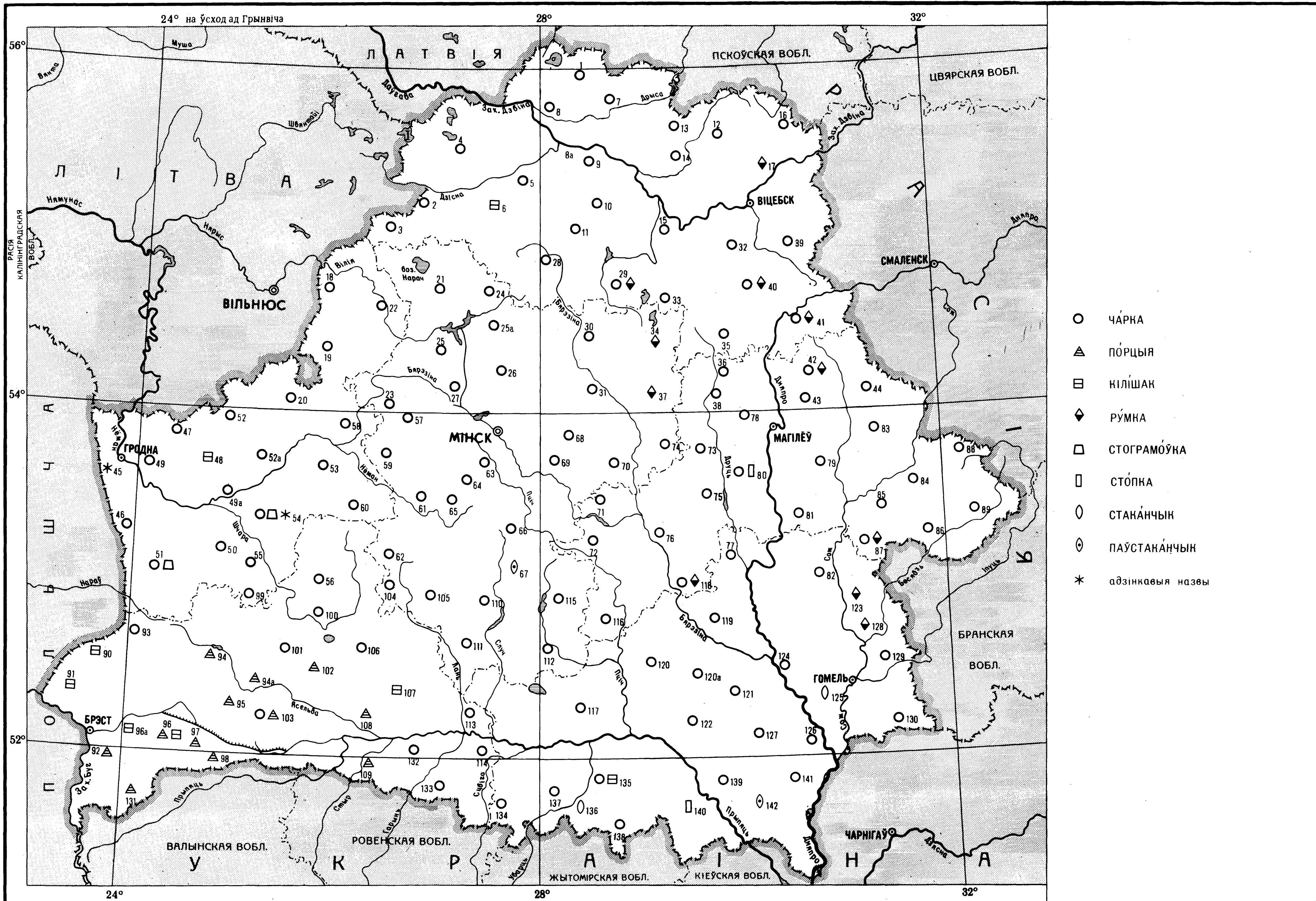
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
ЛІТВА
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
ПОЛЬШЧА
РАСІЯ
УКРАІНА
Зах. Дзвіна
Даўгава
Дрыса
Дзісна
Вілія
Нёман
Нямунас
Нярыс
Бярэзіна
Дняпро
Сож
Прыпяць
Друць
Шчара
Ясельда
Случ
Пціч
Гарынь
Стыр
Зах. Буг
Нараў
Іпуць
Беседзь
Дзясна
воз. Нарач
ЧАРКА
ПОРЦЫЯ
КІЛІШАК
РУМКА
СТОГРАМОЎКА
СТОПКА
СТАКАНЧЫК
ПАЎСТАКАНЧЫК
адзінкавыя назвы

1:3 000 000

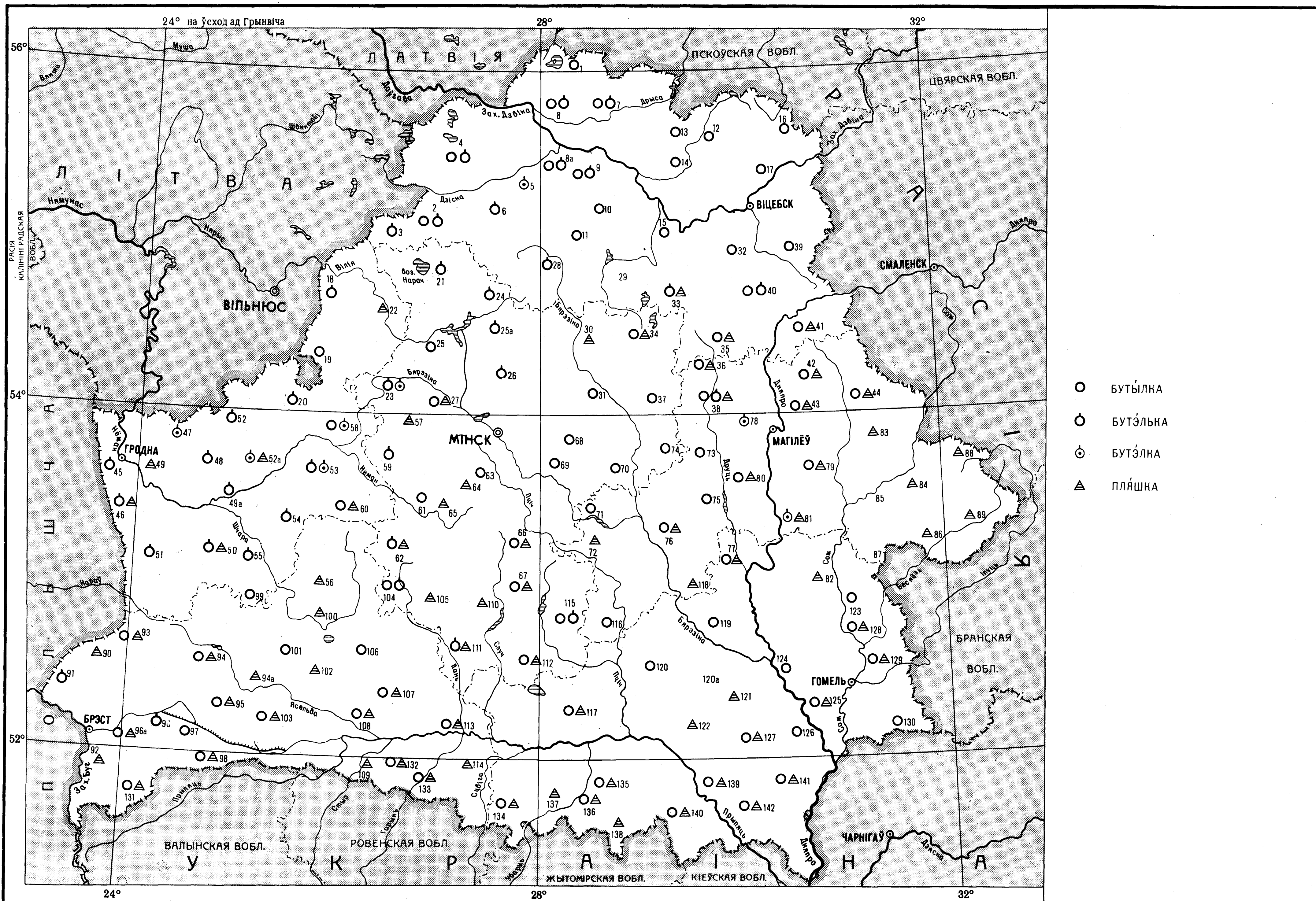

ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ВІЛЬНЮС
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ПОЛЬШЧА
УКРАІНА
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
ЧАРНІГАЎ
24° на ўсход ад Грынвіча
бутылка
бутэлька
бутэлка
пляшка

1: 3 000 000

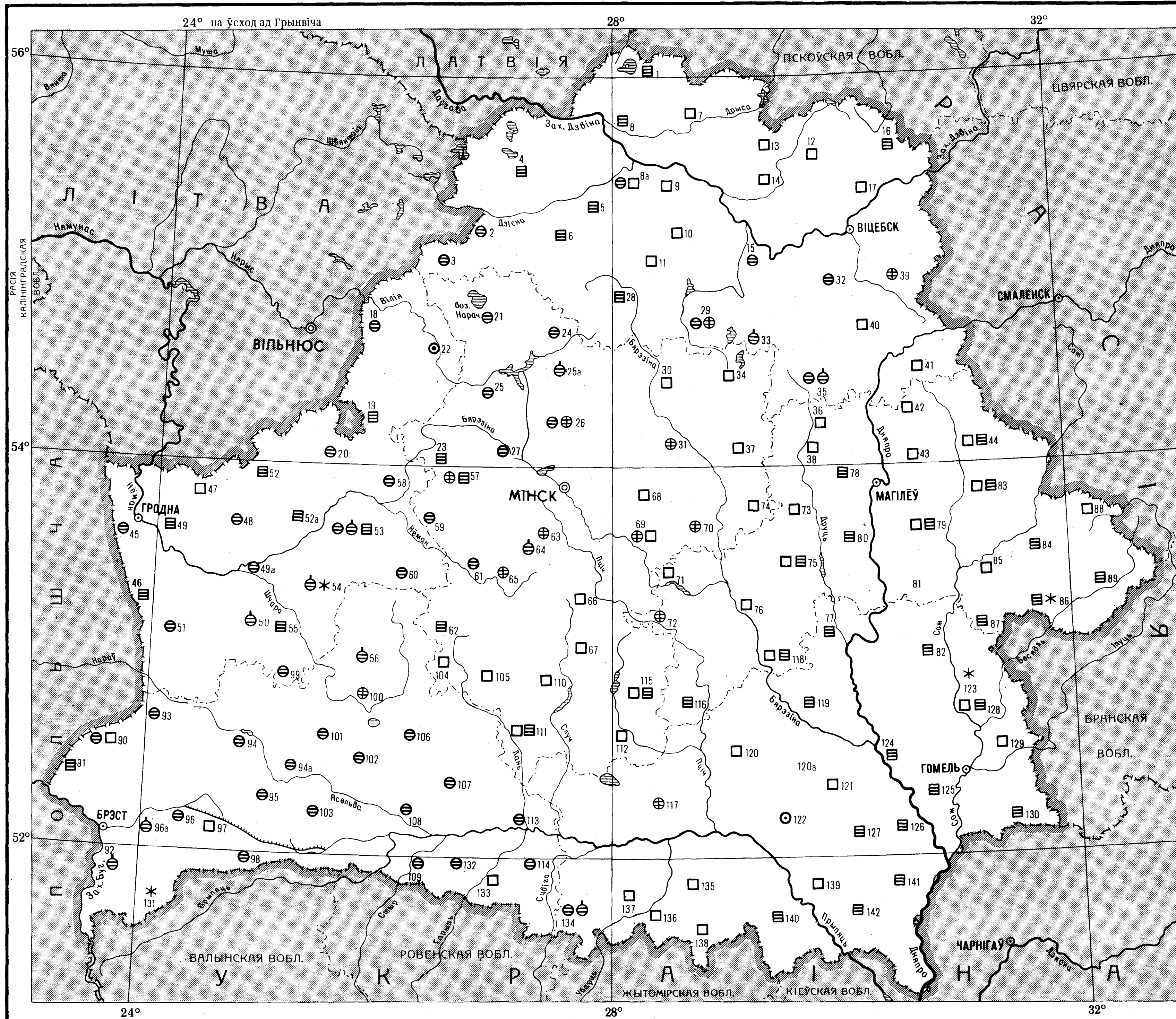
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ПОЛЬШЧА
РАСІЯ
УКРАІНА
ВІЛЬНЮС
ГРОДНА
МІНСК
ВІЦЕБСК
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
СМАЛЕНСК
ЧАРНІГАЎ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°

БАКЛА́ГА
БАКЛА́ЖКА
БІКЛА́ЖКА
БАТЛА́ЖКА
БІТЛА́ШКА
ФЛЯ́ГА
ФЛЯ́ЖКА
адзінкавыя назвы

1:3 000 000

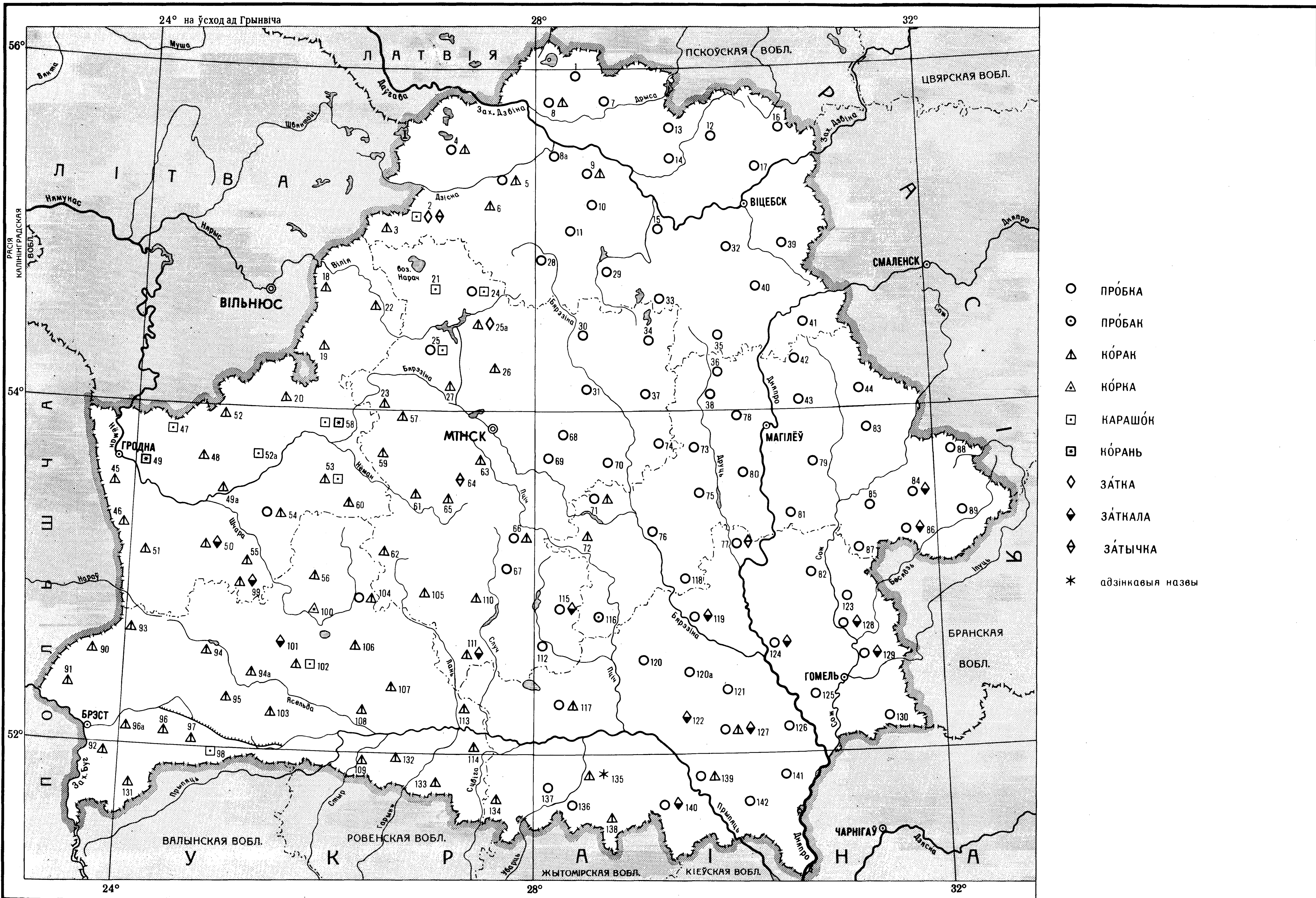
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ПОЛЬШЧА
УКРАІНА
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
Зах. Дзвіна
Дзвіна
Дрыса
Дзісна
Вілія
Нарач
воз. Нарач
Нёман
Нямунас
Нярыс
Шчара
Бярэзіна
Пціч
Друць
Дняпро
Сож
Іпуць
Бесядзь
Прыпяць
Ясельда
Случ
Лань
Стыр
Гарынь
Сцвіга
Убарць
Зах. Буг
Нараў
Муша
Швянтойі
Дзясна
ПРО́БКА
ПРО́БАК
КО́РАК
КО́РКА
КАРАШО́К
КО́РАНЬ
ЗА́ТКА
ЗА́ТКАЛА
ЗА́ТЫЧКА
адзінкавыя назвы

1: 3 000 000

24° на ўсход ад Грынвіча

28°

32°

ЛАТВІЯ

ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.

ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.

ЛІТВА

РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.

ВІЛЬНЮС

ВІЦЕБСК

СМАЛЕНСК

МІНСК

МАГІЛЁЎ

ГРОДНА

ГОМЕЛЬ

БРЭСТ

ЧАРНІГАЎ

РАСІЯ

ПОЛЬШЧА

БРАНСКАЯ ВОБЛ.

ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.

РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.

ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.

КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.

УКРАІНА

Зах. Дзвіна, Дзісна, Дрыса, Дзвіна, Вілія, Нарач, Бярэзіна, Нёман, Шчара, Ясельда, Лань, Случ, Пціч, Друць, Дняпро, Сож, Беседзь, Іпуць, Прыпяць, Стыр, Гарынь, Случ, Убарць, Зах. Буг, Нараў, Мушa, Нямунас, Нярыс, Швянтоі, Віннаў, Дзісна

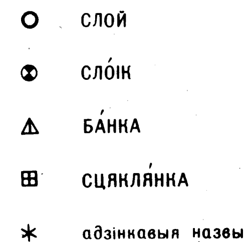

1:3 000 000

24° на ўсход ад Грынвіча

ЛАТВІЯ

ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.

ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.

ЛІТВА

РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.

ВІЛЬНЮС

ВІЦЕБСК

СМАЛЕНСК

МІНСК

ГРОДНА

МАГІЛЁЎ

ГОМЕЛЬ

БРЭСТ

ЧАРНІГАЎ

РАСІЯ

ПОЛЬШЧА

БРАНСКАЯ ВОБЛ.

ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.

РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.

ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.

КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.

УКРАІНА

- ○ ПАСУ́ДА
- ● ПО́СУД
- ПАСУ́ДАК
- СУ́ДЗЕ
- НАЧЫ́ННЕ
- МІ́СКІ

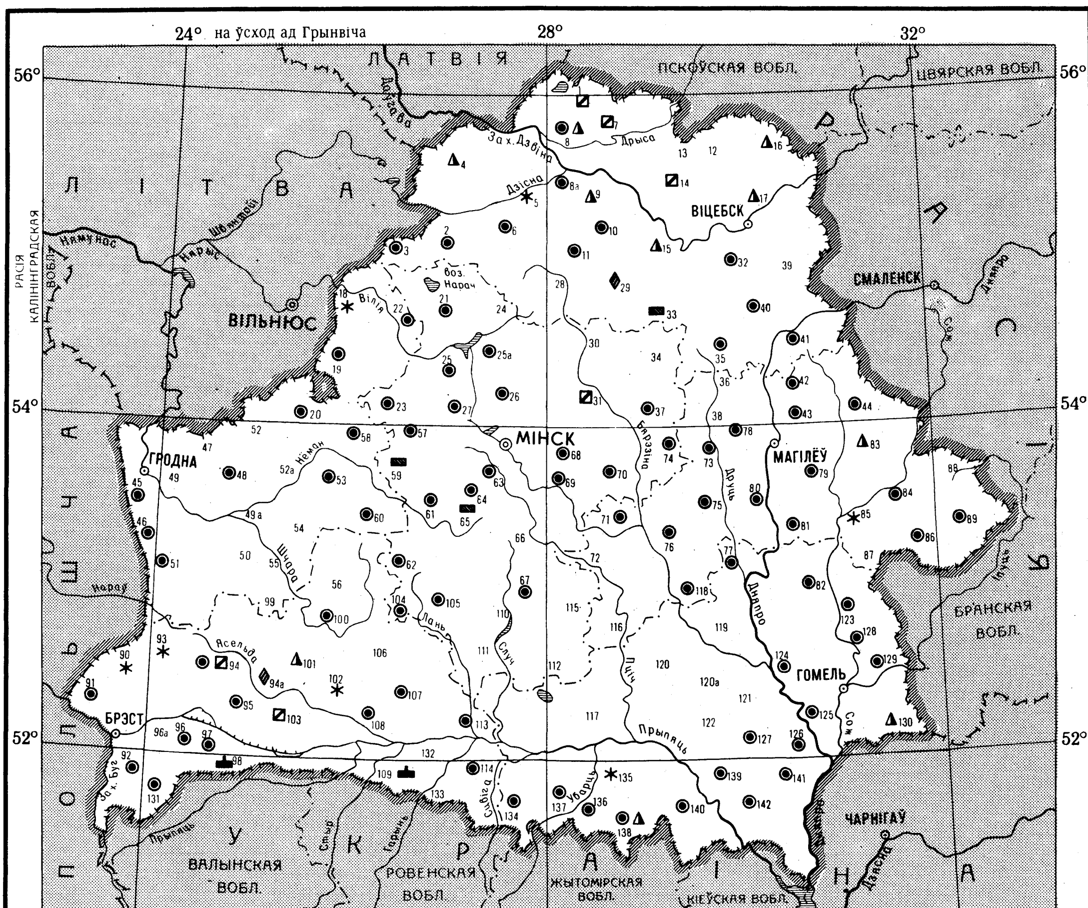

● ВЕ́ХАЦЬ

▲ МАЧА́ЛКА

◪ ШАРО́ЎКА

◆ СЦІ́РКА

▬ ХВАШЧА́НКА

▲ КВА́ЧЫК

✱ адзінкавыя назвы

1:5 000 000

ПАШЫРЭННЕ СЛОВА *ХВАШЧА́НКА*

Карта №302

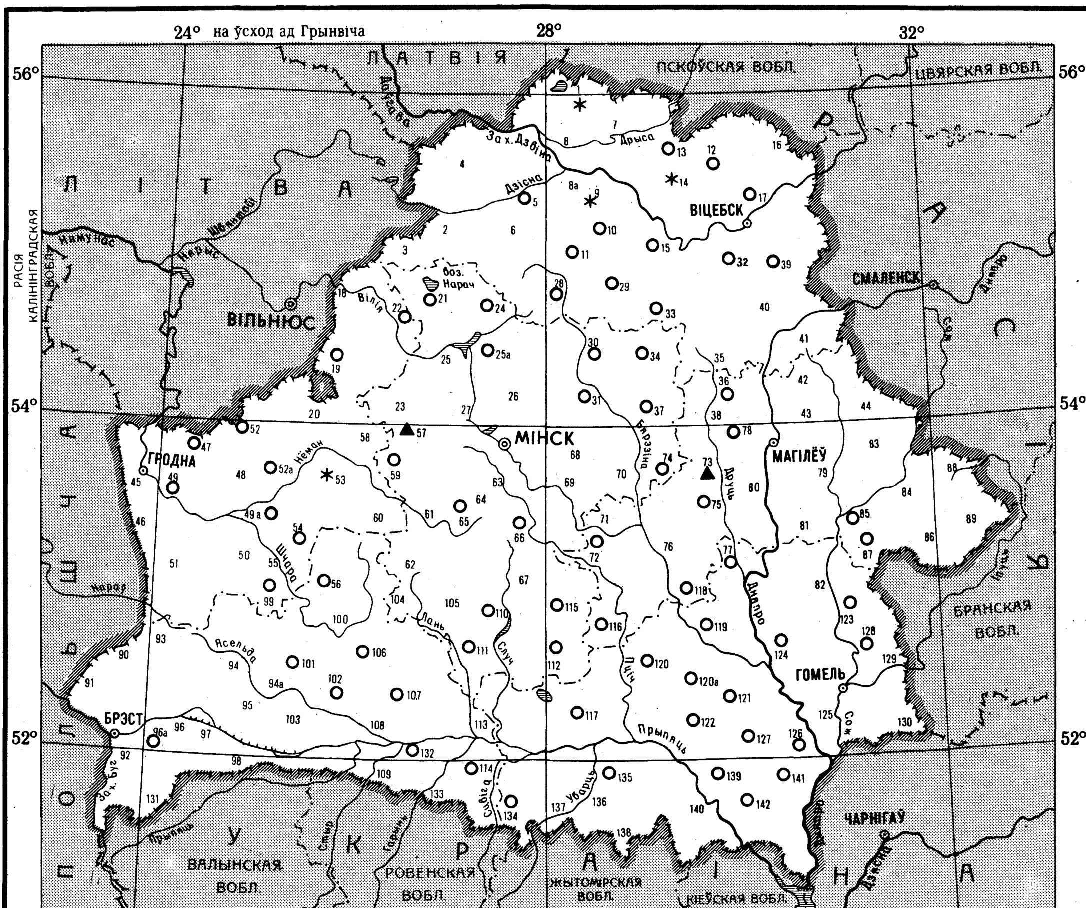

ХВАШЧА́НКА

ВЕ́ХАЦЬ

адзінкавыя назвы

1:5 000 000

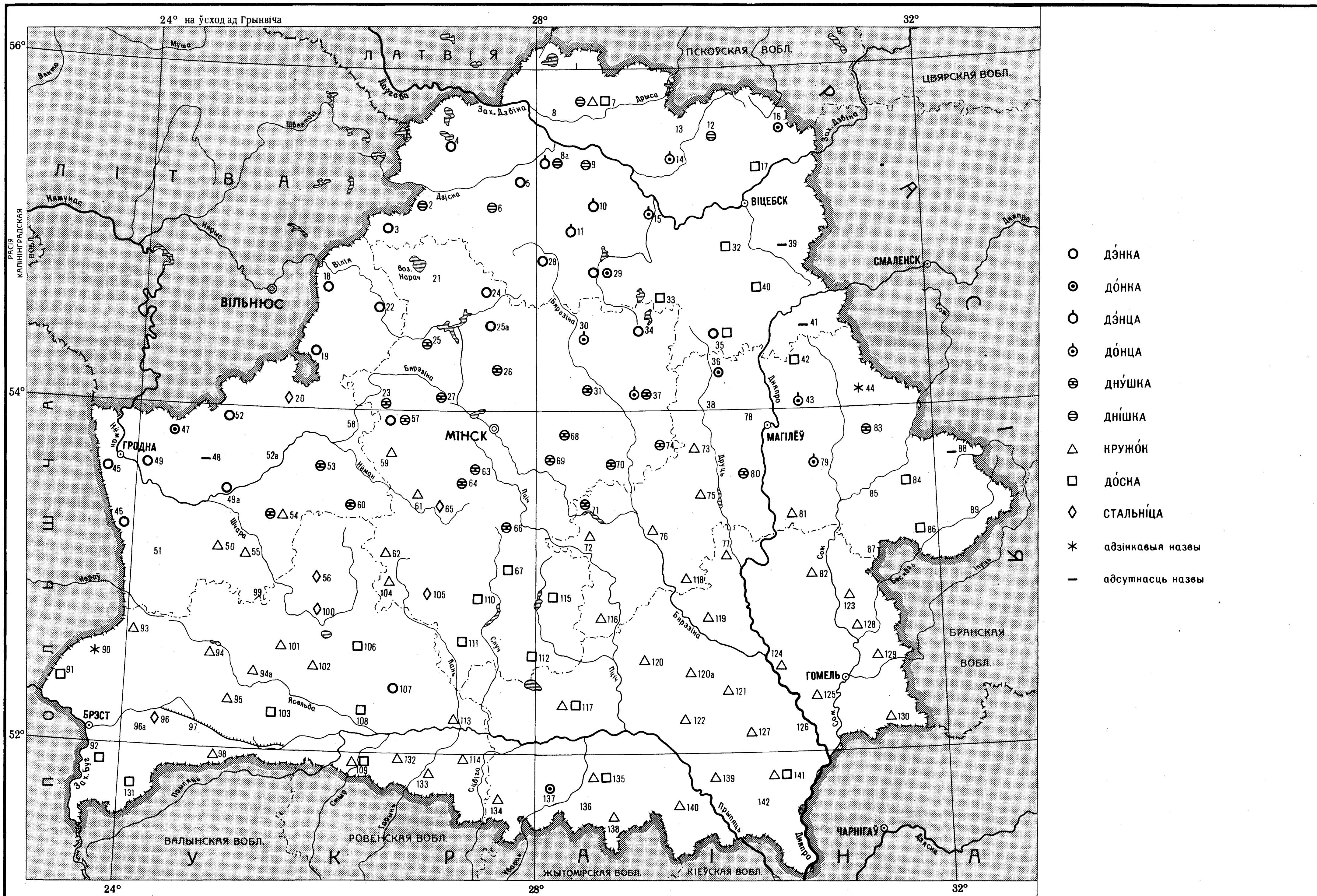
ДЭНКА
ДОНКА
ДЭНЦА
ДОНЦА
ДНУШКА
ДНІШКА
КРУЖОК
ДОСКА
СТАЛЬНІЦА
адзінкавыя назвы
адсутнасць назвы
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
РАСІЯ
ПОЛЬШЧА
УКРАІНА
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°

1:3 000 000

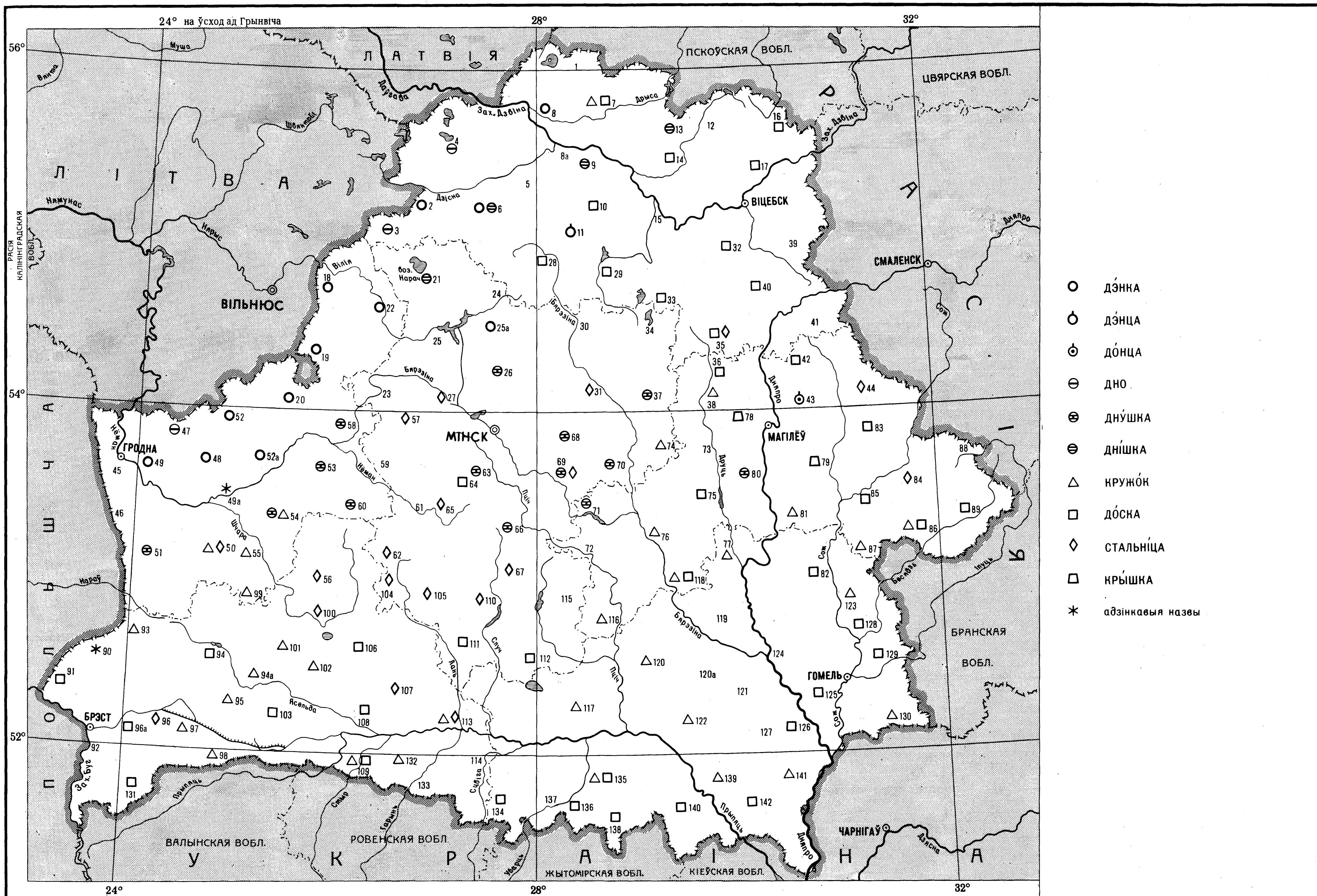
ДЭ́НКА
ДЭ́НЦА
ДО́НЦА
ДНО
ДНУ́ШКА
ДНІ́ШКА
КРУЖО́К
ДО́СКА
СТАЛЬНІ́ЦА
КРЫ́ШКА
адзінкавыя назвы
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ВІЛЬНЮС
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
СМАЛЕНСК
ВІЦЕБСК
МІНСК
МАГІЛЁЎ
ГРОДНА
БРЭСТ
ГОМЕЛЬ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
24° на ўсход ад Грынвіча

1:3 000 000

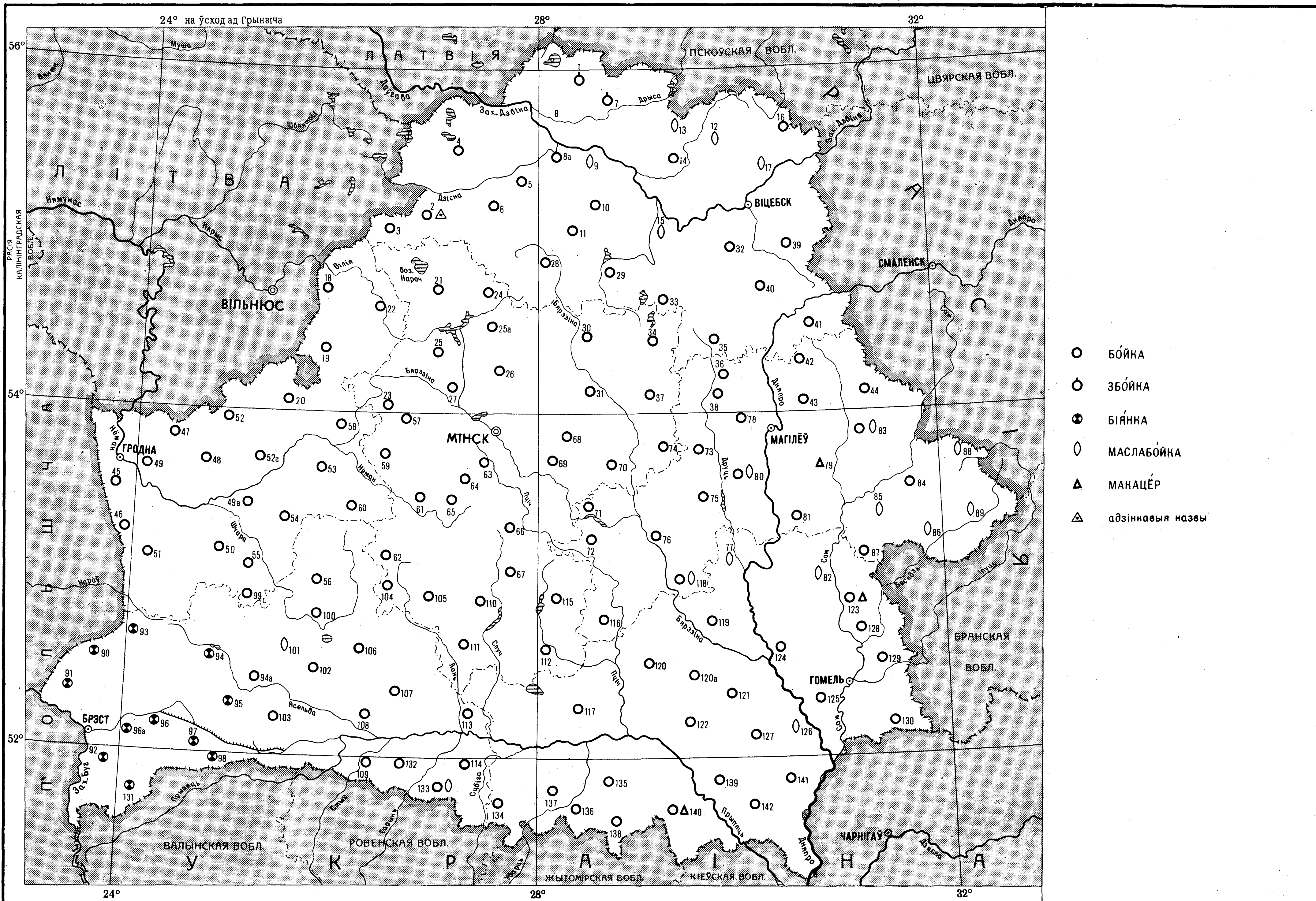
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
ЛІТВА
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ
ПОЛЬШЧА
УКРАІНА
Зах. Дзвіна
Даўгава
Дрыса
Дзісна
Вілія
Нёман
Нарач
Бярэзіна
Дняпро
Сож
Прыпяць
Ясельда
Шчара
Случ
Пціч
Друць
Іпуць
Бесядзь
Зах. Буг
Нараў
Стыр
Гарынь
Сьвіга
ЛанЬ
Дзясна
БОЙКА
ЗБОЙКА
БІЯНКА
МАСЛАБОЙКА
МАКАЦЁР
адзінкавыя назвы
1:3 000 000

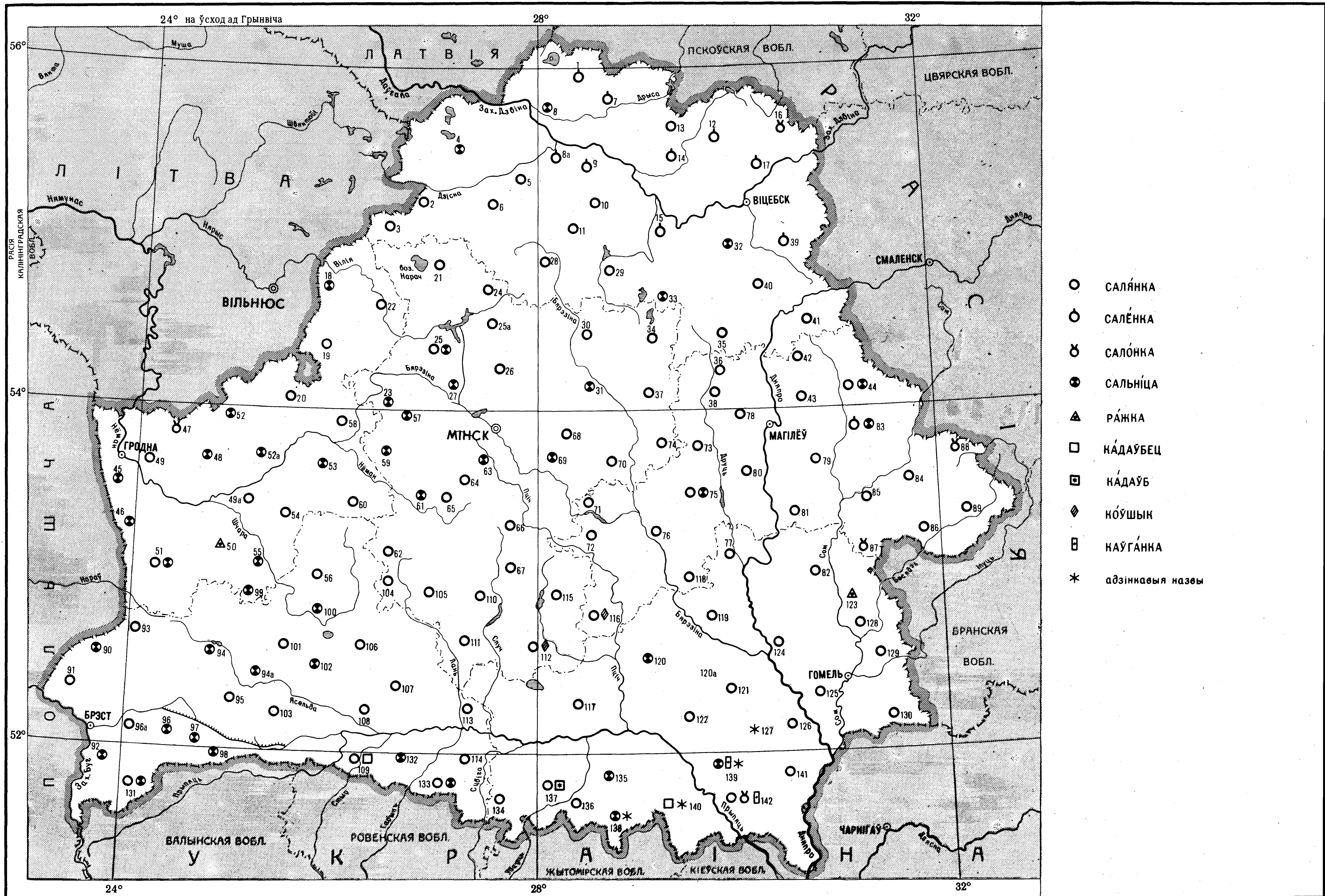
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
СМАЛЕНСК
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
МІНСК
МАГІЛЁЎ
ГРОДНА
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ПОЛЬШЧА
УКРАІНА
РАСІЯ
Дняпро
Прыпяць
Сож
Бярэзіна
Нёман
Зах. Дзвіна
Вілія
воз. Нарач
САЛЯ́НКА
САЛЕ́НКА
САЛО́НКА
САЛЬНІ́ЦА
РА́ЖКА
КА́ДАЎБЕЦ
КА́ДАЎБ
КО́ЎШЫК
КАЎГА́НКА
адзінкавыя назвы

1:3 000 000

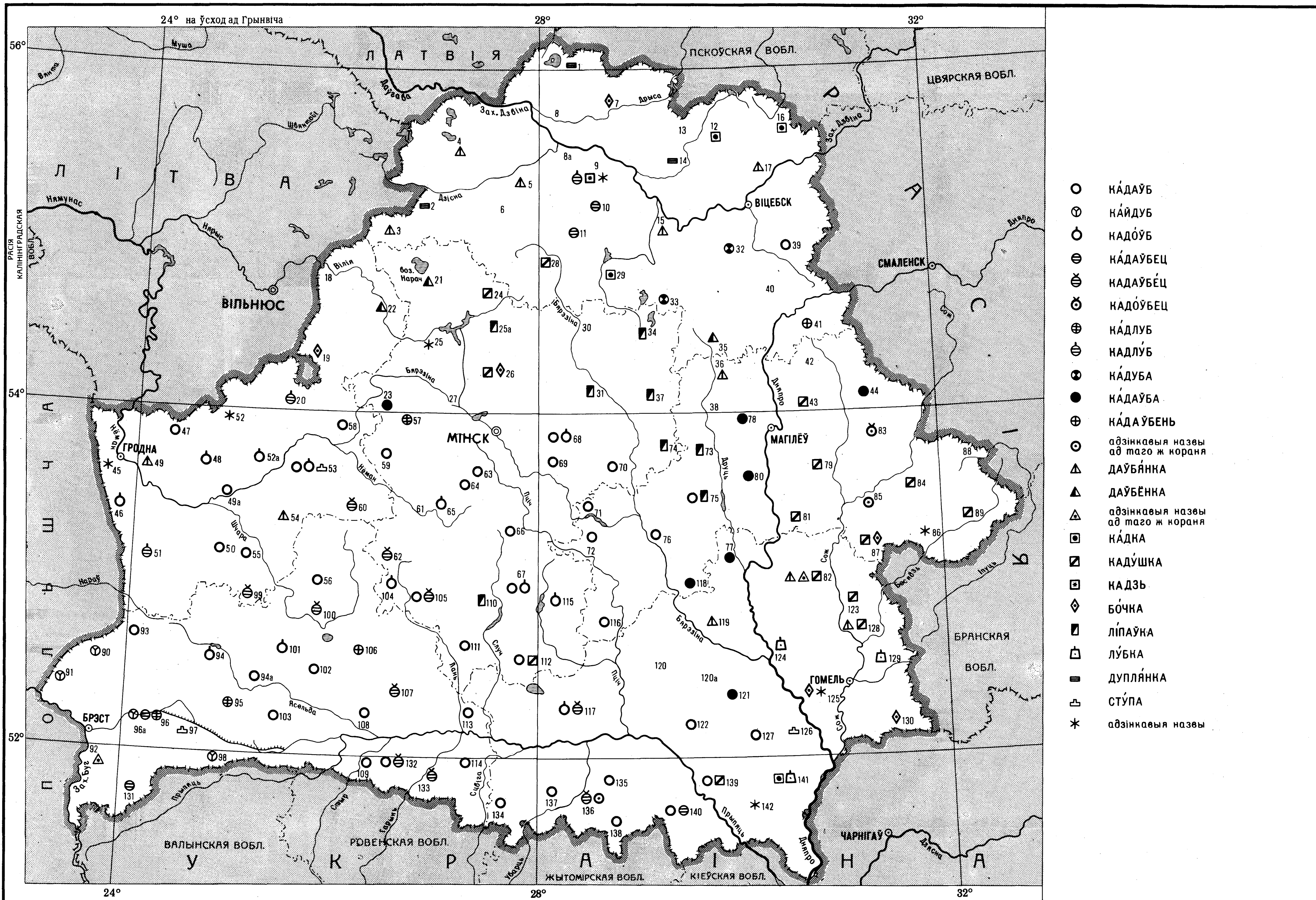
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
ЛІТВА
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
ПОЛЬШЧА
РАСІЯ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
УКРАІНА
Зах. Дзвіна
Даўгава
Дрыса
Дзісна
Вілія
Нёман
Нямунас
Нярыс
Бярэзіна
Дняпро
Сож
Прыпяць
Пціч
Случ
Шчара
Ясельда
Нараў
Зах. Буг
Друць
Бесядзь
Іпуць
Дзясна
Вірвяць
Бярэзіна
Гарынь
Стыр
Убарць
воз. Нарач
КА́ДАЎБ
КА́ЙДУБ
КАДО́ЎБ
КА́ДАЎБЕЦ
КАДАЎБЕ́Ц
КАДО́ЎБЕЦ
КА́ДЛУБ
КАДЛУ́Б
КА́ДУБА
КА́ДАЎБА
КА́ДАЎБЕНЬ
адзінкавыя назвы ад таго ж кораня
ДАЎБЯ́НКА
ДАЎБЁНКА
адзінкавыя назвы ад таго ж кораня
КА́ДКА
КАДУ́ШКА
КАДЗЬ
БО́ЧКА
ЛІ́ПАЎКА
ЛУ́БКА
ДУПЛЯ́НКА
СТУ́ПА
адзінкавыя назвы

1:3 000 000

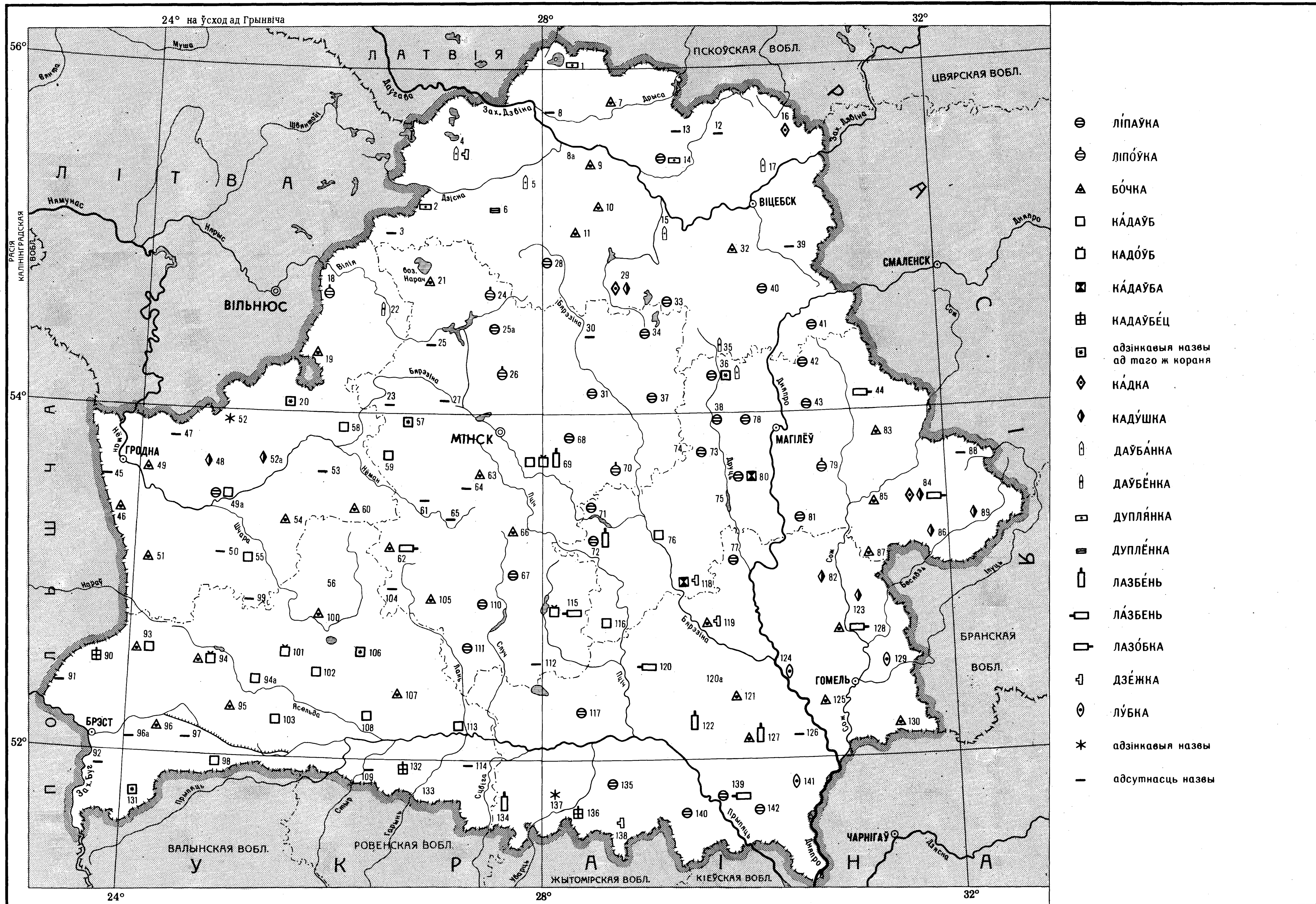
ЛІ́ПАЎКА
ЛІПО́ЎКА
БО́ЧКА
КА́ДАЎБ
КАДО́ЎБ
КА́ДАЎБА
КАДАЎБЕ́Ц
адзінкавыя назвы ад таго ж кораня
КА́ДКА
КАДУ́ШКА
ДАЎБА́НКА
ДАЎБЕ́НКА
ДУПЛЯ́НКА
ДУПЛЕ́НКА
ЛАЗБЕ́НЬ
ЛА́ЗБЕНЬ
ЛАЗО́БКА
ДЗЕ́ЖКА
ЛУ́БКА
адзінкавыя назвы
адсутнасць назвы
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ПОЛЬШЧА
УКРАІНА
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
Зах. Дзвіна
Дзвіна
Дрыса
Дзісна
Вілія
Нёман
Нямунас
Нярыс
Бярэзіна
Дняпро
Сож
Друць
Пціч
Случ
Лань
Шчара
Ясельда
Нараў
Зах. Буг
Прыпяць
Сцвіга
Гарынь
Стыр
Убарць
Іпуць
Беседзь
Дзясна
Дзвіна
Мuша
Вента
Швянтоі
воз. Нарач
1:3 000 000

БОЧКА (на капусту, агуркі)

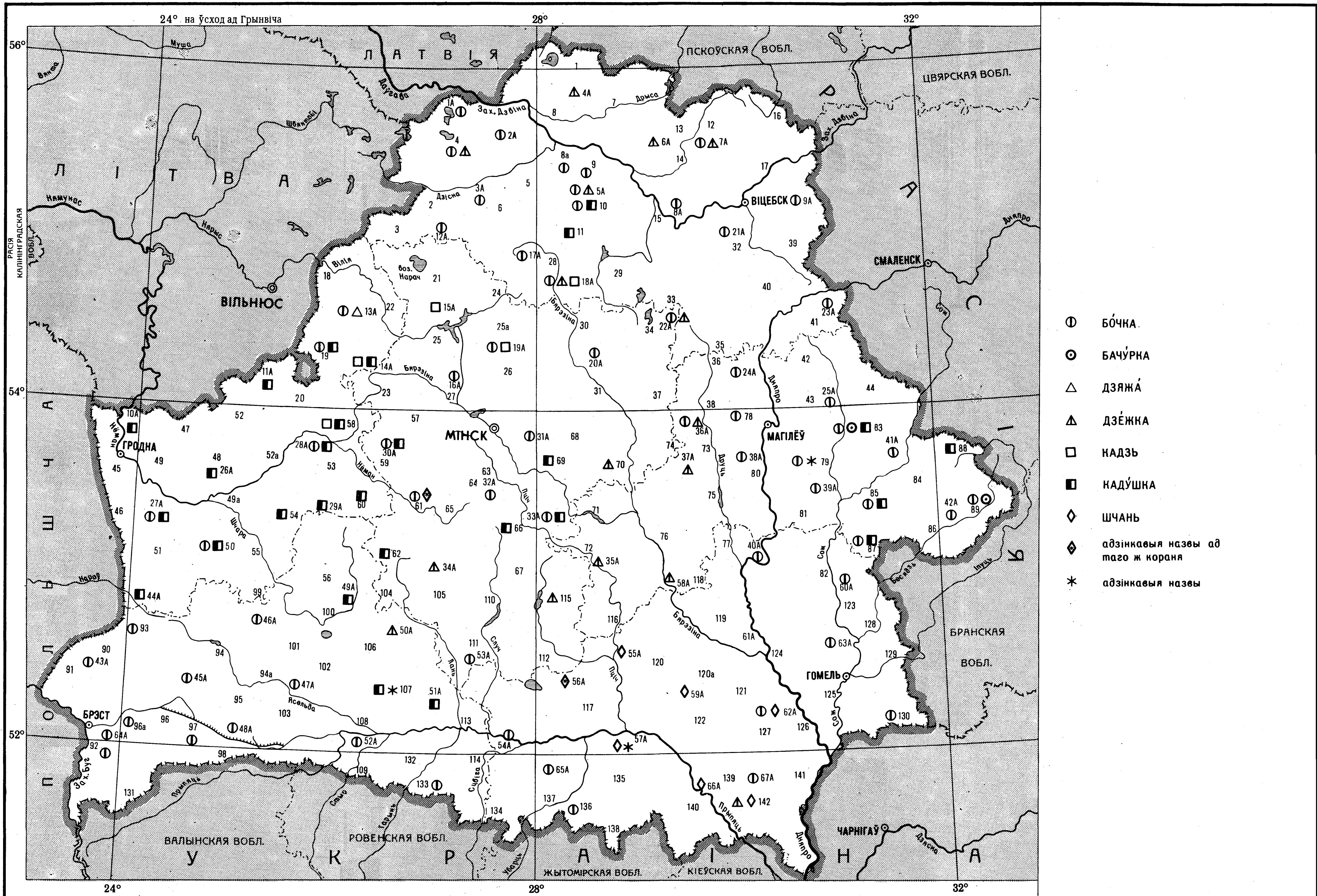

1:3 000 000

КУБЕЛ (*для сала*) Карта № 310

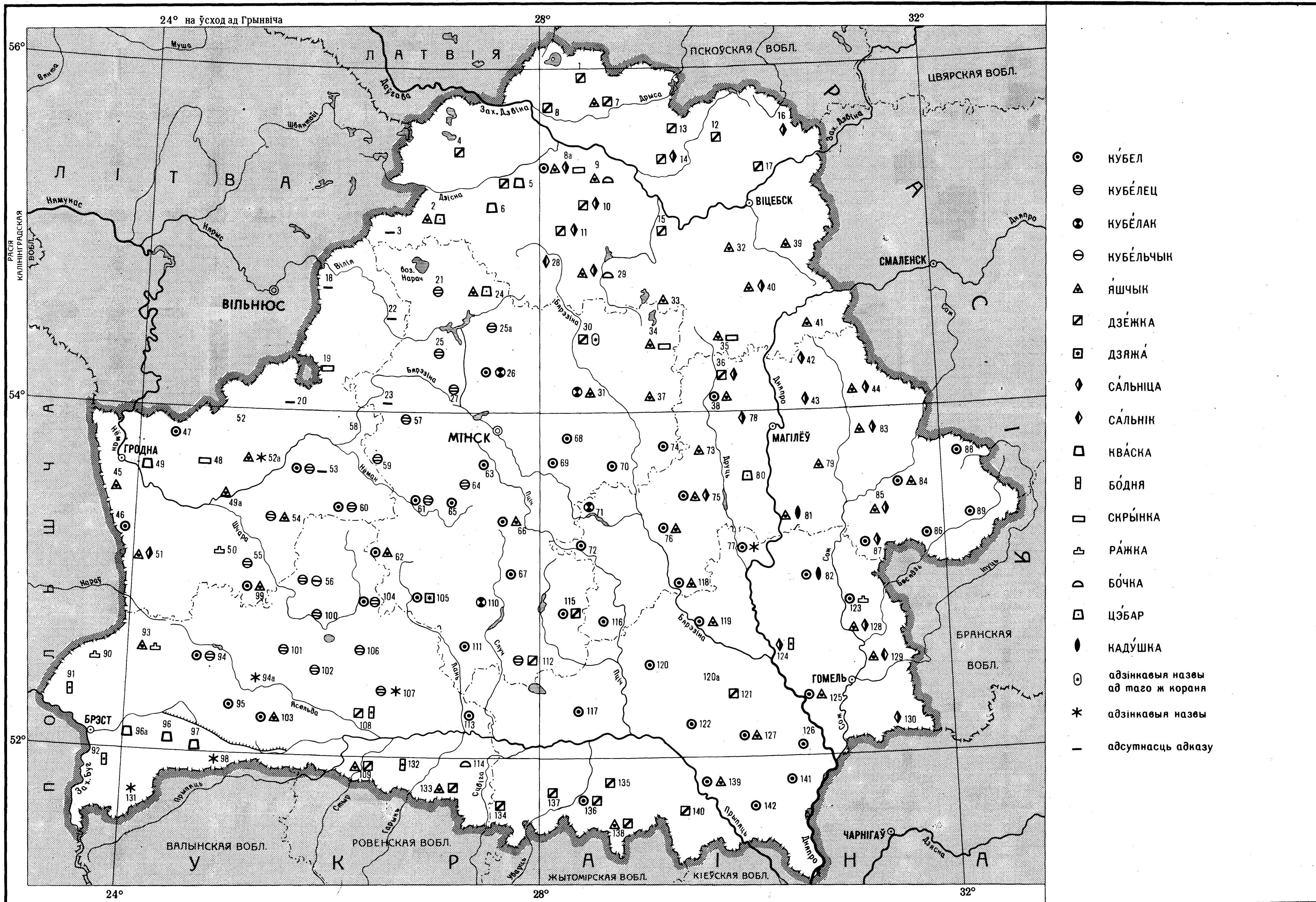

1:3 000 000

ДРАЎЛЯНАЯ ПАСУДЗІНА НА МЁД

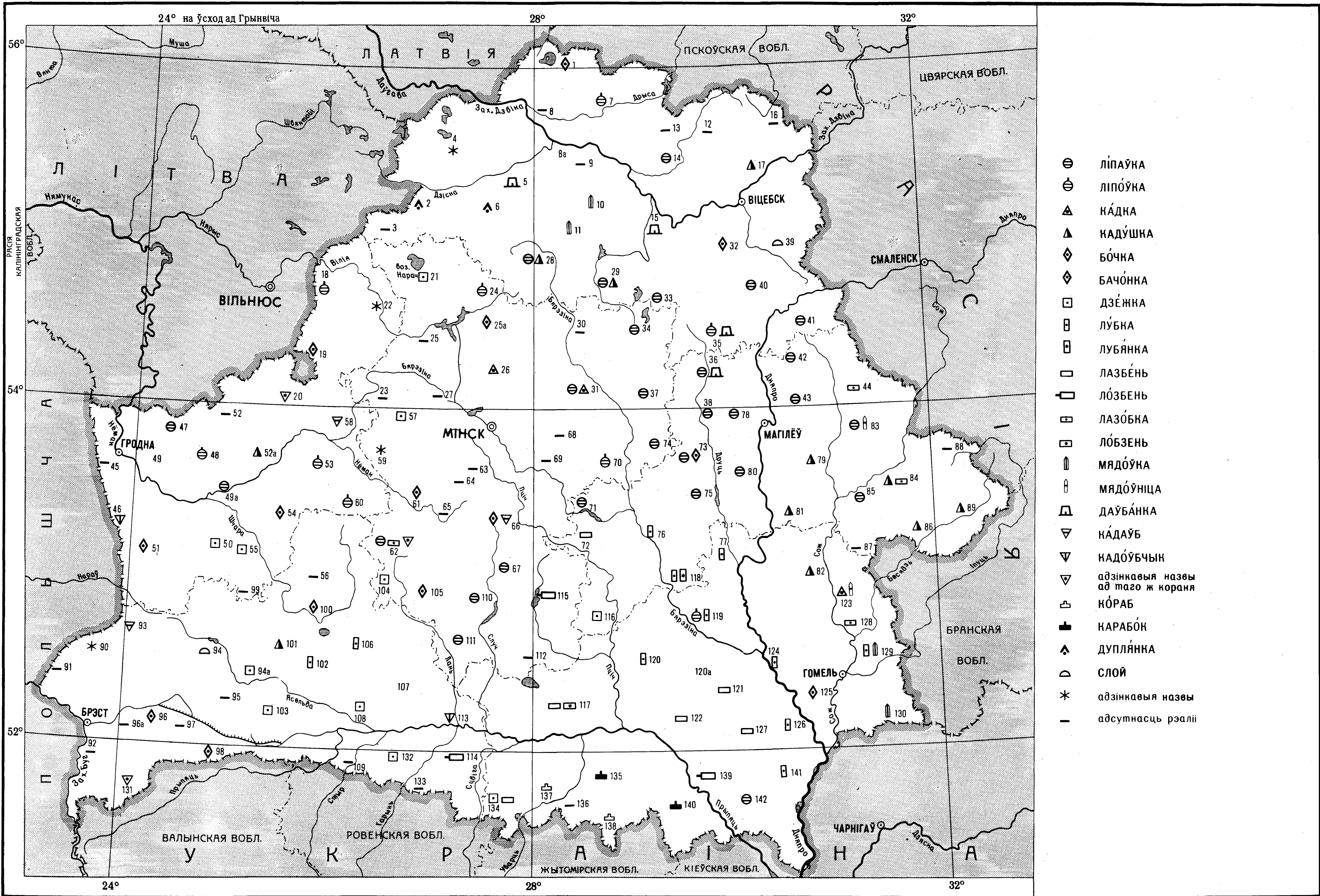

1:3 000 000

ПАШЫРЭННЕ І ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *БАРЫ́ЛКА*

Карта №312

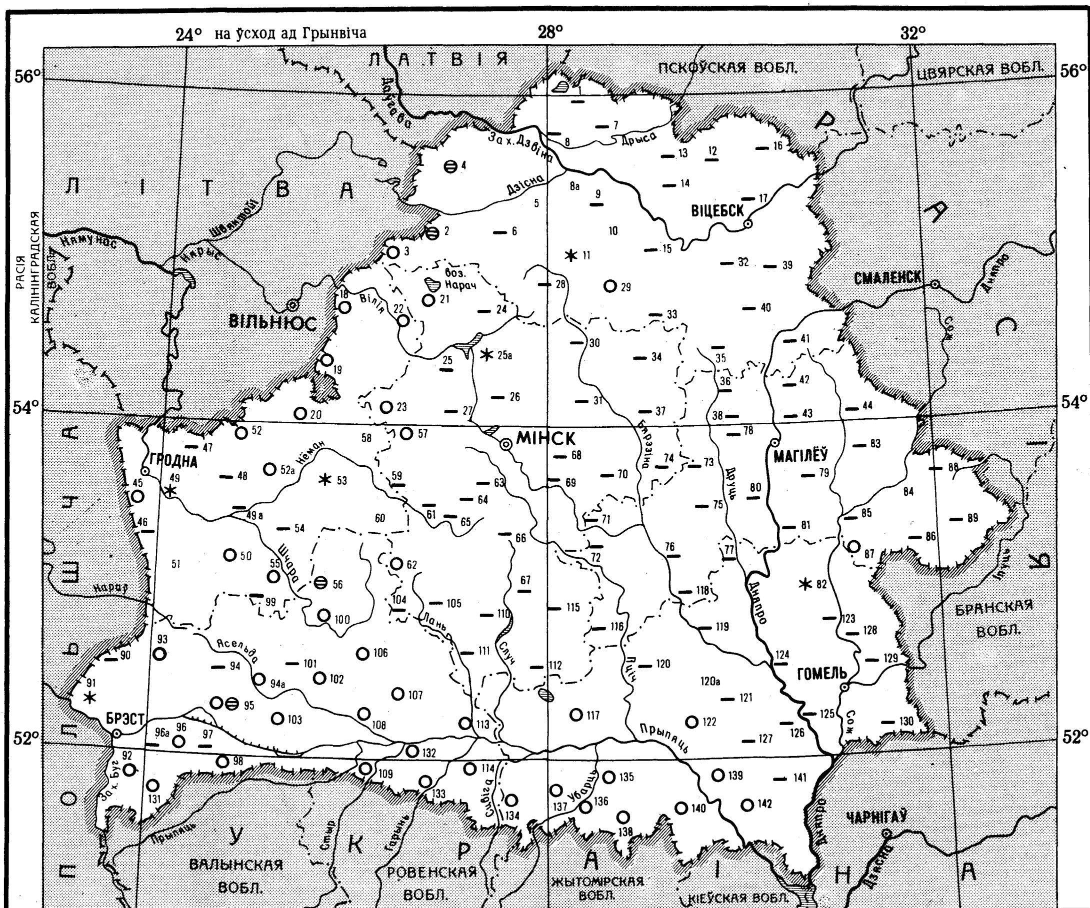

'ПОСУД НА ХМЕЛЬНЫЯ НАПІТКІ'

'ПОСУД НА ВАДУ'

адзінкавыя значэнні

адсутнасць слова

1:5 000 000

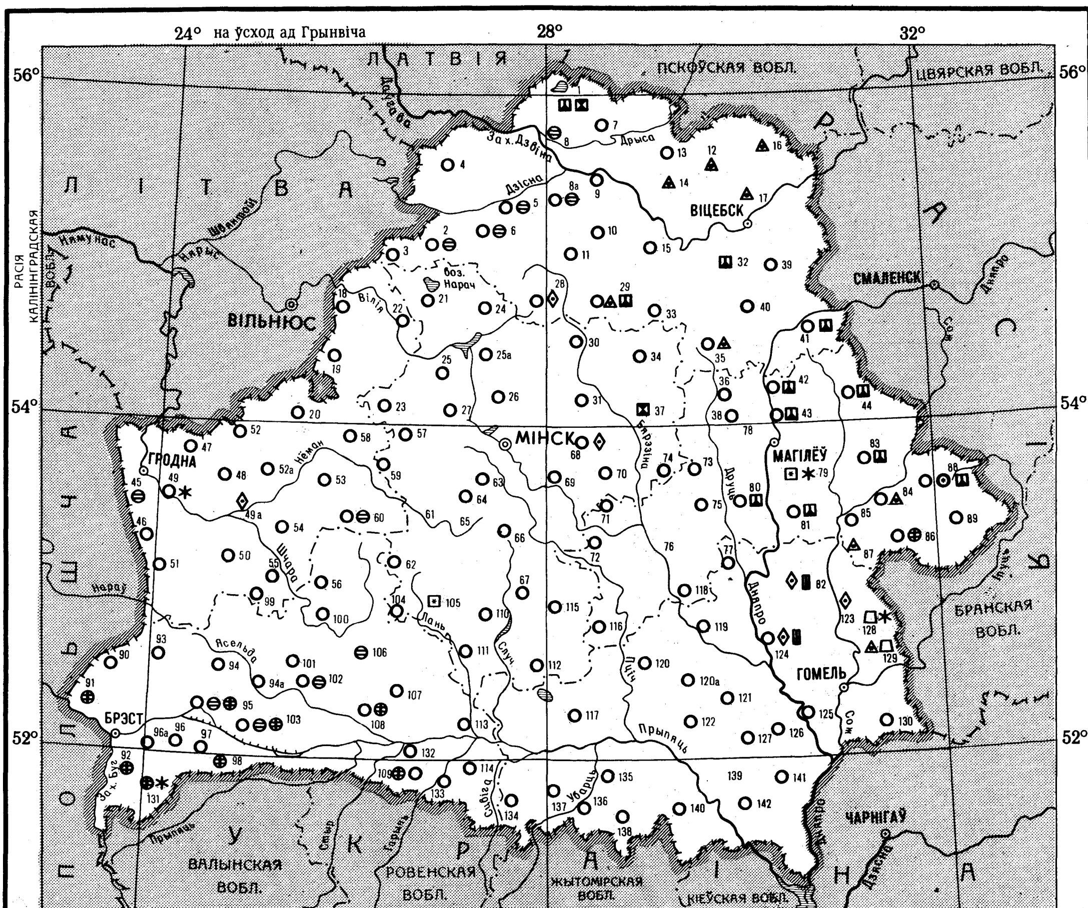

ЦЭБАР
ЦАБЭРАК
ЦЭБРЫК
ЦЭБАРКА
ШАЙКА
ВУШАТ
ВУШАЦІК
адзінкавыя назвы ад таго ж кораня
РАЖКА
ТРЫНОГА
ПАМЫЙНІЦА
адзінкавыя назвы

1:5 000 000

ПАШЫРЭННЕ І ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *ЧОП*

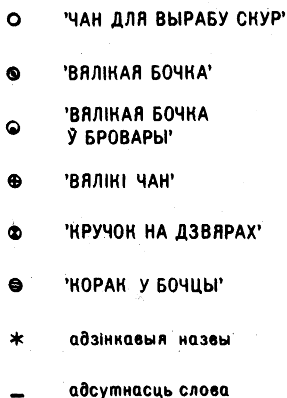

1:5 000 000

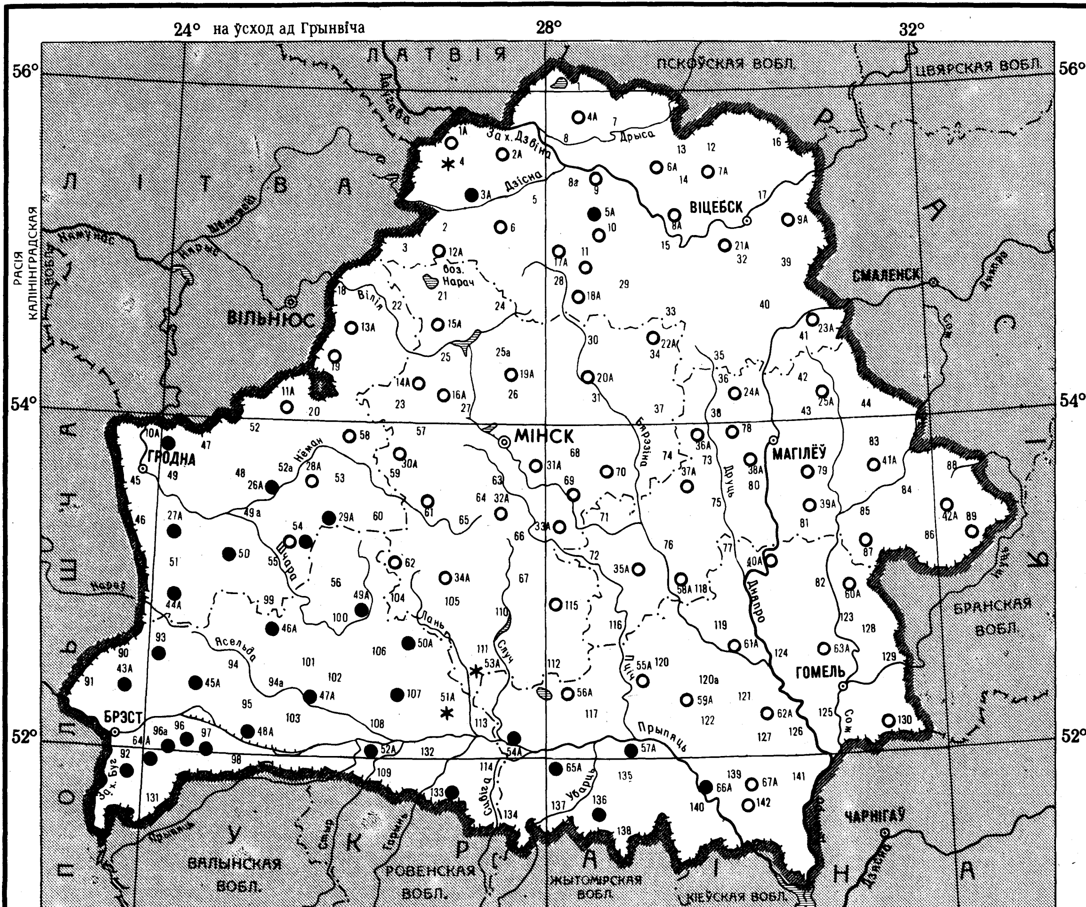

○ КЛЁ́ПКА

● КЛЕ́ПКА

* адзінкавыя назвы

1:5 000 000

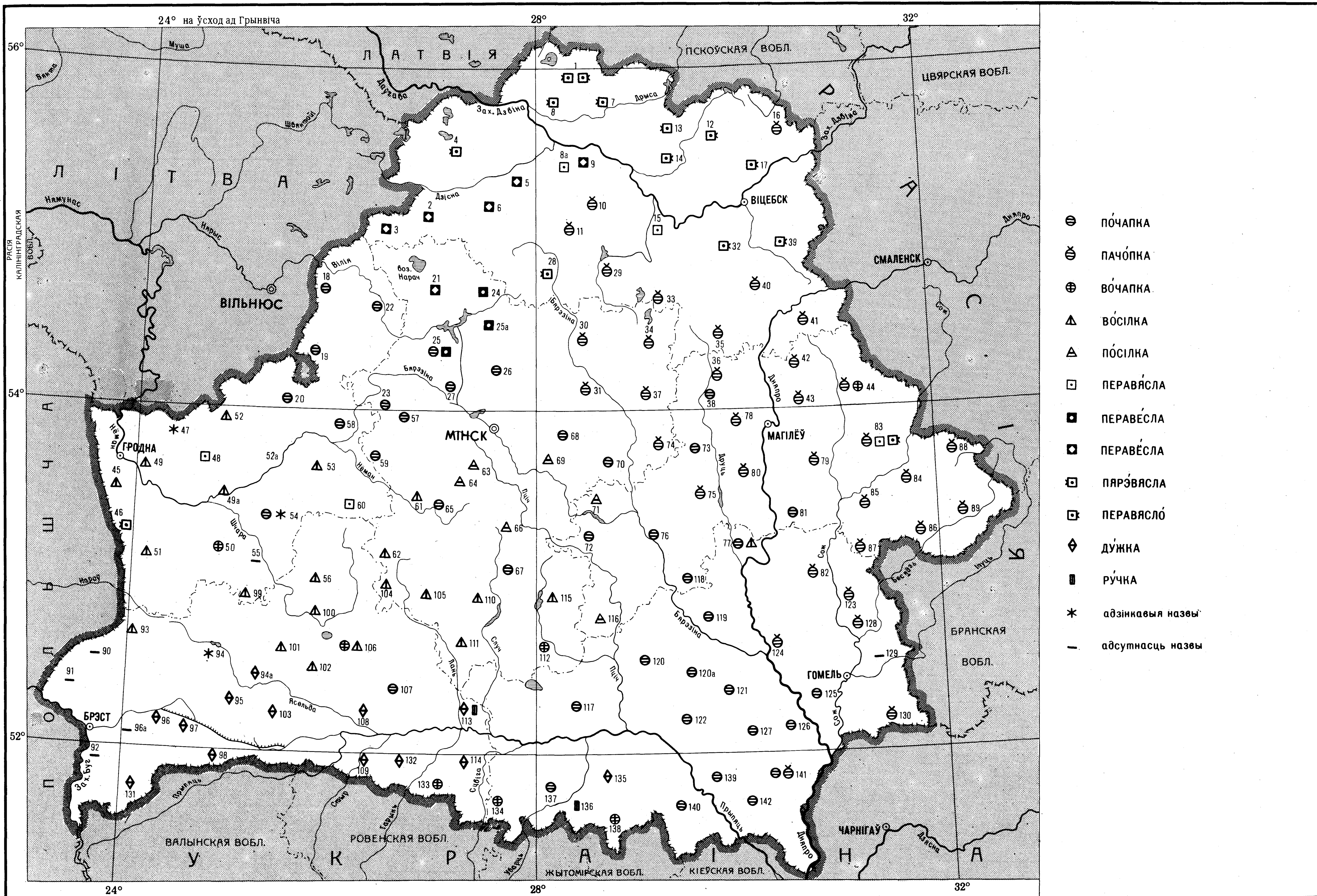
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ПОЛЬШЧА
УКРАІНА
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ГРОДНА
МІНСК
ВІЦЕБСК
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
СМАЛЕНСК
ЧАРНІГАЎ
Зах. Дзвіна
Дзвіна
Дзісна
Нёман
Вілія
Бярэзіна
Дняпро
Сож
Прыпяць
Ясельда
Шчара
Пціч
Случ
Друць
Нарач
Возера Нарач
Зах. Буг
Іпуць
Бесядзь
Стыр
Гарынь
Убарць
ПОЧАПКА
ПАЧОПКА
ВОЧАПКА
ВОСІЛКА
ПОСІЛКА
ПЕРАВЯСЛА
ПЕРАВЕСЛА
ПЕРАВЁСЛА
ПЯРЭВЯСЛА
ПЕРАВЯСЛО
ДУЖКА
РУЧКА
адзінкавыя назвы
адсутнасць назвы

1:3 000 000

24° на ўсход ад Грынвіча

- ПО́ЧАПКА
- ПАЧО́ПКА
- ВО́ЧАПКА
- ВО́СІЛКА
- ПО́СІЛКА
- ПЕРАВЯ́СЛА
- ПЕРАВЕ́СЛА
- ПЕРАВЕ́СЛА
- ПЯРЭ́ВЯСЛА
- ПЕРАВЯСЛО́
- РУ́ЧКА
- ДУ́ЖКА

ЛАТВІЯ, ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ., ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ., ЛІТВА, РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ., ВІЛЬНЮС, ВІЦЕБСК, СМАЛЕНСК, РАСІЯ, МІНСК, ГРОДНА, МАГІЛЁЎ, ПОЛЬШЧА, БРЭСТ, ГОМЕЛЬ, БРАНСКАЯ ВОБЛ., ЧАРНІГАЎ, ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ., РОВЕНСКАЯ ВОБЛ., ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ., КІЕЎСКАЯ ВОБЛ., УКРАІНА

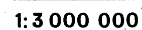

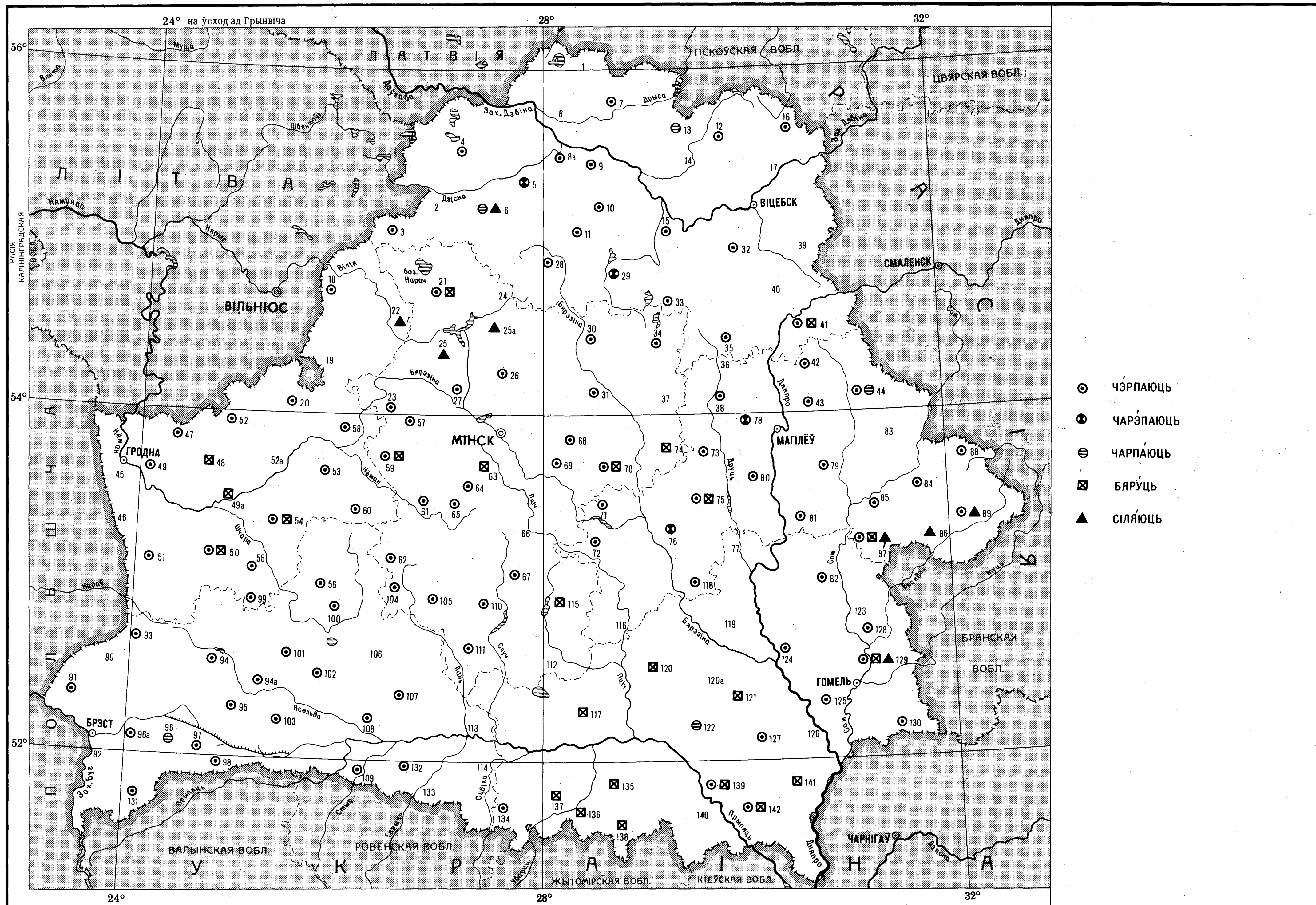
ЧЭ́РПАЮЦЬ
ЧАРЭ́ПАЮЦЬ
ЧАРПА́ЮЦЬ
БЯРУ́ЦЬ
СІЛЯ́ЮЦЬ
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ПОЛЬШЧА
УКРАІНА
РАСІЯ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ГРОДНА
МІНСК
ВІЦЕБСК
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
СМАЛЕНСК
ЧАРНІГАЎ
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°

1:3 000 000

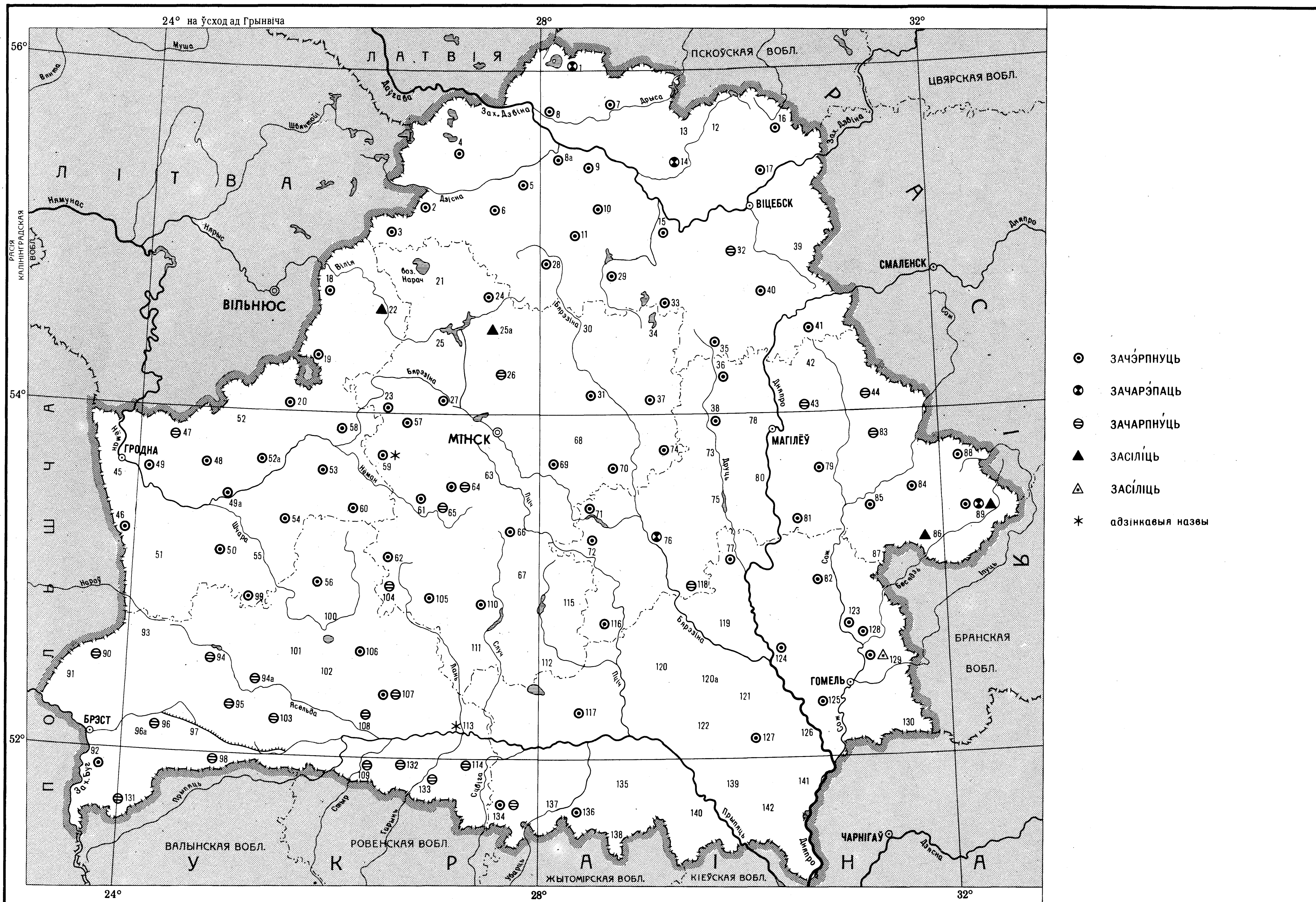
ЗАЧЭ́РПНУЦЬ
ЗАЧАРЭ́ПАЦЬ
ЗАЧАРПНУ́ЦЬ
ЗАСІЛІ́ЦЬ
ЗАСІ́ЛІЦЬ
адзінкавыя назвы
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ВІЛЬНЮС
ПОЛЬШЧА
УКРАІНА
РАСІЯ
ГРОДНА
МІНСК
БРЭСТ
ВІЦЕБСК
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
СМАЛЕНСК
ЧАРНІГАЎ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°

1:3 000 000

ПРАЦЯКА́Е, ПРАЦЕ́КАЕ (вядро)

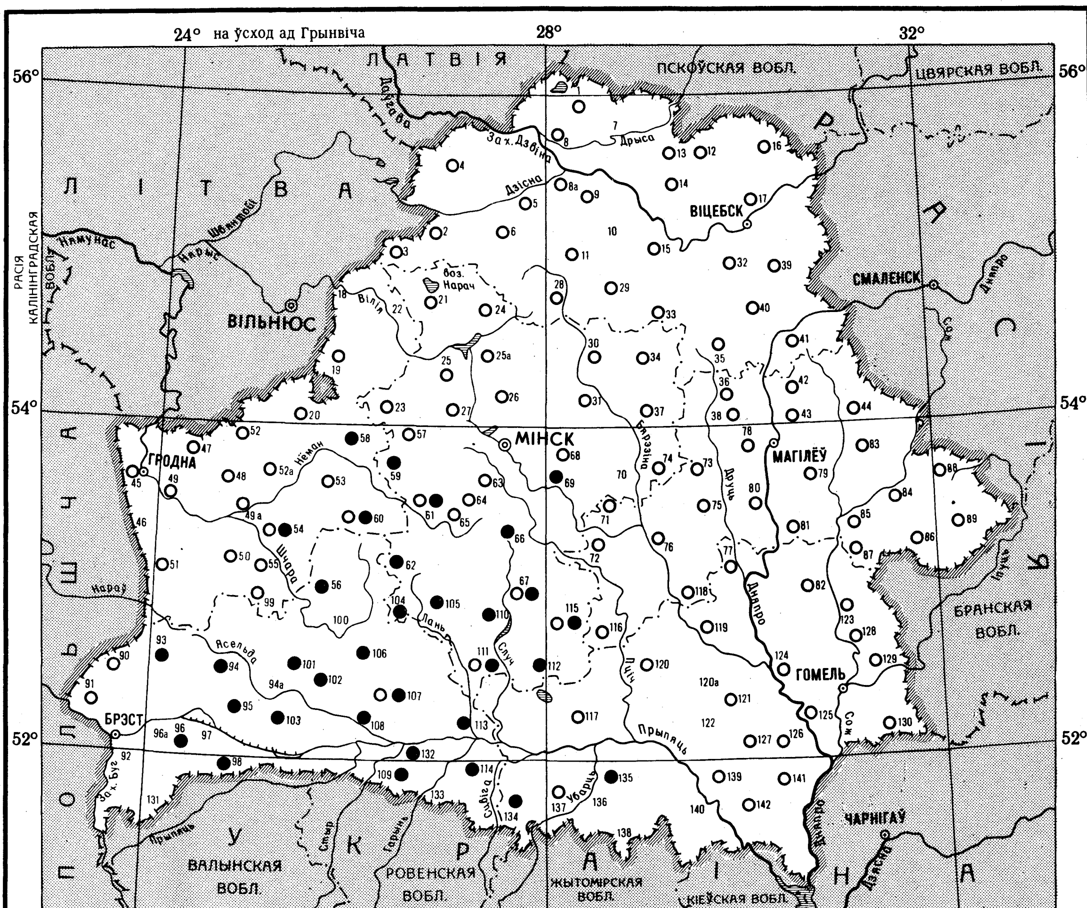

○ ПРАЦЯКА́Е

● ПРАЦЕ́КАЕ

1:5 000 000

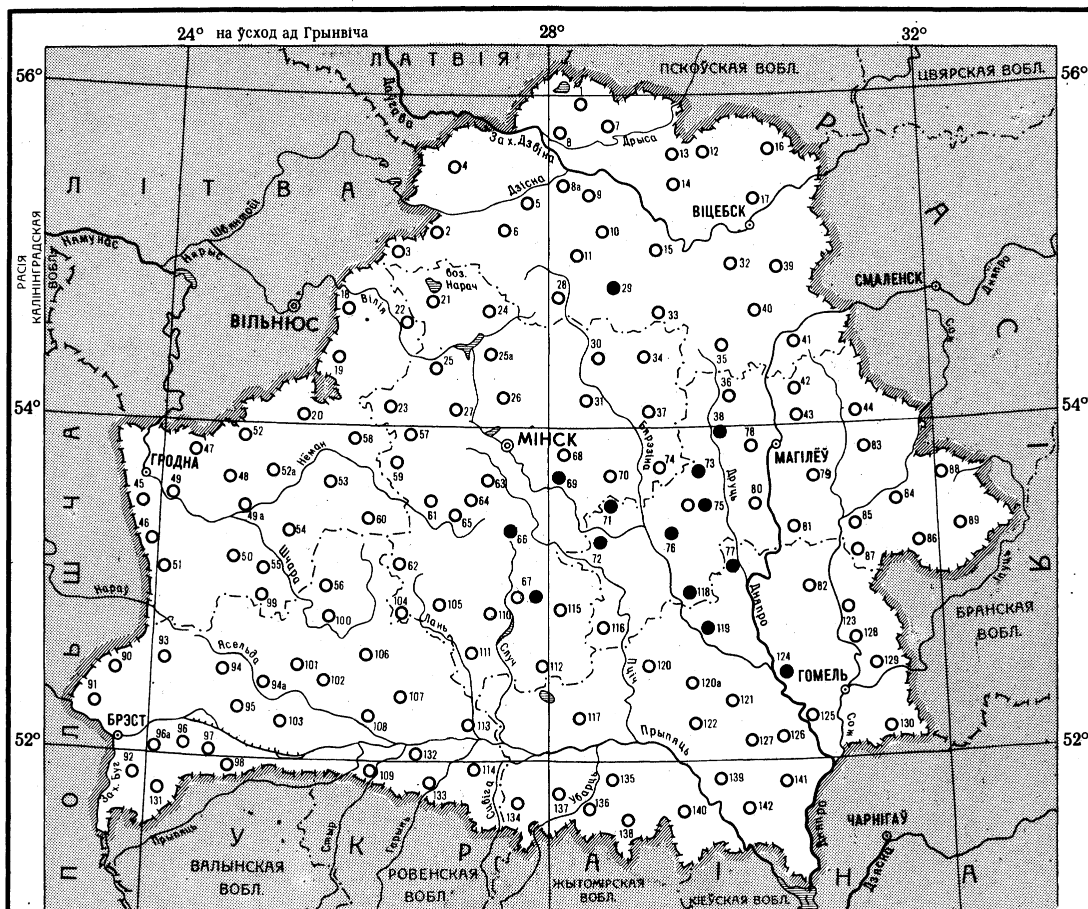

○ НАЛІ́ЦЬ

● НАЛЕ́ЯЦЬ

1:5 000 000

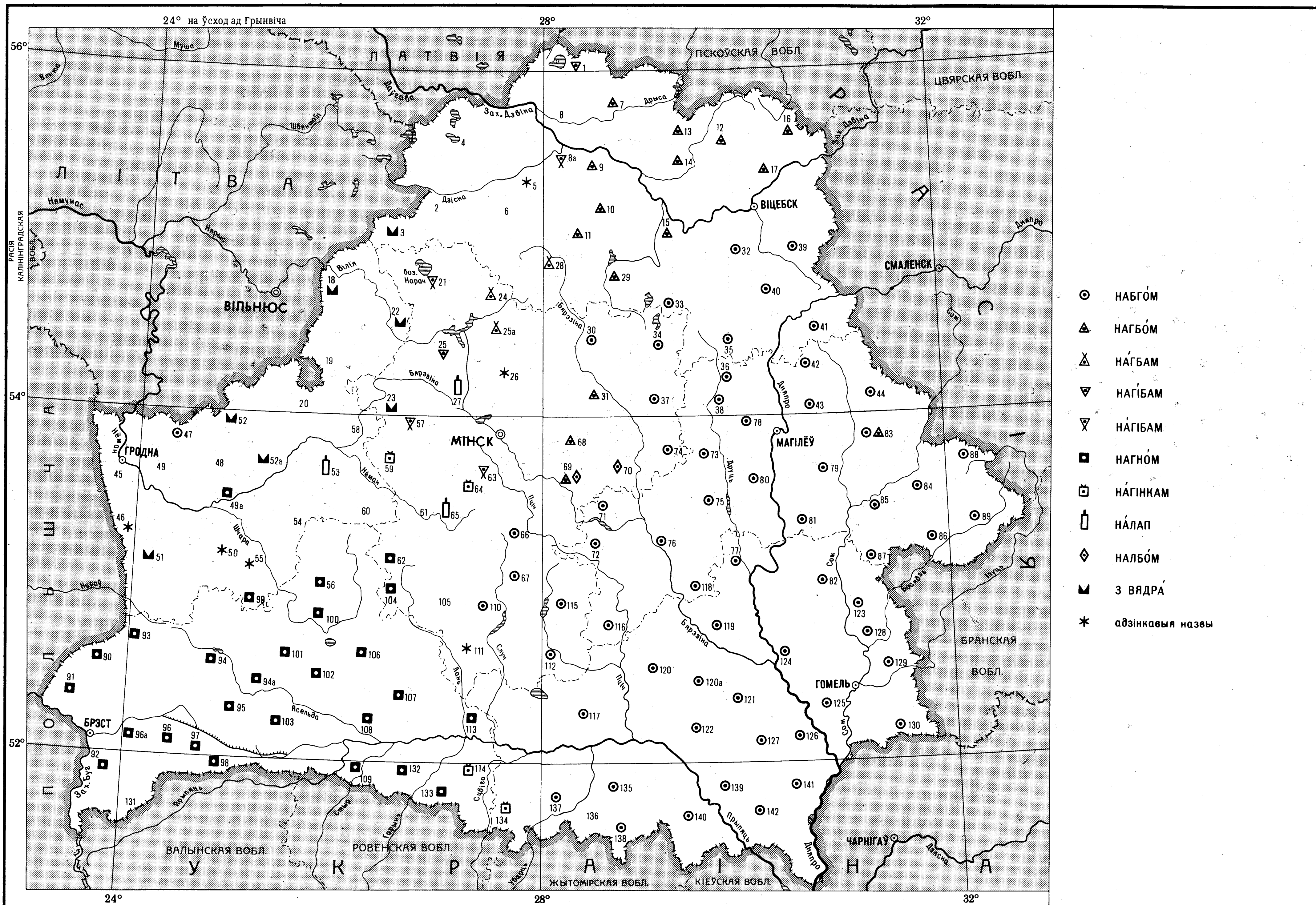

НАБГО́М
НАГБО́М
НА́ГБАМ
НАГІ́БАМ
НА́ГІБАМ
НАГНО́М
НА́ГІНКАМ
НА́ЛАП
НАЛБО́М
З ВЯДРА́
адзінкавыя назвы
МІНСК
ГРОДНА
ВІЦЕБСК
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ВІЛЬНЮС
СМАЛЕНСК
ЧАРНІГАЎ
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ПОЛЬШЧА
УКРАІНА
РАСІЯ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ
24° на ўсход ад Грынвіча

1:3 000 000

24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ПОЛЬШЧА
УКРАІНА
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
ПАГНУ́ТАЕ
САГНУ́ТАЕ
ЗАГНУ́ТАЕ
ПАГНЕ́НАЕ
САГНЕ́НАЕ
ЗАГНЕ́НЫ
ПАГБА́НАЕ
САГБА́НАЕ
ПАГІ́БАНА
ЗГІ́БАНАЕ
ПАГІБА́НАЕ
ЗГІ́БАНАЕ
ПАГІ́БЛЕНАЕ
ЗАГІ́БЛЯНА
адзінкавыя назвы

1:3 000 000

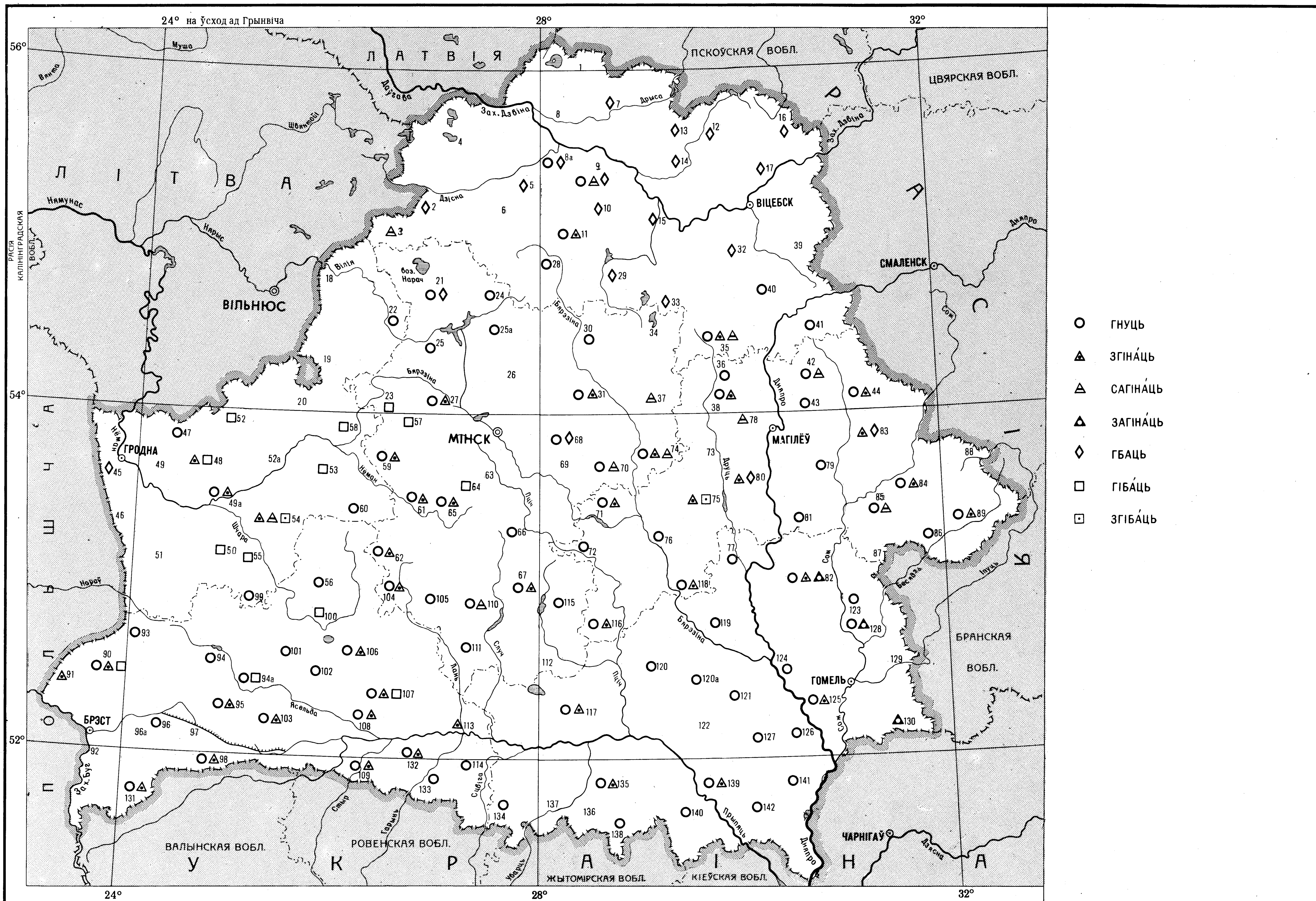

24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
ЛІТВА
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
МАГІЛЁЎ
ГРОДНА
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
ПОЛЬШЧА
РАСІЯ
УКРАІНА
Зах. Дзвіна
Дзісна
Вілія
Нёман
Бярэзіна
Дняпро
Сож
Прыпяць
Пціч
Случ
Шчара
Ясельда
Зах. Буг
Гарынь
Стыр
Друць
Іпуць
Бесядзь
Дрыса
воз. Нарач
ГНУЦЬ
ЗГІНА́ЦЬ
САГІНА́ЦЬ
ЗАГІНА́ЦЬ
ГБАЦЬ
ГІБА́ЦЬ
ЗГІБА́ЦЬ

1:3 000 000

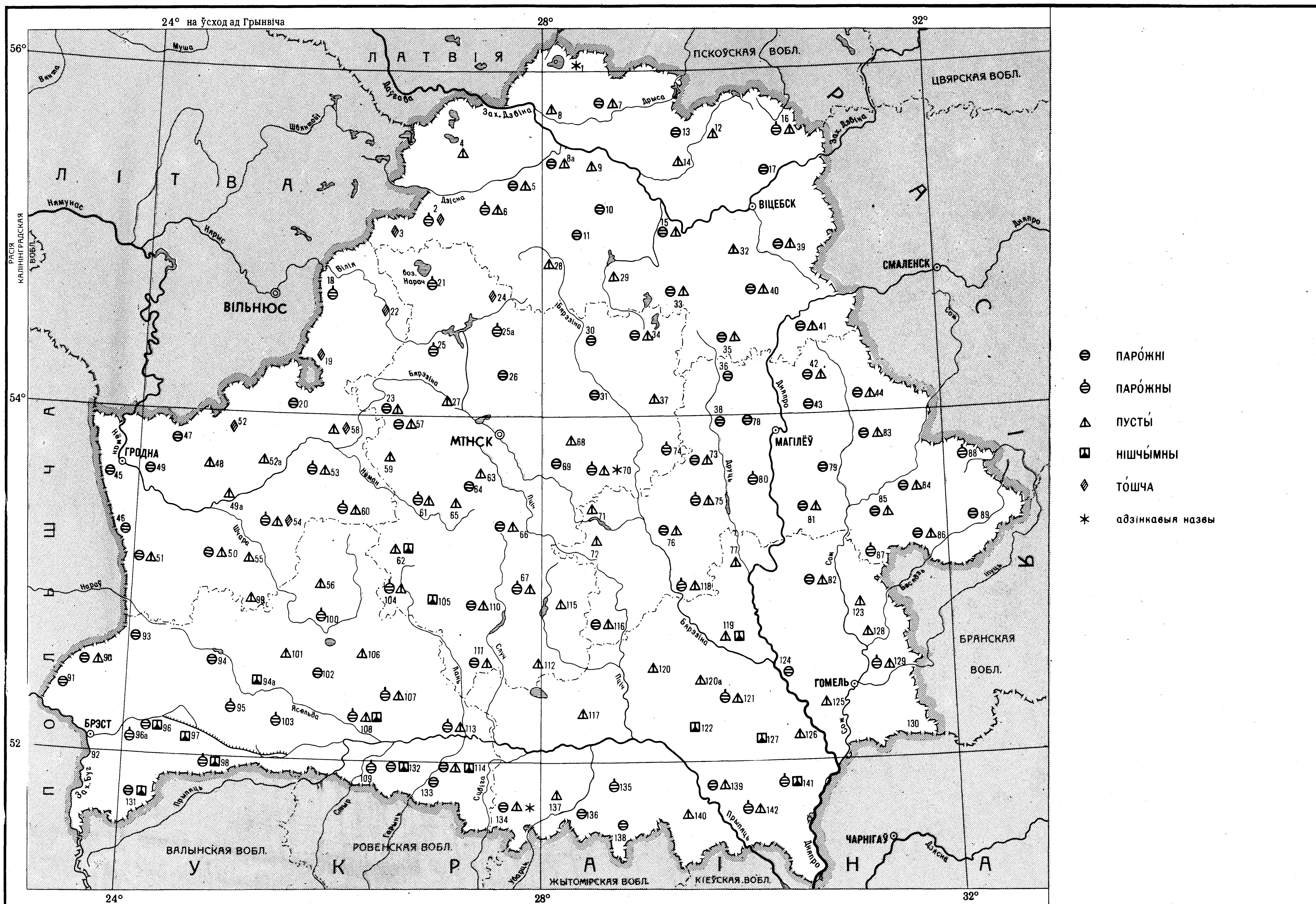
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
24°
28°
32°
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ
ВІЛЬНЮС
ГРОДНА
МІНСК
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
ПОЛЬШЧА
УКРАІНА
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
Зах. Дзвіна
Дзвіна
Вілія
Нёман
Прыпяць
Дняпро
Бярэзіна
Сож
Друць
Пціч
Случ
Ясельда
Шчара
Нарач
Зах. Буг
Дрыса
Нараў
Мяча
Свіслач
Іпуць
Гарынь
Убарць
Ствіга
Лань
Стыр
Дзясна
ПАРОЖНІ
ПАРОЖНЫ
ПУСТЫ
НІШЧЫМНЫ
ТОШЧА
адзінкавыя назвы
1:3 000 000

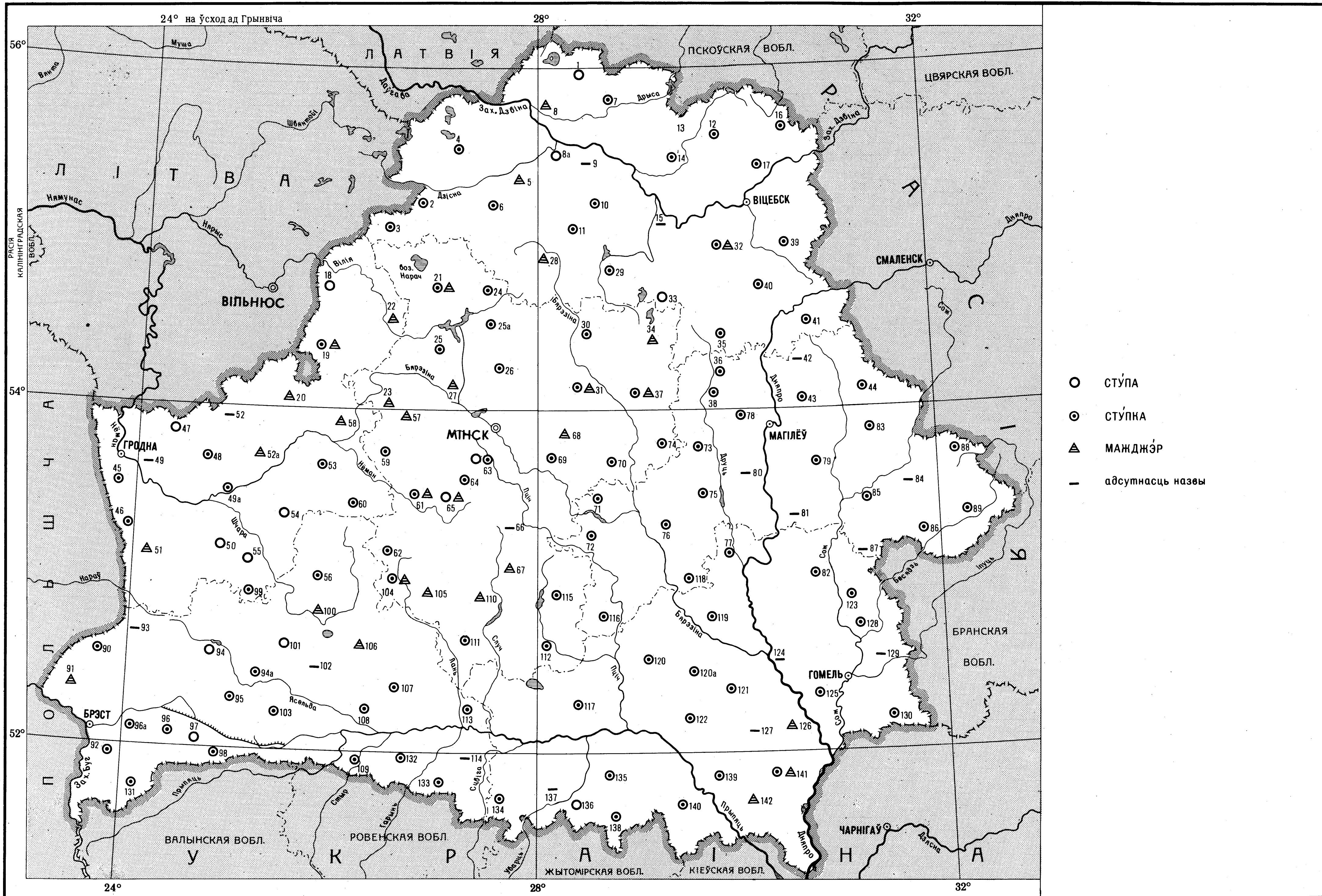
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ПОЛЬШЧА
УКРАІНА
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
МАГІЛЁЎ
ГРОДНА
БРЭСТ
ГОМЕЛЬ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
Зах. Дзвіна
Дрыса
Дзісна
Вілія
воз. Нарач
Бярэзіна
Нёман
Нямунас
Нярыс
Шчара
Ясельда
Прыпяць
Пціч
Случ
Лань
Дняпро
Друць
Сож
Іпуць
Беседзь
Зах. Буг
Нараў
Стыр
Гарынь
Сцвіга
Убарць
Дзясна
Мушa
Швянтоі
Вянта
Даўгава
СТУПА
СТУПКА
МАЖДЖЭР
адсутнасць назвы

1:3 000 000

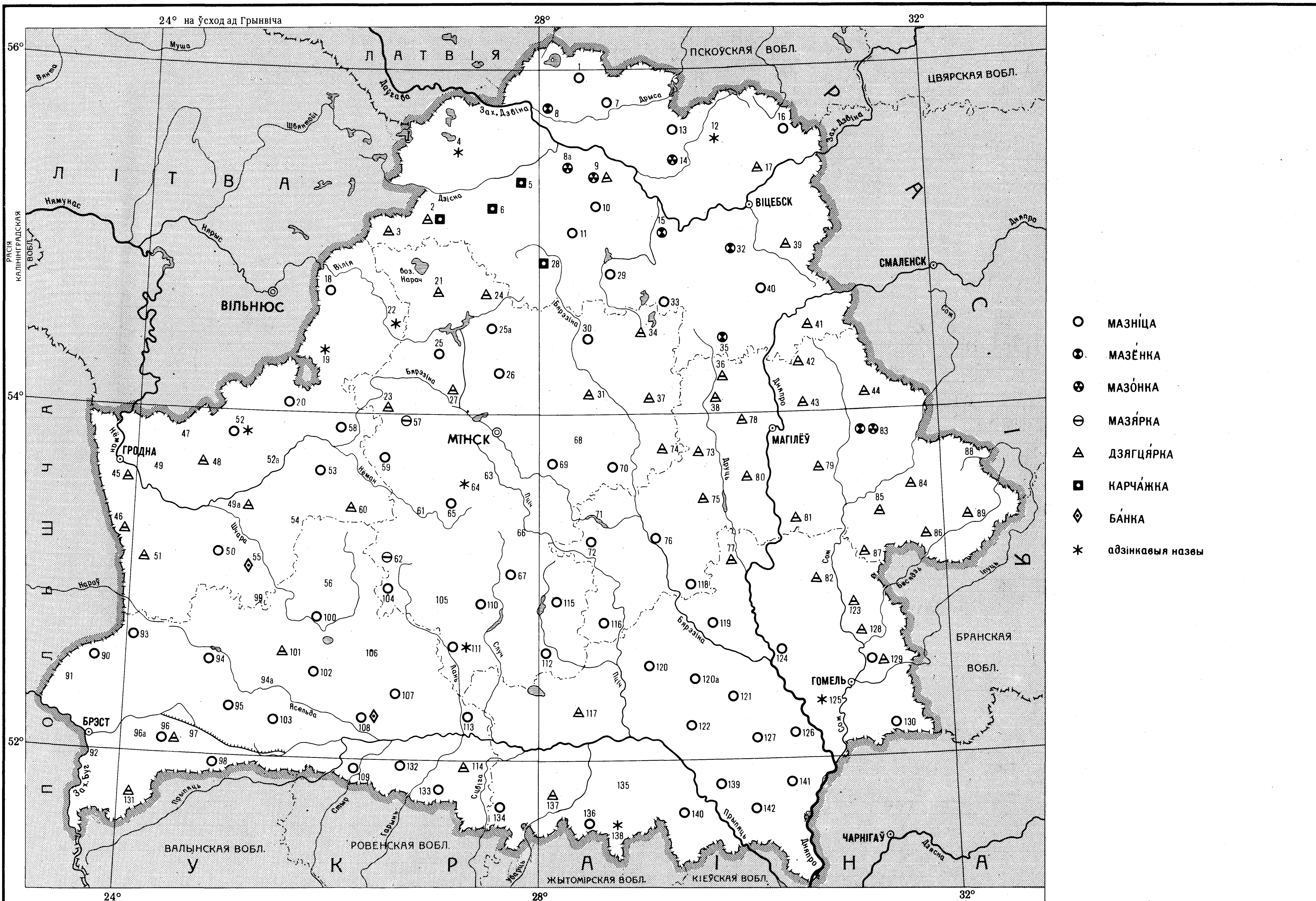
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
ЛІТВА
РАСІЯ
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
ПОЛЬШЧА
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
УКРАІНА
Зах. Дзвіна
Дрыса
Дзісна
Вілія
Нямунас
Нёман
Бярэзіна
Дняпро
Сож
Друць
Пціч
Случ
Лань
Шчара
Ясельда
Прыпяць
Зах. Буг
Стыр
Гарынь
Сцвіга
Убарць
Беседзь
Іпуць
Дзясна
Нарач
боз. Нарач
Муша
Швянтой
Нярыс
Мазніца
Мазёнка
Мазонка
Мазярка
Дзягцярка
Карчажка
Банка
адзінкавыя назвы

1: 3 000 000

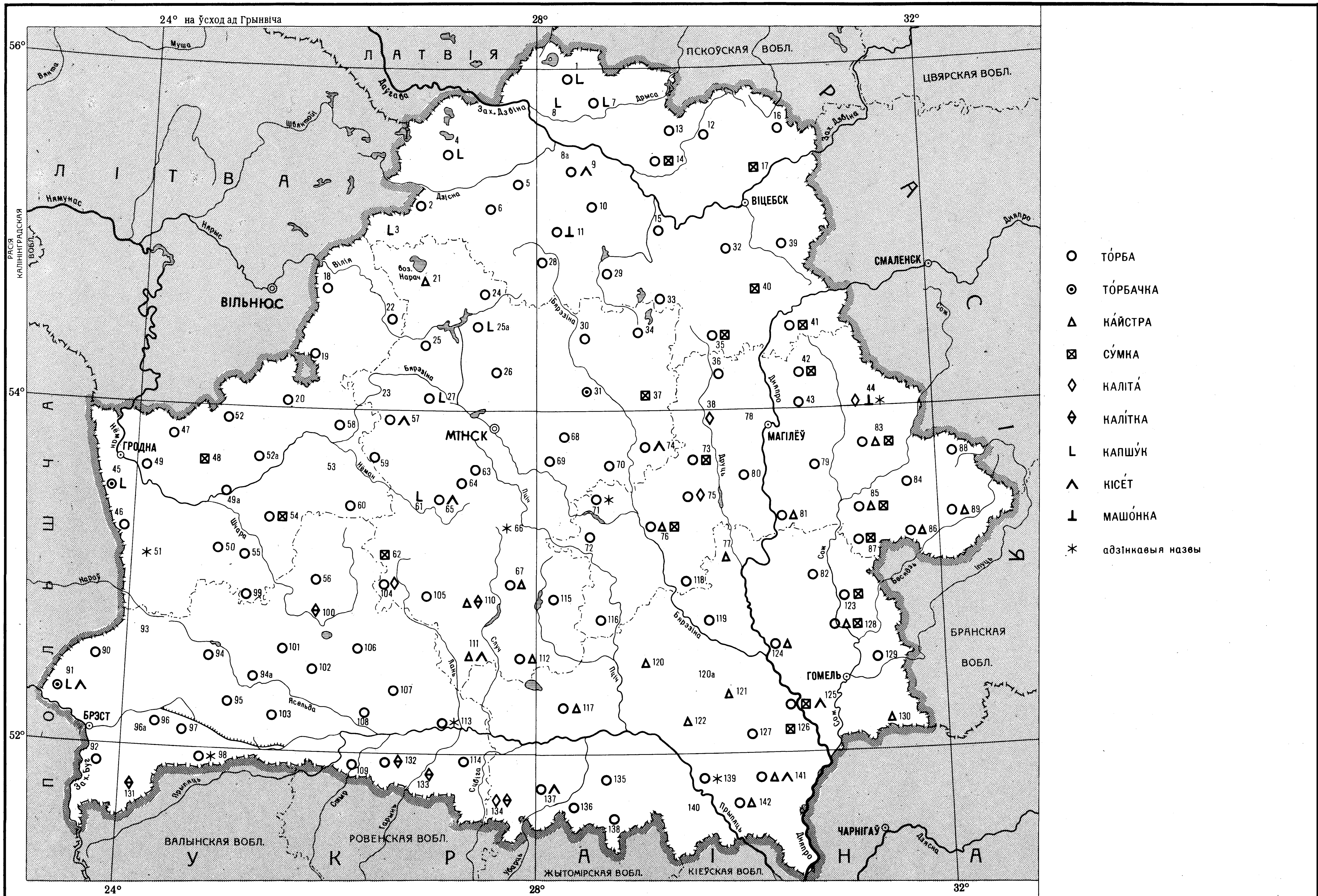
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
ЛІТВА
ВІЛЬНЮС
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ПОЛЬШЧА
РАСІЯ
СМАЛЕНСК
ВІЦЕБСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ЧАРНІГАЎ
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
УКРАІНА
Зах. Дзвіна
Дзвіна
Нёман
Вілія
Бярэзіна
Дняпро
Сож
Прыпяць
Зах. Буг
Ясельда
Пціч
Случ
Друць
Шчара
Нараў
воз. Нарач
Дрыса
Іпуць
Бесядзь
Дзясна
○ то́рба
⊙ то́рбачка
△ ка́йстра
⊠ су́мка
◇ каліта́
калі́тка
L капшу́к
Λ кісе́т
⊥ машо́нка
✳ адзінкавыя назвы

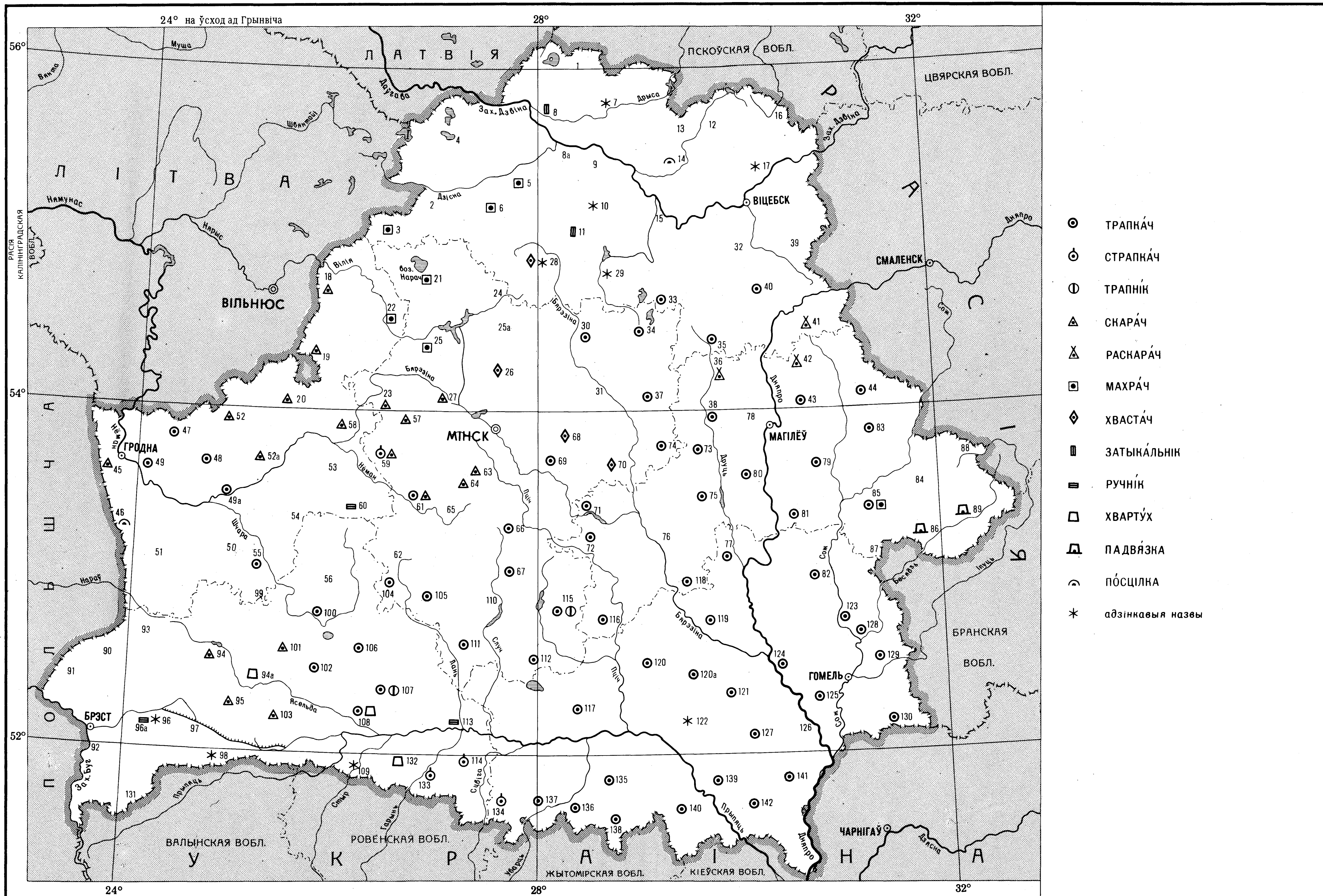
ТРАПКА́Ч
СТРАПКА́Ч
ТРАПНІ́К
СКАРА́Ч
РАСКАРА́Ч
МАХРА́Ч
ХВАСТА́Ч
ЗАТЫКА́ЛЬНІК
РУЧНІ́К
ХВАРТУ́Х
ПАДВЯ́ЗКА
ПО́СЦІЛКА
адзінкавыя назвы
МІНСК
ВІЦЕБСК
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
ГРОДНА
БРЭСТ
ВІЛЬНЮС
СМАЛЕНСК
ЧАРНІГАЎ
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ПОЛЬШЧА
РАСІЯ
УКРАІНА
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
1:3 000 000

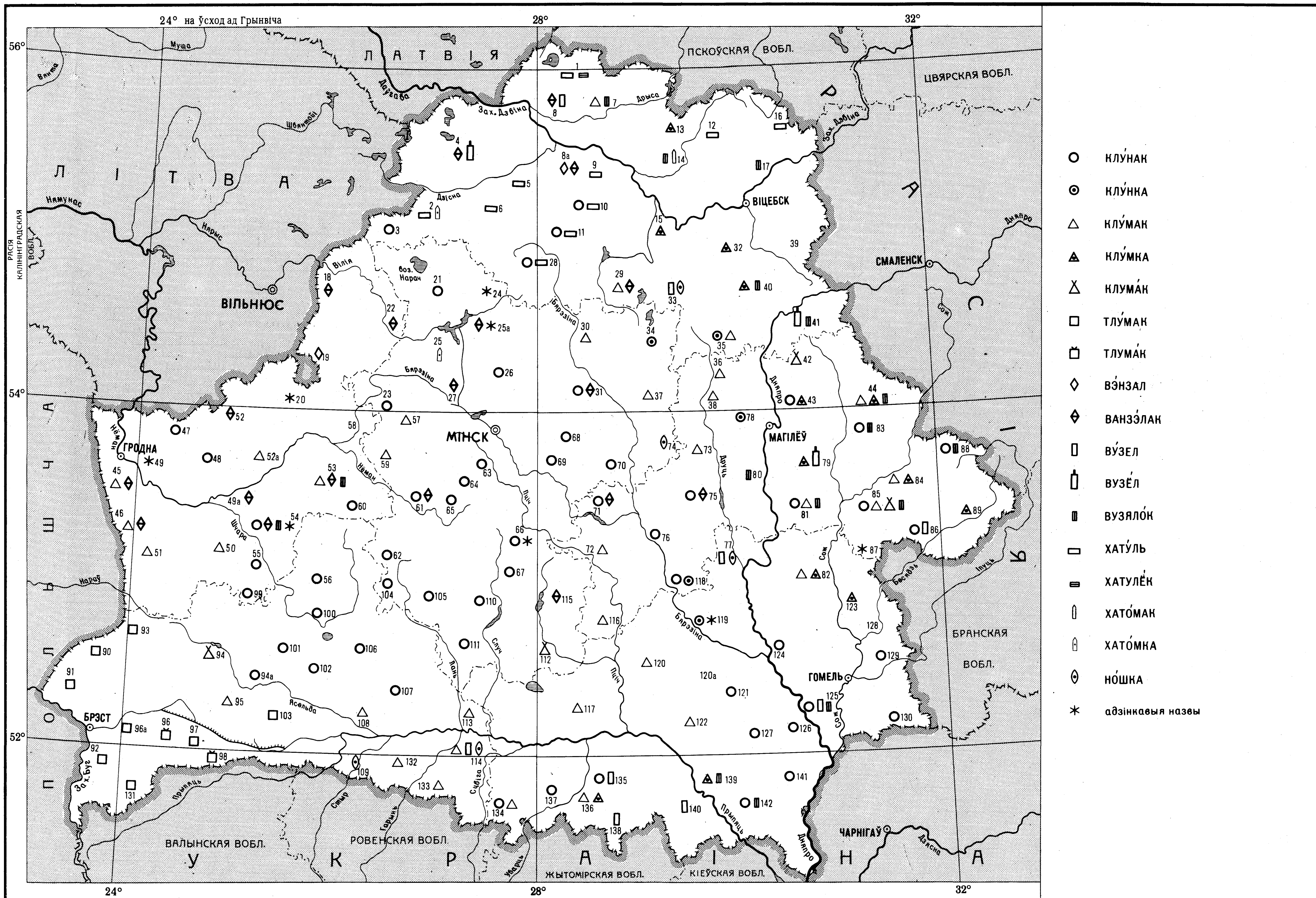
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
24°
28°
32°
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ПОЛЬШЧА
УКРАІНА
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
Зах. Дзвіна
Дзісна
Дрыса
Вілія
Нёман
Бярэзіна
Дняпро
Сож
Прыпяць
Ясельда
Шчара
Случ
Птыч
Друць
Іпуць
Бесядзь
Дзясна
Гарынь
Стыр
Убарць
Сцвіга
Лань
Нарач
Мушa
Нямунас
Нарась
Зах. Буг
КЛУ́НАК
КЛУ́НКА
КЛУ́МАК
КЛУ́МКА
КЛУМА́К
ТЛУ́МАК
ТЛУМА́К
ВЭ́НЗАЛ
ВАНЗЭ́ЛАК
ВУ́ЗЕЛ
ВУЗЕ́Л
ВУЗЯЛО́К
ХАТУ́ЛЬ
ХАТУЛЕ́К
ХАТО́МАК
ХАТО́МКА
НО́ШКА
адзінкавыя назвы

1:3 000 000

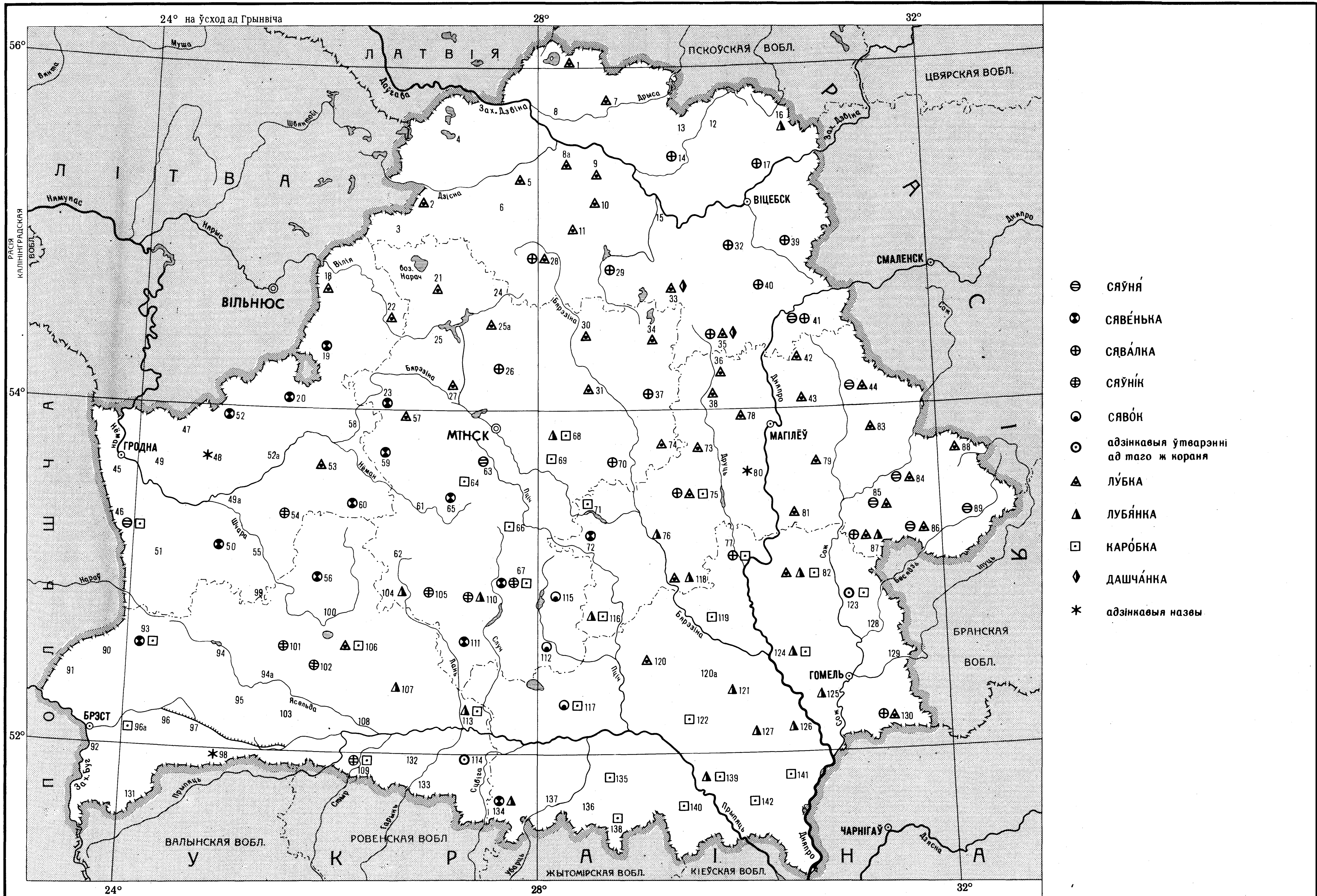

СЯЎНЯ́
СЯВЕ́НЬКА
СЯВА́ЛКА
СЯЎНІ́К
СЯВО́К
адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня
ЛУ́БКА
ЛУБЯ́НКА
КАРО́БКА
ДАШЧА́НКА
адзінкавыя назвы
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ПОЛЬШЧА
УКРАІНА
РАСІЯ
ВІЛЬНЮС
ГРОДНА
МІНСК
ВІЦЕБСК
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
СМАЛЕНСК
ЧАРНІГАЎ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
24° на ўсход ад Грынвіча

1:3 000 000

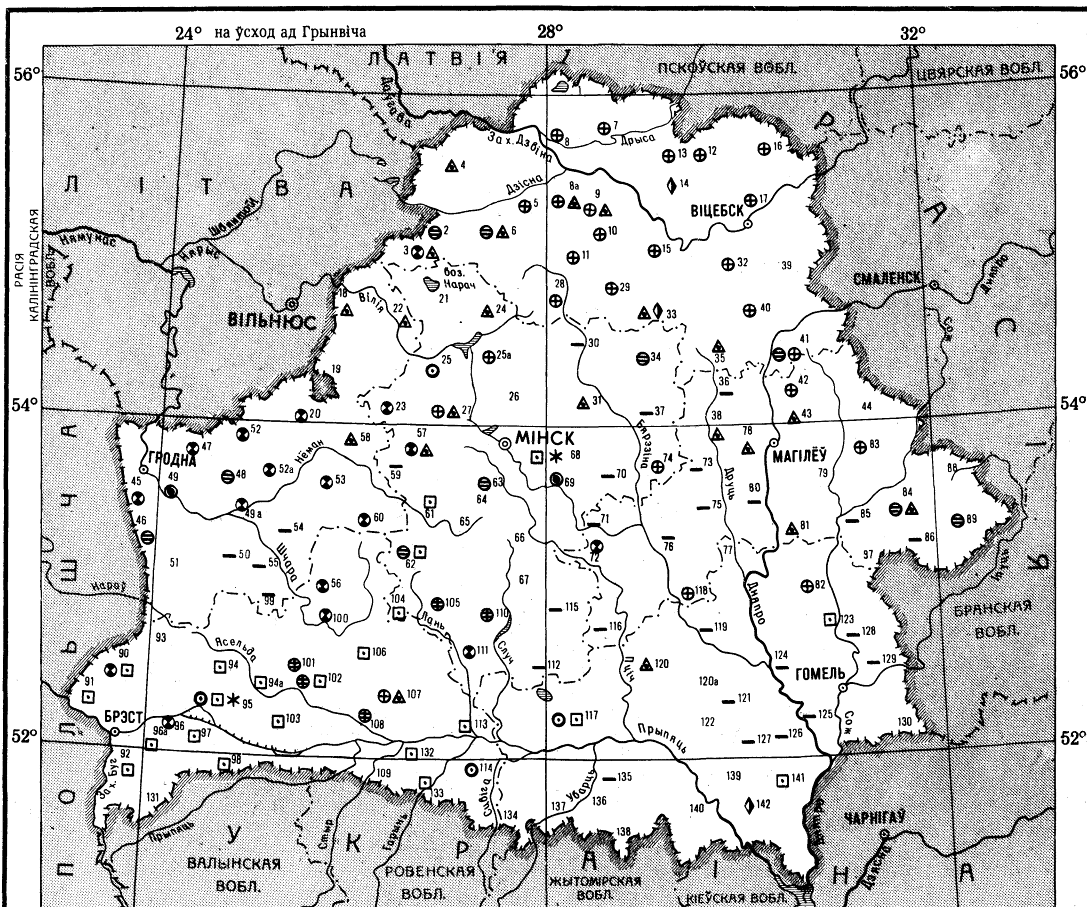

1:5 000 000

⊖	СЯЎНЯ́	▲	ЛУ́БКА
⊗	СЯВЕ́НЬКА	⊡	КАРО́БКА
⊕	СЯВА́ЛКА	◊	ПЛЯЦЁНКА
⊕	СЯЎНІ́К	✱	адзінкавыя назвы
◉	СЕ́ЯЛКА	—	адсутнасць назвы
⊙	адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня		

ПАЛАТНЯНАЯ СЯВЕНЬКА

Карта №333

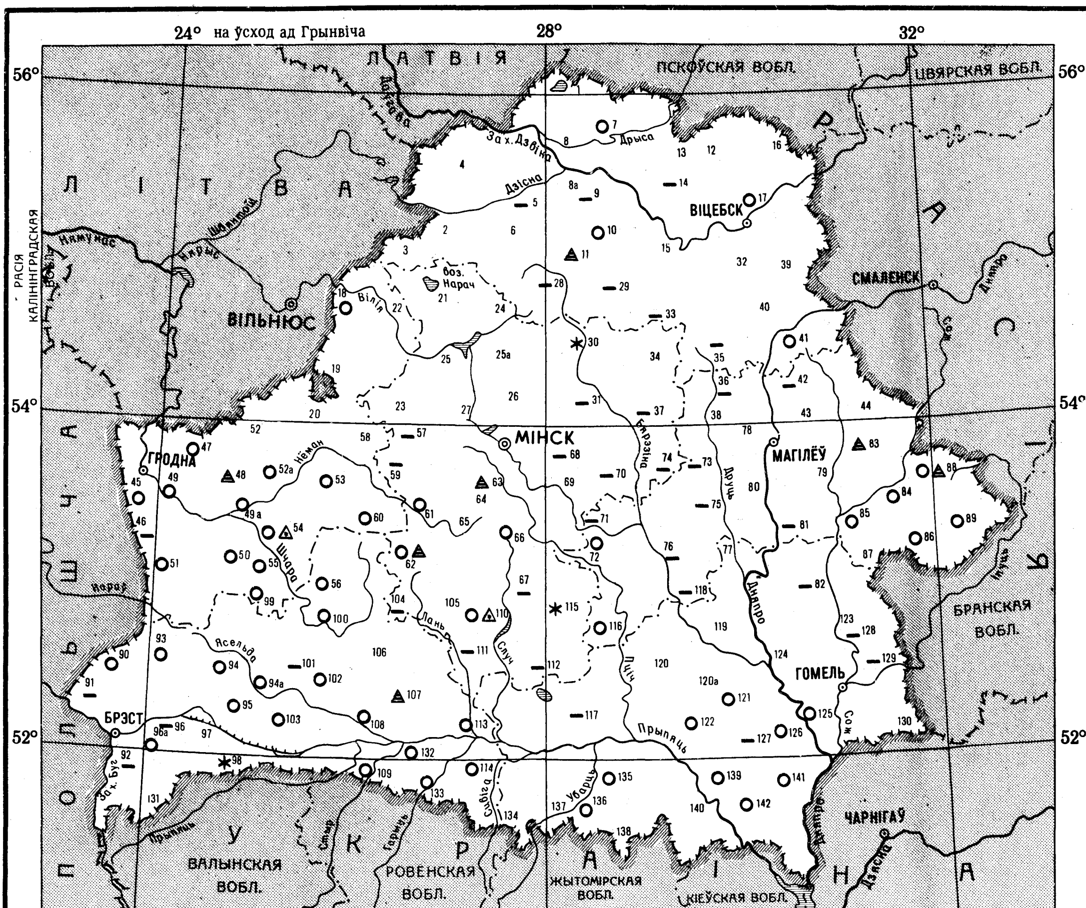

1:5 000 000

ФАРТУ́Х

СЯЎНЯ́

адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня

адзінкавыя назвы

адсутнасць назвы

ПАШЫРЭННЕ І ЗНАЧЭННІ СЛОВА *КУБА́РКА*

Карта №334

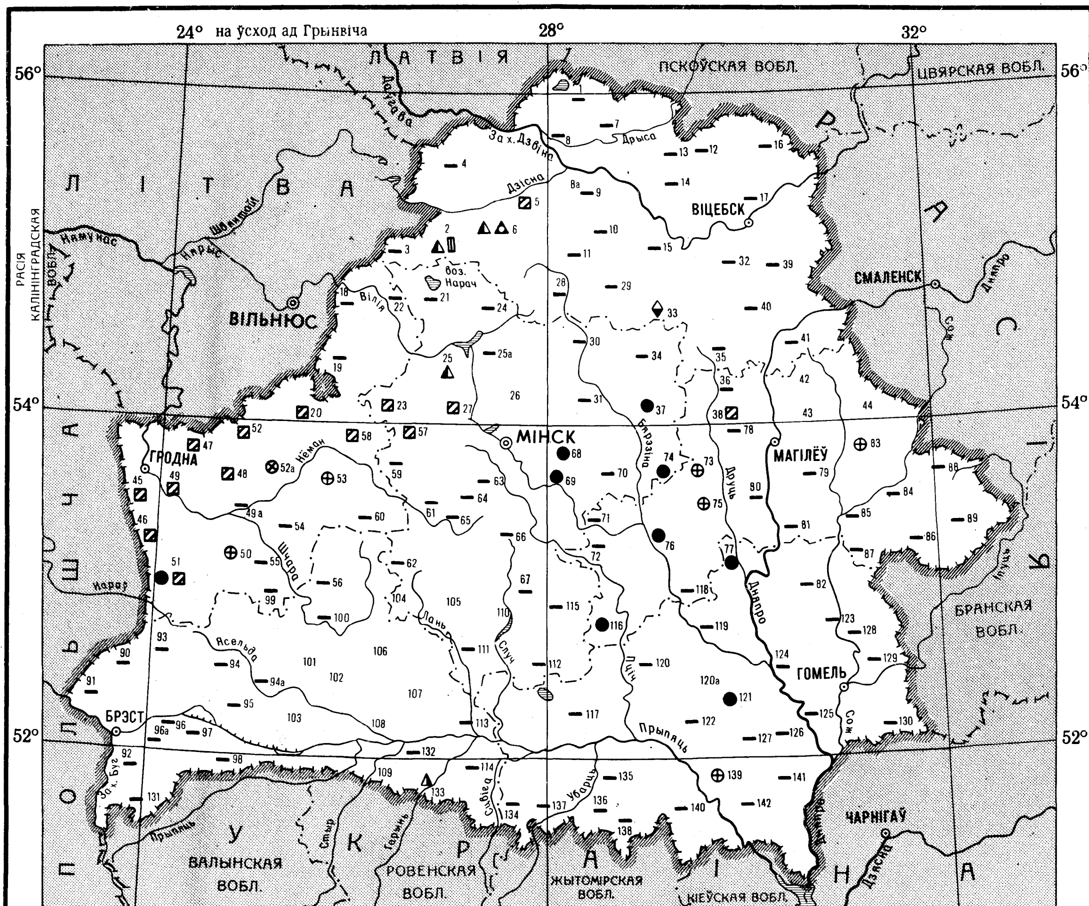

- ⊕ 'МАЛЕНЬКАЯ ПЛЕЦЕНАЯ СКРЫНАЧКА ДЛЯ ДРОБНЫХ РЭЧАЎ'
- ● 'ЧАСОВАЕ ПРЫСТАСАВАННЕ З КАРЫ (БЯРОСТЫ) ДЛЯ ЗБІРАННЯ ЯГАД'
- ⊗ 'ПЛЕЦЕНЫ КОШ З ВЕЧКАМ ДЛЯ РЭЧАЎ, ЯГАД, РЫБЫ'
- 'ПАГЛЫБЛЕНАЯ КРУГЛАЯ ЧАСТКА ДРАЎЛЯНАЙ ЛЫЖКІ'
- △ 'ВЯЛІКАЯ ДРАЎЛЯНАЯ ЛЫЖКА'
- ▲ 'ДРАЎЛЯНЫ КОЎШ'
- 'БЛЯШАНКА АД КАНСЕРВАЎ, ПРЫСТАСАВАНАЯ ДЛЯ ВАДКІХ І СЫПУЧЫХ РЭЧЫВАЎ'
- 'ГАРЛАЧ'
- 'ПРЫШЫТЫ НА СПІНЕ ДА СУКЕНКІ БАНТ'
- — адсутнасць слова

1:5 000 000

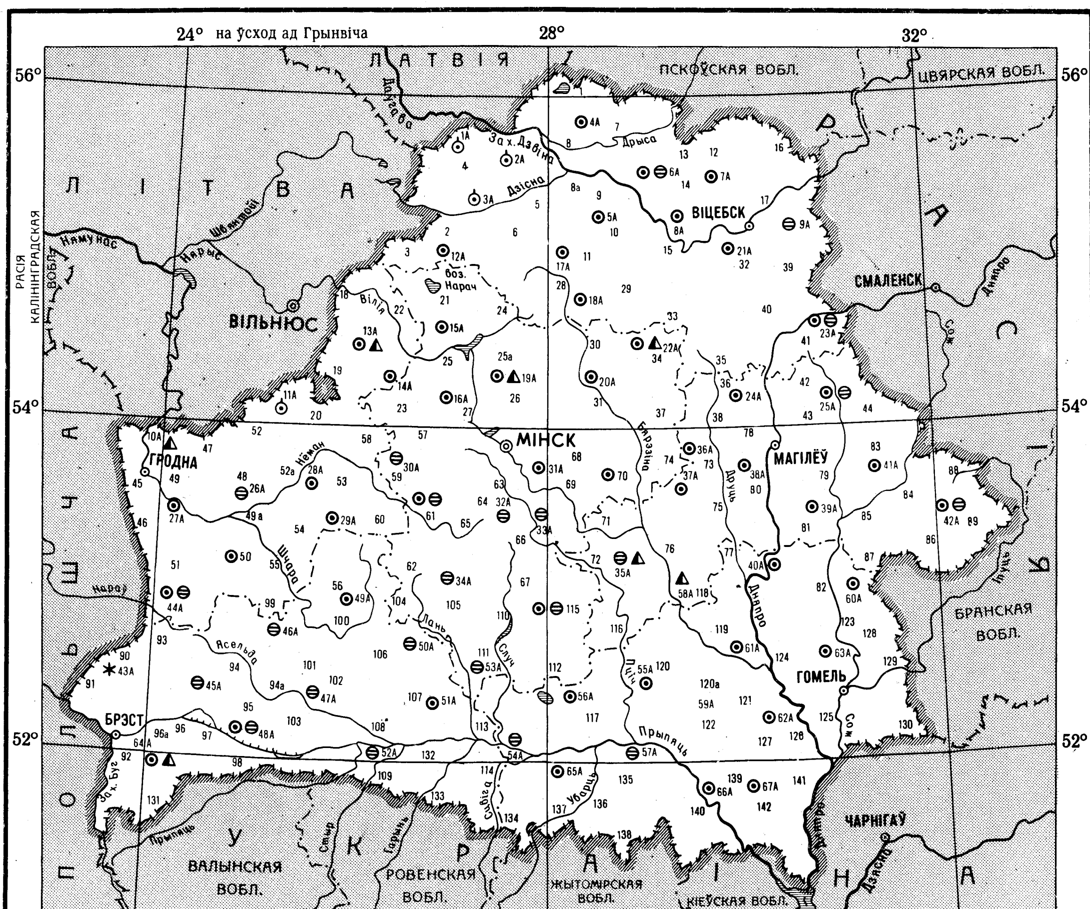

НАЧОЎКІ

НАЧОЎКА

НОЧВЫ

КАРЫТА

ДЫШКА

1:5 000 000

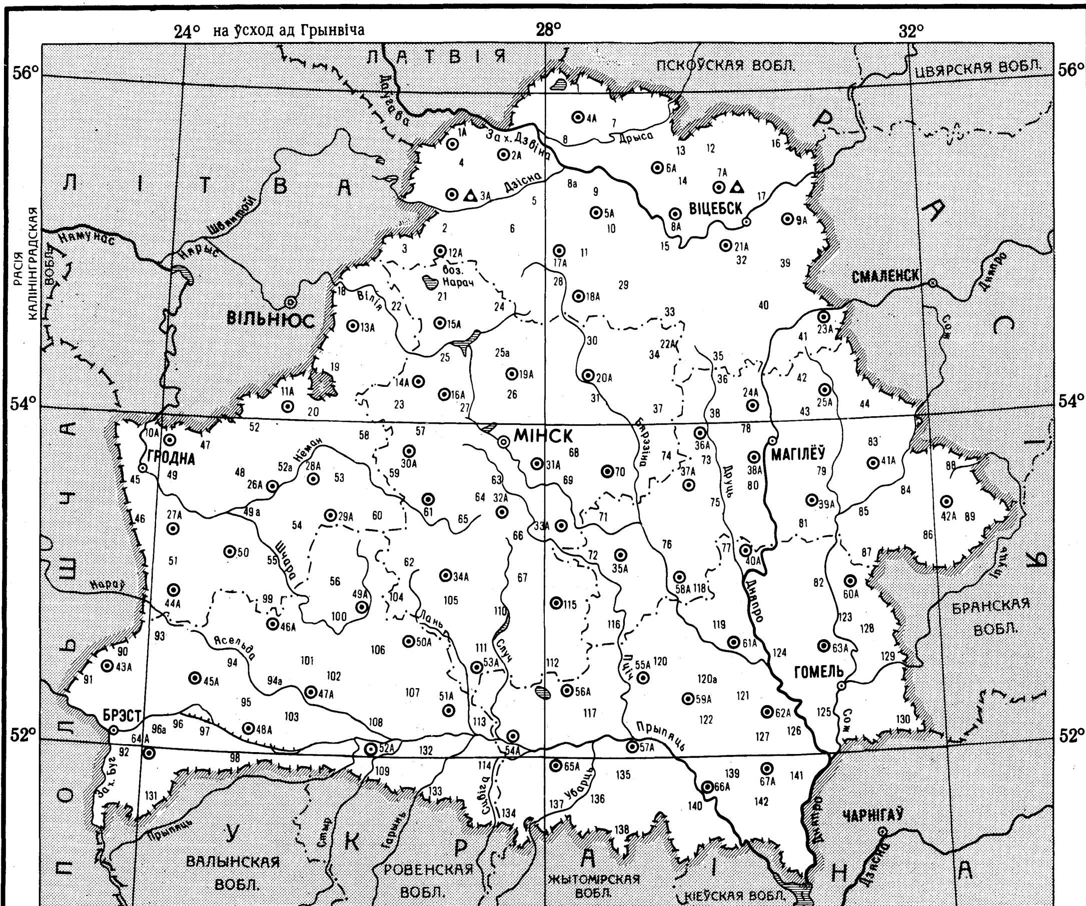

ЛЕ́ЙКА

ВЛІ́ЙКА

ВАРО́НКА

1:5 000 000

ГЛІНЯ́НЫ

Карта №337

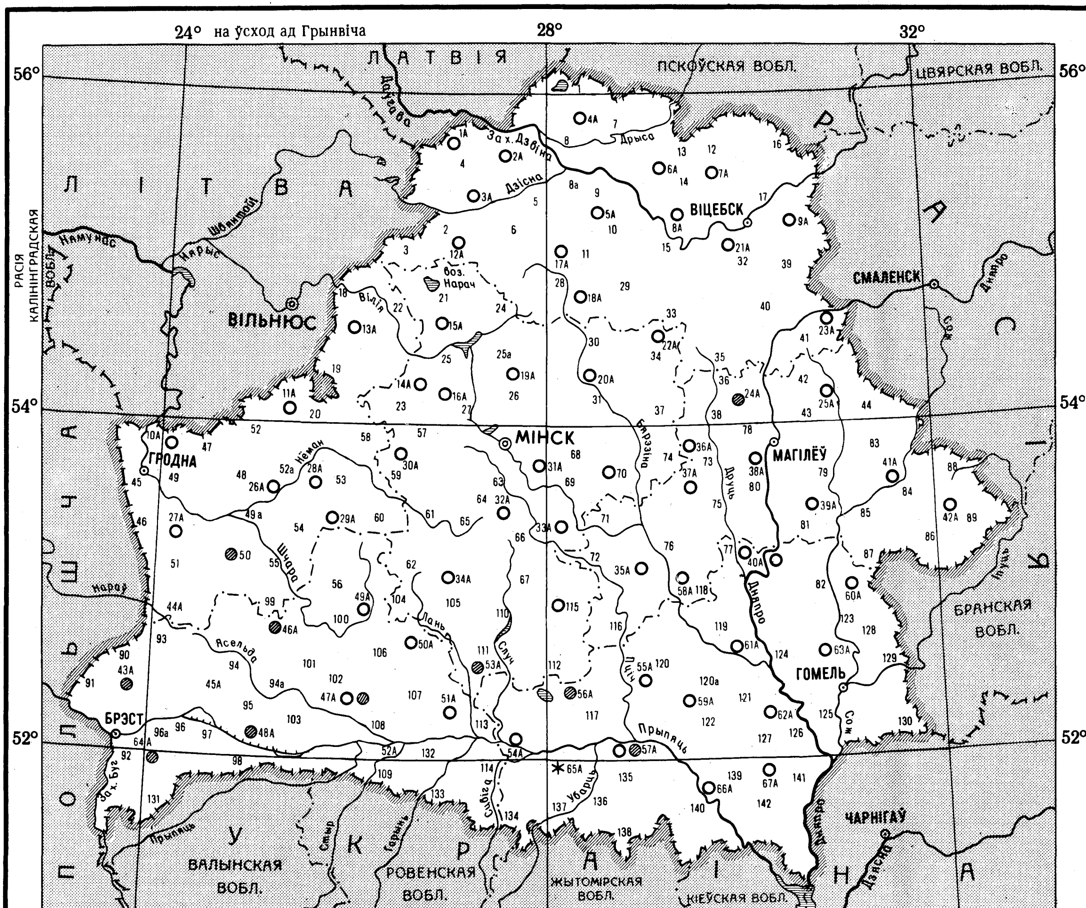

○ ГЛІНЯ́НЫ

◍ ГЛІ́НЯНЫ

* З ГЛІ́НЫ

1:5 000 000